วารสารวิชาการ สพฐ.

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 ประจำปี 2564

(เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2564)

OBEC

Academic Journal

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

2021

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำ “วารสารวิชาการ สพฐ. ปีที่ 10 ประจำปี 2564” ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อเก็บรวบรวมผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกตำแหน่งทุกระดับที่มีความประสงค์จะเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในแต่ละปี อีกทั้งเป็นต้นแบบงานวิชาการในการนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละพื้นที่ต่อไป

วารสารวิชาการ สพฐ. ปีที่ 10 ประจำปี 2564 ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเป็นฉบับที่ 2 ซึ่งเป็นการรวบรวมผลงานทางวิชาการของผู้ที่ส่งผลงานเพื่อเผยแพร่ ระหว่างเดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2564 คณะผู้จัดทำเอกสารวารสารวิชาการ สพฐ. ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 ประจำปี 2564 ขอขอบคุณเจ้าของผลงานทางวิชาการที่ได้นำมาเผยแพร่ในครั้งนี้และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ เพื่อต่อยอดผลงานทางวิชาการของตนเองต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ธันวาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	**ก**
สารบัญ	**ข - ค**
บทความทางวิชาการ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
1. การประเมินโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1	1
บทความทางวิชาการ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา	
1. การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบาย	18
2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์)	27
3. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช	36
4. รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมการจดั การศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	49
5. การสร้างและการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบ POCRPK เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บูรณาการความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยี ระดับประถมศึกษา	64
6. การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการนิเทศภายในแบบ เอ พี ไอ ซี อี ดี โมเดล (APICED Model)	78
7. โรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนวัดท่าควาย	84
8. รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม	91
9. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชาโดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ของนักเรียนโรงเรียนหินลาดนารายณ์สาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียน	101
10. การประเมินโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบอพระอินทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562	110
11. รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ	117

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

12. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 131
13. การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการประกันคุณภาพการศึกษา 139

บทความทางวิชาการ ตำแหน่ง ผู้รองอำนวยการสถานศึกษา

1. การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 154
2. การบริหารสถานศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA ของโรงเรียนบ้านทุ่งคา จังหวัดชลบุรี 169

บทความทางวิชาการ ตำแหน่ง ครู

1. รายงานการพัฒนาแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 184
2. การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 199
3. รายงานการพัฒนาแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 4 213
4. แนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในหองเรียนดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนตนโรงเรียนประชามงคลจังหวัดกาญจนบุรี 228
5. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 237
6. ผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เรื่ององค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต วิชาดนตรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 252
7. การพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 266
8. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) 281
9. การศึกษาผลการบริหารจัดการขยะด้านจิตสำนึกและพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโรงเรียนวัดท่าควาย 292
10. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ในการศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเทพนิมิตวนาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 303

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

11. การเรียนการสอนแบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการ : เพื่อเด็กคานหามคิดแบบแยกแยะ เป็นในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 311
12. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม 321
13. การพัฒนาการหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉันสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 332
14. รายงานการพัฒนาแบบฝึกทักษะ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 344
15. การพัฒนากิจกรรมลูกเสือด้วยการสร้างวินัยได้ด้วยตนเอง สู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ 356
16. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) 369
17. การศึกษาเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 376
18. การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps 380

บทความทางวิชาการ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์

1. โมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร 386
2. รายงานผลประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยเทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 399

บทความทางวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. รายงานผลประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยเทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 414
2. ถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 432

คณะผู้จัดทำ 445

ชื่อเรื่อง การประเมินโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ผู้ประเมินโครงการ นายภูมิ พระรักษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อประเมินบริบทของโครงการ 2) เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ 3) เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการ และ 4) เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผู้ประเมินได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam กำหนดกรอบการประเมิน 4 ด้าน และเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ระยะ ดังนี้ 1) การประเมินก่อนการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การประเมินด้านบริบท และการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น 2) การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ เป็นการประเมินด้านกระบวนการดำเนินการตามโครงการ และ 3) การประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย การประเมินด้านผลผลิต และการประเมินความพึงพอใจ ทั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณผสมผสานข้อมูลเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบประเมินจำนวน 5 ฉบับ ดังนี้ 1) ฉบับที่ 1 แบบประเมินบริบทของโครงการ 2) ฉบับที่ 2 แบบประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ 3) ฉบับที่ 3 แบบประเมินกระบวนการของโครงการ 4) ฉบับที่ 4 แบบประเมินผลผลิตของโครงการ และ 5) ฉบับที่ 5 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สรุปผลได้ดังนี้

การประเมินโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ภาพรวม พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริบท รองลงมาคือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ทั้งนี้ผลการประเมินรายข้อพบว่า ด้านบริบทของโครงการโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ควรดำเนินโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ต่อไป ส่วนผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่

กำหนด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ความรู้ ความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง บุคลากรมีความพร้อมในการดำเนินโครงการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ งบประมาณในการดำเนินโครงการมีความเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการกำกับ ติดตามและช่วยเหลือการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการ และกำหนดบทบาทหน้าที่ได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม กิจกรรมเสริมสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเหมาะสม และมีการประเมิน สรุป และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ปฏิบัติงานตามขั้นตอน และระยะเวลาการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ประชุมวางแผนการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนบรรลุตามเป้าหมายของโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือขั้นส่งเสริม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ขั้นช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ขั้นต่อยอด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินรายข้อ พบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมการคัดเลือกเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล การช่วยเหลือด้านการสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กิจกรรมสภานักเรียนดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19), การประเมินโครงการ

บทนำ

สถานการณการแพรระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการระบาดในวงกว้าง องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศให้โรคโควิด 19 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) โดยแนะนำให้ทุกประเทศเร่งรัดการเฝ้าระวังและป้องกันความเสี่ยงจากโรคโควิด 19 ดังนั้น การสร้างความตระหนัก รูเท่าทัน และเตรียมความพรอมในการรับมือกับการระบาดของโรคอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันไม่ให้ส่งกระทบต่อสุขภาพนักเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศในอนาคต (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2563) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม หมวด 1 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 42 กำหนดให้ ก.ค.ศ. กำหนดมาตรฐานตำแหน่งครู สายงานการสอน การปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนานักเรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของโรงเรียน พัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพ โดยกำหนดให้ลักษณะงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นภาระงานหนึ่งในมาตรฐานตำแหน่งครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

ทั้งนี้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอน วิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ พิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครองอย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสมและทันการณ์ ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความสุขและปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) ทั้งนี้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ในส่วนของกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีหน้าที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ส่งเสริมงานการแนะแนว สุขภาพ อนามัย กีฬา และงานกิจการนักเรียนอื่น และส่งเสริมป้องกันแก้ไขและคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPP ของ Stufflebeam เป็นรูปแบบในการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนากระบวนการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ให้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

วัตถุประสงค์การประเมิน

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

3. เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับ สุภัสสร สุริยะ (2562) กล่าวว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึงกระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษาโดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครูรวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน และพระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย ฐิตธมฺโม (2563) กล่าวว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการในการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนมีวิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอกรวมทั้งมีการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการและเครื่องมือ สำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และความปลอดภัย ทั้งนี้ มธุริน แผลงจันทึก (2554) กล่าวถึงประโยชน์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีต่อนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองเขตพื้นที่การศึกษาและประเทศชาติไว้ดังนี้ 1) นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึงได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้ และความสามารถพิเศษ 2) ครูตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน 3) ผู้บริหารรู้ศักยภาพของครูในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้

ได้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน 4) โรงเรียนมีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาได้รับการยอมรับ การสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชน บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และเอื้ออาทร 5) ผู้ปกครอง ชุมชนตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลานเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลาน 6) เขตพื้นที่การศึกษาพัฒนานวัตกรรมในการพัฒนานักเรียนพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงาน การนิเทศติดตามผลประเมินผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีระบบข้อมูลสารสนเทศทั้งข้อมูลระดับบุคคลและระดับโรงเรียนเพื่อพัฒนางานต่อไป 7) ประเทศชาติ นักเรียนมีคุณภาพดี มีปัญญา และมีความสุขมีการเชื่อมโยงข้อมูลของเยาวชนทุกระดับ ลดปัญหาที่ส่งผลต่อเด็กและเยาวชน ลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงานต่างๆ ประชาชนมีคุณภาพเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กล่าวถึงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จะต้องเป็นความร่วมมือกันในการดำเนินงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยมีบุคลากรหลักในการดำเนินงาน คือ ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาโดยภารกิจที่เป็นหัวใจการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 กิจกรรม คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันปัญหานักเรียน การแก้ไขปัญหานักเรียนและการส่งต่อ สอดคล้องกับ ดาวรุ่ง มุกดากิจ (2554) สรุปองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อ โดยมีการประสานความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผู้เรียน มีข้อมูลวิธีการ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และช่วยเหลือนักเรียนตรงกับสภาพ และทันการณ์ รวมทั้ง ทัศนีย์ ไชยเจริญ (2563) กล่าวถึงองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การรู้จักนักเรียนรายบุคคลมีการดำเนินการโดยการจัดกิจกรรมการออกเยี่ยมบ้าน จากนั้นจึงสรุปผลการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และการสรุปจากระเบียบสะสม องค์ประกอบที่ 2 การคัดกรองนักเรียน องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาสรุปผลการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถผลการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจความถนัดและความสามารถตารางการวางแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมประจำวิชา องค์ประกอบที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา สรุปผลการป้องกันและการแก้ไขปัญหาองค์ประกอบที่ 5 การส่งต่อภายในและภายนอก สรุปการส่งต่อภายในและภายนอก

2. รูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam

Stufflebeam (1971) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า CIPP Model เป็นการประเมินอย่างเป็นระบบแบบแผนที่ชัดเจน สามารถนำไปใช้ในการประเมินโครงการต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง อันเป็นกระบวนการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจต่อทางเลือกต่างๆ Stufflebeam ได้เสนอลักษณะของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับความคิดในการตัดสินใจในเรื่องการประเมิน โดยแบ่งประเภทของการตัดสินใจออกเป็น 4 อย่าง คือ 1) การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Decisions) มีวัตถุประสงค์เพื่อการกำหนดจุดมุ่งหมาย หรือเรียกอีกอย่างว่าเป็นผลที่คาดหวัง (Intended Ends) 2) การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง (Structuring Decisions) มีวัตถุประสงค์เพื่อเลือกวิธีการที่เหมาะสม หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นวิธีการที่คาดหวัง

(Intended Means) 3) การตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติการ หรือการดำเนินงาน (Implementing Decisions) มีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินงานและการควบคุมกระบวนวิธีการที่นำมาใช้ ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นวิธีการที่เกิดขึ้นจริง (Actual Means) และ 4) การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Recycling Decisions) มีวัตถุประสงค์เพื่อการตรวจสอบการบรรลุความสำเร็จของโครงการ เรียกอีกอย่างว่า ผลที่เกิดขึ้นจริง (Recycling Means) โดยมีรายละเอียดของการประเมินโครงการแบบ CIPP Model แต่ละด้าน มีดังนี้

2.1 การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation)

Stufflebeam (1971) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการ และกำหนดจุดมุ่งหมายของโครงการต่างๆ ทำได้โดยศึกษาสภาวะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อโครงการ ซึ่งวิธีการประเมินสภาวะแวดล้อมมี 2 วิธี คือ 1) Contingency Model เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อมเพื่อหาโอกาสแรงผลักดันจากภายนอกระบบ (Opportunities and Pressure Outside of the Mediate System) เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนา ส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น โดยใช้การสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่างกว้างๆ 2) Congruence Model เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริง (Actual Result) กับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ในการประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่าวัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้

2.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)

การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการประเมินก่อนเริ่มดำเนินโครงการ เพื่อตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ ได้แก่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และเวลาที่จะใช้ในการดำเนินโครงการว่า มีความเพียงพอมากน้อยเพียงใด Stufflebeam (1971) ได้กล่าวถึงการประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ว่าเป็นการประเมินความพอเพียงของปัจจัยเบื้องต้น ซึ่งมักจะประเมินในเรื่องต่าง ๆ คือ 1) ความสามารถในการจัดทำโครงการ 2) ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และ 3) การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ และอุปกรณ์เครื่องมือ

2.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

Stufflebeam (1971) กล่าวถึง การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ว่าเป็นการประเมินว่าได้ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งทำได้ 2 ลักษณะคือ ประเมินก่อนนำไปปฏิบัติจริงและประเมินกระบวนการขณะปฏิบัติอยู่ ซึ่งจะให้ได้ผลทันท่วงที เพื่อจะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการดำเนินโครงการ อันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ โดยทั่วไปการประเมินกระบวนการมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการคือ 1) เพื่อหาข้อบกพร่องของโครงการในระหว่างที่มีการปฏิบัติการ หรือการดำเนินงานตามแผนนั้น 2) เพื่อหาข้อมูลต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการ และ 3) เพื่อเก็บข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการดำเนินงานของโครงการ

2.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

Stufflebeam (1971) กล่าวถึงการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ว่า เป็นการประเมินผลผลิตที่แสดงว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งอาจทำได้ทันทีที่โครงการสิ้นสุด และมีการ

ติดตามผลการปฏิบัติงานต่อมาอีกระยะหนึ่ง ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรับรอง การล้มเลิกหรือการปรับขยายโครงการ

วิธีดำเนินการ

1. แหล่งข้อมูล

1.1 แหล่งข้อมูลบุคคล

1.1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 135 คน และครู จำนวน 1,953 คน รวม 2,088 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 21 คน และครู จำนวน 303 คน รวม จำนวน 324 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ตามตารางสำเร็จรูปของ เครซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1986 อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.2 แหล่งข้อมูลเอกสาร เอกสารที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการตรวจสอบและประเมินโครงการในครั้งนี้ ได้แก่

1.2.1 แบบรายงานการบริหารจัดการการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

1.2.2 แบบรายงานการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของครู

1.2.3 รายงานผลการประเมินสมรรถนะการบริหารจัดการการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้บริหารโรงเรียน

1.2.4 รายงานการประเมินสมรรถนะการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของครู

1.2.5 รายงานประกอบการคัดเลือกเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2.6 รายงานการดำเนินงานป้องกันการแพร่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

1.2.7 รายงานการดำเนินงานสร้างภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติดผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

1.2.8 รายงานการดำเนินงานสภานักเรียนดิจิทัล

1.2.9 รายงานการดำเนินงานพัฒนาทักษะชีวิตผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

1.2.10 รายงานการดำเนินงานใช้โปรแกรมสร้างสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล

1.2.11 รายงานสถิติการช่วยเหลือจากศูนย์เฉพาะกิจบริหารสถานณ์โรคโควิด 19

1.2.12 รายงานสถิติผู้เข้าชมเว็บไซต์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2.13 รายงานสถิติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบการประเมินสมรรถนะการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2. รูปแบบของการประเมิน การประเมินโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam 4 ด้าน ดังนี้

2.1 การประเมินบริบทของโครงการ (Context Evaluation) เป็นการประเมินความสอดคล้องของโครงการกับนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนปฏิบัติการ รวมถึงการประเมินความต้องการ ความจำเป็นและความเป็นไปได้ ในการดำเนินโครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าควรจะดำเนินโครงการนี้หรือไม่

2.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ (Input Evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสม และความเพียงพอของจำนวนบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี อาคาร สถานที่และเวลาที่จะใช้ในการดำเนินงานตามโครงการ ว่ามีความเหมาะสมและเพียงพอหรือไม่

2.3 การประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการดำเนินงานตามโครงการ เกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน ปฏิทินการปฏิบัติงาน ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้อง การนิเทศ กำกับ ติดตามและการรายงานผลการดำเนินงาน ว่ามีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้นหรือไม่

2.4 การประเมินผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) เป็นการประเมินความสำเร็จของการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในสังกัด ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักเรียน

3. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีจำนวน 5 ฉบับ ดังนี้

3.1 ฉบับที่ 1 แบบประเมินบริบทของโครงการ ใช้ในการประเมินเกี่ยวกับความสอดคล้องของโครงการกับนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงการประเมินความต้องการ ความจำเป็น และความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3.2 ฉบับที่ 2 แบบประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ใช้ในการประเมินเกี่ยวกับความพร้อม ความเหมาะสม และความเพียงพอของบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี อาคารสถานที่ และระยะเวลาในการดำเนินโครงการ แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3.3 ฉบับที่ 3 แบบประเมินกระบวนการของโครงการ ใช้ในการประเมินเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน ปฏิทินการปฏิบัติงาน ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้อง การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการรายงานผลการดำเนินงาน แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3.4 ฉบับที่ 4 แบบประเมินผลผลิตของโครงการ ใช้ในการประเมินความสำเร็จของการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนในสังกัด ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักเรียน แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3.5 ฉบับที่ 5 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยพิจารณาจากกิจกรรมของโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ศึกษา ทบทวนและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบข่ายและกิจกรรมการดำเนินงานตามโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

4.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างเครื่องมือในการประเมินโครงการ จากตำราและงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการ แล้วกำหนดขอบเขตการประเมินโครงการ ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และการประเมินความพึงพอใจ

4.3 สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมขอบเขตการประเมินโครงการ คือ การประเมินบริบทของโครงการ ปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ กระบวนการดำเนินงานของโครงการ ผลิตของโครงการ และการประเมินความพึงพอใจ

4.4 การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้ประเมินได้ดำเนินการดังนี้

4.4.1 แบบประเมินด้านบริบทของโครงการ แบบประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ แบบประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ แบบประเมินผลผลิตของโครงการ และแบบประเมินความพึงพอใจ หาคุณภาพโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (Index of Item Objectives Congruence : IOC) แล้วเลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้ ซึ่งในการประเมินครั้งนี้ ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

4.4.2 ปรับปรุงแบบประเมิน แล้วนำแบบประเมินไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากร คือ ผู้บริหาร และครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

4.4.3 นำข้อมูลผลการทดลองใช้ของแบบประเมินมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Index) รายข้อ โดยใช้วิธี Item Total Correlation และค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบประเมิน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1) แบบประเมินบริบทของโครงการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.80-0.98 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98

2) แบบประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.79-0.92 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97

3) แบบประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.89-0.90 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98

4) แบบประเมินผลผลิตของโครงการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.82-0.97 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.99

5) แบบประเมินความพึงพอใจ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.70-0.92 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97

4.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินให้เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ และจัดทำเป็นแบบเก็บข้อมูลออนไลน์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล แจ้งเป็นหนังสือราชการผ่านระบบ AMSS แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

5.1 การประเมินก่อนการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) การประเมินด้านบริบท และ 2) การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น

5.2 การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ เป็นการประเมินด้านกระบวนการดำเนินการตามโครงการ

5.3 การประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย การประเมินด้านผลผลิต และการประเมินความพึงพอใจ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์แล้วมาจัดเรียงลำดับแบบประเมินและลงรหัส แล้วประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ได้จากแบบประเมินบริบทของโครงการ แบบประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ แบบประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ และแบบประเมินผลผลิตของโครงการ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.3 เกณฑ์การตัดสินผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการประเมินในแต่ละด้าน แปลผลข้อมูลโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยการประเมินด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ ผลผลิต และความพึงพอใจต่อโครงการ โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เหมาะสม/ดำเนินงาน/เห็นด้วย ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เหมาะสม/ดำเนินงาน/เห็นด้วย ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เหมาะสม/ดำเนินงาน/เห็นด้วย ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เหมาะสม/ดำเนินงาน/เห็นด้วย ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เหมาะสม/ดำเนินงาน/เห็นด้วย ในระดับ น้อยที่สุด

ใช้เกณฑ์การผ่าน โดยกำหนดคะแนนเฉลี่ยของรายการประเมิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป (Mean ≥ 3.51) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.00 (S.D.≤1)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ภาพรวม พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean= 4.69, S.D.=0.48) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริบท มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean= 4.74, S.D.=0.46) รองลงมาคือ ด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean= 4.71, S.D.=0.47) ด้านกระบวนการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean= 4.70, S.D.=0.47) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean= 4.61, S.D.=0.52) ทั้งนี้มีรายละเอียดรายข้อของแต่ละด้าน ดังนี้ ผลการประเมินด้านบริบทของโครงการดังกล่าวโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.74, S.D. = 0.46) และทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ควรดำเนินโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ต่อไป ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.61, S.D. = 0.52) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.71, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ ความรู้ ความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean=4.66,S.D.=0.48) บุคลากรมีความพร้อมในการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean=4.64, S.D.=0.50) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ งบประมาณในการดำเนินโครงการมีความเพียงพอมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean=4.48,S.D.=0.60)

ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า ด้านกระบวนการของโครงการ ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.70, S.D. = 0.47) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการกำกับ ติดตามและช่วยเหลือการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.73, S.D. = 0.46) รองลงมาคือ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการ และกำหนดบทบาทหน้าที่ได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม

กิจกรรมเสริมสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเหมาะสม และมีการประเมิน สรุป และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.71, S.D. = 0.46) ปฏิบัติงานตามขั้นตอน และระยะเวลาการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.69, S.D. = 0.46) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ประชุมวางแผนการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.66, S.D. = 0.50) และ ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า ด้านผลผลิตของโครงการ ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.71, S.D. = 0.47) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.72, S.D. = 0.46) รองลงมา คือ โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.72, S.D. = 0.47) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.72, S.D.=0.48) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนบรรลุตามเป้าหมายของโครงการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean=4.67,S.D.=0.48)

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมการคัดเลือกเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean= 4.86, S.D.=0.36) รองลงมาคือ กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล การช่วยเหลือด้านการสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean= 4.79, S.D.=0.43) กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean= 4.71, S.D.=0.47) และกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean= 4.71, S.D.=0.61) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กิจกรรมสภานักเรียนดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean= 4.57, S.D.=0.76)

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการประเมินด้านบริบทของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ควรดำเนินโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา 2019 (COVID-19) ต่อไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งอยู่ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิสัยทัศน์ตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และโครงการเกิดประโยชน์และสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของนักเรียนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) กล่าวว่า องค์การอนามัยโลก ได้ประเมินสถานการณ์และประกาศให้โรค COVID-19 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) โดยแนะนำให้ทุกประเทศเร่งรัดการเฝ้าระวังและป้องกันความเสี่ยงจากเชื้อ COVID-19 เพื่อลดความเสี่ยงของประชาชนทุก คนต่อการสัมผัสเชื้อโรค และป้องกันไม่ให้ประชาชนได้รับ ผลกระทบต่อสุขภาพ ต้องให้ความสำคัญตั้งแต่การรักษาสุขวิทยาส่วนบุคคล รวมถึงการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างถูกสุขลักษณะและเหมาะสมในทุกพื้นที่

สรุปผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามโครงการมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนินโครงการ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความสามารถ และความร่วมมือในการดำเนินโครงการ บุคลากรทุกภาคส่วนมีความพร้อมในการดำเนินโครงการ มีอาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งมีวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการดำเนินโครงการที่มีความเหมาะสมและเพียงพอ สอดคล้องกับ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2563) กล่าวว่า สถานการณการแพรระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการระบาดในวงกว้าง ดังนั้นการสร้างความตระหนัก รูเท่าทันและเตรียมความพรอมในการรับมือกับการระบาดของโรคอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันไม่ให้ส่งกระทบต่อสุขภาพนักเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาอันเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศในอนาคต

สรุปผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินโครงการครั้งนี้มีการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการ และกำหนดบทบาทหน้าที่ได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม มีการประชุมวางแผนการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง มีการปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอน และมีระยะเวลาการดำเนินโครงการที่เหมาะสม โดยมีกิจกรรมเสริมสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเหมาะสม รวมทั้งมีการกำกับ ติดตาม และช่วยเหลือการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ใช้ทรัพยากรในการจัดกิจกรรมอย่างคุ้มค่า มีการประเมินผลการดำเนินโครงการ สรุป และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ สอดคล้องกับ พระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย ฐิตธมฺโม (2563) กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

และการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 เป็นการส่งเสริม การพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสถานการณ์โควิด-19 สอดคล้องกับ ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์ (2563) กล่าวว่า ในสถานการณ์โควิด-19 ระบาด เราควรเปลี่ยนให้ทุกๆ ที่กลายเป็นโรงเรียน เพราะการเรียนรู้ยังต้องดำเนินอยู่แม้นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติ

สรุปผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีประสิทธิภาพ มีกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีประสิทธิภาพ กิจกรรมการให้ความช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีประโยชน์ต่อนักเรียน กิจกรรมการส่งเสริมช่วยเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลนักเรียนของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมการดำเนินงานป้องกันการแพร่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของโรงเรียนสามารถช่วยนักเรียนและผู้ปกครองป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กิจกรรมการต่อยอดช่วยเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมีความเหมาะสม ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนบรรลุตามเป้าหมายของโครงการ ผลที่เกิดขึ้นกับครูบรรลุตามเป้าหมายของโครงการ ครูดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้บริหารสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายของโครงการ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สามารถดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์ (2563) กล่าวว่า ในสถานการณ์โควิด-19 ระบาด เราควรเปลี่ยนให้ทุกๆ ที่กลายเป็นโรงเรียน รัฐบาลมักจะออกมาตรการด้านการเรียนรู้มารองรับด้วยการเรียนทางไกลรูปแบบต่างๆ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมของพ่อแม่ และความพร้อมตามช่วงวัยของเด็ก และสอดคล้องกับ พระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย ฐิตธมฺโม (2563) ได้ศึกษาวิจัยการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 พบว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนตลอดจนการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นการส่งเสริม การพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสถานการณ์โควิด-19

สรุปผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 รายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินราย

ข้อ พบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาอย่างต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2563 ซึ่งมีการพัฒนาและต่อยอดมาในปี พ.ศ. 2564 โดยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นพัฒนา ประกอบด้วย กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล และกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน และครู 2) ขั้นช่วยเหลือ เป็นการช่วยเหลือ 4 ด้าน คือ การช่วยเหลือด้านวิชาการ การช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนรู้ การช่วยเหลือด้านความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิต และการช่วยเหลือด้านการสาธารณสุข 3) ขั้นส่งเสริม ได้แก่ การส่งเสริมการคัดเลือกเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการส่งเสริมการดำเนินงานป้องกันการแพร่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และ 4) ขั้นต่อยอด ประกอบด้วย กิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติดผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล กิจกรรมสภานักเรียนดิจิทัล กิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล กิจกรรมการใช้โปรแกรมสร้างสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล กิจกรรมพัฒนาศูนย์เฉพาะกิจบริหารสถานณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และ กิจกรรมการพัฒนาเว็บไซด์ศูนย์กลางการเรียนรู้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับ ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์ (2563) ที่กล่าวว่า ในสถานการณ์โควิด-19 ระบาด ในหลายประเทศที่ประกาศมาตรการปิดโรงเรียน รัฐบาลมักจะออกมาตรการด้านการเรียนรู้มารองรับ ด้วยการเรียนทางไกลรูปแบบต่างๆ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมของพ่อแม่ และความพร้อมตามช่วงวัยของเด็ก ควรเป็นการ “เปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส” และสอดคล้องกับ พระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย ฐิตธมฺโม (2563) ได้วิจัยการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 พบว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนตลอดจนการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นการส่งเสริม การพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสถานการณ์โควิด-19

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ควรสนับสนุนการดำเนินโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดมีศักยภาพและสามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 โรงเรียนสามารถนำโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ไปปรับประยุกต์ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

1.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สามารถปรับประยุกต์ใช้โครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ควรมีการประเมิน ติดตามการดำเนินโครงการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อย่างต่อเนื่อง

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สามารถใช้เป็นแนวทางในการประเมินโครงการอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีประสิทธิภาพ

2.3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สามารถใช้เป็นแนวทางในการประเมินโครงการของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2563). **คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19.** นนทบุรี: คิว แอดเวอรไทซิ่ง จำกัด

ดาวรุ่ง มุกดากิจ. (2554). **การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแซง อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม

ทัศนีย์ ไชยเจริญ. (2563). **การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้น.** สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2563 จาก https://sites.google.com/site/amkasorn/ra

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย ฐิตธมฺโม. (2563). การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19. **บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, 8**(2), พฤษภาคม-สิงหาคม 2563

ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์. (2563). **จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19 : จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย.** สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2563 จาก : https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and

มธุริน แผลงจันทึก. (2554). **การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ราชกิจจานุเบกษา. (2560). **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560.** เล่ม 134 ตอนพิเศษ 259 ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

----------. (2559). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

----------. (2563). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพ้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ปีการศึกษา 2563**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

----------. (2563). **คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2564**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

สุภัสสร สุริยะ. (2562). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาและผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม

Stufflebeam, D.L. (1971). **Educational Evaluation and Decision Making Bloomington.** Indiana Phi Delta Kappa Study Committee on Evaluation. Ohio: Peacock Publishers.

ชื่อเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์)

ชื่อผู้วิจัย นางวรนิษฐา คำยศ

ปีการศึกษา 2562-2563

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมิน เป็น 1) ครู 2) นักเรียน 3) ผู้ปกครองนักเรียน 4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น 526 คน และปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 536 คน รวมทั้งสองปีการศึกษา 1,062 คน มีกระบวนการดำเนิน 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การประเมินระยะที่ 1 การประเมินก่อนดำเนินการโครงการ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ด้านบริบทและด้านปัจจัย ขั้นตอนที่ 2 การประเมินระยะที่ 2 การประเมินระหว่างดำเนินการโครงการ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ด้านกระบวนการ ขั้นตอนที่ 3 การประเมินระยะที่ 3 การประเมินหลังดำเนินการ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ด้านผลผลิตและส่วนปรับขยาย เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน มีจำนวน 9 ฉบับ ทุกฉบับ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีค่าอยู่ระหว่าง .60 - 1.00 และ ความเชื่อมั่น (Reliability) มีค่าอยู่ระหว่าง .88 - .95 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ปีการศึกษา 2562-2563 พบว่า ตอนที่ 1 ผลการประเมินด้านบริบท (Context) พบว่า ภาพรวมทั้งสองปีการศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัย (Input) พบว่า ภาพรวมทั้งสองปีการศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตอนที่ 2 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) พบว่า ภาพรวมทั้งสองปีการศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตอนที่ 3 ผลการประเมินด้านผลผลิตและส่วนปรับขยาย พบว่า ด้านผลกระทบ (Impact) พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยทั้งสองปีการศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านประสิทธิผล (Effectiveness)พบว่า ภาพรวมทั้งสองปีการศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านความยั่งยืน (Sustainability) พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยทั้งสองปีการศึกษาอยู่ในระดับมาก และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) พบว่า ภาพรวมทั้งสองปีการศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : แนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษา, รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model

บทนำ

โลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวดเร็ว และยากจะคาดเดาเกิดสภาวะแวดล้อมพลิกผัน สับสน ซับซ้อน คลุมเครือและผันผวนที่เรียกว่า VUCA World 1(Giles, 2018, สื่อออนไลน์) ทั้งในด้านสภาวะแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการศึกษา ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมการดำเนินชีวิตที่ผู้คนคุ้นเคยเปลี่ยนไปรวมถึงการที่โซเชียลมีเดียเข้ามามีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นผลต่อการพฤติกรรมของการบริโภควัตถุต่างๆ จนเกิดความสับสน พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ยังได้กล่าวไว้ว่าโลกยุคนี้ คนไทยหมกมุนกับการบริโภควัตถุและเสพสำราญจนลืมคุณค่าทางจิตใจ ทำให้ระบบสังคมที่เคยดีงามของไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กรมการศาสนา (2550, หน้า 5) เห็นสอดรับว่าเยาวชนห่างไกลจากหลักธรรมคำสอนทางศาสนา ที่เห็นได้เด่นชัด คือ เยาวชนบางกลุ่มขาดคุณธรรม ซึ่งถ้าไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังในเรื่องคุณธรรมอย่างพอเพียงตั้งแต่เด็กแล้วจะเติบใหญ่ไปจะเป็นภาระของสังคม เมื่อเกิดปัญหาเหล่านี้ขึ้นมาแล้ว ทุกองค์กรต่างพุ่งเป้าไปที่การศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน และกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานกลไกสำคัญขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา จึงมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดรับกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ระยะ 20 ปี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,2560, หน้า ง – ฉ) กำหนดแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (Conceptual Design) ด้วยการยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้น้อมนำพระบรมราโชบายและกำหนดทิศทางและเป้าหมายพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามพระบรมราโชบายในหลวงรัชกาลที่ 10 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พระบรมราโชบายลงสู่แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีงบประมาณ 2560 -2562 มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม 4 ด้าน ทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง ให้มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม มีงานทำ มีอาชีพ และเป็นพลเมืองดี เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้ดำเนินการต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า ง-จ) เน้นประเด็นคุณธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชนยังต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น และสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบายเพื่อดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้พัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายของด้านการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาจึงต้องการบริหารกิจกรรมทุกอย่างในที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อเป้าหมายคุณภาพด้านความรู้คู่คุณธรรม

โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จัดการศึกษาในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาในรอบ 5 ปีการศึกษาที่ผ่านมา (รายงานการบันทึกประชุมประจำเดือนของโรงเรียนปีการศึกษา 2559 – 2561) และบันทึกการประเมินคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียน พบว่า นักเรียนมีปัญหาขาดคุณธรรมจริยธรรมอย่างรุนแรง ด้านความประพฤติปฏิบัติตนไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจเอาใจใส่ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ขาดความมุ่งมั่นในการทำงาน ทำชิ้นงานใบงานไม่สำเร็จ ขาดทักษะการทำงาน เช่น กิจกรรมการเรียนรู้

ในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี นักเรียนไม่สามารถจะทำกิจกรรมทักษะด้านอาชีพตามที่ครูจัดกิจกรรมได้ ขาดการประพฤติด้านวินัยตรงต่อเวลา การแต่งกาย ขาดสัมมาคารวะ มารยาท การพูด การแสดงออกทางสีหน้า การมีจิตสาธาณะ ติดเกมส์ มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง มีความอยากรู้อยากเห็นอยากลองเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด ถูกชักจูงได้ง่ายจากรุ่นพี่ให้กระทำสิ่งที่ไม่ดี ขาดความรักและภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ครู และการประชุมผู้ปกครองนักเรียน ให้ความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับปัญหาด้านพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดี นักเรียนไม่ช่วยเหลืองานบ้านกับผู้ปกครอง และไม่ทำการบ้าน ขาดคุณธรรมมีพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่จำเป็น ขาดจิตอาสาการช่วยเหลืองานส่วนรวม และผู้ปกครองให้ความเห็นว่า เนื่องมาจากผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นปู ย่า ตา ยาย เลี้ยงหลานด้วยความรักและไม่ได้ให้ฝึกทักษะชีวิต ผู้ปกครองเป็นผู้ทำให้ทุกอย่างทำให้นักเรียนทำไม่เป็น สอดรับการเหตุการณ์ปัจจุบันการใช้การสื่อทางโลกไร้พรมแดน การรับข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองต่างๆมากมายและรวดเร็ว ขาดการวิเคราะห์ไตร่ตรองข้อมูล หลงเชื่อและชักชวนผู้อื่นให้เห็นชอบด้วยเป็นปัญหาสืบเนื่องต่อทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อบ้านเมือง และสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง(อินมีอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2559 -2561 ดังนั้นทางโรงเรียนจึงจัดทำโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาขึ้น เพื่อจะได้วางแผนกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในหลวงรัชกาลที่ 10 มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องด้วยกิจกรรมตลอดปีการศึกษา 2562 – 2563 และผู้ประเมินในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จึงเห็นว่าการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนเป็นกิจกรรมของโรงเรียนที่ต้องดำเนินการตามแผนงานของโครงการ และเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมสามารถที่จะดำเนินการได้ต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ จึงได้วางแผนดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ควบคู่ไปกับการดำเนินการของโครงการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งวิธีดำเนินการ ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ปีการศึกษา 2562

1 . ผู้ประเมินดำเนินการประชุมคณะครูประจำเดือน พฤศจิกายน 2561 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการแก้ไขปัญหา ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จัดทำโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์)

2. ผู้ประเมินดำเนินการประชุมประจำเดือนมกราคม 2562 ชี้แจงการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราชโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2562 ให้คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และสังเคราะห์กำหนดกรอบการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ปีการศึกษา 2562 (Stufflebeam, Gulickson and Wingate, 2002,หน้า 66 ; Stufflebeam and Shinkfield, 2007,หน้า 327 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2556, หน้า 23-24)

3. ผู้ประเมินได้นำกรอบการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ปีการศึกษา 2562 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) อยู่ระหว่าง .60 – 1.00 และได้ดำเนินการร่วมกับครูที่รับผิดชอบโครงการจำนวน 2 คน

4. ผู้ประเมินและครูที่รับผิดชอบโครงการ จำนวน 2 คน วางแผนดำเนินการจัดทำเครื่องมือ และกำหนดแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ระยะที่ 1 การประเมินก่อนดำเนินการตามโครงการ ระยะที่ 2 การประเมินระหว่างดำเนินการตามโครงการ และระยะที่ 3 การประเมินหลังดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ปีการศึกษา 2562

1. ผู้ประเมินและครูที่รับผิดชอบโครงการ ประชุมชี้แจง โครงการ วัตถุประสงค์กับครูทุกคน และจัดทำคำสั่งมอบหมายภารกิจของกิจกรรมให้กับครูทุกคน

2. ครูที่รับผิดชอบกิจกรรมวางแผน เตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และดำเนินกิจกรรมตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้และประสานมอบหมายครูทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยตลอดปีการศึกษา 2562

3. ผู้ประเมินกำหนดวิธีการดำเนินการประเมินออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การประเมินก่อนดำเนินการตามโครงการปีการศึกษา 2562 ภายในเดือนพฤษภาคม 2562 ระยะที่ 2 การประเมินระหว่างดำเนินการตามโครงการปีการศึกษา 2562 ภายในเดือน มิถุนายน 2562 – กุมภาพันธ์ 2563 ระยะที่ 3 การประเมินหลังดำเนินการตามโครงการปีการศึกษา 2562 ภายในเดือน กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2563

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ปีการศึกษา 2563

ผู้ประเมิน ครูผู้รับผิดชอบโครงการและครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม 10 กิจกรรมดำเนินการตามโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง(อินมีอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2563 และดำเนินการประเมินโครงการตามกรอบการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 2 ตลอดปีการศึกษา 2563

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอนตามลำดับดังนี้

1. ผลการประเมินระยะที่ 1 การประเมินก่อนดำเนินการโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ด้านบริบทและด้านปัจจัย ปีการศึกษา 2562 – 2563 แยกสรุปผล แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านบริบท จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ ปีการศึกษา 2562 พบว่า โครงการกำหนดความเป็นมาและความสำคัญความสอดคล้องเชื่อมโยงกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องนโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาในทุกระดับของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2562 วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจน มีความเป็นไปได้ และเป็นไปตามความต้องการจำเป็นของครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป้าหมายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป็นไปตามความต้องการจำเป็นต้องพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามสภาวการณ์ปัจจุบันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน กำหนดกิจกรรม 10 กิจกรรม ทุกกิจกรรมมีความเหมาะสมและสามารถดำเนินการให้บรรลุได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และปีการศึกษา 2563 พบว่า โครงการมีการดำเนินการปรับกิจกรรมในบางกิจกรรม เช่น กิจกรรมโครงงานคุณธรรมทำความดี มีการวางแผนให้นักเรียนทุกคนได้วิเคราะห์ตนเอง ร่วมกันสรุปประเด็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และหาแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ปรับปรุงกิจกรรมสะอาดทุกพื้นที่หนูยินดีทำเพิ่มกิจกรรมให้นักเรียนได้ผลัดเปลี่ยนหน้าที่การทำความสะอาดและมีการตรวจสอบประเมินผลความสะอาด เพิ่มกิจกรรมให้รางวัลเป็นการเสริมแรงและสร้างแรงจูงใจให้แก่นักเรียน ปรับเพิ่มกิจกรรมอาชีพที่สนใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกอาชีพตามความสนใจด้วยการจัดกิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ทุกกิจกรรมปรับปรุงส่วนการตรวจสอบและประเมินผลระหว่างดำเนินกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและจากผลจากการประเมินด้านบริบท (Context) ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งสองปีการศึกษา

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ ปีการศึกษา 2562 พบว่า ครูมีความรู้ความสามารถจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมีจำนวนพอเพียง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามโครงการ สามารถวางแผนดำเนินการจัดกิจกรรมได้ แต่บางกิจกรรมมีลักษณะการจัดไม่เหมือนกัน ผู้รับผิดชอบโครงการจึงจะต้องถ่ายทอดความรู้ ขอบเขตงาน เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันและปฏิบัติงานในแนวทางเดียวกันต่อไป งบประมาณมีจำนวนพอเพียงต่อความต้องการใช้งานกับกิจกรรม สำหรับบางกิจกรรมเช่น กิจกรรมอาชีพที่สนใจงบประมาณไม่เพียงพอ ด้านวัสดุและอุปกรณ์มีความเหมาะสมและพอเพียงกับการใช้งานของนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้สำหรับจัดหรือดำเนินกิจกรรมเหมาะสมและเพียงพอ สำหรับบางกิจกรรมต้องนำนักเรียนไปทำกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา และมีความสะดวกเหมาะสมกับกิจกรรม เช่น วัด ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง และอื่นๆ เป็นต้น และปีการศึกษา 2563 พบว่า โรงเรียนส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองครูให้มีความเข้าใจแนวทางและขั้นตอนของการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการมากขึ้น มีระบบการนิเทศ กำกับ ประเมินผล สรุปรายงานการดำเนินงานปีการศึกษาที่ผ่านมา และนำข้อที่ควรแก้ไขมาพัฒนาปรับปรุงหรือยกเลิกในบางกิจกรรม และกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาวิธีการที่หลากหลายได้ฝึกปฏิบัติทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียนมาก

ขึ้น ผู้บริหารได้จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและจัดหาวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญหลากหลาย และผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งสองปีการศึกษา

2. ผลการประเมินระยะที่ 2 การประเมินระหว่างดำเนินการโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ด้านกระบวนการ ปีการศึกษา 2562 – 2563 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ปีการศึกษา 2562 พบว่า การดำเนินทุกกิจกรรมมีระบบการวางแผน เตรียมวัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรม การจัดกิจกรรมมีกระบวนการดำเนินตามกิจกรรมทั้งในหลักสูตร เสริมหลักสูตรและบุรณาการในกลุ่มสาระเรียนรู้สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาได้และหากพบปัญหาและอุปสรรค มีระบบการระดมความคิดเห็นทุกภาคส่วนในการวางระบบการดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป และครู ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามและประเมินผลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และปีการศึกษา 2563 พบว่า ครูที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมมีการวางแผนการปรับกิจกรรม โดยการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาของการดำเนินการปีการศึกษาที่ผ่านมา ระดมความคิดเห็น และร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาของบางกิจกรรมให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจัง และประสานขอความร่วมมือกับผู้ปกครองได้สานต่อกิจกรรมและร่วมประเมินผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในขณะที่อยู่ที่บ้านให้เกิดความต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และผลการตรวจสอบพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ปีการศึกษา 2562 ผลการตรวจสอบพฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียน ภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 76.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเรียงลำดับมากที่สุด ดังนี้ ร่วมกิจกรรมงานต่างๆ ด้วยความสนุกสนานและเต็มใจ รองลงมา คือ รับฟังคำอธิบายกิจกรรมจากครู และ พูดจาสุภาพเรียบร้อยและช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ ตามลำดับ และปีการศึกษา 2563 ผลการตรวจสอบพฤติกรรมของนักเรียน ภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 81.89 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเรียงลำดับมากที่สุด ดังนี้ ร่วมกิจกรรมงานต่างๆ ด้วยความสนุกสนานและเต็มใจ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ มีกิริยาท่าทางที่มุ่งมั่นและร่วมกิจกรรมจนเสร็จสิ้น และ ทำกิจกรรมอย่างเป็นระเบียบตามขั้นตอน รองลงมา คือ รับฟังคำอธิบายกิจกรรมจากครู จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมพร้อมเสมอ และ ชักชวน ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนในการทำกิจกรรมตามสมควร ตามลำดับ อีกทั้งจากผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งสองปีการศึกษา

3. ผลการประเมินระยะที่ 3 การประเมินหลังดำเนินการโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ด้านผลผลิตและส่วนปรับขยาย ปีการศึกษา 2562 – 2563

3.1 ส่วนปรับขยาย 4.1) ผลกระทบ (Impact) ปีการศึกษา 2562 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ ครูสนใจติดตามการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ครูประเมินผลและร่วมแก้ไข พัฒนากิจกรรมและการปฏิบัติของนักเรียน ผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของนักเรียน มี และผู้ปกครองพร้อมให้การสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน ตามลำดับ และปีการศึกษา 2563 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ ผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของ

นักเรียน ครูสนใจติดตามการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารได้รูปแบบการประเมินโครงการที่ชัดเจน และ ผู้บริหารตั้งใจที่จะดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

2. ส่วนปรับขยาย 4.2) ประสิทธิผล (Effectiveness) แยก 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ปีการศึกษา 2562 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ นักเรียนภูมิใจในความเป็นชาติ ร้องเพลงชาติ และอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ รองลงมา คือ นักเรียนช่วยกิจกรรมต่างๆ ของครอบครัวตามความสามารถ และนักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเป็นผู้นำ- ผู้ตามที่ดี ตามลำดับ และปีการศึกษา 2563 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ นักเรียนช่วยกิจกรรมต่างๆ ของครอบครัวตามความสามารถ รองลงมา คือ นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเป็นผู้นำ- ผู้ตามที่ดี ตามลำดับ

ด้านที่ 2 มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรมการศึกษา 2562 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ นักเรียนไหว้พ่อแม่ก่อนไปและกลับจากโรงเรียน รองลงมา คือ นักเรียนตั้งใจเรียนทำการบ้านจนสำเร็จ มี และนักเรียนรับผิดชอบต่อชิ้นงานที่ครูมอบหมาย นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ และ นักเรียนรับผิดชอบต่อชิ้นงานที่ครูมอบหมาย ตามลำดับ และปีการศึกษา 2563 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ นักเรียนตั้งใจเรียนทำการบ้านจนสำเร็จ รองลงมา คือ นักเรียนไหว้พ่อแม่ก่อนไปและกลับจากโรงเรียน และ นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนและครูเมื่อมีโอกาส นักเรียนส่งงานตามกำหนดเวลา ตามลำดับ

ด้านที่ 3 มีงานทำ- มีอาชีพ ปีการศึกษา 2562 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนใจและสำเร็จ รองลงมา คือ นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ในอาชีพต่างๆ นักเรียนปฏิบัติด้วยความพยายามรอบคอบและมีความสุข ตามลำดับ และปีการศึกษา 2563 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนใจและสำเร็จ รองลงมา คือนักเรียนปฏิบัติด้วยความพยายามยาม รอบคอบและมีความสุข นักเรียนมีเป้าหมายและสนใจในอาชีพต่างๆ และนักเรียนรับผิดชอบ ต่องาน สู้งาน ทำงานสำเร็จ ตามลำดับ

ด้านที่ 4 เป็นพลเมืองดี ปีการศึกษา 2562 ภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ นักเรียนแต่งกาย มีมารยาท มีสัมมาคารวะและกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ รองลงมา คือ นักเรียนอาสาปฏิบัติงานบำเพ็ญประโยชน์เมื่อมีโอกาสด้วยความเต็มใจ และ นักเรียนรู้จักการแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น ตามลำดับ และปีการศึกษา 2563 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ นักเรียนแต่งกาย มีมารยาท มีสัมมาคารวะ และกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ นักเรียนเต็มใจและช่วยเหลือกิจการต่างๆของโรงเรียน ชุมชน และสังคม นักเรียนรู้จักการแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น ตามลำดับ

3.3 ส่วนปรับขยาย 4.3) ความยั่งยืน (Sustainability) พบว่า ปีการศึกษา 2562 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ โรงเรียนวางแผนการพัฒนาครู สื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ให้ทันสมัยมากขึ้นรองรับการดำเนินการในปีถัดไป รองลงมา

คือ ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมปรับปรุงและแก้ไข กิจกรรมทุกเดือน ทุกภาคเรียนและ ครูผู้รับผิดขอบโครงการ/กิจกรรมประเมินผลกิจกรรมทุกภาคเรียนและปีการศึกษา ตามลำดับ ปีการศึกษา 2563 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมปรับปรุงและแก้ไข กิจกรรมทุกเดือน ทุกภาคเรียน รองลงมา คือ ครูผู้รับผิดขอบโครงการ/กิจกรรมประเมินผลกิจกรรมทุกภาคเรียนและปีการศึกษา และ ผู้บริหารโรงเรียนกำกับ ติดตาม และ ประเมินผล ทุกสัปดาห์ และ ทุกเดือน ทุกภาคเรียน และทุกปีการศึกษา ตามลำดับ

3.4 ด้านผลผลิต 4.4) การถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) พบว่า ปีการศึกษา 2562 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ โรงเรียนเผยแพร่ผลงานในเว็บไซต์ของโรงเรียน รองลงมา คือ โรงเรียนสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมร่วมกับชุมชน และปีการศึกษา 2563 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ โรงเรียนประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้ปกครองได้ทราบ รองลงมา คือ โรงเรียนเผยแพร่ผลงานในเว็บไซต์ของโรงเรียน และ โรงเรียนสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมร่วมกับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการประเมินโครงการทุกโครงการที่โรงเรียนดำเนินการ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model เพื่อจะได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของ สป. ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)* (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ10 ธันวาคม 2561) จาก http://www.kknpeo.moe.go.th/2018 /11/ เล่มแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ-ฉบับที่-12-พ.ศ.-2560-2564.

กรมการศาสนา. (2550). *คู่มือศูนยการเรียนรูศีลธรรมในวัด.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพชุมนุมสหกรณการเกษตรแหงประเทศไทย.

โกสินทร์ ช้างบุญ. (2560). *การติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.

ชนากานต์ ฮึกหาญ. (2558). *การประเมิน .รายงานการประชุมวิชาการและนำเสนอผลการวิจัยระดับชาติและนานาชาติ กลุ่มระดับชาติด้านการศึกษา*

ประไพรัตน์ ลำใจ. (2557). *รูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

ประมวลศิลป์ วิทยา. (2557). *การประเมินโครงการห้องเรียนพิเศษนำร่อง โรงเรียนจตุรพักตร พิมาน รัชดาภิเษกโดย CIPP MODEL*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ปิยมาศ ฉายชูวงษ์. (2560). *การประเมินการประเมินโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียนบ้านประดู่งาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

มาเรียม นิลพันธ์. (2554). *การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร. .

รัตนะ บัวสนธ์. (2556). *รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้* (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 12 มกราคม 2562) http://www.educ.su.ac.th/2013/images/stories/081957-03.pdf.

วรลักษณ์ นุ่นรักษา. (2556). *การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดเดิมเจ้า(อรรถประชานุเคราะห์).* สุราษฎร์ธานี : โรงเรียนวัดเดิมเจ้า (อรรถประชานุเคราะห์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ ธานี เขต 2.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อุไรวรรณ จันทร์สว่าง. (2559). *รายงานการประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านย่านตาขาว ปีการศึกษา 2559* สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1.

ชื่องานวิจัย รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์)

ชื่อผู้วิจัย นางวรนิษฐา คำยศ

ปีการศึกษา 2562 – 2563

บทคัดย่อ

รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการ สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย3P-R Model ประเมินและผลการใช้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ปีการศึกษา 2561 - 2563 จำนวน 738 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 9 ฉบับ ทุกฉบับ มีความเที่ยงตรง .80-1.0 และความเชื่อมั่น .71- .85 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) พบว่า มีสภาพการบริหารงานด้านผู้บริหารขาดการวางแผนงานที่เป็นระบบ การนิเทศ ติดตาม และกำกับไม่ชัดเจนและต่อเนื่อง ด้านครูและกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่มีการวิเคราะห์หลักสูตร ขาดการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลไม่เป็นระบบ ด้านคุณภาพของนักเรียนระบบการประเมินผลไม่สอดคล้องกับสภาพจริง และด้านการรายงานผล ไม่จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการประเมินผลและสรุปรายงาน และแนวทางการบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง(อินมีอุปถัมภ์) พบว่า ผู้บริหารต้องมีระบบการวางแผนงาน มีการจัดทำแผน พันธกิจ เป้าหมายให้ชัดเจน จัดวางระบบการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ด้านครูควรต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร วางแผนระบบการบริหารจัดการชั้นเรียนมีการจัดทำแผนการเรียนรู้ แผนการวัดและประเมิน มีการประเมินผลและสรุปข้อมูลของนักเรียนเพื่อแก้ไข และร่วมกับคณะครูในการแก้ปัญหานักเรียนรายบุคคล

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารด้วย3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง(อินมีอุปถัมภ์) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารด้วย3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง(อินมีอุปถัมภ์) พบว่า โดยผู้บริหารสถานศึกษา และครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4.. ผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของครูด้วย3P-R Model โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2562 - 2563 แยกผลเป็น 4 ประเด็น ดังนี้ 1) ผลการบริหารงานรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย3P-R Model โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2562 - 2563 ทุกด้าน พบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยของทั้งสองปีการศึกษาอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยที่สูงขึ้น 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย3P-R Modelโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2562 - 2563 พบว่า ภาพรวมผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งสองปีการศึกษาสูงขึ้น ผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน พบว่า ภาพรวมมีผลการเรียนรู้ทั้งสองปีการศึกษาสูงขึ้น ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ภาพรวมมีผลการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก เมื่อเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ

นักเรียนของปีการศึกษา 2562 มีผลการพัฒนาภาพรวมสูงขึ้น และผลการประเมินการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน NT และ O-NET พบว่า ภาพรวมทั้งสองปีการศึกษา มีผลพัฒนาการเทียบกับต้นสังกัด (สพฐ.) สูงขึ้นทุกกลุ่มด้านและผลการพัฒนาของการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O- NET)ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ภาพรวมทั้งสองปีการศึกษา มีผลพัฒนาการเทียบกับต้นสังกัด (สพฐ.) สูงขึ้นทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) ความพึงพอใจของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง(อินมีอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2562 - 2563 พบว่า 1) ด้านครู ภาพรวมทั้งสองปีการศึกษา อยู่ในระดับมาก 2) ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง ภาพรวมทั้งสองปีการศึกษา อยู่ในระดับมาก 3) ด้านนักเรียน ภาพรวมทั้งสองปีการศึกษา อยู่ในระดับมาก

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ดังพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรที่ได้ทรงพระราชทานเกี่ยวกับระบบการศึกษาไว้ว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ทัศนคติ ความประพฤติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ” โลกแห่งยุคพลิกผัน VUCA ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซับซ้อน คลุมเครือและไม่แน่นอน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการศึกษา ประเทศไทยต้องตั้งรับและมีการปรับตัวให้ทันต่อการผันผวนของโลกด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,2559, หน้า ก)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคน ได้ตระหนักถึงความสำคัญและตั้งเป้าหมายภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ในสังคม” อีกทั้งมีนโยบายการปฏิรูประบบการบริหารจัดการเป็นการจัดระบบการศึกษาให้มีเอกภาพและกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเน้นโรงเรียนเป็นหน่วยวางกลยุทธ์ของการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงต้องกำหนดนโยบายและแผนงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดรับกับกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2561,หน้า 8 – 20) ช่วงเวลาระหว่าง ปีการศึกษา 2558 – 2561 พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคสำคัญ 2 ประการ คือ 1) ปัญหาครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจระบบปฏิรูปการศึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นและแตกต่างจากเดิม เช่น การเปลี่ยนแปลงวิธีคิด วิธีทำงานของผู้บริหารการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา2) ปัญหาการขาดภาวะผู้นำ ไม่จัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหามองปัญหาและวิสัยทัศน์แคบ อีกทั้งยังทำงานแบบระบบราชการรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลางและสั่งงานแบบลดหลั่นกันลงมาเป็นชั้น โดยคำนึงระเบียบกฎเกณฑ์มากกว่าผลของงาน ทำงานแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของตนเองไปเพียงวันๆ ไม่มีการวิเคราะห์ต้นตอของปัญหาปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับปัญหาด้านคุณภาพของนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ได้สรุปรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่จำนวนทั้งสิ้น 138 โรงเรียน (กลุ่มงานวัดผลและประเมินผลการศึกษา, 2560) พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2560 อยู่ใน

ระดับต่ำเทียบตามเกณฑ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 อีกทั้งผลการประเมินของ สมศ.รอบที่ 3 ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับพอใช้ (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (2554 –2558,หน้า 9) จากปัญหาดังกล่าว เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาด้านการบริหารจัดการและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้บุคคลที่ถูกเพ่งเล็งและกล่าวถึงมากที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สอดคล้องกับผลการศึกษาของกฤติมา มะโนพรม (2562,หน้า 20 -21) สรุปว่าปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่สำคัญ คือ ผู้บริหารโรงเรียนขาดภาวะผู้นำ เน้นให้มีภาวะผู้นำ รู้จักตนเอง มีระบบการบริหารงานอย่างโปร่งใส มีวิสัยทัศน์ ครูและบุคลากรให้ความเคารพนับถือ ศรัทธาในตัวผู้นำและปฏิบัติตาม พร้อมให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุด และอีกบุคคลที่สำคัญคือครู พบว่า ครูมีปัญหาที่สำคัญ คือ มีทัศนะว่าตนเองเป็นผู้รู้มาก ขาดการวางแผนการดำเนินงาน จัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้แบบเดิมๆ และขาดการศึกษาหาความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จึงเป็นผลทำให้คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนด้อยคุณภาพลงจากข้อมูลและสภาพของปัญหาของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2556 - 2560 พบว่า ปัญหาที่เร่งด่วนจำเป็นที่ต้องแก้ไขเป็นเรื่องระบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับของผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียน และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ (สัมมา รธนิธย์, 2556, หน้า 96)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาโดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่ต้องขับเคลื่อนระบบการบริหารที่เน้นคุณภาพ (ชมแข พงษ์เจริญ, 2555, หน้า 61) ต้องประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนต้องมีภาวะผู้นำ สร้างความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นกับครู วางโครงการภารกิจการบริหารงานให้ชัดเจน และครูต้องมีระบบการบริหารจัดการชั้นเรียนอย่างไรให้มีคุณภาพ เพื่อให้การบริหารงานของโรงเรียนมีคุณภาพมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ทั้งระบบ จึงได้ศึกษาแนวคิดของ หลักการบริหารเชิงระบบ POLC ของ (Louis A. Allen,1958) เป็นการวางแผนระบบการบริหารงานหลักการทำงานเชิงระบบ PDCA ของ ((Edwards Deming, 2004) ครูในห้องเรียนเมื่อพบว่ากระบวนการหลักไม่สามารถแก้ปัญหาของนักเรียน และศึกษาหลักการทำงานเชิงระบบ PLCของ (มนตรี แย้มกสิกร,2561) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารงานของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง(อินมีอุปถัมภ์)
2. เพื่อสร้างรูปแบบบริหารงานวิชาการด้วย3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์)
3. เพื่อประเมินรูปแบบบริหารงานวิชาการด้วย3P-R Modelของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์)
4. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับแบ่งเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) แยกเป็น 2 ขั้น ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ดำเนินการโดย 1) การสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาและเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2) การสัมภาษณ์ครู จำนวน 19 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 173 คน และนักเรียน จำนวน 173 คน และขั้นที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ดำเนินการโดย 1) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน 2) การประชุมสนทนากลุ่มกับครู จำนวน 19 คน 3) การสังเคราะห์เอกสารแนวคิดของ POLC PDCA และPLC เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผ่านเกณฑ์ทุกด้าน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ดำเนินการโดย 1) การยกร่างรูปแบบบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยนำผลจากข้อที่ 1 มาจัดทำร่าง 2) การประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 กลุ่ม จำนวน 9 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน และครู สังกัดโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของร่างรูปแบบบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ดำเนินการโดย 1) การประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ โดยผู้บริหารสถานศึกษา 2) การประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ โดยครู เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์)

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาผลการใช้รูปแบบบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ดำเนินการโดย 1) การศึกษาผลการบริหารงานของรูปแบบบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยสอบถามครู ปีการศึกษา 2562 จำนวน 19 คน และ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการบริหารงานของรูปแบบบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) 2) การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ 2.1)ด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2.2)ผลการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน 2.3) ผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2.4) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ โดยนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 173 คน และปีการศึกษา 2563 จำนวน 174 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสรุปรายงานผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ 3) การศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยสอบถามครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) มีค่าความเที่ยงตรง เท่ากับ.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่น .71 - .85

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) พบว่า มีสภาพการบริหารงานด้านผู้บริหารขาดการวางแผนงานที่เป็นระบบ ขาดการมอบหมายภารกิจของงานที่ชัดเจน ขาดการกำหนดเป้าหมาย การนิเทศ ติดตาม และกำกับไม่ชัดเจนและต่อเนื่อง ด้านครูและกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่มีการวิเคราะห์หลักสูตร ขาดการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลไม่เป็นระบบ ด้านคุณภาพของนักเรียนระบบการประเมินผลไม่สอดคล้องกับสภาพจริง และด้านการรายงานผล ไม่จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการประเมินและสรุปงาน และแนวทางการบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง(อินมีอุปถัมภ์) พบว่า ผู้บริหารต้องมีระบบการวางแผนงาน มีการจัดทำแผน พันธกิจ เป้าหมายให้ชัดเจน จัดวางระบบการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ด้านครูควรต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร วางแผนระบบการบริหารจัดการชั้นเรียนมีการจัดทำแผนการเรียนรู้ แผนการวัดและประเมิน มีการประเมินผลและสรุปข้อมูลของนักเรียนเพื่อแก้ไข และร่วมกับคณะครูในการแก้ปัญหานักเรียนรายบุคคล

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) พบว่า ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ประกอบด้วย 4 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 P1 - POLC จากผู้บริหารสู่ครู ขั้นที่ 2 P2 - PDCA จากครูสู่ห้องเรียน ขั้นที่ 3 P3 - PLCจากครูสู่นักเรียนรายบุคคล ขั้นที่ 4 R - Reporting สรุปรายงานผล และ ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของร่างรูปแบบการบริหารด้วย3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และครู พบว่า ภาพรวม ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) โดย ผู้บริหารสถานศึกษา และครู พบว่า ภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

4. ผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) แยกสรุปผล 3 ด้านดังนี้

4.1 ผลการบริหารงานของรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย3P-R Modelของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) **ขั้นที่ 1 P1- POLC จากผู้บริหารสู่ครู** ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากปีการศึกษา2562 และมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นในปีการศึกษา 2563 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า (Planning) โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระยะ 4 ปีและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาและคณะครู ร่วมกันระดมความคิดเห็นกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ของงานวิชาการ (Organizing) โรงเรียนกำหนดโครงสร้างการบริหารงานตามภารกิจของงานการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนกำหนดโครงสร้างการบริหารงานตามภารกิจของงานการจัดการเรียนรู้ (Leading) ปี ผู้บริหารสนับสนุนครูให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อเป้าหมายที่ชัดเจน สนับสนุนให้ครูพัฒนาบทบาทและหน้าที่เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายของงานวิชาการ (Controlling) โรงเรียนกำกับ ติดตามเพื่อเป้าหมาย ผลการเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระมีพัฒนาการสูงขึ้น ผู้บริหารนิเทศงานวิชาการด้วยความเข้าใจและเป็นกัลยาณมิตร ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้ประเมินผลงานวิชาการปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไข **ขั้นที่ 2 P2-PDCA จากครูสู่ห้องเรียน**ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากปีการศึกษา2562 และมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นในปีการศึกษา 2563 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า (Plan) ครูวางแผนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า และครูวางแผนจัดเตรียมสื่อ ใบงาน ชิ้นงาน นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้

(Do) ครูจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย (Check) ครูดำเนินการวัดและประเมินการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ครูตรวจข้อสอบ/ชิ้นงานด้วยตนเองและแจ้งผลให้นักเรียนทราบ ครูดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย (Act) ครูจัดทำข้อมูลผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันทึกหลัง ครูจัดทำข้อมูลผลการเรียนรู้แยกกลุ่มนักเรียน ระดับดี พอใช้ และปรับปรุง **ขั้นที่ 3 P3- PLC จากครูสู่นักเรียนรายบุคคล** ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากปีการศึกษา2562 และมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นในปีการศึกษา 2563 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูทีม PLC กำหนดปัญหาผลการเรียนรู้ที่ไม่ผ่านของนักเรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด ร่วมกับทีมหาวิธีแก้ปัญหา ร่วมสะท้อนคิดเสนอแนะ ครูทีม PLC จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมใหม่ พัฒนานักเรียนที่ไม่ผ่าน ตามข้อเสนอแนะของทีม**ขั้นที่ 4 R - Reporting สรุปรายงานผล** โรงเรียนจัดทำข้อมูลส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาและแก้ไขนักเรียนรายบุคคล จัดทำข้อมูลรายงานผลการบริหารงานงานวิชาการ ครูจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และเอกสารประจำชั้นเรียนหรือประจำสาระการเรียนรู้ ครูบันทึกการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การสรุปและรายงานผลการประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) 1) ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ภาพรวมมีผลการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก 3กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี และเมื่อเทียบพัฒนาการทั้งสองปีการศึกษาพบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ พบว่า มีผลการพัฒนาภาพรวมสูงขึ้นสูงสุด 2) ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน พบว่า ภาพรวมทั้งสองปีการศึกษามีผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก 3) ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ภาพรวมทั้งสองปีการศึกษามีผลการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก 4) ผลการประเมินการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน NT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ภาพรวม มีผลพัฒนาการเทียบกับต้นสังกัด (สพฐ.) สูงขึ้นทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งสองปีการศึกษา และผลการพัฒนาของการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O- NET)ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ภาพรวมมีผลพัฒนาการเทียบกับต้นสังกัด (สพฐ.) สูงขึ้นทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งสองปีการศึกษา

4.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2562 -2563

1) ความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย3P-R Model โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2562 – 2563 พบว่า ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก รูปแบบดำเนินงานตอบสนองความต้องการโดยเห็นประโยชน์ส่วนร่วม และกิจกรรมแต่ละขั้นตอนเข้าใจง่ายและปฏิบัติได้จริง และด้านการปฏิบัติงานวิชาการของครู ภาพรวมมีความพึงพอใจมากที่สุด การจัดการเรียนรู้ และการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านพฤติกรรมนักเรียน ภาพรวมมีความพึงพอใจมากที่สุด นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และ นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและแก้ไขพฤติกรรมจากครูอย่างทั่วถึง

2) ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน ต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model ของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2562 - 2563 ด้านบรรยากาศการปฏิบัติงานของครู ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับที่สุด ครูจัดห้องเรียนสะอาด เป็นระเบียบปลอดภัย พร้อมใช้งานจัดการเรียนรู้ และ ครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียนหากพบมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้หรือปัญหาอื่น ด้านพฤติกรรมนักเรียน ภาพรวมมีความพึงพอใจมากที่สุด นักเรียนบอกให้ผู้ปกครองทราบว่าครูให้ทำอย่างไรจึงจะเรียนหนังสือเก่งขึ้น และ นักเรียนรับผิดชอบต่อการเรียนดีขึ้น

3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการบริหารงานวิชาการด้วย 3P-R Model โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง (อินมีอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2562-2563 ภาพรวมมีความพึงพอใจมากที่สุด กิจกรรมการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน และ ครูใช้วิธีการจัดการเรียนรู้และสื่ออย่างหลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

โรงเรียนควรควรเพิ่มกิจกรรมพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการมากขึ้น และสนับสนุนงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อย่างพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

กมลพร เอกอมรธนกุล. (2554). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เบมีย์ จีเนียน : สาขาพาราไดซ์พาร์ค.* ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

กฤติมา มะโนพรม. (2562).*รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.*วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

กัสมสัห์ อาแด. (2561). *การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการวิจัยแบบปฏิบัติการแบบร่วมมือร่วมพลังในโรงเรียนประถมศึกษา* ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยวัดผลและสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

กัมปนาท ศรีเชื้อและคณะ. (2561). *การบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สังกัดสำนักงานเขตพื้นการศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต2.* http://www.ska2.go.th/reis/data/research/25620925_124608_1489.pdf สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 2561.

ชนมณี ศิลานุกิจ และคณะ.(2563). *รูปแบบการบริหาร โรงเรียนโดยใชวงจรคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. วารสารดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร,ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2563)

ชัยศักดิ์ ตั้งนิติพิฐจักร. (2559). *การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.* วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชมแข พงษ์เจริญ. (2555). *การพัฒนารูปแบบการจัดการโรงเรียนเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพในประเทศไทย.* หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ชนมณี ศิลานุกิจและคณะ. (2563). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยใชวงจรคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.* วารสารดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร, 10(1), 43-58.

ณรงค์ ชูศรีชัย. (2556). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี*.วิทยานิพนธ์ หลักสูตรดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ปริชาติ ชมชื่น. (2555).*รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2557). *การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา* ปริญญานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มนตรี แย้มกสิกร. (2560). *กระบวนทัศน์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาครู*.กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา.

ยุทธนา เกื้อกูล. (2560). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์* วิทยานิพนธ์นี้สำหรับการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ละดา ดอนหงษาและคณะ. (2557). *การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน“การส่งเสริมการอ่านเพื่อความเข้าใจ”: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสงเปลือย.* วารสารการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการครั้งที่1.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สรคม ดิสสะมาน. (2557). *การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้แบบสืบสอบเสมือน เพื่อสร้างความสามารถด้านการอ่านเชิงวิชาการของนิสิตปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิขรินทร์ วงษ์อ่อน. (2557). *การศึกษาศักยภาพของภาวะผู้นำกระบวนการทำงาน และการจัดการบริหารหลักสูตร ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานโรงเรียนเอกชน* เขตบางกะปิ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มีนาคม 2558, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔).* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สำนักนโยบายและยุทศาสตร์ www.bps.sueksa.go.th

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561 (Education in Thailand 2018).* กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สัมมา รธนิธย์. (2556). *หลัก ทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 4 .กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี จำกัด.

สายนภา ดาวแสง .(2559). *ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี.* งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

Chux Gervase Iwu and Ita Chimezie Iwu. (2013**).** *Factors Inhibiting Effective Management of Primary Schools in Nigeria:* The Case of Ebonyi State.

Deming in Mycoted. (2004). *Plan Do Check Act (PDCA)* (Online). Available http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php ...

Louis A. Allen (1958) *Organization and* Policy *Networks and* Policy *Change: Putting* Policy *Network***.** Theory to the Test.

C. Liu (1985) *.An Identification of Principals Instruction Leadership Behavior in Effective High School* (New York : Printice – Hall, abstract.

Max, Weber. (1947). *The Theory of Social and Economic Organization.* New York : Free

Merill Prentice Hall. Gardner H. 2005, August 15. Intelligence in seven steps. (Online). Available URL: http://www.newhorizons.org/ future/Creating_the_Future/crfut_gardner.html Hargreaves GH,

McCarthy. (1978). *Basic Marketing* homewood, III. : Irwin

Eisner, E. (1976**).** *Educatio Connoisseiship and Criticism:* Their Form and Function in Educatio Evaluatio. Journal of Aesthetic Education.

Sergiovanni, T.J, (1991)**.** *The Principal ship : A Reflecting Practice Perspective. 2nded.* Needham Heights : Allyn and Bacon.

ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อผู้วิจัย นายสาครินทร์ จันทรมณี
ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านพรุบัว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

บทคัดย่อ

การวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 81 คน ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีสำมะโน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความน่าเชื่อถือทั้งฉบับเท่ากับ 97.8% วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1. ในภาพรวมนักเรียนโรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราชมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีมาก (μ = 4.51, σ = 0.83) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่นักเรียนเห็นว่ามีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีมากเป็นอันดับแรก คือ ด้านอารมณ์และจิตใจ (μ = 4.74, σ = 0.82) รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน (μ = 4.62, σ = 0.72) และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (μ = 4.58, σ = 0.78) ตามลำดับ ส่วนด้านที่นักเรียนเห็นว่ามีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีเป็นอันดับแรก คือ ด้านร่างกาย (μ = 4.45, σ = 0.89) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน (μ = 4.43, σ = 0.74) และด้านวิชาการ (μ = 4.21, σ = 0.95)

2. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านร่างกาย ได้แก่ เพศหญิง การพักอาศัยของนักเรียนกับบิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/แยกทางกัน และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 5,001 – 10,000 บาท ด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่ การพักอาศัยของนักเรียนกับบิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/แยกทางกัน บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 5,001 – 10,000 บาท ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ได้แก่ การพักอาศัยของนักเรียนกับบิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง และสถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/แยกทางกัน ด้านวิชาการ ได้แก่ การพักอาศัยของนักเรียนกับบิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/แยกทางกัน อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจของบิดา อาชีพ

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจของมารดา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว 5,001 – 10,000 บาท และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 10,001 บาทขึ้นไป ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ได้แก่ การพักอาศัยของนักเรียนกับบิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/แยกทางกัน บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 5,001 – 10,000 บาท และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน ได้แก่ การพักอาศัยของนักเรียนกับบิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/แยกทางกัน บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 5,001 – 10,000 บาท

จากผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่ามีเพียง 2 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนฯ ทุกด้าน ได้แก่ การพักอาศัยของนักเรียนกับบิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง และสถานภาพสมรสของบิดาและมารดาแยกกันอยู่/แยกทางกัน ส่วนเพศหญิงเป็นเพียงตัวแปรเดียวที่เป็นปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนฯ ด้านร่างกาย และอาชีพของบิดาและมารดาที่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจเป็นเพียงตัวแปรเดียวที่เป็นปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนฯ ด้านวิชาการ

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิตนักเรียน

บทนำ

สถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมเป็นอย่างมาก ในขณะที่ภาพรวมการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ระบุว่าประเทศไทยมีข้อจำกัดหลายด้าน อาทิ อาทิคุณภาพคนไทยยังต่ำ แรงงานส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ สังคมขาดคุณภาพและมีความเหลื่อมล้ำสูงที่เป็นอุปสรรคต่อการยกระดับศักยภาพการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) จากปัญหาต่างๆ มากมายที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว รัฐบาลจึงต้องพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน ซึ่งการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยถือเป็นประเด็น สำคัญอีกด้านหนึ่ง โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และการบริการสาธารณสุขให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมให้เป็นคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งตรงกับหลักการสำคัญของของแผนพัฒนาฯ ในการยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ว่ามุ่งสร้างให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดี มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม การพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็กและเยาวชน โดยองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้คนมีศักยภาพสูงสุดคือ “การได้รับการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ” เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพของคน ดังคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาพัฒนาคน คนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ” (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2558)

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาถึงแม้จะมีรายงานจำนวนประชากรวัยเด็ก (0-14 ปี) ลดลงเรื่อยๆ ในแต่ละปี (กรมการปกครอง, 2562) แต่กลับพบว่าประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเด็กมีจำนวนมากขึ้นหลายสาเหตุเชื่อมโยงกับความยากจน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เด็กกลายเป็นเด็กเร่ร่อน เด็กยากจน เด็กนอกระบบโรงเรียน เด็กขาดสารอาหาร ต้องรับภาระในการหาเลี้ยงชีพครอบครัว เกิดปัญหาการใช้แรงงานเด็กและโสเภณีเด็ก แต่ภายหลังประเด็นปัญหามีความหลากหลายมากขึ้น ความยากจนยังคงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหา ในขณะที่ปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ได้เข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน เช่น ความเจริญทางเทคโนโลยีและความเป็นเมืองส่งผลให้พ่อแม่มีเวลาเอาใจใส่ลูกน้อยลง สร้างความซับซ้อนของปัญหาเพิ่มมากขึ้น เช่น การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เด็กติดยาเสพติด ติดเกมส์ ทารกถูกทอดทิ้ง ปัญหาความรุนแรง เป็นต้น ปัจจุบันเด็กเข้าสู่วงจรของปัญหามักหาทางออกจากวงจรปัญหาได้ยาก เกิดปัญหาเด็กกระทำผิดซ้ำและเติบโตไปพร้อมกับการกระทำรุนแรง เด็กที่เข้าสู่วงจรปัญหาไม่ได้เป็นเพียงเหยื่อของการกระทำผิดเท่านั้น แต่ในหลายปัญหาพบว่ามีเด็กเป็นผู้กระทำความผิดซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้น (นพรดา คำชื่นวงศ์, 2563)

จากความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพรุบัว ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแห่งหนึ่งในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 81 คน โดยมีครูผู้สอน จำนวน 4 คน ทั้งนี้เป็นนักเรียนยากจนตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประมาณ 52 คน ซึ่งคิดเป็นประมาณ 64% ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวพิจารณาจากนักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนไม่เกิน 3,000 บาท/เดือน ครอบครัวมีภาระพึ่งพิง เช่น บิดาและมารดาแยกทางกัน ในครอบครัวมีคนพิการหรือผู้สูงวัยอายุเกิน 60 ปีที่ต้องดูแล และสภาพบ้านชำรุดทรุดโทรม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางไปในการวางแผนส่งเสริม และปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ภายใต้วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ที่ว่า “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” รวมถึงเป็นแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมและบริการต่างๆ ให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพและเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 81 คน ทั้งนี้เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนไม่มาก จึงไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา บุคคลที่นักเรียนพักอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพบิดา อาชีพมารดา และรายได้ของครอบครัว

ตัวแปรตาม คือ คุณภาพชีวิตของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านอารมณ์และจิตใจ 3) ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน 4) ด้านวิชาการ 5) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ 6) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีสำมะโน (Census) โดยให้ครูประจำชั้นในแต่ละชั้นปีเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อใช้ประโยชน์ในการอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของนักเรียน ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา บุคคลที่นักเรียนพักอาศัยอยู่ด้วย สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพบิดา อาชีพมารดาและรายได้ของครอบครัว มีลักษณะเป็นคำถามแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านอารมณ์และจิตใจ 3) ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน 4) ด้านวิชาการ 5) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ 6) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน มีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ 5 = ดีมาก, 4 = ดี, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

5. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach’s alpha coefficient) ซึ่งคำนวณได้ 0.978

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

2. วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โดยใช้การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน จำนวน 81 คน เป็นเพศชาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 56.79 เป็นเพศหญิง จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 43.21 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 30.86 ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 2 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 23.46 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 16.05 ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.64 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 9.88 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 โดยส่วนใหญ่นักเรียนพักอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 85.18 สถานภาพสมรสของบิดาและมารดาส่วนใหญ่แยกกันอยู่/แยกทางกัน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 56.79 อาชีพของบิดาส่วนใหญ่คืออาชีพเกษตรกร จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 79.01 อาชีพของมารดาส่วนใหญ่คืออาชีพเกษตรกร จำนวน 53 คนคิดเป็นร้อยละ 65.43 และส่วนใหญ่รายได้ต่อเดือนของครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 64.20

2. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 6 ด้าน ในภาพรวมเห็นว่ามีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีมาก (μ = 4.51, σ = 0.83) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่นักเรียนเห็นว่ามีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีมากเป็นอันดับแรก คือ ด้านอารมณ์และจิตใจ (μ = 4.74, σ = 0.82) รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน (μ = 4.62, σ = 0.72) และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (μ = 4.58, σ = 0.78) ตามลำดับ ส่วนด้านที่นักเรียนเห็นว่ามีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีเป็นอันดับแรก คือ ด้านร่างกาย (μ = 4.45, σ = 0.89) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน (μ = 4.43, σ = 0.74) และด้านวิชาการ (μ = 4.21, σ = 0.95) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

คุณภาพชีวิต	μ	σ	ระดับคุณภาพชีวิต
1. ด้านร่างกาย	4.45	0.89	ดี
2. ด้านอารมณ์และจิตใจ	4.74	0.82	ดีมาก
3. ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน	4.62	0.72	ดีมาก
4. ด้านวิชาการ	4.21	0.95	ดี
5. ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	4.58	0.78	ดีมาก
6. ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน	4.43	0.74	ดี
รวม	4.51	0.83	**ดีมาก**

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านร่างกาย พบว่า มี 4 ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศหญิง การพักอาศัยกับบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บิดา/มารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/แยกทางกัน และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 5,001 – 10,000 บาท ในขณะที่ตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านร่างกาย

ตัวแปร	b	SE_b	T
(ค่าคงที่)	53.645	0.754	71.108
เพศ			
ชาย (กลุ่มอ้างอิง)			
หญิง	-1.241	0.900	-1.379*
บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย			
บิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง (กลุ่มอ้างอิง)			
บุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บิดา/มารดา	-1.736	1.362	-1.274*
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
อยู่ด้วยกัน (กลุ่มอ้างอิง)			
แยกกันอยู่/แยกทางกัน	-1.169	1.306	-0.896*
บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม	-1.645	2.209	-0.745

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปร	b	SE_b	T
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว (บาท)			
ต่ำกว่า 5,000 บาท (กลุ่มอ้างอิง)			
5,001 – 10,000 บาท	-1.078	1.181	-0.912*
10,001 ขึ้นไป	2.355	2.209	1.066
R^2 = 0.571	S.E. of Regression		= 0.393
F-test = 0.928	P - value		= 0.030

*** P-value $\leq$ 0.05**

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอารมณ์และจิตใจ พบว่า มี 4 ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การพักอาศัยกับบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บิดา/มารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/แยกทางกัน บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 5,001 – 10,000 บาท ในขณะที่ตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอารมณ์และจิตใจ

ตัวแปร	b	SE_b	T
(ค่าคงที่)	61.466	1.142	53.814
บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย			
บิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง (กลุ่มอ้างอิง)			
บุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บิดา/มารดา	-3.021	2.062	-1.465*
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
อยู่ด้วยกัน (กลุ่มอ้างอิง)			
แยกกันอยู่/แยกทางกัน	-1.151	1.808	-0.636*
บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม	-14.67	2.433	-0.603*

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปร	b	SE_b	T
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว (บาท)			
ต่ำกว่า 5,000 บาท (กลุ่มอ้างอิง)			
5,001 – 10,000 บาท	-1.802	1.977	-0.912*
10,001 ขึ้นไป	2.466	3.345	0.737
R^2 = 0.409	S.E. of Regression	= 0.074	
F-test = 1.803	P - value	= 0.041	

*** P-value $\leq$ 0.05**

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน พบว่า มี 2 ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การพักอาศัยกับบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บิดา/มารดา และสถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/แยกทางกัน ในขณะที่ตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน

ตัวแปร	b	SE_b	T
(ค่าคงที่)		0.708	84.890
บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย			
บิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง (กลุ่มอ้างอิง)			
บุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บิดา/มารดา	-1.230	0.844	-1.457*
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
อยู่ด้วยกัน (กลุ่มอ้างอิง)			
แยกกันอยู่/แยกทางกัน	-0.221	1.121	-0.197*
บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม	-2.443	1.108	1.407
R^2 = 0.675	S.E. of Regression	= 3.374	
F-test = 7.524	P - value	= 0.000	

*** P-value $\leq$ 0.05**

6. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิชาการ พบว่า มี 6 ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การพักอาศัยกับบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บิดา/มารดา และสถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/แยกทางกัน อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจของบิดา อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจของมารดา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว 5,001 – 10,000 บาท และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 10,001 บาทขึ้นไป ในขณะที่ตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิชาการ

ตัวแปร	b	SE_b	T
(ค่าคงที่)	46.701	1.214	38.469
บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย			
บิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง (กลุ่มอ้างอิง)			
บุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บิดา/มารดา	-2.138	1.448	-1.476*
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
อยู่ด้วยกัน (กลุ่มอ้างอิง)			
แยกกันอยู่/แยกทางกัน	-1.778	1.922	-0.925*
บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม	-0.630	2.101	-0.244
อาชีพบิดา			
รับจ้างทั่วไป/ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (กลุ่มอ้างอิง)			
เกษตรกรรม	0.063	2.101	0.030
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.299	3.555	0.928*
อาชีพมารดา			
รับจ้างทั่วไป/ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (กลุ่มอ้างอิง)			
เกษตรกรรม	-1.701	3.555	-0.478
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.389	1.901	2.309*
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว (บาท)			
ต่ำกว่า 5,000 บาท (กลุ่มอ้างอิง)			
5,001 – 10,000 บาท	-1.468	2.192	-0.670*
10,001 ขึ้นไป	2.916	2.073	1.407*

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปร		b	SE_b	T
R^2	= 0.734	S.E. of Regression	= 5.787	
F-test	= 1.462	P - value	= 0.015	

*** P-value $\leq$ 0.05**

7. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู พบว่า มี 4 ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การพักอาศัยกับบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บิดา/มารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/แยกทางกัน บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 5,001 – 10,000 บาท ในขณะที่ตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตัวแปร	b	SE_b	T
(ค่าคงที่)	49.755	0.926	53.724
บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย			
บิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง (กลุ่มอ้างอิง)			
บุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บิดา/มารดา	-3.145	1.672	-1.880*
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
อยู่ด้วยกัน (กลุ่มอ้างอิง)			
แยกกันอยู่/แยกทางกัน	-1.921	1.466	-1.310*
บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม	-4.083	1.972	-2.070*
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว (บาท)			
ต่ำกว่า 5,000 บาท (กลุ่มอ้างอิง)			
5,001 – 10,000 บาท	-2.822	1.603	-1.760*
10,001 ขึ้นไป	3.755	2.712	1.385
R^2 = 0.548	S.E. of Regression	= 4.414	
F-test = 2.383	P - value	= 0.024	

*** P-value $\leq$ 0.05**

8. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน พบว่า มี 4 ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การพักอาศัยกับบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บิดา/มารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/แยกทางกัน บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 5,001 – 10,000 บาท ในขณะที่ตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน

ตัวแปร	b	SE_b	T
(ค่าคงที่)	60.544	1.030	58.806
บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย			
บิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง (กลุ่มอ้างอิง)			
บุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บิดา/มารดา	-3.735	1.859	-2.009*
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
อยู่ด้วยกัน (กลุ่มอ้างอิง)			
แยกกันอยู่/แยกทางกัน	-0.207	1.630	-0.127*
บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม	-1.343	2.193	-0.612*
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว (บาท)			
ต่ำกว่า 5,000 บาท (กลุ่มอ้างอิง)			
5,001 – 10,000 บาท	-0.080	1.612	-0.049*
10,001 ขึ้นไป	2.544	3.105	0.844
R^2 = 0.509	S.E. of Regression	= 4.907	
F-test = 3.144	P - value	= 0.004	

*** P-value $\leq$ 0.05**

9. ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่ามีเพียง 2 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ทุกด้าน ได้แก่ การพักอาศัยของนักเรียนกับบิดาและมารดา/บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง และสถานภาพสมรสของบิดาและมารดาแยกกันอยู่/แยกทางกัน ส่วนเพศหญิงเป็นเพียงตัวแปรเดียวที่เป็นปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนฯ ด้านร่างกาย และอาชีพของบิดาและมารดาที่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจเป็นเพียงตัวแปรเดียวที่เป็นปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนฯ ด้านวิชาการ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 สรุปปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โรงเรียนบ้านพรุบัว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตัวแปร	ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์และจิตใจ	ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน	ด้านวิชาการ	ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียน
เพศ						
หญิง	*					
บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย						
บุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บิดา/มารดา	*	*	*	*	*	*
สถานภาพสมรสของบิดามารดา						
แยกกันอยู่/แยกทางกัน	*	*	*	*	*	*
บิดาและ/หรือมารดาถึงแก่กรรม		*			*	*
อาชีพบิดา						
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ				*		
อาชีพมารดา						
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ				*		
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว (บาท)						
5,001 – 10,000	*	*		*	*	*
10,001 ขึ้นไป				*		

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการวิจัยพบว่ามี 2 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในทุกด้าน คือ บุคคลที่นักเรียนพักอาศัยอยู่ด้วย และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ดังนั้นโรงเรียนและหน่วยงานอื่นๆ ควรช่วยกันรณรงค์และส่งเสริมกิจกรรมการสร้างความตระหนักหรือสร้างสัมพันธภาพที่อบอุ่นภายในครอบครัว เช่น

การจัดนิทรรศการสายสัมพันธ์ในครอบครัว การใช้สื่อต่างๆในการโฆษณาให้ผู้คนได้ตระหนักถึงความสำคัญของสายใยรักภายในครอบครัว เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียน โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ หรือศึกษาประชากร และกลุ่มตัวอย่างในชุมชนพื้นที่อื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน เช่น ความสามารถในการเผชิญปัญหา การสนับสนุนทางสังคม การเลือกคบเพื่อน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564)**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. (2561). **แนวทางการจัดกิจกรรมสร้างสุขภาพดี วิถีธรรม วิถีไทย สำหรับกลุ่มวัยเรียน (อายุ 6-14 ปี)**. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.

กรมการปกครอง. (2562). **จำนวนประชากร**. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2564, จาก https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMenu/newStat/home.php

นพรดา คำชื่นวงศ์. (2563). **สถานการณ์ปัญหาเด็กและความเปราะบาง**. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2564, จาก https://researchcafe.org/synthesis-of-knowledge-on-social-protections-for-children/

นราสินี เหลืองทองคำ. (2560). **สุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม**. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 13(2), 91-110.

ยุภาพร เทพสุริยานนท์. (2558). **Teacher and student relationships ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน**. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2564, จาก http://www.acn.ac.th/articles/mod/forum/discuss.php?d=227

ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. (2557). **คู่มือสำหรับพ่อแม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการดูแลและพัฒนาเด็ก**. กรุงเทพฯ: สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.

สุทธิพร บุญส่ง. (2552). **คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต**. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 -2564)**. สืบค้น 15 กรกฎาคม 2564, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?nid=6422

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2558). **ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ชื่อเรื่อง รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวม
โรงเรียนบ้านหนองแหย่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
ชื่อผู้วิจัย นางสาวอรทัย ศิริลักษณ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 3
ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการ

บทคัดย่อ

รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและส่วนขยายผลผลิตของโครงการด้านผลกระทบ ประสิทธิผล ความยั่งยืน และการถ่ายทอดส่งต่อ โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPPIEST Model ประชากรที่ใช้ในการประเมิน มีจำนวนทั้งสิ้น 54 คน ประกอบด้วย ครูจำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนจากชุมชน จำนวน 7 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมิน พบว่า

1. ด้านบริบท พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้ปกครอง ชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาเรียนรวมให้กับนักเรียน รองลงมาคือบุคลากรมีประสบการณ์และมีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการ และโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนที่มีนักเรียนที่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาเรียนรวม

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการอบรมนักเรียนทั่วไปให้มีความรู้เกี่ยวกับความพิการแต่ละประเภทและทักษะการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล รองลงมา คือ การอบรมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้มีความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล การอยู่ร่วมกันในสังคม การรู้คุณค่าในตนเอง การตัดสินใจด้วยตนเองและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และครูมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนรวม

3. ด้านกระบวนการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียนทั้งในโรงเรียนและชุมชน รองลงมา

คือ การจัดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก โดยให้นั่งเรียนบนรถวีลแชร์ของตนเอง ให้นักเรียนใช้ห้องน้ำคนพิการและให้นักเรียนเรียนเรียนรู้จากเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

4. ด้านผลผลิต โดยมีการประเมินส่วนขยายผลผลิตแต่ละด้าน ดังนี้

4.1 ด้านผลกระทบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมีความห่วงใยเอื้ออาทรซึ่งกันและกันเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ชุมชนเข้าใจและยอมรับการจัดการศึกษาเรียนรวม และนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด

4.2 ด้านประสิทธิผล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนมีสุขภาวะทางร่างกายและลักษณะจิตสังคมเหมาะสมตามศักยภาพ รองลงมาคือ นักเรียนเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการคิด ได้ปฏิบัติจริงด้วยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องตามศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล และโรงเรียนได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครอง ส่งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมารับการศึกษา

4.2.1 ผลการประเมินประสิทธิผลด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยโครงการส่งเสริมให้นักเรียนเอื้ออาทรและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง โครงการทำให้นักเรียนรู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคลและสามารถอยู่ร่วมกันได้ และโครงการส่งเสริมให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรอื่น มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวม

4.2.2 ผลการประเมินประสิทธิผลด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้ปกครองพึงพอใจต่อความประพฤติโดยรวมของนักเรียน รองลงมา คือ ผู้ปกครองพึงพอใจต่อความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออกของนักเรียน และผู้ปกครองพึงพอใจต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน

4.2.3 ผลการประเมินประสิทธิผลด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนพึงพอใจต่อกิจกรรมด้านสภาพแวดล้อม นักเรียนมีความสุขจากการเข้าร่วมโครงการ และนักเรียนพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านนักเรียน

4.3 ด้านความยั่งยืน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยโครงการเกิดประโยชน์กับนักเรียนและชุมชน โครงการสนองต่อความต้องการของ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน และโครงการได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.4 ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนสามารถเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความแตกต่างแก่ผู้อื่นได้ โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษาเรียนรวมของโรงเรียน และนักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดการศึกษาเรียนรวมได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า จากการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้วยรูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ในครั้งนี้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินโครงการหรือพัฒนาโครงการอื่น ๆ ในอนาคต ครูสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนานักเรียนให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล ที่สำคัญยิ่งคือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพทัดเทียมกับนักเรียนทั่วไป มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร นอกจากนั้นแล้วชุมชนและผู้ปกครองเข้าใจและให้การสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมของโรงเรียน ดังนั้นจึงถือได้ว่าการดำเนินโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ก่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองและนักเรียน

คำสำคัญ : การประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพและการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพและความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ดังนั้น เพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 เพื่อใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาระยะยาว โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางการศึกษา ดังนี้ ข้อ 1 ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) มีเป้าหมายที่สำคัญคือ ประชากรทุกคนมีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ข้อ 2 ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม (Equity) เป้าหมาย คือ ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งกลุ่มปกติ ผู้มีความสามารถพิเศษ ผู้มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีภูมิหลังทางสังคมหรือฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันได้รับโอกาสและการบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม และในข้อ 3 ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถและเต็มตามศักยภาพ (Quality) มีเป้าหมายคือประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ทักษะ ความรู้ และสมรรถนะของแต่ละบุคคลให้เป็นไปได้ไกลที่สุดเท่าที่ศักยภาพและความสามารถของแต่ละคนพึงมี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการจนกระทั่งมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ คือ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในทุกระดับ มีบทบัญญัติ มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้ (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ

ของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล มาตรา 8 ระบุไว้ว่า ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการและต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง วรรคสามให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ๆสื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ วรรค 5 สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย (ราชกิจจานุเบกษา, 2551)

โรงเรียนบ้านหนองแหย่ง ตั้งอยู่เลขที่ 130 หมู่ที่ 7 บ้านหนองแหย่ง ตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในชนบท ห่างจากตัวจังหวัดเชียงรายประมาณ 50 กิโลเมตร โรงเรียนมีเขตพื้นที่บริการ 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหนองแหย่ง บ้านเวียงสาและบ้านปางพระราชทานสี่พันไร่ จากการสอบถามผู้นำชุมชนเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชนและการศึกษาของประชากร ทราบว่า ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร หรือรับจ้าง มีฐานะยากจนถึงปานกลาง ระดับการศึกษาของประชากรรุ่นปู่ย่า ตายาย ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือไม่ได้รับการศึกษา ส่วนการศึกษาของประชากรรุ่นลูกหลานได้รับการส่งเสริมให้เรียนหนังสืออย่างน้อยถึงจบการศึกษาภาคบังคับจนถึงระดับปริญญา หมู่บ้านหนองแหย่งเป็นชุมชนมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายตามวิถีของชาวชนบท มีความสงบสุข มีการรักษาและอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ประชาชนมีความขยันในการทำมาหากิน อยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร และมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 80 เป็นคนดั้งเดิมของหมู่บ้านและมีประชากรจากต่างถิ่นหรือจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาอยู่ในหมู่บ้าน ร้อยละ 20 ประกอบกับประชากรในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนส่วนใหญ่อพยพมาจากประเทศเพื่อนบ้าน จึงทำให้มีความหลากหลายของประชากรด้านเชื้อชาติ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ฐานะทางสังคมและสุขภาวะ เป็นปกติของทุกสังคมที่จะมีความหลากหลายของประชากรในสังคมนั้น ๆ จะมีทั้งสภาพร่างกายที่ปกติและมีบางส่วนที่มีความบกพร่องในบางด้าน เช่น ด้านสภาพร่างกาย ด้านสติปัญญา การเรียนรู้ หรือด้านพฤติกรรม เช่นเดียวกับสังคมของหมู่บ้านหนองแหย่งและหมู่บ้านเขตบริการของโรงเรียนที่มีสภาพดังกล่าว โรงเรียนบ้านหนองแหย่งได้ดำเนินงานสนองตอบนโยบายของต้นสังกัดด้านการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จากประวัติการจัดการศึกษาของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนบ้านหนองแหย่งจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มาตั้งแต่ พ.ศ.2543 จนถึงปัจจุบันเป็นเวลาต่อเนื่องกว่า

20 ปี อีกทั้งตามข้อมูลในระบบบริหารจัดการข้อมูลโรงเรียนเรียนรวม (Special Education Technology : SET) ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านหนองแหย่ง มีนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ เรียนรวมทั้งหมด 18 คน จากนักเรียนทั้งหมด 50 คน ใน 3 ประเภทความพิการ ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ จำนวน 3 คน บุคคลออทิสติก จำนวน 1 คน และบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 14 คน

ดังนั้น ผู้ประเมินในฐานะที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 ให้ผู้มีความต้องการพิเศษได้รับสิทธิ โอกาส และความเสมอภาคในการศึกษา จึงได้ร่วมมือกับคณะครู ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการวางแผนเพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนานักเรียนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ทักษะ ความรู้ และสมรรถนะของแต่ละบุคคลให้เป็นไปได้ไกลที่สุดเท่าที่ศักยภาพและความสามารถของแต่ละคนพึงมี โดยกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาของโรงเรียน ไว้ว่าโรงเรียนบ้านหนองแหย่งจะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ มีความสุข ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกประเภท บริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

จากหลักการ แนวคิด และสภาพบริบทของโรงเรียนดังกล่าว โรงเรียนบ้านหนองแหย่งจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมของโรงเรียนบ้านหนองแหย่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจตามศักยภาพของแต่ละบุคคล สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และส่งเสริมให้ได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ กระบวนการจัดการเรียนรวมให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ส่งเสริมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละคนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่องตลอดจนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเผยแพร่นำเสนอผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาเรียนรวมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งโครงการนี้ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2563 โดยมีเป้าหมายให้โรงเรียนจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาตามสิทธิ ผู้ประเมินในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่บริหารโครงการ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการเห็นว่า หากต้องการให้การดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล บรรลุเป้าหมาย

ตามที่คาดหวัง จำเป็นที่จะต้องมีการประเมินโครงการอย่างเป็นระบบ ซึ่งการประเมินผลโครงการนั้น เป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ ของโครงการและในการประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินได้เลือกใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST (CIPPIEST Evaluation Model) ของแดเนียล สตัฟเฟิลบีม (Daniel Stufflebeam) ซึ่งแดเนียล สตัฟเฟิลบีม เป็นนักประเมินบุคคลสำคัญในวงวิชาชีพการประเมิน ได้พัฒนารูปแบบการประเมินอันเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายว่ารูปแบบประเมินซิป (CIPP Evaluation Model) และได้ถูกนำมาใช้ในการประเมินโครงการต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะโครงการทางการศึกษาในประเทศไทย แต่อย่างไรก็ดีการใช้รูปแบบการประเมินซิป ในวงวิชาการของไทยยังมีมโนทัศน์การใช้ที่คลาดเคลื่อนอยู่มากประการหนึ่ง กับอีกประการหนึ่งนั้นปัจจุบันนี้สตัฟเฟิลบีมและชิงค์ฟิล (Stufflebeam and Shinkfield, 2007) ได้มีการปรับพัฒนารูปแบบการประเมิน CIPP เป็น CIPPIEST แล้ว การใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ที่แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ส่วนรูปแบบการประเมิน CIPPIEST คือ ส่วนปรับขยายของรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) (รัตนะ บัวสน, 2556) ดังนั้น การประเมินแบบ CIPPIEST Model มีประโยชน์ในด้านความครอบคลุมในทุกประเด็น ตั้งแต่เริ่มวัตถุประสงค์ของโครงการ จนกระทั่งความยั่งยืนของโครงการ ซึ่งสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารได้เป็นอย่างดี และสามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้เป็นต้นแบบสำหรับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ต้องการนำรูปแบบของโครงการดังกล่าวไปปรับใช้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่ในการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการดังกล่าว จึงสนใจที่จะทำการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อจะศึกษาผลการดำเนินงานโครงการว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด มีแนวทางใดบ้างที่จะสามารถส่งเสริมความสำเร็จของโครงการและนำข้อมูลที่ได้นำมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)

2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation)

4. เพื่อประเมินส่วนขยายผลผลิต(Product Evaluation) ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) ด้านประสิทธิผล(Effectiveness Evaluation) และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation)

วิธีการประเมิน

การประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง มีวิธีการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท ใช้วิธีการสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการเขียนและพิจารณาโครงการต่าง ๆ

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ใช้วิธีการสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการเขียนและพิจารณาโครงการต่าง ๆ

3. การประเมินด้านกระบวนการ ใช้วิธีการสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเป็นผู้ร่วมดำเนินงานโครงการ

4. การประเมินด้านผลผลิต เป็นการประเมินในส่วนขยายผลผลิตโครงการ 4 ด้าน ดังนี้

4.1 ด้านผลกระทบ ใช้วิธีการสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเป็นผู้เข้าร่วมดำเนินงานโครงการ และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลการดำเนินงานโครงการ

4.2 ด้านประสิทธิผล ใช้วิธีการสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและนักเรียน เนื่องจากเป็นผู้เข้าร่วมดำเนินงานโครงการและสะท้อนผลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการ

4.3 ด้านความยั่งยืน ใช้วิธีการสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเป็นผู้เข้าร่วมดำเนินงานโครงการ

4.4 ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ ใช้วิธีการสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเป็นผู้เข้าร่วมดำเนินงานโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวม จำแนกออกเป็น 4 ส่วน ตามรูปแบบของการประเมินของ CIPPIEST Model ดังนี้

1. ประเมินบริบท เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบทของโครงการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ สำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ประเมินปัจจัยนำเข้า เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของโครงการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ประเมินกระบวนการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานโครงการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ประเมินผลผลิต เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนขยายผลผลิตของโครงการ ดังนี้

4.1 ผลกระทบโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 ประสิทธิผลโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ สำหรับผู้ปกครองและนักเรียน

4.3 ความยั่งยืนโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความยั่งยืนของโครงการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.4 การถ่ายทอดส่งต่อโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายทอดส่งต่อโครงการแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและการประเมินความพึงพอใจของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและนักเรียน เป็นเครื่องมือแบบเดียวกันคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จึงมีการสร้างและหาคุณภาพด้วยวิธีการเดียวกัน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการตามรูปแบบ CIPPIEST Model นำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกรอบและรูปแบบเครื่องมือในการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง ครั้งนี้

3. ศึกษาค้นคว้าหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

4. วิเคราะห์ประเด็นการประเมินและกำหนดเกณฑ์การผ่านการประเมิน

5. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและส่วนขยายของผลผลิต ด้านผลกระทบ ประสิทธิผล ความยั่งยืนและการถ่ายทอดส่งต่อ สำหรับครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

7. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

8. ประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อวิเคราะห์และกำหนดรายการที่จะประเมินแต่ละด้านของโครงการ ดังนี้

8.1 รายการประเมินด้านบริบทของโครงการ จำนวน 7 ข้อ

8.2 รายการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ จำนวน 7 ข้อ

8.3 รายการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ จำนวน 8 ข้อ

8.4 รายการประเมินส่วนขยายผลผลิต ด้านผลกระทบ จำนวน 7 ข้อ

8.5 รายการประเมินส่วนขยายผลผลิต ด้านประสิทธิผล จำนวน 5 ข้อ

8.5.1 รายการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 ข้อ

8.5.2 รายการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการของผู้ปกครอง จำนวน 6 ข้อ

8.5.3 รายการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการของนักเรียน จำนวน 7 ข้อ

8.6 รายการประเมินส่วนขยายผลผลิต ด้านความยั่งยืน จำนวน 3 ข้อ

8.7 รายการประเมินส่วนขยายผลผลิต ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ จำนวน 3 ข้อ

9. นำรายการที่ได้ มาจัดกลุ่มหรือหมวดหมู่ โดยแยกเครื่องมือได้ ดังนี้

9.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบท ปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 ชุด

9.2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนขยายผลผลิตของโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียน ประกอบด้วย

9.2.1 แบบสอบถามด้านผลกระทบ ประสิทธิผล ความยั่งยืนและการถ่ายทอดส่งต่อสำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 ชุด

9.2.2 แบบสอบถามประสิทธิผล ด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการสำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 ชุด

9.2.3 แบบสอบถามประสิทธิผลด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการสำหรับผู้ปกครอง จำนวน 20 ชุด

9.2.4 แบบสอบถามประสิทธิผลด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการสำหรับนักเรียน จำนวน 20 ชุด

10. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจสอบและประเมินความสอดคล้อง ความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

11. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาคัดเลือกข้อคำถามที่มีระดับค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มาทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในด้านความเหมาะสมของจำนวนคำถาม ประเด็นของข้อความ ความสอดคล้องกับเรื่อง

ที่ศึกษาและความถูกต้องเหมาะสมของสำนวนที่ใช้ ผลการประเมิน พบว่า แบบสอบถามทุกฉบับได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไปทุกข้อ

12. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กันกลุ่มประชากรที่ใกล้เคียงกับประชากรที่ศึกษา แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของ Cronbach ซึ่งเมื่อนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วพบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.93 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

นำแบบสอบถามเก็บข้อมูลจากประชากร ตามช่วงเวลาแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการบรรยาย

สรุปผลการประเมิน

1. ผลการประเมินด้านบริบท ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครอง ชุมชน เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาเรียนรวมให้กับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด รองลงมา คือ บุคลากรมีประสบการณ์และมีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การนำข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันและเอกสารที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวางแผนดำเนินงานโครงการ

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การอบรมนักเรียนทั่วไปให้มีความรู้เกี่ยวกับความพิการแต่ละประเภทและทักษะการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสูงสุด รองลงมา คือ การอบรมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้มีความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล การอยู่ร่วมกันในสังคม การรู้คุณค่าในตนเอง การตัดสินใจด้วยตนเองและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่นำมาใช้ในโครงการมีเพียงพอและมีคุณภาพ

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียนทั้งในโรงเรียนและชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด รองลงมา คือ การจัดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก โดยให้นั่งเรียนบนรถวีลแชร์ของตนเอง ให้นักเรียนใช้ห้องน้ำคนพิการและให้นักเรียนเรียนรู้จากเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย

ลำดับสุดท้าย คือ การบริหารจัดการหลักสูตรให้ครูผู้สอนสามารถปรับหลักสูตรทั่วไปให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ตามลำดับ

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต โดยมีผลการประเมินส่วนขยายผลผลิตแต่ละด้าน ดังนี้

4.1 ด้านผลกระทบ พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมีความห่วงใยเอื้ออาทรซึ่งกันและกันเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด รองลงมา คือ ชุมชนเข้าใจและยอมรับการจัดการศึกษาเรียนรวม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณตามศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล

4.2 ด้านประสิทธิผล พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนมีสุขภาวะทางร่างกายและลักษณะจิตสังคมเหมาะสมตามศักยภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียนเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการคิดได้ปฏิบัติจริงด้วยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องตามศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดหรือตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

4.2.1 ผลการประเมินประสิทธิผลด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับ 3 อันดับแรก ดังนี้ โครงการส่งเสริมให้นักเรียนเอื้ออาทรและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง รองลงมา คือโครงการทำให้นักเรียนรู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคลและสามารถอยู่ร่วมกันได้ และโครงการส่งเสริมให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรอื่นมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวม ตามลำดับ

4.2.2 ผลการประเมินประสิทธิผลด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้ปกครองพึงพอใจต่อความประพฤติโดยรวมของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด รองลงมา คือผู้ปกครองพึงพอใจต่อความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออกของนักเรียน

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้ปกครองพึงพอใจโดยรวมต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมของโรงเรียนแก่นักเรียน

4.2.3 ผลการประเมินประสิทธิผลด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนพึงพอใจต่อกิจกรรมด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียนมีความสุขจากการเข้าร่วมโครงการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ โครงการนี้ควรดำเนินต่อเนื่องในปีต่อไป

4.3 ด้านความยั่งยืน พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยโครงการเกิดประโยชน์กับนักเรียนและชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด รองลงมา คือโครงการสนองต่อความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน และโครงการได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามลำดับ

4.4 ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนสามารถเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความแตกต่างแก่ผู้อื่นได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด รองลงมา คือ โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษาเรียนรวมของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดการศึกษาเรียนรวมได้

ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินผลโครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในด้านบริบทของการจัดทำโครงการ ปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงาน กระบวนการในการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการ ด้านผลกระทบ ประสิทธิผล ความยั่งยืนและการถ่ายทอดส่งโครงการ มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

1. ผลจากการประเมินบริบท โครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาเรียนรวมโรงเรียนบ้านหนองแหย่ง ข้อมูลที่ได้จากครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทำให้ทราบว่า คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของโครงการนี้ จึงควรนำเอารูปแบบของโครงการหรือกิจกรรมในโครงการไปปรับใช้กับโรงเรียนอื่น ๆ

2. การจัดกิจกรรมในโครงการ ควรให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดความรู้สึกในการมีส่วนร่วมและจะส่งผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานโครงการด้วย

3. ควรส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควบคู่ไปกับการเรียนการสอน เช่น การแสดงความสามารถด้านวิชาการ งานอาชีพ ดนตรีและกีฬา เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง รวมถึงได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไป

4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นโดยละเอียด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551. (2551, 5 กุมภาพันธ์). **ราชกิจจานุเบกษา**. หน้า 3 - 4.

รัตนะ บัวสนธ์. (2556). รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้ CIPP and CIPPIEST Evaluation Models: Mistaken and Precise Concepts of Applications. **วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย**. **5**(3), 1 - 24.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก.

Stufflebeam and Shinkfield. (2007). **Evaluation Theory, Models and Applications**. John Wiley and Son, Ine.

การสร้างและการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบ POCRPK เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บูรณาการความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยี ระดับประถมศึกษา

Development of the POCRPK internal supervision model to develop teacher competencies in learning management in the 21st century and integrate knowledge in content, combine teaching methods and technology for primary level.

อุบลวรรณ หอมสิน
Ubonwan Homsin
โรงเรียนชุมชนบ้านหนองบ่(วิจิตรราฎร์สามัคคี)
Chamchanbannongbor school (Wijitratsamakkee), Ubonratchathani Province

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัย 1เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางความต้องการของครูในการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่21 2เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่21 บูรณาการความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยีระดับประถมศึกษา 3เพื่อศึกษาความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของครูและผู้เรียนต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่21 บูรณาการความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยีระดับประถมศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น 4เพื่อศึกษาผลของการนำรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่21 บูรณาการความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยีระดับประถมศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู 5เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่21 บูรณาการความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยีระดับประถมศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น 6เพื่อขยายผลรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บูรณาการความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยีระดับประถมศึกษาสู่สถานศึกษาระดับประถมศึกษาอื่น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา จำนวน วงรอบ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ และการวิจัยเชิงเอกสาร ข้อมูลคุณภาพวิเคราะห์โดยการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษา 1. ผลการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บูรณาการความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยี สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย สภาพปัญหา อยู่ในระดับมาก แนวทางความต้องการอยู่ในระดับมาก 2. ผลการสร้างและการพัฒนา “รูปแบบการนิเทศภายในแบบ POCRPK เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บูรณาการความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยีระดับประถมศึกษา” องค์ประกอบมี 6 ด้าน 1) P: Preparation การจัดเตรียมการแต่งตั้งผู้นิเทศ 2) O: Observation การสังเกตการสอน 3) C: Coaching การ

ให้ความรู้ ช่วยเหลือครู C1 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้บูรณาการเทคโนโลยี (TPACK) C2 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูที่พัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 C3 สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน C4 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 C5 สมรรถนะด้านการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4) R: Refection การสะท้อนคิดจากการนิเทศเพื่อปรับแผนการจัดการเรียนรู้ 5) P: PLC การนำผลจากการจัดการเรียนรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน 6) K: KM การจัดการรวบรวมความรู้ในตัวครูแต่ละคน และในเอกสารต่าง ๆ ให้เป็นระบบง่ายต่อการนำมาใช้ มีขั้นตอนการดำเนินการ 6 ขั้น ขั้นที่ 1 สำรวจ สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ขั้นที่ 2 ชี้แจงวัตถุประสงค์การนิเทศภายใน ขั้นที่ 3 การตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและเขียนแผนจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 ปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 5 ตรวจ ติดตาม วัดประเมินผล ขั้นที่ 6 การทบทวน สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ให้ครูทราบ

3. ผลการประเมินรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบฯ ด้านความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ได้ค่า IOC ทั้ง 4 ด้าน อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

4. ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินการเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

5. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับมาก

6. การขยายผลการใช้รูปแบบฯ ที่โรงเรียนดอนมดแดง (บ้านดงบัง) ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก มีผลการนำไปใช้ไม่แตกต่างจากการใช้รูปแบบฯ ที่โรงเรียนชุมชนบ้านหนองบ่อ (วิจิตรราษฎร์สามัคคี)

คำสำคัญ: การนิเทศภายใน, รูปแบบการนิเทศแบบ POCRPK, การบูรณาการความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอน และเทคโนโลยี, TPACK, ศตวรรษที่ 21, สมรรถนะครู

■ บทนำ

การเสริมสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ตามโมเดล Thailand 4.0 ดังปรากฏในยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุทธศาสตร์ที่ 4.3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ที่มีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคนไทยในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่งและมีคุณภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2560: 8) ความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ถูกถ่ายทอดลงสู่แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560–2579 ดังปรากฏในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคน ทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะ และคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพสถานศึกษา ทุกระดับการศึกษา รวมทั้ง สื่อ ตำราเรียน และนวัตกรรม (สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561: 30)

การพัฒนาพลเมืองของประเทศไทยให้มีคุณลักษณะคนไทย 4.0 นั้นจำเป็นต้องอาศัย “การศึกษา” (Education) เป็นเครื่องมือสำคัญ ดังนั้นรัฐบาลจึงให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาโดยกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ บุคคลที่มีส่วนสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาบุคคลหนึ่งก็คือ “ครู” (Teachers) เพราะครู คือ ผู้ถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน เป็นผู้ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด การจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเป็นไปอย่างรวดเร็วจากการถ่ายทอดด้วยระบบการเรียนรู้ ครูและผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ต่อยอดออกไปได้อย่างไม่รู้จบภาระหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ของครูสู่พัฒนาการความสามารถของผู้เรียนจึงเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องปรับปรุงและพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา (กิตติพันธ์ อุดมเศรษฐ์, 2543) และการสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาด้วยการปฏิรูประบบการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบการเรียนรู้ สามารถจัดกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพ รวมทั้งการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ พัฒนาระบบและกลไกการวัดการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาหนังสือหรือตำราเรียน (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ, 2557: 10-13)

ในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่ามีบทบาทสำคัญยิ่ง และกระบวนการสำคัญที่ขาดไม่ได้คือ การนิเทศภายใน (Teacher Supervision) กระบวนการนิเทศภายในถือว่าเป็นหนึ่งในสามกระบวนการของสถานศึกษา เพื่อทำให้คุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) โดยการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะต้องมีกระบวนการนำผู้เรียนสู่ความสำเร็จด้วย 3 กระบวนการคือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศภายใน ซึ่งกระบวนการนิเทศภายในจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (กลุ่มงานนิเทศติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา, 2561: 12)

การนิเทศภายในเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอยู่ภายในสถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุน ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู ให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับการ

ปฏิรูปการศึกษาประเทศไทย 4.0 ตอบสนองต่อมาตรฐานการศึกษาชาติที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะวิชาการ มีทักษะอาชีพ มีทักษะชีวิต มีทักษะการเป็นผู้นำ และมีทักษะการนำไปสู่การผลิตนวัตกรรม การนิเทศภายในจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องมีในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการสร้างกลไก รูปแบบและการปฏิบัติเพื่อให้การนิเทศภายในเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะหรือมีสมรรถนะที่ตอบนองต่อการเป็นครูไทย 4.0 ที่มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการทักษะการคิดขั้นสูง เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีประสบการณ์กับคนอื่น จึงจะเป็นการพัฒนาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Clark, 2013) เทคนิคหรือวิธีการนิเทศภายในสามารถทำได้หลากหลายวิธี คือ การนิเทศภายในด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) การนิเทศภายในด้วยการสังเกตการสอน (Observation: O) การนิเทศภายในแบบโค้ชชิ่ง (Coaching: C) การนิเทศภายในแบบการสะท้อนคิด (Reflective: R) การนิเทศภายในแบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) จะเห็นได้ว่า เทคนิคหรือวิธีการนิเทศภายในนั้นสามารถดำเนินการได้อย่างหลากหลายและแต่ละเทคนิคหรือวิธีการนิเทศภายในมีจุดเด่นจุดด้อยในตัวเอง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรเลือกใช้หรือผสมผสานการใช้งานในแต่ละช่วงของการนิเทศภายในได้อย่างเหมาะสม เพราะไม่มีเทคนิคหรือวิธีการนิเทศภายในแบบใดแบบหนึ่งที่ดีที่สุด จำเป็นต้องเลือกใช้ให้เข้ากับลักษณะของครูที่ต้องการพัฒนาและบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 112) จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้มีการค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เทคนิคการนิเทศแบบ PLC เทคนิคแบบสอนแนะ Coachching เทคนิคแบบ KM เทคนิคแบบสะท้อนคิด และเทคนิคแบบสังเกตการสอน Observation นำเอาเทคนิคดังกล่าวมาใช้พัฒนาสมรรถนะครูร่วมทั้งนำกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยี (TPACK) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บูรณาการความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยีระดับประถมศึกษาโดยมีคำถามในการวิจัย

■ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การนิเทศภายในเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอยู่ภายในสถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุน ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู ให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาประเทศไทย 4.0 ตอบสนองต่อมาตรฐานการศึกษาชาติที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะวิชาการ มีทักษะอาชีพ มีทักษะชีวิต มีทักษะการเป็นผู้นำ และมีทักษะการนำไปสู่การผลิตนวัตกรรม การนิเทศภายในจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องมีในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการสร้างกลไก รูปแบบและการปฏิบัติเพื่อให้การนิเทศภายในเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะหรือมีสมรรถนะที่ตอบนองต่อการเป็นครูไทย 4.0 ที่มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการทักษะการคิดขั้นสูง เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีประสบการณ์กับคนอื่น จึงจะเป็นการพัฒนาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Clark, 2013) เทคนิคหรือวิธีการนิเทศภายในสามารถทำได้หลากหลายวิธี จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของพอสรุปได้ ดังนี้ คือ

การนิเทศภายในด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นกระบวนการนิเทศภายในที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างวัฒนธรรมสู่ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ สร้างการรับรู้ตลอดจนความรู้ ความเข้าใจ แก่ผู้เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและสร้างความสุขของการทำงานร่วมกันของครูอย่างยั่งยืน

การนิเทศภายในด้วยการสังเกตการสอน (Observation: O) เป็นเทคนิคที่นำไปใช้ได้ผลเป็นอย่างดีในการนิเทศภายในและได้รับความนิยม ผู้นิเทศจะดำเนินการสังเกตการสอนและบันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตและแปลความหมายข้อมูล จากนั้นแจ้งผลให้กับครูผู้รับการนิเทศทราบ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของครู การนิเทศภายในจำเป็นต้องนำเทคนิคการสังเกตไปใช้เสมอ การนำไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทำให้เห็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้นิเทศมีความรู้อย่างลึกซึ้งและเข้าใจเทคนิคกระบวนการเรียนการสอน สามารถให้คำแนะนำอย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งครูสามารถนำคำแนะนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนมีประสิทธิภาพ

การนิเทศภายในแบบโค้ชชิ่ง (Coaching: C) เป็นการนิเทศภายในที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน การโค้ชชิ่งเป็นพื้นฐานสำคัญเพราะทีมงานสามารถทำงานได้อย่างอิสระสามารถทำงานได้ด้วยตัวเอง การโค้ช (Coaching) ผู้นำสามารถดึงศักยภาพและประสิทธิภาพผู้ใต้บังคับบัญชาและทีมงานในการปฏิบัติงานให้ได้ตามเป้าหมายขององค์การ ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญมากอย่างหนึ่งของผู้นำทีมและหัวหน้างานในการบริหารผลการปฏิบัติงาน การโค้ชคือกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างโค้ชซึ่งเป็นผู้ที่ช่วยเหลือชวนคิดหรือช่วยปลดบางอย่างในตัวผู้รับการโค้ช ให้มีศักยภาพสูงขึ้น หรือมีความสุขอย่างที่เขาต้องการผ่านวิธีการ เพื่อให้ผู้รับการโค้ช ได้เรียนรู้ ตระหนักในตัวเองและเปลี่ยนแปลงและลงมือทำด้วยความคิด ความถนัด ความสามารถของตัวเอง การโค้ชเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง โค้ช (Coach) และผู้รับการโค้ช (Coachee) เพื่อให้ถึงจุดหมายที่ผู้โค้ชต้องการ

การนิเทศภายในแบบการสะท้อนคิด (Reflective: R) เป็นเครื่องมือในการนิเทศภายในที่นักวิชาการให้การยอมรับเพราะช่วยให้ครูได้สะท้อนการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ครูทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและให้ความสำคัญในเรื่องความร่วมมือในการทำงานระหว่าง ผู้นิเทศและผู้รับการ

นิเทศในฐานะที่เป็นหุ้นส่วนในการทำงานร่วมกัน ผู้นิเทศมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุน ช่วยให้ผู้รับการนิเทศจัดการปัญหาในการทำงานโดยมุ่งความสนใจไปที่ผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่คาดหวังและทำให้ผู้รับการนิเทศได้ค้นพบศักยภาพหรือสมรรถนะที่ดีในการทำงาน

การนิเทศภายในแบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) เป็นการนิเทศภายในเพื่อให้เกิดความรู้ต่อยอดจากความรู้เดิม เป็นการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ก่อให้เกิดวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ภายในองค์การ เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ ที่กระจัดกระจายในตัวบุคคลหรือในเอกสาร โดยนำความรู้นั้นมาพัฒนาให้เป็นระบบ ให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ความรู้คือสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน จากการค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับจากประสบการณ์สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยินได้ฟังการคิด หรือการปฏิบัติในแต่ละสาขาความรู้ในองค์การหรือความรู้ที่อยู่ในตัวครูถ้ามีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุด การทำงานถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ การถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ และเรียนรู้งานได้อย่างรวดเร็ว หรือความรู้ที่ครูได้จากการเข้ารับการอบรม สัมมนา ก็มีการนำมาถ่ายทอดให้ผู้ที่ไม่ได้รับการอบรมเกิดความรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เช่นเดียวกับผู้เข้ารับการอบรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554: 2)

แนวคิดของการพัฒนาสมรรถนะครู

แนวคิดของการพัฒนาสมรรถนะครูเป็นส่วนสำคัญ ซึ่งจะสะท้อนเป้าหมายของการนิเทศภายใน ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยี (Technological Pedagogical and Content Knowledge: TPACK) โดยจุดเริ่มต้นของกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยีเกิดมาจากกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอน (Pedagogical Content Knowledge: PCK) นำเสนอโดย Shulman ในปี ค.ศ. 1986 กล่าวถึง การบูรณาการระหว่างความรู้ในเนื้อหา (Content Knowledge) และความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน (Pedagogical Knowledge) ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักของ PCK คือความรู้ที่จะสอนเนื้อหาด้วยกระบวนการเฉพาะและใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งต่อมาเมื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีความก้าวหน้าขึ้นเป็นอย่างมาก ในปี 2006 Mishra และ Koehler ได้ขยายแนวคิดของ Shulman (1986) โดยการบูรณาการเทคโนโลยีเข้าไปในความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยี ประกอบไปด้วยความรู้ 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ในเนื้อหา (Content Knowledge: CK) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับสาระวิชาที่ครูรับผิดชอบในการสอนให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาระดับประถมศึกษา ความรู้ในวิธีการจัดการเรียนการสอน (Pedagogical Knowledge: PK) หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการ รวมถึงกลยุทธ์และวิธีการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี (Technological Knowledge: TK) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี ทั้งแบบเดิมและแนวคิดสมัยใหม่ที่สามารถบูรณาการ

เข้าไปในหลักสูตร จากความรู้ที่สำคัญที่เป็นพื้นฐานของแนวคิด สามารถนำมาผสมผสานและจำแนกแจกแจงองค์ประกอบของ TPACK ได้อีก 4 องค์ประกอบ คือ

1) ความรู้ในเนื้อหาที่เป็นเทคโนโลยี (Technological Content Knowledge: TCK) หมายถึงความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันระหว่างเทคโนโลยีและเนื้อหา ที่ครูจะต้องมีความรู้ที่สอน และวิธีการที่เนื้อหานั้นถูกปรับให้เข้ากับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความรู้

2) เนื้อหาที่เป็นกระบวนการสอน (Pedagogical Content Knowledge: PCK) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาตามแนวคิดของ Shulman ที่ครูจะต้องรู้วิธีจัดการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับเนื้อหา และองค์ประกอบของเนื้อหาที่นำมาสอน โดยอาศัยการวิเคราะห์ตีความ และบูรณาการเนื้อหากับกระบวนการ

3) ความรู้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยี (Technological Pedagogical Knowledge: TPK) หมายถึงความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีทั้งข้อจำกัด และวิธีใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียนรู้ความรู้ในเนื้อหา

4) กระบวนการสอนและเทคโนโลยี (Technological Pedagogical Content Knowledge: TPACK) หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับกระบวนการเรียนการสอนและเนื้อหาเป็นความรู้ที่เกิดจากการบูรณาการเทคโนโลยี ที่ครูต้องพยายามเข้าใจและสามารถจัดการความสัมพันธ์ระหว่าง PCK-TCK TPK และความเข้าใจต่อการบูรณาการความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยี จะช่วยให้ครูสามารถบูรณการเนื้อหาในลักษณะต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้อย่างเหมาะสม และนำไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการ แนวทาง ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

หลักการ แนวทาง ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 สมรรถนะดังต่อไปนี้

C1 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้บูรณาการเทคโนโลยี (TPACK)

การนำทีแพค (TPACK) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พฤติกรรมที่คาดหวังจากการพัฒนาสมรรถนะ C1 คือครูมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอน (CK) ครูมีความรู้ ความสามารถ ในการสอนเนื้อหาวิชา (PK) ครูบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนเนื้อหา (TPACK) ครูมีความรู้ด้านศาสตร์การสอนผนวกเนื้อหาวิชาและเทคโนโลยี TPACK

C2 การจัดการเรียนรู้ของครูที่พัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

พฤติกรรมที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 คือ พัฒนาผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติจริงตามบริบทโดยเฉพาะเรียนแบบโครงงาน สร้างโอกาสในการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีเครื่องมือหรือแหล่งการเรียนรู้คุณภาพ ออกแบบระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมทั้งการเรียนเป็นกลุ่มหรือการเรียนรายบุคคลนำไปสู่การพัฒนาและขยายผลสู่ชุมชนทั้งในรูปแบบการเผชิญหน้าหรือระบบออนไลน์

C3 การบริหารหลักสูตรสู่ห้องเรียน

พฤติกรรมที่ต้องการจากการบริหารหลักสูตรสู่ห้องเรียน คือ การเขียนแผนจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา ชั้นประถมศึกษา ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา หน่วยการเรียนที่ เรื่อง เวลา ชั่วโมง มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ความรู้ (K) ทักษะที่สำคัญ (P) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) สาระสำคัญ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เขียนให้สอดคล้องกับแผน) ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทักษะในศตวรรษที่ 21 3R การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ 8C การคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และการเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคม และสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ คุณลักษณะสำหรับศตวรรษที่ 21 คุณลักษณะด้านการทำงาน ได้แก่ การปรับตัว ความเป็นผู้นำคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ ได้แก่ การชี้นำตนเอง การตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง คุณลักษณะด้านศีลธรรม ได้แก่ เคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ สำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี

C4 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21

ครูเน้นการสร้างห้องเรียนให้มีสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพโดยการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้ผู้เรียนทำงานตามที่ครูกำหนดให้ดีที่สุดการจัดการชั้นเรียนทางด้านจิตวิทยาเป็นการจัดการชั้นเรียนที่มีความเข้าใจ การเรียนรู้การส่งเสริมในจิตใจของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีโดยจัดการที่มีผลต่อการส่งเสริมความเข้าใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน รวมถึงขจัดสิ่งที่เป็นสิ่งรบกวนออกสิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของครูที่ต้องจัดการเพื่อให้สมกับการเป็นครูมืออาชีพ

C5 สมรรถนะด้านการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

การวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วย การกำหนดปัญหาการวิจัยการค้นคว้า เอกสารงานวิจัยที่เกือบข้อง การรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลในสิ่งที่ค้นพบ

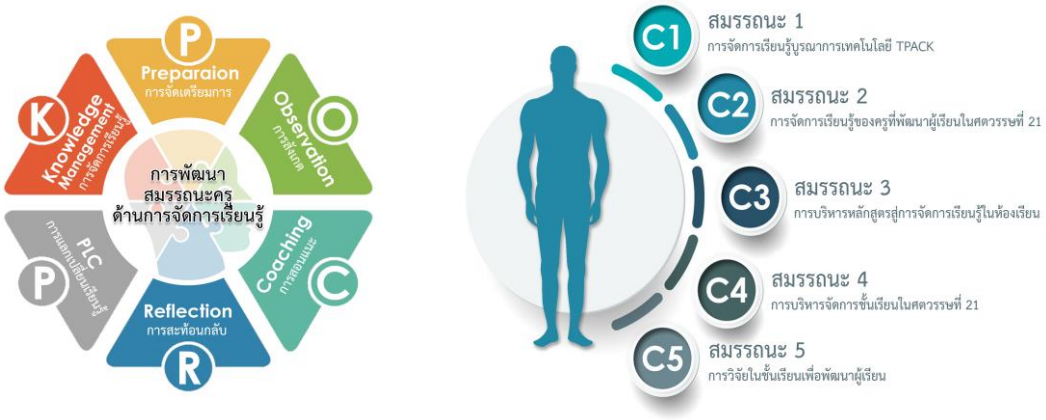

รูปแบบการนิเทศภายในแบบ POCRPK เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บูรณาการความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยี ระดับประถมศึกษา

ที่มา อุบลวรรณ หอมสิน (2562)

■ วิธีดำเนินการวิจัย

การนำรูปแบบการนิเทศภายในแบบ POCRPK เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บูรณาการความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยีระดับประถมศึกษา มาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางความต้องการของครู

ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับครูประชุมร่วมกันเพื่อทบทวน กระบวนการนิเทศภายใน รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกำหนดเป้าหมายการนิเทศภายในซึ่งจากการประชุมได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครู

ขั้นที่ 2 ชี้แจงวัตถุประสงค์การนิเทศภายใน

ขั้นที่ 3 การตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและเขียนแผนจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 ปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้น P: Preparation การวางแผนจัดเตรียมการ ประกอบด้วย

1. การแต่งตั้งผู้นิเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูหัวหน้าสายชั้น และครูชำนาญการพิเศษ
2. ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้
3. ให้ข้อเสนอแนะ

4. พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

5. ปรับแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้น O: Observation การนิเทศสังเกตการสอน ประกอบด้วย

1. การสังเกตการสอน

2. การติดตามการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ของครู

ขั้น C: Coaching การสอนแนะ ประกอบด้วย

C1 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้บูรณาการเทคโนโลยี (TPACK)

C2 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูที่พัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

C3 สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน

C4 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21

C5 สมรรถนะด้านการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ขั้น R: Refection การสะท้อนคิด ประกอบด้วย

1. การนำผลการนิเทศภายในมาสะท้อนผลทั้งทางบวกและทางลบ

2. ปรับแผนการจัดการเรียนรู้ตามผลการสะท้อนในทางบวก

ขั้น P: PLC การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. การเปิดเวทีให้ครูนำปัญหาและสิ่งที่ทำสำเร็จมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2. บันทึกผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน (PLC) ทุกครั้ง

ขั้น K: KM การจัดการรวบรวมความรู้ ประกอบด้วย

1. เก็บรวบรวมความรู้ในตัวครูที่ปรากฏจากการแสดงออกและภายในไม่แสดงออก

2. เก็บรวบรวมความรู้จากเอกสารต่างๆ ที่ครูเข้าอบรมมาให้เป็นระบบง่ายต่อการนำมาใช้ได้ทันทีเมื่อต้องการ

ขั้นที่ 5 ตรวจ ติดตาม วัดประเมินผล

ขั้นที่ 6 การทบทวน สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ให้ครูทราบ

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรณที่ 21 บูรณาการความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยี สำหรับการสะท้อนคิดคือการจัดการเรียนรู้ได้ประโยชน์กับครูได้พัฒนาวิชาชีพ และได้ประโยชน์กับผู้เรียนได้พัฒนาทักษะเป็นผู้เรียนสมัยใหม่ในศตวรรษที่ 21

■ **ผลการวิจัยและการอภิปรายผล**

1. ผลการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บูรณาการความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยี **สภาพปัจจุบัน**อยู่ในระดับน้อย **สภาพปัญหา** อยู่ในระดับมาก **แนวทางความต้องการ**อยู่ในระดับมาก

2. ผลการสร้างและการพัฒนา **"รูปแบบการนิเทศภายในแบบ POCRPK เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บูรณาการความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยีระดับประถมศึกษา"** องค์ประกอบมี 6 ด้าน 1) **P: Preparation** การจัดเตรียมการแต่งตั้งผู้นิเทศ 2) **O: Observation** การสังเกตการสอน 3) **C: Coaching** การให้ความรู้ ช่วยเหลือครู C1 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้บูรณาการเทคโนโลยี (TPACK) C2 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูที่พัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 C3 สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน C4 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 C5 สมรรถนะด้านการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4) **R: Refection** การสะท้อนคิดจากการนิเทศเพื่อปรับแผนการจัดการเรียนรู้ 5) **P: PLC** การนำผลจากการจัดการเรียนรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน 6) **K: KM** การจัดการรวบรวมความรู้ในตัวครูแต่ละคน และในเอกสารต่าง ๆ ให้เป็นระบบง่ายต่อการนำมาใช้ มีขั้นตอนการดำเนินการ 6 ขั้น ขั้นที่ 1 สำรวจ สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ขั้นที่ 2 ชี้แจงวัตถุประสงค์การนิเทศภายใน ขั้นที่ 3 การตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและเขียนแผนจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 ปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 5 ตรวจ ติดตาม วัดประเมินผล ขั้นที่ 6 การทบทวนสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ให้ครูทราบ

3. ผลการประเมินรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบฯ ด้านความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ได้ค่า IOC ทั้ง 4 ด้าน อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

4. ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินการเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

5. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับมาก

6. การขยายผลการใช้รูปแบบฯ ที่โรงเรียนดอนมดแดง (บ้านดงบัง) ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก มีผลการนำไปใช้ไม่แตกต่างจากการใช้รูปแบบฯ ที่โรงเรียนชุมชนบ้านหนองบ่อ (วิจิตรราษฎร์สามัคคี)

■ บทสรุปจากการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบ POCRPK มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารสถานศึกษาได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา แนวทางความต้องการแล้วนำมากำหนดเป็นการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในและนำไปทดลองและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในได้โดยทำจำลองหรือสร้างรูปแบบขึ้น โดยมีลักษณะความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกัน สามารถตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน เป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอดทำให้ครูพัฒนาสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ได้ และส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21

ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะครู ด้วยรูปแบบการนิเทศภายในแบบ POCRPK เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บูรณาการความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยีระดับประถมศึกษา การประยุกต์ใช้ ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย C1 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้บูรณาการเทคโนโลยี (TPACK) C2 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูที่พัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 C3 สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน C4 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 C5 สมรรถนะด้านการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เข้าใจก่อนนำรูปแบบการนิเทศภายในไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดเป็นนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริม การพัฒนาครูด้วยรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาคือการนิเทศภายใน และให้การสนับสนุน กำกับควบคุม ดูแลการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้การนิเทศภายใน รูปแบบการนิเทศภายในแบบ POCRPK เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บูรณาการความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยีระดับประถมศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

เมื่อนำมาใช้ในบริบททางการศึกษา รูปแบบการนิเทศภายในแบบ POCRPK เป็นเครื่องมือที่ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาตั้งเป้าหมายที่นำเอาสมรรถนะมาเป็นตัวตั้งเพื่อให้เกิดการบรรลุผลของการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี โรงเรียนชุมชนบ้านหนองบ่อ(วิจิตรราษฎร์สามัคคี) จึงพบว่ารูปแบบการนิเทศภายในแบบ POCRPK สามารถพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

■ References

กิติมา ปรีดีดิลก . (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องตน. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์

กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). คูมือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.

กนกวรรณ ภาณุทัต. (2555). ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอรต์ ซินดิเคท จำกัด.

_____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.

กรมวิชาการ. (2543). แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). ครูกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพ: คุรุสภาลาดพร้าว.

ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์. (2560). วิจัยเชิงคุณภาพไม่ยากอย่างที่คิด. นครปฐม: สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2554.

ดารณีย์ พยัคฆ์กุล และวีระศักดิ์ ชมภูคำ. (2559). การพัฒนาสมรรถนะการนิเทศการศึกษาสู่ความเป็นศึกษานิเทศก์มืออาชีพ (**The Development of Educational Supervision's Competency to Professional Supervisor).** วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 10(4), 161-174.

ดุสิต ทิวถนอม. (2540). การนิเทศการศึกษา: หลักการและการปฏิบัตินครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). รายงานการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา

_____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข. เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท) สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, **(**2552) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ราชกิจจานุเบกษา. "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540", เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก, 11

ตุลาคม 2540, หน้า 1-99

ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 2546 กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2546.

Creswell, J. W. & Plano Clark, V. L. (2011). Design and conducting mixed methods research (2ndConrad, C.F. and Wilson, R.F. Academic Program Review. Washington, D.C.: KoganPage,1985.

Content/158/BR_tenskills_ExSum. pdf

Nurmi, J.E. (1991). Review How Do Adolescents See Their Future ? A Review of Development Of Future Orientation and Planning. Development Review. 11, 1-59.

Stoner , James A. F. and Wankel ,Charle . (1987). Management , 3 rd. ed. Philippines: Prentice – Hall International.

Shulman, L. S. (1986). “Those who understand: Knowledge growth in teaching”. Educational Researcher.15 (2): 4-14.

Trilling, Bernie. (2009). 21st century skills: learning for life in our times / Bernie Trilling and Charles Fadel. San Francisco: Jossey-Bass, c2009. LA217.2 T75 2009,370.73 T829C

Keeves P.J. (1988). Educational research, methodology and measurement :Aninternational handbook. Oxford: Pergamon Press

Weigel, H. J. (2012). Regression analysis to describe yield and metabolic responses of beans(Phaseolus vulgaris) to chronic ozone stress. Angewandte Botanik, 6(4),29.

Zuber-Skerritt. (1992). Action Research in Higher Education. London: Kogan Page.

ชื่อเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการนิเทศภายในแบบ เอ พี ไอ ซี อี ดี โมเดล (APICED Model)

ผู้วิจัย นางสาวจุฬารัตน์ พรหมมณี
ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าควาย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

บทคัดย่อ

การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการนิเทศภายในแบบ เอ พี ไอ ซี อี ดี โมเดล (APICED Model) มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวัดท่าควาย 2) เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนวัดท่าควาย 3) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาและการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน ทั้งในพื้นที่บริการและใกล้เคียง นำนักเรียนมาเรียนโรงเรียนวัดท่าควาย เป้าหมายปริมาณ ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 16 คน และนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึง ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 1) กระบวนการนิเทศภายในแบบ เอ พี ไอ ซี อี ดี โมเดล (APICED Model) 2) แบบสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้ 3) แบบสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา 4) แบบสำรวจจำนวนนักเรียนที่เข้าใหม่ ชั้นอนุบาล 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ใช้วิธีการเปรียบเทียบผลความก้าวหน้าระหว่างปีการศึกษาที่ผ่านมากับปีการศึกษาปัจจุบัน พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีผลความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น

2) คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยใช้วิธีการประชุม สังเกตการณ์สอน และตรวจเอกสาร APICED Model ตลอดปีการศึกษา พบว่า คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในภาพรวม มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3) โรงเรียนได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน ทั้งในพื้นที่บริการและใกล้เคียง นำนักเรียนเข้ามาเรียนในระดับชั้นอนุบาล 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ , กระบวนการนิเทศภายในแบบ เอ พี ไอ ซี อี ดี โมเดล (APICED Model)

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียน ที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 นั้น จะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัยคือ คุณภาพของผู้เรียน ที่โรงเรียนต้องประกัน คุณภาพต่อผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่า ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตร มีทักษะที่จาเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนจะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จในการพัฒนา 3 กระบวนการ คือ กระบวนการ บริหาร กระบวนการเรียน

การสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งกระบวนการนิเทศการศึกษา เป็น ภารกิจจาเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานจัดการศึกษา จาเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุง ตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จ ทันต่อสภาพการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียน การสอนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมระบบประกัน คุณภาพการศึกษา ที่ต้องพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะที่จาเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อเข้าสู่การปฏิรูป การศึกษาและการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ตลอดทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการเป็นผู้นา และ ทักษะการนาไปสู่การสร้างนวัตกรรม กระบวนการขับเคลื่อน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนา ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการการศึกษาใน สถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในด้าน การบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สานักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

การจัดการศึกษาของโรงเรียนได้ยึดตามแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลัก โดยเฉพาะนโยบายปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชน มีความสามารถและทักษะ ในการคิดวิเคราะห์ ทักษะการใช้ภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตลอดจนมีคุณธรรม และครูคือ หัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนได้จัดทำกรอบแนวคิดในการดำเนินงานของโรงเรียนวัดท่าควาย มีการวางแผนพัฒนางาน พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพสามารถจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้นักเรียน เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล อย่างต่อเนื่อง แต่การบริหารงานวิชาการยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด และมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการเรียนการสอน และนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ได้ตระหนักและมองเห็นจุดด้อยที่ต้องพัฒนา จึงได้ประชุม ปรึกษาหารือ ร่วมกับคณะกรรมการนิเทศ ได้วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและความต้องการจำเป็นที่แท้จริง จึงได้ข้อสรุปว่า ควรมีการนิเทศภายใน อย่างเป็นระบบ เพื่อให้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครูมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงและพัฒนาหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ ซึ่งจะสามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ ให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามหลักสูตร และส่งผลให้ นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวัดท่าควาย

2) เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนวัดท่าควาย

3) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาและการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน ทั้งในพื้นที่บริการและใกล้เคียง นำนักเรียนมาเรียนโรงเรียนวัดท่าควาย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชนิดของสื่อและเครื่องมือ จำแนกตามลักษณะใช้งานได้ 2 ชนิด คือ

1. สื่อและเครื่องมือสำหรับตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีดังนี้

1.1 แบบทดสอบ เป็นเครื่องมือที่จัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบความพร้อมความรู้พื้นฐานทางด้านการเรียนของนักเรียน หรือแบบทดสอบครูผู้สอนเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอน

1.2 แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบประเมิน เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลและรายละเอียดที่ต้องการ เช่น ข้อมูลส่วนตัว ความคิดเห็น เจตคติ ซึ่งใช้สอบถามครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.3 แบบสังเกต เป็นเครื่องมือสังเกตการสอนของครู ใช้สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน

2. สื่อเครื่องมือสำหรับส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ใช้ในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาด้านการเรียนการสอน ผู้นิเทศจำเป็นต้องใช้สื่อและเครื่องมือ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมองเห็นทางเลือกที่เหมาะสมกับตน ปรับปรุงแก้ไขปัญหาการทำงานของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น

2.1 เอกสารหลักสูตร

2.2 เอกสารเสริมการเรียน

2.3 เอกสารเผยแพร่วิชาการ

ขั้นตอนในการดำเนินการ

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการ (Assessing Needs : A)

ศึกษาสภาพปัจจุบัน/ปัญหา และความต้องการของ ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

๑.๑ การจัดการเรียนรู้

๑.๒ การจัดทำ/จัดหา/พัฒนาสื่อที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้

๑.๓ การอบรมพัฒนาตนเอง

๑.๔ การวัดและประเมินผลผู้เรียน

ขั้นตอนที่ ๒ การวางแผนการนิเทศ (Planning : P)

ดำเนินการวางแผนการนิเทศ ติดตามร่วมกันระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI)

ครูร้อยละ ๘๐ มีการจัดการเรียนรู้ ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๒.๒ จัดทำสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม

๑) คู่มือการนิเทศภายใน

๒) จัดทำ/จัดหา/พัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้

๓) จัดทำเครื่องมือนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้

๒.๓ กำหนดกิจกรรม/จัดทำปฏิทินการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ ๓ การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing : I)

ประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ในประเด็นต่างๆดังนี้

๓.๑ แนวทางการจัดการเรียนรู้

๓.๒ รูปแบบการจัดการเรียนรู้

๓.๓ การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ ๔ การนิเทศแบบโค้ช (Coaching : C)

ดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ แบบโค้ช โดยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียน เพื่อกระตุ้นให้ครูผู้สอน ได้มีการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ ดังนี้

๔.๑ สำรวจปัญหาต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ พร้อมกับวิเคราะห์สาเหตุ

๔.๒ เลือกแนวทางในการแก้ปัญหา

๔.๓ กำหนดเป้าหมายความสำเร็จ

๔.๔ วางแผนการแก้ปัญหา

๔.๕ ดำเนินการแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้ ในแต่ละกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้

๔.๖ วิเคราะห์ และสรุปผลการดำเนินงาน

๔.๗ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชื่นชมความสำเร็จ และข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ ๕ การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E)

การประเมินผลการนิเทศ ดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้

๕.๒ ตรวจสอบ และประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้

๕.๓ สรุปและจัดทำรายงานผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ ๖ การเผยแพร่ขยายผล (Diffusing - D)

๖.๑ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนรู้ และชื่นชมความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

๖.๒ ยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูที่มีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดี

๖.๓ เผยแพร่ผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ ที่ดีสู่สาธารณชน ผ่าน Website สื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ และสารสนเทศของโรงเรียน

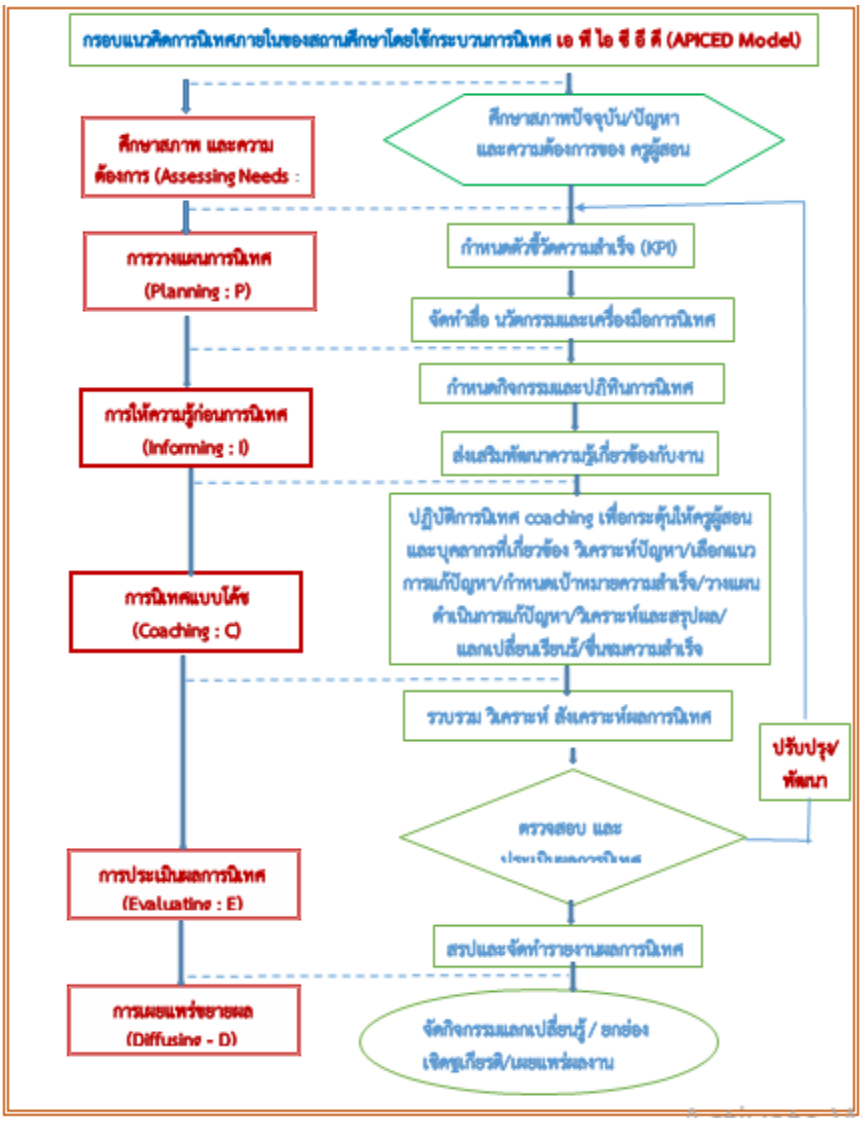

สรุปผลการวิจัย

1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ใช้วิธีการเปรียบเทียบผลความก้าวหน้าระหว่างปีการศึกษาที่ผ่านมากับปีการศึกษาปัจจุบัน พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีผลความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น

2) คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยใช้วิธีการประชุม สังเกตการณ์สอน และตรวจเอกสาร APICED Model ตลอดปีการศึกษา พบว่า คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในภาพรวม มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3) โรงเรียนได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน ทั้งในพื้นที่บริการและใกล้เคียง นำนักเรียนเข้ามาเรียนในระดับชั้นอนุบาล 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น

๔) โรงเรียนมีรูปแบบการนิเทศภายในที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการจัดการเรียนรู้ของครู
2. สร้างความตระหนักให้แก่ครูให้เห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน
3. ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ควรมีเครือข่ายในการพัฒนาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แนวทางที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ยุพิน ยืนยง. (2553). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพ
การวิจัยใน ชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). ข่าววงการศึกษา : ขับเคลื่อนแผน บูรณาการด้านการศึกษา 6 ภาค. [ออนไลน์]. ได้จาก: https://www.moe.go.th/moe/th/news/. (สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 มีนาคม 2564).

ชื่อเรื่อง โรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนวัดท่าควาย

ผู้วิจัย นางสาวจุฬารัตน์ พรหมมณี
ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าควาย

บทคัดย่อ

โรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนวัดท่าควาย มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเป็นแนวคิดการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง ลดการเกิดขยะ การทำให้ขยะเหลือน้อยที่สุด 2) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการลด การคัดแยกขยะ และการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เป้าหมาย 1) ด้านปริมาณ ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 17 คน และนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึง ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 120 คน เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ โรงเรียนวัดท่าควาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต2 2) ด้านคุณภาพ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของการลด การคัด แยกขยะ และ การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่และนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งให้ความร่วมมือใน กิจกรรมจากโครงการโรงเรียนปลอดขยะที่โรงเรียนจัดทำขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการ 1) แบบบันทึกข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบประเมิน การทำกิจกรรม 21 กิจกรรม 2) แบบสรุปปริมาณการทำกิจกรรม 21 กิจกรรม เพื่อติดตามผลของกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม 3) แบบสังเกต เป็นเครื่องมือสังเกตการสอนของครู ใช้สังเกตการจัดกิจกรรมในการดำเนินการ **การดำเนินงาน** 1) สำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหา 2) เสนอโครงการและขออนุมัติโครงการ 3) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ 4) ประชุมวางแผนดำเนินงาน กำหนดกิจกรรมและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ 5) จัดเตรียมเอกสาร วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น 6) ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโครงการ 7) ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนด มีกิจกรรม 21 กิจกรรม 8) ติดตามและประเมินกิจกรรม 9) สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน 1) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ 2) นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้กับครอบครัวและชุมชน ที่นักเรียนอาศัยอยู่ได้ 3) นักเรียนมีความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น 4) นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ 5) แม่ค้าเกิดการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน 6) แม่ค้างดใช้ถุงพลาสติก ถ้วยพลาสติก แก้วพลาสติก หลอด ได้จริง 7) ทุกคนภายในโรงเรียนมีจิตสำนึกในการลดปริมาณขยะ รู้ เข้าใจ สามารถบอก ประโยชน์ของการจัดการ การคัดแยกขยะได้และเห็นคุณค่าของขยะ 8) ทุกคนภายในโรงเรียนมีพฤติกรรมที่ดีในการคัดแยกขยะการนำกลับมาใช้ใหม่ และการรักษาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน 9) ทุกคนสร้างวินัยในการทิ้งขยะให้ถูกที่และถูกถัง 10) มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดของโรงเรียน 11) มีจิตสำนึกที่ดีต่อประโยชน์ส่วนรวม 12) มีจิตสำนึกและวินัยที่ดีในการมีส่วนร่วมพัฒนาความ สะอาดของโรงเรียนอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่เขตสีที่รับผิดชอบ 13) มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม 14) ปริมาณขยะลดลง ทำให้บริเวณในโรงเรียนสะอาด 15) ตระหนักถึงคุณค่า ของการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ 16) มีนิสัยรับประทานอาหารให้หมดจาน 17) ปริมาณขยะ (เศษอาหาร) ลดน้อยลง 18) ทุกคนทิ้งขยะได้ตรงถังที่ รองรับขยะมูลถูกประเภท 29) มีความรู้ความเข้าใจในการทำปุ๋ยพืชสด จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและสามารถปฏิบัติตาม อย่างถูกต้อง 20) ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำปุ๋ยพืชสด 21) ทุกคนเห็นผลประโยชน์ของการทำปุ๋ยพืช สด และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 22) ทุกคนมีความรู้ความ เข้าใจในการทำ

น้ำหมัก ชีวภาพ 23) ทุกคนเห็นความสำคัญ และตระหนักถึง ประโยชน์จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียน และสามารถปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง 24) ได้กำจัดขยะอินทรีย์ที่เหลือใช้ภายในโรงเรียนวัดท่าควาย 25) ได้ผลิตปุ๋ยจากมูลไส้เดือนและน้ำหมักจากมูลไส้เดือนดิน และนำไปใช้ประโยชน์ในโรงเรียน 26) ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการสร้างพื้นที่สีเขียว 27) ทุกคนเห็นความสำคัญ และตระหนักถึง ประโยชน์จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ 28) โรงเรียนมีความสวยงาม ร่มรื่น สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย

คำสำคัญ : โรงเรียนปลอดขยะ , โรงเรียนวัดท่าควาย

บทนำ

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงมากขึ้นทุกวันนี้ ส่วนหนึ่งมาจาก ขยะ ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานของชุมชนที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน อาทิ เป็นแหล่งอาหาร และแหล่งเพาะพันธุ์ของพาหะนำโรค เช่น ยุง แมลงสาบ แมลงวัน ฯลฯ เป็นแหล่งแพร่กระจ่ายเชื้อโรค มีกลิ่นเหม็น ก่อให้เกิดความรำคาญ ทำลายสุนทรียภาพด้าน สิ่งแวดล้อม เกิดสภาพ ไม่น่าดู สกปรกน่ารังเกียจ ขยะทำให้น้ำเสียที่มีความสกปรกสูงมาก เกิดกลิ่นรบกวน เป็นแหล่งสะสม เชื้อโรค ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน พระราชบัญญัติการสาธารณสุข ให้ความหมายว่า ขยะมูลฝอย คือ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร มูลสัตว์ เถ้าหรือซากสัตว์ รวมถึงสิ่งอื่นสิ่งใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่ เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่นๆ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ได้ให้ความหมายแก่ขยะมูลฝอยไว้ว่า คือ สิ่งของจากบ้านเรือนที่ ประชาชนไม่ต้องการแล้ว มีผู้นำไปใช้ประโยชน์จนสุดท้ายไม่มีผู้นำไปใช้ประโยชน์ได้แล้ว และถูกทิ้งให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปกำจัด จัดเก็บ และขนส่ง นั่นหมายความว่า สิ่งของที่เราทิ้งจากที่บ้าน ถ้ายังมีคนนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้ สิ่งนั้นก็จะยังไม่ใช่ขยะ จากความหมายดังกล่าวได้รับการตอกย้ำด้วยแนวคิดที่เห็น คุณค่า จากขยะ ดังเช่น “พอเพียง = enough” “ขยะ คือ ทรัพยากร” การใช้ทรัพยากรอย่างพอดี เห็นคุณค่า บวกกับการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านกับวัสดุเหลือใช้ที่มีรอบบ้าน เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาขยะ

จากการศึกษาสภาพปัญหาขยะที่พบในโรงเรียนส่วนมากเกิดจากนักเรียนซื้ออาหารมารับประทาน ขยะส่วนใหญ่ที่พบเป็นกล่องนม ถุงนม ถุงพลาสติก แก้วน้ำ หลอดดูด ไม้ไอติม ขวดพลาสติก ถุงใส่อาหารสำเร็จรูป อาหารกรุบกรอบ และเศษกระดาษ มีบางส่วนที่บุคคลภายนอกเช่นผู้ปกครองนักเรียน ประชาชนที่มาเล่นกีฬา นอกเวลา เช่น ตอนเย็นและเสาร์อาทิตย์ นำมาและทิ้งเศษขยะไว้ โดยส่วนมากนักเรียนจะทิ้งในถังขยะ มีบางส่วนที่ทิ้งนอกถังขยะ ระยะเวลาที่ทิ้งได้แก่ ช่วงเช้าก่อนเข้าแถว นักเรียนจะซื้ออาหารมาทานพร้อมกับทำความสะอาดเขตสี โดยบางคนมีเจตนาทิ้ง บางคนวางแล้วลืม ตอนเช้านักเรียนดื่มนมแล้วทิ้งถุงนมไว้ ภาคกลางวันหลังรับประทานอาหารกลางวัน เด็กจะซื้ออาหารถือไปพร้อมกับเล่น หรือร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ทำให้โรงเรียนวัดท่าควาย มีปริมาณขยะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ขยะเพิ่ม ปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ คือ การขาดจิตสำนึกในการทิ้งขยะให้เป็นที่ รวมทั้งขาดความรู้เกี่ยวกับการนำขยะกลับ มาใช้ใหม่ เพราะเมื่อได้ยินคำว่า “ ขยะ ” หลายๆ คนก็ไม่สนใจละเลยและไม่เห็นคุณค่า ทั้งที่ขยะเหล่านั้นหากนำมา คัดแยกอย่างถูกวิธีแล้วจะสามารถสร้างประโยชน์ได้ และยังสามารถนำกลับมาหมุนเวียนเข้ากระบวนการผลิต เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีกครั้ง ซึ่งเป็นการประหยัดทรัพยากร รวมทั้งปริมาณขยะก็จะจำนวนลงได้มาก ซึ่งจะส่งผลดีทั้งต่อ สิ่งแวดล้อม ต่อประชากร และต่อประเทศชาติต่อไป ดังนั้นการจะแก้ไขปัญหาให้ได้ผลระยะยาวนั้นเราต้องเริ่มจากจุดเล็กๆ ก่อน ด้วยการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในเรื่องการทิ้งขยะให้กับนักเรียน ให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการคัดแยกขยะ เมื่อนักเรียนรู้จัก

แยกขยะและทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทางแล้ว ก็จะทำให้โรงเรียนดูสะอาดสะอ้าน มีบรรยากาศ ที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ และเมื่อเริ่มต้นจากในโรงเรียนได้ผลดีแล้วก็สามารถขยายผลไปยังชุมชนและประเทศชาติต่อไปได้ โรงเรียนวัดท่าควายจึงได้จัดโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 เพื่อเป็นแนวคิดการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง ลดการเกิดขยะ การทำให้ขยะเหลือน้อยที่สุด

2 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการลด การคัดแยกขยะ และการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการ

1. แบบบันทึกข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบประเมิน การทำกิจกรรม 21 กิจกรรม
2. แบบสรุปปริมาณการทำกิจกรรม 21 กิจกรรม เพื่อติดตามผลของกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม
3. แบบสังเกต เป็นเครื่องมือสังเกตการสอนของครู ใช้สังเกตการจัดกิจกรรมในการดำเนินการ

การดำเนินการ

1 สำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหา

2 เสนอโครงการและขออนุมัติโครงการ

3 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ

4 ประชุมวางแผนดำเนินงาน กำหนดกิจกรรมและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ

5 จัดเตรียมเอกสาร วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น

6 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโครงการ

7 ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนด มีกิจกรรม 21 กิจกรรมดังนี้

- 7.1) กิจกรรม ยามเช้าเล่าเรื่องขยะ
- 7.2) กิจกรรม อ่านให้รู้ ดูแล้วคิด พิชิต 3Rs
- 7.3) กิจกรรม ทค.ร่วมด้วย ช่วยกัน ลดโลกร้อน
- 7.4) กิจกรรม ทิ้งขยะถูกที่ สิ่งแวดล้อมดีแน่นอน
- 7.5) กิจกรรม ขอลาแล้ว แม่แก้วขยะ
- 7.6) กิจกรรม ร่วมมือ ร่วมใจ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม
- 7.7) กิจกรรมเพิ่มมูลค่า ปรับมาใช้ประโยชน์
- 7.8) กิจกรรม ทค WASRE HERO
- 7.9) กิจกรรม เรารักษ์โลก
- 7.10) กิจกรรม SAVE ZONE
- 7.11) กิจกรรม มาตรการการจัดการขยะ
- 7.12) กิจกรรม กินให้หมด ลดขยะ
- 7.13) กิจกรรม ลดขยะด้วยมือเรา
- 7.14) กิจกรรม ทางเดียวกัน ฉันมากับเธอ

7.15) กิจกรรม ตาวิเศษ เป็นเหตุให้สะอาด

7.16) กิจกรรม ฐานการเรียนรู้คัดแยกขยะ

7.17) กิจกรรม ฐานการเรียนรู้ปลูกผักปลอดสารพิษ

7.18) กิจกรรม ฐานการเรียนรู้ปุ๋ยพืชสด

7.19) กิจกรรม ฐานการเรียนรู้น้ำหมักชีวภาพ แก๊สชีวภาพ

7.20) กิจกรรม ฐานมูลไส้เดือน

7.21) กิจกรรม ฐานการเรียนรู้พื้นที่สีเขียว

8 ติดตามและประเมินกิจกรรม

9 สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

สรุปผลการวิจัย

1) กิจกรรม ยามเช้า เล่าเรื่องขยะ

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้กับครอบครัวและชุมชน ที่นักเรียนอาศัยอยู่ได้

3. นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการคัดแยกขยะ

2) กิจกรรม อ่านให้รู้ ดูแล้วคิด พิชิต 3Rs

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะ

2. นักเรียนสามารถคัดแยกขยะได้อย่างถูกวิธี

3) กิจกรรม ทค.ร่วมด้วย ช่วยกัน ลดโลกร้อน

1. นักเรียนมีความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น

2. นักเรียนมีจิตสำนึกในการลดปริมาณขยะ

3. นักเรียนสามารถดำเนินการคัดแยกขยะได้ถูกวิธี

4) กิจกรรม ทิ้งขยะถูกที่ สิ่งแวดล้อมดีแน่นอน

1. นักเรียนเกิดจิตสำนึกที่ดี

2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

3. นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าในการทิ้งขยะให้ถูกที่

5) กิจกรรม ขอลาแล้ว แม่แก้วขยะ

1. นักเรียนเกิดจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการทิ้งขยะให้ถูกที่

2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

3. นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าในการทิ้งขยะให้ถูกที่

6) กิจกรรม ร่วมมือ ร่วมใจ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

1. แม่ค้ามีความตระหนักและเห็นคุณค่าของปัญหาการจัดการขยะในโรงเรียน

2. แม่ค้าเกิดการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

3. แม่ค้างดใช้ถุงพลาสติก ถ้วยพลาสติก แก้วพลาสติก หลอด ได้จริง

7) กิจกรรมเพิ่มมูลค่า ปรับมาใช้ประโยชน์

1. ผู้เรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนมีจิตสำนึกในการลดปริมาณขยะ รู้ เข้าใจ สามารถบอก ประโยชน์ของการจัดการ การคัดแยกขยะได้และเห็นคุณค่าของขยะ

2. ผู้เรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนมีพฤติกรรมที่ดีในการคัดแยกขยะ การนำกลับมาใช้ใหม่ และการรักษาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

3. ผู้เรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนตระหนักถึงกระบวนการแยกขยะไร้ค่าสู่คุณค่าทางใจ

8) กิจกรรม ทค WASRE HERO

1. ครู บุคลากร และนักเรียนในโรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะ

2. ครู บุคลากร และนักเรียนในโรงเรียน เห็นคุณค่าและความสำคัญของการคัดแยกขยะ

3. ครู บุคลากร และนักเรียนสร้างวินัยในการทิ้งขยะให้ถูกที่และถูกถัง

9) กิจกรรม เรารักษ์โลก

แต่ละห้องมีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางก่อนนำไปทิ้ง และมีการจัดการขยะภายในห้องเรียนของตนเอง ให้มีปริมาณลดลง

10) กิจกรรม SAVE ZONE

1. ครูบุคลากร และนักเรียน มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดของโรงเรียน

2. ครู บุคลากร และนักเรียน มีจิตสำนึกที่ดีต่อประโยชน์ส่วนรวม

3. ครู บุคลากร และนักเรียน มีจิตสำนึกและวินัยที่ดีในการมีส่วนร่วมพัฒนาความ สะอาดของโรงเรียนอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่เขตสีที่รับผิดชอบ

11) กิจกรรม มาตรการการจัดการขยะ

1. ครู บุคลากร และนักเรียน มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม

2. ปริมาณขยะลดลง ทำให้บริเวณในโรงเรียนสะอาด

3. ครู บุคลากร และนักเรียน มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงถัง

4. ครู บุคลากร และนักเรียน ตระหนักถึงคุณค่า ของการใช้ประโยชน์จากวัสดุ เหลือใช้

12) กิจกรรม กินให้หมด ลดขยะ

1. ครู นักเรียน และบุคลากร มีนิสัยรับประทานอาหารให้หมดจาน

2. ปริมาณขยะ (เศษอาหาร) ลดน้อยลง

13) กิจกรรม ลดขยะด้วยมือเรา

1. ผู้เรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนมีจิตสำนึกในการลดปริมาณขยะ รู้ เข้าใจ สามารถบอก ประโยชน์ของการจัดการ การคัดแยกขยะได้และเห็นคุณค่าของขยะ

2. ผู้เรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนมีพฤติกรรมที่ดีในการคัดแยกขยะ การนำกลับมาใช้ใหม่ และการรักษาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

3. ผู้เรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนตระหนักถึงกระบวนการแยกขยะไร้ค่าสู่คุณค่าทางใจ

14) กิจกรรม ทางเดียวกัน ฉันมากับเธอ

1. ครู นักเรียน และบุคลากร มีความตระหนักถึงปัญหามลพิษทางอากาศ และทางเสียง

2. ครู นักเรียน และบุคลากร มีการยานพาหนะในการเดินทางมาโรงเรียน ลดน้อยลง

3. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาโรงเรียนลดน้อยลง

4. โรงเรียนมีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น

15) กิจกรรม ตาวิเศษ เป็นเหตุให้สะอาด

1. ครู บุคลากร และนักเรียน มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

2. ปริมาณขยะภายในโรงเรียนลดลง

3. ครู บุคลากร และนักเรียน มีวินัยในการทิ้งขยะ

16) กิจกรรม ฐานการเรียนรู้คัดแยกขยะ

1. คณะครูนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนทุกคนตระหนักเห็นคุณค่าและ ความสำคัญในการทิ้งขยะได้อย่างถูกต้อง

2. คณะครูนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนทุกคนทิ้งขยะได้ตรงถังที่ รองรับขยะมูลถูกประเภท

3. ปลูกฝังวินัยในการทิ้งขยะให้ถูกที่

4. คณะครูนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนทุกคนนำความรู้ที่ได้รับไป ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

17) กิจกรรม ฐานการเรียนรู้ปลูกผักปลอดสารพิษ

คณะครูบุคลากร และนักเรียน มีความรู้ความเข้าใจในการปลูกผักปลอดสารพิษ จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและสามารถ ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง

18) กิจกรรม ฐานการเรียนรู้ปุ๋ยพืชสด

1. คณะครูบุคลากร นักเรียน และแม่ครัว แม่ค้า มีความรู้ความเข้าใจในการทำปุ๋ยพืชสดจากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและสามารถปฏิบัติตาม อย่างถูกต้อง

2. คณะครูบุคลากร นักเรียน และแม่ครัว แม่ค้า มีส่วนร่วมในการทำปุ๋ยพืชสด

3. คณะครูบุคลากร นักเรียน และแม่ครัว แม่ค้า เห็นผลประโยชน์ของการทำปุ๋ยพืช สดและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

19) กิจกรรม ฐานการเรียนรู้น้ำหมักชีวภาพ แก๊สชีวภาพ

1. คณะครูนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนทุกคนได้มีความรู้ความ เข้าใจในการทำน้ำหมักชีวภาพ

2. คณะครูนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนทุกคนเห็นความสำคัญ และตระหนักถึงประโยชน์จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียน และสามารถปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง

3. คณะครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำน้ำหมักชีวภาพ

20) กิจกรรม ฐานมูลไส้เดือน

1. ได้กำจัดขยะอินทรีย์ที่เหลือใช้ภายในโรงเรียนวัดท่าควาย

2. ได้ผลิตปุ๋ยจากมูลไส้เดือนและน้ำหมักจากมูลไส้เดือนดิน และนำไปใช้ประโยชน์ในโรงเรียน

21) กิจกรรม ฐานการเรียนรู้พื้นที่สีเขียว

1. คณะครูบุคลากร และนักเรียนในโรงเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมใน การสร้างพื้นที่สีเขียว

2. คณะครูนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนทุกคนเห็นความสำคัญ และตระหนักถึงประโยชน์จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้

3. โรงเรียนมีความสวยงาม ร่มรื่น สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย

ข้อเสนอแนะ

1. การปรับพฤติกรรมแต่ละบุคคล จะใช้ระยะเวลาไม่เท่ากัน
2. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและครอบครัว ส่งผลต่อการปรับพฤติกรรมของนักเรียน
3. การใช้สื่อที่ผลิตขึ้นด้วยตนเอง ผลิตจากสิ่งของใกล้ตัว จะทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความภาคภูมิใจและมีความสนใจเรื่องที่ทำ

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด และคนอื่นๆ. (2552). **พื้นฐานการวิจัยการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.

ปิยะพงษ์ จันทร์ใหม่มูล. (2563). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “การจัดการขยะมูลฝอย” เพื่อส่งเสริมความรู้ จิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย : กรณีศึกษานักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดแจงร้อน เขตราษฎร์บูรณะกรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพมหานคร : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ยุพดี เสตพรรณ. (2544). **ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม.** กรุงเทพฯ : พิศิษฐการพิมพ์.

วิชาญ มณีโชติ. (2535). **พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสงขลา.** (วิทยานิพนธ์) กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.

สาคร ลือเจริญ. (2531). **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและปัญหาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

ชื่อเรื่อง รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม

ผู้ศึกษา นายศรัณย์ ศรลัมพ์

บทคัดย่อ

การจัดศึกษาในปัจจุบันยังไม่สามารถพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียได้เท่าที่ควรเนื่องด้วยการจัดการเรียนรู้ยังมุ่งให้ผู้เรียนคิดตามผู้สอนป้อนความรู้ (passive learning) มากกว่าให้คิดสิ่งใหม่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (disruption) ในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาต้องพัฒนาขีดความสามารถผู้เรียนตามศักยภาพและความถนัดโดยจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (active learning) การจัดการเรียนรู้จึงต้องมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ผู้ชี้แนะ (coach) และเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน อีกทั้งผู้เรียนมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะของตนเองให้มีสุขภาวะที่ดี การศึกษาครั้งนี้เป็นการสะท้อนปรากฏการณ์การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานตามแนว Constructionism ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ในขณะสร้างชิ้นงาน โดยผ่านโครงการนิเทศภายในเป็นตัวขับเคลื่อนการปฏิรูป (transformation) การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประเสริฐอิสลาม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการนิเทศภายในและศึกษาผลกระทบ สภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม กลุ่มที่ศึกษาคือ ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 136 คน ครูจำนวน 26 คน และผู้ปกครองจำนวน 136 คน เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสานวิธี (combine qualitative and quantitative design) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่า

1) การประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยป้อนเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมพบว่า มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านผลผลิต (Product) พบว่า บทบาทผู้เรียนที่เปลี่ยนไปตามความคิดเห็นของครู และตามความคิดเห็นผู้เรียนโดยภาพรวมพบว่า มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมาก อีกทั้งบทบาทครู ตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมพบว่า มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด และบทบาทครูที่เปลี่ยนไปตามความคิดเห็นของผู้เรียนโดยภาพรวมพบว่า มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2) ผลกระทบ (Impact) สภาพปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism ได้แก่ บทบาทผู้เรียนระหว่างผู้เรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานคือ 1) คิดสร้างสรรค์ 2) การประเมินค่า 3) การวิเคราะห์ 4) การประยุกต์ใช้ 5) การเข้าใจ และ 6) การจำส่วน บทบาทครูระหว่างผู้เรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงาน โดยครูสะท้อนว่า 1) ให้คำแนะนำ (โค้ช) 2) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ 3) เปิดโอกาสให้กับผู้เรียน 4) อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน และ 5) จิตศึกษา และบทบาทครูระหว่างผู้เรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงาน โดยผู้เรียนและผู้ปกครองสะท้อนตรงกันว่า 1) ให้คำแนะนำ (โค้ช) 2) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และ 3) เปิดโอกาสให้กับผู้เรียน นอกจากนั้นข้อค้นพบยังอธิบายถึงคุณลักษณะของผู้เรียนระหว่างผู้เรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานว่า คุณลักษณะของ

ผู้เรียน คือ 1) อดทน 2) การแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ 3) กำกับสติ 4) ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ 5) มีความสุข 6) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น 7) ค้นพบความถนัดและความสนใจ 8) ใฝ่เรียนรู้ และ 9) มีความรับผิดชอบ

จึงสรุปได้ว่าข้อค้นพบจากการศึกษาการประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม เป็นการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ของครู และเป็นการปรับวิธีเรียน-เปลี่ยนวิธีรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังเป็นการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ (creativity) การแก้ปัญหา (problem solving) จนเป็นวิถีของตนเองและยังสามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ นิเทศภายใน Constructionism

บทนำ

การจัดการศึกษาไทยที่ผ่านมาพบว่า ประสบปัญหาด้านการส่งเสริมการคิดให้กับผู้เรียนในทุกระดับทั้งยังขาดคุณภาพเนื่องจากไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสังคมกล่าวคือยังมองข้ามความสำคัญในการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนและยึดครูเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมการเรียนรู้เกิดจากครูเป็นผู้หาความรู้มาให้ผู้เรียนจดและท่องจำ ดังรายงานการวิจัยของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) พบว่าระบบการศึกษาไทยยังไม่สามารถพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนได้เท่าที่ควร ด้วยการจัดการเรียนรู้ยังมุ่งให้ผู้เรียนคิดตาม ผู้สอนป้อนความรู้ (passive learning) มากกว่าการให้คิดสิ่งใหม่ ซึ่งการเรียนรู้ตามลักษณะดังกล่าวไม่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการการเรียนรู้ เนื่องจากขาดการวิเคราะห์ ศึกษาค้นคว้าหรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการเรียนรู้ที่ส่วนใหญ่ยังเน้นการสอนเนื้อหา จึงต้องมีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ โดยต้องปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการเปลี่ยนบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่คือเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ผู้ชี้แนะ (coach) และเรียนรู้พร้อมกับผู้เรียน ในขณะที่ บุปผชาติ ทัฬหิกรณ์ (2546: 69) กล่าวว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ กับเหตุการณ์หรือสิ่งเร้าใดๆ จนสามารถประสานหรือดูดซึมเหตุการณ์หรือสิ่งเร้าดังกล่าวเข้ากับประสบการณ์เดิมจนสามารถปรับโครงสร้างทางปัญญาได้ ซึ่งแนวคิดการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีความเหมาะสมคือการนำConstructionism มาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองจากการสร้างชิ้นงาน ดังที่ Papert (1993) กล่าวไว้ว่า“...Better learning will not come from finding better ways for the teacher to instruct, but come from giving the learner better opportunities to construct...” ความรู้จึงเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถสร้างขึ้นได้อย่างกระตือรือร้น เนื่องมาจากประสบการณ์ที่พวกเขามีอยู่ (Kafai and Resnick, 1996: 2) สอดคล้องกับแนวคิดของ สุชิน เพ็ชรรักษ์ (2544: 4) ว่าครูต้องให้โอกาสผู้เรียนเริ่มทำโครงงาน (project) ที่เขาสนใจ มีการแลกเปลี่ยน สะท้อนความคิดเห็นและให้เวลาการทำโครงงานอย่างต่อเนื่อง การที่ผู้เรียนลงมือทำในสิ่งที่มีความหมายสำหรับตนเองหมายถึงการสร้างความรู้ขึ้นในตนเอง ในขณะที่ Kafai and Resnick (1996: 1) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้ตามแนว Constructionism นอกจากจะเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิธีคิดและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว การพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ และเครื่องมือทางเทคนิคจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ได้อีกด้วย

ผู้ศึกษาได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว จึงมีแนวคิดในการดำเนินการนิเทศภายในเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ จึงสนใจที่จะประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม โดยใช้รูปแบบการประเมินCIPP ที่ประยุกต์แนวคิดการนิเทศภายใน PIDRE ของ สงัด อุทรานันท์ (2530) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและแนวทางการพัฒนาการประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลามให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงรับทราบสภาพปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม

2. เพื่อศึกษาผลกระทบ สภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้แนวทางการประเมินโครงการด้วยวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (combine qualitative and quantitative design) ซึ่งการประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการ CIPP ของ Stufflebeam (1971)

กลุ่มที่ศึกษา

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 26 คน ผู้เรียน จำนวน 208 คน และผู้ปกครอง จำนวน 208 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่างได้จากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) คือ ผู้เรียน จำนวน 136 คน และผู้ปกครอง จำนวน 136 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ ได้แก่ แบบประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ และ 3 ระดับ แบบ Likert และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview form) ซึ่งแบบประเมินจำนวน 3 ฉบับ ที่สร้างขึ้นมีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม สำหรับครู โดยใช้แบบประเมินโครงการแบบ CIPP เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured

interview form) เพื่อประเมินโครงการด้านผลกระทบ (Impact) รวมถึงแบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ฉบับที่ 2 แบบประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม สำหรับผู้เรียน โดยใช้แบบประเมินโครงการแบบ CIPP เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ มีเพียงด้านเดียว คือด้านผลผลิต (Product) และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม ด้านผลกระทบ (Impact) รวมถึงแบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ฉบับที่ 3 แบบประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม สำหรับผู้ปกครอง ด้านผลกระทบ (Impact) เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลามและแบบสัมภาษณ์เพื่อแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพและมีความเที่ยงตรง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินโครงการ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

ขั้นที่ 2 นำความรู้ที่ได้จากการศึกษา มาสร้างแบบประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม แล้วนำแบบประเมินโครงการฉบับดังกล่าวให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) และหาคุณภาพรายข้อด้วยแบบประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เวลา 3 สัปดาห์ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยนำแบบประเมินโครงการมอบให้กลุ่มตัวอย่างดำเนินการกรอกแบบประเมินโครงการ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ นัดสัมภาษณ์ ข้อมูลเชิงคุณภาพ นัดหมายวันเวลาในการรับคืนแบบประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมแบบประเมินโครงการจากกลุ่มตัวอย่างทุกฉบับ แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินโครงการที่ได้รับคืนมา รวบรวมคะแนนจากแบบประเมินโครงการทุกฉบับ ลงรหัสข้อมูล จัดกระทำข้อมูลคำนวณค่าสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ วิเคราะห์ผลการประเมินโครงการ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา ดำเนินการจำแนกอย่างเป็นระบบโดยการลงรหัสข้อมูล (coding) ด้วยตัวอักษรและการใช้

รหัสสีระบุหัวข้อ (theme) และการวิเคราะห์แบบอุปนัย (inductive analytical approach) มาเรียบเรียงตีความหมายตามบริบทโรงเรียนประเสริฐอิสลาม แล้วทำการเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้ตามการคิดแบบอุปนัย (inductive) จากนั้นนำข้อสรุปที่ได้เหล่านั้นมาจัดระเบียบเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

สรุปผลการวิจัย

การประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม มีข้อค้นพบดังนี้

ผลจากการศึกษาการประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยป้อนเข้า (Input) ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมพบว่า มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนผลจากการศึกษาการประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม ด้านกระบวนการ (Process) ขั้นวางแผนการนิเทศ (Planing : P) ขั้นให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (informing : I) ขั้นปฏิบัติการนิเทศ (Doing : D) ขั้นเสริมสร้างกำลังใจในการนิเทศ (Reinforcing : R) ขั้นประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E) ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมพบว่า มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลจากการศึกษาการประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม ด้านผลผลิต (Product) ประการแรก บทบาทผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้เรียนโดยภาพรวมพบว่า มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ประการต่อมา บทบาทผู้เรียน ตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมพบว่า มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ประการที่สาม บทบาทครู ตามความคิดเห็นของผู้เรียนโดยภาพรวมพบว่า มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และประการสุดท้าย บทบาทครู ตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมพบว่า มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลจากการศึกษาการประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม

ด้านผลกระทบ (Impact)

1. บทบาทผู้เรียน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง เห็นสอดคล้องกันว่า บทบาทผู้เรียน คือ 1) คิดสร้างสรรค์ 2) การประเมินค่า 3) การวิเคราะห์ 4) การประยุกต์ใช้ 5) การเข้าใจ และ 6) การจำ

2. บทบาทครู

2.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เรียน และผู้ปกครองเห็นสอดคล้องกันว่า บทบาทครู คือ 1) ให้คำแนะนำ (โค้ช) 2) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และ 3) เปิดโอกาสให้กับผู้เรียน

2.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครู พบว่า บทบาทครู คือ 1) ให้คำแนะนำ (โค้ช) 2) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ 3) เปิดโอกาสให้กับผู้เรียน 4) อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน และ 5) จิตศึกษา

3. คุณลักษณะของผู้เรียน

3.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เรียน พบว่า คุณลักษณะของผู้เรียน คือ 1) อดทน 2) การแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ 3) กำกับสติ 4) มีความสุข 5) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น 6) ค้นพบความถนัดและความสนใจ 7) ใฝ่เรียนรู้ และ 8) มีความรับผิดชอบ

3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครู พบว่า คุณลักษณะของผู้เรียน คือ 1) อดทน 2) การแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ 3) กำกับสติ 4) ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ 5) มีความสุข 6) ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น 7) ค้นพบความถนัดและความสนใจ 8) ใฝ่เรียนรู้ และ 9) มีความรับผิดชอบ

3.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ปกครอง พบว่า คุณลักษณะของผู้เรียน คือ 1) อดทน 2) การแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ 3) กำกับสติ 4) ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ 5) มีความสุข 6) ค้นพบความถนัดและความสนใจ 7) ใฝ่เรียนรู้ และ 8) มีความรับผิดชอบ

4. ข้อคิดเห็นของครู พบว่า ครูพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพึงพอใจในวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีโครงงานตามแนวConstructionism นอกจากนั้นครูยังสะท้อนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism ว่าครูมีโอกาสศึกษาผู้เรียนรายบุคคล (Case Study) และครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ (Lesson Study)

5. ข้อคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พึงพอใจในวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีโครงงานตามแนวConstructionism

6. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

6.1 ครูเสนอแนะเกี่ยวกับด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ต้องการเวลาในการวางแผนการทำกิจกรรมจิตศึกษาเพิ่ม 2) ต้องการปรับรูปแบบการวัดและประเมินผล 3) ต้องการให้ผู้เรียนประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไปยังผู้ปกครอง เพื่อให้การสนับสนุน และ 4) ครูต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism ให้มากขึ้น

6.2 ผู้ปกครองเสนอแนะเกี่ยวกับด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ ต้องการให้ทางโรงเรียนเพิ่มการเรียนรู้ด้านทักษะอาชีพ และ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่มเพิ่มขึ้น

อภิปรายผล

1.การประเมินบริบท (Context) พบว่า ครูมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุดสะท้อนให้เห็นว่าวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม มีเป้าหมายในการดำเนินโครงการชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ สุดา นันไชยวงค์ (2564) พบว่า จากการดำเนินโครงการทำให้ ครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ยังเป็นกระบวนการส่งเสริมพัฒนาครูทั้งองค์กรให้มีความรู้และการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนด จึงจำเป็นต้องจัดเตรียมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการในจำนวนที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินงาน

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมของงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และวิธีการดำเนินงานตามโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนวConstructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลาม ซึ่งมีความเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินโครงการ

สอดคล้องกับ สุดา นันไชยวงค์ (2564) ที่พบว่าการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเทิงวิทยาคม ด้านปัจจัยนำเข้า คณะกรรมการดำเนินงานของโครงการมีจำนวนเหมาะสม เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process)

3.1 ขั้นการวางแผนการนิเทศ (Planning: P) จากการศึกษาพบว่าครู มีความคิดเห็นในภาพรวมในระดับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ผู้นิเทศมีการศึกษาข้อมูลเพื่อวางแผนการนิเทศภายใน ผู้นิเทศแจ้งนโยบายและจุดประสงค์การนิเทศภายในให้บุคลากรในโรงเรียนทราบ ซึ่งสอดคล้องกับ วชิรา เครือคำอ้าย และคณะ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ที่พบว่า การวิเคราะห์ควาต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญเพื่อนำมาสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 โดยผู้นิเทศต้องสร้างแรงบันดาลใจกับครูผู้รับการนิเทศ ให้เกิดจากแรงจูงใจภายในมากกว่าแรงจูงใจภายนอก และขั้นวางแผนและออกแบบการนิเทศ (Planning: P) ต้องเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาความร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ มีการชี้แจงให้เข้าใจตรงกันตามลำดับขั้นของการวางแผนและออกแบบการนิเทศ โดยต้องนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาจากขั้นเตรียมความรู้ก่อนการนิเทศ (Preparing: P) มาใช้เป็นฐานคิดในการวางแผนและออกแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ร่วมกัน

3.2 ขั้นการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing: I) จากการศึกษาพบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า การนิเทศภายในขั้นการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ผู้นิเทศส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ วชิรา เครือคำอ้าย และ ชวลิต ขอดศิริ (2562) ที่กล่าวถึงการศึกษาความต้องการจำเป็น ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการ ชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ประกอบด้วย 3 ด้าน คือการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการให้ความรู้การนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะ และระบบพี่เลี้ยง และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลโดยใช้ระบบการนิเทศภายใน ซึ่งมีรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา

3.3 ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ (Doing: D)

จากการศึกษา พบว่าครูมีความคิดเห็นภาพรวมในระดับมากที่สุด ซึ่งเกิดจากการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานการนิเทศภายในสอดคล้องกับ นนทพร พนาตรีสวัสดิ์ (2559) ได้กล่าวถึงการพัฒนาระบบการประเมินและรายงานผลการนิเทศภายในให้มีคุณภาพ โดยส่งเสริมศักยภาพระบบกำกับติดตามงานนิเทศภายใน และส่งเสริมการประเมินผลการนิเทศภายในให้มีคุณภาพ

3.4 ขั้นการสร้างเสริมกำลังใจในการนิเทศ (Reinforcing: R)

จากการศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมในระดับมากที่สุด ซึ่งเกิดจากการนิเทศส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาความรู้ความสามารถ ให้เป็นครูมืออาชีพ สอดคล้องกับ วชิรา เครือคำอ้าย และ ชวลิต ขอดศิริ (2562) ที่อธิบายว่า การพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญเพื่อนำมาสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผู้นิเทศต้องสร้างแรงบันดาลใจกับครูผู้รับการนิเทศ ให้เกิดจากแรงจูงใจภายในมากกว่าแรงจูงใจภายนอก

3.5 ขั้นการประเมินผลการนิเทศ (Evaluating: E)

จากการศึกษาพบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมในระดับมากที่สุด ซึ่งเกิดจากมีการประเมินผลการนิเทศภายใน ภัณฑิรา สุปการ (2557) อธิบายไว้ว่า การบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาระหว่างผู้นิเทศกับผู้บริหาร จัดการการนิเทศการศึกษามีส่วนผลักดันให้การบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ประสบความสำเร็จ เนื่องมาจากการนิเทศมีการส่งเสริมสนับสนุน ส่งเสริมทั้งในเรื่องงบประมาณ บุคลากร อีกทั้งการติดตามประเมินผลและการอำนวยการด้านต่างๆ

4. การประเมินผลผลิต (Product)

4.1 บทบาทผู้เรียน จากการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมในระดับมากที่สุด ซึ่งพบว่า ผู้เรียนรู้สึกว่าอยากให้มีชั่วโมง PBL มากขึ้นเนื่องจากยังสนุกกับการทำชิ้นงาน สอดคล้องกับ Gagnon *et al.* (2001) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานว่าต้องเน้นการบริหารเวลา (emphasis on time management) ด้วยกรอบความคิดโครงงานของผู้เรียนแต่ละกลุ่มอาจจะแตกต่างและหลากหลาย ซึ่งต้องพิจารณาถึงความพอเพียงของวัสดุ และเวลาทำงาน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณค่า

4.2 บทบาทผู้เรียน จากการศึกษาพบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมในระดับมากที่สุด ซึ่งพบว่า ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ณเอก อึ้งเสือ (2562) ที่ว่า ผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิดนั้นเป็นชิ้นงานอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ความรู้ที่ผู้เรียนได้สร้างขึ้นจะมีความหมายต่อตนเองและจะอยู่คงทน นอกจากนั้นความรู้ที่ได้สร้างขึ้นนี้ยังเป็นฐานให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ไม่มีที่สิ้นสุด

4.3 บทบาทครู จากการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมในระดับมากที่สุด ซึ่งพบว่าครูชอบบอกเล่า ยกตัวอย่าง เปิดคลิปให้ดูเพื่อให้รู้อะไรใหม่ๆ เพื่อให้ฉันคิดตาม สอดคล้องกับ จันทร์จิรา แดงฉาน (2561) ที่กล่าวว่าครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากการสอนแบบดั้งเดิม มาเป็นการอำนวยความสะดวก (facilitator) ในการเรียนรู้ และยังสามารถเรียนรู้ไปพร้อมผู้เรียนได้ด้วย และต้องเรียนรู้ตลอดเวลาจึงจะสามารถมีบทบาทหน้าที่ใหม่เป็นผู้ชี้แนะได้ ดังที่ Kafai and Resnick (1996: 3) กล่าวถึงผู้เรียนตามแนว Constructionism ต้องปรับตัวให้สัมพันธ์กับความรู้ ซึ่งสำคัญพอๆ กับการปรับตัวให้สัมพันธ์กับตัวแทนของความรู้ ซึ่งก็คือชิ้นงานที่กำลังสร้าง

4.4 บทบาทครู จากการศึกษาพบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมในระดับมากที่สุด พบว่าครูกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและสิ่งต่างๆรอบข้าง สอดคล้องกับ Papert (1993) ที่กล่าวไว้ว่า การที่ผู้เรียนสร้างชิ้นงานที่มีความหมายต่อตนเองจะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นด้วย วงจรการเรียนรู้จึงเกิดจากการที่ผู้เรียนได้นำความรู้ที่มีอยู่ออกมาแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น ส่งผลให้มีการปรับความเข้าใจระหว่างความรู้ที่อยู่ภายในกับสิ่งใหม่ที่อยู่ภายนอก และสิ่งที่อยู่ภายนอกจะทำให้เกิดการปรับความเข้าใจใหม่ภายในตัวผู้เรียนเป็นเช่นนี้ไม่มีที่สิ้นสุด

5. ด้านผลกระทบ (Impact) จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง มีความสอดคล้องกับบทบาทผู้เรียน โดยชี้ให้เห็นว่าบทบาทครูมีความสำคัญมากในการเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้และบทบาทของผู้เรียน สอดคล้องกับ ณเอก อึ้งเสือ (2562) พบว่า ขั้นวิเคราะห์สาเหตุประเด็นปัญหาเป็นขั้นตอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่หลากหลายแล้วนำมาใช้ในการแก้ปัญหา นอกจากนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจในการเรียน กล้าคิดกล้าแสดงออกมากขึ้น ทั้งยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งผล

ให้ผู้เรียนมีความสามารถในด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ส่วนความคิดเห็นของผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง มีความสอดคล้องกับบทบาทครู สะท้อนให้เห็นว่า ข้อค้นพบระหว่าง ความคิดเห็นของผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง มีต่อบทบาทครูมีความสอดคล้องและมีทิศทางเดียวกัน เป็นผลมาจากการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการจัดการเรียนรู้จากแบบ passive learning มาเป็น active learning สอดคล้องกับ จันจิรา แดงฉาน (2561) ที่ว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีความสอดคล้องกับ Constructionism กล่าวคือครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากการสอน มาเป็นการอำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้ และยังสามารถเรียนรู้ไปพร้อมผู้เรียนได้ด้วย และจากการที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายที่ต้องสร้างความรู้ขึ้นเองนั้น ผู้เรียนจึงต้องเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทั้งหมด ตั้งแต่เลือกประเด็นที่สนใจ จัดตั้งกลุ่ม วางแผนกิจกรรม ลงมือทำปรับปรุง แก้ไขชิ้นงานและพบอีกว่าความคิดเห็นของผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนได้แก่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามข้อค้นพบทั้ง 9 ประการ ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของผู้เรียน มีความสอดคล้องและมีทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่น แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สอดคล้องกับ Sahin (2015) ที่ว่าผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยวิธีโครงงาน ได้ลงมือสร้างชิ้นงานสิ่งประดิษฐ์ มีความเชื่อมั่นในตนเองในด้านทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพสูงขึ้น ทั้งผู้เรียนยังมีความสามารถในการสื่อสารและเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า การนำผลการประเมินโครงการนิเทศภายในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานตามแนว Constructionism โรงเรียนประเสริฐอิสลามไปประยุกต์ใช้ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินการภายใต้ Active Learning ครบทุกรายวิชา หรือ ดำเนินการบูรณาการให้ครบทุกสาระวิชา

เอกสารอ้างอิง

จันทร์จริา แดงฉาน. 2561. **การพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคชั่นนิซึม**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ณเอก อึ้งเสือ. 2562. **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1.** วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยบูรพา.

นนทพร พนาตรีสวัสดิ์. 2559. **กลยุทธ์การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุปผชาติ ทัฬหิกรณ์. 2546. **เทคโนโลยีสารสนเทศทางวิทยาศาสตร์ศึกษา**.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภัณฑิรา สุปการ. 2557. **รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21.** วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร .ม.ป.ท.

วชิรา เครือคำอ้าย และ ชวลิต ขอดศิริ. 2562. การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ **วารสารสมาคมนักวิจัย**. 24(1) 121-132.

วัชรา เล่าเรียนดี. 2523. **การนิเทศการสอน (Supervision of Instuction)**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. พิมพ์ครั้งที่ 1.** กรุงเทพมหานคร. บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สุชิน เพ็ชรรักษ์. 2544. **รายงานการวิจัยเรื่อง การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้าคุรุสภา.

สุดา นันไชยวงค์. 2564. การประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเทิงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช** 8(2) 168-182.

Gagnon G. *et al.* 2001. **Component of Project-Based Learning** (Online) . http://.coe.uga.edu/epltt/Learning by design.html, February 22, 2021.

Kafai Y. and Resnick M. 1996. **Constructionism in Practice Designing,Thinking and Learning in a Digital World.** New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Inc.

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. 1970. Determining sampling size for research activities. **Journal for Education and Psychological Measurement** 30 (3): 607-610.

Papert, S. 1993. **The Children's Machine: Rethinking School in the Age of the Computer**. New York: Basic Books.

Sahin, A. 2015. STEM Students on the Stage (SOS): Promoting Student Voice and Choice in STEM Education through an Interdisciplinary, Standards-focused Project Based Learning Approach. ***Journal of STEM Education*** *16* (3): 24-30.

Stufflebeam, D.L. 1971. **Educational Evaluation and Decision-Making.** Illinois: Peacock.

ชื่อเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชาโดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ของนักเรียนโรงเรียนหินลาดนารายณ์สาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียน

ชื่อผู้วิจัย นางสาวเทียนทอง ดีรักษา
ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหินลาดนารายณ์สาร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชาโดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ของนักเรียนโรงเรียนหินลาดนารายณ์สารที่มีต่อความสามารถในการอ่าน โดย 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจำนวนคำที่อ่านออกเสียงผิดของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ 2) สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC ให้แก่สถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน 3) ติดตามประเมินผลและสะท้อนผลการดำเนินการ PLC ของโรงเรียน 4) เปรียบเทียบคะแนนเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทอาขยาน ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ PLC กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนหินลาดนารายณ์สาร จำนวน 32 คน ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้จำนวน 18 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกความสามารถในการอ่านออกเสียง แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทอาขยาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์สะท้อนคิดหลังเปิดชั้นเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านออกเสียงบทอาขยานดีขึ้น โดยก่อนจัดกระบวนการเรียนรู้จำนวนคำผิดเฉลี่ยอยู่ที่ 7.2 คำ เมื่อได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้แล้ว จำนวนคำที่อ่านผิดมีค่าเฉลี่ยลดลงเหลือ 1.5 คำ แสดงว่า จำนวนคำที่นักเรียนอ่านออกเสียงผิดนั้นมีจำนวนลดลง 2) กระบวนการ PLC เกิดประโยชน์ทั้งต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน 3) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติก่อนการได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกระบวนการ PLC 3.0 คะแนน และหลังจากที่นักเรียนได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกระบวนการ PLC มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติ 3.6 คะแนน ซึ่งคะแนนเจตคติของนักเรียน หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้

คำสำคัญ : ศาสตร์พระราชา, บทอาขยาน, กระบวนการ PLC, ความสามารถในการอ่านของนักเรียน

บทนำ

ภาษาไทยเป็นทั้งสิ่งที่แสดงความเป็นเอกราชของชาติ เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร และเป็นสิ่งสะท้อนภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย ในการใช้ภาษาเพื่อการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความรู้สึก

บทร้อยกรอง เป็นเครื่องยืนยันถึงลักษณะอันพิเศษของภาษาไทยดังกล่าวได้เป็นอย่างดี บทร้อยกรองมีความไพเราะ และมีสัมผัสคล้องจอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนเพลิดเพลินและจดจำได้ง่าย จึงเหมาะสมที่จะใช้ถ่ายทอดความรู้หรือเรื่องราวต่าง ๆ

การท่องจำบทร้อยกรอง เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การท่องอาขยาน ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ฉันทลักษณ์ ท่วงทำนองในการอ่าน จดจำถ้อยคำอันไพเราะ การท่องจำบทร้อยกรอง นอกจากจะเป็นการถ่ายทอดความรู้ และบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ แล้วยังเป็นการส่งเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ให้กับผู้ท่องด้วย ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย การจดจำข้อมูลผ่านการเปล่งเสียงท่อง ส่งผลให้ผู้ท่อง มีคลังข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ได้ในภายหลัง ด้านจิตพิสัย หากได้ท่องหรือฟังบทร้อยกรอง ที่มีคุณค่ามีคติสอนใจจะเสริมสร้างสมาธิและขัดเกลาจิตใจได้ดี การฝึกฝนการอ่าน การท่อง การฟังอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ผู้ท่อง ได้ฝึกฝนประสิทธิภาพการทำงาน การเคลื่อนไหวของระบบการหายใจ การขยับริมฝีปาก ลิ้น การเปล่งเสียง การฟัง การจับจังหวะ ถือเป็นการฝึกฝนด้านทักษะพิสัยทางหนึ่ง ทั้งนี้ ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2551 : ออนไลน์) กล่าวว่า ขณะที่ท่องอาขยาน จะก่อให้เกิดกระบวนการจัดระเบียบจิต เกิดสมาธิ ซึมซับอรรถรสแห่งเนื้อหาดื่มด่ำกับสุนทรียภาพ กระตุ้นความคิดและจินตนาการ เชื่อมโยงสู่การเข้าถึงความนัยหลายมิติ อันจะ ภาษาไทยเป็นทั้งสิ่งที่แสดงความเป็นเอกราชของชาติ เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร และเป็นสิ่งสะท้อนภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย ในการใช้ภาษาเพื่อการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความรู้สึก

บทร้อยกรอง เป็นเครื่องยืนยันถึงลักษณะอันพิเศษของภาษาไทยดังกล่าวได้เป็นอย่างดี บทร้อยกรองมีความไพเราะ และมีสัมผัสคล้องจอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนเพลิดเพลินและจดจำได้ง่าย จึงเหมาะสมที่จะใช้ถ่ายทอดความรู้หรือเรื่องราวต่าง ๆ

การท่องจำบทร้อยกรอง เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การท่องอาขยาน ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ฉันทลักษณ์ ท่วงทำนองในการอ่าน จดจำถ้อยคำอันไพเราะ การท่องจำบทร้อยกรอง นอกจากจะเป็นการถ่ายทอดความรู้ และบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ แล้วยังเป็นการส่งเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ให้กับผู้ท่องด้วย ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย การจดจำข้อมูลผ่านการเปล่งเสียงท่อง ส่งผลให้ผู้ท่อง มีคลังข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ได้ในภายหลัง ด้านจิตพิสัย หากได้ท่องหรือฟังบทร้อยกรอง ที่มีคุณค่ามีคติสอนใจจะเสริมสร้างสมาธิและขัดเกลาจิตใจได้ดี การฝึกฝนการอ่าน การท่อง การฟังอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ผู้ท่อง ได้ฝึกฝนประสิทธิภาพการทำงาน การเคลื่อนไหวของระบบการหายใจ การขยับริมฝีปาก ลิ้น การเปล่งเสียง การฟัง การจับจังหวะ ถือเป็นการฝึกฝนด้านทักษะพิสัยทางหนึ่ง ทั้งนี้ ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2551 : ออนไลน์) กล่าวว่า ขณะที่ท่องอาขยาน จะก่อให้เกิดกระบวนการจัดระเบียบจิต เกิดสมาธิ ซึมซับอรรถรสแห่งเนื้อหาดื่มด่ำกับสุนทรียภาพ กระตุ้นความคิดและจินตนาการ เชื่อมโยงสู่การเข้าถึงความนัยหลายมิติ อันจะผลิดอกออกผลเป็นผลึกและพลังทางปัญญา

นอกจากนี้ พรพิไล เลิศวิชา (2550) กล่าวว่าโปรแกรมพัฒนาการอ่านสำหรับเด็กเล็กควรเริ่มต้นด้วยการอ่าน และฟังบทคล้องจอง และเพลงกล่อมเด็กที่มีจังหวะจะโคน นี่คือโอกาสทองของการวางรากฐาน ด้านภาษาและวรรณคดีเลยจากวัยนี้ไปจะทำได้ยากขึ้น

ปัจจุบันปัญหาด้านการเรียนการสอนการอ่านออกเสียงและการอ่านจับใจความ ถือเป็นเรื่องสำคัญ ที่ควรได้รับการแก้ไข เช่นเดียวกับปัญหาด้านเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทร้อยกรอง ผู้เรียนส่วนใหญ่มักมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับบทร้อยกรองไปในทำนองว่าวรรณคดีหรือบทร้อยกรองต่าง ๆ เป็นของโบราณ คร่ำครึ เชย และล้าสมัย ซึ่ง ธิติรัตน์ วิเชียรมงคลกุล (2548) กล่าวว่า นักเรียนไม่เห็นคุณค่าของวรรณคดีอย่างแท้จริง การจัดการเรียนรู้วรรณคดี จึงมีผลสัมฤทธิ์ผิดไปจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเจตนารมณ์ของครู เพราะมุ่งเน้นคำศัพท์ และเนื้อเรื่องมากกว่าการพัฒนาความคิด ทั้ง ๆ ที่บทอาขยานหรือบทร้อยกรองต่าง ๆ นั้น มีคุณค่ามากมายดังที่พระมหาลำดวน วรปัญโญ (2549) กล่าวว่า อาขยานช่วยส่งเสริมการเรียนรู้วรรณกรรม ซึมซับความงามแห่งวรรณศิลป์ เป็นแบบอย่างคำประพันธ์ ให้ข้อคิดนำมาปฏิบัติได้ ผ่อนคลายความตึงเครียด มีจิตใจอ่อนโยน ช่วยให้มีสมาธิ ปลูกฝังด้านคุณธรรม จึงให้คุณค่าแก่สังคมไทยมากควรแก่การส่งเสริมและสืบทอดต่อไป

ครูภาษาไทยจึงควรหาวิธีปลุกจิตสำนึกให้เด็กไทยรักษามรดกด้านภาษาด้วยใจรักและมีทัศนคติที่ดีต่องานบทร้อยกรองอย่างจริงใจ เพราะจะส่งผลให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้ อันเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้ต่อไป

แนวทางในการพัฒนาผู้สอนและผู้เรียนอีกแนวทางหนึ่งคือครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากการบอกเนื้อหาสาระมาเป็นผู้ทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความท้าทาย ความสนุกในการเรียนให้แก่ศิษย์ โดยเน้นการออกแบบโครงการให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันลงมือทำเพื่อเรียนรู้จากการลงมือทำ (Learning by doing) เพื่อให้ได้ฝึกฝนทักษะเพื่อการดำรงชีวิต แล้วครูชวนศิษย์ร่วมกันทบทวนไตร่ตรอง (Reflection หรือ After Action Review : AAR) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้หรือทักษะที่ลึกและเชื่อมโยง รวมทั้งเชื่อมโยงประสบการณ์ตรงเข้ากับทฤษฎีทำให้เกิดการเรียนรู้เชิงทฤษฎีจากการปฏิบัติ หัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลง คือ เปลี่ยนจากเรียนรู้จากฟังครูสอนมาเป็นเรียนรู้จากการลงมือทำทั้งหมดเป็นการเปลี่ยนโรงเรียนและวงการศึกษาระดับจิตสำนึก ระดับรากฐาน และระดับโครงสร้าง ซึ่งต้องมีการจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change management) อย่างจริงจังและเป็นระบบชุมชนการเรียนรู้ของครู (Professional Learning Community : PLC) เป็นเครื่องมือสำหรับให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน (Community) ทำหน้าที่เป็นผู้นำและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นการปฏิรูปที่ครูร่วมกันดำเนินการ กล่าวคือ PLC เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษาทำงานร่วมกันในวงจรของการร่วมกันตั้งคำถามและการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน โดยมีความเชื่อว่า หัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้นอยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครู PLC จึงมีลักษณะสำคัญคือ เป็นกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ มีวัฒนธรรมร่วมมือกันเพื่อการเรียนรู้ของทุกคน ทุกฝ่ายร่วมกันตั้งคำถามต่อวิธีการที่ดี เน้นการลงมือทำ มุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของศิษย์ (วิจารณ์ พานิช, 2555)

จากประโยชน์ของอาขยาน ปัญหาด้านการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบกับปัญหาในการจัดการเรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชาที่ผ่านมา พบว่า เนื้อหาเรื่องศาสตร์พระราชาค่อนข้างจะเป็นนามธรรม จับต้องได้ยาก ทำให้นักเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง จนถึงยังไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ แต่เดิมนั้นการเรียนการสอนเรื่องศาสตร์พระราชาเน้นการสอนแบบบรรยายสรุป ยังไม่มีรูปแบบการสอนที่น่าสนใจ เพื่อที่จะดึงดูดความสนใจของผู้เรียนเท่าที่ควร ครูยังไม่มีเทคนิค รูปแบบการสอนที่เร้าใจ ทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจ ไม่ใฝ่เรียนรู้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชาโดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ของนักเรียนโรงเรียนหินลาดนารายณ์สาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนบทอาขยานตามกระบวนการ PLC การวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในด้านการอ่านออกเสียง ความเข้าใจในการอ่านและการมีเจตคติที่ดีต่อบทอาขยานทั้งยังเป็นการยืนยันความสำคัญของบทอาขยานอันเป็นมรดกของภูมิปัญญาไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ที่มีต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียน โดยศึกษาค่าเฉลี่ยคำที่อ่านออกเสียงผิดของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้
2. เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC ให้แก่สถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน
3. เพื่อติดตามประเมินผลและสะท้อนผลการดำเนินการ PLC ของโรงเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทอาขยาน ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ PLC

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ประกอบด้วยการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 32 คน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้

2.2 แบบสังเกตชั้นเรียน

2.3 แบบบันทึกความสามารถในการอ่านออกเสียง ใช้บันทึกจำนวนคำที่นักเรียนอ่านออกเสียงผิด ตามลักษณะการอ่านดังนี้

1) การอ่านที่ไม่เว้นจังหวะการอ่านตาม ฉันทลักษณ์ของอาขยานแต่ละบท

2) การอ่านออกเสียงคำต่าง ๆ ผิดไป ทั้งเสียงพยัญชนะ สระ และเสียงวรรณยุกต์

3) การอ่านออกเสียงไม่มีเสียงคำควบกล้ำ

4) การอ่านออกเสียงโดยเพิ่มคำเข้าไป

5) การข้ามการอ่านคำต่าง ๆ ในบทอาขยาน

6) ไม่สามารถอ่านออกเสียงคำในบทอาขยาน

7) การอ่านออกเสียงคำในบทอาขยานซ้ำ ๆ ก่อนจะเริ่มอ่านคำต่อไป หรือย้อนกลับไปอ่านคำนั้นซ้ำ ๆ

2.4 แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทอาขยาน ประกอบด้วยข้อความเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 30 ข้อ แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับคะแนน คือ 5,4,3,2,1 ตามความหมายดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ 5 คะแนน

เห็นด้วยมาก ได้ 4 คะแนน

เห็นด้วย ได้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย ได้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ 1 คะแนน

3. การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

3.1 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น พร้อมวัตถุประสงค์การวิจัย พร้อมนิยามศัพท์ และแบบแสดงความคิดเห็นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

3.1.1 พ.ท.โสมนัส ลพล้ำเลิศ ตำแหน่ง นายทหารกิจการพลเรือน สำนักงานปฏิบัติภารกิจรักษาความมั่นคงภายในกองทัพบก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

3.1.2 อาจารย์ฟาฏิมะฮ์ แวสะมาแอ นักวิชาการอิสระ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ จังหวัดปัตตานี

3.1.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณวิไล ชมชิด สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

3.1.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมร มะลาศรี คณะกรรมการในการกำกับติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

3.1.5 อาจารย์วัชรวร วงศ์กัณหา คณะกรรมการในการกำกับติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ได้แก่ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้, แบบสังเกตชั้นเรียน, แบบบันทึกความสามารถในการอ่านออกเสียง, แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเครื่องมือการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชาโดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ของนักเรียนโรงเรียนหินลาดนารายณ์สาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 คำชี้แจง : ให้ท่านผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชาที่ใช้นวัตกรรมเรื่องนี้ โดยใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือของรายการที่กำหนดว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่ พร้อมกับเขียนข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยด้วย

ที่	รายการ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เหมาะสม (-1)	
1					
2					

3.2 นำรายการที่ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นมาให้ค่าน้ำหนักคะแนน ถ้าเหมาะสมได้ค่าน้ำหนัก +1 ถ้าไม่แน่ใจ ได้ค่าน้ำหนัก 0 ถ้าไม่เหมาะสม ได้ค่าน้ำหนัก -1

3.3 บันทึกค่าน้ำหนักคะแนนแต่ละคน และทำการวิเคราะห์หาค่า IOC ซึ่งเป็นความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ซึ่งค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 1 ถึง -1 โดยค่า IOC ในครั้งนี้คือ 0.80

3.4 นำนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้เรียนที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มเป้าหมายของการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนด และประเมินผลการใช้แล้วนำไปปรับให้เข้ากับบริบทการเรียนการสอนของตนเอง และนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตชั้นเรียนตามกระบวนการ PLC, การสัมภาษณ์, การวัดความสามารถในการอ่านของนักเรียนโดยให้นักเรียนอ่านบทอาขยานเรื่องศาสตร์พระราชา, เรื่องจุลินทรีย์ตัวน้อย, เรื่องทฤษฎีใหม่ของพ่อ จำนวนเรื่องละ 20 บท และเรื่องหลักการทรงงาน จำนวน 23 บท ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ภาคเรียน

เก็บรวบรวมคะแนนจากแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทอาขยานทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยเป็นแบบวัดเจตคติฉบับเดียวกัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้ การวิเคราะห์สะท้อนคิดหลังเปิดชั้นเรียน การหาค่าเฉลี่ยของจำนวนคำที่อ่านผิดจากแบบบันทึกความสามารถในการอ่านออกเสียงบทอาขยาน หาค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทอาขยาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชาโดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ของนักเรียนโรงเรียนหินลาดนารายณ์สาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียน พบว่า

1. ผลการใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ที่มีต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชา โดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC พบว่า ก่อนจัดกระบวนการเรียนรู้จำนวนคำผิดเฉลี่ยอยู่ที่ 7.2 คำ เมื่อได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้แล้ว จำนวนคำที่อ่านผิดมีค่าเฉลี่ยลดลงเหลือ 1.5 คำ แสดงว่า จำนวนคำที่นักเรียนอ่านออกเสียงผิดนั้นมีจำนวนลดลง

2. ผลการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC ให้แก่สถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน พบว่า เกิดประโยชน์ต่อบุคคลดังกล่าว ดังนี้

2.1 ประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านสูงขึ้น อ่านคล่องมากขึ้น ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติใช้ความรู้ในห้องเรียนมากขึ้น ผู้เรียนมีความสุข และสนุกในการเรียนมากขึ้น เกิดทักษะการเรียนรู้และได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยรู้จักการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังกันเป็นกลุ่ม ผ่านกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน รู้จักการตั้งคำถาม คำสำคัญ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการพูดคุยปรึกษากัน การที่ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนจะทำให้ผู้เรียนตั้งใจและอยากเรียนรู้ซึ่งจะส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลที่เกิดขึ้นดังกล่าว อาจเป็นผลจากการที่ครูผู้สอนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดีต่อกัน และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ทำให้ผู้สอนได้เสนอปัญหาความต้องการและแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนร่วมกัน ส่งผลให้ครูผู้สอนมีเป้าหมายเดียวกันในการพัฒนา ดังนั้น จึงส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

2.2 ประโยชน์ต่อครูผู้สอน ทำให้ผู้สอนเข้าใจบริบทของวิชา และมีจุดเน้นสำคัญในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น มีนวัตกรรมการสอนและมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการศาสตร์พระราชาในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรม โครงการต่าง ๆ การสร้างนวัตกรรมสื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ช่วยลดความโดดเดี่ยวและเพิ่มความมั่นใจของครูผู้สอน ซึ่งจากเดิมที่ผู้สอนแต่ละคนคิดวางแผนการสอนเพียงคนเดียว เมื่อมีปัญหาต่าง ๆ ก็แก้ปัญหาเพียงผู้เดียว การปรึกษาหารือกันเพื่อพัฒนาการสอนยังมีน้อย เปลี่ยนมาเป็นการร่วมมือในการคิดและแก้ปัญหาด้วยกัน คือ พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ผู้สอนเองจะเพิ่มความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุภารกิจ เนื่องจากได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน การดำเนินการตามแนวปฏิบัติการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพยังช่วยเพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายขององค์กร เพราะกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเริ่มจากการสร้างวิสัยทัศน์ ค่านิยม และเป้าหมายร่วมกันทำให้ผู้สอนและทีมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเห็นเป้าหมายชัดเจนและยอมรับในเป้าหมายร่วมกัน มีเพื่อนและทีมในการทำงานร่วมกัน ซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น เนื่องจากผู้สอนมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองร่วมกับประสบการณ์ของสมาชิกทีมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นอกจากนี้ ผู้สอนที่เป็นสมาชิกในทีมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยังได้เห็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการเรียนการสอนของเพื่อนสมาชิก ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ในชั้นเรียนของตนเองได้ ทำให้ผู้สอนและสมาชิกในทีมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนางานเพื่อผู้เรียน และเกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากยิ่งขึ้น จากการที่ได้เห็นว่าผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระยะเวลา เนื้อหา ผู้เรียน และสภาพแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากการมีสมาชิกทีมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพช่วยให้ข้อเสนอแนะ ช่วยแก้ไขปัญหารวมถึงให้กำลังใจ ภายใต้บรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีจากทีมเพื่อนผู้สอนด้วยกัน ที่สำคัญผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้รูปแบบการสอน หรือเทคนิคในการช่วยสอน

2.3 ประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารมีองค์ความรู้เกี่ยวกับ PLC ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกเครือข่ายและเข้าใจบริบทของกระบวนการ PLC โดยมีส่วนร่วมในการออกแบบส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน หรือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ (efficiency) และเกิดประสิทธิผล (effective) ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอน การสนับสนุนของผู้บริหารเป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน เนื่องจากการดำเนินงานในทุกขั้นตอนของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งด้านการกำหนดนโยบายและการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในด้านเวลาการประชุมร่วมกัน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการดำเนินงานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยเฉพาะผู้สอนมีขวัญกำลังใจและมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เพราะการเข้าร่วมประชุมของผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังช่วยสนับสนุนและแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็นและรวดเร็วมากขึ้น ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพต่อกระบวนการบริหารจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

3. ผลจากการติดตามประเมินผลและสะท้อนผลการดำเนินการ PLC ของโรงเรียน พบว่า ในการดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชาโดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ของนักเรียนโรงเรียนหินลาดนารายณ์สาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียน มีการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งดำเนินการตามกระบวนการขับเคลื่อน PLC ทั้งหมด 3 วงรอบ ตั้งแต่วงรอบที่ 1 การรวมกลุ่ม PLC และการสร้างทีม, การวิเคราะห์/กำหนดเป้าหมายสิ่งที่ต้องการพัฒนาและเป้าหมายนักเรียน (กำหนดปัญหา), การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/กิจกรรม/นวัตกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน (เขียนแผน), การจัดการเรียนรู้/กิจกรรม/นวัตกรรมในห้องเรียนจริง, การเปิดชั้นเรียนและการสังเกตชั้นเรียน เพื่อประเมินผล/สะท้อนการจัดการเรียนรู้/กิจกรรม/นวัตกรรม และการสรุปผลการจัดการเรียนรู้ การสรุปถอดบทเรียนเพื่อค้นหานวัตกรรมการแก้ปัญหา ส่วนในวงรอบที่ 2 และวงรอบที่ 3 ก็จะวนซ้ำมาที่ การวิเคราะห์/กำหนดเป้าหมายสิ่งที่ต้องการพัฒนาและเป้าหมายนักเรียน (กำหนดปัญหา) จนครบวงรอบที่กำหนด แล้วจึงสรุปผลเผยแพร่ในวงรอบสุดท้าย

ผลจากการดำเนินการ พบว่า การเรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชาโดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC เป็นนวัตกรรมที่แปลกใหม่ ใช้ได้ผลจริงเกิดการพัฒนาทั้งตัวผู้เรียน ครู และผู้บริหาร

4. นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติก่อนการได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกระบวนการ PLC 3.0 คะแนน และหลังจากที่นักเรียนได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกระบวนการ PLC มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติ 3.6 คะแนน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ไปใช้ในวิชาภาษาไทยในเรื่องอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาที่ดียิ่งขึ้น

1.2 ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ไปบูรณาการร่วมกับวิชาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจในความหมาย และซึมซับคุณค่าที่ปรากฏในบทอาขยานหรือบทร้อยกรองต่าง ๆ ได้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะมีการทดลองนำกระบวนการจัดการเรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชาโดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ของโรงเรียนหินลาดนารายณ์สาร ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้บทอาขยานเปรียบเทียบกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ

2.2 ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรจะมีการขยายกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูลไปถึงกลุ่มของผู้ปกครอง เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีนักเรียนหลายคนที่นำบทอาขยานไปฝึกท่องที่บ้าน ดังนั้นหากมีการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองด้วยจะยิ่งได้ข้อมูลที่หลากหลายขึ้น

2.3 ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการจัดการเรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชาโดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ของนักเรียนโรงเรียนหินลาดนารายณ์สาร โดยใช้กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนโรงเรียนหินลาด นารายณ์สารเอง ดังนั้นหากจะมีการทำวิจัยครั้งต่อไปควรจะมีการทดลองนำการจัดการเรียนรู้เรื่องศาสตร์พระราชาโดยใช้บทอาขยานผ่านกระบวนการ PLC ไปใช้กับโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

เอกสารอ้างอิง

ขัณธ์ชัย อธิเกียรติ. (2548). **การเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการจำบทร้อยกรองภาษาไทย ระหว่างกลุ่มที่ฝึกท่องจากการฟังและฝึกท่องจากการอ่าน**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธิติรัตน์ วิเชียรมงคลกุล. (2548). **ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 4 MAT ที่มีผลต่อเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภาภัทร นิยม. (2553). **มีปัญญายิ่งฉลาด**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

พรพิไล เลิศวิชา. (2550). **สอนภาษาไทยต้องเข้าใจสมองเด็ก**. กรุงเทพฯ : ศาลาแดง.

รุจิเรขราณี กุลสุวรรณ. (2550). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลำดวน วรปัญโญ, พระมหา. (2549). **ศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในบทอาขยาน**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร : ตถาตา พับลิเคชั่น.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒผล. (2562). **การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)**. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้, กรุงเทพมหานคร.

ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2551). **อาขยานสร้างสรรค์การเรียนรู้**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก https: //www.happyreading.in.th/article/detail.php?=789 [19 เมษายน 2564]

ศูนย์ขับเคลื่อนศาสตร์พระราชาในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน กระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ.

ชื่อเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562

ชื่อผู้วิจัย นายยุทธกิจ ถาวรเกษตร
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 1

บทคัดย่อ

การประเมินครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 ในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต โดยประยุกต์ใช้การประเมินโครงการรูปแบบ ซิปป์ (CIPP Model)

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็น 3 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 134 คน คือ กลุ่มที่ 1 ครู จำนวน 6 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน เป็นผู้ประเมินบริบท และปัจจัยนำเข้าโครงการ กลุ่มที่ 2 ครู จำนวน 6 คน และนักเรียน จำนวน 49 คน เป็นผู้ประเมินกระบวนการโครงการ และกลุ่มที่ 3 ผู้ปกครอง จำนวน 72 คน เป็นผู้ประเมินผลผลิตความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ เก็บรวมรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร และจากแบบประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินทั้งสิ้น 4 ฉบับ เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำมาวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติบรรยาย ด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการประเมิน พบว่า ผลการประเมินบริบทโครงการ ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ ในภาพรวมตัวชี้วัดอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินผลผลิต ในภาพรวมตัวชี้วัด อยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน ผลการประเมินโครงการในภาพรวมของโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 อยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาผลการประเมินตามตัวชี้วัดทั้ง 17 ตัวชี้วัด ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 15 ตัวชี้วัด

คำสำคัญ : บริหารสถานศึกษา, การประเมินโครงการ, ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทนำ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้กำหนดนโยบาย โดยมีจุดเน้นด้านผู้เรียน ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ผลการทดสอบ O-NET และ NT สูงกว่าระดับประเทศ หรือเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1, 2563,

หน้า 4) ซึ่งโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ประสบปัญหาเช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดเล็กทั่ว ๆ ไป และปัญหาสำคัญที่จำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ ปัญหาคุณภาพผู้เรียน ที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ มีผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียนต่ำกว่าเป้าหมาย ทั้งที่ได้ดำเนินงานโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 ตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2560-2563 (โรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์, 2560, หน้า 97) โรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์จึงได้กำหนดนโยบาย เป้าหมายในการพัฒนาคือการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตั้งเป้าหมายสอดคล้องกับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ถือว่าการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนทุกคนที่ได้เข้าเรียน และจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ตามเกณฑ์ เป้าหมาย และมาตรฐานของหลักสูตร ให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพเป็นรายบุคคลและทุกคน เพื่อจะได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กล่าวมาข้างต้น จึงได้จัดทำโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ ขึ้นในปีการศึกษา 2562

การจะทราบว่าการดำเนินงานโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ บรรลุตามทิศทางที่ต้องการ หรือไม่นั้น การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่มีความเหมาะสม การติดตามประเมินผลที่มีประเด็นการประเมินชัดเจน พร้อมทั้งมีตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานมีความสอดคล้องและครอบคลุมกับประเด็นการประเมิน ทำให้ทราบประสิทธิภาพประสิทธิผล และผลกระทบของการดำเนินงานตามแผน นอกจากนั้นจะทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค แนวทางปรับปรุง และเสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (นิติธร วรรณกลัด, 2553, หน้า 4) สำหรับการประเมินโครงการนี้ใช้รูปแบบการประเมินซิปป์ เป็นรูปแบบการประเมินที่วิเคราะห์การดำเนินโครงการทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต สามารถนำไปประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารได้เป็นอย่างดี (ศิริพร ศิริรัตน์, 2557, หน้า 6)

ผู้ประเมินจึงสนใจทำการประเมิน โครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ ตลอดจนจุดอ่อน จุดแข็ง และความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบทโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562

3. เพื่อประเมินกระบวนการโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562

4. เพื่อประเมินผลผลิตโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ เป็นผู้เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็น 3 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 134 คน คือ

กลุ่มที่ 1 ครู จำนวน 6 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน เป็นผู้ประเมินบริบทและปัจจัยนำเข้าโครงการ

กลุ่มที่ 2 ครู จำนวน 6 คน และนักเรียน จำนวน 49 คน เป็นผู้ประเมินกระบวนการโครงการ

กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครอง จำนวน 72 คน เป็นผู้ประเมินผลผลิตความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ

2. รูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมิน แบบ ซิปป์ (CIPP Model) เนื่องจากต้องการให้มีความครอบคลุม เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกต่าง ๆ ของผู้บริหาร โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ส่วน ตามลำดับพัฒนาการของการดำเนินงานตามโครงการ 3 ระยะ คือ

2.1 การประเมินก่อนเริ่มดำเนินงานโครงการ ทำการประเมินใน 2 ส่วน คือ การประเมินบริบท (Context) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้ 1) ความสอดคล้องด้านนโยบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) ความต้องการโครงการ และการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นการประเมิน ตัวชี้วัด 1) ความพร้อมในการดำเนินโครงการ และ 2) ความเหมาะสมของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

2.2 การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ คือการประเมินกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินการดำเนินงานตามโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้ 1) การดำเนินงานโครงการ, 2) การปฏิบัติกิจกรรม และ 3) การติดตามและประเมินผล

2.3 การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ คือการประเมินผลผลิต (Output) เป็นการประเมินผลตามเป้าหมายของโครงการ เมื่อสิ้นสุดโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้ 1) ผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และ 2) ผลผลิตความพึงพอใจที่มีต่อโครงการของผู้ปกครอง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบประเมินบริบท และปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินโดย ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ตอนที่ 2 การประเมินบริบท จำนวน 9 ข้อ และตอนที่ 3 การประเมินปัจจัยนำเข้า จำนวน 11 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินโดย ครู แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน และตอนที่ 2 การประเมินกระบวนการ ทั้ง 3 ตัวชี้วัด จำนวน 26 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินโดย นักเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน และตอนที่ 2 การประเมินกระบวนการ ในตัวชี้วัดที่ 2 การปฏิบัติกิจกรรม จำนวน 17 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบประเมินผลผลิตความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 ของผู้ปกครอง เป็นการประเมินโดย ผู้ปกครอง แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน และ ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจ จำนวน 4 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินครั้งนี้มีขั้นตอน ดังนี้

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมิน ในด้านบริบทโครงการ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ในตัวชี้วัดความพึงพอใจที่มีต่อโครงการของผู้ปกครอง

4.2 เก็บรวมรวมข้อมูลจาการวิเคราะห์เอกสารในด้านผลผลิต ตัวชี้วัดผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2562

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ โดยนำแบบประเมินทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องในการตอบแบบประเมิน

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel

5.2 วิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

5.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน โดยหาค่าความถี่และร้อยละ

5.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความสอดคล้อง ความเห็นด้วย ความมีประสิทธิภาพ ความเหมาะสม การปฏิบัติได้ และความพึงพอใจ ในการประเมินโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (μ) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยหาค่าเฉลี่ยรายข้อ รายตัวชี้วัด และประเด็นการประเมิน ทั้ง 4 ด้าน คือ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

5.2.3 วิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นการประเมินผลผลิต ในตัวชี้วัด ผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยการวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ค่าร้อยละ

5.2.4 วิเคราะห์ตัดสินคุณค่าโดยพิจารณาจากเกณฑ์ของการประเมินโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 โดยพิจารณาผลเทียบกับเกณฑ์น้ำหนัก

สรุปผลการวิจัย

การประเมินโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 สรุปผลการประเมินได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน สรุปได้ดังนี้

ผู้ประเมินจำนวน 134 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 67.16 มีสถานภาพเป็นผู้ปกครอง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 53.73 สำหรับนักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34.69 และ ส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 23.61

2. การประเมินโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 สรุปได้ดังนี้

2.1 ประเด็นการประเมินด้านบริบท พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละตัวชี้วัดพบว่า ทุกตัวชี้วัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ความสอดคล้องด้านนโยบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รองลงมาได้แก่ ความต้องการโครงการ

2.2 ประเด็นการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละตัวชี้วัดพบว่า ทุกตัวชี้วัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ความพร้อมในการดำเนินโครงการ รองลงมาได้แก่ ความเหมาะสมของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

2.3 ประเด็นการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาแต่ละตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่การดำเนินงานโครงการ และตัวชี้วัดการติดตามและประเมินผล สำหรับตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การปฏิบัติกิจกรรม อยู่ในระดับมาก

2.4 ประเด็นการประเมินด้านผลผลิต พบว่า ตามตัวชี้วัดผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การดำเนินโครงการแล้วเกิดผลมากที่สุดคือ 1) ร้อยละเฉลี่ย ของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับ 3 ขึ้นไป, 2) ร้อยละของผลการทดสอบ RT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เพิ่มขึ้น , 3) ร้อยละของผลการทดสอบ RT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 4) ร้อยละของผลการทดสอบ NT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เพิ่มขึ้น และ 5) ร้อยละของผลการทดสอบ NT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำหรับการดำเนินโครงการแล้วเกิดผลมาก คือ 1) ผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 2) ร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันทักษะทางวิชาการ และได้รับรางวัลระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 สำหรับการดำเนินโครงการแล้วเกิดผลปานกลางคือ 1) ผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เพิ่มขึ้น สำหรับการดำเนินโครงการแล้วเกิดผลน้อยที่สุด คือ 1) ร้อยละเฉลี่ย ของ

ผู้เรียนที่มีผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน แต่ละชั้น ระดับดี ขึ้นไป สำหรับตัวชี้วัดผลผลิตความพึงพอใจที่มีต่อโครงการของผู้ปกครอง พบว่า อยู่ในระดับ มาก

3. การวิเคราะห์ตัดสินคุณค่าโดยพิจารณาจากเกณฑ์ของการประเมินโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 สรุปได้ดังนี้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งได้คะแนนรวม 88 คะแนนจาก คะแนนเต็ม 100 คะแนน และเมื่อพิจารณารายละเอียดของการประเมิน ผลการประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยมีผลการประเมิน 3 ด้านคือ บริบท ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับ ด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ด้านผลผลิตที่ไม่ผ่านการประเมิน คือ ร้อยละผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เพิ่มขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน แต่ละชั้นระดับดีขึ้นไป อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการประเมินโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ แต่ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงโครงการให้ดียิ่งขึ้น ผู้ประเมินมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้อำนวยการ และคณะครู โรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นผู้นำในการส่งเสริม สนับสนุน ประสาน ดูแล ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ควรนำผลการประเมินโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 ไปปรับปรุงในด้านกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งประสิทธิภาพของการปฏิบัติกิจกรรมบางกิจกรรมยังไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลต่อผลผลิตที่ตามมา ควรนำผลการประเมินไปเป็นแนวทางในการกำหนดวางแผน แก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริม กิจกรรม และการดำเนินโครงการ ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนา โดยตอบสนองความต้องการของ ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนอย่างแท้จริง ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไป เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

จากผลการศึกษา การประเมินโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 มีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ประสบความสำเร็จ เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบ วิธีการดำเนินงานในการบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยใน เรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และการพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก

2.3 ควรทำการศึกษาวิจัยในเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

นิติธร วรรณกลัด. (2553). **การประเมินโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล บริษัท หาดทิพย์จำกัด (มหาชน) ตามแนวทางการประเมินเชิงสมดุล (Balanced Scorecard).** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.

โรงเรียนวัดบ่อพระอินทร์. (2560). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2560-2563.** สระบุรี: อัดสำเนา.

ศิริพร ศิริรัตน์. (2557). **การประเมินโครงการเบญจวิถีนำทางสรรสร้างครอบครัวต้นแบบสายใยรักของศูนย์การเรียนรู้โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว จังหวัดราชบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. (2563). **แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562.** สระบุรี: อัดสำเนา.

บทความวิชาการ
เรื่อง “รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ”

นางสาวบัวพันธ์ ผิวทอง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคานหาม

.....

บทคัดย่อ

รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหาม โดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหาม โดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ 2) พัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) สร้างขวัญกำลังใจ และความมั่นใจให้แก่ครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) พัฒนานักเรียนให้เรียนรู้คู่ความปลอดภัย ได้ดำเนินการระหว่างปีการศึกษา 2563 – 2564 โดยใช้กระบวนการ PIDRENO ดังนี้ 1) วางแผนการนิเทศ (P: Planning) 2) ให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (I: Informing) 3) ดำเนินการนิเทศ (D: Doing) 4) ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพ (ส่งเสริมขวัญกำลังใจ) (R: Reinforcing) 5) ประเมินผลการนิเทศ (E: Evaluation) 6) วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ คุณภาพคู่ความปลอดภัย (N: New normal) 7) เผยแพร่สู่สาธารณะ (O: Online)

1. ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในรูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อำนวยความสะดวกในการจัดสรรเครื่องมือ สื่อการสอน ตลอดจนการสร้างขวัญกำลังใจและความเชื่อมั่นให้แก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ผลที่เกิดขึ้นกับครู

ครูมีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปมีจิตวิญาณของความเป็นครู เอาใจใส่นักเรียนเสมือนเป็นลูกหลานของตนเอง ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง จัดสื่อการสอน การวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการเรียนอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม ควบคู่กับการความรู้คู่ความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น แบบ on-hand on-line และ On-demand โดยครูผู้สอนได้ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิต อย่างสมดุล สามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามจริยธรรม เรียนได้ด้วยตนเอง มีความรู้ มีความเข้าใจ และปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำสำคัญ : รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมกระบวนการ PIDREN

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาและวัฒนธรรมในประเทศทั่วโลก จากสภาพการณ์ดังกล่าวทำให้แต่ละประเทศต้องปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการศึกษานับว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก เนื่องจากอนาคตของชาติ อยู่บนพื้นฐานการศึกษาของคนในชาติ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายของการศึกษาไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา จึงกำหนดไว้ในหมวด 4 มาตราที่ 22 – 30 ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการกำหนดไว้ในหมวดที่ 5 มาตราที่ 31 – 40 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 5 มาตรที่ 37 และการนิเทศภายในโดยเฉพาะนั้น มีกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2562 ซึ่งได้กำหนดการกำกับ ติดตามการจัดการศึกษาของผู้บริหารไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ. 2558 : 37) ได้กำหนดให้มีการนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินด้วย ประกอบกับปีการศึกษา 2562 (สพฐ. 2562 : 3) กำหนดให้เป็นปีทองแห่งการนิเทศ ดังนั้นเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนัก เห็นความสำคัญและนำไปปฏิบัติในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม ในการพัฒนาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนต้องอาศัยวิธีการหลากหลายวิธี ซึ่งวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเหลือครูให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเอง พัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อนักเรียน คือ การนิเทศภายใน ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน อันจะส่งผลในการพัฒนาบุคลากรทุกคนให้สามารถทำงานเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนได้เต็มตามศักยภาพ จึงควรจัดให้มีขึ้นอย่างมีระบบ มีการวางแผนรายละเอียดร่วมกัน แต่ละขั้นตอนบอกระยะเวลาในการนิเทศทางปฏิบัติ ผลที่คาดว่าจะได้รับ และขณะดำเนินการ ควรมีการบันทึกผลเพื่อปรับปรุงเป็นระยะ การนิเทศภายในที่ประสบผลสำเร็จ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูและบุคลากรทุกฝ่าย ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน หัวใจของการนิเทศภายใน คือ การเรียนรู้ของครูเพื่อการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ จนเข้าใจวิธีการต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนและมองภาพอนาคตได้ วิธีการที่ทำให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้มีหลายวิธีการเป็นความพยายามของผู้ทำหน้าที่นิเทศที่จะช่วยในการให้คำแนะนำแก่ครู หรือผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านอาชีพ ช่วยพัฒนาความสามารถของครู การแนะนำ การชี้แจง การบริการ การปรับปรุงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในการที่จะส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น และการเคารพซึ่งกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเปนวิธีการสำคัญอยางหนึ่งในการบริหารการศึกษาที่มีผลตอการพัฒนาคุณภาพนักเรียนใหสูงขึ้น เพราะเปนกิจกรรมที่ชวยใหผูปฏิบัติงานภายในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานในขอบเขตที่ตนเองรับผิดชอบประสบผลสำเร็จเปนไปตามมาตรฐานและสอดคลองกับระเบียบวิธีการดำเนินงานที่กำหนดไว การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเปนยุทธวิธีที่ผูเกี่ยวของควรหาแนวทางดำเนินการใหเปนไปอยางมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนวัดคานหาม เห็นความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนที่จะช่วยให้ครูผู้สอน หรือผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เปลี่ยนแนวคิด และวิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงทุกที่ ทุกเวลาได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้หลักการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อใช้สนับสนุน ส่งเสริมให้ครู พัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน และช่วยเหลือครูให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพ พัฒนานักเรียนให้ได้เรียนรู้คู่ความปลอดภัย อีกทั้งยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย ภายใต้กระบวนการวงจรคุณภาพการนิเทศภายในของโรงเรียน โดยมีการพัฒนากระบวนการอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่งและเป็นการพัฒนากระบวนการนิเทศที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น โดยได้ดำเนินการตามกระบวนการ PIDRENO ดังนี้ P (Planning) คือ วางแผนการนิเทศ I (Informing) คือ ให้ความรู้ D (Doing) คือ ขั้นดำเนินการนิเทศ R (Reinforcing) คือ ส่งเสริม สวัสดิการและสวัสดิภาพ (ส่งเสริมขวัญกำลังใจ) E (Evaluating) คือ ประเมินผลการนิเทศ N (New normal) คือ วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ คุณภาพคู่ความปลอดภัย และO (Online) คือ เผยแพร่สู่สาธารณะ โดยโรงเรียนได้จัดกิจกรรม ส.พ. (ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนา) ผ่านวิธีการ ททท. (ทำทันที) ร่วมขับเคลื่อนในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใต้นโยบายโรงเรียนสวยแบบมีสาระ สุขภาพดี มีความปลอดภัย ครูดีมีคุณภาพ และครูรักเด็ก เด็กรักครู นอกจากนี้ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 การนิเทศภายในของโรงเรียนวัดคานหาม มีวิธีการนิเทศแบบปรับเปลี่ยนให้เข้ากับเหตุการณ์อย่างหลากหลายและวิธีปฏิบัติยึดหลักความปลอดภัย สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ซึ่งวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ (New Normal) จำเป็นต้องดำเนินการบนพื้นฐานรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องมาจากมีสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยปีการศึกษา 2563 - 2564 เป็นการนิเทศภายในแบบบูรณาการ โรงเรียนได้ปรับวิธีการเรียนการสอนให้หลากหลายรูปแบบ เช่น การเรียนการสอนแบบ ON HAND แบบ ON LINE และแบบ ON DEMAND เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันโดยใช้แนวคิด“คุณภาพควบคู่ความปลอดภัย” “ความปลอดภัยคู่คุณภาพ”ใช้ห้องเรียนตามสถานการณ์จริงเป็นฐาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ความมั่นใจ ความปลอดภัยที่ให้แก่ครูและที่สำคัญนักเรียนต้องเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามบริบทของแต่ละบุคคล เพื่อให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีความปลอดภัย

ดังนั้น โรงเรียนวัดคานหามตระหนักถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน จึงได้พัฒนา“รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่วิถีคุณภาพ”เพื่อการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศภายในของโรงเรียนให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้ผู้บริหาร และคณะกรรมการนิเทศของโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้
2. เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ในด้านการสอนของครู
3. เพื่อช่วยเหลือ และจัดสรรเครื่องมือ สื่อการสอน ตลอดจนการพัฒนาวิธีจัดการเรียนรู้
4. เพื่อให้ครูเกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหาม โดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

2. เพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ และความมั่นใจให้แก่ครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. เพื่อพัฒนานักเรียนให้เรียนรู้คู่ความปลอดภัย

ขอบเขตของเรื่อง

รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ กระบวนการ PIDRENO ดำเนินการเป็นกระบวนการแบบมีขั้นตอนพัฒนาไม่หยุดนิ่งและมีการพัฒนาควบคู่กับคุณภาพได้ประสพความสำเร็จ ดังนี้ P (Planning) คือ วางแผนการนิเทศ I (Informing) คือ ให้ความรู้ D (Doing) คือ ขั้นดำเนินการนิเทศ R (Reinforcing) คือ ส่งเสริม สวัสดิการและสวัสดิภาพ (ส่งเสริมขวัญกำลังใจ) E (Evaluating) คือ ประเมินผลการนิเทศ N (New normol) วิถีใหม่ วิถีคุณภาพคู่ความปลอดภัย และ O (Online) คือ เผยแพร่สู่สาธารณะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

คำจำกัดความหรือคำนิยาม

สงัด อุทรานันท์ (2530, น. 84-88) เสนอกระบวนการนิเทศการสอนไว้ 5 ขั้นตอน (PIDRE) คือ 1. การวางแผนการนิเทศ (P-Planning) 2. การให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำตามแผน (I-Informing) 3. การปฏิบัติตามแผนโดยผู้รับการนิเทศเป็นผู้ดำเนินการ (D-Doing) 4. การส่งเสริม และสนับสนุนด้านขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน (R-Reinforcing) 5. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (E-Evaluating) ตามรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศ (Planning-P) เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ จะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะดำเนินการ

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจ ถึงสิ่งที่จะดำเนินงานว่าจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับการ เริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และก็มีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจซึ่งจำเป็นต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (Doing -D) ประกอบด้วยงานใน 3 ลักษณะ คือ

1) การปฏิบัติงานของผู้รับนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากดำเนินการในขั้นที่ 2

2) การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุม คุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตาม กำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง

3) การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารจะให้บริการสนับสนุนในเรื่อง วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) เป็นขั้นของการเสริมกำลังใจของผู้บริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กันกับกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้ว

ขั้นที่ 5 ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating-E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการ ประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลจะต้องทำการปรับปรุง แก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจจะทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่งสำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่ถึงขั้นที่พอใจ หรือดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมด สำหรับกรณีการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผลและถ้าหากการประเมินผลได้พบว่าประสบผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้ หากจะได้ดำเนินการนิเทศต่อไปก็สามารถทำไปได้เลยโดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องนั้นอีกเนื่องจากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้รูปแบบการนิเทศต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบท ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องมีการปรับตัว โรงเรียนวัดคานหามได้ประยุกต์แนวคิด (PIDRE) ของสงัด อุทรานันท์ เพิ่มขั้นตอนเข้ามาในกระบวนการ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 6 วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ คุณภาพคู่ความปลอดภัย (N : New normal) และขั้นตอนที่ 7 เผยแพร่สู่สาธารณะ (O : online) ตามรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 6 วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ คุณภาพคู่ความปลอดภัย (N : New normal) เป็นขั้นที่ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่หลากหลายให้เข้ากับสถานการณ์ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้คู่ความปลอดภัย สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป เกิดทักษะในด้านของเทคโนโลยี ทักษะการค้นคว้าด้วยตนเอง และเกิดทักษะชีวิตจากสถานการณ์ปัจจุบัน

ขั้นที่ 7 การนิเทศผ่านระบบออนไลน์ (O : Online) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนนำผลงาน ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ หลังจากได้รับการนิเทศแล้วเผยแพร่สู่สาธารณชน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คลิปสื่อการสอน และผลการปฏิบัติงานของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาแล้ว เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

กล่าวได้ว่า กระบวนการนิเทศแบบ PIDRENO เป็นการวางแผนการทำงาน ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำหลังจากนั้นจึงลงมือปฏิบัติงานโดยมีการนิเทศควบคู่ไปด้วย ขณะเดียวกันก็มีการสร้างขวัญและกำลังใจระหว่างการทำงานและหลังการทำงาน มีการประเมินผลการดำเนินงานเทียบกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดเพื่อศึกษาความสำเร็จของงาน หรือวางแผนการดำเนินการต่อไป เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยนักเรียนจะเกิดทักษะการเรียนที่จำเป็นในการเตรียมความพร้อมและยอมรับกับการเปลี่ยนแปลง นำไปสู่การเผยแพร่ผ่านระบบออนไลน์สู่สาธารณชนให้เกิดประโยชน์ ในแง่ของการพัฒนาให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษาโดยแท้จริง

วิธีการดำเนินการ

การนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ดำเนินการ ดังนี้

1. การวางแผนการนิเทศ (P: Planning)

เป็นขั้นที่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ การวางแผนการนิเทศเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนสอนด้วยกระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหาม โดยใช้กระบวนการ PIDREO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยกระบวนการPIDREO มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ผู้บริหารประชุมครูและบุคลากร เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหาม โดยใช้กระบวนการ PIDREO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

ผลการประชุมในครั้งนี้เห็นว่าการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหาม โดยใช้กระบวนการ PIDREO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ที่เป็นการนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการสร้างขวัญกำลังใจ และความมั่นใจให้แก่ครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนานักเรียนให้เรียนรู้คู่ความปลอดภัยจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

1.2 การเตรียมความพร้อมของคณะผู้นิเทศ

1.2.1 ผู้บริหาร และคณะกรรมการนิเทศของโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้

1.2.2 เตรียมคู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ในด้านการสอนของครู

1.2.3 การช่วยเหลือ จัดสรรเครื่องมือ สื่อการสอน ตลอดจนการพัฒนาวิธีจัดการเรียนรู้ ให้ครูเกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ

2. การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (I: Informing)

การให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหาม โดยใช้กระบวนการ PIDREO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข ปลอดภัย และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพคู่ความปลอดภัย มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหาม โดยใช้กระบวนการ PIDREO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารร่วมกันของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มาเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นประสบการณ์ (Experience)
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสะท้อนคิดและอภิปราย (Reflect and Discuss)
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นความคิดรวบยอด (Concept)
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประยุกต์แนวคิด (Apply)
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผล (Evaluate)
ขั้นตอนที่ 6 ขั้นให้รางวัล (Team Reward)

3. การดำเนินการนิเทศ (D: Doing)

การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากดำเนินการในขั้นที่ 2 การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพ การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้บริการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับขั้นดำเนินการนิเทศ คือ การปฏิบัติการนิเทศ ซึ่งคณะผู้นิเทศได้แบ่งขั้นตอนนี้ออกเป็น 2 ส่วน ซึ่งมีความสอดคล้องกัน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การจัดทำแผนการนิเทศ ซึ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จุดเน้นการนิเทศเป็นการนิเทศโดยใช้การนิเทศออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom และโปรแกรม Line ซึ่งดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาหรือการนิเทศ โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการ จัดลำดับความสำคัญเพื่อกำหนดเป็นจุดเน้นที่ต้องพัฒนา ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ในรูปของออนไลน์ด้วยโปรแกรมและเครื่องมือต่างๆ

2. จัดทำปฏิทินการนิเทศ และเครื่องมือสำหรับพัฒนาครู โดยใช้การมีส่วนร่วมของผู้รับการนิเทศ และการจัดลำดับความจำเป็น ผลสรุปความต้องการพัฒนาในขั้นแรกของผู้บริหารและครูผู้รับการนิเทศ ได้แก่ การใช้โปรแกรมและเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ในรูปของออนไลน์ และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สื่อการเรียนรู้ออนไลน์

ส่วนที่ 2 การนำหลักสูตรที่กำหนดสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

1. การนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข ปลอดภัย และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพคู่ความปลอดภัย

2. ผู้รับการนิเทศร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติงานของตนเอง และกำหนดข้อตกลงเฉพาะระหว่างผู้รับการนิเทศว่าต้องพัฒนาครูและบุคลากรให้มีการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียน ด้วยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

3. ผู้บริหาร ผู้นิเทศ ตรวจสอบผลงาน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ในรูปของออนไลน์ด้วยโปรแกรมและเครื่องมือต่าง ๆ เช่น โปรแกรม Zoom หรือ Line โดยนัดหมายเวลาในการทำการนิเทศให้พร้อมกันตามแผนการนิเทศที่ได้กำหนดไว้

4. การส่งเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ (R: Reinforcing)

ขั้นนี้เป็นขั้นของการสร้างขวัญกำลังใจ และความมั่นใจให้แก่ครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้บริหาร การนิเทศมีความมั่นใจและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ขั้นนี้อาจจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กันกับผู้ที่รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้น

ขั้นการส่งเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ เป็นการให้คำชมเชยให้กำลังใจในรูปของออนไลน์ด้วยโปรแกรมและเครื่องมือต่าง ๆ เช่น โปรแกรม Line หรือ Facebook เพื่อเป็นการให้คะแนนแผนการจัดการเรียนรู้ และให้รางวัลในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การประเมินผลการนิเทศ (E: Evaluating)

การประเมินผลการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหาม โดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ดำเนินการดังนี้

1. การประเมินผลจากผลงานการจัดการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้บริหาร ครู และเพื่อนครู และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศปรับปรุงผลงานแล้วนำกลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง

2. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศร่วมกันวิพากษ์รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วม PIDREO ถึงข้อดี ข้อควรปรับปรุง ปัญหา อุปสรรค

6. ขั้นดำเนินการวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ คุณภาพคู่ความปลอดภัย (N: New normal)

ขั้นที่ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้คู่ความปลอดภัยด้วยวิธีการที่หลากหลายตามบริบทที่เอื้อของนักเรียนแต่ละคน

7. การนิเทศผ่านระบบออนไลน์ (O : Online)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนนำผลงานที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ หลังจากได้รับการนิเทศแล้วเผยแพร่สู่สาธารณชน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คลิปสื่อการสอน และผลการปฏิบัติงานของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาแล้ว โดยกระบวนการต่าง ๆ แสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แสดงเป็นแผนภูมิภาพ ดังนี้

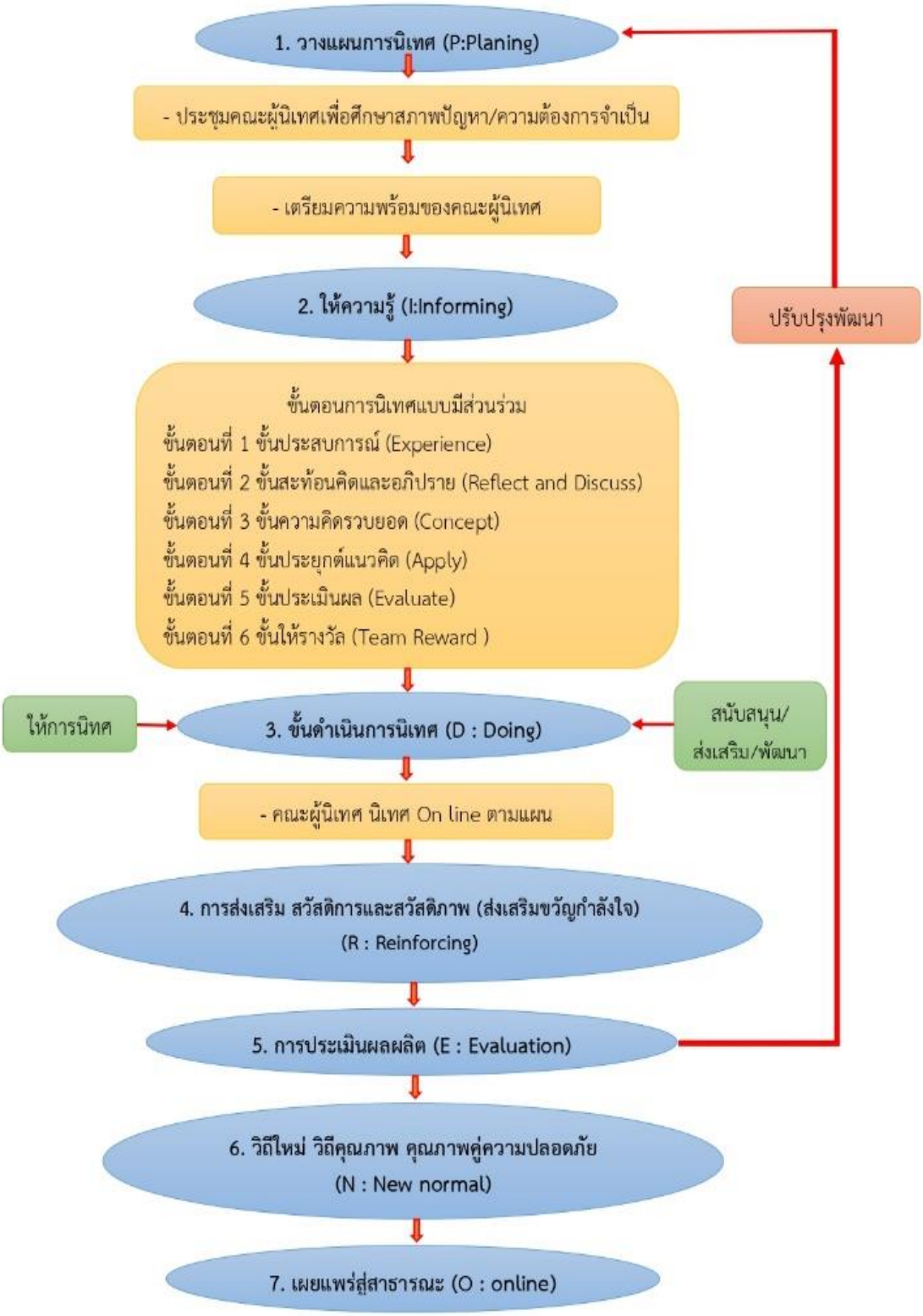

การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล

2.5.1 ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในรูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อำนวยความสะดวกในการจัดสรรเครื่องมือ สื่อการสอน ตลอดจนการสร้างขวัญกำลังใจ และความเชื่อมั่นให้แก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังตารางที่ 1 แสดงการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อ รูปแบบการนิเทศนอกแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน ตลอดจนการส่งเสริม สนับสนุน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ยังทำให้โรงเรียนวัดคานหามมีการพัฒนาหลากหลายรูปแบบ และปรับตัวได้ทั้งองค์กรในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

2. ผลที่เกิดขึ้นกับครู

ครูมีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีจิตวิญญาณของความเป็นครู เอาใจใส่นักเรียนเสมือนเป็นลูกหลานของตนเอง ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง จัดสื่อการสอน การวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 2 แสดงการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูตามรูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ของคณะกรรมการนิเทศ

3. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการเรียนอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม ควบคู่กับการความรู้คู่ความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น แบบ on-hand on-line และ On-demand โดยครูผู้สอนได้ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิต อย่างสมดุล สามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามจริยธรรม เรียนได้ด้วยตนเอง มีความรู้ มีความเข้าใจ และปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดังตารางที่ 3 แสดงผลบันทึกการเข้าเรียน การรับ-ส่งเอกสารทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดคานหามในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. โรงเรียนมีรูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ อย่างเป็นระบบ

2. ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้

3. ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสุข และปลอดภัย เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ

4. ครูมีขวัญกำลังใจ และความมั่นใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5. นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม ตามแนวทางการเรียนรู้การเรียนรู้คู่ความปลอดภัย สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

2.5.2 ปัจจัยความสำเร็จ

รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ กระบวนการ PIDRENO ดำเนินการเป็นกระบวนการแบบมีขั้นตอนพัฒนาไม่หยุดนิ่งและมีการพัฒนาควบคู่กับคุณภาพได้ประสพความสำเร็จ ดังนี้ P (Planning) คือ วางแผนการนิเทศ I (Informing) คือ ให้ความรู้ D (Doing) คือ ขั้นดำเนินการนิเทศ R (Reinforcing) คือ ส่งเสริม สวัสดิการและสวัสดิภาพ (ส่งเสริมขวัญกำลังใจ) E (Evaluating) คือ ประเมินผลการนิเทศ N (New normol) วิถีใหม่ วิถีคุณภาพคู่ความปลอดภัย และ O (Online) คือ เผยแพร่สู่สาธารณะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีปัจจัยความสำเร็จดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนมีนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแนวปฏิบัติของการนิเทศภายในโรงเรียนที่ชัดเจน ภายใต้นโยบาย “ โรงเรียนสวยแบบมีสาระ **สุขภาพดี มีความปลอดภัย** ครูดีมีคุณภาพ และครูรักเด็ก เด็กรักครู” มุ่งเป้าหมายเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ช่วยเหลือและจัดหาเครื่องมือ สื่อการสอน ตลอดจนอำนวยความสะดวกและพัฒนาวิธีจัดการเรียนรู้ ผ่านวิธีการและช่องทางที่หลากหลาย

2. ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการนิเทศภายในและภายนอกอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการในรูปแบบ New Normal ได้ปฏิบัติตามข้อตกลงข้อที่ 7 “มีการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล และการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ” การรายงานการดำเนินงานตามข้อตกลง 10 ข้อของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ส่งผลให้การนิเทศสามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินสถานศึกษา จากสำนักงานสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) สมศ. รอบที่ 4 ได้ระดับ **ดี** นอกจากนี้ยังได้พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 การนิเทศจึงต้องยึดหลักความปลอดภัย สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ (New Normal) โดยการนิเทศการเรียนการสอนผ่านช่องทางออนไลน์ ไลน์ และ เฟซบุ๊กของโรงเรียน และยังเป็นการเผยแพร่รูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดคานหาม โดยใช้ รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ให้กับโรงเรียนเครือข่าย เพื่อเป็นต้นแบบของนิเทศที่เป็นแบบอย่างและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3. ผู้บริหาร มีความตระหนักให้ความสำคัญและมีนโยบายในการนิเทศภายในของสถานศึกษาโดยใช้โดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ภายใต้นโยบายของผู้บริหาร “ โรงเรียนสวยแบบมีสาระ สุขภาพดี มีความปลอดภัย ครูดีมีคุณภาพ และครูรักเด็ก เด็กรักครู” มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูมีความพร้อมในการนิเทศออนไลน์ ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาในการเรียนการสอนปกติ ให้การสนับสนุนส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ที่สูงขึ้น ส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับครูในโรงเรียน ครูได้รับการชื่นชม และข้อเสนอแนะ

จากผู้บริหารในการพัฒนางานในหน้าที่ มีขวัญกำลังใจในการที่จะพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 โรงเรียนได้มีการจัดการเรียนการสอนแบบ ON HAND แบบ ON LINE และ แบบ ON DEMAND ของนักเรียนสู่การจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยคำนึงถึงความพร้อมและปลอดภัยของนักเรียนทุกคน

4. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จ ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ร่วมกัน PLC แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำปัญหาในการจัดการเรียนการสอนมาร่วมกันแก้ปัญหา โดยคิดค้นและจัดทำสื่อนวัตกรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในประชุมวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน และยังนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การสร้างห้องเรียนออนไลน์ (google classroom) การสอนออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom จัดการทดสอบแบบออนไลน์ผ่าน google form ช่องทางการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Line , Facebook จัดทำคลิปวีดิโอการสอนอัพโหลดผ่านช่อง Youtube ของโรงเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึงโดยกัลยาณมิตรแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานของครู ครูมีความรัก ความสามัคคีมี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน มีสังคมและสภาพแวดล้อมที่ดี “ความเป็นอยู่ที่ดี เป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ” Happy Society สังคมดีชีวิตดี สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานสู่ความสำเร็จของการทำงานบรรลุเป้าหมาย ความสำเร็จภายใต้ “คนสำราญ งานสำเร็จ” อย่างยั่งยืน“Happy Workplace” สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

5. ได้รับคำแนะนำ ความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ให้การยอมรับและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน และยังได้รับคำชื่นชมและกำลังใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 ได้รับความร่วมมือและเอาใจใส่จากผู้ปกครอง ในการช่วยเหลือ สนับสนุน กิจกรรมการเรียนการสอนตามความพร้อมและบริบทของแต่ละบุคคล ส่งผลสู่การกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง ที่เกิดความร่วมมือ เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน ในสถานการณ์ที่ยากลำบากเป็นการเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดความพึงพอใจในการนิเทศร่วมกัน

6. นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก มีความพร้อม ให้ความร่วมมือและยินดีปฏิบัติตามกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีความสุข และได้รับการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ตามบริบทของแต่ละบุคคล ผ่านการเรียนการสอน แบบ ON HAND แบบ ON LINE และแบบ ON DEMAND มีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผ่านนวัตกรรมทางการศึกษา ที่เข้ามาเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิม โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ผสมผสานร่วมกัน เพื่อสร้างห้องเรียนเสมือนจริง เช่น การสอนออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom การทดสอบแบบออนไลน์ผ่าน google form ช่องทางการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Line , Facebook และเรียนรู้ผ่านคลิปวีดิโอการสอนผ่านช่อง Youtube โดยมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในการตัดต่อคลิปวีดิโอ ในกิจกรรม “เล่าข่าวดาว Tiktok” เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ติดตามข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับรู้สู่สาธารณะ ส่งผลให้นักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้นี้ได้อย่างทั่วถึงและสะดวกรวดเร็ว โดยขจัดอุปสรรคด้านสถานที่และเวลา เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันตามแนวคิด “คุณภาพควบคู่ความปลอดภัย” ความปลอดภัยคู่คุณภาพ สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ เช่น ใช้บ้านหรือสถานที่ปลอดภัยตามสถานการณ์จริงเป็นฐาน

เป็นช่วงเวลาที่นักเรียนได้เรียนรู้ค้นคว้าและค้นพบตัวเองตามความสนใจตามบริบทของแต่ละบุคคล ที่จะส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการดำเนินชีวิต ที่ต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ความมั่นใจ ความปลอดภัย ที่สำคัญนักเรียนต้องเรียนรู้อย่างมีคุณภาพเพื่อให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีความปลอดภัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ทำให้ครูมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทำให้การนิเทศภายในมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สร้างความมั่นใจให้แก่ครู ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ นักเรียนมีความรู้คู่ความปลอดภัย โดยได้บทเรียนที่ได้รับมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ เป็นกระบวนการนิเทศการสอน 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การวางแผนการนิเทศ (P-Planning) 2. การให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำตามแผน (I-Informing) 3. การปฏิบัติตามแผน โดยผู้รับการนิเทศเป็นผู้ดำเนินการ (D-Doing) 4. การส่งเสริม และสนับสนุนสวัสดิภาพและสวัสดิการด้านขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน (R-Reinforcing) 5. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (E-Evaluating) 6. ขั้นดำเนินการวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ (คุณภาพสู่ความปลอดภัย) (N-New normal) 7. ขั้นเผยแพร่สู่สาธารณะ (O-Online) เมื่อลงมือปฏิบัติโดยมีการนิเทศควบคู่ไปกับกระบวนการส.พ. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา มีการสร้างขวัญกำลังใจระหว่างการทำงานและหลังการทำงาน ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อดูความสำเร็จของงาน โดยครูจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการคิดวิเคราะห์ การฝึกปฏิบัติจริง การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้นักเรียนทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และนำผลงานที่เกิดขึ้นเผยแพร่สู่สาธารณะชน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในวงการศึกษาต่อไป

2. ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัตินิเทศภายในโรงเรียนแบบปลอดภัย เพราะมีการส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก รวมทั้งพัฒนาเพิ่มพูนประสิทธิภาพของครูบุคลากรด้วยการจัดประชุม อบรม สัมมนาและส่งบุคคลเข้ารับการอบรมตามที่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้จัดขึ้นในระบบออนไลน์รวมถึงมีความเข้าใจในรูปแบบ แนวทาง กระบวนการ และแบบแผนในการนิเทศเพื่อช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน และส่งเสริมครูให้มีความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

3. ครูได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในด้านการสอน จากค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งวิชาการต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ตามโอกาสและความเหมาะสม รวมถึงการเข้ารับการอบรม สัมมนาทางวิชาการและศึกษาดูงานควบคู่ความปลอดภัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกโซเชียลอย่างต่อเนื่อง เกิดการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีของตนเอง นำมาเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการสอนการจัดทำคลิปการสอน หรือการสอนออนไลน์ผ่านทางระบบสารสนเทศหรือโซเชียลมีเดีย ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากที่สุด

4. เกิดการช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการสอน ตลอดจนการพัฒนาวิธีจัดการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และการจดจำที่คงทนของนักเรียน เครื่องมือและสื่อการสอนนั้นมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก ดังนั้น ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศได้สนับสนุน ส่งเสริมครูในการจัดหาประยุกต์หรือผลิตสื่อการสอนและเครื่องมือต่าง ๆ ที่นำมาเพิ่มประสิทธิภาพ

ในการสอน รวมถึงการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการสอน เพราะปัจจุบันทักษะการใช้เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะที่นักเรียนทุกคนต้องมีและจำเป็นต่อการเรียนรู้

5. การนิเทศการศึกษาเป็นการประสาน การกระตุ้นและความพยายามของผู้นิเทศที่จะช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน และส่งเสริมครูให้สามารถปรับปรุงการสอนของตน พัฒนาทัศนคติและอุดมการณ์ในการทำงานให้อยู่ในเกณฑมาตรฐาน นำไปสู่ความเจริญงอกงามทางวิชาชีพและพัฒนาขีดความสามารถของครูให้เพิ่มมากขึ้น

6. มีการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดคานหาม มีกระบวนการเป็นขั้นตอน มีความหลากหลายและมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ดังในสถานการณ์ของโรคระบาด โควิด 19 ที่เกิดขึ้น จำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบในการนิเทศที่แตกต่างไปจากเดิม เพื่อให้ยังคงมีการนิเทศที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้การสอนของครูมีมาตรฐานและยกระดับคุณภาพมากขึ้น

7. ครูผู้ปฏิบัติการสอนเกิดความมั่นใจ ความเชื่อมั่นมั่นและความภาคภูมิใจในความสำเร็จด้านการสอนของตน และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ อันจะนำมาซึ่งความพยายามมุ่งมั่นจะพัฒนาตนเองต่อไป

8. นักเรียนได้เรียนรู้คู่ความปลอดภัย สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ เกิดทักษะในด้านของเทคโนโลยี ทักษะการค้นคว้าด้วยตนเอง และทักษะอื่นๆ ที่เพิ่มเข้ามา ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถนำไปสู่การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนแบบใหม่ และสามารถสร้างสรรค์ผลงานของตนเองได้

รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดคานหามโดยใช้กระบวนการ PIDRENO สู่วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ เป็นการนิเทศที่มีความเป็นกัลยาณมิตร ยืดหยุ่นและปรับเข้ากับสถานการณ์ โดยใช้ห้องเรียนที่บ้านที่โรงเรียนและทุกที่เป็นฐาน เปิดโอกาสให้นักเรียนและครูได้ปฏิบัติการเรียนรู้และการสอนร่วมกัน เกิดการดูแลเอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนเปิดใจกว้างต่อการเรียนรู้แม้ในช่วงสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และได้เกิดความร่วมมือการประสานงานที่ดีจากผู้ปกครองนักเรียน ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา “ความปลอดภัยคู่คุณภาพ”

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ,กรมวิชาการ. (2539). **คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา : การนิเทศ** กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบบริหารจัดการการศึกษา. (2564). **คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน.** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11.

ชำนาญ แสงจันทร์. (ม.ป.ป.). **คู่มือการนิเทศภายใน.** โรงเรียนวัดเสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1.

สงัด อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สน สุวรรณ. (2556). **การนิเทศการศึกษา.** [อินเทอร์เน็ต]. เข้าถึงได้จาก : https://suwanlaong.wordpress.com (วันที่เข้าถึง 31 กรกฎาคม 2564).

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา. (2558). **การนิเทศภายใน.** คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562) **ปีทองแห่งการนิเทศภายใน**. แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา.

สุจิตรา แซ่จิว. (2561). **การพัฒนาการนิเทศภายใน ด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE โดยใช้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.** [อินเทอร์เน็ต]. เข้าถึงได้จาก : https://kroobannok.com (วันที่เข้าถึง 27 ธันวาคม 2564).

ชื่อเรื่อง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ชื่อผู้วิจัย นางสาวภนิดา นพชำนาญ

บทคัดย่อ

เนื่องด้วยปัจจุบันไวรัสโคโรนา 2019 (Covid - 19) ได้มีการระบาดไปทั่วโลก ทางหน่วยงานต้นสังกัดได้ดำเนินการและออกมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรน่า 2019 และลดผลกระทบของการระบาดให้ได้มากที่สุด ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อให้นักเรียนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน 2) เพื่อสำรวจความพร้อมในการเรียนออนไลน์ของนักเรียน โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ซึ่งโรงเรียนชุมชนวัดขันเงินมีเขตพื้นที่บริการคือ หมู่ 4 ตำบลวังตะกอ แต่นักเรียนที่มาเรียนประกอบด้วยกัน 5 อำเภอ คือ อำเภอหลังสวน อำเภอละแม อำเภอพะโต๊ะ อำเภอทุ่งตะโก อำเภอสวี ซึ่งมีความหลากหลายทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ภูมิศาสตร์ที่ตั้งและความพร้อมในด้านต่างๆ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความไม่เท่าเทียมในด้านปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตซึ่งเป็นผลให้นักเรียนเกิดปัญหาทางด้านการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนชุมชนวัดขันเงิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ดำเนินการโดยผ่านระบบออนไลน์ทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

บทนำ

เนื่องด้วยปัจจุบันไวรัสโคโรนา 2019 (Covid - 19) ได้มีการระบาดไปทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยทำให้ส่งผลกระทบในหลายๆ ด้าน รวมถึงด้านการศึกษาทางหน่วยงานต้นสังกัดได้ดำเนินการและออกมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ลดผลกระทบของการระบาดให้ได้มากที่สุด หลายประเทศใช้วิธีการสอนทางไกล กระบวนการจัดการเรียนการสอนในหลายรูปแบบ เช่น การสอนออนไลน์ การสอนผ่านแอปพลิเคชันที่ช่วยให้ครูสอนในห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) การถ่ายทอดการสอนผ่านสัญญาณโทรทัศน์ เพื่อให้เด็กเรียนต่อที่บ้านได้ขณะปิดโรงเรียน แต่การใช้วิธีดังกล่าวทำให้เด็กบางกลุ่มโดยเฉพาะเด็กในครอบครัวที่มีฐานะยากจนเสียเปรียบ เพราะไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัลที่บ้าน เด็กจำเป็นต้องได้รับการเอาใจใส่ การเรียนที่บ้านจึงเป็นการผลักภาระให้ผู้ปกครอง อาจทำให้เหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้นหากผู้ปกครองไม่มีความพร้อมในการช่วยเหลือบุตรหลานของตนในการเรียน

โรงเรียนชุมชนวัดขันเงิน ตั้งอยู่ 14 หมู่ที่ 4 ตำบลวังตะกอ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และเป็นโรงเรียนประจำอำเภอ มีนักเรียนทั้งหมด 1,235 คน มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 80 คน เป็น

ข้าราชการครู 57 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน ครูอัตราจ้าง 14 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ 3 คน พนักงานทำความสะอาด 4 คน และพนักงานรักษาความปลอดภัย 1 คน โรงเรียนมีเขตพื้นที่บริการคือ หมู่ 4 ตำบลวังตะกอ แต่นักเรียนที่มาเรียนประกอบด้วยกัน 5 อำเภอ คือ อำเภอหลังสวน อำเภอละแม อำเภอพะโต๊ะ อำเภอทุ่งตะโก อำเภอสวี ซึ่งมีความหลากหลายทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ภูมิศาสตร์ที่ตั้งและความพร้อมในด้านต่างๆ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความไม่เท่าเทียมในด้านปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตซึ่งเป็นผลให้นักเรียนเกิดปัญหาทางด้านการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการนำไปใช้ของรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนชุมชนวัดขันเงินในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักของการวิจัยเชิงพัฒนา (Developmental research) มาเป็นกรอบในการดำเนินงานโดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้านักเรียนโรงเรียนชุมชนวัดขันเงินในระดับชั้นอนุบาล – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,236 คน

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การศึกษาและพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนชุมชนวัดขันเงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การออกแบบและสร้างรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมหนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วย

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนวัดขันเงินเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ครู

ผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนชองโรงเรียนชุมชนวัดขันเงิน เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การจัดทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารและงานวิจัย

2. กำหนดรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้วิจัยร่วมกับคณะครูกำหนดรูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนได้ดำเนินกิจกรรมหนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA โดยมีขั้นตอนการทำงานดังนี้

KNG Model

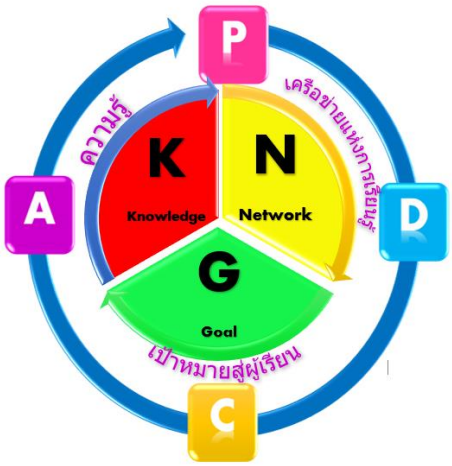

1.ขั้นวางแผน (Plan)

P : Plan ประชุม วางแผน ออกคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานคณะกรรมการสถานศึกษา การจัดองค์ความรู้และการสร้างความปลอดภัยให้แก่นักเรียนตามสถานการณ์

2. ขั้นดำเนินการ (Do)

D : Do ผู้มีส่วนเกี่ยวทุกภาคส่วนลงมือปฏิบัติตามแผน โดยการเริ่มจากในห้องเรียนได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอกเข้ามาให้การสนับสนุน

K : Knowledge = ความรู้ การสร้างองค์ความรู้ให้กับนักเรียนทั้งทางด้านวิชการทักษะชีวิต เสริมสร้างสุขภาวะและความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

N : Network = เครือข่ายแห่งการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างบุคคลกลุ่มบุคคล องค์กร การทำ MOU ระหว่างครูกับผู้บริหาร ครูกับผู้ปกครอง โรงเรียนกับโรงเรียนคู่พัฒนา และการสร้างเครือข่าย Social Network สัมพันธ์ชุมชน

G : Goal = เป้าหมายสู่ผู้เรียน นักเรียนได้รับความรู้ตามตัวชี้วัด ทางด้านวิชาการทักษะชีวิต เหมาะสมตามวัย

3. ขั้นตรวจสอบ (Check)

C : Check ตรวจสอบการดำเนินให้เป็นไปตามกระบวนการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รายงานผลต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา

4. ขั้นปรับปรุงแก้ไข (Act)

A : Action การดำเนินการปรับปรุงแก้ไข จัดทำแผนขยายผลเพื่อต่อยอดการปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 2 การใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

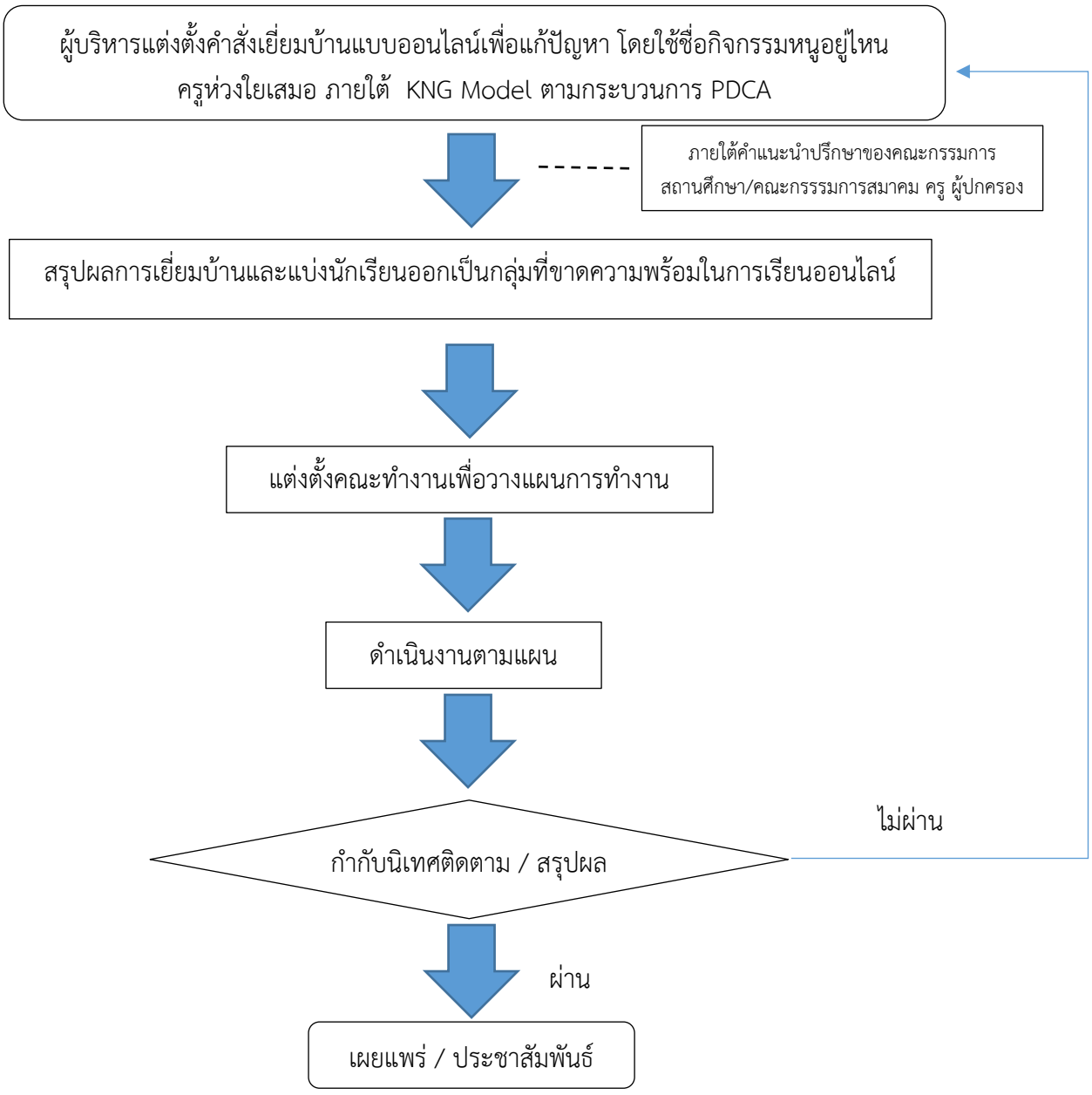

การบริหารงานโรงเรียนชุมชนวัดขันเงินได้ดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยนำรูปแบบ KNG Model มาใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือภายใต้กระบวนการ PDCA และยึดหลักธรรมาภิบาลในทุกกระบวนการ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร โดยกำหนดบุคลากรและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานนำพานักเรียนบรรลุตามวิสัยทัศน์และนโยบายของโรงเรียน

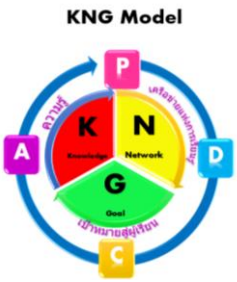

คำอธิบายหลักการบริหารงานโรงเรียนชุมชนวัดขันเงิน โดยใช้ KNG Model

K : Knowledge หมายถึง ความรู้คู่คุณธรรม
N : Network หมายถึง เครือข่ายแห่งการเรียนรู้
G : Goal หมายถึง เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย

ในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชุมชนวัดขันเงิน โรงเรียนมีการสร้างภาคีเครือข่ายซึ่งได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียน โดยมีเป้าประสงค์และจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การดูแล เฝ้าระวังความปลอดภัยของนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ภายใต้การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ และมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้นักเรียนดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยใช้กระบวนการ PDCA และยึดหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการบริหารงาน KNG Model ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การทำงานอย่างมีระบบภายใต้กระบวนการ PDCA

1) การเตรียมการและวางแผนดำเนินงาน (Plan : P) โรงเรียนได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยแบ่งเป็น 3 ทีม ได้แก่

ทีมนำ ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างาน 4 ฝ่าย และหัวหน้าโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีหน้าที่ให้คำปรึกษา กำหนดแนวทางการประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและสนับสนุนด้านงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน นิเทศ ติดตาม ผลงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

ทีมประสาน ประกอบด้วยหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูประจำชั้น มีหน้าที่จัดทำปฏิทิน คำสั่งปฏิบัติงาน จัดทำเอกสารและเครื่องมือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและประสานงานระหว่างทีมนำและทีมทำ รวมถึงประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ศึกษาข้อมูลข่าวสารในหมู่บ้าน จัดกิจกรรมและหาแนวทางร่วมกับชุมชนเพื่อประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

ทีมทำ ประกอบด้วยครูประจำชั้นมีหน้าที่ในการคัดกรองรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2) การปฏิบัติตามแผนงาน (Do : D) ครูปฏิบัติงานตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้ **โดย**เริ่มจากการรู้จักนักเรียนบุคคล โดยใช้แบบรายงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6) และระเบียนสะสม (ปพ.8) มีการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) บันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบบันทึกพฤติกรรม แบบทดสอบต่างๆ รวมถึงการสังเกตและสัมภาษณ์ มีการจัด

กิจกรรมมุ่งส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถพิเศษ จากการคัดกรองแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มความสามารถพิเศษ ผลที่ได้นำมาสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กิจกรรมโฮมรูมในทุกเช้าก่อนเข้าเรียน กิจกรรมหนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ โครงการปรับปรุงอาคารและสถานที่ กิจกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรม อย.น้อยคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน กิจกรรมบ้านวิทยาศาสตร์น้อย กิจกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ O-NET, NT, LAS และ RT กิจกรรมการพัฒนาและจัดทำนวัตกรรมสื่อการเรียนการสอน กิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมตลาดนัดตามรอยพ่อแบบพอเพียง เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในทุกด้าน หากอยู่นอกเหนือภายใต้การดูแลแก้ไขของครูประจำชั้น จะมีการส่งต่อทั้งภายในและภายนอก

3) การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล (Check : C) งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้มีการจัดประชุมปรึกษาหารือร่วมกับคณะกรรมการบริหารงานโรงเรียนทุกๆ เดือน และติดตามผลการทำงานฝ่ายต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งแต่ละฝ่ายมีการประชุมเพื่อร่วมกันหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างสม่ำเสมอ **โดย**ครูประจำชั้นและหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกันวางแนวทางการปฏิบัติงาน มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานต่างๆ ต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4) การปรับปรุงการดำเนินงานที่ได้มาตรฐาน (Action : A) การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจัดทำแผนขยายผล **โดย**งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้นำผลการประเมินคุณภาพภายใน และข้อมูลจากการกำกับติดตามมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเพื่อสรุปเป็นข้อมูลสารสนเทศ

1.2.1 มีการวิเคราะห์สภาพปัญหา นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงและพัฒนาในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน โดยโรงเรียนชุมชนวัดขันเงินได้ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนา 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อภายในและภายนอก จากผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องพบว่าจำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาลดลงอย่างต่อเนื่องใน ๓ ปีการศึกษา

1.2.2 มีการบริหารและดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง **โดย**โรงเรียนชุมชนวัดขันเงินได้ดำเนินการตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) ในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน บูรณาการทักษะชีวิต ภายใต้แนวคิด **“รัก เข้าใจ ห่วงใย ปลอดภัย และให้โอกาส”**

1.2.3 มีแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของโรงเรียน **โดย**โรงเรียนชุมชนวัดขันเงินได้ดำเนินตามกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน คือ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งโรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติ จึงได้มีการจัดกิจกรรมหนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ โดยการจัดการเรียนการสอน 3 รูปแบบ ดังนี้ 1) On Hand 2) On Demand 3) On Line เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตลอดเวลา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการนำไปใช้ของรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 3) เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลจากประชากรนักเรียนโรงเรียนชุมชนวัดขันเงินในระดับชั้นอนุบาล – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,236 คน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. โรงเรียนชุมชนวัดขันเงินมีรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่สามารถดูแลนักเรียนทุกกลุ่มได้อย่างทั่วถึง และเป็นระบบ

2. จากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ จนทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

3. ผลจากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่าจำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาลดลงจากปีการก่อนหน้าอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ดังนี้

1. โรงเรียนชุมชนวัดขันเงินมีจุดแข็งในด้านของความร่วมมือ ความสามัคคีของคณะครูในการทำงานจึงนำ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA มาใช้ในการแก้ปัญหาจนเป็นผลสำเร็จและจะนำไปใช้บริหารงานด้านอื่นๆ ต่อไป

2. เกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของคำว่าครูมากขึ้นโดยมิต้องบอกกล่าว

3. โรงเรียนมีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง จนทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หนูอยู่ไหน ครูห่วงใยเสมอ ภายใต้ KNG Model ตามกระบวนการ PDCA เกิดผลสำเร็จ และสามารถขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายต่างๆได้อย่างสม่ำเสมอ

4. ได้รับการยอมรับจากสังคมชุมชน ผู้ปกครอง มีหน่วยงานมาศึกษาดูงาน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการทำ MOU กับเครือข่ายครูต่างโรงเรียนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอนออนไลน์ การทำคลิปวิดีโอที่เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.(2544).*คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.*กรุงเทพฯ:ศูนย์สุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต.

บุญหนา ศรีลาดเลา.(2550).*การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแคนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์.*รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.(2556).*รายงานการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาเด็กหนีเรียน.*ค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2563,จาก www.abacpoll.com

ชื่อเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา

ชื่อผู้วิจัย นางพัณณ์ชิตา กนกพงษ์เสถียร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ของสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา และสร้างคำอธิบายสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา จำนวน 345 คน ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้กฎแห่งความชัดเจน และโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า 1. สมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักสมรรถนะการบริหารคุณภาพ 5 ด้าน คือ 1) สมรรถนะด้านจริยธรรม 2) สมรรถนะด้าน เชิงแนวคิด 3) สมรรถนะด้านวิธีการและกระบวนการ 4) สมรรถนะด้านบุคคล และ 5) สมรรถนะด้านดิจิทัล และ 2. ได้คำอธิบายสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา 16 สมรรถนะ

คำสำคัญ : สมรรถนะการบริหารคุณภาพ; ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน; การประกันคุณภาพการศึกษา

บทนำ

สถานศึกษาเป็นหน่วยขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการจัดการศึกษา เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่เป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธาในการส่งเสริม สนับสนุน ผลักดัน กระตุ้น และจัดการให้ครูผู้สอน นักเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย หรือเป็นการรับผิดชอบภาระงาน และใช้ความสามารถที่เหมาะสมสอดคล้องกับบทบาทที่ปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จอย่างโดดเด่นกว่าผู้อื่นซึ่งเรียกว่า สมรรถนะ (competency) (เทื้อน ทองแก้ว, 2550) และแนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ โดย แมกคลีลแลนด์ (McClelland, 1999) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีในงานที่ตนรับผิดชอบให้สูงกว่า หรือเหนือกว่าเกณฑ์/เป้าหมายที่กำหนดไว้ สเปนเซอร์ แอล เอ็ม และ สเปนเซอร์ เอส เอ็ม (Spencer, LM. & Spencer, SM., 1993) ให้ความหมายสอดคล้องกันกับ

แมกคลีลแลนด์ (McClelland) คือ สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะพื้นฐาน ที่มีอยู่ภายในตัวบุคคลได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย อัตตมโนทัศน์ ความรู้ และทักษะ ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ จะเป็นตัวผลักดันหรือมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ/หรือ สูงกว่าเกณฑ์อ้างอิง หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารคุณภาพภายในสถานศึกษาส่งผลให้ระบบประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวคิดในการบริหารคุณภาพ (Quality Management) ของ เดมมิ่ง (Deming, 1982) ได้พัฒนาวงจรเดมมิ่ง หรือวงจร PDCA สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง และเขียนปรัชญา 14 ข้อ ขึ้นมาเพื่อใช้ในการปฏิรูปการบริหารไปสู่ระบบการบริหารคุณภาพ แนะนำให้ผู้บริหารนำไปใช้เป็นข้อคิดวิเคราะห์หาแนวทางปฏิบัติว่าควรนำเอาหลักการในปรัชญาแต่ละข้อไปประยุกต์ใช้อย่างไรจึงจะเหมาะสมกับลักษณะงานและสภาพแวดล้อมขององค์การแต่ละแห่ง ซึ่งมีความแตกต่างกัน จูรัน โจเซฟ เอ็ม (Juran, Joseph M, 1989) นับเป็นผู้นำในการศึกษาด้านคุณภาพในประเทศญี่ปุ่น โดยคิดกระบวนการในการบ่งชี้และการบริหารคุณภาพ “ไตรศาสตร์ด้านคุณภาพ” ประกอบด้วย 3 กระบวนการหลักคือ 1. การวางแผนคุณภาพ 2. การควบคุมคุณภาพ 3. การปรับปรุงคุณภาพ จากข้อความดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้นำการบริหารคุณภาพและมุ่งมั่นต่อระบบการบริหารคุณภาพอย่างจริงจัง และชัดเจนเพื่อให้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, 2542) ได้ระบุไว้อย่างชัดเจน การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ระบุไว้ว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษาจะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความสามารถ และเป็นคนดีของประเทศชาติ

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลซึ่งปฏิบัติงานภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน รัฐจึงให้ความสำคัญตั้งแต่ระบบการสรรหาเพื่อให้ได้ผู้มีความรู้ ความสามารถ สมรรถนะ และประสบการณ์ที่เหมาะสมในการเข้าสู่ตำแหน่ง บรรจุและแต่งตั้ง ให้สามารถดำเนินการบริหารจัดการศึกษาและขับเคลื่อนคุณภาพของสถานศึกษาที่จะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547, 2547)

มาตรา 79 “ให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและมีหน้าที่พัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสม ในอันที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความก้าวหน้าแก่ราชการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด” สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ เจสัน มาร์ติน มาร์ติแอส เอก ไอด้าเกรมีร์ และแอนเดรียส วัลโล (Jason Martin, Mattias Elg, Ida Gremyr, & Andreas Wallo, 2019) พบว่ากรอบสมรรถนะในการบริหารคุณภาพประกอบด้วยมิติด้านสมรรถนะในการบริหารคุณภาพหลักสี่ประการ ได้แก่ มิติด้านสมรรถนะของมนุษย์ มิติด้านสมรรถนะวิธีการและกระบวนการ มิติด้านสมรรถนะเชิงแนวคิด และมิติด้านสมรรถนะตามบริบท และ ผลการศึกษาของกูปิง และ วัง ดีลอง (Gu Ping & WANG De-long, 2015) พบว่าการศึกษารูปแบบสมรรถนะการบริหารคุณภาพประกอบด้วยมิติสมรรถนะหลัก 5 ด้าน ได้แก่ มิติด้านพื้นฐาน มิติด้านการควบคุมคุณภาพ มิติด้านการแก้ปัญหา มิติด้านความมุ่งมั่นในการทำงานเป็นทีม และมิติด้านลักษณะทางศีลธรรม

จากความสำคัญที่กล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาให้มีมาตรฐานการศึกษาและระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ปัจจัยหลักที่จำเป็นคือ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และมีสมรรถนะการบริหารคุณภาพ และจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบว่าสมรรถนะการบริหารคุณภาพมีความสำคัญกับทางธุรกิจ ทำให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพขององค์กรเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะการบริหารคุณภาพก็สามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน จากความสำคัญดังกล่าวการทราบองค์ประกอบสมรรถนะการบริหารคุณภาพเพื่อกำหนดกรอบสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ จึงมีความสำคัญในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานความรู้ของคุรุสภา

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยโมเดลสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ของสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา และสร้างคำอธิบายสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา ต่อเนื่องจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารคุณภาพดังกล่าวเป็นสารสนเทศพื้นฐานให้หน่วยงานต้นสังกัดและ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ของสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา และสร้างคำอธิบายสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ของสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา และสร้างคำอธิบายสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 114 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1, 2564) และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 87 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2, 2564) โรงเรียนปีการศึกษา 2564 มีจำนวนทั้งสิ้น 3,457 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 345 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) ตามข้อเสนอของ Schumacker & Lomax, Hair, J., Anderson, R., Tatham, R, & Black, W (Schumacker & Lomax, 1996; Hair et al., 1998 อ้างถึงใน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) เป็นการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้กันอย่างแพร่หลายและได้รับการยอมรับในการวิเคราะห์ซึ่งมีตัวแปรพหุ คือ จำนวน 10-20 เท่า ของตัวแปรสังเกตได้ จากการทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้น การสังเคราะห์แนวคิดสมรรถนะการบริหารคุณภาพของเจสัน มาร์ติน, มาร์ติแอส เอก, ไอด้า เกรมีร์ แอนเดรียส วอลโล (Jason Martin, Mattias Elg, Ida Gremyr & Andreas Wallo, 2019) ของ กูปิง และ วัง ดีลอง (Gu Ping, WANG De-long, 2015) และจากการสนทนากลุ่มของผู้ให้ข้อมูล 14 คน ได้ตัวแปรสมรรถนะ 20 ตัวแปร จาก

งานวิจัยในขั้นตอนแรกเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำมาใช้ประมาณค่าขนาดตัวอย่าง ซึ่งมีองค์ประกอบตัวแปรสังเกตได้ 20 ตัวแปร ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกขนาดตัวอย่างจำนวน 15 เท่าของตัวแปร จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คืออย่างน้อยจำนวน 300 คน เพื่อให้การทดสอบความสอดคล้องของตัวแปรมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ15 (จำนวน 45 คน) ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยในตอนที่ 2 ครั้งนี้ คือ 345 คน (Burn and Grove, 2005, pp. 2-5)

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยสุ่มสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 มา 46 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลากรายชื่อสถานศึกษา และขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาโดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลากรายชื่อครูในสถานศึกษา การคำนวณตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีอยู่ ผู้วิจัยสุ่มสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 และ เขต 2 มา 46 โรงเรียน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert, 1967)

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. นำแบบสอบถามสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาเพื่อหาค่าความสอดคล้องและตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดที่เรียกว่า ค่า IOC (Index of Item Objectives Congruence) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2550) โดยพิจารณาจากค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปจึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของสิ่งที่ต้องการวัด และปรับแบบสอบถามสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและทรงคุณวุฒิ ซึ่งพบว่าได้ค่า IOC สูงกว่า 0.50 ทุกข้อ เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา

2. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ไปหาความเที่ยงโดยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Alpha Cronbach Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) พบว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.985

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ ผลที่ได้จากการตอบจะเข้าสู่ระบบแบบ Real Time

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ในแบบสอบถาม ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อหาองค์ประกอบสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เทคนิคการวิเคราะห์ด้วยวิธีสกัดองค์ประกอบ PCA (Principal Component Analysis) ซึ่งถือเป็นเกณฑ์การเลือกตัวแปรที่เข้าอยู่ในองค์ประกอบตัวใดตัวหนึ่ง โดยพิจารณาค่า MSA (Measurement of Sampling Adequacy) ที่มากกว่า 0.50 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalue) ที่มากกว่า 1 และถือเอาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัวขององค์ประกอบนั้นมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ที่บรรยายด้วยตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไปตามกรรมวิธีของไกเซอร์ (kaiser, 2000)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

โมเดลสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาและสร้างคำอธิบายสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา

1. ในภาพรวม ตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้ง 90 ข้อ มีค่าเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 4.06-4.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.38-0.78 แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปฏิบัติของตัวแปร โดยเฉลี่ยตั้งแต่มากถึงมากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา ดัง ตารางที่ 1-2

2.1 การทดสอบความเหมาะสม ความเพียงพอและแมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรซึ่งพิจารณาจากสถิติทดสอบค่า คือ ค่า KMO and Bartlett's test โดยดูค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy) ที่มีค่ามาก (เข้าใกล้หนึ่ง) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่า KMO and Bartlett's test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling	**.978**
Bartlett's test of sphericity Approx. Chi-Sqrare	31924.206
df	4005
sig	0.000

จากตาราง 1 พบว่า จากการทดสอบสถิติ KMO มีค่าเท่ากับ .978 แสดงว่าตัวแปรสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้ง 20 ตัวแปร มีจำนวนเพียงพอและมีความเหมาะสมในการใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเพราะค่า KMO มีค่ามากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1

2.2 องค์ประกอบสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 มี 21 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 มี 17 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 มี 14 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 มี 7 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 มี 5 ตัวแปร ส่วนตัวแปรที่เหลือไม่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา 26 ตัวแปร ดัง ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 องค์ประกอบสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบที่	**ชื่อองค์ประกอบ**	**จำนวนตัวแปร**	**ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading)**
1	สมรรถนะด้านลักษณะทางจริยธรรม	21	0.510-0.718
2	สมรรถนะด้านเชิงแนวคิด	17	0.507-0.629
3	สมรรถนะด้านวิธีการและกระบวนการ	14	0.511-0.645
4	สมรรถนะด้านบุคคล	7	0.516-0.718
5	สมรรถนะด้านดิจิทัล	5	0.596-0.763
	รวม	**64**	**0.507-0.763**

จากผลการศึกษา องค์ประกอบสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา มี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะด้านจริยธรรม (Ethical Competency) บรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 21 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะด้านเชิงแนวคิด (Conceptual Competency) บรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 17 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะด้านวิธีการและกระบวนการ (Methods and Process Competency) บรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 14 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะด้านบุคคล (Personal Competency) บรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 7 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 สมรรถนะด้านดิจิทัล (Digital Competency) บรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 5 ตัวแปร ดังรายละเอียด 5 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะด้านจริยธรรม (Ethical Competency) ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ 21 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบ (Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.510-0.718 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 51.101 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (percent of variance) เท่ากับ 56.778 และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้ร้อยละ 56.778 และเมื่อเทียบกับค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นแล้ว องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 1

2.2 องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะด้านเชิงแนวคิด (Conceptual Competency) ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ 17 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบ(Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.507-0.629 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 3.134 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (percent of variance) เท่ากับ 3.134 และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้ร้อยละ 3.134 และเมื่อเทียบกับค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นแล้ว องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 2

2.3 องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะด้านวิธีการและกระบวนการ (Methods and Process Competency) บรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 14 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบ(Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.511-0.645 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 2.242 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (percent of variance) เท่ากับ 2.491 และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้ร้อยละ 2.491 และเมื่อเทียบกับค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นแล้ว องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 3

2.4 องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะด้านบุคคล (Personal Competency) บรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 7 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบ(Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.516-0.718 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 1.475 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (percent of

variance) เท่ากับ 1.639 และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้ร้อยละ 1.639 และเมื่อเทียบกับค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นแล้ว องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 4

2.5 องค์ประกอบที่ 5 สมรรถนะด้านดิจิทัล (Digital Competency) บรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบ(Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.596-0.763 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 1.424 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (percent of variance) เท่ากับ 1.583 และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมได้ร้อยละ 1.583 และเมื่อเทียบกับค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นแล้ว องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 5

สมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา

ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักสมรรถนะการบริหารคุณภาพ 5 ด้าน และสมรรถนะย่อย ดังนี้

1. สมรรถนะด้านจริยธรรม (Ethical Competency) มีสมรรถนะย่อย 5 สมรรถนะ ซึ่งดูจากตัวแปรข้อคำถามสำคัญ ดังนี้

1.1 จรรยาบรรณวิชาชีพ

1.2 การสร้างและพัฒนาทีมงานอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 วัฒนธรรมองค์กรคุณภาพ

1.4 การเสริมสร้างพลังอำนาจ

1.5 การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพ

2. สมรรถนะด้านเชิงแนวคิด (Conceptual Competency) มีสมรรถนะย่อย 5สมรรถนะ ซึ่งดูจากตัวแปรข้อคำถามสำคัญ ดังนี้

2.1 การประมวลสารสนเทศและการสร้างภาพข้อมูล

2.2 การให้ความสำคัญกับมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพ

2.4 ความเข้าใจแบบองค์รวมและเชิงกลยุทธ์

2.5 ประสบการณ์และความรู้จากบริบทภายใน และบริบทภายนอกสถานศึกษา

3. สมรรถนะด้านวิธีการและกระบวนการ (Methods and Process Competency) มีสมรรถนะย่อย 3 สมรรถนะ ซึ่งดูจากตัวแปรข้อคำถามสำคัญ ดังนี้

3.1 แนวคิดการบริหารคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา

3.2 การสร้างเครื่องมือและวิธีการการบริหารคุณภาพ

3.3 มาตรฐาน ระบบการบริหารคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา

4. สมรรถนะด้านบุคคล (Personal Competency) มีสมรรถนะย่อย 2 สมรรถนะ ซึ่งดูจากตัวแปรข้อคำถามสำคัญ ดังนี้

4.1 การบริหารการเปลี่ยนแปลง

4.2 การใช้ภาษา การสื่อสาร และความร่วมมือ

5. สมรรถนะด้านดิจิทัล (Digital Competency) มีสมรรถนะย่อย 1 สมรรถนะซึ่งดูจากตัวแปรข้อคำถามสำคัญ ดังนี้

5.1 สมรรถนะดิจิทัล

คำอธิบายสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา

ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักสมรรถนะการบริหารคุณภาพ 5 ด้าน และสมรรถนะย่อย 16 สมรรถนะ ดังนี้

1. สมรรถนะด้านจริยธรรม

1.1 จรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง การมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา และมีจรรยาบรรณวิชาชีพระดับมืออาชีพ พัฒนาบุคลากรให้เป็นมืออาชีพและมีจรรยาบรรณในการทำงานที่มีคุณภาพ การรับรู้การให้บริการบนความซื่อสัตย์สุจริตสำหรับสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้เสีย

1.2 การสร้างและพัฒนาทีมงานอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การมีความรู้ มีทักษะการเป็นผู้นำทีมงาน สร้างและพัฒนาทีมงาน กำหนดเป้าหมายร่วมกัน มอบหมายงาน แบ่งภาระงาน กระบวนการทำงานและแนวทางการปฏิบัติร่วมกันที่ชัดเจน ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม มีเทคนิคการสร้างทีมงาน พัฒนาทีมงานให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามัคคี สร้างมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีภายในทีม สื่อสาร จูงใจ และประสานงานร่วมกันเป็นทีมงาน มีทักษะการโค้ชชิ่ง ชื่นชมความสำเร็จของทีม ผลักดันให้ทีมดำเนินการอย่างต่อเนื่องบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา

1.3 วัฒนธรรมองค์กรคุณภาพ หมายถึง การจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ ความเชื่อ ค่านิยม เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ และกลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดวิถีการทำงานของคนในสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน บุคลากรทุกคนมีจิตสำนึกใน

การทำงาน อยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบและรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษา สร้างความเจริญงอกงามให้กับสถานศึกษา มองประโยชน์และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสำคัญ

1.4 การเสริมสร้างพลังอำนาจ หมายถึง การใช้พลังอำนาจสร้างแรงเสริมให้บุคลากรรับรู้ศักยภาพของตนเองและพัฒนาความสามารถของตนเองและผู้อื่น มีความพึงพอใจ รู้สึกถึงความรับผิดชอบ มีความสุขในการทำงาน ให้บุคลากรมีความสัมพันธ์กัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น ความรู้สึก ได้เรียนรู้การทำงาน สนับสนุนช่วยเหลือและใช้ประโยชน์ร่วมกัน ทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันต่อสถานศึกษา และมีความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา มีความพึงพอใจในงาน และภาคภูมิใจในงาน ทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานอันส่งผลต่อคุณภาพในการทำงาน

1.5 การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพ หมายถึง การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพ ให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการพัฒนาสมรรถนะและวิชาชีพ โดยมีแผนการพัฒนาตนเอง ดำเนินการพัฒนาตนเองตามแผนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานความต้องการจำเป็น องค์ความรู้ใหม่ นโยบาย แผนกลยุทธ์ของหน่วยงานการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในระดับสถานศึกษา หรือเครือข่าย แสดงบทบาทในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีการเพิ่มพูนทักษะ (Re-Skill) ที่จำเป็นในการทำงานให้สอดคล้องกับความต้องการ พัฒนาทักษะเดิมให้ดีขึ้น (Up Skill) รองรับการเติบโตในอนาคต และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New Skill) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน เป็นผู้นำ

2. สมรรถนะด้านเชิงแนวคิด

2.1 การประมวลสารสนเทศและการสร้างภาพข้อมูล หมายถึง การประมวลสารสนเทศ การรวบรวมข้อมูล การคำนวณ การค้นคืน การสำเนาข้อมูล การแสดงผลในรูปของการแปลงข้อมูลสารสนเทศเป็นรูปภาพ กราฟ วิดีโอ ได้ผลลัพธ์ที่มีความหมาย มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้งาน และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้วยวิธีการนำเสนอที่ทันสมัย

2.2 การให้ความสำคัญกับมุมมองผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จัดระบบกระบวนการด้านการบริหารของสถานศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ การติดตามและประเมินผล สิ่งที่มีผลกระทบสนองตอบความต้องการด้านการศึกษาของผู้มีส่วนได้ส่วยเสีย ปรับปรุงพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพ หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย วางแผนแนวทางการพัฒนา ระบุขั้นตอนการดำเนินงานเป็นระบบชัดเจน ให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลและหลักการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม พัฒนาระบบงานตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาทุกงานให้มีคุณภาพ เป็นสถานศึกษาแบบอย่างและมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ความเข้าใจแบบองค์รวมและเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การมีความรู้ ความเข้าใจนโยบาย แผน กลยุทธ์ และภารกิจของสถานศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดระบบการบริหารจัดการความรู้ บูรณาการองค์ความรู้ใหม่ในระบบการบริหารคุณภาพมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาการศึกษา กำหนดภาพอนาคตของสถานศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของสถานศึกษา

2.5 ประสบการณ์และความรู้จากบริบทภายใน และบริบทภายนอกสถานศึกษา หมายถึง การมีความรู้ ทักษะที่ได้รับจากประสบการณ์เดิม รับรู้ถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา เข้าใจบริบทภายนอกสามารถทำให้ได้มาโดยการคำนึงถึงปัจจัยที่เกิดขึ้นจาก กฎหมาย ระเบียบ เทคโนโลยี วัฒนธรรม สังคม และ เศรษฐกิจแวดล้อม และเข้าใจบริบทภายในสามารถทำให้ได้มาโดยการคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ คุณค่า วัฒนธรรม ความรู้ และสมรรถนะขององค์การ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถทำหน้าที่และดำเนินการต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ

3. สมรรถนะด้านวิธีการและกระบวนการ

3.1 แนวคิดการบริหารคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การมีกระบวนการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของสถานศึกษา กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ การวางแผนงานคุณภาพ ระบบการบริหารคุณภาพ การตรวจสอบ สร้างคุณค่า (Value) การประเมินผล และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จัดลำดับความสำคัญการพัฒนาปรับปรุง (Value Stream Mapping: VSM) การควบคุม การบริหารคุณภาพ มีขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพ การติดตาม และการตรวจสอบในการประกันคุณภาพการศึกษา

3.2 การสร้างเครื่องมือและวิธีการการบริหารคุณภาพ หมายถึง การสร้างเครื่องมือพัฒนาคุณภาพ และวิธีการปฏิบัติที่นำไปใช้ในการติดตามการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) ทราบปัญหาปัจจุบันหรือช่องว่างที่มี (Gap) นำมาปรับปรุงคุณภาพ ให้เกิด การเปลี่ยนแปลงการบริหารคุณภาพไปในทางที่ดีขึ้น ใช้เครื่องมือในการบริหารที่หลากหลายจำแนกออกไปตามงานที่ต้องทำ วิธีการเก็บข้อมูลขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและการเลือกใช้การเก็บข้อมูล มีวิธีการเก็บรวบรวมปัญหาในการบริหารในสถานศึกษา สามารถทำการแก้ไขได้ด้วยการใช้เครื่องมือการบริหารคุณภาพมาประเมินผลและนำไปวางแผนปรับปรุงการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

3.3 มาตรฐาน ระบบการบริหารคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กำหนดมาตรฐาน ระบบการบริหารคุณภาพ โครงสร้าง ขอบข่ายการบริหารคุณภาพ จัดทำระบบขั้นตอนการบริหาร กระบวนการทำงานที่ชัดเจนเป็นระบบต่อเนื่อง สร้างกลไกการมีส่วนร่วมการประเมินผลความสำเร็จการควบคุมคุณภาพการขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เกิด

ประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายการบริหารคุณภาพของสถานศึกษา และตรงตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. สมรรถนะด้านบุคคล

4.1 การบริหารการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาที่มีผลกระทบกับตนเองและผู้อื่น เข้าใจและยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีความพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ให้คำแนะนำการปรับตัว ร่วมมือ สนับสนุน ปรับเปลี่ยนขั้นตอนการทำงานของตนและบุคลากร สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมและลดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น กำหนดแผนงาน ขับเคลื่อนและผลักดันสถานศึกษาไปสู่การปรับเปลี่ยนอย่างมีคุณภาพ

4.2 การใช้ภาษา การสื่อสาร และความร่วมมือ หมายถึง การใช้ภาษา ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน มีทักษะการสื่อสาร ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี กับเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น

5. สมรรถนะด้านดิจิทัล

5.1 สมรรถนะดิจิทัล หมายถึง การมีความรู้ เข้าใจ เข้าถึง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การใช้แอปพลิเคชั่น การใช้อินเตอร์เน็ต การใช้โปรแกรมสำนักงาน สนับสนุนการปฏิบัติงาน และการให้บริการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเชื่อมโยงระบบข้อมูลสารสนเทศและระบบดิจิทัลในการสื่อสาร เสริมสร้างศักยภาพในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลยกระดับศักยภาพสถานศึกษา คำนึงถึงกฎหมาย นโยบาย และมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล ประยุกต์ใช้ปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือวิธีการทำงานที่นำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยให้ระบบงานการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ภายใต้พระราชบัญญัติและมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

1. สมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา มีองค์ประกอบหลักของสมรรถนะการบริหารคุณภาพ 5 ด้าน ที่ได้แนวคิดจากผู้เชี่ยวชาญ ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำกรอบสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อไปสร้างมาตรฐาน กำหนดตัวชี้วัดในการเป็น ผู้บริหารงานด้านการบริหารคุณภาพ มอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งนำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโอกาสต่อไป

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

3. สมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่ามี องค์ประกอบหลักของสมรรถนะการบริหารคุณภาพ 5 ด้าน ที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดและเครื่องมือประเมินสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือวิจัยหลักสูตรการอบรมพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

Burn, N., & Grove, S. K. (2005). *The Practice of Nursing Research: Conduct, Critique, and Utilization*. St. Louis: Elsevier Saunders.

Deming, W. E. (1982). *Quality Productivity and Competitive Position*. Cambridge: Center for Advance Engineering, Massachusetts Institute of Technology.

GU Ping, & WANG De-long. (2015, October). Research on Building the Quality Management Competency Model. *International Conference on Management Science & Engineering, 2015*, 1208-1214.

Jason Martin, Mattias Elg, Ida Gremyr, และ & Andreas Wallo. (2019). Towards a quality management competence framework: exploring needed competencies in quality management. *Total Quality Management & Business Excellence, 2021*, 359-378.

Juran, และ Joseph M. (1989). *Juran of Leadership for Quality*. New York: Free Press.

kaiser, S. M. (2000). *Mapping the Learning Oraganization: Exploring a Model of Organizational Learning*. U.S.A.: Ph.D. Dissertation, Louisiana State University.

Likert, R. (1967). *"The Method of Constructing and Attitude Scale", Reading in Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.

McClelland, D. C. (1999). *"Identifying competencies with Behavioral-Event interviews"* 5: Psychological Science.

Spencer, & LM. and Spencer, S. (1993). *Competence at Work: Models for Superior Performance*: published by Wiley.

เทื้อน ทองแก้ว. (2550). สมรรถนะ (*competency):* หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). การวิเคราะห์อภิมาน *META-ANALYSIS.* กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (เล่ม 1). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (2542, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา (เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก, น. 3, 14).

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547. (2547, 23 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา (เล่ม 121 ตอนพิเศษ 79 ก, น. 51).

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2550). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พ. 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. (2564). ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา. สืบค้นจาก https://data.bopp-obec.info/emis/school. php?AreaCODE=2101.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. (2564). ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา. สืบค้นจาก http://ita.rayong2.go.th/

ชื่อเรื่อง : การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ชื่อผู้วิจัย นายอนันต์ มีพจนา

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (3) สร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (4) ทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การดำเนิน การวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ (1) ศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน กลุ่มเป้าหมายยืนยันองค์ประกอบเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน (2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่างการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 133 คน รวมจำนวน 137 คน (3) สร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา กลุ่มเป้าหมายในการประชุมวิพากษ์ร่างรูปแบบเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน และครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 21 คน รวมจำนวน 38 คนและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการยืนยันรูปแบบ 7 คน และ (4) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โดยใช้เครือข่าย กลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 133 คน กลุ่มเป้าหมายในการประเมินผลเป็นคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและครูฝ่ายวิชาการจำนวน 5 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลสำคัญเป็น นักเรียน จำนวน 351 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 351 คน

ผลการวิจัย (1) จากการศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ได้องค์ประกอบ จำนวน 8 องค์ประกอบและ ตัวบ่งชี้ จำนวน 51 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ด้านบุคลากรด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการบริหารจัดการโดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ การตระหนักและรับรู้ปัญหาการวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผลส่วนผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การดำเนินงานของเครือข่าย จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ได้องค์ประกอบ จำนวน 6 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ จำนวน 74 ตัวบ่งชี้ (2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวม มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยภาพรวม ทุกด้านมีความต้องการจาเป็นทุกด้าน (3) ผลจากการสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย (3.1) บทนำ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย (3.2) ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ขั้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกันขั้นบริหารจัดการการเครือข่าย ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และขั้นรักษาความสัมพันธ์ (3.3) วิธีการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (3.4) กระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญ ที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนิน ภารกิจของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่ายและการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ซึ่งนำเอาปัจจัยทางการบริหารจัดการศึกษามาปฏิบัติในการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารจัดการ (3.5) การประเมินผลการใช้รูปแบบ และ (3.6) เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ และ (4) ผลจากการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า (4.1) ด้านผลที่เกิดจากขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ก่อนการดำเนินการโดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวม มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (4.2) ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (4.3) ด้านผลที่เกิดจากการกระบวนการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ก่อนการดำเนินการโดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ, พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา, โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ที่มีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบก้าวกระโดดส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศของภูมิภาคและของโลก การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ทั้งนี้ รัฐบาลได้ประกาศให้การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นวาระแห่งชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งขีดความสามารถการแข่งขันด้านการศึกษานับเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภาพรวม ซึ่งได้กำหนดเป็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อการเสริมสร้างความสามารถของประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว รวมทั้งมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นในเวทีสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

คุณภาพการศึกษาเป็นหัวใจในการจัดการศึกษา โดยมีมาตรฐานการศึกษาชาติเป็นมาตรฐานหลักและเป็นกรอบในการพัฒนาคุณภาพ และประเมินคุณภาพการศึกษา สำหรับมาตรฐานการศึกษาของชาติไทยนั้น

กำหนดขึ้นโดยมีอุดมการณ์และหลักการจัดการศึกษา ตามที่ระบุไว้ในความนาของมาตรฐานการศึกษาของชาติ ไว้ว่า ให้ยึด แนวการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรมเป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตรงกับความต้องการของผู้เรียน (สมาน อัศวภูมิ, 2553) เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามอุดมการณ์และหลักการ จึงได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ดังนั้น โรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันที่มีบทบาทหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนมีคุณภาพ จึงต้องมีการบริหารและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานการศึกษา

การบริหารและจัดการศึกษา ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยมีการกำหนดการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ดังในมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) โดยการกระจายอำนาจ ดังกล่าว เป็นการสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการตามหลักการของการบริหารโดยโรงเรียนเป็นฐาน (School - based Management : SBM) ให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ รัฐจึงให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล โดยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ทั้งนี้ เพื่อเกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยหลักการบริหารโรงเรียนประกอบด้วยหลักต่างๆ ดังนี้ หลักการกระจายอำนาจ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง หลักความรับผิดชอบและตรวจสอบ หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน และหลักการพัฒนาทั้งระบบ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการจัดการและการบริหารงานทั้งด้านวิชาการ ด้านบุคลากร งบประมาณ การบริหารทั่วไปต้องคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรูปแบบที่เป็นเครือข่าย ทั้งทางด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และด้านคุณภาพนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพสถานศึกษาไว้ การบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพ และรูปแบบการดำเนินงานจะมุ่งไปที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เกิดทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้หลากหลายสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ และมุ่งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนรวมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดวัยเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน บทบาทของความร่วมมือจะขยายออกไปจากการให้ความร่วมมือทางด้านการศึกษา ไปสู่ความร่วมมือในการสร้างความเข้มแข็งในด้านอื่นๆ อีกด้วย โดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมควรจัดกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงาน/องค์กรที่สมัครใจ ที่จะทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือภายใต้หลักการกระจายอำนาจและความเป็นนิติบุคคล โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม คล่องตัว สมบูรณ์ เรียบร้อย มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ

ขนิฏฐา กาญจนรังสีนนท์ (2542) ได้ให้ความหมายของเครือข่ายความร่วมมือ ว่า คือ กลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูลระหว่างกันหรือทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตนการสร้างเครือข่ายเป็นการทำให้บุคคลและองค์กรที่กระจัดกระจายได้ติดต่อและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจอีกทั้งให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าสร้างการคบค้าแบบพึ่งพิง และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ให้ทัศนะเกี่ยวกับเครือข่าย ว่ามีความหมายแตกต่างไปตามมุมมองของแต่ละคน และให้นิยามของเครือข่ายเพื่อการปฏิรูปการศึกษาว่า หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใดๆ ได้ตกลงที่จะประสาน เชื่อมโยงเข้าหากันภายใต้วัตถุประสงค์ หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษากลุ่มเครือข่ายนั้น ต้องมีการแสดงออกเป็นการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน

หลักการสำคัญของเครือข่ายความร่วมมือ เป็นการสร้างกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในเครือข่ายความร่วมมือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ การจัดกิจกรรมและต้องอาศัยความสัมพันธ์ร่วมกัน ก่อนที่จะเป็นองค์กรเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จได้ นอกจากนี้ เครือข่ายความร่วมมือยังนับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในปัจจุบัน เนื่องด้วยเครือข่ายเป็นการจัดระบบให้กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่เป็นสมาชิกดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เพื่อนำไปสู่จุดหมายที่เห็นพ้องต้องกัน การรวมตัวเป็นเครือข่ายความร่วมมือ จึงควรทำในลักษณะการแลกเปลี่ยน ต้องสกัดเอาส่วนดีหรือจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาเรียนรู้และสนับสนุนกันและกันเป็นการผนึกกำลัง (Synergy) ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานเป็นเครือข่ายความร่วมมือมักจะมีผลที่ดีกว่าผลรวมที่เกิดจากการปล่อยให้ต่างคนต่างทาแล้วนำผลลัพธ์ของแต่ละคนมารวมกัน ดังนั้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ จะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ (ทวีป อภิสิทธิ์, 2544)

โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีภารกิจหลักที่สำคัญ คือ การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้เรียนอย่างทั่วถึงมีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ จากสภาพบริบทด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และอื่นๆที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปีการศึกษา 2562 จากการสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) พบว่า โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยประสบปัญหา คือ (1) ปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาค่อนข้างต่ำ (2) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ (3) ปัญหาด้านการเรียนการสอน (4) โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยอยู่ในชุมชนประชากรมีฐานะยากจนทำให้ไม่มีศักยภาพในการระดมทรัพยากรเพื่อนามาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน (5) ปัญหาการขาดแคลนครู จำนวนครู ไม่ครบชั้น ครูไม่ครบตามรายวิชาเอกต้องใช้ครูวิชาเอกอย่างหนึ่งไปสอนอีกวิชาหนึ่ง มีปัญหาครูย้ายออกบ่อย ครูขาดขวัญและกำลังใจ และครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายได้จึงส่งผลทำให้ประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, 2563)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะรองผู้อำนวยการโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ฝ่ายบริหารวิชาการตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานทั้งในระดับโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สามารถนำรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพและมาตรฐานโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

3. เพื่อสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

4. เพื่อทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ ครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2. วิธีดำเนินการ

2.1 ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จากนั้นทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

2.2 สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับองค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2.3 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อนำไปสู่การกำหนดองค์ประกอบหลักและตัวบ่งชี้การดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

2.4 ดำเนินการประเมินให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ยืนยันองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผลต่อไป

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured or Guided Interviews) ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

3.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมแนวทางการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบหลักและตัวบ่งชี้เครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

3.1.3 การหาคุณภาพ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพซึ่งผู้เชี่ยวชาญ

3.1.4 นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาสำนวนภาษาของข้อคำถามและ

ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.4.5 นำแบบบันทึกประชุมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนาไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จำนวน 129 ข้อ มีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.2.1 สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรม (Specification Table) โดยนำนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นมากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นพฤติกรรมที่ต้องการวัด จำนวนข้อคำถาม เขียนคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบประเมิน และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

3.2.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.1.3 (1) – (5) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และ ความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item - objective Congruence : IOC) รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม จากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ได้ค่าความสอดคล้องแต่ละข้อคำถามเท่ากับ 1.00 ซึ่งได้คัดเลือกไว้เป็นแบบสอบถามมีคุณภาพตามที่กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขในด้านสำนวนภาษาของข้อคำถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักและตัวบ่งชี้เครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและองค์ประกอบหลัก และตัวบ่งชี้ของการดำเนินงานของเครือข่าย ในโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพจึงใช้วิธีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis and Synthesis) เพื่อนำไปใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

1. กลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ได้มาด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มาด้วยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan (1970, อ้างถึงในยุทธ ไกยวรรณ์, 2545) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 133 คน

2. วิธีดำเนินการ

2.1 วิเคราะห์หลักการแนวคิดทฤษฎี ข้อค้นพบต่างๆ และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

2.2 สอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามกรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2.4 สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อเป็นข้อมูลในการยก (ร่าง) รูปแบบ

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ

3.1 ร่างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านบุคลากร (2) ด้านงบประมาณ (3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ(5) ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย (5.1) การตระหนักและรับรู้ปัญหา (5.2) การวางแผน (5.3) การปฏิบัติตามแผน และ (5.4) การประเมินผล ข้อคำถาม จำนวน 87 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ (1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย (2) ขอบข่าย ภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย (3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย (4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย (5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย (6) การปฏิบัติงานของเครือข่าย และการสะท้อนผล ข้อคำถาม จำนวน 76 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open End) สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.1.3 (1) – (5) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item - objective Congruence : IOC) รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม จากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ตอนที่ 1 ได้ค่าความสอดคล้องแต่ละข้อคำถาม เท่ากับ 1.00 และตอนที่ 2 ได้ค่าความสอดคล้องแต่ละข้อคำถาม เท่ากับ 1.00 รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำนวณค่าดัชนี PNI โดยการหาค่าผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (I) กับค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D) แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะนำมา

จัดลำดับ โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับสภาพปัจจุบันแล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่า $PNI_{Modified}$

ระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาดูงานเกี่ยวกับBest Practice ครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน และครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 21 คน รวมจำนวน 38 คน

1.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนารูปแบบ ด้านกำหนดนโยบาย และด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 7 คน

2. วิธีดำเนินการ

2.1 ดำเนินการยก (ร่าง) รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยนำข้อมูลจากศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice และผลการสัมภาษณ์ที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลแล้วมาดำเนินการออกแบบรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบย่อยของรูปแบบ พร้อมตัวชี้วัดแต่ละองค์ประกอบโดยให้มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงมากที่สุด

2.2 จัดประชุมวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 15 คน

2.3 ปรับปรุง (ร่าง) รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2.4 นำรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อตรวจสอบรูปแบบ และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยการจัดสัมมนา

2.3 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ครบถ้วนทุกองค์ประกอบ จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน ประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบเพื่อนำไปทดลองใช้ต่อไป

3. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

3.1 แบบแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - structured or Guided Interviews) จำนวน 3 ข้อ มีวิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมแนวทางการสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

3.1.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจคุณภาพ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.3.1 (1) – (5)

3.1.4 นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item - objective Congruence: IOC) รวมทั้งขอข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง

แก้ไขข้อคำถาม จากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขในด้านสานวนภาษาของข้อคำถาม ได้ค่าความสอดคล้อง แต่ละข้อคำถาม เท่ากับ 1.00

3.4.5 ดำเนินการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 27 ข้อ มีวิธีดำเนินการสร้างดังนี้

3.2.1 สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรม (Specification Table) โดยนำนิยามเชิงปฏิบัติการกำหนดขึ้นมากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นพฤติกรรมที่ต้องการวัดจำนวนข้อคำถาม เขียนคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบประเมิน และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

3.2.2 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.1.3 (1) – (5) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item - objective Congruence : IOC) รวมทั้งขอข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม จากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ได้ค่าความสอดคล้องแต่ละข้อคำถาม เท่ากับ 1.00 รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง แก้ไข ในด้านสานวนภาษาของข้อคำถาม

3.3 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.3.1 สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรม (Specification Table) โดยนำนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นมากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นพฤติกรรมที่ต้องการวัด จำนวนข้อคำถาม เขียนคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบประเมิน และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

3.3.2 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ เป็นชุดเดียวกับข้อ 4.1.3 (1) – (5) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item - objective Congruence : IOC) รวมทั้งขอข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม จากการพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง แก้ไข ในด้านสำนวนภาษาของข้อคำถาม ได้ค่าความสอดคล้องแต่ละข้อคำถาม เท่ากับ 1.00

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานของเครือข่าย และข้อมูลจากการศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice โรงเรียน ที่ประสบความสำเร็จมาสังเคราะห์สรุปและยก (ร่าง) รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

4.2 สำหรับในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมผู้วิจัย การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปเป็นประเด็นสำคัญตามส่วนประกอบของรูปแบบ

ระยะที่ 4 การทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

1. กลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ได้มาด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มาด้วยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan (1970, อ้างถึงใน ยุทธ ไกยวรรณ์. 2545 : 104) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 133 คน

1.3 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน โดยยกเว้นผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้แทนครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.4 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ได้มาด้วยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan (1970, p. 608 ; ยุทธ ไกยวรรณ์. 2545 : 104) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน

1.5 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน ได้มาด้วยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan (1970, ยุทธ ไกยวรรณ์. 2545) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน

1.6 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูฝ่ายวิชาการ โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 5 คน ได้มาด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. วิธีการดำเนินการ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยนำรูปแบบ คู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไปดำเนินการร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน จากโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ครูฝ่ายวิชาการ โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยจัดกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ ในคู่มือการใช้รูปแบบ

2.2 ผู้วิจัยติดตามผลการใช้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน จากโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ครูฝ่ายวิชาการ โดยการสังเกตการดำเนินงาน โดยการสอบถามแบบไม่เป็นทางการ การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การประชุมติดตามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของการนำรูปแบบไปใช้ ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปผลทราบถึง ผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะ

2.3 ผู้วิจัยประเมินผลรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group)

3. วิธีการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2554) ดังนี้

3.1.1 ด้านผลที่เกิดจากขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย (1) ขั้นตระหนักถึงความจาเป็น จำนวน 8 ข้อ (2) ขั้นประสานหน่วยงาน จำนวน 8 ข้อ (3) ขั้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน จำนวน 6 ข้อ (4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย จำนวน 8 ข้อ และ (5) ขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ จำนวน 12 ข้อ รวมจำนวน 42 ข้อ

3.1.2 ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย ประกอบด้วย (1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย จำนวน 8 ข้อ (2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป จำนวน 25 ข้อ (3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย จำนวน 5 ข้อ (4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย จำนวน 12 ข้อ (5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย จำนวน 6 ข้อ และ (6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล จำนวน 9 ข้อ รวมจำนวน 65 ข้อ

3.1.3 ด้านผลที่เกิดจากกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย (1) ด้านบุคลากร จำนวน 9 ข้อ (2) ด้านงบประมาณ จำนวน 15 ข้อ (3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 9 ข้อ (4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 9 ข้อ (5) ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 45 ข้อ รวมจำนวน 87 ข้อ

4.2 สร้างแบบประเมินผลคุณภาพนักเรียนจากการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2554) จำนวน 14 ข้อ

4.3 สร้างแบบประเมินคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาจากการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จานวน 30 ข้อ

4.4 สร้างแบบประเมินคุณภาพการบริหารการจากการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) จำนวน 25 ข้อ

4.5 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2554) จำนวน 15 ข้อ

4.6 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2554) จำนวน 15 ข้อ

4.7 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2553) จำนวน 15 ข้อ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลการดำเนินงาน โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อสรุปผลการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ได้องค์ประกอบ จำนวน 8 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จำนวน 51 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ด้านบุคลากรด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ การตระหนักและรับรู้ปัญหาการวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผลส่วนผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การดำเนินงานของเครือข่าย จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ ได้องค์ประกอบ จำนวน 6 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ จำนวน 74 ตัวบ่งชี้

ประกอบด้วย ด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพ การดำเนินภารกิจของเครือข่าย ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของเครือข่าย ด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และด้านการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล และการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ประสบความเจริญก้าวหน้า และความสำเร็จในหน้าที่การงาน

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\overline{X}$ = 3.57) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ การปฏิบัติตามแผน ($\overline{X}$ = 3.56) ด้านบริหารจัดการ การตระหนักและรับรู้ปัญหา ($\overline{X}$ = 3.47) ด้านงบประมาณ ($\overline{X}$ = 3.46) ด้านการบริหารจัดการ การวางแผน ($\overline{X}$ = 3.43) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\overline{X}$ = 3.38) ด้านบุคลากร ($\overline{X}$ = 3.32) และด้านการบริหารจัดการ การประเมินผล ($\overline{X}$ = 3.28) ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ของคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ การวางแผน ($\overline{X}$ = 4.89) รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ($\overline{X}$ = 4.88) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารจัดการ การปฏิบัติตามแผน ($\overline{X}$ = 4.87) ด้านการบริหารจัดการ การตระหนักและรับรู้ ($\overline{X}$ = 4.85) และด้านการบริหารจัดการ การประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.80) ตามลำดับ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย โดยภาพรวมทุกด้าน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกรายการ โดยมีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.32 - 0.43 โดยภาพรวม (0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ การปฏิบัติตามแผน (0.32) รองลงมา คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ การปฏิบัติตามแผน ด้านการบริหารจัดการ การวางแผน (0.33) ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ การตระหนักและรับรู้ (0.34) ด้านบุคลากร (0.38) และ ด้านบริหารจัดการ การประเมินผล (0.43)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ($\overline{X}$ = 3.59) รองลงมา คือ ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย การบริหารงานวิชาการ ($\overline{X}$ = 3.53) ด้านการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ($\overline{X}$ = 3.51) ด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย ($\overline{X}$ = 3.49) ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย การบริหารงานบุคคล ($\overline{X}$ = 3.45) ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย การบริหารงานทั่วไป ($\overline{X}$ = 3.44) ด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย ($\overline{X}$ = 3.42) ด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย ($\overline{X}$ = 3.39) และด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย การบริหารงานงบประมาณ ($\overline{X}$ = 3.34) ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือ โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา การบริหารงานบุคคล ($\overline{X}$ = 4.89) ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา การบริหารงานบุคคล ($\overline{X}$ = 4.88) ด้านกิจกรรมสำคัญ ที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย ด้านขอบข่ายและภารกิจ การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย การบริหารงบประมาณ ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย การบริหารงานทั่วไป ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ($\overline{X}$ = 4.87) ด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย ($\overline{X}$ = 4.85) ด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของ

เครือข่าย ($\overline{X}$ = 4.83) ด้านการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ($\overline{X}$ = 4.75) ตามลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือ ในโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมทุกด้าน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกรายการ โดยมีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.32 - 0.35 โดยภาพรวม (0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย การบริหารงานบุคคล (0.32) ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย (0.33) ด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย การบริหารงานวิชาการ ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย การบริหารงานทั่วไป และด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย และด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย (0.34) ตามลำดับ

3. ผลจากการสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย (1) บทนำ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์และเป้าหมาย (2) ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการการเครือข่ายขั้นพัฒนาความสัมพันธ์และขั้นรักษาความสัมพันธ์ (3) วิธีการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (4) กระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่ายเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจคุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่ายและการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ซึ่งนำเอาปัจจัยทางการบริหารจัดการศึกษามาปฏิบัติการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย (4.1) ด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน (4.2) ด้านงบประมาณ ได้แก่ การจัดแบ่งงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน (4.3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ การวางแผนด้านวัสดุอุปกรณ์การจัดหาบำรุงรักษาซ่อมแซมรูปแบบในการใช้งานและติดตามประเมินผล (4.4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศ เช่น ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ทำให้สารสนเทศมีประโยชน์และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ สื่อสารระหว่างกัน (4.5) ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย วิธีการบริหารจัดการ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการ 4 ประการ คือ การตระหนักและรับรู้ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล (5) การประเมินผลการใช้รูปแบบเป็นกระบวนการพิจารณาตัดสินที่เป็นระบบ ครอบคลุมถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ การประเมินผลการเนินงานตามรูปแบบการประเมินผลคุณภาพนักเรียน ครู การบริหารจัดการ และการสอบถามความพึงพอใจ และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จของการนารูปแบบไปใช้ เป็นการกำหนดเงื่อนไขให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาตามการดำเนินงานของเครือข่าย

5. ผลจากการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า วิธีการดำเนินงานของเครือข่าย ประกอบด้วย (1) การรวมกลุ่มเครือข่ายและการเลือกผู้นำ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษา (2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและ

ปัญหาโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคตามขอบข่ายภารกิจการบริหารงานของโรงเรียน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป (3) การระบุ เป้าหมายผู้นำเครือข่ายและสมาชิกได้ร่วมกันพิจารณาวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าประสงค์ของเครือข่ายร่วมกัน (4) การวางแผนและกำหนดแผนกลยุทธ์ได้ 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ที่ 3 สร้างเสริมศักยภาพของบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพ กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา (5) การจัดทำแผนปฏิบัติการและจัดสรรงบประมาณ ผู้นำและสมาชิกเครือข่ายได้ร่วมกันพิจารณาแผนปฏิบัติการจัดสรรงบประมาณตามโครงการทั้ง 6 โครงการ (6) การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์เมื่อผู้นำและสมาชิกเครือข่ายได้จัดทำแผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการแล้วจึงได้ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่เครือข่ายได้กำหนดไว้ทั้ง 6 โครงการ โดยได้ดำเนินการ ในปีการศึกษา 2563 ระหว่างวันที่ 10 กรกฎาคม 2563 – 9 ตุลาคม พ.ศ. 2563 และ (7) การประเมินผล ซึ่งผลการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (7.1) ด้านผลที่เกิดจากขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (7.2) ด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (7.3) ด้านผลที่เกิดจากการกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของเครือข่าย ก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการดำเนินการ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (8) การรายงานผล ได้ดำเนินการตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โครงการสอดคล้องกับ KPI (ตัวบ่งชี้) ที่ตั้งไว้ จึงได้นำผลการดำเนินงานมาจัดทำเป็นรายงานรวมกับรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียน สรุปรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2561 - 2562 (SAR) (8.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) โดยภาพรวมของนักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา 2562 สูงขึ้นกว่าปีการศึกษา 2561 ผลการประเมินผลคุณภาพนักเรียนตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ก่อนการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (8.2) ผลการประเมินผลคุณภาพครูตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ก่อนการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (8.3) ผลการผลคุณภาพการบริหารจัดการตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ก่อนการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและหลังการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังได้ประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลกรทางการศึกษาที่ที่มีต่อรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลกรทางการศึกษามีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียนที่มีต่อคุณภาพของนักเรียนที่เกิดจากการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เกิดจากการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานระดับนโยบาย ควรมีการกำหนดรูปแบบคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนเป็นรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือของกลุ่มบุคคล หน่วยงาน/ องค์กรต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

2. หน่วยงานต้นสังกัด ควรจะนำรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไปใช้แก้ปัญหาในการบริหารงานด้านคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณสำหรับเครือข่ายด้วย

3. หน่วยงานระดับสถานศึกษา ควรมีการขยายเครือข่าย เพิ่มเติมภาระงานที่จำเป็นอีกเพื่อช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพด้านการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการร่วมกันของโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

2.2 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้เชิงพื้นโรงเรียนมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

_____. (2556). **การพัฒนาเครือข่ายคุณภาพการศึกษา.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2561). **มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). **การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ส. เอเชียเพลส.

ขนิฏฐา กาญจนรังษีนนท์. (2542). **การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา.** กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน.

ทวีป อภิสิทธิ์. (2542). **ยุทธศาสตร์การสอน.** กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.

โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย.(2563). **รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2563.** พระนครศรีอยุธยา : โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย.

สมาน อัศวภมิ. (2553). **การบริหารการศึกษาสมัยใหม่.** (พิมพ์ครั้งที่ 5). อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการประเมินสรรถนะครู.** กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

_____. (2562). **สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2562 (IMD 2019).** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ชื่อเรื่อง การบริหารสถานศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA ของโรงเรียนบ้านทุ่งคา จังหวัดชลบุรี

ชื่อผู้วิจัย นางสาวนนทพร พิลาวุฒิ

บทคัดย่อ

จากสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid - 19) เป็นวงกว้างทั่วประเทศและทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ทั้งการท่องเที่ยว การค้าขาย ร้านอาหาร และธุรกิจบริการต่าง ๆ รวมถึงด้านการศึกษา นอกจากนี้ยังส่งผลให้สถานศึกษาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติ ทำให้เกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) ทั้งการกำหนดมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) การทำงานที่บ้าน (Work from Home) และมาตรการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ภายใต้แนวคิด“โรงเรียนหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ตามกระบวนการ PDCA โรงเรียนบ้านทุ่งคา จังหวัดชลบุรี 2) ศึกษาผลการใช้การบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA โรงเรียนบ้านทุ่งคา จังหวัดชลบุรี ในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา นักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคา ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนในการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ตามกระบวนการ PDCA โรงเรียนบ้านทุ่งคา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า มีการพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน (Plan) : P (Plan) วางแผนการดำเนินการและการสร้างรูปแบบการบริหาร 2) การปฏิบัติ (Do) : R (Response) ตอบสนองนโยบายนำไปสู่การปฏิบัติ, O (Opportunity) : การสร้างโอกาสทางการศึกษา และ M (Management) : การบริหารทรัพยากรในการจัดการศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ (Check) : P (Prevent) ป้องกันความผิดพลาด ขั้นตอนที่ 4 การรายงานผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Action) : T (Treat) บำบัดรักษา ส่งผลให้นักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคา ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ร้อยละ 90.88 และนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคามีความพึงพอใจต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19, PROMPT Model, กระบวนการ PDCA, โรงเรียนบ้านทุ่งคา

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ได้ส่งผลกระทบต่อประชากรโลกเป็นวงกว้าง โดยมีจำนวนผู้ป่วยติดเชื้อและผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในระยะเวลาอันรวดเร็ว องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคระบาดใหญ่ (Pandemic) ในวันที่ 11 มีนาคม พุทธศักราช 2563 (WHO, 2020, ย่อหน้า 17) รัฐบาลไทยได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน กรณีการแพร่ระบาดไวรัสโคโรน่า 2019 หรือ COVID 19 ฉบับแรกเมื่อเดือนมีนาคม 2563 ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ทั้งการท่องเที่ยว การค้าขาย ร้านอาหาร และธุรกิจบริการต่างๆ รวมถึงด้านการศึกษา นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่ากระทรวงศึกษาธิการ ลงนามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ ด้วยกระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียน นักศึกษา ที่จะได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดดังกล่าว อีกทั้งเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงและลดโอกาสการแพร่ระบาดใหม่ของโรค COVID-19 จึงให้สถานศึกษาทุกแห่งทั้งของรัฐและเอกชน ทั้งในระบบและนอกระบบ ซึ่งอยู่ในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่ควบคุมสูงสุด ตามที่ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด 19 (ศบค.) กำหนดใน 28 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพฯ ตาก นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง นครนายก กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว สมุทรปราการ จันทบุรี ชลบุรี ตราด ระยอง ชุมพร และระนอง ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 4 มกราคม 2564 ถึงวันอาทิตย์ที่ 31 มกราคม 2564 หรือจนกว่าจะมีการประกาศเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ในระหว่างที่สถานศึกษาต้องปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษดังกล่าว ให้ส่วนราชการต้นสังกัดกำหนดแนวทางจัดการเรียนการสอนตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ เช่น การสื่อสารแบบทางไกล หรือด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ หากไม่สามารถจัดการเรียนการสอนโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ สถานศึกษาอาจจัดการเรียนการสอนโดยใบสั่งงาน หรือมอบงานตามความเหมาะสม โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ทำให้เกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) ทั้งการกำหนดมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) การทำงานที่บ้าน (Work from Home) และมาตรการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ภายใต้แนวคิด“โรงเรียนหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” (ณัฏฐพล ทีปสุวรรณ, 2563)

โรงเรียนบ้านทุ่งคา ตั้งอยู่เลขที่อยู่ 4 หมู่ที่ 1 ถนนเทศบาลห้วยใหญ่ ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 20150 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีเขตพื้นที่บริการหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 ตำบลห้วยใหญ่ โรงเรียนอยู่ห่างจากตัวอำเภอ 15 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัด 66

กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด 5 ไร่ 91 ตารางวา เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 943 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารวม 42 คน จากสภาพที่ตั้งของโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี อำเภอบางละมุง ซึ่งเป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด 6 จังหวัด (สีแดงเข้ม) ได้แก่ 1) กรุงเทพฯ 2) ชลบุรี 3) เชียงใหม่ 4) นนทบุรี 5) ปทุมธานี และ 6) สมุทรปราการ ตามประกาศกำหนดเขตพื้นที่สถานการณ์โควิด-19 ของ ศูนย์บริหารจัดการโควิด-19 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2564 อีกทั้งโรงเรียนบ้านทุ่งคา ยังตั้งอยู่ในเขตชุมชน ใกล้ร้านสะดวกซื้อ เซเวน อีเลฟเวน และวัดเขาบุญมีดาราราม ด้วยโรงเรียนบ้านทุ่งคามีเนื้อที่ขนาดเล็ก แต่มีจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนจำนวนมาก อีกทั้งพื้นที่ส่วนหนึ่งยังเป็นพื้นที่ก่อสร้างอาคารเรียน สพฐ. แบบ 212 ล/57 ก. ปีงบประมาณ 2563 อีกด้วย ส่งผลให้โรงเรียนบ้านทุ่งคาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาได้ตามสถานการณ์ปกติ จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงเป็นความท้าทายในการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านทุ่งคา ที่ต้องปรับตัวตามวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาและพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด -19 ตามกระบวนการ PDCA โรงเรียนบ้านทุ่งคา จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อศึกษาผลการใช้การบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA โรงเรียนบ้านทุ่งคา จังหวัดชลบุรี ในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา นักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคา ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนในการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ตามกระบวนการ PDCA โรงเรียนบ้านทุ่งคา จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินงานรูปแบบ PROMPT Model ขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักวงจรคุณภาพ PDCA เป็นตัวขับเคลื่อนระบวนการทำงาน โดยยึดหลักในการทำงานได้แก่ การวางแผนปฏิบัติการ (P–Plan) การดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ (D - Do) การตรวจสอบประเมินผล (C – Check) และการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน (A – Action) เพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1. ขั้นวางแผน : Plan

P (Plan) : วางแผนการดำเนินการและการสร้างรูปแบบการบริหาร

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคและบริบทของสถานศึกษา

2. วางแผนการดำเนินงานโดยกำหนดรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบ PROMPT Model และวิธีการดำเนินงานที่จะขับเคลื่อนรูปแบบ PROMPT Model สู่การปฏิบัติ

3. ร่างคำสั่งมอบหมายหน้าที่คณะกรรมการดำเนินงาน ร่วมกันออกแบบกิจกรรมและวางแผนการดำเนินงาน สู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ : Do

มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ดังนี้

R (Response) : ตอบสนองนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

4. มอบหมายให้ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาทำการสำรวจความพร้อมของอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ทางไกล เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ทางไกล (ออนไลน์)

ตารางที่ 1 ผลการสำรวจความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนทางไกล (ออนไลน์)
ของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคา

ความพร้อมของอุปกรณ์	**จำนวนนักเรียน 943 คน**	
	คน	ร้อยละ
DLTV	312	33.09
มือถือ/แทบเลต	546	57.90
โน้ตบุ้ค/คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ	352	37.33
สัญญาณอินเตอร์เน็ต	280	29.69
ไม่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์	363	38.49

***ข้อมูลนักเรียน วันที่ 10 มิถุนายน 2564

จากตารางพบว่า นักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคาจำนวน 943 คน มีความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนทางไกล (ออนไลน์) ดังนี้ อุปกรณ์ DLTV จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 33.09 อุปกรณ์มือถือ/แทบเลตจำนวน 546 คน คิดเป็นร้อยละ 57.90 อุปกรณ์โน้ตบุ้ค/คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะจำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 37.33 สัญญาณอินเตอร์เน็ตจำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 29.69 และไม่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์จำนวน 363 คน คิดเป็นร้อยละ 38.49

O (Opportunity) : การสร้างโอกาสทางการศึกษา

5. นำผลการสำรวจความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนทางไกล (ออนไลน์) ของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคามาวิเคราะห์ เพื่อจัดกลุ่มการเรียนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำหนดให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของนักเรียนแต่ละคน ดังนี้

ตารางที่ 2. การจัดกลุ่มรูปแบบการเรียนรู้ตามความพร้อมด้านอุปกรณ์ของนักเรียน

ความพร้อมด้านอุปกรณ์	รูปแบบการจัดการเรียนรู้
กลุ่มที่ 1. นักเรียนที่มีอุปกรณ์แต่สัญญาณอินเตอร์เน็ตไม่เสถียร	On – Demand
กลุ่มที่ 2. นักเรียนที่มีอุปกรณ์ และสัญญาณอินเตอร์เน็ตเสถียร	Online
กลุ่มที่ 3. นักเรียนที่ไม่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์และสัญญาณอินเตอร์เน็ต	On - Hand

6. มอบหมายครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ติดตามการเข้าเรียนของนักเรียนทุกวัน ผ่านช่องทางไลน์และโทรศัพท์ และรายงานผลต่อกลุ่มบริหารงานวาการ เพื่อจัดทำบันทึกสถิติการเข้าเรียนรายงานต่อผู้บริหารเป็นลำดับต่อไป

ตารางที่ 3 ผลการติดตามการเข้าเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคา ปีการศึกษา 1/2564

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน (คน)			จำนวนนักเรียน (ร้อยละ)		
	ทั้งหมด	เข้าเรียน	ไม่เข้าเรียน	ทั้งหมด	เข้าเรียน	ไม่เข้าเรียน
อนุบาล 2	37	33	4	100	89.19	10.81
อนุบาล 3	58	52	6	100	89.66	10.34
ประถมศึกษาปีที่ 1	79	68	11	100	86.08	13.92
ประถมศึกษาปีที่ 2	72	71	1	100	98.61	1.39
ประถมศึกษาปีที่ 3	89	72	17	100	80.90	19.10
ประถมศึกษาปีที่ 4	74	71	3	100	95.95	4.05
ประถมศึกษาปีที่ 5	77	72	5	100	93.51	6.49
ประถมศึกษาปีที่ 6	74	61	13	100	82.43	17.57
มัธยมศึกษาปีที่ 1	146	134	12	100	91.78	8.22

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน (คน)			จำนวนนักเรียน (ร้อยละ)		
	ทั้งหมด	เข้าเรียน	ไม่เข้าเรียน	ทั้งหมด	เข้าเรียน	ไม่เข้าเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 2	140	129	11	100	92.14	7.86
มัธยมศึกษาปีที่ 3	97	94	3	100	96.91	3.09
ผลรวม	943	857	86	100	90.88	9.12

จากตารางพบว่า นักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคา จำนวน 943 คน เข้าเรียนจำนวน 857 คน คิดเป็นร้อยละ 90.88 และไม่ได้เข้าเรียนจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 9.12 สามารถแปลความได้ว่า นักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคาได้รับโอกาสในการเข้ารับการจัดการเรียนรู้เท่าเทียมกัน

7. จัดกิจกรรมระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยได้รับความร่วมมือจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน รายละเอียดดังนี้

7.1 ผู้ใหญ่ใจดี จากสมาคม ไว ดับยู ซี เอ (YOUNG WOMEN'S CHRISTIAN ASSOCIATION of BANGKOK – PATTAYA CENTER) มอบแว่นตาเพื่อการศึกษาให้นักเรียน จำนวน 56 คน เป็นเงินมูลค่า 50,000 บาท

7.2 ผู้ใหญ่ใจดีจากชมรมปันน้ำใจสู่น้องและสมาคมช่างโลหะเฟืองเหนือ ร่วมกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 มอบทีวีพร้อมอุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอนทางไกล DLTV “ทีวีเพื่อการศึกษา สู่นักเรียน สพป.ชบ. เขต 3” เครื่องละ 1,500 บาท จำนวน 9 เครื่อง เป็นเงิน 13,500 บาท

7.3 ผู้ใหญ่ใจดีจากโรงสีสุรีพร โรงสีกิจทวียโสธร ร้านทองสุวรรณี มอบข้าวสารจำนวน 521 ถุง ให้กับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 521 คน ถุงละ 120 บาท เป็นเงินทั้งสิ้น 62,520 บาท

8. ดำเนินการตามโครงการให้ความช่วยเหลือภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา เพื่อบรรเทาผลกระทบของผู้ปกครอง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ตารางที่ 4 ข้อมูลการจ่ายเงินตามโครงการให้ความช่วยเหลือภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา เพื่อบรรเทาผลกระทบของผู้ปกครอง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน (คน)			จำนวนนักเรียน (ร้อยละ)		
	ทั้งหมด	ติดตามได้	ติดตามไม่ได้	ทั้งหมด	ติดตามได้	ติดตามไม่ได้
อนุบาล 2	37	37	0	100	100.00	0.00
อนุบาล 3	58	58	0	100	100.00	0.00
ประถมศึกษาปีที่ 1	79	79	0	100	100.00	0.00
ประถมศึกษาปีที่ 2	72	72	0	100	100.00	0.00
ประถมศึกษาปีที่ 3	89	89	0	100	100.00	0.00
ประถมศึกษาปีที่ 4	74	74	0	100	100.00	0.00
ประถมศึกษาปีที่ 5	77	77	0	100	100.00	0.00
ประถมศึกษาปีที่ 6	74	74	0	100	100.00	0.00
มัธยมศึกษาปีที่ 1	146	144	2	100	98.63	1.37
มัธยมศึกษาปีที่ 2	140	137	3	100	97.86	2.14
มัธยมศึกษาปีที่ 3	97	96	1	100	98.97	1.03
ผลรวม	943	937	6	100	99.36	0.64

*** ผู้ปกครองได้รับเงินช่วยเหลือจากกระทรวงศึกษาธิการ คนละ 2,000 บาท

จากตารางพบว่า สามารถติดตามผู้ปกครองได้ 937 คน คิดเป็นร้อยละ 99.36 ติตตามไม่ได้ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.64 โรงเรียนได้นำจ่ายเงินตามโครงการให้ความช่วยเหลือภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา เพื่อบรรเทาผลกระทบของผู้ปกครอง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 1,874,000 บาท และนำส่งคืนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรีเขต 3 จำนวน 12,000 บาท

สรุปได้ว่า โรงเรียนบ้านทุ่งคามีการดำเนินการในการกำกับ ติดตาม การจัดการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียมกัน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการทำกิจกรรมระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของผู้ปกครอง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

M (Management) : การบริหารทรัพยากรในการจัดการศึกษา

ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป โดยส่งเสริมการพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ การจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยี โดยเฉพาะการอบรมออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา ประหยัดค่าใช้จ่าย หลากหลายหัวข้อตามความถนัดและความสนใจ สนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชน

โรงเรียนบ้านทุ่งคา จัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน 3 รูปแบบคือ On-Hand, On - Demand และ Online รายละเอียดดังนี้

ระดับปฐมวัย ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ On – Hand และ On – Demand เป็นหลัก โดยจัดกิจกรรมผ่านระบบไลน์กลุ่มห้องเรียน มีการจัดส่งใบงาน แบบฝึกทักษะต่าง ๆ และมีการอัดคลิปวีดีโอ สื่อการเรียนการสอน

ระดับประถมศึกษา ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ On – Hand และ On – Demand เป็นหลัก เน้นวิชาหลัก คือ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิชาภาษาอังกฤษ ส่วนวิชาอื่น ๆ จะมีการบูรณาการให้เหมาะสม โดยจัดกิจกรรมผ่านระบบไลน์กลุ่มห้องเรียน มีการจัดส่งใบงาน แบบฝึกทักษะต่าง ๆ และมีการอัดคลิปวีดีโอ เกมการเรียน การทดสอบผ่าน Google form

ระดับมัธยมศึกษา ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนทั้ง 3 รูปแบบ คือ On - Hand, On - Demand และ Online โดยมีครูประจำชั้นและครูประจำวิชาเป็นผู้จัดกิจกรรมผ่านระบบไลน์กลุ่มห้องเรียน และไลน์กลุ่มวิชา มีการจัดส่งใบงาน แบบฝึกทักษะต่าง ๆ มีการบันทึกคลิปวีดีโอการสอนลงบน Social Media, Youtube สื่อการเรียนเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนแบบถ่ายทอดสด ผ่านระบบเทคโนโลยี

จากการดำเนินงานดังกล่าว ส่งผลให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบ้านทุ่งคา ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ทางไกล มีการผลิตสื่อนวัตกรรมวิถีใหม่ และได้รับรางวัลผลิตสื่อการเรียนรู้ส่งเสริมการสอนทางไกล จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 13 คน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ ประเมินผลการเรียนรู้ : Check

P (Prevent) : ป้องกันความผิดพลาด

9. ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน โดยการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคาต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA โดยใช้ Google form ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert) ด้วยการให้คะแนนความพึงพอใจแต่ละปัจจัยจากคะแนน 1 ถึง 5 โดย 5 คือ พึงพอใจมากที่สุด 4 คือ พึงพอใจมาก 3 คือ พึงพอใจปานกลาง 2 คือ พึงพอใจน้อย และ 1 คือ พึงพอใจน้อยที่สุด

การแปลผลตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

10. มอบหมายครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ส่งลิ้งค์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคาต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA ให้นักเรียนทำแบบสอบถาม

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคาต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA (ร้อยละ)

รายการ	**ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
ด้านที่ 1 การวางแผน (Plan)					
1. การดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอน เป็นระบบ มีการชี้แจง สร้างความเข้าใจก่อนดำเนินงานทุกกิจกรรม/โครงการ	45.47	45.15	9.39	0	0
ด้านที่ 2 การปฏิบัติ (Do)					
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	42.72	48.87	8.41	0	0
3. การดำเนินงานตามโครงการให้ความช่วยเหลือภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา เพื่อบรรเทาผลกระทบของผู้ปกครอง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความรวดเร็ว ถูกต้อง	66.83	33.17	0.00	0	0
4. การสนับสนุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ทุนการศึกษา ในการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19	66.83	33.17	0.00	0	0
5. 5. ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายวิธี มีการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เอาใจใส่ผู้เรียน	42.88	48.06	9.06	0	0

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)				
	5	4	3	2	1
ค่าเฉลี่ย ด้านที่ 2	54.81	40.82	4.37	0	0
ด้านที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ (Check)					
6. ชิ้นงาน ภาระงาน การทดสอบ วัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	42.72	47.90	9.39	0	0
ขั้นตอนที่ 4 การรายงานผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Action)					
7. การแจ้งผลสะท้อนกลับ ชี้แจงข้อดี ข้อเสีย ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไขปัญหา	36.08	55.83	8.09	0	0
8. การรายงานผลการดำเนินการ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร	37.86	54.53	7.61	0	0
ค่าเฉลี่ย ด้านที่ 4	36.97	55.18	7.85	0	0
ค่าเฉลี่ยด้านรวม	47.67	45.83	6.49	0	0

***จำนวนผู้ทำแบบสอบถามฯ ผ่าน Google form ทั้งหมด 618 คน

จากตาราง พบว่านักเรียนจำนวน 618 คน มีระดับความพึงพอใจ ด้านที่ 1 การวางแผน (Plan) ระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 45.47 ระดับความพึงพอใจมากร้อยละ 45.15 และระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 9.39 ค่าเฉลี่ยด้านที่ 2 การปฏิบัติ (Do) ระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 54.81 ระดับความพึงพอใจมากร้อยละ 40.82 และระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 4.37 ด้านที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ (Check) ระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 42.72 ระดับความพึงพอใจมากร้อยละ 47.90 และระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 9.39 ขั้นตอนที่ 4 การรายงานผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Action) มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 36.97 ระดับความพึงพอใจมากร้อยละ 55.18 และระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 7.85

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคาต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA (X , และ S.D.)

รายการ	X	S.D.	แปลผล
ด้านที่ 1 การวางแผน (Plan)			
1. การดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอน เป็นระบบ มีการชี้แจง สร้างความเข้าใจก่อนดำเนินงานทุกกิจกรรม/โครงการ	4.36	0.42	พึงพอใจมาก
ด้านที่ 2 การปฏิบัติ (Do)			
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.34	0.39	พึงพอใจมาก
3. การดำเนินงานตามโครงการให้ความช่วยเหลือภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา เพื่อบรรเทาผลกระทบของผู้ปกครอง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความรวดเร็ว ถูกต้อง	4.67	0.22	พึงพอใจมากที่สุด
4. การสนับสนุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ทุนการศึกษา ในการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19	4.67	0.22	พึงพอใจมากที่สุด
5. ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายวิธี มีการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เอาใจใส่ผู้เรียน	4.34	0.41	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยด้านที่ 2	4.50	0.34	พึงพอใจมากที่สุด
ด้านที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ (Check)			
6. ชิ้นงาน ภาระงาน การทดสอบ วัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.33	0.41	พึงพอใจมาก
ด้านที่ 4 การรายงานผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Action)			
7. การแจ้งผลสะท้อนกลับ ชี้แจงข้อดี ข้อเสีย ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไขปัญหา	4.28	0.36	พึงพอใจมาก
8. การรายงานผลการดำเนินการ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร	4.30	0.36	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยด้านที่ 4	4.29	0.36	พึงพอใจมาก
ด้านรวม	4.41	0.37	พึงพอใจมาก

***ผู้ทำแบบสอบถามผ่าน Google form จำนวน 618 คน

จากตาราง พบว่า นักเรียนจำนวน 618 คน มีความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคาต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA ด้านที่ 1 การวางแผน (Plan) ระดับความพึงพอใจมาก ด้านที่ 2 การปฏิบัติ (Do) ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ด้านที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ (Check) ระดับความพึงพอใจมาก ด้านที่ 4 การรายงานผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Action) ระดับความพึงพอใจมาก และด้านรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก

ขั้นตอนที่ 4 การรายงานผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา : Action

T (Treat) : บำบัดรักษา นำผลการประเมินมาปรับปรุง เมื่อสิ้นสุดผลการนิเทศแต่ละครั้ง รายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบ โดยทำเป็นบันทึกข้อความหรือแบบรายงาน จัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศและวิเคราะห์ผลสำเร็จของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพัฒนางาน ต่อยอดความรู้นวัตกรรมและยกระดับคุณภาพอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสรุปผลเสนอต่อผู้บริหารและแลกเปลี่ยน แบ่งปัน การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ

แผนภาพแสดงกระบวนการ PDCA ขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงาน PROMPT Model

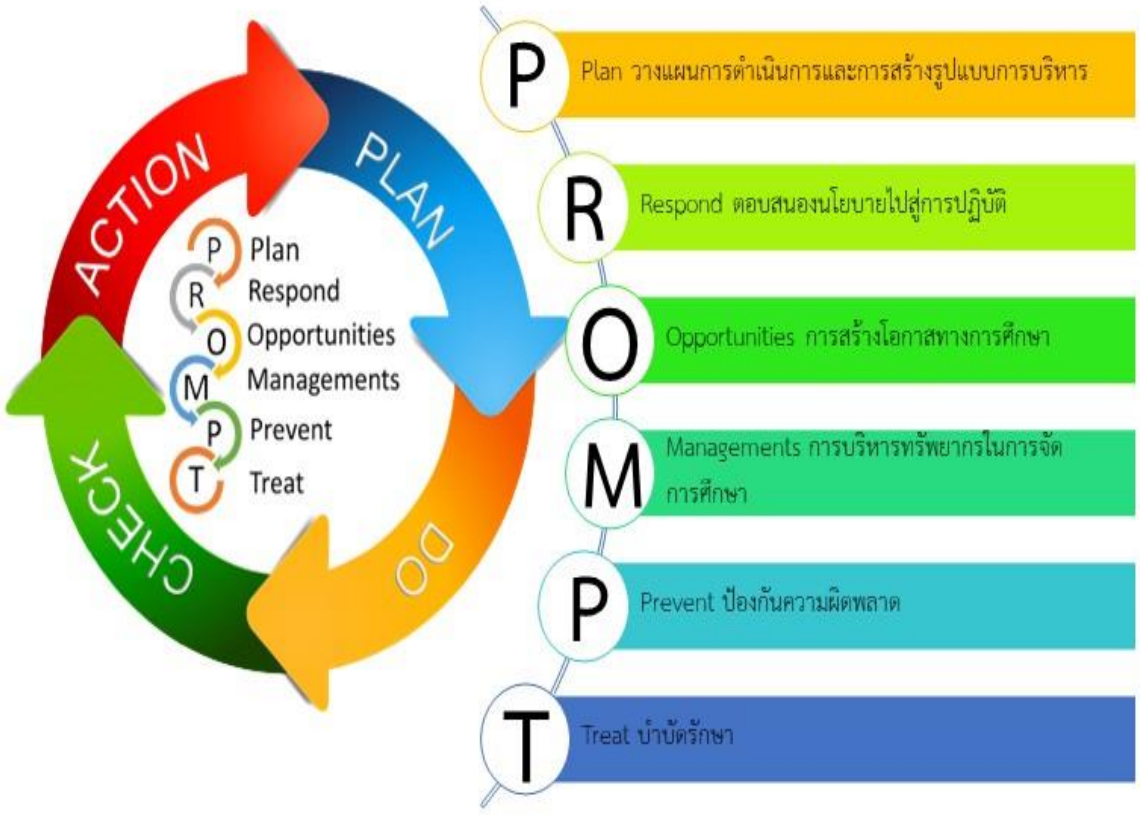

แผนภาพ FLOW CHART แสดงวิธีการดำเนินงานรูปแบบ PROMPT Model

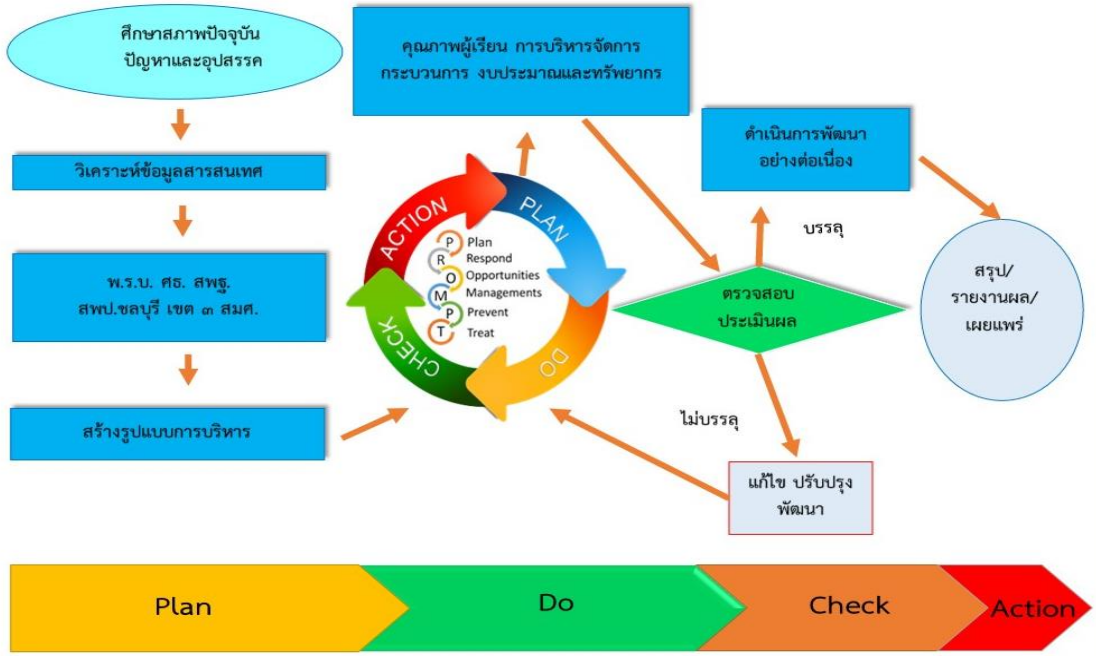

สรุปผลการวิจัย

ผลการดำเนินงานการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA โรงเรียนบ้านทุ่งคา จังหวัดชลบุรี ซึ่งกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคา ระดับชั้นอนุบาล 2– มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประชากรกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 943 คน เมื่อมีการนำหลักการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศมาใช้ในครั้งนี้ มีผลการดำเนินงานสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ตามกระบวนการ PDCA โรงเรียนบ้านทุ่งคา จังหวัดชลบุรี จากการศึกษาพบว่า มีการพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ตามกระบวนการ PDCA ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) : P (Plan) วางแผนการดำเนินการและการสร้างรูปแบบการบริหาร

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (Do) : R (Response) ตอบสนองนโยบายนำไปสู่การปฏิบัติ,

: O (Opportunity) การสร้างโอกาสทางการศึกษา และ

: M (Management) การบริหารทรัพยากรในการจัดการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ (Check) : P (Prevent) ป้องกันความผิดพลาด

ขั้นตอนที่ 4 การรายงานผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Action) : T (Treat) บำบัดรักษา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาผลการใช้การบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA โรงเรียนบ้านทุ่งคา จังหวัดชลบุรี ในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา นักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคา ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

นักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคาจำนวน 943 คน มีความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนทางไกล (ออนไลน์) ดังนี้ อุปกรณ์ DLTV จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 33.09 อุปกรณ์มือถือ/แทบเลตจำนวน 546 คน คิดเป็นร้อยละ 57.90 อุปกรณ์โน้ตบุ้ค/คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะจำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 37.33 สัญญาณอินเตอร์เน็ตจำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 29.69 และไม่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์จำนวน 363 คน คิดเป็นร้อยละ 38.49 นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาจัดกลุ่มรูปแบบการเรียน โดย กลุ่มที่ 1. นักเรียนที่มีอุปกรณ์แต่สัญญาณอินเตอร์เน็ตไม่เสถียร ใช้รูปแบบ On – Demand กลุ่มที่ 2. นักเรียนที่มีอุปกรณ์ และสัญญาณอินเตอร์เน็ตเสถียร ใช้รูปแบบ Online และกลุ่มที่ 3. นักเรียนที่ไม่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์และสัญญาณอินเตอร์เน็ต ใช้รูปแบบ On – Hand ส่งผลให้การติดตามการเข้าเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคาจำนวน 943 คน เข้าเรียนจำนวน 857 คน คิดเป็นร้อยละ 90.88 และไม่ได้เข้าเรียนจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 9.12 นอกจากนี้ยังมีการดำเนินงานตามตามโครงการให้ความช่วยเหลือภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา เพื่อบรรเทาผลกระทบของผู้ปกครอง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถติดตามผู้ปกครองได้ 937 คน คิดเป็นร้อยละ 99.36 ติดตามไม่ได้ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.64 โรงเรียนได้นำจ่ายเงินตามโครงการ จำนวน 1,874,000 บาท และนำส่งคืนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรีเขต 3 จำนวน 12,000 บาท รวมถึงการดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคเครือข่ายหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งผลให้นักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคาได้รับการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA อย่างเท่าเทียม มีความเสมอภาคทางด้านการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคาต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA

ผลจากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งคาต่อการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA ด้วย Google form พบว่า นักเรียนจำนวน 618 คนที่ร่วมทำแบบสอบถาม โดยมีความพึงพอใจ ด้านที่ 1 การวางแผน (Plan) ระดับความพึงพอใจมาก ด้านที่ 2 การปฏิบัติ (Do) ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ด้านที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ (Check) ระดับความพึงพอใจมาก ด้านที่ 4 การรายงานผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Action) ระดับความพึงพอใจมาก และด้านรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ในการนำการบริหารการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยตัวแบบ PROMPT Model ตามกระบวนการ PDCA ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาทั่วไป ควรจะศึกษาบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของแต่ละพื้นที่ และแนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2. หลักในการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ คือผู้บริหารต้องเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้าเปลี่ยน เพื่อการพัฒนาการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลา

3. สร้างความตระหนัก ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ให้แก่ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ฉบับที่ 22.(2564, พฤษภาคม).

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ.(2564, มกราคม).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 137 ตอนพิเศษ 69 ง. (2564, มกราคม). ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร, หน้า 1.

รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) โรงเรียนบ้านทุ่งคา ปีการศึกษา 2563. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน, หน้า 21.

ศูนย์เฉพาะกิจการจัดการศึกษาทางไกลในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). แนวทางการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (COVID-19) ปีการศึกษา 2563. สืบค้น ตุลาคม 22, 2564 จาก https://covid19.obec.go.th/.

เอกสารประกอบการรับการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนบ้านทุ่งคา (2564, สิงหาคม)

WHO. (2020). Archived: WHO Timeline COVID 19. Retrieved January 17, 2021, from https://www.who.int/news room/detail/27 04 2020 who timeline covid 19.

ชื่อเรื่อง รายงานการพัฒนาแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ชื่อผู้วิจัย นายณัฐพล เพ็งโสภา
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนปากเกร็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

บทคัดย่อ

รายงานการพัฒนาแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่าง ในการรายงานครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/7 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 47 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 1) แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้รายงานทำการวิเคราะห์โดยการคำนวณหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ค่าร้อยละ (P) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**S.D.**) และค่า t-test for dependent samples

ผลการศึกษาพบว่า

1) แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 83.23/82.98 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58, ***S.D.***= 0.56)

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ , ไวยากรณ์ภาษาจีน

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 4 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดล้องกับความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์นำความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอน โดยผสมผลสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกสาขา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งความสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 11-12) ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจจะเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 2555-2559 ได้มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับการจัดให้มีการสร้างนวัตกรรมที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างพอเพียง ตลอดจนการนำกิจกรรมที่หลากหลายมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 11)

การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะภาษาจีนในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องเป็นไปตามมาตรฐานสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ แต่ภาษาจีนเป็นเพียงวิชาเลือก สภาพจริงของการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่องเหมือนเช่นภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนและสถานศึกษาส่วนใหญ่ จึงประสบความยุ่งยากในการกำหนดขอบข่ายและสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งมีทั้งผู้เรียนที่มีประสบการณ์บ้างแล้ว หรือบางคนไม่เคยมีมาก่อน ครูจึงต้องการแนวทางที่ชัดเจนว่าขอบข่ายการเรียนรู้ภาษาจีนในแต่ละระดับชั้นควรมีมากหรือน้อยเพียงใด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนให้สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้วยการจัดทำมาตรฐานสาระการเรียนรู้ภาษาจีนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนของตน จำนวน 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรภาษาจีน 12 ปี (ป.1-ม.6) หลักสูตรภาษาจีน 6 ปี (ม.1-ม.6) และหลักสูตรภาษาจีน 3 ปี (ม.4-ม.6) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : คำนำ) ในส่วนของโรงเรียนปากเกร็ดใช้หลักสูตรภาษาจีน 6 ปี (ม.1-ม.6)

การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยโดยทั่วไปยังใช้ระบบเก่าซึ่งเน้นการท่องจำ อ่าน คัด เขียน โดยไม่เกิดแรงจูงใจในการที่จะนำไปใช้ในชีวิตจริง อีกทั้งตำราที่ใช้ต่าง ๆ ยังมีความล้าหลัง และจากการอภิปรายของผู้บริหารและครูกว่า 150 คน จาก 124 โรงเรียน ทั่วประเทศพบว่าปัญหาหลักอยู่ที่ครูผู้สอนขาดหลักสูตรและแบบเรียน รวมไปถึงการขาดการสนับสนุนจากรัฐ วิธีการที่จะให้นักเรียนไทยเรียนภาษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับขนบธรรมเนียมและสภาพสังคมไทย (ศูนย์จีนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2551 : 1) นอกจากนี้โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้รายงานได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนยังไม่สามารถใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนถูกต้อง เช่น การสร้างประโยคในภาษาจีนโดยการ

เรียงลำดับคำ การใช้กริยาคำวิเศษณ์ คำบุพบท คำเสริม ตลอดจนเรียงโครงสร้างไม่ถูกตามหลักไวยากรณ์ภาษาจีนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้รายงานได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนและพบว่า แบบฝึกทักษะเป็นนวัตกรรมอีกรูปแบบหนึ่งที่นักเรียนสามารถฝึกกิจกรรมซ้ำ ๆ และบ่อย ๆ ได้จากแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น โดยเฉพาะทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน จะประสบผลสำเร็จได้ดีนั้นเมื่อผู้เรียนมีการฝึกใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนซ้ำ ๆ การใช้แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนจะช่วยให้นักเรียนเกิดความเคยชิน สามารถนำผลการฝึกมาปรับปรุงแก้ไขได้ทันที ทราบผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้แบบฝึกทักษะยังเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ครูทราบว่าผู้เรียนหรือผู้ใช้แบบฝึกทักษะมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะทำให้ครูสามารถใช้เป็นแนวทางในการเสริมความรู้ให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญและมีทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนที่สูงขึ้น ประกอบกับเคยมีผู้ทำการศึกษาพบว่าการใช้แบบฝึกทักษะภาษาจีน สามารถพัฒนาผลการเรียนภาษาจีนของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลี่ หยาง (Li YANG. 2554 : บทคัดย่อ) การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนตัวอักษรจีนสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียน ครู ผู้เชี่ยวชาญต้องการให้มีการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนตัวอักษรจีนที่รูปภาพที่มีสีสรรและสวยงาม ภาษาที่ใช้อธิบายเข้าใจง่าย สอดแทรกกิจกรรมที่หลากหลาย คำนึงถึงลักษณะของ ตัวอักษรจีน 2) แบบฝึกทักษะการเขียนตัวอักษรจีนประกอบด้วยคำนำ คำชี้แจง แผนการจัดการเรียนรู้ ใบงานฝึกทักษะซึ่งมี 6 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 ตัวอักษรจีนที่เกี่ยวกับร่างกาย ชุดที่ 2 ตัวอักษรจีนที่เกี่ยวกับคน ชุดที่ 3 ตัวอักษรจีนที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ชุดที่ 4 ตัวอักษรจีนที่เกี่ยวกับพืชและสัตว์ ชุดที่ 5 ตัวอักษรจีนที่เกี่ยวกับของใช้และเครื่องมือ ชุดที่ 6 ตัวอักษรจีนแบบโครงสร้างประสม แบบทดสอบหลังเรียน แบบฝึกทักษะการเขียนตัวอักษรจีน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 90.00/89.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ 3) นำแบบฝึกทักษะการเขียนตัวอักษรจีนไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 /1 พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจ กระตือรือร้นทำแบบฝึกทักษะนักเรียนแบบร่วมมือกัน โดยครูคอยช่วยเหลือนักเรียนทำแบบฝึกทักษะ 4) นักเรียนมีทักษะทางการเขียนตัวอักษรจีนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนตัวอักษรจีนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังเรียนนักเรียนมีทักษะทางการตัวอักษรจีนสูงกว่าก่อนเรียนและนักเรียนมีความคิดเห็นว่ากิจกรรมในแบบฝึกทักษะน่าสนใจภาษาในแบบฝึกชัดเจน เข้าใจง่าย ภาพประกอบสวยงาม มีการเรียนลำดับขั้นตอนการฝึกจากง่ายไปยาก

จากเหตุผลความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้รายงานจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ขึ้นเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนของนักเรียน ซึ่งผลที่ได้จากการรายงานในครั้งนี้ นอกจากจะช่วยพัฒนาทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนของนักเรียนให้ดีขึ้นแล้ว ยังเป็นการลดปัญหาเกี่ยวกับการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนในการสื่อสารของนักเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการสื่อสารด้วยภาษาจีนต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

รายงานการพัฒนาแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้รายงานได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
4. รูปแบบของการศึกษา
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. ระยะเวาการทดลอง
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 2 ห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 70 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากห้องเรียน ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/7 มีนักเรียนจำนวน 47 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบเลือกตอบ (Multiple Choices) ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

การสร้างเรื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีขั้นตอน ดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนปากเกร็ด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับโครงสร้างเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชาภาษาจีนพื้นฐาน 5 (รหัสวิชา จ33201) ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดหน่วยการเรียน

1.3 วิเคราะห์สาระของหลักสูตร ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร คำอธิบายวิชาภาษาจีนพื้นฐาน 5 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน เพื่อกำหนดเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน

1.4 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนวิธีการสร้างแบบฝึกทักษะจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนในครั้งนี้

1.5 ดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามเนื้อหาที่กำหนด จำนวน 7 เล่ม ประกอบด้วย

เรื่องที่ 1 名词 คำนาม
เรื่องที่ 2 动词 คำกริยา
เรื่องที่ 3 助动词 คำกริยานุเคราะห์
เรื่องที่ 4 形容词 คำคุณศัพท์
เรื่องที่ 5 量词 คำลักษณนาม
เรื่องที่ 6 介词 คำบุพบท
เรื่องที่ 7 连词 คำสันธานหรือคำเชื่อม

1.6 นำแบบฝึกทักษะการใช้ไวยกรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ดร.ศศิณัฏฐ์ สรรคบุรานุรักษ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อาจารย์ Wei Jie อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ และนางพัชยา วิชาวงศ์ ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา เวลา ข้อคำแนะนำในส่วนที่บกพร่องเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.7 นำแบบประเมิน แบบฝึกทักษะการใช้ไวยกรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้รายงานสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบฝึกทักษะ เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.2552 : 102-103)

คะแนน	**ช่วงคะแนน**	**ความหมาย**
5	4.51 - 5.00	เหมาะสมมากที่สุด
4	3.51 - 4.50	เหมาะสมมาก
3	2.51 - 3.50	เหมาะสมปานกลาง
2	1.51 - 2.50	เหมาะสมน้อย
1	1.00 - 1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด

ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. ปรับปรุงแบบฝึกหัดย่อยในแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน แต่ละเล่มให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน

2. ปรับการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับผู้เรียนและควรใช้ภาษาที่ชัดเจน ซึ่งผู้เรียนอ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเหมาะสม โดยดูค่าเฉลี่ยที่ 3.51 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00 ผลพบว่า แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

1.8 นำแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ ดังนี้

1.8.1 การทดลองแบบรายบุคคล

นำแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/7 โรงเรียนปากเกร็ด จำนวน 3 คน โดยแยกตามความสามารถ คือ เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 1 คน ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 เพื่อตรวจดูความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบฝึกทักษะ ผลการทดลองพบว่าองค์ประกอบแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น กำหนดบทบาทครูและนักเรียนไม่ชัดเจน ใช้คำสั่ง ใช้ภาษาและคำศัพท์ภาษาจีนยากเกินไป ทำให้นักเรียนอ่านแล้วเข้าใจยาก ทำให้ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในขั้นนี้ ได้ค่าเท่ากับ 70.39/66.67 ผู้รายงานจึงปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกทักษะตามข้อบกพร่องที่พบสำหรับทดลองใช้ในครั้งต่อไป

1.8.2 การทดลองแบบกลุ่มย่อย

นำแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/7 โรงเรียนปากเกร็ด จำนวน 10 คน โดยแยกตามความสามารถ คือ เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 เพื่อดูความเหมาะสมของภาษาเนื้อหาและเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ผลการทดลอง พบว่าแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น มีเนื้อหา/กิจกรรมมากเกินไป นักเรียนไม่สามารถทำเสร็จทันเวลาที่กำหนด และเมื่อนำไปวิเคราะห์หาประสิทธิภาพพบว่าได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.13/74.00 ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้รายงานจึงได้ลดจำนวนกิจกรรมการฝึกลง เพื่อให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดมากขึ้น

1.8.3 การทดลองแบบภาคสนาม

นำแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/7 โรงเรียนปากเกร็ด จำนวน 30 คน ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 สำหรับทดลองหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะครั้งสุดท้าย ผลการทดลองพบว่าแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้น มีผลทำให้นักเรียนสามารถทำคะแนนแบบฝึกย่อยระหว่างเรียน แบบทดสอบย่อยหลังเรียน รวมถึงคะแนนผลสัมฤทธิ์ได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพ 83.35/83.25 สามารถนำไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้

1.9 นำแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไปจัดทำเป็นรูปเล่มสมบูรณ์สำหรับนำไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามแผนการทดลองต่อไป

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ผู้รายงานสร้างขึ้นตามลำดับ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตร คู่มือการวัดผลประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างข้อสอบจากเอกสาร ตำรา เทคนิคการเขียนข้อทดสอบ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.3 วิเคราะห์พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการเชื่อมโยงเนื้อหา สาระสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหา แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัดโดยใช้ข้อสอบแบบอิงเกณฑ์ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ต้องการใช้จริง 40 ข้อ

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.6 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร IOC (IOC : Item Objective Congruence) แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ตามวิธีของโรวิเนลลีและแอมเบิลตัน (Rovinalli and Hambleton ; อ้างอิงในบุญชม ศรีสะอาด.2552 : 92) ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่า แบบทดสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
0 เมื่อไม่แน่ใจว่า แบบทดสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
-1 เมื่อแน่ใจว่า แบบทดสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.7 นำผลการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มาหาค่าความสอดคล้องพบว่าได้ค่าความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67 - 1.00 หมายความว่า ข้อสอบที่สร้างขึ้นทั้งหมด มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้สามารถนำไปทดลองใช้ได้

2.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/7 โรงเรียนปากเกร็ด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ

2.9 นำกระดาษคำตอบที่ได้จากการทดลองสอบมาตรวจให้คะแนนและนำไปหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีของเบรนแนน (Brennan Index หรือ B - Index) (บุญชม ศรีสะอาด. 2552 : 93 - 94) ผลปรากฏว่าได้ข้อสอบที่ใช้ได้ จำนวน 40 ข้อ จากที่สร้างขึ้นทั้งหมด 50 ข้อ โดยมีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.47 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.21 - 0.77

2.10 นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีของโลเวท (Lovett) ผลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.78

2.11 พิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามแผนการทดลองต่อไป

3. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ผู้รายงานดำเนินการ ดังนี้

3.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ศึกษาข้อคำถาม/รายการประเมินที่เกี่ยวกับการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถาม

3.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดระดับความพึงพอใจ ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	ความพึงพอใจมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	ความพึงพอใจมาก
คะแนน	3	หมายถึง	ความพึงพอใจปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ชุดเดิม) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและภาษา ความเที่ยงตรงและความสอดคล้อง

3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ชุดเดิม) โดยปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาและภาษาที่ใช้แต่ละข้อให้สอดคล้องกันในแต่ละประเด็นเพิ่มข้อคำถามในบางข้อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา
0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา
- 1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา

ผลการประเมินพบว่าแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 สามารถนำไปทดลองใช้ได้

3.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/7 โรงเรียนปากเกร็ดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน แล้วนำผลการสอบถาม มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความพึงพอใจทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลพบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.84 แสดงว่า แบบสอบถามมีคุณภาพความเชื่อมั่นที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

3.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจฉบับจริงแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการสอบถามหลังการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ครั้งสุดท้ายเสร็จสิ้น

4. รูปแบบของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Design) ซึ่งผู้รายงานใช้กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pre - test Post - test Design) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2551 : 18) ดังตาราง

ตาราง 1 รูปแบบการวิจัย

กลุ่มทดลอง	Pretest	Treatment	Posttest
	T_1	X	T_2

เมื่อ X แทน การเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

T_1 แทน การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

T_2 แทน การทดสอบหลังเรียน (Posttest)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรายงานครั้งนี้ ผู้รายงานได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 ข้อ 40 คะแนน กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/7 โรงเรียนปากเกร็ด ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ดำเนินการทดลองตามแผนที่กำหนดไว้ คือ จัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โดยเริ่มจากการให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยก่อนเรียน จากนั้นจะให้นักเรียนศึกษาใบความรู้หรือเนื้อหาจากแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นและทดสอบย่อยหลังเรียน โดยในระหว่างการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะทำการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน บันทึกคะแนนพฤติกรรมรวมถึงคะแนนการทำแบบฝึกทักษะย่อย คะแนนแบบทดสอบย่อยหลังเรียน เพื่อนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เป็นคะแนนประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1)

3. หลังจากจัดการเรียนการสอนตามแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เสร็จสิ้นลง ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เป็นคะแนนประสิทธิภาพ ด้านผลลัพธ์ (E_2) จากนั้นนำผลการทดสอบไปเปรียบเทียบกับผลการทดสอบก่อนเรียน

4. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 ข้อ แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5. นำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปต่อไป

6. ระยะเวลาการทดลอง

ระยะเวลาในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 รายละเอียดดังตาราง

ตาราง 2 แสดงระยะเวลาในการดำเนินการทดลองใช้นวัตกรรม

เล่มที่	แบบฝึกทักษะเรื่อง	แผนการจัดการเรียนรู้ที่/เรื่อง	วัน/เดือน/ปี
1	名词 คำนาม	1. คำนาม ครั้งที่ 1	7 มิถุนายน 2560
		2. คำนาม ครั้งที่ 2	14 มิถุนายน 2560
2	动词 คำกริยา	3. คำกริยา ครั้งที่ 1	21 มิถุนายน 2560
		4. คำกริยา ครั้งที่ 2	28 มิถุนายน 2560
3	助动词 คำกริยานุเคราะห์	5. คำกริยานุเคราะห์ ครั้งที่ 1	5 กรกฎาคม 2560
		6. คำกริยานุเคราะห์ ครั้งที่ 2	12 กรกฎาคม 2560
4	形容词 คำคุณศัพท์	7. คำคุณศัพท์ ครั้งที่ 1	19 กรกฎาคม 2560
		8. คำคุณศัพท์ ครั้งที่ 2	26 กรกฎาคม 2560
5	量词 คำลักษณนาม	9. คำลักษณนาม ครั้งที่ 1	2 สิงหาคม 2560
		10. คำลักษณนาม ครั้งที่ 2	9 สิงหาคม 2560
6	介词 คำบุพบท	11. คำบุพบท ครั้งที่ 1	16 สิงหาคม 2560
		12. คำบุพบท ครั้งที่ 2	23 สิงหาคม 2560
7	连词 คำสันธานหรือคำเชื่อม	13. คำสันธานหรือคำเชื่อมครั้งที่ 1	30 สิงหาคม 2560
		14. คำสันธานหรือคำเชื่อม ครั้งที่ 2	6 กันยายน 2560

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การรายงานครั้งนี้ ผู้รายงานเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนโดยใช้การทดสอบค่า t (t - test แบบ Dependent Samples)

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจ ที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลค่า ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

8.1 สถิติพื้นฐาน

8.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร P ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 122)

$$P = \frac{f \times 100}{N}$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

8.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 123 - 124)

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
$\sum X$ แทน ผลรวมของนักเรียนทั้งหมด
N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

8.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 126)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - \left(\sum X\right)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N แทน จำนวนนักเรียน
$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\left(\sum X\right)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

8.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

8.2.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item Objective Congruence) (บุญชม ศรีสะอาด. 2552 : 92)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$ แทน ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

8.2.2 การหาค่าความยาก (Difficulty) (p) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละข้อ โดยใช้การคำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 97)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p แทน ความยากง่ายของคำถามแต่ละข้อ
R แทน จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

8.2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination index B) จากกลุ่มตัวอย่างเดียว แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ที่สอบได้คะแนนผ่านเกณฑ์ และกลุ่มผู้ที่สอบได้คะแนน ไม่ผ่านเกณฑ์มีสูตรดังนี้ (Brennan. 1972 : 292 ; อ้างอิงในบุญชม ศรีสะอาด. 2552 : 93 - 94))

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
U แทน จำนวนคนทำข้อสอบข้อนั้นถูกของกลุ่มที่ผ่านเกณฑ์
L แทน จำนวนคนทำข้อสอบข้อนั้นถูกของกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์
N_1 แทน จำนวนคนที่สอบผ่านเกณฑ์
N_2 แทน จำนวนคนที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์

8.2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ ตามวิธีของ Lovett โดยใช้การคำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 96)

$$r_{cc} = \frac{k\sum xi - \sum xi^2}{(k-1)\sum(xi - c)}$$

เมื่อ r_{cc} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
k แทน จำนวนข้อสอบ
xi แทน คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
c แทน คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

8.2.5 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 117)

$$\alpha = \frac{n}{n-1}\left\{1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
S_t^2 แทน ความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ
n แทน จำนวนข้อ

8.3 สถิติที่ใช้การทดสอบสมมติฐาน

8.3.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80 คำนวณจากสูตรต่อไปนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2556 : 7 - 10)

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N} \times 100}{A}$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน คะแนนรวมจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนทุกชุดรวมกัน

A แทน คะแนนเต็มของกิจกรรมระหว่างเรียนทุกชุดรวมกัน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N} \times 100}{B}$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum F$ แทน คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

8.3.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้สูตร t - test แบบ Dependent Samples ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 109)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - \left(\sum D\right)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต จากการแจกแจงแบบ t เพื่อหาค่าความมีนัยสำคัญ

D แทน ผลต่างของคะแนนครั้งหลังกับของแต่ละคน

$\sum D$ แทน ผลบวกของค่ายกกำลังสองผลต่างของคะแนนครั้งแรกของนักเรียนทั้งหมด

$\sum D^2$ แทน ค่ายกกำลังสองคะแนนครั้งหลังกับคะแนนครั้งแรกของนักเรียนทั้งหมด

$\left(\sum D\right)^2$ แทน ค่ายกกำลังสองผลบวกของผลต่างของคะแนนครั้งหลังกับคะแนนครั้งแรกของนักเรียนทั้งหมด

n แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

8.3.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

การทดสอบสมติฐานเพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบประเมินคุณภาพที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) กำหนดค่าระดับผลการประเมินมี 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี พอใช้ ต้องปรับปรุง และไม่มีคุณภาพ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2549 : 105)

สรุปผล

1. แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.23/82.98 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58 , S.D. = 0.56)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ พบว่า แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะมีคุณภาพซึ่งผู้ที่สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้

1.2 การสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีความสามารถในการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนและเข้าใจความหมายใจความสำคัญของเนื้อหา/รายละเอียด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ครูผู้สอนต้องเตรียมสื่อเกี่ยวกับบัตรคำ กลุ่มคำ ประโยคในภาษาจีนให้พร้อม

1.3 ก่อนนำแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ ครูผู้สอนหรือผู้ที่นำไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คู่มือครูอย่างละเอียด เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในระดับชั้นอื่นให้กว้างขวางต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาผลการใช้นวัตกรรมอื่นที่นอกเหนือจากแบบฝึกทักษะที่สามารถส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนเพื่อความเข้าใจของนักเรียน เช่น การสอนโดยใช้ชุดการสอน บทเรียนโปรแกรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556, มกราคม - มิถุนายน). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน.**วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย.** 5(1) : 7 - 19.

บุญชม ศรีสะอาด. (2552). **การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

_____. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ลี่ หยาง. (2554). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนตัวอักษรจีน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. ศษ.ม. (หลักสูตรและวิธีสอน). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศูนย์จีนศึกษา. (2551). **ความร่วมมือไทย – จีน ด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). **ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.** มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

ชื่อเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
Development experience plans for practicing mathematical skills of kindergarten students by using games Phra Nakhon Sri Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1

ชื่อผู้วิจัย นางสาววัลลี แสงแก้วสุข
ตำแหน่งครู โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย 2) ประเมินประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัยไปใช้ในการจัดประสบการณ์มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยวิธีการสังเคราะห์เอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ ประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดประสบการณ์ และ 2) แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นได้ในการนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ไปใช้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกอย่างมีระบบ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ไปใช้ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้น จำนวน 20 แผน มี 8 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 กิจกรรม องค์ประกอบที่ 2 สาระสำคัญ องค์ประกอบที่ 3 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 สาระการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการเรียนรู้ (3 ขั้นตอน) องค์ประกอบที่ 6 สื่อและแหล่งเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 7 การวัดและการประเมินผล และองค์ประกอบที่ 8 บันทึกหลังการจัดประสบการณ์ 2) แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย มีค่าความสอดคล้องทุกรายการ และมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3) แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ในการนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัยไปใช้ในสถานศึกษาได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์,การจัดประสบการณ์โดยใช้เกม,ทักษะทางคณิตศาสตร์

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยลงวันที่ 6 สิงหาคม 2561 เป็นมาตรฐานการศึกษาในมาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพเด็ก มี 4 ประเด็นพิจารณา ได้แก่ ประเด็นพิจารณาที่ 1 มีการพัฒนาด้านร่างกาย แข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดี และดูแลความปลอดภัยของตนเอง ประเด็นพิจารณาที่ 2 มีการพัฒนาด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้ ประเด็นพิจารณาที่ 3 มีพัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และประเด็นพิจารณาที่ 4 เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐานและแสวงหาความรู้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา, 2561, หน้า 3)

ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์มีความสำคัญในการดำรงชีวิต ซึ่งควรปูพื้นฐานให้เด็กตั้งแต่ยังเล็กในการสอนคณิตศาสตร์ในระดับปฐมวัย ที่ครูหรือผู้ปกครองควรมีจุดมุ่งหมายให้เด็กเกิดความเข้าใจถึงสิ่งต่าง ๆ เกิดความคิดรวบยอดของวิชาคณิตศาสตร์ มีทักษะและวิธีในการคิดคำนวณและสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (เยาวพา เตชะคุปต์, 2558, หน้า 71)

เกมเป็นสื่อการสอนอย่างหนึ่งที่สอดคล้องกับทฤษฎีของธอร์นไดท์ (Thorndike, อ้างถึงใน อารีย์ พันธ์มณี, 2557, หน้า 260-264) และบูรชัย ศิริมหาสาคร (2553, หน้า 52) กล่าวคือ เป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกกระทำด้วยตนเอง ฝึกการตัดสินใจในการแก้ปัญหา ฝึกประสาทสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ฝึกการมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่ม ฝึกคุณธรรมต่าง ๆ การส่งเสริมการคิดหาเหตุผลและตัดสินใจแก้ปัญหาช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดกับสิ่งที่เรียนรู้ ปลูกฝังให้เด็กมีคุณธรรมต่าง ๆ ส่งเสริมการคิดหาเหตุผลและตัดสินใจแก้ปัญหาช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้ ปลูกฝังให้มีคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกมมีกฎกติกาง่ายๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเป็นกลุ่มได้ เช่น เกมจับคู่ ภาพเหมือน ภาพกับเงา ภาพที่ซ้อน เกมการแยกประเภท จัดหมวดหมู่ เกมเรียงลำดับ เกมการสังเกตรายละเอียดของภาพ เช่น เกมตัด ต่อ เกมลอตโต้ เกมหาความสัมพันธ์ เพื่อใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์ได้หลายวิธีได้แก่ การสนทนา การเล่านิทาน การสาธิต การทดลอง การประกอบอาหาร การศึกษานอกสถานที่ การเล่นเกม เป็นต้น ซึ่งการเล่นเกมเป็นกิจกรรมที่นำเกมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิด การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นกลุ่ม เกมที่นำมาเล่นไม่ควรเน้นการแข่งขัน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560, หน้า 58 - 59)

จากการศึกษาดังกล่าวนั้นทำให้ผู้วิจัยที่เป็นครูผู้สอนในระดับปฐมวัยของโรงเรียนวัดโพธิ์ทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 นั้น ได้ศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และสังเกตพฤติกรรมเด็ก พบว่า เด็กส่วนใหญ่มีปัญหาด้านทักษะคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหา และยังไม่มีความคล่องตัว ไม่มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองเช่นกัน ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและสร้างเกมที่สามารถพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหา และศึกษาผลการใช้เกมนี้ ในระดับเด็กปฐมวัยในชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรี อยุธยา เขต 1 โดยคาดหวังว่าจะช่วยให้เด็กนั้นมีพัฒนาการที่สมบูรณ์เต็มตามศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ ของครูระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

สมมติฐานของงานวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย มีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์

2. แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ครูระดับปฐมวัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัยไปใช้ในการจัดประสบการณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ และครูระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จาก 177 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 368 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, 2563, หน้า 2)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ส่วนครูระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จาก 177 โรงเรียน โดยผู้วิจัยคัดเลือกไว้จำนวน 30 คนเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) คือ การหาช่วงของการสุ่มคำนวณจากขนาดประชากรหารด้วยขนาดกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 372 ÷ 30 = 12 หมายถึง จัดเรียงลำดับครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ลำดับที่ 1-372 เลือกสุ่มทุก ๆ 8 คน จนครบ 30 คน รวมทั้งสิ้น 35 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์

2.2.2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์

2.2.3 ความเป็นไปได้ในการนำแผนไปใช้ในการจัดประสบการณ์

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กรอบการเรียนรู้และแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและคณิตศาสตร์ระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดโพธิ์ทอง ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 มาใช้ประกอบในการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมในการฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้

4. ระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ปีการศึกษา 2563 แบ่งการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย ใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2563

ระยะที่ 2 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย ใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2563

ระยะที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ ของครูระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2563

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ 3 ขั้นตอน หมายถึง การจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวบ่งชี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางคณิตศาสตร์ กิจกรรมการจัดประสบการณ์ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดประสบการณ์ตามคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ส่งเสริมความสนใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่องใหม่ ซึ่งเก็บไว้ในความจำระยะยาวนำกลับมาสู่ความจำทำงานเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้เรื่องใหม่

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้ดึงเอาความรู้เดิมที่เกี่ยวกับการเรียนรู้สิ่งใหม่นำออกมาใช้สร้างความรู้ ความเข้าใจกับสารสนเทศใหม่ที่ได้รับ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป จุดมุ่งหมายในขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้สรุป และทบทวนความรู้ที่ได้รับว่าเพิ่มขึ้นจากเดิมหรือไม่ อย่างไร จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างไร

เกมในการพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ หมายถึง เกมที่ใช้เสริมหลักสูตรในการกิจกรรมการเล่นหรือการแข่งขัน เพื่อการเรียนรู้ มีกำหนดจุดมุ่งหมาย กฎเกณฑ์ กติกา ผู้เล่น วิธีการเล่น การตัดสินผลการเล่นเป็นแพ้หรือชนะ

เด็กปฐมวัย หมายถึง ชายและหญิง อายุ 3-6 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ หมายถึง แผนที่ใช้ในการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ ของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อใช้ฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยมีองค์ประกอบการเล่น ดังนี้

การเล่นเป็นคู่ โดยในแต่ละเกมประกอบด้วย ชื่อเกม จุดประสงค์ สื่อ อุปกรณ์ จำนวนผู้เล่น และการดำเนินกิจกรรม

ทักษะทางคณิตศาสตร์ หมายถึง ทักษะในการรู้ค่าจำนวน ทักษะการจำแนก ทักษะการจับคู่ ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการจัดหมวดหมู่ และทักษะการจัดลำดับ ซึ่งสามารถวัดพฤติกรรมได้จากแบบประเมินทักษะทางคณิตศาสตร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยจำแนกทักษะทางคณิตศาสตร์ออกเป็น 6 ทักษะ คือ

1. ทักษะการรู้ค่าจำนวน หมายถึง ความสามารถในการบอกของเด็กปฐมวัยในด้านจำนวนของวัตถุและสิ่งต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ของตัวเลข การนับเพิ่ม และการลดเรียงตามลำดับจำนวนได้

2. ทักษะการจำแนก หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยที่สามารถรับรู้และสังเกตความเหมือนและความต่าง สิ่งที่ผิดไปจากความเป็นจริงด้านจำนวนของวัตถุหรือสิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้แทนจำนวน

3. ทักษะการจับคู่ หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยที่สังเกตภาพที่เหมือนกัน นำภาพที่เหมือนกันมาเรียงเข้าคู่กัน จับคู่รูปร่างที่เหมือนกัน จับคู่ภาพเงา จับคู่ภาพที่ซ่อนอยู่ในภาพหลักจับคู่สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน สิ่งที่ใช้คู่กัน จับคู่ภาพส่วนเต็มกับส่วนย่อย จับคู่ภาพกับโครงร่าง จับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป จับคู่ภาพที่เป็นประเภทเดียวกัน จับคู่ภาพที่ซ้อนกัน จับคู่ภาพสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม จับคู่ภาพที่สมมาตรกัน จับคู่แบบอุปมาอุปไมย และจับคู่แบบอนุกรม เป็นต้น

4. ทักษะการเปรียบเทียบ หมายถึง ความสามารถในการบอกของเด็กปฐมวัยในด้านความเหมือนและความต่างของวัตถุและสิ่งต่าง ๆ ที่มองเห็นในด้านจำนวน ขนาด รูปร่าง

5. ทักษะการจัดหมวดหมู่ หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการจัดกลุ่มวัสดุอุปกรณ์ วัตถุต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ตามคุณลักษณะ คุณสมบัติบางประการ เช่น สี ขนาด รูปร่าง ประเภท ภาพสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาจัดเป็นพวก ๆ แทนจำนวนเกี่ยวกับประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน

6. ทักษะการจัดลำดับ หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยที่แสดงถึงการคิดรวบยอดเกี่ยวกับการจัดลำดับวัตถุสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยใช้การเปรียบเทียบสิ่งของมากกว่าสองสิ่งหรือสองกลุ่ม

ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์ หมายถึง การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เป็นผู้พิจารณาแผนการจัดประสบการณ์ โดยประเมินจากแบบประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสม มีจำนวน 4 ด้าน วัดทุกแผนการจัดประสบการณ์และนำมาหาประสิทธิภาพด้วยวิธีการทางสถิติ

ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประเมินแผนการจัดประสบการณ์ โดยประเมินผ่านแบบสอบถามการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน เพื่อสะท้อนถึงคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์ว่าสามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ได้อย่างเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

ความเป็นไปได้ในการนำแผนไปใช้ในการจัดประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประเมินแผนการจัดประสบการณ์ โดยประเมินผ่านแบบสอบถามการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน เพื่อสะท้อนถึงคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์ว่ามีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ได้มากน้อยแค่ไหน

วิธีดำเนินการ

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 181 โรงเรียน จำนวน 363 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในอำเภอบางปะหัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 28โรงเรียน จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

4.2 เครื่องมือการวิจัย งานวิจัยนี้ใช้แผนการจัดประสบการณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ จำนวน 20 แผน แผนละ 25 นาที และแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการใช้แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 แบบของคำถามเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประยุกต์ตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert , 1967)

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำตามวัตถุประสงค์และอธิบายการตอบแบบสอบถามก่อนทุกครั้งที่จะให้ผู้ตอบทำการตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งการเก็บแบบสอบถามเสร็จภายในวันเดียวและนัดรับภายในวันที่กำหนด ได้รับแบบสอบถามครบ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อนำไปจัดเตรียมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูล

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถามดังนี้ 1) ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่และร้อยละ 2) ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standardize) โดยใช้เกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 42-43)

สรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้แบ่งระยะการวิจัยเป็น 3 ระยะ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล จากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ได้แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย จำนวน 20 แผน ในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 กิจกรรมองค์ประกอบที่ 2 สาระสำคัญ องค์ประกอบที่ 3 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 สาระการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการเรียนรู้ (3 ขั้นตอน) องค์ประกอบที่ 6 สื่อและแหล่งเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 7 การวัดและการประเมินผลและองค์ประกอบที่ 8 บันทึกหลังการจัดประสบการณ์ ในแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์มีขั้นตอนการจัดประสบการณ์ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ขั้นที่ 2 ขั้นสอน และขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

2. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย โดยแบบประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัยมีความสอดคล้องเท่ากับ 0.97 และแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.95 แสดงว่าสามารถนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัยไปใช้ในการจัดประสบการณ์ได้ การศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้ครูผู้สอนมีเครื่องมือในการจัดประสบการณ์และมีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัยได้

3. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ ของครูระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของครูระดับปฐมวัย พบว่า แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงตามคะแนนเฉลี่ย คือ ด้านการออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ด้านการฝึกทักษะคณิตศาสตร์การประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำกิจกรรม ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้กับผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ และด้านการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ ตามลำดับ ส่วนผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของครูระดับปฐมวัย พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการจัดประสบการณ์ โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเป็นไปได้ในระดับมาก เมื่อเรียงตามคะแนนเฉลี่ย คือ ด้านการฝึกทักษะคณิตศาสตร์การประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำกิจกรรมด้านการออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้กับผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ ด้านการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมเฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยนำข้อสรุปผลการวิจัย มาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่าได้แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกม จำนวน 20 แผน ในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 กิจกรรม องค์ประกอบที่ 2 สาระสำคัญ องค์ประกอบที่ 3 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 สาระการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการเรียนรู้ (3 ขั้นตอน) องค์ประกอบที่ 6 สื่อและแหล่งเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 7 การวัดและการประเมินผล และองค์ประกอบที่ 8 บันทึกหลังการจัดประสบการณ์ และมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์ 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ส่งเสริมความสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่อง

ใหม่ ซึ่งเก็บไว้ในความจำระยะยาวนำกลับมาสู่ความจำทำงานเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้เรื่องใหม่ เช่น การร้องเพลง การท่องคำคล่องจอง เป็นต้น ขั้นที่ 2 ขั้นสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียน ได้ดึงเอาความรู้เดิมที่เกี่ยวกับการเรียนรู้สิ่งใหม่นำออกมาใช้สร้างความรู้ ความเข้าใจกับสารสนเทศใหม่ที่ได้รับ เช่น การลงมือทำกิจกรรมการจัดประสบการณ์ เป็นต้น ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป จุดมุ่งหมายในขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้สรุป และทบทวนความรู้ที่ได้รับว่าเพิ่มขึ้นจากเดิมหรือไม่อย่างไรจะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างไร เช่น การพูดคุยถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ เป็นต้น แสดงว่า การพัฒนาแผนการประสบการณ์โดยใช้เกมในการฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มีองค์ประกอบ เนื้อหาสาระ วิธีการวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิชฌาย์ ทนทาน (2559, หน้า 155) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษาที่มีต่อความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ได้ข้อค้นพบว่า 1) เด็กปฐมวัย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีความสามารถทางคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับดี 2) เด็กปฐมวัยร้อยละ 70 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษา มีความสามารถทางคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และ 3) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษา มีความสามารถทางคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยหลังจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนงานวิจัยของ สุภาวิณี ลายบัว (2559, หน้า 95) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียน ชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชมงคล สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้ข้อค้นพบว่า การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตอนุบาลราชมงคล หลังการจัดเกมการศึกษาสูงกว่าก่อนการจัดเกมการศึกษาอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้กมลรัตน์ กมลสุทธิ (2555, หน้า 85) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวมอนเตสซอรี่ ได้ข้อค้นพบว่า 1) ทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ตามแนวมอนเตสซอรี่อยู่ในระดับดีทั้งโดยรวมและด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านการจำแนก การเรียงลำดับ และการนับ 2) ทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ตามแนวมอนเตสซอรี่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวม และด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยด้านการจำแนก การเรียงลำดับ และการนับ

2. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย พบว่า แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย ในภาพรวมมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.97 และมีค่าความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.95 สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยเนื่องจากการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัยมีการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแผนการจัดประสบการณ์มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลระดับปฐมวัยและจบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของแผนการจัดประสบการณ์ตามเกณฑ์หรือไม่ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.5-1.00 พิจารณาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้วิธีของ นรินทร์ สังข์รักษา (2562, หน้า 231) สอดคล้องกับงานวิจัยของมูร๊ะ รอเกตุ (2562, หน้า 165) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็ก

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ได้ข้อค้นพบว่า 1) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษา สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.64 แสดงว่าจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษามีความก้าวหน้าความพร้อมทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น 0.64 หรือคิดเป็นร้อยละ 64.13 ส่วนประจักษ์ อเนกฤทธิ์มงคล (2560, หน้า 73) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรม ได้ข้อค้นพบว่า 1) การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย ภาพรวมจากการใช้ชุดกิจกรรมทั้ง 5 ชุด อยู่ในระดับมาก 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับมาก 3) ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ณัฐญา นันทราช (2563, หน้า 86) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคปด้วยกิจกรรมเกมการศึกษา ได้ข้อค้นพบว่า 1) ทักษะการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) เด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48

3. การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ ของครูระดับปฐมวัย โดยภาพรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 แสดงให้เห็นว่าสามารถนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมของเด็กระดับปฐมวัยนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุจิรา เหล็กกล้า (2561, หน้า 86) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์โดยใช้เกมการศึกษาของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบางแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้เกมการศึกษาและศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์โดยใช้เกมการศึกษาของเด็กปฐมวัย จากเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 โรงเรียนบางแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ข้อค้นพบว่า 1) ความสามารถด้านทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษาสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์โดยใช้เกมการศึกษา โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพิศ วันทา (2559, หน้า 60) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกมการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทับหมัน ตำบลทับหมัน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์ โดยใช้เกมการศึกษามีระดับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และ 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษามีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1.1 ควรตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาด้วยความรอบคอบและตรวจสอบให้รอบด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด

1.2 ควรมีการนำเสนอที่น่าสนใจ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละประเภทในปัจจุบันมีการนำเสนอเนื้อหาที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย เช่น การใช้คิวอาร์โค้ดเพื่อให้ผู้อ่านข้อมูลที่เป็นภาพเคลื่อนไหวหรือความรู้เสริมอื่น ๆ

1.3 ควรมีการนำต้นฉบับของแผนการจัดประสบการณ์ไปตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปใช้จริง

2. **ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป**

2.1 การสร้างและพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย ผู้ที่สนใจควรที่จะศึกษาหลักสูตร วัตถุประสงค์ และหลักการสร้างแผนการจัดประสบการณ์ให้เข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อให้ได้แผนการจัดประสบการณ์ที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย

2.2 การสร้างหรือพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัย ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามศักยภาพผู้เรียน

2.3 การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์นั้น ควรมีการปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิอย่างสม่ำเสมอ

2.4 การใช้แผนการจัดประสบการณ์โดยใชเกมฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ผู้ที่สนใจสร้างและพัฒนาควรมีการปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์อยู่เสมอ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560 ก). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____.(2560 ข). **มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2560 ค). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2561). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี.** สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2555). **การสอนแบบจิตปัญญา แนวทางการใช้ในการสร้างแผนการสอนระดับอนุบาลศึกษา** กรุงเทพฯ : เอดิสันเพรสโปรดักส์.

กาญจนา ทับผดุง. (2557). **การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการสังเกต จำแนกและการเปรียบเทียบโดยใช้เกมการศึกษาสำหรับเด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ

การสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

กำพล ดำรงวงศ์. (2555). **นวัตกรรมเสริมความรู้ประชาคมอาเซียนสำหรับเด็กปฐมวัย แอปพลิเคชั่นพิชิตแดนอาเซียน.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

กมลรัตน์ กมลสุทธิ. (2555). **ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวมอนเตสซอรี่.** ปริญญานิพรธ์ กศ.ม. การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ขวัญหทัย สมจิตต์. (2557). **การใช้กิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์การบอกค่าจำนวน 1-5 ของนักเรียนชั้นอนุบาล 1**. กำแพงเพชร : โรงเรียนบ้านหนองแม่แตง.

ขนิษฐา สุยะเพี้ยง. (2560). **ผลการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยลัยราชภัฏเชียงราย.

จันทวรรณ เทวรักษ์. (2556). **ทักษะคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาลอตโต.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ฉัตรมงคล สวนกัน. (2556). **พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์ด้วยเกมการศึกษา.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ณัฐญา นันทราช. (2563). **การพัฒนาทักษะการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคปด้วยกิจกรรมเกมการศึกษา.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ทิศนา แขมมณี. (2559). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ : ด่านสุทธิ์การพิมพ์.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS.** (พิมพ์ครั้งที่ 18). นนทบุรี : เอส.อาร์.พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์.

นิตยา ประพฤติกิจ. (2556). **คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮาส์.

นุจิรา เหล็กกล้า. (2561). **การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์โดยใช้เกมการศึกษาของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบางแก้ว.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

นฤมล คงกลัด. (2557). **การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการโดยใช้ภาษาท่าเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของนักเรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนวัดหนามพุงดอ.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

นรินทร์ สังข์รักษา. (2562). **การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 9). นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญชู สนั่นเสียง. (2557). **การสร้างประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัยศึกษา.** นนทบุรี : มหวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บูรชัย ศิริมหาสาคร และสุรีภรณ์ ศิริมหาสาคร. (2555). **นวัตกรรมการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย: หน่วยการเรียนรู้ การคมนาคมและการสื่อสาร เล่ม 10.** นนทบุรี : บุ๊คพอยท์วิชาการ

ประภากร โล่ทองคำและคนอื่น ๆ. (2555). **การพัฒนารูปแบบการสอนรายวิชาพฤติกรรมมนุษย์กับ**

พัฒนาตนด้วยวิธีการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ประจักษ์ อเนกกฤตทธิ์มงคล. (2560). **การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรม.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ปิยภรณ์ สีหาบุญทอง. (2559). **การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พรรณี นิลสุวรรณ์. (2555). **การพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้เกมการเล่นพื้นบ้าน.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

มูร๊ะ รอเกตุ. (2562). **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2.** วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคราม.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2558). **การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพฯ : เอพีกราฟฟิกส์ดีไซด์.

ราศี ทองสวัสดิ์. (2556). **การบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาปฐมวัย.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.

รุ่งอรุณ ลียะวณิชย์. (2555). **คู่มือครูคณิตศาสตร์ การสอนคณิตด้วยเกม.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง. (2560). **หลักสูตรสถานศึกษา (ปฐมวัย).** อยุธยา, โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง.

ฤดี เชยเดช. (2557). **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระภาษาไทย โดยแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเรียนปนเล่น เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนประชาธิปัตย์วิทยคาร จังหวัดปทุมธานี.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ลักษณา แก้วกอง. (2559). **การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยเกมการศึกษาของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน,มหาวิทยาลัยมหาสารคราม.

วันดี ภู่สุวรรณ์. (2559). **การพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเจริญวัย จังหวัดสมุทรปราการโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ศิราณี จันทร์บุตร. (2562). **การพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยผ่านการเล่นโดยใช้ ชุดสื่อกิจกรรม “คณิตคิดส์”.** (รายงานผลการวิจัย). สุพรรณบุรี : มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

ศริวรรณ บุญไชย. (2557). **ผลของกิจกรรมเกมการศึกษา และกิจกรรมฝึกความพร้องทางสติปัญญาในด้านการคิดแบบจัดประเภท แบบอันดับสัมพันธ์ และแบบอนุรักษ์ของเด็กปฐมวัย.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต จิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคราม.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (2563). **ข้อมูลสารสนเทศ.**

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). แผนปฏิบัติการ.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2563). **กรอบการเรียนรู้และแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและคณิตศาสตร์ในระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560.** กรุงเทพฯ : โกโกพริ้นท์ (ไทยแลนท์).

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. (2561). **แผนยุทธศาสตร์.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ

สิริมณี บรรจง. (2555). เด็กปฐมวัยกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สุมารีย์ ไชยประสพ. (2558). **การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมเกมการศึกษา โรงเรียนโป่งน้ำร้อนวิทยา.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุพิชฌาย์ ทนทาน. (2559). **ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษาที่มีผลต่อความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สุภาวิณี ลายบัว. (2559). **การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 2.** (รายงานผลการวิจัย). ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สุณี บุญพิทักษ์. (2557). **หลักปฏิบัติจากประสบการณ์.** (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : ส.เอเซียเพลส.

สมใจ ทิพย์ชัยเมธา และลออ ชุติกร. (2555). **การเล่นและเกมสำหรับเด็กปฐมวัย.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สมพิศ วันทา. (2560). **การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกม.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

อัมพร เบญจพลพิทักษ์. (2557). **การเตรียมความพร้อมด้านทักษะพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ในเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

อัจฉรา ชีวพันธ์. (2556). **พัฒนาความคิดด้วยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอนภาษาไทย.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารยา ระศร. (2558). **ผลการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยเกมการศึกษาตามแนวคิดพัฒนาการและการเรียนรู้ของสมอง.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยมหาสารคราม.

อยุธยา ชมภู. (2556). **การส่งเสริมทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกมการศึกษา.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาประถมศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Barbosa, J. (2004). Perception of multidimensional stimuli: A differential sensitivity account of cognitive processing and development. **Journal Of Experimental Child Psychology,** 54,213-249.

Likert, Rensis. (1967). The Method of Constructing and Attitude scale. In Reading in Fishbeic, M (ED.), **Attitude Theory and Measurement** (pp. 90-95). New York : Wiley & son.

Miriam, T. (2012*).* Children's understanding of proactive space in two dimensional representationsof three- dimensional-space (spatial concepts). Retrieved December 10, 2009, from http://www.thailis.uni.net.th/dao/,Pub.no.AAI9130525

Rubin, k. &Maion, T. (2000,May). Play reference and its relationship to egocentrism popularity longitudinal study. **Dissertation Abstracts International**,60(11),171-179.

Stebler, R.T., Vogt,F.Z., Wolf, I.N, Hauser, B.H. &Rechsteiner, K.R. **(2013)**.Play-based mathematics in kindergarten: Avideo analysis of children's mathematical behaviorwhile playing a board gamein small groups. **Journal Für Mathematik-Didaktik,** 34(2), 149-175, Retrieved fromhttp://link.springer.com/article/10.1007/s13138-013-0051-4#/page-1

ชื่อเรื่อง รายงานการพัฒนาแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชื่อผู้วิจัย นายนพวัฒน์ ศิขรินทร์

บทคัดย่อ

รายงานการพัฒนาแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างในการรายงานครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/7 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 42 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มี 3 ชนิด ประกอบด้วย 1) แบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้รายงานทำการวิเคราะห์โดยการคำนวณหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ค่าร้อยละ (P) ค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t-test for dependent samples

ผลการศึกษาพบว่า

1) แบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 81.40/81.03 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 อยู่ใน ระดับมากที่สุด (x = 4.43, S.D.= 0.66)

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ ทฤษฎีการเรียนรู้

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 4 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์นำความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกสาขา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งความสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 11-12) ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจจะเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 2555-2559 ได้มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับการจัดให้มีการสร้างนวัตกรรมที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างพอเพียง ตลอดจนการนำกิจกรรมที่หลากหลายมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 11)

กีฬาฟุตบอลเป็นกิจกรรมพลศึกษาประเภทหนึ่งที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของบุคคลได้เป็นอย่างดี การเล่นฟุตบอลมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการออกกำลังกายที่จะทำให้ร่างกายมีพลานามัยสมบูรณ์ มีวินัยในตนเอง มีการประสานงานกับผู้อื่น และมีการควบคุมอารมณ์ของตนเองด้วยทักษะที่ควรฝึกสำหรับการเล่นกีฬาฟุตบอลคือ การเตะ การหยุด การเลี้ยง การโหม่ง การยิงประตู การทุ่มและการเป็นผู้รักษาประตู ทักษะกีฬาฟุตบอลจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญใน การบ่งชี้ความสามารถทางกีฬาฟุตบอล การสอนทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวมโดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูหรือการกระทำที่สาธิตให้ผู้เรียนดูนั้น จะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนควรจะแยกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็นส่วนย่อยๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกต ทำตามไปทีละส่วนอย่างช้าๆ และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ ฝึกปฏิบัติหลายๆครั้งจนกระทั่งสามารถปฏิบัติ

ทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ ปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องกีฬาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เรียนอย่างยิ่ง กีฬาฟุตบอลกีฬาสากลประเภททีมชนิดหนึ่งที่สอดคล้องกับมาตรฐาน และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมกีฬาฟุตบอลสำหรับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และมีร่างกายพร้อมที่จะรับรู้การเรียนหนังสืออย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ที่สำคัญคือ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและสิ่งมอมเมา พร้อมทั้งมีศักยภาพที่จะเล่นกีฬาฟุตบอล เป็นกีฬาที่ช่วยให้เกิดความว่องไวปราดเปรียวมีระบบประสาทดี ทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์จิตใจเยือกเย็น มีการตัดสินใจที่สุขุมรอบคอบ รวดเร็ว สามารถทำงานประสานกับบุคคลอื่นได้ดี ควบคุมอารมณ์ได้ดี ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินทั้งผู้เล่นและผู้ดู แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติกล่าว ไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น (ประโยค สุทธิสง่า. 2537 : 28)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นผู้รายงานเป็นครูผู้ฝึกซ้อม และจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นเวลาติดต่อกันมากกว่า 6 ปี จากประสบการณ์การสอนและการดูแลนักเรียนในระดับชั้นนี้พบว่า เมื่อนักเรียนฝึกซ้อมกีฬาโดยเฉพาะกีฬาฟุตบอล นักเรียนส่วนมากโดยเฉพาะนักเรียนหญิงจะไม่ชอบและไม่อยากเรียน เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับทักษะเบื้องต้น เป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้รายงานได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนกีฬาฟุตบอลและพบว่า แบบฝึกทักษะเป็นนวัตกรรมอีกรูปแบบหนึ่งที่นักเรียนสามารถฝึกกิจกรรมซ้ำ ๆ และบ่อย ๆ ได้จากแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น โดยเฉพาะทักษะกีฬาฟุตบอล จะประสบผลสำเร็จได้ดีนั้นเมื่อผู้เรียนมีการฝึกซ้ำ ๆ การใช้แบบฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล จะช่วยให้นักเรียนเกิดความเคยชิน สามารถนำผลการฝึกมาปรับปรุงแก้ไขได้ทันที ทราบผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ แบบฝึกทักษะ ยังเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ครูทราบว่าผู้เรียนหรือผู้ใช้แบบฝึกทักษะมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนและสามารถนำความรู้ที่ได้ ไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะทำให้ครูสามารถใช้เป็นแนวทางในการเสริมความรู้ให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญและมีทักษะในการเล่นกีฬาฟุตบอล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราชิต ศักดิ์วิเศษ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะกีฬาฟุตซอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดฝึกทักษะกีฬาฟุตซอลมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.80/85.33 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความพึงพอใจของ นักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 อยู่ในระดับมากที่สุด

จากเหตุผลความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้รายงานจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะรายวิชา ฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ขึ้น เพื่อช่วยในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน

เกี่ยวกับรายวิชาฟุตบอล ซึ่งผลที่ได้จากการรายงานในครั้งนี้ จะส่งผลให้นักเรียนก้าวไปสู่การเป็นนักกีฬาฟุตบอลที่มีมาตรฐานการเล่นสูง ประสบผลสำเร็จในการแข่งขันในระดับต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะ รายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้รายงานได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
5. แบบแผนที่ใช้ในการศึกษา
6. ขั้นดำเนินการในการทดลอง
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 6 ห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 245 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่มได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/7 มีนักเรียนจำนวน 42 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ รายวิชาฟุตบอล พ30202

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ รายวิชาฟุตบอล พ30202

2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 แบบฝึกทักษะแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบเลือกตอบ (Multiple Choices) ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างแบบฝึกทักษะ

สร้างแบบฝึกทักษะ รายวิชาฟุตบอล พ30202 จำนวน 6 เล่ม ได้แก่

เล่มที่ 1 เรื่อง ประวัติและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอล เล่มที่ 2 เรื่อง การรับหรือหยุดลูกฟุตบอล

เล่มที่ 3 เรื่อง การเตะหรือส่งลูกฟุตบอล เล่มที่ 4 เรื่อง การเลี้ยงลูกฟุตบอล

เล่มที่ 5 เรื่อง การโหม่งลูกฟุตบอล เล่มที่ 6 เรื่อง การยิงประตูและการเป็นผู้รักษาประตู

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้รายงานได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย

2.2 การสร้างแบบทดสอบทักษะปฏิบัติ

เกณฑ์ทดสอบทักษะฟุตบอลผู้รายงานได้นำเกณฑ์ทดสอบทักษะ รายวิชาฟุตบอลของพิทยา สันตุวงศ์ (2547 : 30) สำหรับนักเรียนอายุ 15 -18 ปี มาปรับใช้กับการทดสอบทักษะ รายวิชาฟุตบอล สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามความเหมาะสม

ทักษะกีฬาฟุตบอล	คะแนนดิบ/ระดับคุณภาพดี				
	ต้องปรับปรุง	พอใช้	ปานกลาง	ดี	ดีมาก
1) การเลี้ยงฟุตบอลในอากาศ	36 ครั้งลงมา	37-40	41-63	63-71	72 ครั้งขึ้นไป
2) การเตะลูกฟุตบอลกระทบฝาผนัง	ตั้งแต่ 20 ลงมา	21-23	24-34	35-38	39 ครั้งขึ้นไป
3) การเคลื่อนที่รับลูกฟุตบอล	ตั้งแต่ 12.57 ขึ้นไป	12.56-11.26	11.25-6.54	6.53-5.57	ตั้งแต่ 5.56 วินาทีลงมา
4) การรับและส่งลูกฟุตบอลกระทบฝาผนัง	ตั้งแต่ 18 ลงมา	19-26	27-36	37-57	58 ครั้งขึ้นไป
5) การเปลี่ยนทิศทางในการสกัดกั้น	ตั้งแต่ 13.01 ขึ้นไป	13.00-12.14	12.13-8.33	8.32-7.12	ตั้งแต่ 7.11 วินาทีลงมา
6) การตัดลูกฟุตบอลก่อนคู่ต่อสู้	ตั้งแต่ 3.36 ขึ้นไป	3.35-2.86	2.85-1.85	1.84-1.03	ตั้งแต่ 1.02 วินาทีลงมา
7) การเตะลูกฟุตบอลโด่งเข้าเป้า	ตั้งแต่ 15 ลงมา	16-18	19-31	32-35	ตั้งแต่ 36 คะแนนขึ้นไป
8) การเลี้ยงลูกฟุตบอลเร็วอ้อมสิ่งกีดขวาง	ตั้งแต่ 35.98 ขึ้นไป	35.97-32.68	32.67-22.43	22.42-19.07	ตั้งแต่ 19.06 วินาทีลงมา
9) การเลี้ยงหลบหลีกเร็วยิงประตู	ตั้งแต่ 9.78 ขึ้นไป	9.77-7.34	7.33-4.16	4.15-3.47	ตั้งแต่ 3.46 วินาทีลงมา
10) การยิงประตูเร็ว	ตั้งแต่ 14.35 ขึ้นไป	14.34-13.33	13.32-8.66	8.65-7.12	ตั้งแต่ 7.11 วินาทีลงมา

3. การสร้างแบบวัดความพึงพอใจของการเรียน

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.2 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจแบบประเมินตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ สร้างขึ้นจำนวน 15 ข้อ

3.3 สร้างแบบความพึงพอใจแล้วนำแบบวัดความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของข้อคำถามแต่ละข้อ เพื่อให้มีความสอดคล้องชัดเจน เหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อคำถามการใช้ภาษา

3.4 นำแบบวัดความพึงพอใจที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/9 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ30202 มาแล้ว

3.5 นำแบบวัดความพึงพอใจมาตรวจให้คะแนน และหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค แล้วคัดเลือกไว้ จำนวน 10 ข้อ

5. แบบแผนที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Design) ซึ่งผู้รายงานใช้กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pre - test Post - test Design) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2551 : 18) ดังตาราง

ตาราง แสดงรูปแบบการวิจัย

กลุ่มทดลอง	Pretest	Treatment	Posttest
	T_1	X	T_2

เมื่อ X แทน การเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล พ 30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

T_1 แทน การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

T_2 แทน การทดสอบหลังเรียน (Post-test)

6. ขั้นดำเนินการในการทดลอง

ผู้รายงานได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

6.1 ดำเนินการ ใช้เวลาในการสอน/ฝึก 18 ชั่วโมง โดยรวมเวลาในการทดสอบหลังเรียนโดยผู้รายงานทำการสอน

6.2 ดำเนินการสอน/ฝึก เป็นเวลา 18 ชั่วโมง ซึ่งผู้รายงานทำการสอน และทดสอบทักษะเพื่อเก็บคะแนนระหว่างเรียนได้จากการทำแบบฝึกทักษะหลังเรียนแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

6.3 ผู้รายงานได้ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

6.4 นำแบบทดสอบความพึงพอใจ สอบถามนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวัดความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล

6.5 นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมด มาวิเคราะห์หาค่าสถิติตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

6.6 เขียนรายงานการศึกษา

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้รายงานได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป MS Excel ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

7.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะ รายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

7.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ รายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**S.D.**)

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

8.1 สถิติพื้นฐาน

8.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

8.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

8.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

8.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

8.2.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item Objective Congruence) (บุญชม ศรีสะอาด. 2552 : 92)

8.2.2 การหาค่าความยาก (Difficulty) (p) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละข้อ โดยใช้การคำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 97)

8.2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination index B) จากกลุ่มตัวอย่างเดียว แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ที่สอบได้คะแนนผ่านเกณฑ์ และกลุ่มผู้ที่สอบได้คะแนน ไม่ผ่านเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2552 : 93 - 94)

8.2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ ตามวิธีของ Lovett โดยใช้การคำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 96)

8.2.5 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 117)

8.3 สถิติที่ใช้การทดสอบสมมติฐาน

8.3.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะรายวิชาฟุตบอล ตามเกณฑ์ 80/80 คำนวณจากสูตรต่อไปนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2556 : 7 - 10)

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N} \times 100}{A}$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน คะแนนรวมจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนทุกชุดรวมกัน

A แทน คะแนนเต็มของกิจกรรมระหว่างเรียนทุกชุดรวมกัน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N} \times 100}{B}$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum F$ แทน คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

8.3.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้สูตร t - test แบบ Dependent Samples ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 109)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{\sum D^2 - \left(\sum D\right)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต จากการแจกแจงแบบ t เพื่อหาค่าความมีนัยสำคัญ

D แทน ผลต่างของคะแนนครั้งหลังกับของแต่ละคน

$\sum D$ แทน ผลบวกของค่ายกกำลังสองผลต่างของคะแนนครั้งแรกของนักเรียนทั้งหมด

$\sum D^2$ แทน ค่ายกกำลังสองคะแนนครั้งหลังกับคะแนนครั้งแรกของนักเรียนทั้งหมด

$\left(\sum D\right)^2$ แทน ค่ายกกำลังสองผลบวกของผลต่างของคะแนนครั้งหลังกับคะแนนครั้งแรกของนักเรียนทั้งหมด

n แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

8.3.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

การทดสอบสมติฐานเพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะ รายวิชาฟุตบอล พ30202 โดยใช้แบบประเมินคุณภาพที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) กำหนดค่าระดับผลการประเมินมี 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี พอใช้ ต้องปรับปรุง และไม่มีคุณภาพ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2549 : 105)

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาแบบฝึกทักษะ รายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สรุปผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ รายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 81.40/81.03 ซึ่งไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ รายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ รายวิชาฟุตบอล พ30202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\overline{X}$ = 4.43 , S.D. = 0.66)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ครูผู้สอน ควรใช้ความสำคัญในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการสอน ในวิชาอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ควบคู่กับความสนุกนาน ทั้งในพลศึกษาและอื่น ๆ โดยเฉพาะในวิชาที่มีเนื้อหาค่อนข้างยาก หรือไม่น่าสนใจ ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจใน การเรียน และไม่เกิดความเบื่อหน่าย อีกทั้งยังส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี ร่าเริง แจ่มใส รักการเรียนและอยากมาโรงเรียน

1.2 ควรมีการส่งเสริมการพัฒนา ปรับปรุงการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการสอน มีการพัฒนาแบบฝึกทักษะในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย และให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนและทรัพยากรในท้องถิ่นโดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้ความรู้แก่ครูได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ครูในโรงเรียนนำไปใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษา

2.1 ควรมีการศึกษาการเปรียบเทียบระหว่างการสอนวิธีการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะหรือวิธีการสอนแบบอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนหลังจากใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนเป็นต้น

2.3 ควรมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการสอนในเนื้อหาและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กชพร ฤาชา. (2555). **การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องพื้นฐานทางเรขาคณิต โดยใช้แบบฝึกทักษะและการเรียนแบบปกติ.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

โกสินทร์ วิสุทธิ์ศรี. (2552). **ผลการฝึกทักษะกีฬาเซปักตะกร้อ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

คำเพียร อุปรีทอง. (2550). **การสร้างชุดกิจกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง บรรยากาศ โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์.** วิทยานิพนธ์ ค.ม.(หลักสูตรและการสอน). อุตรดิตถ์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ชวาล แพรัตกุล. (2552). **เทคนิคการวัดผล.** กรุงเทพฯ : พิทักษ์อักษร.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556, มกราคม - มิถุนายน). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. **วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย.** 5(1) : 7 - 19.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2549). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. นนทบุรี : ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โปรเกรสซีฟ.

ญาณินทุ์ บุญศาสตร์. (2550). **ผลการจัดการเรียนรูคณิตศาสตร์ โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทัศนีย์ เส็งคุ้มหอม. (2554). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนาม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบดนตรี.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (คณิตศาสตรศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธงชัย พรมกมล. (2549). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำน้ำปลาจากปลาร้าหมัก กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองหัวช้าง สำนักงานเขตพื้นการศึกษาหนองคาย เขต 3.** ปริญญานิพนธ์ ค.ม.(หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2552). **การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

_____. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.** กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์การพิมพ์.

ประจวบ บัวพันธ์. (2555). **การพัฒนาชุดการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นวิธีเรียนแบบร่วมมือ (STAD) เรื่อง ลำดับและอนุกรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (คณิตศาสตรศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ประภาพร ถิ่นอ่อง. (2553). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(วิจัยและพัฒนาการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ประโยค สุทธิสง่า. (2517). **คู่มือฟุตบอล.** กรุงเทพฯ : รวมการพิมพ์.

ปาริชาติ สุพรรณกลาง. (2550). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การอินทิเกรตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อย.** งานนิพนธ์ กศ.ม.(หลักสูตรและการสอน). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปิยวรรณ พันธุ์มงคล. (2553). “บทบาทของอารมณ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์.” **วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.** 38(2), 88 - 101.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2552). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เฮ้าส์ ออฟเคอร์มีสท์.

พิชามณฑ์ สุภา. (2552). **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง วอลเลย์บอล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิทยา สันตะวงศ์. (2547). **การสร้างแบบทดสอบทักษะกีฬาฟุตบอลเฉพาะตำแหน่ง สำหรับกีฬาฟุตบอล**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เพลินจิตต์ เวฬุวรรณวรกุล. (2550). **การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ชุดกิจกรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

มนสิช สิทธิสมบูรณ์. (2550). **ระเบียบวิธีวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 8. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2551). **การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชิต ศักดิ์วิเศษ. (2555). **การพัฒนาชุดฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(หลักสูตรและการสอน). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

รุ่งธิวา อันอามาตย์. (2555). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะพื้นฐานกีฬาเซปักตะกร้อ เรื่อง การเสิร์ฟ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(หลักสูตรและการเรียนการสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

วันวิษา อังคะนา.(2553). **การพัฒนากิจกรรมการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามขั้นตอนของโพลยาโดยการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.** วิทยานิพนธ์ ค.ม.(หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วิจิตรา ไตรพิพัฒน์. (2550). **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่อง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมปีที่4**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมเกียรติ อินทสิงห์. (2554). **การประเมินหลักสูตรคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(หลักสูตรและการสอน). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมคิด บุญยอ. (2554). **ผลการใช้แบบฝึกการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.** การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม.(หลักสูตรและการสอน). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมนึก ภัททิยธนี. (2551). **การวัดผลการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.

สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). **ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.** มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

สมปรารถนา ทองนาค. (2558). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการฝึกทักษะพื้นฐานกีฬาแฮนด์บอลโดยใช้รูปแบบ การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยม ท่าแกลง จังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(หลักสูตรและการสอน). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2553). **นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพริ้นติ้ง.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2547). **การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การพัฒนาผู้เรียน.** ราชบุรี : : ธรรมรักษ์การพิมพ์.

สุพัตรา เส็งเอี่ยม. (2554). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยาและเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล เรื่อง การบวก ลบ คูณ และหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุภาพ ชนะบัว. (2551). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมโอวาท 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.(หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2556). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อังคณา ตุงคะสมิต. (2550). **การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้การสิจัยเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วม : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านนาศรีตงเค็ง จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม(หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อุทัย สงวนพงศ์. (2550). **สนุกกับฟุตบอล**. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพการศึกษา (พว).

Health, Marjorie L. and Elizabeth G. Rogers. (1932). **A Study in Use of Knowledge and Skill Test in Soccer**. Research Quartery, 3., 1932.

Mc Donald, Lloyd G. (1951). **The Constrution of a Kicking Skill Test as and Index of General Soccer Ability**.Master' s thesis, Springfield, Mass: Springfiel dCollege,

Skinner, B.F. (1984). **Science and Human Behavior**. New York : Macmillan.

ชื่อเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในห้องเรียนดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนประชามงคลจังหวัดกาญจนบุรี

ผู้วิจัย นายพฤทธิพงษ์ ทรัพย์มงคล
ตำแหน่ง ครู คศ.1
โรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในห้องเรียนดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนประชามงคลจังหวัดกาญจนบุรี” เป็นงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลเรื่องการอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนวัดดอนมะโนรา(รังสิยานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม และ (2) เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลเรื่องการอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี สำหรับห้องเรียนดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสำหรับโรงเรียนประชามงคลจังหวัดกาญจนบุรี การศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนตัวอย่างทำโดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนจำนวน 1 ท่าน และการสังเกตชั้นเรียนแบบไม่มีส่วนร่วม เครื่องมือวิจัยที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบสังเกตซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นให้เนื้อหามีความสอดคล้องกับองค์ประกอบการสอนตามหลักการบริหารงานวิชาการ สำหรับการเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลเรื่องการอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี ในห้องเรียนดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการประยุกต์ใช้วิธีการของโรงเรียนตัวอย่างให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเป้าหมาย

ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลของโรงเรียนตัวอย่าง มีลักษณะ ดังนี้ (1) วัตถุประสงค์ของวิชา มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการปีพุทธศักราช 2551 (2) การเตรียมการสอนนำผลการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนมาใช้ในการกำหนด ระยะเวลา เนื้อหา กิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ และวิธีการประเมินผลการสอน (3) กิจกรรมการสอน ประกอบด้วย ขั้นบทนำ ขั้นทำการสอนและขั้นสรุปผล (4) เทคนิคการสอนควรมีรูปแบบวิธีการสอนและเทคนิคการแก้ปัญหาที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน (5) เอกสารประกอบการสอนมีความสอดคล้องกับผู้เรียนและเนื้อหาสาระทั้งทฤษฎีและปฏิบัติดนตรี ในผลการเรียนรู้ที่กำหนด (6) การใช้สื่อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชา สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน (7) การประเมินผลการสอน มีวิธีการประเมินที่หลากหลาย สำหรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเป็นการประยุกต์ใช้วิธีการของโรงเรียนตัวอย่างปรับให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนประชามงคล จังหวัดกาญจนบุรี

คำสำคัญ : รายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากล / การอ่านโน้ตสากล / ห้องเรียนดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนรายวิชาดนตรี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ดนตรีเป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ประกอบด้วย สาระที่ 1 ทัศนศิลป์ สาระที่ 2 ดนตรีและสาระที่ 3 นาฏศิลป์ ซึ่งสาระที่ 2 ดนตรี เป็นสาระที่ประกอบด้วย แขนงดนตรีไทยและแขนงดนตรีสากล ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาพื้นฐานจะอยู่รวมกัน ซึ่งมีตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางเป็นแนวกำหนดในการจัดการเรียนการสอน ในส่วนของรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีจะทำการแยกแขนงออกมาจากรายวิชาพื้นฐาน เป็นรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีไทยและดนตรีสากลอย่างชัดเจน จะกำหนดเป็นผลการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลางให้เข้ากับความพร้อมของผู้เรียนและบริบทของโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ปัจจุบันในโรงเรียนที่มีการส่งเสริมทางด้านดนตรีได้จัดทำการจัดการเรียนการสอนในลักษณะห้องเรียนดนตรี

ห้องเรียนดนตรี คือ ห้องเรียนที่ทำการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้รายวิชาทางด้านดนตรีมากกว่าห้องเรียนปกติ โดยทำการจัดการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีอยู่ในส่วนของรายวิชาเพิ่มเติมทั้งในด้านทฤษฎีดนตรีและด้านการปฏิบัติดนตรี โดยยึดถือหน่วยกิตในการจัดรายวิชาเพิ่มเติมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ซึ่งในปี 2560 กระทรวงศึกษาธิการ ยังเห็นว่า ศิลปะและดนตรี เป็นวิชาที่ช่วยกล่อมเกลาจิตใจ สามารถสร้างคน ให้เป็นคนดี มีจิตใจที่อ่อนโยนและเป็นสื่อในการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้น ได้จัดทำโครงการห้องเรียนดนตรีในโรงเรียนพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อส่งเสริมศักยภาพด้านดนตรี แก่นักเรียนที่สนใจและยังให้สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้คัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมเปิดเรียนเป็นห้องเรียนดนตรีในภูมิภาคต่าง ๆ ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจเพิ่มเติมโดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษทางดนตรีและส่งเสริมเด็กที่มีพรสวรรค์ให้ได้รับการพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สร้างโอกาสให้ผู้มีความสามารถได้เรียนตามความสนใจและความถนัด สร้างโอกาสในการประกอบอาชีพในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

การจัดการเรียนการสอนห้องเรียนดนตรีในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะขั้นพื้นฐานความสามารถทางด้านดนตรีทั้งด้านทฤษฎีดนตรีและการปฏิบัติดนตรี เป็นการสร้างพื้นฐานองค์ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อนำไปประกอบอาชีพในอนาคตและเข้ารับการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษา สถาบันทางดนตรีนาฏศิลป์ รวมถึงกลุ่มโรงเรียนดุริยางค์ทหารในเหล่าทัพต่าง ๆ ที่ทำการจัดการเรียนการสอนทางด้านดนตรี ในปัจจุบันพบว่าการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนดนตรีสากลในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามเขตพื้นที่ต่างจังหวัดมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น นักเรียนหันมาสนใจเลือกเรียนในห้องเรียนดนตรี ในแต่ละโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไปตามจุดเด่นจุดเน้นทางด้านดนตรีในบริบทของโรงเรียน ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนดนตรีสากลในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ยังคงยึดถือวิชาพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กำหนดให้ ผู้เรียนได้เรียนเหมือนกับห้องเรียนปกติทั่วไป แต่จัดทำ

รายวิชาเพิ่มเติมออกมาให้ครบตามหน่วยกิตที่กำหนดเกณฑ์การจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเนื้อหาสาระทางด้านดนตรี เรียกว่า รายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากล

รายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากล เป็นรายวิชาที่จัดทำขึ้นมาให้มีเนื้อหาสาระทางด้านดนตรีสากลแยกออกมาจากรายวิชาพื้นฐานดนตรีของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มีการกำหนดผลการเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีและการปฏิบัติดนตรี ให้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละช่วงชั้นของระดับการศึกษา ซึ่งมีการกำหนดโครงสร้างรายวิชาและการวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดเด่นและจุดเน้นของสถานศึกษา

โรงเรียนประชามงคล ในโครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 มีจุดเด่นและจุดเน้น ทางด้านดนตรีและกีฬา ได้มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จึงได้ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษา 2561 ทั้งนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี ได้เห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมผู้เรียนทางด้านดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายโครงการห้องเรียนดนตรีและพันธกิจของสถานศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา จึงได้เปิดทำการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนดนตรีสากล จำนวน 1 ห้องเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้มีผู้เรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในเขตพื้นที่บริการและนอกเขตพื้นที่บริการ สนใจเข้าทำการศึกษาต่อในห้องเรียนดนตรี จากการสอบคัดเลือกผู้เรียนเข้ารับการศึกษาต่อพบว่ามีทักษะความสามารถทางด้านทฤษฎีดนตรีไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ทางด้านการปฏิบัติดนตรีพบว่า ผู้เรียนส่วนน้อยสามารถอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรีได้

การอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรีจะกระทำได้นั้น มีองค์ประกอบที่ผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องมีพื้นฐานในด้านต่างๆ สามารถแบ่งออกเป็น 6 ด้านได้ดังนี้ 1. พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี ผู้ปฏิบัติสามารถสร้างเสียงตามระดับเสียงของเครื่องดนตรีนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง 2. พื้นฐานทางด้านทฤษฎีดนตรีสากล มีความรู้เรื่องของจังหวะ ชื่อตัวโน้ตและค่าของตัวโน้ตตัวหยุดต่างๆ รวมทั้งกุญแจประจำหลัก 3. พื้นฐานการอ่านชื่อของโน้ตบนบรรทัด 5 เส้น สามารถจำชื่อของตัวโน้ตที่บันทึกอยู่บนบรรทัด 5 เส้นหรือตามเส้นน้อย ในกุญแจประจำหลักเสียงได้อย่างคล่องแคล่ว 4. พื้นฐานการเคาะจังหวะสามารถเคาะจังหวะต่อเนื่องกันอย่างสม่ำเสมอทั้งจังหวะช้าหรือเร็ว หรือการเคาะจากช้าไปเร็วหรือจากเร็วไปช้าได้ 5. พื้นฐานการแยกโสตประสาท สามารถปฏิบัติเสียงออกมาพร้อมกับการใช้ตามองโน้ตหูฟังจังหวะนิ้วกดไปที่ตำแหน่งเสียงเท้าเคาะจังหวะหรือการเคาะจังหวะโดยใช้ความรู้สึกภายในรวมถึงการถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลงอย่างสัมพันธ์กันได้ 6. พื้นฐานการอ่านลักษณะของจังหวะ สามารถอ่านค่าความสั้นความยาวของตัวโน้ตและตัวหยุดที่มาร้อยเรียงต่อกันตามอัตราจังหวะที่กำหนดได้ มีความเข้าใจในกลุ่มตัวโน้ตต่าง ๆ ที่เกิดการผสมของตัวโน้ตและตัวหยุด (สมชาย สอาดนัก, 2560)

เมื่อสำรวจผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีความสามารถในการสอบคัดเลือกเข้ารับการศึกษาต่อในปีการศึกษา 2561 ที่มีผลการสอบปฏิบัติผ่านในลำดับที่ 1 และลำดับที่ 2 จบการศึกษาจากโรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นโรงเรียนขยายโอกาส เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากล

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้เรียนสามารถอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรีได้ สามารถเข้ารับการศึกษาต่อทางด้านดนตรีและการนำดนตรีไปใช้ประกอบอาชีพได้ ซึ่งในปัจจุบันผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนประชามงคล จังหวัดกาญจนบุรี มีความสนใจในกิจกรรมดนตรีสากลและการเข้าศึกษาต่อทางด้านดนตรีเพิ่ม มากขึ้น แต่ทางโรงเรียนยังไม่มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากล ซึ่งอยู่ ในขั้นเตรียมการวางแผนเปิดห้องเรียนดนตรีในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีการศึกษา 2563 อีกทั้งยังพบว่า ผู้เรียนในกิจกรรมดนตรีสากลในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นยังขาดความสามารถในการอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี ซึ่งใช้วิธีการจดบันทึกพยัญชนะแทนเสียง ลงไปในตัวโน้ตสากล ไม่สามารถจดจำชื่อของตัวโน้ตสากลบนบรรทัด 5 เส้นรวมถึงเส้นน้อยต่าง ๆได้ อีกทั้งยังไม่สามารถอ่านลักษณะของจังหวะได้ ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านพื้นฐานทางทฤษฎีดนตรีสากลในเรื่องของจังหวะ ค่าของตัวโน้ตและตัวหยุดต่าง ๆ โดยให้รุ่นพี่บอกจังหวะในลักษณะการท่องจำ ทำให้การปฏิบัติเครื่องดนตรีไปพร้อมกับการอ่านโน้ตสากลยังไม่สามารถกระทำได้ ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในการจัดการเรียน การสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลของโรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล) จังหวัด สมุทรสงคราม ในเรื่องของการอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำดนตรีไปประกอบอาชีพและมีความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษาต่อทางด้านดนตรีระดับการศึกษาช่วงชั้นต่อไป

จากการศึกษาที่ผ่านมายังไม่มีผู้ใดได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอนเรื่องของการ อ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่อยู่ในรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกทำการศึกษาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากล เรื่องการอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อทำการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในห้องเรียนดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนประชามงคล จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์และแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากล เรื่องการอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี ทั้งในห้องเรียนดนตรีและห้องเรียนปกติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้นำแนวทางไปปรับใช้ในจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน ได้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาทางด้านดนตรีของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลเรื่องการอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม

2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในห้องเรียนดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนประชามงคล จังหวัดกาญจนบุรี เรื่องการ อ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา โดยดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบในการศึกษาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากล เพียง 1 โรงเรียน โดยใช้วิธีคัดเลือกมาแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ โรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม เนื่องจากผู้เรียนที่เลือกเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลระดับชั้นมัธยมศึกษาต้อนต้น สามารถอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับปฏิบัติเครื่องดนตรีได้เป็นอย่างดี มีองค์ความรู้เข้ารับศึกษาต่อทาง ด้านดนตรีและนำไปใช้ประกอบอาชีพทางด้านดนตรีได้ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนในรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากล จำนวน 1 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (Open - ended interview) และแบบสังเกต โดยใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - participatory observation) ตามหัวข้อคำถามและข้อสังเกตที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น จากการศึกษาข้อมูลของบริบทโรงเรียนและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลตามองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน ความตรงของแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต (Validity Test) มุ่งเน้นเนื้อหาที่สอดคล้องกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนตามหลักการบริหารงานวิชาการ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและทำการสังเกตในช่วงเวลาทำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยทำการจดบันทึกข้อมูลและสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน แล้วนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกตมาจัดเรียบเรียง แบ่งออกเป็นหมวดหมู่

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์และการสังเกตมาเรียบเรียงเป็นหมวดหมู่แล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการเขียนเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลเรื่องการอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับปฏิบัติเครื่องดนตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม และเพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลเรื่องการอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี ในห้องเรียนดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับโรงเรียนประชามงคล จังหวัดกาญจนบุรี

การนำเสนอข้อมูล

การศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ทำการนำเสนอไว้ในบทที่ 4 และการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ทำการนำเสนอไว้ในบทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในห้องเรียนดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนประชามงคล จังหวัดกาญจนบุรี” ผู้วิจัยสามารถสรุปผลวิธีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากล เรื่องการอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม ออกเป็น 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ของวิชา พบว่าวัตถุประสงค์ของวิชาซึ่งในรายวิชาเพิ่มเติมกำหนดให้ใช้คำว่าผลการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนของโรงเรียนวัดดอนมะโนรา(รังสิยานุกูล)จังหวัดสมุทรสงครามมีหลักการกำหนดผลการเรียนรู้ ดังนี้ 1) สังเคราะห์ผลการเรียนรู้จากตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ปีพุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ 2) กำหนดผลการเรียนรู้ให้มีความครอบคลุมเนื้อหาสาระการอ่านโน้ตสากลและการปฏิบัติเครื่องดนตรีทั้ง 3ระดับชั้น 3) พิจารณาความสามารถของผู้เรียนในการกำหนดผลการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี และ 4) ผลการเรียนรู้ที่กำหนดสามารถประเมินผลการสอน การอ่านโน้ตสากลและการปฏิบัติเครื่องดนตรีได้

2. ด้านการเตรียมการสอน พบว่าครูผู้สอนของโรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม ทำการเตรียมการสอนโดยนำผลการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นมากำหนด ระยะเวลา เนื้อหา การจัดกิจกรรมการสอน สื่อ/อุปกรณ์ การประเมินผลการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ของผลการเรียนรู้ไว้เป็นหลัก อีกทั้งครูผู้สอนมีการพิจารณาผู้เรียนในแต่ละสัปดาห์เพื่อปรับเปลี่ยนระยะเวลา เนื้อหา การจัดกิจกรรมการสอน สื่อ/อุปกรณ์ การประเมินผลการสอนโดยตลอดให้เกิดความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนและครูผู้สอน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้สำเร็จลุล่วงตามผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

3. ด้านการจัดกิจกรรมการสอน พบว่าครูผู้สอนของโรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม มีการจัดกิจกรรมการสอนเป็นกระบวนการสอนสามารถแบ่งออกได้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นบทนำ ขั้นสอนและขั้นสรุป ซึ่งในกิจกรรมการสอนแต่ละขั้น มีวิธีการ ที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่ขั้นบทนำจนถึงขั้นสรุป ด้วยวิธีการตั้งคำถามร่วมกับอภิปราย ทบทวนเนื้อหา การบรรยาย การสาธิต การอธิบาย การฝึกปฏิบัติและการทดสอบ เข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ด้านเทคนิคการสอน พบว่าครูผู้สอนของโรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม มีความสามารถในการสอน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ในส่วนเนื้อหาสาระทางทฤษฎีดนตรีและการปฏิบัติ โดยใช้การเล่นเกม การใช้ร่างกายเข้ามาเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติ ใช้วิธีการสาธิตให้ผู้เรียนได้เลียนแบบจนสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง จึงทำการอธิบายเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีดนตรีกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี สร้างองค์ความรู้ที่ควบคู่กัน เมื่อพบว่าผู้เรียนไม่สามารถตอบคำถามได้หรือปฏิบัติไม่ได้ จะทำการทบทวนปัญหาเหล่านั้นทันที

5. ด้านการใช้เอกสารประกอบการสอน พบว่าครูผู้สอนของโรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม มีการใช้เอกสารประกอบการสอน โดยคำนึงถึงผลการเรียนรู้เป็นหลักในการเลือกใช้เอกสารประกอบการสอน ซึ่งสามารถแบ่งเอกสารประกอบการสอนออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) ส่วนของทฤษฎี

ดนตรีสากล และ 2) ส่วนของการปฏิบัติเครื่องดนตรี โดยมีเอกสารประกอบการสอนทั้ง 2 ส่วน จะแบ่งออกเป็นส่วนของเอกสารประกอบการสอนที่จัดทำขึ้นเองและส่วนที่เป็นเอกสารประกอบการสอนทั่วไป ประกอบด้วย แบบฝึกหัด ใบงาน โน้ตเพลง หนังสือเรียนและสมุดบรรทัด 5 เส้น

6. ด้านการใช้สื่อการสอน พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนวัดดอนมะโนรา(รังสิยานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม มีการใช้สื่อการสอนสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและสื่อธรรมชาติ โดยในการเลือกใช้สื่อการสอนในส่วนของทฤษฎีดนตรีไม่แตกต่างจากการสอนดนตรีในโรงเรียนทั่วไป แต่การใช้สื่อการสอนปฏิบัติมีการเลือกใช้เพลงไทยเดิมเป็นสื่อ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกเพลงไทยเดิม ดังนี้ 1) สัดส่วนโน้ตในเพลงต้องเหมาะสมกับความสามารถและระดับชั้นของผู้เรียน 2) ความสั้นความยาวของบทเพลง และ 3) ความยากง่ายของบทเพลง ซึ่งครูผู้สอนได้ให้ความสำคัญในการเลือกใช้สื่อการสอนสามารถสรุปได้ 3 ประการ ดังนี้ 1) ต้องมีความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ 2) สามารถแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้ และ 3) สร้างความสนใจให้กับผู้เรียนในการเรียนรู้

7. ด้านการประเมินผลการสอน พบว่าครูผู้สอนของโรงเรียนวัดดอนมะโนรา(รังสิยานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม ใช้วิธีการประเมินผลการสอนที่หลากหลาย ซึ่งการประเมินผลแต่ละวิธีการขึ้นอยู่กับความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้เป็นหลัก โดยมีลักษณะเป็นการทดสอบปรนัยและอัตนัย รวมถึงการสอบปฏิบัติเครื่องดนตรีที่มีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบรูบริค ในการประเมินผลการสอนมีน้ำหนักคะแนนทั้งสิ้น 100 คะแนน แบ่งออกเป็นทฤษฎีดนตรีสากล 30 คะแนน และการปฏิบัติเครื่องดนตรี 70 คะแนน ตัดผลการเรียนเกรด 4 ที่ 80 คะแนนขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในห้องเรียนดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนประชามงคล จังหวัดกาญจนบุรี” ผู้วิจัยขอเสนอแนะจากการวิจัย ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ ควรมีการกำหนดผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการปีพุทธศักราช 2551 ในเรื่องการอ่านโน้ตสากลและการปฏิบัติเครื่องดนตรีให้มีความครอบคลุมทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยจัดเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาให้เกิดความสอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียนและระดับชั้นการศึกษาสามารถนำมาประเมินผลครบถ้วนได้

2. การเตรียมการสอน ควรนำผลการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนมาใช้ในการกำหนดระยะเวลา เนื้อหา กิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ และวิธีการประเมินผลการสอนต่าง ๆ ให้เกิดความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งเรื่องการอ่านโน้ตและการปฏิบัติเครื่องดนตรี

3. การจัดกิจกรรมการสอน ควรมีการดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนที่เป็นลำดับขั้นตอนตั้งแต่ ขั้นบทนำ ขั้นทำการสอนและขั้นสรุปผล โดยให้มีความเชื่อมโยงและความสอดคล้องในการสร้างองค์ความรู้เรื่องการอ่านโน้ตสากลไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี รวมถึงการสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี

ตั้งแต่ต้นชั่วโมงจนถึงท้ายชั่วโมงโดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย สร้างความตระหนักให้ความสำคัญของเนื้อหาสาระต่าง ๆ ให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้

4. เทคนิคการสอน ควรมีรูปแบบวิธีการสอนและเทคนิคการแก้ปัญหาผู้เรียน ในเรื่องการอ่านโน้ตไปพร้อมกับการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่หลากหลาย โดยใช้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนในการสร้างเทคนิคต่าง ๆ รวมถึงการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการให้เกิดความเหมาะสมกับผู้เรียนและครูผู้สอน

5. เอกสารประกอบการสอน ควรคำนึงถึงผลการเรียนรู้เป็นหลักในการสร้างหรือการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการสร้างเอกสารประกอบการสอนจากความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน หรือการนำเอกสารประกอบการสอนโดยทั่วไปมาประยุกต์ใช้ก็ตาม จะต้องให้เกิดความสอดคล้องกับผู้เรียนและเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ทำการจัดการเรียนการสอนทั้งเรื่องการอ่านโน้ตสากลและการปฏิบัติเครื่องดนตรี

6. การใช้สื่อการสอน ควรมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ซึ่งการนำสื่อการสอนมาใช้ควรคำนึงถึงหลักการดังนี้ 1) ต้องมีความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ 2) สามารถแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้ 3) สร้างความสนใจให้กับผู้เรียนในการเรียนรู้ ทั้งนี้ในการเลือกใช้บทเพลงรวมถึงแบบฝึกหัดประเภทต่าง ๆ มาใช้เป็นสื่อการสอนควรมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้ 1) สัดส่วนโน้ตใน บทเพลงและแบบฝึกหัดต้องเหมาะสมกับความสามารถและระดับชั้นของผู้เรียน 2) ความสั้น ความยาวของบทเพลงและแบบฝึกหัด 3) ความยากง่ายของบทเพลงและแบบฝึกหัด

7. การประเมินผลการสอน ควรมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย ให้เกิดความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนที่กำหนดไว้ ให้ทำการแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การประเมินภาคทฤษฎี ด้วยแบบทดสอบแบบอัตนัยโดยเป็นประเมินหลังเรียนเมื่อทำการจัดกิจกรรมการสอนจนจบผลการเรียนนั้นรวมถึงการทดสอบกลางภาคเรียน 2) การประเมินภาคปฏิบัติ ด้วยการทดสอบภาคปฏิบัติการจัดแสดงดนตรี การบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงรวมวงโดยเป็นการประเมินหลังเรียนเมื่อทำการจัดกิจกรรมการสอนจนจบแบบฝึกหัดหรือจบบทเพลงนั้นรวมถึงการทดสอบการปฏิบัติปลายภาคเรียน ซึ่งใช้เกณฑ์รูบริคในการประเมิน

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 .* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จักรแก้ว นามเมือง. (2555). บุคลิกภาพของครูและลักษณะการสอนที่ดี. *บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ ฉบับพิเศษ*, 35.

ชะบา สุขสม. (2560). *การจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติดนตรีระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน.* สารนิพนธ์ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล: นครปฐม.

ชัยยงค์ พรมวงศ์. (2525). *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่3).* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ณรุทธ์ สุทธจิต. (2561). *ดนตรีศึกษาและสาระสำคัญ.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2540). *กิจกรรมดนตรีสำหรับครู.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิรันดร์ เลิศนิรันดร์ . (2560). *สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือตอนบน.* สารนิพนธ์ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล: นครปฐม.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

พนัส ชูอรุณ, ครูโรงเรียนวัดดอนมโนรา (รังสิยานุกูล), สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2562.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). *คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้.* ปทุมธานี: โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พริ้นท์ติ้ง.

วิจิตรา เตรียมตระการผล. (2558). *การเรียนการสอนไวโอลินของแผนศิลป์-ดนตรีในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล: นตรปฐม.

สมชาย สอาดนัก. (2560). *การอ่านโน้ตสากล.* เพชรบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *การประชุมปฏิบัติการแนวทางบริหารจัดการโครงการห้องเรียนดนตรี.* เรียกใช้เมื่อ 9 พฤษภาคม 2562 จาก https://www.obec.go.th/archives/88004

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *นิยามคำศัพย์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุพิณ บุชูวงศ์. (2538). *หลักการสอน.* กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

หฤษฎ์ เตือนหทัย. (2560). *แนวทางการจัดการเรียนการสอน รายวิชาเพิ่มเติม (ดนตรีไทย) สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร.* สารนิพนธ์ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล: นครปฐม.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน.* กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย

The Development of Achievement by 7E Inquiry Cycle Teaching Model on the Topic Homeostasis of Mathayom Suksa IV Students in Phrapathom Wittayalai School

ผู้วิจัย นางสาวกุลจิรา ทนงศิลป์
ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม
ปีการศึกษา 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต ของนักเรียนที่เรียนโดยจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E ให้มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม 2) ศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยา ของนักเรียนที่เรียนโดยจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E เรื่องดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม จำนวน 36 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E มีคะแนนค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยาหลังเรียนเมื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์ พบว่านักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยาหลังเรียนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ จัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยา

บทนำ

ในปัจจุบันที่เน้นรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลก ในศตวรรษนี้สิ่งสำคัญที่แตกต่างไปจากเดิม คือ การให้ความสำคัญกับนักเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดไว้ว่า หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ก็คือ การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Learning) หรือที่เรียกว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาในทุก ๆ ด้านของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นทั้งคนเก่ง คนดี และมีความสุข โดยเน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ซึ่งการพัฒนาทักษะการเรียนรู้นั้นเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เพราะความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทำให้คนพัฒนาความคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ มีทักษะในการค้นหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหา สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลาย และประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์และมีคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงต้องมีการปรับเปลี่ยน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถทางวิทยาศาสตร์มาที่สุด และนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์อย่างมีคุณธรรม และสอดรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองมากที่สุดเพื่อให้ได้ทั้งกระบวนการและความรู้ จากวิธีการสังเกต การสำรวจตรวจสอบ การทดลอง แล้วนำผลที่ได้มาจัดระบบเป็นหลักการ แนวคิด และองค์ความรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, น. 3) (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ซึ่งรูปแบบวิธีการสอนต้องเป็นรูปแบบการสอนที่ผู้เรียนต้องได้รับการกระตุ้นให้เกิดความท้าทาย ความตื่นเต้น กับการเผชิญสถานการณ์หรือปัญหา มีการร่วมกันคิดลงมือปฏิบัติจริง ทำให้สามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล จึงส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการเรียนวิทยาศาสตร์ และเกิดเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ มุ่งมั่นที่จะสังเกต สำรวจตรวจสอบ สืบค้นความรู้เพิ่มขึ้น รวมทั้งมีเจตคติทางบวกต่อวิทยาศาสตร์ ดังนั้น จึงต้องดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนสูงสุด แต่การศึกษาในอดีตที่ผ่านมา มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่มุ่งเน้นเนื้อหาวิชานักเรียนเรียนตามสถานการณ์ใน

ตำราเรียน แล้วสรุปผลให้ตามคู่มือครู จึงทำให้นักเรียนขาดการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง นักเรียนมีพฤติกรรมและความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ เช่น นักเรียนขาดความสนใจ ใฝ่รู้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เบื่อหน่าย ไม่กระตือรือร้นในการเรียน เรียนรู้เนื้อหาด้วยการท่องจำ มองไม่เห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหา ส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์หาเหตุผล คิดไม่เป็นระบบ และมีเจตคติทางลบต่อวิทยาศาสตร์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

การเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E เป็นรูปแบบการสอนที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ดีมากวิธีหนึ่ง คือ ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดอย่างสร้างสรรค์ และคิดเป็นระบบ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและได้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น เน้นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยผู้สอนมีบทบาทในการตั้งคาถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผลจนค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเองแล้วสรุปออกมาเป็นหลักการหรือวิธีการในการแก้ปัญหา และสามารถนาไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ (วีณา ประชากูล และประสาท เนืองเฉลิม, 2553, น. 228) วิธีการสอนโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าในระบบการศึกษาเดิม เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E มีการกระตุ้นความรู้เดิม โดยธรรมชาติของการเรียนรู้มนุษย์เรามักจะใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่มาช่วยในการทำความเข้าใจและเรียนรู้สิ่งใหม่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมมาสัมพันธ์กับความรู้ใหม่มีการเสริมความรู้ใหม่ที่เฉพาะเจาะจงเข้าในการเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับของจริงที่จะต้องไปประสบพบเห็นในอนาคต จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้นี้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ดี และยังเป็นการจูงใจให้ผู้เรียนมีความปรารถนาที่จะเรียน ผู้เรียนได้ใช้วิธีการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในการค้นพบความรู้หรือประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความหมายด้วยตนเองครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (พัชรินทร์ ศรีพล, 2555, น. 27)

จากตัวอย่างสภาพปัญหาที่ครูผู้สอน พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ 4 ในวิชาชีววิทยาพื้นฐาน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ที่ร้อยละ 69.58 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 75) และเมื่อทำการวิเคราะห์ถึงเนื้อหาของบทเรียน 5 เรื่อง ได้แก่ การลำเลียงสารเข้าและออกจากเซลล์ การรักษาดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต การดำรงชีวิตของพืช พันธุกรรมและวิวัฒนาการและชีวิตในสิ่งแวดล้อม พบว่า จากเนื้อหาของบทเรียน 5 เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต เป็นบทเรียนที่นักเรียนยังมีความสงสัย และไม่เข้าใจมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับบทเรียนอื่น ๆ อาจเป็นเพราะเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวเป็นเนื้อหาที่ไม่ค่อยน่าสนใจ นักเรียนคิดว่าเป็นสิ่งใกล้ตัว ไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควร มองไม่เห็นภาพ หรืออาจเกิดจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนเป็นแบบบรรยาย ไม่มีการลงมือปฏิบัติทดลอง ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีความสุขในการเรียน ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถคิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยใช้ปัญหาจากสถานการณ์จริงมาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้า มีการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ทักษะการแก้ปัญหา อันจะเป็นการส่งเสริมให้การเรียนการสอนชีววิทยามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต ของนักเรียนที่เรียนโดยจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E ให้มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยา ของนักเรียนที่เรียนโดยจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E มีคะแนนค่าเฉลี่ยหลังเรียนเมื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 163 คน ได้แก่ นักเรียนชั้น ม. 4/2 จำนวน 30 คน, ม.4/4 จำนวน 35 คน, ม. 4/6 จำนวน 36 คน, ม. 4/8 จำนวน 35 คน และ ม. 4/10 จำนวน 35 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษานครปฐม จำนวนนักเรียน 36 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรูแบบ 7E มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 7 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นตรวจสอบความรู้เดิม (2) ขั้นเร้าความสนใจ (3) ขั้นสำรวจและค้นหา (4) ขั้นอธิบาย (5) ขั้นขยายความคิด (6) ขั้นประเมินผล และ (7) ขั้นนำความรู้ไปใช้

3. ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต และเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยา

4. เนื้อหาสาระ คือ เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเป็นเนื้อหาวิชาชีววิทยาพื้นฐาน เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต บรรจุอยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ในสาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ มาตรฐาน ว 1.2 เข้าใจสมบัติของสิ่งมีชีวิต หน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต การลำเลียงสารเข้าและออกจากเซลล์ ความสัมพันธ์ของโครงสร้างและหน้าที่ของระบบต่าง ๆ ของสัตว์และมนุษย์ที่ทำงานสัมพันธ์กันความสัมพันธ์ของโครงสร้างและหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ของพืชที่ทำงานสัมพันธ์กัน รวมทั้งนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือในการทดลอง ได้แก่

1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E เรื่องดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต จำนวน 7 แผนการจัดการเรียนรู้ เวลาเรียน 7 ชั่วโมง มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 7 ขั้นตอน โดยครูผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกด้วยการจัดหาหรือสนับสนุนสื่ออุปกรณ์เรียนรู้ให้เหมาะสมเพียงพอกับผู้เรียน จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวในการเรียนรู้ตลอดเวลา และบทบาทของผู้เรียน คือ มีความรับผิดชอบ รู้จักการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ สามารถอภิปราย สรุป และนำเสนอผลงานของตนเองได้

การหาคุณภาพความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้ในระดับมากที่สุด โดยผลการตรวจสอบความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต แบบปรนัย จำนวน 1 ชุด 20 ข้อ ๆ ละ 1 คะแนน แต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พฤติกรรมที่ต้องการวัดความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความถูกต้องภาษา และความเหมาะสมของตัวเลือกมาหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 2) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยา เป็นแบบมาตร

ประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วยเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยา 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านกิจกรรมการเรียน และ 3) ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พฤติกรรมที่ต้องการวัดความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความถูกต้องภาษา และความเหมาะสมของตัวเลือกมาหาค่าความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คือ การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test for independent samples) คำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. วิเคราะห์เจตคติของนักเรียนต่อการเรียนวิชาชีววิทยา ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้น ใช้เกณฑ์พิจารณาค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การแปลผลจากคะแนนค่าเฉลี่ยเป็นเจตคติ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	แปลเป็นเจตคติ	คือ มากที่สุด
เห็นด้วย	แปลเป็นเจตคติ	คือ มาก
ไม่แน่ใจ	แปลเป็นเจตคติ	คือ ปานกลาง
ไม่เห็นด้วย	แปลเป็นเจตคติ	คือ น้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	แปลเป็นเจตคติ	คือ น้อยที่สุด

ผลการศึกษา

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

กลุ่ม	n	ค่าเฉลี่ย $(\bar{X})$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t	p
ก่อนการจัดการเรียนรู้	36	13.47	1.42	29.191*	.000
หลังการจัดการเรียนรู้	36	19.08	0.73		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 แสดงผลคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 19.08 , S.D. = 0.73) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =13.47, S.D. = 1.42)

2. เจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E ในด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E

เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้				
1. บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.28	0.70	มาก	4
2. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม	4.53	0.86	มากที่สุด	1
3. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.44	0.56	มาก	3
4. บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ	4.14	0.93	มาก	5
5.บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย	4.47	0.70	มาก	2
รวม	**4.37**	**0.42**	**มาก ③**	
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
6. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.61	0.60	มากที่สุด	1
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด	4.03	0.81	มาก	7
8. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและตัดสินใจ	4.25	0.81	มาก	6
9. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบ	4.53	0.77	มากที่สุด	3
10. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.47	0.70	มาก	5
11. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.50	0.61	มากที่สุด	4
12. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	4.56	0.65	มากที่สุด	2
รวม	**4.40**	**0.23**	**มาก ②**	

ตารางที่ 2 ระดับเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E (ต่อ)

เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม				
13. การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.53	0.65	มากที่สุด	3
14. การจัดการเรียนรู้ทำให้จำเนื้อหาได้นาน	4.14	0.93	มาก	8
15. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้	4.58	0.69	มากที่สุด	2
16. การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่นๆ	4.22	0.83	มาก	7
17. การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดที่สูงขึ้น	4.75	0.50	มากที่สุด	1
18. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.39	0.60	มาก	4
19. การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น	4.36	0.68	มาก	5
20. กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.28	0.78	มาก	6
รวม	**4.43**	**0.35**	**มาก ①**	
โดยภาพรวม	**4.40**	**0.20**	**มาก**	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยาหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 36 คน มีรายละเอียดดังนี้ คือ ในภาพรวมนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยาโดยจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนเห็นด้วยมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.35) ลำดับที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.23) และลำดับที่ 3 ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.42) รายละเอียดของการแสดงความคิดเห็นแบ่งออกเป็นรายด้านจำนวน 3 ด้าน และมีประเด็นการสอบถามรายข้อจำนวน 20 ข้อ ดังนี้

1. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม โดยภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาแต่ละรายข้อพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 3 ข้อเรียงตามลำดับ ดังนี้ ลำดับที่ 1 การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดที่สูงขึ้น ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้ ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.69) การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.65) นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 5 ข้อเรียงตามลำดับ ดังนี้ ลำดับที่ 1 การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจโดยใช้เหตุผล ($\bar{X}$ = 4.39, S.D.= 0.60) รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.68) กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.78) การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่น ๆ ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.83) และการจัดการเรียนรู้ทำให้จำเนื้อหาได้นาน ($\bar{X}$ = 4.14, S.D. = 093) ตามลำดับ

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณาแต่ละรายข้อพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 4 ข้อเรียงตามลำดับ ดังนี้ ลำดับที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{X}$ = 4.61, S.D.= 0.60) รองลงมา คือ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.65) กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบ ($\bar{X}$ = 4.53, S.D.= 0.77) กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.61) นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 3 ข้อเรียงตามลำดับ ดังนี้ ลำดับที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.81) และกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.81) ตามลำดับ

3. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ได้รับ โดยภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาแต่ละรายข้อพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.86) นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 4 ข้อเรียงตามลำดับ ดังนี้ ลำดับที่ 1 บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.56) บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรม ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.70) และบรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ ($\bar{X}$ = 4.14, S.D. = 0.93) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ที่เรียนวิชาชีววิทยา ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กำหนดเกณฑ์การผ่านคะแนนร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม 20 คะแนน คือ 14 คะแนน มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม และได้ปฏิบัติกิจกรรม ตามลำดับขั้นตอน แล้วสรุปเป็นความคิดรวบยอด มีการคิดที่เป็นลำดับขั้น เมื่อนักเรียนทำใบกิจกรรมไม่ผ่านให้ซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล ซึ่งสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้ทันที เมื่อนักเรียนทำใบกิจกรรมแล้ว ได้ตรวจคำตอบ ทำให้ทราบผลย้อนกลับทันทีว่าคำตอบผิดหรือถูก ซึ่งเป็นการเสริมแรงทำให้ผู้เรียนรู้สึกภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง และนักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ทีละน้อย ตามขั้นตอนที่ครูเตรียมการมาแล้ว ทำให้นักเรียนมีกำลังใจที่จะเรียนรู้เนื้อหาใหม่ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรภา บางสาลี (2560) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านวังพรม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านวังพรม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) ก่อนเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง หลังเรียนอยู่ในระดับดี ซึ่งระดับความสามารถในการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนอยู่ในระดับสูงขึ้น 2) ความสามารถในการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านวังพรม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) อยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยยังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ วรรณพร ยิ้มฉาย (2560) ซึ่งได้ศึกษา เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดย ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้7 ขั้น (7E) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม การเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. เจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยา ของนักเรียนที่เรียนโดยจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E เรื่อง ดุลยภาพของสิ่งมีชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาชีววิทยาในครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7E ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามหลักการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหาสาระ ด้านการวัดผลประเมินผล อีกทั้งผ่านกระบวนการทดลองใช้หลาย ๆ ครั้ง แล้วจึงนำข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่พบในระหว่างการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ซึ่งผลการวิจัยนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ หนูทิศ ทวีลาภ (2555) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนวิชาฟิสิกส์ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA กับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7E ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA และวัฏจักรการเรียนรู้ 7E มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อการเรียนวิชาฟิสิกส์ไม่แตกต่างกัน โดยสรุป การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA และการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7E ที่มุ่งเน้นการสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์นั้น มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบ สอดคล้องกับ หัทยา โรจน์วิรัตน์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) ร่วมกับเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อวิชาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อวิชาเคมีของนักเรียนที่ไดรับการจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู 7 ขั้น (7E) รวมกับเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ไดรับการจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู 7 ขั้น (7E) ร่วมกับเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเจตคติต่อวิชาชีววิทยา พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังความคิดนั้นช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความคงทนของการเรียนรู้ที่ยาวนาน และมีเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยาที่ดีซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพกับนักเรียนต่อไป และสอดคล้องกับ จิราภรณ์ คงหนองลาน (2557) ซึ่งได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) วิชาเคมีเพิ่มเติม เรื่องสารละลาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสรุปการจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและมีความคงทนในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูผู้สอนสามารถแทรกกิจกรรมอื่นเพิ่มเติม เช่น เกม การตอบปัญหา เพื่อให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

2. การใช้กิจกรรมการเรียนรู้ติดต่อกันหลาย ๆ ครั้งอาจทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้นครูผู้สอนควรศึกษาเทคนิค และวิธีการจัดกิจกรรมลักษณะอื่นเพิ่มเติม หรือวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาค้นคว้าเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีสอนหรือรูปแบบการสอนอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในสาระอื่น ๆ และระดับชั้นอื่น

3. ควรมีการศึกษาความคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการอ่าน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

จิราภรณ์ คงหนองลาน. (2557). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) วิชาเคมีเพิ่มเติม เรื่องสารละลาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่.** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พัชรินทร์ ศรีพล. (2555). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD. **วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา**, 9(1), 73-74.

วีณา ประชากูล และประสาท เนื่องเฉลิม. (2553). **รูปแบบการเรียนการสอน**. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วรรณพร ยิ้มฉาย. (2560). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา และทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 19(2), 1-11.

วรภา บางสาลี**.** (2560). การพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านวังพรม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E). **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม**, 11(1), 105-119.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. 2560.

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2557). **กระบวนการเรียนรู้** กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

หัทยา โรจน์วิรัตน์. (2559). ผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E) ร่วมกับเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อวิชาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 20 (3), 238-250.

หนูทิศ ทวีลาภ. (2555). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนวิชาฟิสิกส์ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA กับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7E. **วารสารบัณฑิตศึกษา**, 10 (45), 195-202.

ชื่อเรื่อง ผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เรื่ององค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต วิชาดนตรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อผู้วิจัย นางอาทิตย์ติยา สาระเกตุ

รายวิชา ศิลปะ **รหัสวิชา** ศ 16101 **ภาคเรียนที่** 1

ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

ผลจากการจัดการเรียนการสอนแบบระบบออนไลน์เมื่อใช้ในการเรียนการสอนวิชา ดนตรี ผลปรากฏว่า นักเรียนจำนวน 35 คนมีคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 5.04คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 8.12คะแนน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เท่ากับ 3.08คะแนน และนักเรียนทุกคนมี คะแนนสูงขึ้นกว่าเดิมโดยมีคะแนนความก้าวหน้าเมื่อเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละเฉลี่ย53.57 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และกิจกรรม ในบทเรียน ที่ครูสร้างขึ้นส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่ดีและเอื้อต่อการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นสนใจ ตั้งใจ และมีความรับผิดชอบต่อการเรียน รู้มากขึ้น อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นอยู่ ตลอดเวลา และมีความคิดสร้างสรรค์ต่อการเรียนได้มากขึ้น ซึ่งแนวทางนี้เหมาะสมในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ เป็นอย่างดี รวมถึงสามารถสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาดนตรีเป็นอย่างมาก ผลจากพฤติกรรมการเรียนรู้ของ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบออนไลน์ จากการสังเกตพฤติกรรมการ เรียนรู้ของนักเรียน ทุกคนมีคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น

การใช้เทคโนโลยีระบบ E-learning เข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นแนวทางการส่งเสริม การเรียนรู้ที่สะดวกสบายได้ทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นการสืบค้นข้อมูลเพิ่มจาก บทเรียน การเรียนกับครูได้หลายเวลาหลายสถานที่ รวมทั้งยังประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : การสอนแบบระบบออนไลน์/ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทนำ

จากสภาพปัญหาการเรียนในปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อต่างๆ การพัฒนาการจัด กระบวนการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ย่อมทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จตาม เป้าประสงค์ ของหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เป็นผู้ค้นพบความรู้ ด้วยตนเองมากที่สุด ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้เกิดแนวคิดที่จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ยังเรียนวิชาสุขศึกษาอย่างไม่ เข้าใจ และไม่มีทิศทางได้เข้าใจเนื้อหาสาระและกระบวนการต่างๆ ทางสุขศึกษา เพื่อที่จะได้นำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพผู้วิจัยได้พยายามเลือกเฟ้นนวัตกรรมหลายๆ อย่างและ นวัตกรรมที่ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะแก้ปัญหาเรื่องการเรียนรู้สุขศึกษาได้เป็นอย่างดีวิธีหนึ่งคือการนำกระบวนการการ เรียนรู้แบบระบบออนไลน์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การสอนโดยระบบออนไลน์เป็นกิจกรรมการเรียนรู้

แบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติจริง ในลักษณะของการศึกษา สำรวจ ค้นคว้าทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยมีครู เป็นผู้คอยกระตุ้นแนะนำและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ใหม่ด้วยการสร้างความหมายแก้ปัญหาและการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงตัดสินใจที่จะนำกระบวนการการเรียนรู้แบบระบบออนไลน์ เข้ามาสู่การจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างจริงจัง และหน่วยเนื้อหาที่ผู้วิจัยจะทดลอง คือหน่วยสารเคมีในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นหน่วยเนื้อหาที่นักเรียนเรียนไม่เข้าใจ ซึ่งผลสรุปดังกล่าวนำมาจากผลสอบที่นักเรียนทำในปีการศึกษานี้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยและตำรา พบว่ามีวิธีการสอนหลากหลายวิธีที่ช่วยพัฒนา การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้แบบระบบออนไลน์เป็นฐานเป็นวิธีหนึ่งที่ ช่วยเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และการจัดการเรียนรู้แบบระบบออนไลน์เป็น ฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียน การออกแบบระบบออนไลน์ที่ดีจะกระตุ้นผู้เรียนให้มี การค้นคว้าอย่างกระตือรือร้นและใช้ทักษะการคิดขั้นสูง เพราะกิจกรรมในการเรียนการสอนแบบ ระบบออนไลน์จะช่วยเพิ่มระดับความสามารถของผู้เรียนในการสอนคิดซึ่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการทางสมองนั้น มีความเป็นนามธรรม การสอนคิดนี้จะนำไปสู่การพัฒนา ทักษะการคิด และทักษะกระบวนการคิด ให้กับนักเรียน โดยเฉพาะการสอนคิดด้วยการทำระบบออนไลน์นั้น เป็นการสอนกระบวนการคิดซึ่งเป็นทักษะการคิดขั้นสูงคือ การสอนให้นักเรียนใช้วิธีการทางดนตรีในการค้นหาความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงพัฒนากระบวนการได้รับการจัดการ เรียนรู้โดยใช้ระบบออนไลน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนออนไลน์ของนักเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/7 โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนทุกคนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเรื่ององค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต

2) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้นและเป็นแนวทางในการพัฒนาการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

- ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยรูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง :การทำระบบออนไลน์
- ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามลักษณะการใช้ดังนี้

1.รูปแบบการเรียนการสอนแบบระบบออนไลน์

2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ตลอดจนชุดใบงาน แบบฝึกหัดแบบออนไลน์

สมมติฐานการศึกษา

รูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : การทำระบบออนไลน์ สามารถทำให้นักเรียนบางส่วนที่ไม่เข้าใจบทเรียนนั้น กลับมาเข้าใจบทเรียนมากขึ้นและเรียนรู้ได้มากขึ้นและยังตอบรับกับรูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบันได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการการวิจัยครั้งนี้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ สามารถนำวิธีการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ระบบออนไลน์ เป็นฐาน ไปปรับใช้ในวิชาและประยุกต์ใช้ได้ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปัญหาได้

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ระบบออนไลน์ เป็นฐาน มีความสามารถในการคิดและสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณและสามารถแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ที่สูงขึ้นได้ด้วยตัวเอง

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6จำนวน 262 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6/7จำนวน 35 คน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. จัดเตรียมเอกสารต่างๆ ในการทำวิจัย
2.ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบระบบออนไลน์เรื่ององค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต
3. ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนจากแบบทดสอบ
4. รวบรวมและสรุปผลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มในแต่ละกลุ่มจะเฟ้นหานักเรียนที่เก่งและมีความรับผิดชอบ มีลักษณะเป็นผู้นำมอบหมายให้เป็นหัวหน้ากลุ่มเพื่อช่วยในการกระตุ้นเพื่อนๆ ขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้พร้อมทั้งขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการกระตุ้นนักเรียน และสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนที่จำเป็น
2. ครูผู้สอนชี้แจงการเรียนรู้แบบระบบออนไลน์โดยหลังจากครูสอนในแต่ละครั้งก็จะมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด โดยนักเรียนนั่งทำแบบฝึกหัดระดมสมองช่วยกันคิด หากหัวข้อใดสมาชิกในกลุ่มไม่เข้าใจผู้ที่เข้าใจก็จะช่วยกันอธิบายจนเพื่อนเข้าใจ หากสมาชิกในกลุ่มยังไม่เข้าใจก็จะปรึกษาครูผู้สอน
3. ครูสังเกตการทำกิจกรรม การช่วยกันแก้ปัญหา ความสนใจ และความตั้งใจของการทำกิจกรรม
4. สังเกตผลการทำแบบฝึกหัดว่าดีขึ้นหรือไม่
5. สังเกตการประเมินตามสภาพจริงในแต่ละครั้ง
6. วัดผลการเรียนเมื่อสิ้นบทเรียน
7. ครูช่วยสรุปการเรียนรู้ทั้งหมดที่นักเรียนปฏิบัติเป็นความคิดรวบยอด

การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิจัย

หลังจากการ ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบระบบออนไลน์ นำข้อมูลที่ได้จาก การทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนมาสร้างตารางเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนรายบุคคล โดยใช้สูตรคำนวณทางสถิติพื้นฐานต่างๆ เช่น ค่าผลต่างคะแนน ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ เพื่อดูพัฒนาการของนักเรียนและจุดบกพร่อง ตลอดจนหาผลต่างและหาค่าร้อยละของความก้าวหน้าแล้วจึงสรุปอภิปรายผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

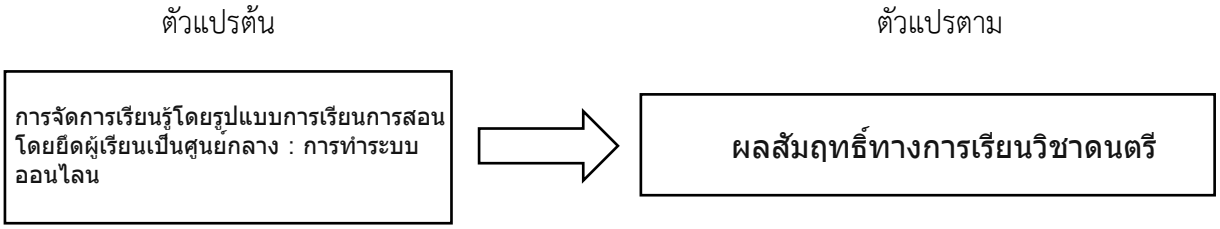

ระยะเวลาการวิจัย

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

วันที่ 1-31 กรกฎาคม 2564

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
1-5 กรกฎาคม 2564	- ศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนออนไลน์และวิเคราะห์หาแนวทางแก้ปัญหาทั้งหมด
5-10 กรกฎาคม 2564	- เขียนเค้าโครงงานวิจัยในชั้นเรียนวางแผนการทำวิจัยเป็นขั้นตอน - ศึกษาวิธีการที่จะใช้สอนและวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลถึงความเหมาะสมของวิธีสอน - วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและวิเคราะห์เนื้อหาที่จะใช้สอนออนไลน์
10-15กรกฎาคม2564	- ออกแบบเครื่องมือที่จะใช้ในงานวิจัย
18 กรกฎาคม 2564	- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
19-31กรกฎาคม2564	- นักเรียนทำแบบฝึกทักษะเรื่องที่สอนและดำเนินกิจกรรมที่เตรียมไว้จนจบกิจกรรม
31 กรกฎาคม 2564	- เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
31 กรกฎาคม 2564	- สรุปและอภิปรายผลการวิจัยจากผลการทดสอบนักเรียน

สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการจัดการเรียนการสอนแบบระบบออนไลน์เมื่อใช้ในการเรียนการสอนวิชา ดนตรี ผลปรากฏว่านักเรียนจำนวน 35 คนมีคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 5.04คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 8.12คะแนน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เท่ากับ 3.08คะแนน และนักเรียนทุกคนมี

คะแนนสูงขึ้นกว่าเดิมโดยมีคะแนนความก้าวหน้าเมื่อเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละเฉลี่ย53.57 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และกิจกรรม ในบทเรียนที่ครูสร้างขึ้นส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่ดีและเอื้อต่อการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นสนใจตั้งใจ และมีความรับผิดชอบต่อการเรียน รู้มากขึ้น อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา และมีความคิดสร้างสรรค์ต่อการเรียนได้มากขึ้น ซึ่งแนวทางนี้เหมาะสมในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี รวมถึงสามารถสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาดนตรีเป็นอย่างมาก ผลจากพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบออนไลน์ จากการสังเกตพฤติกรรมการ เรียนรู้ของนักเรียนทุกคนมีคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น

การใช้เทคโนโลยีระบบ E-learning เข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ที่สะดวกสบายได้ทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นการสืบค้นข้อมูลเพิ่มจากบทเรียน การเรียนกับครูได้หลายเวลาหลายสถานที่ รวมทั้งยังประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ครูผู้สอนในวิชาควรใช้กระบวนการระบบออนไลน์มาจัดกระบวนการเรียนรู้ในหน่วยเนื้อหาที่ต้องการ โดยให้นักเรียนใช้การวิเคราะห์สื่อการสอนและรูปแบบเนื้อหาการสอนที่เหมาะสมกับตนเอง
2.แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนครั้งหน้าควรสร้างให้มากขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสม
3.ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตอาจจะพบปัญหาบ้าง ควรเตรียมพร้อมและมีแผนสำรอง
4. ครูควรจะต้องให้คำแนะนำชี้แนะกับนักเรียนในเรื่องของข้อมูลที่ถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช,2557

อุสา สุทธิสาคร. (2558). ดนตรีเพื่อการพัฒนาปัญญา. กรุงเทพฯ: รักลูก.

กมลรัตน์หล้าสุวงษ์. (2558). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศรีเดชา.

อารี พันธ์มณี. (2559). จิตวิทยาการเรียนการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์สิฟเฟรส.

อรวรรณ บรรจงศิลป์. (25 60). การสอนดนตรีในระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แหง่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Hoffer. (2017). Child Development. New York: McGraw-Hill.

International Kodaly Conference Budapest. (2018). Gilbert De Greave : The Worth of Kodaly Philosophy in One’s Personality Development. Edition Musica Budapest.

Longman. (2020). Working with Education Term. New York: Bantam Book.

ภาคผนวก

ตารางเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน

ที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน
1	6	9
2	5	8
3	6	10
4	5	8
5	4	7
6	5	8
7	4	6
8	5	7
9	4	6
10	6	8
11	4	7
12	6	9
13	5	9
14	5	8
15	7	10
16	4	6
17	5	7
18	4	8
19	5	7
20	6	8
21	8	9
22	5	7
23	4	6
24	6	8
25	4	7
26	6	9
27	5	9
28	5	8
29	7	10
30	4	6
31	5	7
32	4	8
33	5	7
34	6	8
35	4	7
ค่าเฉลี่ยคะแนน	5.04	8.12
ผลต่างคะแนนที่เพิ่มขึ้น	+3.08	
ร้อยละที่เพิ่มขึ้น	+53.57%	

บัตรภาพ

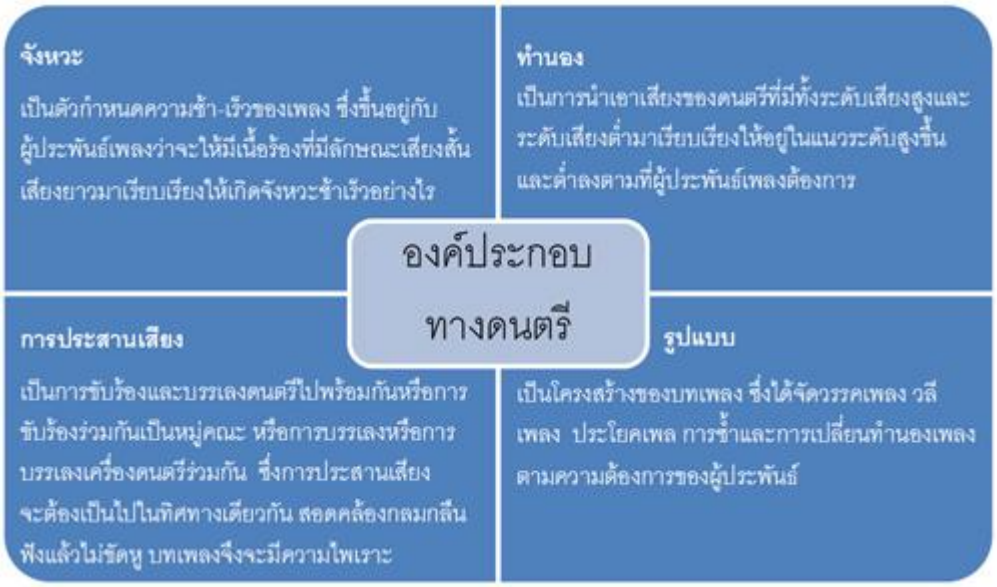

ศัพท์สังคีตทางดนตรีไทย	
คำศัพท์	**ความหมาย**
กรอ	วิธีการบรรเลงดนตรีประเภทเครื่องตีดำเนินทำนองที่ทำให้เกิดเสียงต่อเนื่องกันเป็นเสียงยาวสม่ำเสมอ โดยใช้สองมือตีสลับกันถี่ ๆ เหมือนรัวเสียงเดียว ซึ่งมักจะตีเป็นคู่ 2 คู่ 3 คู่ 4 คู่ 5 คู่ 6 และ คู่ 8 เป็นต้น
เก็บ	การบรรเลงดนตรีให้มีพยางค์ถี่ขึ้นกว่าเนื้อเพลงธรรมดา
สะบัด	การบรรเลงดนตรีโดยแทรกเสียงเข้ามาในเวลาบรรเลงทำนอง “เก็บ” อีก 1 พยางค์
ขยี้	การบรรเลงดนตรีให้มีพยางค์ถี่ขึ้นไปอีก 1 เท่าตัว การบรรเลงด้วยวิธีนี้สามารถบรรเลงต่อเนื่องไปทั้งประโยคเพลง หรือบรรเลงสั้นยาวเพียงใดก็ได้แล้วแต่ผู้บรรเลงจะเห็นสมควร
คลอ	การบรรเลงดนตรีไปพร้อม ๆ กับการร้องเพลงในทำนองเดียวกัน
เคล้า	การบรรเลงดนตรีไปพร้อม ๆ กับการร้องเพลง โดยใช้เพลงเดียวกัน แต่จะดำเนินทำนองไปในทางของตัวเอง
คู่	เสียงสองเสียงซึ่งอาจบรรเลงพร้อมกัน หรือบรรเลงคนละครั้งก็ได้ เสียงทั้งสองห่างกันเท่าใดก็เรียกว่าคู่เท่านั้น
โยน	ทำนองเพลงพิเศษตอนหนึ่งที่ไม่มีความหมายในตัวแต่อย่างใด การบรรเลงโยนนี้จะไม่ถูกบังคับในเรื่องของการกำหนดจังหวะ สามารถบรรเลงมากน้อยกี่จังหวะก็ได้ การบรรเลงนี้จะมีการแทรกอยู่ในหน้าทับสองไม้เท่านั้น
ลูกบท	เพลงเล็ก ๆ ที่บรรเลงต่อจากเพลงใหญ่ ซึ่งถือว่าเพลงใหญ่นั้นเป็นเพลงแม่บท และเพลงเล็ก ๆ ที่บรรเลงต่อจากเพลงแม่บทนั้นก็คือลูกบท เพลงลูกบทนี้อาจเป็นเพลง 2 ชั้น ชั้นเดียว ครึ่งชั้น หรือเพลงภาษาต่าง ๆ ก็ได้
ลูกหมด	เพลงสั้น ๆ จังหวะเร็วบรรเลงต่อท้ายเพลงใหญ่ เพื่อแสดงว่าจบการบรรเลงชุดนั้น ๆ

ศัพท์สังคีต

ศัพท์สังคีตดนตรีไทย	คำอธิบาย
1. กรอ	เป็นวิธีการบรรเลงดนตรีประเภทเครื่องตี โดยมากมักจะเป็นภาษาเอกดำเนินทำนองเพื่อให้เกิดเสียงต่อเนื่องกันเป็นเสียงยาวสม่ำเสมอ
2. กวาด	เป็นวิธีการบรรเลงดนตรีประเภทเครื่องตีดำเนินทำนอง เช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก เป็นต้น โดยใช้หัวไม้ตีลากไปบนเครื่องดนตรีโดยเร็วเพื่อให้เกิดเสียงต่อเนื่องกัน
3. ขับ	เป็นการเปล่งเสียงออกมาเพื่อนำเสนอเรื่องราวด้วยทำนองที่ไม่ซับซ้อน เช่น ขับเสภา ขับกล่อม เป็นต้น
4. คลอ	เป็นการบรรเลงดนตรีไปพร้อมกับการขับร้อง เช่น การสีซอสามสายไปกับการขับร้อง
5. ทอด	1. เป็นการผ่อนจังหวะให้ช้าลง โดยมากใช้กับการบรรเลงก่อนที่จบเพลงหรือจบท่อน 2. เป็นการขับร้องเพลงละครนอกอย่างหนึ่ง
6. เดี่ยว	เป็นวิธีการบรรเลงดนตรีด้วยเพลงที่แต่งขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อแสดงความสามารถของ ผู้บรรเลงและภูมิปัญญาของผู้แต่งเพลงนั้น โดยใช้เครื่องหมายประเภททำนอง
7. ตับ	เป็นเพลงประเภทหนึ่งที่นำเพลงหลายๆ เพลง มาขับร้องและบรรเลงติดต่อกันไป
8. ทาง	เป็นวิธีดำเนินทำนองโดยเฉพาะของเครื่องดนตรีแต่ละอย่าง เช่น ทางระนาดเอก ทางจะเข้ เป็นต้น
9. เพี้ยน	เป็นเสียงที่ไม่ตรงกับระดับเสียงที่ถูกต้อง
10. ไหว	เป็นวิธีการบรรเลงให้เสียงดนตรีมีระยะถี่และจังหวะเร็วมากกว่าธรรมดา
11. เอื้อน	1. เป็นวิธีขับร้องโดยเปล่งเสียงเป็นทำนองดนตรีระหว่างคำร้อง 2. เป็นวิธีการบรรเลงดนตรีโดยทำเสียงดนตรีให้เลื่อนไหลติดต่อกัน

ใบงานที่ 1องค์ประกอบทางดนตรี

ชื่อ_____ชั้น_____เลขที่_____

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกฟังเพลงไทย 1 เพลง แล้ววิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบเพลงตามประเด็นที่กำหนด

1) ชื่อเพลงที่ฟัง.....

(เขียนเนื้อเพลง)

2) องค์ประกอบของเพลง มีดังนี้

เสียง จังหวะ ทำนอง	**คีตลักษณ์**		
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

3) นักเรียนคิดว่า เพลงที่ฟังมีความไพเราะหรือไม่

❍ ไพเราะ ❍ ไม่ไพเราะ

เพราะ.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกฟังเพลงไทยสากล 1 เพลง แล้ววิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบเพลงตามประเด็นที่กำหนด

1) ชื่อเพลงที่ฟัง.....

(เขียนเนื้อเพลง)

2) องค์ประกอบของเพลง มีดังนี้

เสียง จังหวะ ทำนอง	**คีตลักษณ์**		

3) นักเรียนคิดว่า เพลงที่ฟังมีความไพเราะหรือไม่

❍ ไพเราะ ❍ ไม่ไพเราะ

เพราะ.....

ใบงานที่ 2ศัพท์สังคีต

ชื่อ_____ชั้น_____เลขที่_____

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังเพลงไทยมา 2 เพลง แล้วระบุศัพท์สังคีตที่เกี่ยวข้องโดยเขียนลงในตาราง

ศัพท์สังคีต	เพลงที่ฟัง	
	เพลง.....	เพลง.....
(1) กรอ		
(2) กวาด		
(3) ขับ		
(4) คลอ		
(5) เดี่ยว		
(6) ตับ		
(7) เถา		
(8) ทอด		
(9) เพี้ยน		
(10) เอื้อน		

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังเพลงไทยสากล แล้วบันทึกข้อมูล

1. เพลงที่ฟัง คือ เพลง.....
2. ศัพท์สังคีตที่เกี่ยวข้องกับเพลง
   (1) ❍ Largamente (ช้า) ❍Allegretto (เร็ว)
   (2) ❍ Forte (ดัง) ❍Piano (เบา)
   (3) ❍ Amoroso (หวานซึ้ง) ❍Vivace (อย่างมีชีวิตชีวา)
   (4) ❍Introduction (ตอนนำ) ❍Solo (แสดงเดี่ยว)
3. นักเรียนชื่นชอบเพลงที่ฟังหรือไม่
   ❍ชอบ ❍ไม่ชอบ
   เพราะ.....

แบบทดสอบ

ชื่อ_____ชั้น_____เลขที่___

<u>คำชี้แจง</u> : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1.ข้อใดคือองค์ประกอบทางดนตรีไทยทั้งหมด ก.เสียง บทเพลง ข. จังหวะ คีตลักษณ์ ค.ทำนอง ผู้บรรเลงดนตรี ง. การประสานเสียง เวทีแสดงดนตรี 2.ข้อใด**ไม่ใช่**องค์ประกอบทางดนตรี ก.จังหวะ ข. ทำนอง ค.ผู้ประพันธ์เพลง ง.การประสานเสียง 3.ศัพท์สังคีตดนตรีไทยข้อใดเป็นเสียงร้องที่ไม่ตรงกับระดับเสียงที่ถูกต้อง ก.ไหว ข. เพี้ยน ค.เอื้อน ง. ทาง 4.ศัพท์สังคีตดนตรีสากลข้อใด ที่แสดงความดังหรือเบาของเสียง ก.วีวาเช – ฟอร์เต ข. โซโล – อาโมโรโซ ค. ฟอร์เต – เปียโน ง.ลาร์กาเมนเต – อินโทรดักชัน 5.การแยกเสียงของดนตรีจะต้องพิจารณาจากสิ่งใด ก.ระดับเสียง ข. คุณภาพของเสียง ค.ความเข้มของเสียง ง. ความสั้น – ยาวของเสียง	6.“นักร้องคนนี้มีความเข้มเสียงที่ดี” จากข้อความนี้ หมายถึงสิ่งใด ก.แหล่งกำเนิดของเสียง ข. ความหนัก - เบาของเสียง ค.ความสูง – ต่ำของเสียงง. ความสั้น - ยาวของเสียง 7.ลักษณะของเพลงตับ คือข้อใด ก.การบรรเลงดนตรีไปพร้อมกับการขับร้อง ข. การบรรเลงให้เสียงดนตรีมีระยะถี่และจังหวะ ค. การบรรเลงดนตรีโดยทำเสียงดนตรีให้เคลื่อนไหวติดต่อกันไป ง.การนำเพลงหลายๆ เพลงมาขับร้องและบรรเลงติดต่อกันไป 8.เสียงขับร้องที่ไพเราะควรมีลักษณะอย่างไร ก.ร้องถูกต้องตามจังหวะ ทำนอง อักขรวิธี ข. ร้องตามความต้องการของผู้ฟังเพลง ค. ร้องให้เสียงดังจนผู้ฟังได้ยินชัดเจน ง. ร้องให้ถูกใจผู้ประพันธ์บทเพลง 9.การร้องเพลงที่ต้องอาศัยความกลมกลืนของเสียงร้องและเสียงดนตรีบรรเลงร่วมกัน เรียกว่าอะไร ก.การประสานเสียง ข. การวิเคราะห์เพลง ค.อารมณ์ของศิลปิน ง. โครงสร้างของบทเพลง 10. องค์ประกอบดนตรีมีความสำคัญอย่างไร ก.ทำให้ผู้บรรเลงดนตรีเก่งขึ้น ข. ทำให้บทเพลงมีความละเอียด ค.ทำให้บทเพลงมีความไพเราะน่าฟัง ง. ทำให้เนื้อเพลงมีความหมายแปลกใหม่

<u>เฉลย</u>

1. ข **2.** ค **3.** ข **4.** ค **5.** ค **6.**ข **7.**ง **8.**ก **9.**ก **10.**ค

สื่อการสอน on line โดยครูอาทิตย์ติยา สาระเกตุ

ชื่อเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อผู้วิจัย นายจตุรงค์ เดชะวงศ์
ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ
โรงเรียนบ้านหนองดู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตราฐาน 80/80 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา และศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีกลุ่มประชากรจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 4 แผน แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราจำนวน 4 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรแล้วนำผลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนและร้อยละ

ผลการดำเนินงานวิจัยพบว่า

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน นักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้น 8.42 มีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยร้อยละ 28.06

2. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา พบว่า แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80.49/82.22

3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33 , S.D = 0.23) โดยด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ อาจเนื่องมาจากความหลากหลายในการจัดกิจกรรม นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในทุกขั้นตอน และมีแบบฝึกเสริมทักษะที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา มีความเข้าใจง่ายและเหมาะกับศักยภาพและบริบทของนักเรียน

คำสำคัญ : การเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา , การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงานและดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุขและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และเป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 37)

ทักษะการเขียนและอ่านมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งทางวัตถุ วิทยาการ เทคโนโลยี และความนึกคิด การแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้สามารถติดตามข่าวสาร เหตุการณ์ความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ โดยสอดคล้องกับความเป็นไปของโลกเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถทำงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) การเขียนและอ่านถือเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญเพราะเป็นทักษะนักเรียนสามารถนำไปใช้แสวงหาความรู้ ความบันเทิง เป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกความเข้าใจในตนเองออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจเป็นเครื่องมือในการพัฒนากระบวนการคิด สติปัญญา ทัศนคติตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาทักษะการฟัง และการพูดได้ จนทำให้มีการส่งเสริมทักษะการเขียนและอ่านเป็นอย่างมากทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพราะหากนักเรียนมีพื้นฐานทักษะในการเขียนและอ่านที่ดีแล้วย่อมสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

การเรียนรู้เรื่องมาตราตัวสะกดในภาษาไทยนั้น นับเป็นหลักภาษาอีกเรื่องหนึ่งที่จะนำไปสู่การใช้ภาษาซึ่งครูผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและมีประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากการเรียนรู้เรื่องมาตราตัวสะกดจะเป็นพื้นฐานต่อการอ่านและการเขียนภาษาไทย ซึ่งการที่ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้เรื่องมาตราตัวสะกด ต้องอาศัยการสังเกต การจดจำอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเสวก วงษ์เจริญผล (2546, หน้า 1) พบว่าผู้เรียนไม่สามารถจำรูปพยัญชนะที่เป็นตัวสะกดทั้ง 8 มาตราได้ทั้งหมด เพราะตัวสะกดในบางมาตรามีทั้งแบบตรงมาตราและไม่ตรงมาตรา เช่น มาตราตัวสะกดแม่กด นอกจากจะมี ด เป็นตัวสะกดแล้ว ยังมีการใช้ตัวอักษรอื่น ๆ เช่น ต ถ ท ศ ส ซ ฎ ฏ ฐ ธ ษ เป็นตัวสะกดอีกด้วย แต่ผู้เรียนไม่สามารถจำตัวอักษรที่เป็นมาตราตัวสะกดได้หมด ทำให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์ไม่ได้และเขียนสะกดคำศัพท์แบบไม่ตรงมาตราได้ไม่ถูกต้อง ซึ่งปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการอ่าน การเขียน และความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันพบว่านักเรียนประสบปัญหาการเขียนและอ่านตัวหนังสือไม่ได้ โดยเฉพาะคำที่มีตัวสะกด

ทั้งตรงมาตราและไม่ตรงมาตรา ขาดทักษะการเขียนและอ่าน เขียนและอ่านหนังสือไม่คล่อง ขาดความสนใจในการเขียนและอ่าน ไม่มีสมาธิในการเขียนและอ่านหนังสือที่มีข้อความยาว ๆ และคำยากอีกทั้งยังสอดคล้องผลการวิจัยของรัตนา ใจเสมอ (2539) พบว่า สาเหตุของการอ่านไม่ได้หรืออ่านไม่ออกคือนักเรียนจำรูปคำไม่ได้ สะกดตัวไม่ถูก และไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์นั้น ๆ อ่านไม่ถูกวิธีคือ เวลาอ่านในใจปากขมุบขมิบ ชี้ตามตัวอักษรอ่านช้า อ่านทีละคำ อ่านแล้วจับใจความไม่ได้

จากการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองดู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 พบว่านักเรียนส่วนมากยังขาดทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่กก แม่กน แม่กบ และแม่กด จากคำศัพท์ที่ปรากฏในบทเรียนในแม่กด เช่นสะกดคำว่า มารยาท เป็น มารยาด กฎ เป็น กด โอกาส เป็น โอกาศ และคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราในแม่กก แม่กน แม่กบ และแม่กดอีกหลายคำ ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากมาตราตัวสะกดในมาตราแม่กก แม่กน แม่กบ และแม่กดมีจำนวนคำมากทำให้สับสนและไม่สามารถแยกตัวสะกดตามเสียงที่อ่านได้ถูกต้อง ซึ่งคำส่วนใหญ่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต และภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับผลการวิจัยของภักดี พลศักดิ์ (2553) พบว่า ตัวสะกดที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดส่วนมาก จะเป็นคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต ภาษาอังกฤษ และเป็นคำที่มาจากภาษาอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้คำ มากพยางค์ที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย แต่ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด เป็นคำพยางค์เดียว เมื่อรับคำเหล่านี้มาใช้จึงต้องหาวิธีการลดพยางค์ของคำ เพื่อให้เข้าระเบียบของภาษาไทยออกเสียงได้สะดวกและรักษารูปศัพท์เดิมไว้ จึงทำให้การเขียนและอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดจึงทำให้ปัญหาดังกล่าวเกินขึ้นในการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทย ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องหาวิธีช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่สามารถผ่านการทดสอบตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นสนใจในการเรียน โดยใช้เทคนิคการสอนและสื่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ และตรงต่อความต้องการของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น ไม่เบื่อหน่าย สนใจและตั้งใจเรียน จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยทำการศึกษาทฤษฎี แนวคิด เทคนิคการสอน เอกสารประกอบความรู้ต่าง ๆ ทำให้ได้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่ต้องการพัฒนาบริบทและศักยภาพของนักเรียนในการแก้ไขปัญหาการเขียนและอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ผู้วิจัยจึงนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยบันได 5 ขั้น ซึ่งประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ชักชวนเปิดใจ ,ขั้นที่ 2 แจกรูปสะกดคำ ,ขั้นที่ 3 อ่านย้ำสร้างความจำ,ขั้นที่ 4 ฝึกหัดคัดเขียน ฝึกคัดลายมือให้สวยงาม และถูกต้องตามรูปแบบตัวอักษรที่กำหนด จากคำที่ฝึกในขั้นที่หนึ่งและขั้นที่สอง ตามลำดับ และขั้นที่ 5 อ่านเขียนตามคำบอก มาพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองดู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิชญะ กันธิยะ (2559) พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียน จากความหมายและลำดับขั้นตอนข้างต้นกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ผู้เรียนสามารถเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ได้ใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบมีเหตุผล มุ่งให้ผู้เรียน รู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ แสวงหาความจริงจากการสืบเสาะหาข้อมูล รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง รวมทั้งรู้จัก

ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ นำไปสู่การเสริมสร้างพลังความสามารถของแต่ละบุคคลให้เต็มขีดความสามารถ โดยประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้ด้วยการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองเน้นบรรยากาศในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิด ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถใช้เหตุผลในการคิด และพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองดู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน ประกอบด้วย 1) เรื่อง มาตราตัวสะกดแม่กน 2) เรื่อง มาตราตัวสะกดแม่กบ 3) เรื่อง มาตราตัวสะกดแม่กก และ 4) เรื่อง มาตราตัวสะกดแม่กด จำนวน 4 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวมจำนวน 12 ชั่วโมง โดยมีการสร้างและกระบวนการหาคุณภาพดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563) เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1.2 ศึกษาหลักการจัดการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น จากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น จำนวน 4 แผน

1.4 นำเสนอแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) ของแผนการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.5 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญร่วมกับคณะครูโรงเรียนบ้านหนองดูในรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) จากนั้นนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อย

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปทดองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 10 คน และปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านความเหมาะสมของกิจกรรมและเนื้อหาที่ต้องการจัดการเรียนรู้

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองใช้แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีการสร้างและกระบวนการหาคุณภาพดังต่อไปนี้

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

2.1.1 ศึกษารายระเอียดจากคู่มือครู หนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563)

2.1.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ในเรื่อง การเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563)

2.1.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.1.4 นำแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การเรียนรู้กับคำถามของแบบทดสอบ

2.1.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการพิจารณาความสอดคล้องแล้วไปใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีความรู้ความสามารถใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 ห้องเรียน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย อำนาจแจกแจงและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ซึ่งพบว่า มีจำนวนข้อคำถามที่เหมาะสมกับการนำไปใช้จริง 30 ข้อ ที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.45 – 0.68 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.45 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

2.2 แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.2.1 ศึกษาทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากหนังสือแบบเรียน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.2.3 สร้างแบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 เรื่องมาตราตัวสะกดไม่ตรงมาตราในแม่กน ชุดที่ 2 เรื่องมาตราตัวสะกดไม่ตรงมาตราในแม่กบ ชุดที่ 3 เรื่องมาตราตัวสะกดไม่ตรงมาตราในแม่กก และชุดที่ 4 เรื่องมาตราตัวสะกดในแม่กด

2.2.4 นำแบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม ตลอดจนปรับปรุงแบบฝึกตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.5 นำแบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดรูปแบบนักเรียนแบบ 1:10 (แบบกลุ่ม) โดยคละนักเรียนเก่งกับอ่อนอยู่ร่วมกัน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกที่กำหนดไว้ 80/80 (E_1 / E_2)

2.2.6 ดำเนินการปรับปรุงข้อบกพร่องที่พบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์ทำเป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. แบบประเมินความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีการสร้างและกระบวนการหาคุณภาพดังต่อไปนี้

3.1 วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2 วิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย จากเอกสาร ตำราและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือ โดยตรวจสอบซ้ำกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรง

3.4 นำแบบประเมินผลไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่ามีข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือไม่

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

หลังจากนั้นนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับค่าดัชนีความสอดคล้องขอข้อคำถามที่ได้จากการคำนวณจากสูตรที่จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 มีเกณฑ์การพิจารณาการโดยใช้ค่า IOC ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (ศิริชัย กาญจนาวาสี, 2556)

3.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมิน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.6 จัดพิมพ์ทำเป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำเอกสารการดำเนินงานวิจัยเพื่อชี้แจงจุดประสงค์ของการดำเนินงานวิจัยให้กลุ่มประชากรทราบและลงนามเข้าร่วมการวิจัยตามความสมัครใจ เพื่อพิทักษ์สิทธิของกลุ่มประชากรและสอดคล้องกับข้อปฏิบัติของจริยธรรมการวิจัยในคน โดยข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับและเผยแพร่ผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

2. ศึกษาสภาพปัญหาการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้ทำการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียน (pre-test) จำนวน 30 ข้อๆ รวม 30 คะแนน พร้อมเก็บคะแนนไว้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยเป็นคนเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ศึกษาเอกสาร แบบเรียน งานที่วิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา และรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

4. จัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านหนองดู่ โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาที่พบและแนวทางในการการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อวางแผนและสร้างรูปแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

5. ดำเนินการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 ชั่วโมงและการใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดการเรียนรู้รวมกันทั้งหมด 4 สัปดาห์

6. ดำเนินการให้กลุ่มประชากรทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการจัดการเรียนรู้ (Post – test) จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้

7. ประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนเรียนรู้เรื่องการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

8. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ร่วมเสนอแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม เพื่อใช้แนวทางในการพัฒนาและต่อยอดผลการดำเนินงานในครั้งต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ นักวิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนในเรื่องการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกเรื่องการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3. วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนที่ได้จากการประเมินทำแบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คนที่	คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		คะแนนที่เพิ่มขึ้น	ร้อยละของความก้าวหน้า
	ก่อนเรียน (30 คะแนน)	หลังเรียน (30 คะแนน)		
1	11	19	8	27
2	14	22	8	27
3	15	21	6	20
4	13	24	11	37
5	16	25	9	30
6	13	24	11	37
7	17	26	9	30
8	15	24	9	30
9	13	25	12	40
10	13	19	6	20
11	16	23	7	27
12	16	21	5	17
รวม	**172**	**273**	**101**	**342**
ค่าเฉลี่ย	**14.33**	**22.75**	**8.42**	**28**
ร้อยละ	**47.76**	**75.83**	**28.06**	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	**1.78**	**2.34**	**2.19**	

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองดู่ ที่ได้รับการพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน มีคะแนนเพิ่มขึ้น 8.42 มีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ย ร้อยละ 28.06

ตอนที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 ผลปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คนที่	**คะแนนระหว่างเรียนจากการทำชุดกิจกรรมการเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนแต่ละเล่ม**				**รวม (120)**	**คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (30)**
	ชุดที่ 1 (30)	**ชุดที่ 2 (30)**	**ชุดที่ 3 (30)**	**ชุดที่ 4 (30)**		
1	24	23	24	24	**95**	**25**
2	25	23	25	24	**97**	**24**
3	23	25	25	24	**97**	**26**
4	24	23	25	23	**95**	**24**
5	24	24	27	25	**100**	**27**
6	23	24	25	23	**95**	**24**
7	24	26	24	23	**97**	**24**
8	23	24	25	23	**95**	**25**
9	25	24	25	22	**96**	**24**
10	25	25	24	24	**98**	**25**
11	24	24	25	24	**97**	**24**
12	23	24	25	25	**97**	**24**
รวม	**287**	**289**	**299**	**284**	**1,159**	**296**
ค่าเฉลี่ย	**23.91**	**24.08**	**24.91**	**23.66**	**24.14**	**24.66**
ร้อยละ	**79.72**	**80.28**	**83.06**	**78.89**	**80.49**	**82.22**

จากตารางที่ 2 พบว่า แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80.49/82.22

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลปรากฏตามตาราง

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการแปรผลจากการสอบถามความพึงพอใจขอนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{X}$	S.D	การแปรผล
1	คำชี้แจงใจการปฏิบัติกิจกรรมชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง	4.33	0.49	**มาก**
2	จัดรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม	4.25	0.75	**มาก**
3	เนื้อหามีความเหมาะสม เข้าใจง่าย	4.25	0.75	**มาก**
4	ความยากง่ายของเนื้อหามีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.25	0.62	**มาก**
5	การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ	4.67	0.49	**มากที่สุด**
6	กิจกรรมสามารถปฏิบัติได้จริงด้วยตัวเอง	4.33	0.49	**มาก**
7	กิจกรรมมีความเหมาะสมกับเวลา	4.17	0.58	**มาก**
8	มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสม	4.33	0.49	**มาก**
9	แบบฝึกพัฒนาทักษะมีความน่าสนใจ รูปเล่มสวยงามน่าศึกษา	4.25	0.62	**มาก**
10	แบบฝึกพัฒนาทักษะมีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย และส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น	4.42	0.51	**มาก**
11	นักเรียนมีความพึงพอใจในแบบฝึกพัฒนาทักษะ	4.25	0.45	**มาก**
12	สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	4.50	0.52	**มากที่สุด**
	รวม	**4.33**	**0.23**	**มาก**

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33 , S.D = 0.23) เมื่อนำมาจัดเรียงด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67 , S.D = 0.49) รองลงมาคือ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50 , S.D = 0.52) และแบบฝึกพัฒนาทักษะมีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย และส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.42 , S.D = 0.51) ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กิจกรรมมีความเหมาะสมกับเวลา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17 , S.D = 0.58)

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลปรากฏว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่สูงกว่าก่อนเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และแบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และแบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีส่วนช่วยในการสร้างเสริมและพัฒนาทักษะการเขียนและการอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรามากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลวิจัยของวงศ์เดือน มีทรัพย์ (2547) พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ครั้งหนึ่งยังจำได้ โดยมีเครื่องมือที่ใช้การศึกษาค้นคว้าได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ แบบทดสอบ แบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 87.09/85.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แบบฝึกทักษะมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.74 และมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ.05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของศราณี แพทอง (2561) พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนเรื่อง อ่านหรรษา พาเขียนเพลิน แสดงว่าชุดกิจกรรมการเรียนใช้เสริมสร้างทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ฝึกมากยิ่งขึ้น

ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดทำแผนการจัดการเรียน แบบฝึกทักษะ และแบบทดสอบให้มีความสอดคล้องกัน มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานการเรียนและตัวชี้วัด ตลอดจนการดำเนินงานที่เป็นลำดับขั้นตอน มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีประสิทธิภาพทางการเรียนที่สูงขึ้น เกิดกระบวนการเรียนรู้ยั่งยืน ถาวรและสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

2. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80.49/82.22 หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยระหว่างการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ทั้ง 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 80.49 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา คิดเป็นร้อยละ 82.22 แสดงว่าแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีระสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 การที่แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพนั้น เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ โดยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางของสถานศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้

ตัวชี้วัด และศึกษาวิธีสร้างตามขั้นตอน ทั้งยังมีการนำแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้ดำเนินการพิจารณาตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงและแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพ โดยกำหนดรูปแบบนักเรียนแบบ 1:10 (แบบกลุ่ม) โดยคละนักเรียนเก่งกับอ่อนให้อยู่ร่วมกัน จึงทำให้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ได้จริงกับนักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ นักเรียนสามารถลงมือทำและปฏิบัติด้วยตนเองได้จริงควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของอนงค์ ระเบียบ (2550) พบว่า จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัด นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประสิทธิภาพของแบบฝึกเป็นไปตามเกณฑ์ 70/70 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของบรรจง จันทร์พันธ์ (2548) พบว่าได้พัฒนาแผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่องการสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโพธิ์งาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 26 คน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่องการสะกดคำไม่ตรงตามมาตรตัวสะกดสำหรับนักเรียนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.98/82.75 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.692 ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 60.92 และนักเรียนมีความพอใจต่อแผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะภาษาไทยเรื่องการสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดทำแบบฝึกเสริมทักษะนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะเพื่อให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพก่อนนำไปใช้จริง สามารถนำไปใช้ได้จริงกับนักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ นักเรียนสามารถลงมือทำ และปฏิบัติด้วยตนเองได้จริงควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูได้จัดทำขึ้นเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา

3. จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.33 , S.D = 0.23) ทั้งนี้เนื่องมาจากมีการนำเนื้อหามาจากการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐาน และตัวชี้วัด ตลอดถึงการศึกษาความต้องการของนักเรียน พฤติกรรม ความน่าสนใจของแบบฝึกทักษะ กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อในการจัดกิจกรรมการการสอน โดยได้มีการลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก เป็นเนื้อหาที่มีในหลักสูตรสถานศึกษาโดยนำมาบูรณาการให้เกิดความเข้าใจง่าย สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการกำหนดลำดับขั้นตอนในการทำกิจกรรมอย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และทำกิจกรรมในระหว่างเรียนด้วยตนเองอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของประเสริฐ สำเภารอด (2552) พบว่า ชุดกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนช่วยเร้าความสนใจให้นักเรียน ทำให้ได้รู้จักการแสวงหาความรู้ความรู้ด้วยตนเอง ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะชุดกิจกรรม

สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ สร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครูผู้สอนทำให้ครูสอนได้เต็มประสิทธิภาพ

จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น นั้นมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้จริง ทั้งยังเป็นแบบฝึกเสริมทักษะกิจกรรมการเรียนที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ ช่วยส่งเสริมการอ่าน ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถกระตุ้นความสนใจในการเรียน เสริมสร้างทักษะกระบวนการทำงานตามลำดับขั้นตอนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ก่อนนำแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ครูต้องทำความเข้าใจเนื้อหาให้ถูกต้องชัดเจน จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ ปรับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบท ศักยภาพของนักเรียน อธิบายแนะนำให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด

2. ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูควรกำกับติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มอ่อนที่ประสบปัญหาการเขียนและการอ่าน คอยควบคุมเวลาในการดำเนินกิจกรรมรวมถึงความประพฤติของนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบบันได 5 ขั้น เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ครูจัดเตรียมแบบฝึกเสริมประสบการณ์และมอบหมายงานให้กับนักเรียนที่ขาดเรียน โดยให้หาเวลาว่างในการทำแบบฝึกเสริมทักษะและซ่อมเสริมในช่วงเวลาที่ขาดหายไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนารูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอื่น เช่น นำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อ online ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการทั้งยังเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVIC 19)

2. ควรศึกษาผลการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนและอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับชั้นเรียนอื่น ๆ หรือเปรียบเทียบกับสื่ออื่น ๆ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดฝึกทักษะ บทเรียนโปรแกรม ฯลฯ เพื่อให้สามารถเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและบริบทของโรงเรียนให้มากที่สุด

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ***หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551***. กรุงเทพ ฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ***หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.*** กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

ประเสริฐ สำเภารอด. (2552). ***การพัฒนาชุดกิจกรรมเรื่องระบบนิเวศในโรงเรียน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก.*** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ.

พิชญะ กันธิยะ. (2559). ***การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมต้น.*** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน .

ภักดี พลศักดิ์. (2553). ***การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3***. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี: อุบลราชธานี บัณฑิตวิทยาลัย .

รัตนา ใจเสมอ. (2539). ***การสร้างแบบฝึกการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4***. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.

วงศ์เดือน มีทรัพย์. (2547). ***การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ครั้งหนึ่งยังจำได้.*** มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม.

ศิราณี แพทอง. (2561). ***การพัฒนาทักษะการอ่าน และการเขียนคำในภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียน เรื่อง อ่านหรรษา พาเขียนเพลิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.*** เชียงใหม่: กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

เสวก วงษ์เจริญผล. (2546). ***การพัฒนาชุดฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน สำหรับครูโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง.*** เข้าถึงได้จาก [ระบบออนไลน์]: แหล่งที่มา http://www.thaiedresearch.org/result (4 กันยายน 2564)

อนงค์ ระเบียบ. (2550). ***การพัฒนาความสามารถในการอ่านคำตามมาตรตัวสะกดไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหนองบัว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา.*** มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์: วิทยานิพนธ์ สาขายุทธสาศตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ชื่อเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

ชื่อผู้วิจัย นายทิวา มีรัตน์
นายดิษพล เนตรนิมิตร
นางสาวสุพัตรา สาลี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flip Classroom ในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนแบบ Flip Classroom ในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่นักเรียนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนชลกันยานุกูล อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 554 คน ดำเนินการวิจัยรูปแบบการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ใช้เวลาในการทดลอง 1 ภาคเรียน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom จำนวน 9 แผน 2) คลิปวิดีโอที่ครูผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 (ค32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จัดทำขึ้น จำนวน 18 คลิป โดยเผยแพร่ผ่าน YouTube ช่อง Math CN M.5 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 (ค32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom หมายถึง รูปแบบการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ให้นักเรียนศึกษาหาความรู้นอกห้องเรียนนอกเวลาเรียนจากคลิปวิดีโอหรือแหล่งเรียนรู้ที่ครูเตรียมไว้ให้ และนักเรียนทำแบบฝึกหัดกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน โดยมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นทบทวนความรู้เดิม ขั้นฝึกฝนความรู้ และขั้นสรุป

2. นักเรียนร้อยละ 84.12, ร้อยละ 67.15, ร้อยละ 32.85 และร้อยละ 13.90 ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 สูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50, ร้อยละ 60, ร้อยละ 70 และร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม 30 คะแนน ตามลำดับ

3. นักเรียนมีความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom รายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 (ค32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.16 และ S.D. = 0.84)

คำสำคัญ : Flipped Classroom, คณิตศาสตร์พื้นฐาน, การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2563) ได้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาได้กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดได้เลือกใช้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)) ทั้งหมด 3 รูปแบบ 1) การเรียนในชั้นเรียน (Onsite) 2) การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On-Air) 3) การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online)

โรงเรียนชลกันยานุกูล มีการประเมินตนเองสำหรับสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ในระดับสีเขียว และใช้การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) โดยใช้การจัดการเรียนรู้ ที่ใช้รูปแบบหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ผสมผสานกับการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ครูและนักเรียนไม่ได้เผชิญหน้ากัน หรือใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ซึ่งเป้าหมายอยู่ที่การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยแบ่งนักเรียนในห้องเรียนออกเป็นสองกลุ่มและสลับวันกันมาเรียน ทำให้มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งเรียนอยู่ที่โรงเรียน และนักเรียนอีกกลุ่มศึกษาด้วยตนเองจากเอกสาร หรือปฏิบัติกิจกรรมตามที่ครูมอบหมายอยู่ที่บ้าน ส่งผลให้ครูต้องหารูปแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองการแบ่งนักเรียนดังกล่าว เนื่องจากไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า (Face to Face) ในโรงเรียนได้

การเรียนการสอนในระบบออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตผู้สอนสามารถอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาของบทเรียนได้ตลอดเวลา แม้ว่าจะอยู่นอกห้องเรียนได้อย่างไร้ขีดจำกัดทางด้านเวลา และสถานที่ ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานภายในห้องเรียน ผนวกกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ซึ่งในช่วงหลายปีมานี้ ได้มีนักวิชาการและครู ได้ให้ความสนใจและถูกนำมาใช้ในโรงเรียนมัธยมอย่างแพร่หลาย โดยแนวคิดเบื้องต้นคือ การบันทึกวิดีโอการสอนไว้ลวงหน้าแล้วให้นักเรียนนำกลับไปเรียนที่บ้านเพื่อทำความเข้าใจ แล้วนำการบ้านมาทำหรือร่วมกิจกรรมอภิปรายที่โรงเรียน

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียนในปัจจุบันที่ได้เติบโตขึ้นมากับเทคโนโลยี ส่งผลให้นักเรียนปรับตัวโดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างหลากหลายทำให้เกิดโอกาสเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะ การคิดขั้นสูงของการคิดเชิงวิพากษ์ การวิเคราะห์ และการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เครื่องมือด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง และมีความเหมาะสมกับนักเรียน

รายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 ชันมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี ประกอบไปด้วยเนื้อหา 2 หน่วยการเรียนรู้ คือ 1) หลักการนับเบื้องต้น

และ2) ความน่าจะเป็น ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) และสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนชลกันยานุกูล ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียนนำความรู้พื้นฐานในหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าว มาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับพฤติกรรมในปัจจุบันของนักเรียน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนแบบ Flip Classroom ในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้รูปแบบการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

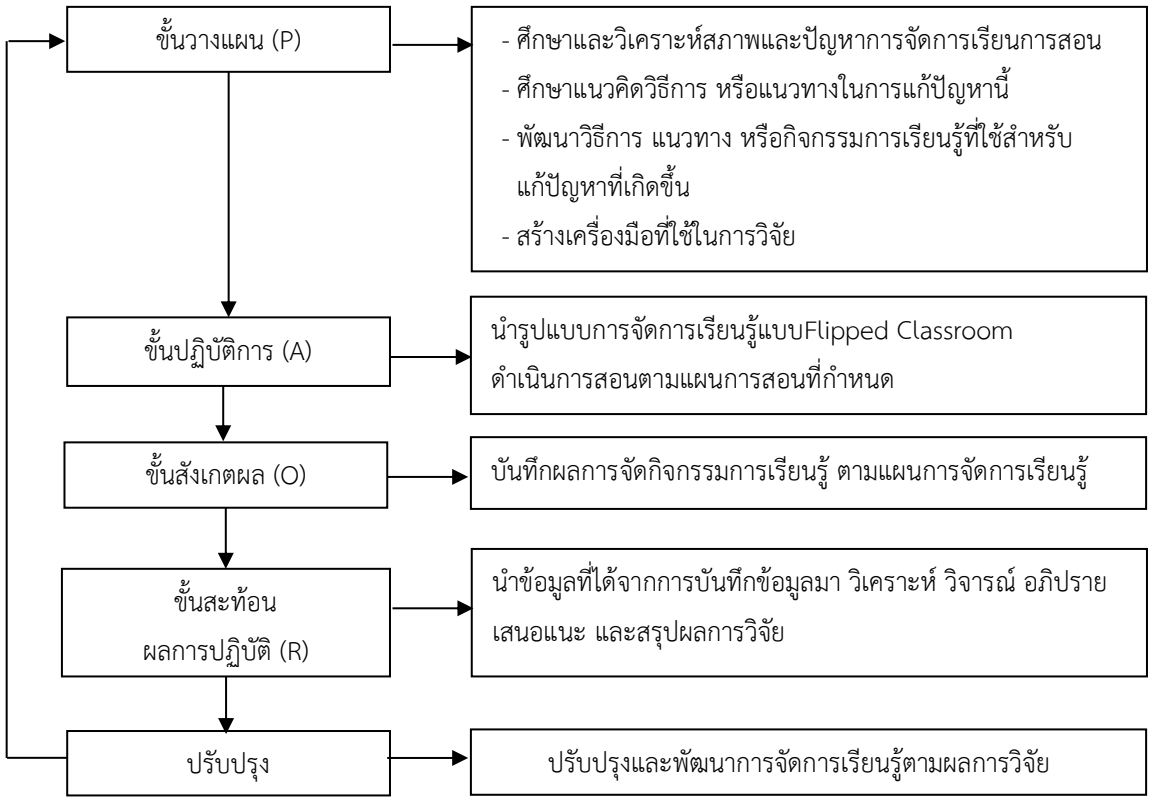

ขั้นวางแผน (Plan)

1. ศึกษาและวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน

2. ศึกษาแนวคิดวิธีการ การสอน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ซึ่ง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ที่ผู้วิจัยใช้ หมายถึง รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ให้นักเรียนศึกษาหาความรู้นอกห้องเรียนนอกเวลาเรียนจากคลิปวิดีโอหรือแหล่งเรียนรู้ที่ครูเตรียมไว้ให้ และนักเรียนทำแบบฝึกหัดกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมความพร้อม เป็นขั้นที่นักเรียนศึกษาคลิปวิดีโอที่ครูจัดทำขึ้น ผ่านช่องทาง YouTube ล่วงหน้า พร้อมทั้งบันทึกการเรียนรู้จากสื่อนั้น

2.2 ขั้นทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นที่ ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนที่ได้เรียนรู้จากคลิปวิดีโอ และ ถาม - ตอบ เรื่องจากคลิปวิดีโอที่ครูมอบหมายให้นักเรียน

2.3 ขั้นฝึกฝนความรู้ เป็นขั้นที่นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนที่ครูมอบหมายให้ในห้องเรียน โดยอาจเป็นแบบฝึกหัด วิธีคิดเชิงคำนวณ หรือเป็นกิจกรรมการศึกษาค้นคว้า หรือกิจกรรมการแก้ปัญหา

2.4 ขั้นสรุป เป็นขั้นที่นักเรียนและครูร่วมกันสรุปบทเรียน และครูมอบหมายให้ศึกษาคลิปวิดีโอถัดไป

3. พัฒนาวิธีการ แนวทาง หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้สำหรับแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ไปใช้กับรายวิชา ค32101 คณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนชลกันยานุกูล ประกอบด้วย 2 หน่วยการเรียนรู้ดังนี้

3.1 หลักการนับเบื้องต้น

3.1.1 กฎเกณฑ์เบื้องต้นเกี่ยวกับการนับ

3.1.2 การเรียงสับเปลี่ยนเชิงเส้นกรณีที่สิ่งของแตกต่างกันทั้งหมด

3.1.3 การจัดหมู่กรณีที่สิ่งของแตกต่างกันทั้งหมด

3.2 ความน่าจะเป็น

3.2.1 การทดลองสุ่มและเหตุการณ์

3.2.2 ความน่าจะเป็นของเหตุการณ์

4. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom จำนวน 9 แผน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

4.2 คลิปวิดีโอที่ครูผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 (ค32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จัดทำขึ้น จำนวน 18 คลิป โดยเผยแพร่ผ่านทาง YouTube ช่อง Math CN M.5

4.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 (ค32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00

4.4 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00

ขั้นปฏิบัติการ (Act)

1. ชี้แจงให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนชลกันยานุกูล อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต่อการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 (ค32101) เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้เข้าใจตรงกัน และปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง

2. ดำเนินการสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroomเป็นระยะเวลา 18 คาบ

3. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 (ค32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มาทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom

4. ตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 (ค32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ผลทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน และตอบผิดได้ 0 คะแนน

ขั้นสังเกตผล (Observe)

ผู้วิจัยบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom จำนวนทั้งสิ้น 9 แผน และบันทึกผลคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 (ค32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลมา วิเคราะห์ วิจารณ์ อภิปราย เสนอแนะ และสรุปผลการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต, ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัย ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom, แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 (ค32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ

ปรับปรุง

ผู้วิจัยนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งถัดไป

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom หมายถึง รูปแบบการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ให้นักเรียนศึกษาหาความรู้นอกห้องเรียนนอกเวลาเรียนจากคลิปวิดีโอหรือแหล่งเรียนรู้ที่ครูเตรียมไว้ให้ และนักเรียนทำแบบฝึกหัดกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นเตรียมความพร้อม เป็นขั้นที่นักเรียนศึกษาคลิปวิดีโอที่ครูจัดทำขึ้น ผ่านช่องทาง YouTube ล่วงหน้า พร้อมทั้งบันทึกการเรียนรู้จากสื่อนั้น

1.2 ขั้นทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นที่ ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนที่ได้เรียนรู้จากคลิปวิดีโอ และ ถาม - ตอบ เรื่องจากคลิปวิดีโอที่ครูมอบหมายให้นักเรียน

1.3 ขั้นฝึกฝนความรู้ เป็นขั้นที่นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนที่ครูมอบหมายให้ในห้องเรียน โดยอาจเป็นแบบฝึกหัด วิธีคิดเชิงคำนวณ หรือเป็นกิจกรรมการศึกษาค้นคว้า หรือกิจกรรมการแก้ปัญหา

1.4 ขั้นสรุป เป็นขั้นที่นักเรียนและครูร่วมกันสรุปบทเรียน และครูมอบหมายให้ศึกษาคลิปวิดีโอถัดไป

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนชลกันยานุกูลที่แบ่งนักเรียนในห้องเรียนออกเป็นสองกลุ่มและสลับวันกันมาเรียน โดยนักเรียนกลุ่มหนึ่งเรียนอยู่ที่โรงเรียน และนักเรียนอีกกลุ่มศึกษาด้วยตนเองจากเอกสาร หรือปฏิบัติกิจกรรมตามที่ครูมอบหมายอยู่ที่บ้าน ทำให้เวลาในการจัดการเรียนหารสอนขาดให้ไปครึ่งหนึ่งจากเวลาเดิม อาจจะส่งผลให้ไม่สามารถเรียนรู้ได้ครบตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ แต่การจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom เป็นการรูปแบบหนึ่งของการสอนโดยที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากการบ้านที่ได้รับจากการบ้านที่ได้รับผ่านการเรียนด้วยตนเองจากสื่อวิดีทัศน์นอกชั้นเรียนหรือที่บ้าน ส่วนการเรียนในชั้นเรียนปกตินั้นจะเป็นการเรียนแบบสืบค้นหาความรู้ที่ได้รับร่วมกับเพื่อน โดยมีครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือหรือชี้แนะ (วิจารณ์ พานิช, 2556) ดังนั้นเมื่อนักเรียนมีเวลาเรียนรู้นอกเวลาเรียน จึงทำให้ไม่เกิดปัญหาในการสอนไม่ครบตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom สามารถจัดกลุ่มนักเรียนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์สูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50, ร้อยละ 60, ร้อยละ 70 และร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม 30 คะแนน และคิดเป็นร้อยละของนักเรียนทั้งหมด ได้ดังนี้

2.1 นักเรียนร้อยละ 84.12 ได้คะแนนสูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม

2.2 นักเรียนร้อยละ 67.15 ได้คะแนนสูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

2.3 นักเรียนร้อยละ 32.85 ได้คะแนนสูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

2.4 นักเรียนร้อยละ 13.90 ได้คะแนนสูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

เมื่อพิจารณาคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 (ค32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ พบว่ามีนักเรียนร้อยละ 84.12 ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 สูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม และนักเรียนร้อยละ 67.15 ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 สูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม ทั้งนี้เพราะนักเรียนจะสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามทักษะ ความรู้ความสามารถและสติปัญญาของแต่ละคน ตามความสามารถทางการเรียนของแต่ละคน จากกิจกรรมที่ครูจัดให้ผ่านสื่อเทคโนโลยี เพราะการเรียนที่เด็กสมัยใหม่ชอบก็คือ ไอซีที หรืออาจเรียกว่าเป็นการนำโลกของโรงเรียนเข้าสู่โลกของนักเรียน คือ โลกดิจิตัล ช่วยเด็กที่มีงานยุ่ง เด็กเรียนอ่อนที่ขวนขวาย เด็กที่มีความสามารถแตกต่างกันให้ก้าวหน้าในการเรียนตามความสามารถของตนเอง เด็กสามารถหยุดและกรอกลับครูของตนได้ (วิจารณ์ พานิช, 2556) เช่นเดียวกับ ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2556) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบ Flipped Classroom เป็นวิธีการที่ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาสื่อการเรียนรู้ก่อนการเรียนในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจ และจดบันทึก และตั้งคำถามก่อนล่วงหน้า และในชั้นเรียนครูจัดกิจกรรมที่ต่อยอดจากเนื้อหาหรือถามตอบเกี่ยวกับเนื้อหาที่นักเรียนได้ไปศึกษามาล่วงหน้าแล้ว เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของยุภาพร ด้วงโต้ด (2561) ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาปริมาตรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom รายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 (ค32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมี $\bar{x}$ = 4.16 และ S.D. = 0.84

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.16, S.D.=0.84) เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า รูปแบบการเรียนการสอน แบบ Flipped Classroom ไม่สร้างภาระงานให้นักเรียนเพิ่มขึ้นกว่าการเรียนแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ที่ระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.05, S.D.=0.87) รองลงมาคือ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.20, S.D.=0.73) อาจเนื่องมาจากนักเรียนปัจจุบันนี้เติบโตมากับการเข้าใช้อินเทอร์เน็ตได้ง่ายและรวดเร็ว สามารถหาคำตอบคณิตศาสตร์เพียงแค่ปลายนิ้ว ฟังเพลง และเล่นเกมส์ ตลอดเวลา และเมื่อมาโรงเรียนพวกเขาไม่อนุญาตให้ใช้ซึ่งความเป็นจริงสามารถใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนรู้ได้ และช่วยนักเรียนที่มีกิจกรรมมากสามารถเรียนล่วงหน้า หรือเรียนตามเพื่อนได้ง่ายขึ้น ซึ่งเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักบริหารเวลา อีกทั้งยังช่วยนักเรียนที่เรียนช้า เพราะการสอนแบบเดิม เด็กเหล่านี้จะถูกทิ้งไว้ข้างหลังแต่ห้องเรียนกลับด้าน ครูสามารถเข้า

ไปช่วยเหลือได้มากขึ้น และนักเรียนยังสามารถหยุด เมื่อเบื่อ หรือย้อนกลับเมื่อไม่เข้าใจได้เสมอ (Jonathan , 2012)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากสื่อคลิปวิดีโอ เรื่อง หลักการนับ และความน่าจะเป็น ที่ใช้ในการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านนั้น เพิ่มความสะดวกสบายในการเข้าถึงให้แก่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ดังนั้นจึงควรพัฒนาต่อยอดขึ้นไปอีก ให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ คุณภาพของภาพและเสียงคมชัด และลดขนาดพื้นที่จัดเก็บ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบันทึกไว้ทบทวนภายหลังโดยไม่ต้องเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

2. ผู้สอนจะต้องคอยกระตุ้นนักเรียนอยู่เสมอในการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้าน ทั้งด้านการให้นักเรียนศึกษาคลิปวิดีโอ ล่วงหน้าเช่น การให้จดบันทึกมาส่ง การตอบคำถามเล็กน้อยทางออนไลน์ หรือให้มาดูก่อนเข้าเรียนหรือหลังเลิกเรียนทันทีและการทำกิจกรรมในห้องเรียนทุกคนต้องมีส่วนร่วม และผู้สอนจะต้องคอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ไปผสมผสานกับรูปแบบการสอน หรือเทคนิคการสอนอื่น ๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ควรมีการศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Flipped Classroom ในเนื้อหาคณิตศาสตร์ อื่น ๆ เช่น ความน่าจะเป็น สถิติหรือ เซต เป็นต้น หรือนำไปพัฒนาทักษะอื่น ๆ

บรรณานุกรม

กนน ทศานนท์. (2553). ผลการจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเทคโนโลยีสารสนเทศกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

กรวรรณ สืบสม และนพรัตน์ หมีพลัด. (2560). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ด้วยการบูรณาการ การเรียนการสอนรายวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียผ่าน Google Classroom. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 6(2), 118-127.

กิตติชัย สุธาสิโนบล และคณะ. (2558). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้ไตรสิกขาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คมสัน อินทะเสน และคณะ.(2560). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหว้า อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. การค้นคว้าอิสระ. หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

จรัส โพธิ์จันทร์. (2533). ความพึงพอใจในการท างานของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ชบาพร พิมวัน. (2562). การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับสืบเสาะหาความรู้ (5E) ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมบัติของสารพันธุกรรมและมิวเทชัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 89-91.

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัท ตถาตา พับลิเคชั่น จำกัด.

วิจารณ์ พานิช. (2556). ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

วิจารณ์ พานิช. (2558). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. นครศรีธรรมราช : วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม–ธันวาคม 2558, 3-14.

ยุภาพร ด้วงโต้ด. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 76-79.

เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2553). การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: โรงพมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชวาล แพรัตกุล. (2552). เทคนิคการวัดผล.พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: วัฒนาพาณิช.

นิชาภา บุรีกาญจน์. (2557). ผลการจักการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านที่มีผลต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการ์รียนของเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 9(2), 768-782.

ปิยะวดี พงษ์สวัสดิ์ และณมน จีรังสุวรรณ. (2558). การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านโดยใช้กิจกรรม WebQuest เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 6(1), น.151-158.

พรพรรณ เสาร์คำเมืองดี (2562). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD, น. 72.

พัชรี ผลความดี. (2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา, คณะวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัย บูรพา.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2552). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มิสท์.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2556). วิกฤติการศึกษา : ทางออกที่รอการแก้ไข. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศศิธร แม้นสงวน. (2555). พฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ 2 Teaching Behavior in Mathematics 2 CMA 4102 (TL 462) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย รามคำแหง.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). คู่มือการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

สุรีพร อนุศาสนนันท์. (2554). การวัดและประเมินในชั้นเรียน (Measurement and Evaluation in Classroom). ชลบุรี : เก็ทกู๊ดครีเอชั่น.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). ทิศทางใหม่และมาตรฐานของการประเมินผู้เรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อากร พุทธรักษา. (2562). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเครียด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 เรื่อง จำนวนจริง ด้วยวิธีห้องเรียนกลับด้าน. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 16(73)

เอกปภาดา ปกรณ์พิมุข. (2557). แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง ความเท่ากันทุกประการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา. คณะวิทยาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.

Bergman, Jonathan. (2012). Flip your classroom : reach every student in every class everyday.Washington, DC: ISTE.

Jureerat Thomthong. (2014). ห้องเรียนกลับด้าน (The Flipped Classroom). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://prezi.com/o1meklxbpyl2/the-flipped-classroom/ (วันที่ค้น ข้อมูล : 20 สิงหาคม 2563).

Jiraporn_pakorn. (2014). ทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2563, จาก http://www.vcharkarn.com/varticle/60454

Flippedclass com. (2016). สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2561, จาก https://flippedclass.com/

Flipping the classroom. (2018). สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2563. จาก http://www.washington.edu/teaching/teaching-resources/engaging-students-in-learning/flipping-the-classroom/

ชื่อเรื่อง การศึกษาผลการบริหารจัดการขยะด้านจิตสำนึกและพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โรงเรียนวัดท่าควาย

ชื่อผู้วิจัย นางสาวสุภิญญา คงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อบริหารจัดการขยะของโรงเรียนวัดท่าควายที่มีประสิทธิภาพตามโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนวัดท่าควาย 2. เพื่อประเมินผลการใช้การบริหารจัดการขยะโดยพิจารณาจิตสำนึกและพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โรงเรียนวัดท่าควาย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนวัดท่าควาย จำนวน 70 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้ ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1.โรงเรียนวัดท่าควายได้บริหารจัดการขยะตามโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โดยดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนด มีกิจกรรม 21 กิจกรรม 2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 60 มีอายุต่ำกว่า 21 ปี ร้อยละ 85.71 มีอาชีพ กำลังศึกษา คิดเป็นร้อยละ 85.71 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเทียบเท่า ม.ศ.3/ม.3 ร้อยละ 87.14 3. การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 70 คน พบว่าอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 คิดเป็นร้อยละ 96.86 4. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 คิดเป็นร้อยละ 78.70

คำสำคัญ : การบริหารจัดการขยะ จิตสำนึก พฤติกรรม

Abstract

The purposes of this study were 1. to effectively manage waste follow Zero Waste School project of the Watthakhwai school 2. to evaluate waste management result from awareness and behavior consideration concern environmental conservation of the Watthakhwai school. The sample of this study were teacher, educational personnel and 70 students of the Watthakhwai school. All sample were drawn from purposive sampling selection. The research instrument was 3 level rating scale. Data were analyzed by using frequency (f), percentage (%), mean ($\overline{X}$), standard deviation (S.D.). The results of the research were as follow. 1. The Watthakhwai school can manage waste follow Zero Waste School project same as plane which it was determined and consist of 21 activities. 2. The most respondent was female. They were divided

into 3 groups namely the respondents under 21 years old 60 %, the respondents are studying 85.71% and the respondents are either under or equal to 9th grade 87.14%. 3. The sample amount 70 persons have high level awareness for garbage management. An average score of garbage managing awareness was 2.91 or 96.86%. 4. The behavior participation of garbage management of sample was high level, an average score was 2.36 or 78.70%.

Keywords : Manage Waste, Awareness, Behavior

บทนำ

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงมากขึ้นทุกวันนี้ส่วนหนึ่งมาจากขยะ ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานของชุมชนที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน อาทิ เป็นแหล่งอาหาร และแหล่งเพาะพันธุ์ของพาหะนำโรค เช่น ยุง แมลงสาบ แมลงวัน ฯลฯ เป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อโรค มีกลิ่นเหม็น ก่อให้เกิดความรำคาญ ทำลายสุนทรียภาพด้าน สิ่งแวดล้อม เกิดสภาพไม่น่าดู สกปรกน่ารังเกียจ ขยะทำให้น้ำเสียที่มีความสกปรกสูงมาก เกิดกลิ่นรบกวน เป็นแหล่งสะสม เชื้อโรค ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน พระราชบัญญัติการสาธารณสุขให้ความหมายว่า ขยะมูลฝอย คือ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร มูลสัตว์ เถ้าหรือซากสัตว์ รวมถึงสิ่งอื่นสิ่งใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น ๆ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ได้ให้ความหมายแก่ขยะมูลฝอยไว้ว่า คือ สิ่งของจากบ้านเรือนที่ประชาชนไม่ต้องการแล้ว มีผู้นาไปใช้ประโยชน์จนสุดท้ายไม่มีผู้นาไปใช้ประโยชน์ได้แล้ว และถูกทิ้งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปกำจัด จัดเก็บ และขนส่ง นั่นหมายความว่า สิ่งของที่เราทิ้งจากที่บ้าน ถ้ายังมีคนนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้ สิ่งนั้นก็จะยังไม่ใช่ขยะ จากความหมายดังกล่าวได้รับการตอกย้ำด้วยแนวคิดที่เห็น คุณค่าจากขยะ ดังเช่น “พอเพียง = enough” “ขยะ คือ ทรัพยากร” การใช้ทรัพยากรอย่างพอดี เห็นคุณค่า บวกกับการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านกับวัสดุเหลือใช้ที่มีรอบบ้าน เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาขยะ(ระบบข้อมูลสารสนเทศด้านคุณภาพมัธยมศึกษา, 2542 : ออนไลน์)

จากการศึกษาสภาพปัญหาขยะที่พบในโรงเรียนส่วนมากเกิดจาก นักเรียนซื้ออาหารมารับประทาน ขยะส่วนใหญ่ที่พบเป็นกล่องนม ถุงนม ถุงพลาสติก แก้วน้า หลอดดูด ไม้ไอติม ขวดพลาสติก ถุงใส่อาหารสำเร็จรูป อาหารกรุบกรอบ และเศษกระดาษ มีบางส่วนที่บุคคลภายนอกเช่นผู้ปกครองนักเรียน ประชาชนที่มาเล่นกีฬา นอกเวลา เช่น ตอนเย็นและเสาร์อาทิตย์นามาและทิ้งเศษขยะไว้ โดยส่วนมากนักเรียนจะทิ้งในถังขยะ มีบางส่วนที่ทิ้งนอกถังขยะ ระยะเวลาที่ทิ้งได้แก่ ช่วงเช้าก่อนเข้าแถว นักเรียนจะซื้ออาหารมาทานพร้อมกับทำความสะอาดเขตสี โดยบางคนมีเจตนาทิ้ง บางคนวางแล้วลืม ตอนเช้านักเรียนดื่มนมแล้วทิ้งถุงนมไว้ ช่วงหลังรับประทานอาหารกลางวัน เด็กจะซื้ออาหารถือไปพร้อมกับเล่น หรือร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ทำให้โรงเรียนวัดท่าควายมีปริมาณขยะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งสาเหตุคือ การขาดจิตสำนึกในการทิ้งขยะให้เป็นที่ รวมทั้งขาดความรู้เกี่ยวกับ

การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ เพราะเมื่อได้ยินคำว่า “ ขยะ ” หลาย ๆ คนก็ไม่สนใจ ละเลยและไม่เห็นคุณค่า ทั้งที่ขยะเหล่านั้นหากนำมาคัดแยกอย่างถูกวิธีแล้วจะสามารถสร้างประโยชน์ได้และยังสามารถนำกลับมาหมุนเวียนเข้ากระบวนการผลิต เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีกครั้ง ซึ่งเป็นการประหยัดทรัพยากร รวมทั้งปริมาณขยะก็จะลดจำนวนลงได้มาก ซึ่งจะส่งผลดีทั้งต่อสิ่งแวดล้อม ต่อประชากร และต่อประเทศชาติต่อไป

ดังนั้น การจะแก้ไขปัญหาให้ได้ผลระยะยาวนั้นโรงเรียนต้องเริ่มจากจุดเล็ก ๆ ก่อน ด้วยการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี ในเรื่องการทิ้งขยะให้กับนักเรียน ให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการคัดแยกขยะ เมื่อนักเรียนรู้จักแยกขยะและทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทางแล้ว ก็จะทำให้โรงเรียนสะอาดเป็นระเบียบ มีบรรยากาศร่มรื่น และเมื่อเริ่มต้นจากในโรงเรียนได้ผลดีแล้วก็สามารถขยายผลไปยังชุมชนและประเทศชาติต่อไปได้

โรงเรียนวัดท่าควายจึงได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการบริหารจัดการขยะด้านจิตสำนึกและพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โรงเรียนวัดท่าควาย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการบริหารจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพตามโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนวัดท่าควาย

2. เพื่อประเมินผลการบริหารจัดการขยะด้านจิตสำนึกและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โรงเรียนวัดท่าควาย

วิธีดำเนินการวิจัย

โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนวัดท่าควาย ตามบัญชีรายชื่อของโรงเรียนวัดท่าควาย ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2563 จำนวน 140 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนวัดท่าควาย จำนวน 70 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. ขั้นตอนการดำเนินงาน

การดำเนินงานการศึกษาผลการบริหารจัดการขยะด้านจิตสำนึกและพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โรงเรียนวัดท่าควาย ตามโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ของโรงเรียนวัดท่าควาย มีกิจกรรมการดำเนินงานดังนี้

1. ตรวจสภาพปัจจุบันและปัญหา

2. เสนอโครงการและขออนุมัติโครงการ

3. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ

4.ประชุมวางแผนดำเนินงาน กำหนดกิจกรรมและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ

5. จัดเตรียมเอกสาร วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น

6. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโครงการ

7. ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนด มีกิจกรรม 21 กิจกรรมที่ใช้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ในการแก้ปัญหา การให้เหตุผลสื่อสารและนำเสนอ ดังนี้ กิจกรรมยามเช้าเล่าเรื่องขยะ กิจกรรมอ่านให้รู้ ดูแล้วคิด พิชิต 3Rs กิจกรรมทค.ร่วมด้วย ช่วยกัน ลดโลกร้อน กิจกรรมทิ้งขยะถูกที่ สิ่งแวดล้อมดีแน่นอน กิจกรรมขอลาแล้ว แม่แก้วขยะ กิจกรรมร่วมมือ ร่วมใจ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม กิจกรรมเพิ่มมูลค่า ปรับมาใช้ประโยชน์ กิจกรรม ทค WASRE HERO กิจกรรมเรารักษ์โลก กิจกรรมSAVE ZONE กิจกรรมมาตรการการจัดการขยะ กิจกรรมกินให้หมด ลดขยะ กิจกรรมลดขยะด้วยมือเรา กิจกรรมทางเดียวกัน ฉันมากับเธอ กิจกรรมตาวิเศษ เป็นเหตุให้สะอาด กิจกรรมฐานการเรียนรู้คัดแยกขยะ กิจกรรมฐานการเรียนรู้ปลูกผักปลอดสารพิษ กิจกรรมฐานการเรียนรู้ปุ๋ยพืชสด กิจกรรมฐานการเรียนรู้น้ำหมักชีวภาพ แก๊สชีวภาพ กิจกรรมฐานมูลไส้เดือน และกิจกรรมฐานการเรียนรู้พื้นที่สีเขียว

8. ติดตามและประเมินกิจกรรม

9. สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญตัวแทน ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนวัดท่าควาย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลกับผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล คือ ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนวัดท่าควาย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้อธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างละเอียด ให้คำแนะนาในกรณีที่ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนวัดท่าควายไม่เข้าใจ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และรับแบบสอบถามกลับคืนมาด้วยผู้วิจัยเอง

3. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามกลับคืนมาตรวจความถูกต้องของแบบสอบถาม เพื่อให้แบบสอบถามทุกฉบับมีความสมบูรณ์ และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 70 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 มาวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสอบถามจิตสำนึกและพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนวัดท่าควาย

2. ศึกษาหลักการ แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่เป็นรูปแบบการบริหารจัดการตามโรงเรียนปลอดขยะ

3. เก็บข้อมูล กับครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนวัดท่าควาย จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์

4. เขียนนิยามปฏิบัติการและเขียนข้อคำถามตามนิยามปฏิบัติการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติการจัดการขยะในชีวิตประจำวัน

ด้านการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย เป็นแบบสอบถามที่มีเกณฑ์การพิจารณา 3 ระดับ คือเห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย มีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ

ด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย เป็นแบบสอบถามที่มีเกณฑ์การ พิจารณา 3 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ้างเป็นบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติเลย มีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามที่ครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยามปฏิบัติการ ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ผลปรากฏว่า

5.1 ด้านการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย มีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์หนึ่งข้อ

5.2 ด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย มีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ไปทดลองใช้ (Try out) กับครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนวัดท่าควาย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง แต่มีการจัดการขยะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างจริง

7. นำแบบสอบถามที่ไปทดลองใช้ (Try out) มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.881 ด้านการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย มีข้อคำถามจำนวน 17 ข้อ ไม่ผ่าน เกณฑ์ 2 ข้อ และด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย มีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์ 3 ข้อ

8. นำแบบสอบถามที่ได้จากการไปทดลองใช้ (Try out) มาปรับปรุงตามคำแนะนำของกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ (Try out) ตามความเที่ยงตรงเชิงพินิจหรือเชิงประจักษ์ (Face Validity) มีการปรับภาษา

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

6. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและตรงกับการตอบของครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนวัดท่าควาย หรือตัวแทนของครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนวัดท่าควาย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงนามาลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม Excel ทางสถิติ ดังนี้ แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติการจัดการขยะในชีวิตประจำวัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตรการคำนวณดังนี้ (กองวิจัยทางการศึกษา, 2545 : 65)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

R แทน คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์ Cronbach’s Alpha (Cronbach’s Alpha Coefficient) สัมประสิทธิ์ Cronbach’s Alpha (Cronbach’s Alpha Coefficient) ดังนี้

$$\alpha = \left(\frac{k}{k-1}\right)\left(1 - \frac{\sum_{i=1}^{n} S_i^2}{S^2}\right)$$

โดยที่ $S_i^2 = \frac{\sum_{i=1}^{n} x_i^2}{n} - \left[\frac{\sum_{i=1}^{n} x_i}{n}\right]^2$ และ

$$S^2 = \frac{\sum_{i=1}^{n} X_i^2}{n} - \left[\frac{\sum_{i=1}^{n} X_i}{n}\right]^2$$

เมื่อ α คือ สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

x_i คือ คะแนนประเมินของแต่ละผู้ตอบแบบประเมินในแต่ละข้อ

X คือ คะแนนผลรวมทุกข้อที่ประเมินของแต่ละผู้ตอบแบบประเมิน ซึ่ง $\frac{\sum_{i=1}^{k} x_i}{n} = X$

n คือ จำนวนผู้ตอบแบบประเมิน

k คือ จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 คือ คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ทำแบบประเมิน

สถิติพื้นฐาน

สถิติเชิงบรรยายใช้ในการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด และคนอื่น ๆ, 2552 : 126) ดังนี้

$$\overline{X} = \frac{\Sigma x}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

x แทน ข้อมูลแต่ละตัวในชุดข้อมูล

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

โดยคำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด และคนอื่น ๆ, 2552 : 127) ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\Sigma(x - \overline{X})^2}{N-1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x แทน ข้อมูลแต่ละตัว

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูล

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

8. วิธีประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจากครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนแล้ว ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากจากครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน มาตรวจสอบความถูกต้องแล้วไปวิเคราะห์ ประกอบด้วย

1) ระดับจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน แล้วนำข้อมูลมาแปลค่าเฉลี่ยจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ที่มีต่อระดับจิตสำนึกออกเป็น 3 ระดับโดยการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{จำนวนชั้นคะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{3-1}{3}$$

$$= 0.750$$

ระดับคะแนนเฉลี่ย ระดับจิตสำนึกการจัดการขยะ

2.34 – 3.00 มีระดับจิตสำนึกการจัดการขยะที่สูง

1.67 – 2.33 มีระดับจิตสำนึกการจัดการขยะที่ปานกลาง

1.00 – 1.66 มีระดับจิตสำนึกการจัดการขยะที่ต่ำ

2) ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน แล้วนำข้อมูลมาแปลค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ที่มีต่อระดับพฤติกรรมออกเป็น 3 ระดับโดยการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{จำนวนชั้นคะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{3-1}{3}$$

$$= 0.750$$

ระดับคะแนนเฉลี่ย ระดับพฤติกรรมการจัดการขยะ

2.34 – 3.00 มีระดับพฤติกรรมการจัดการขยะที่สูง

1.67 – 2.33 มีระดับพฤติกรรมการจัดการขยะที่ปานกลาง

1.00 – 1.66 มีระดับพฤติกรรมการจัดการขยะที่ต่ำ

สรุปผลการวิจัย

1. โรงเรียนวัดท่าควายได้บริหารจัดการขยะตามโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โดยดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนด มีกิจกรรม 21 กิจกรรมดังนี้ 1) กิจกรรมยามเช้าเล่าเรื่องขยะ 2) กิจกรรม อ่านให้รู้ ดูแล้วคิดพิชิต 3Rs 3) กิจกรรมทค.ร่วมด้วย ช่วยกัน ลดโลกร้อน 4) กิจกรรม ทิ้งขยะถูกที่ สิ่งแวดล้อมดีแน่นอน 5) กิจกรรมขอลาแล้ว แม่แก้วขยะ 6) กิจกรรมร่วมมือ ร่วมใจ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม 7) กิจกรรม เพิ่มมูลค่า ปรับมาใช้ประโยชน์ 8) กิจกรรมทค WASRE HERO 9) กิจกรรมเรารักษ์โลก 10) กิจกรรม SAVE ZONE 11) กิจกรรมมาตรการการจัดการขยะ 12) กิจกรรมกินให้หมด ลดขยะ 13) กิจกรรมลดขยะด้วยมือเรา 14) กิจกรรม ทางเดียวกัน ฉันมากับเธอ 15) กิจกรรมตาวิเศษ เป็นเหตุให้สะอาด 16) กิจกรรมฐานการเรียนรู้คัดแยกขยะ 17) กิจกรรมฐานการเรียนรู้ปลูกผักปลอดสารพิษ 18) กิจกรรมฐานการเรียนรู้ปุ๋ยพืชสด 19) กิจกรรมฐานการเรียนรู้น้ำหมักชีวภาพ แก๊สชีวภาพ 20) กิจกรรมฐานมูลไส้เดือน 21) กิจกรรมฐานการเรียนรู้พื้นที่สีเขียว

2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 60 มีอายุต่ำกว่า 21 ปี ร้อยละ 85.71 มีอาชีพ กำลังศึกษา คิดเป็นร้อยละ 85.71 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเทียบเท่า ม.ศ.3/ม.3 ร้อยละ 87.14

3. การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 70 คน พบว่าอยู่ในระดับสูง โดยมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 คิดเป็นร้อยละ 96.86 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยสูง อยู่ในข้อความที่ 1 การนำขยะบางอย่างกลับมาใช้ใหม่ ใช้ซ้ำ เป็นวิธีการลดปริมาณขยะมูลฝอย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อความที่ 2 ถ้าทุกคนลดปริมาณขยะนับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการจัดการขยะมูลฝอยในโรงเรียนและชุมชน ข้อความที่ 3 ปริมาณของขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นทุกวันเป็นปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน ข้อความที่ 4 ถ้าในโรงเรียนและชุมชนมีขยะมูลฝอยเกลื้อนถนน จะมีผลต่อสุขภาพจิต สุขภาพกาย ของคนในโรงเรียนและชุมชน ข้อความที่ 5 ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาของทุกคน ข้อความที่ 6 การมีผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอย จะทำให้การจัดการขยะในโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ข้อความที่ 7 บุคลากรทุกคนในโรงเรียน มีหน้าที่ ในการลดขยะและกำจัดขยะมูลฝอย ข้อความที่ 8 การแยกประเภทขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ของข้าพเจ้า ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของผู้นำหมู่บ้าน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) แต่เพียงอย่างเดียว ข้อความที่ 9 การคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อคุณภาพชีวิตคนในชุมชนและสังคมในการมีส่วนร่วมต่อสังคม ข้อความที่ 10 การคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยเป็นวิธีการที่ช่วยให้การกำจัดขยะมูลฝอยสอดคล้องกับการนำขยะไปใช้ประโยชน์และเกิดประโยชน์ต่อทุกคนที่เกี่ยวข้อง ข้อความที่ 11 ข้าพเจ้าอยากให้มีโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการคัดแยกขยะในโรงเรียน ข้อความที่ 12 ผลของการคัดแยกประเภท

ขยะมูลฝอย ทำให้ข้าพเจ้ามีรายได้เพิ่ม ข้อความที่ 13 การรักษาความสะอาดของโรงเรียนและชุมชนท่าให้ข้าพเจ้าดีใจและภาคภูมิใจที ได้ทำหน้าที่เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสังคม ข้อความที่ 14 ข้าพเจ้ายินดีที่จะลดขยะเปียก โดยการนำขยะเปียกในบ้านมาทำปุ๋ยหมัก ข้อความที่ 15 ข้าพเจ้ายินดีที่จะช่วยคัดแยกขยะไว้ขายเพื่อแปรรูปใหม่อย่างสม่ำเสมอ

4. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 คิดเป็นร้อยละ 78.70 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยสูง อยู่ในข้อความที่ 1 การนำเศษอาหารที่เหลือจากการรับประทานอาหารเสร็จแล้วหรือเศษผัก ผลไม้ ไปทิ้งในถังเศษอาหารทุกครั้ง ข้อความที่ 2 มีการแยกและนำถุงหิ้วพลาสติก กล่องกระดาษ หรือภาชนะอื่น ๆ ที่ ใช้งานซ้ำได้มาเก็บไว้ใช้งานอีกหลายครั้ง ข้อความที่ 5 มีการแยกถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ กระป๋องสเปรย์เป็นขยะที่กำจัดยากและเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมข้าพเจ้าแยกเป็นขยะมีพิษ ข้อความที่ 8 มีการตักเตือนทุกครั้งเมื่อพบเห็นคนที่ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ข้อความที่ 10 มีการได้เงินจากการขายขยะที่มีการคัดแยก ข้อความที่ 12 มีการเพิ่มมูลค่าของขยะได้ เช่นนำถุงนม กล่องนมโรงเรียน หรือถุงขนม มาประดิษฐ์เป็นของใช้ ข้อความที่ 13 มีการพยายามรับประทานอาหารให้หมดทุกครั้ง ข้อความที่ 14 มีการใช้ภาชนะที่ใช้ซ้ำได้ เช่น แก้วน้ำ ขวดน้ำ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการแข่งขันการคัดแยกขยะของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น แล้วนำเสนอต่อสาธารณะชนทุกเดือน

2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการสร้างลักษณะนิสัยในการจัดการขยะมูลฝอยกับกลุ่มตัวอย่างเดิมเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

3. เรื่องเวลาในการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ต้องมีเวลาในการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้มากกว่านี้

เอกสารอ้างอิง

เจริญจิต ลีภัทรพณิชย์. (2545). **พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของวัยรุ่น : กรณีศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มสหวิทยา เขตบรมราชชนนี 1.** (วิทยานิพนธ์) ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จเจ้าพระยา.

ปิยะพงษ์ จันทร์ใหม่มูล. (2563). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “การจัดการขยะมูลฝอย” เพื่อส่งเสริมความรู้ จิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย :**

กรณีศึกษานักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดแจงร้อน เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กรม. (2548). **สารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครศรีธรรมราช.** กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

สาคร ลือเจริญ. (2531). **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและปัญหาการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

ชื่อเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ในการศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเทพนิมิตวนาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

ชื่อผู้วิจัย นายสิทธิชัย คงนวน ตำแหน่ง ครูโรงเรียนวัดเทพนิมิตวนาราม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ในการศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2. ศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C

กลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 40 คน จาก 1 ห้องเรียน ได้จากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากแบบเจาะจง เครื่องมือในการค้นคว้า มี 3 ชนิดคือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 แผน 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.20 – 0.74 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 3) แบบสอบถามความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t – test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ (1) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ในการศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 81.64/86.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C เมื่อเรียนเสร็จสิ้นแล้ว คิดเป็นร้อยละ 86.41 แสดงว่าการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ความเป็นมาของท้องถิ่น โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ (2) ระดับความพึงพอใจของนักเรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย 4.89 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std.Deviation) เท่ากับ .30 แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C

โดยสรุป การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีขั้นตอน กระบวนการอย่างชัดเจน มีการตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูจะต้องรู้ว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการกระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากเรียนและเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง เชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาวิชาต่าง ๆ มีการใช้สื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ท้องถิ่น มีการอภิปรายซักถามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม ระหว่างกลุ่ม มีการนำเสนอชิ้นงาน ส่งเสริมกระบวนการคิด มีการสืบค้นรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ ตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้นักเรียนเกิดทักษะต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และสามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

คำสำคัญ : การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C, ความเป็นมาของท้องถิ่น

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตราที่ 22 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 13) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มาจากแนวคิดทางการศึกษาของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นบุคคลที่คิดในเรื่องของกระบวนการเรียนรู้โดยการกระทำจัดการเรียนการสอนในแนวคิดนี้ เป็นการปรับเปลี่ยนบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการเป็นผู้รับมาเป็นผู้เรียนและเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงบทบาทนี้เท่ากับเป็นการเปลี่ยนจุดเน้นของการเรียนรู้มาอยู่ที่ผู้เรียนมากกว่าอยู่ที่ผู้สอน โดยการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การให้ผู้เรียนสำคัญที่สุดหรือเป็นผู้ที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน (จรัสศรี พัวจินดาเนตร, 2549 : 100)

การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ คือ พื้นฐานเบื้องต้นในการรู้จักและเข้าใจคุณค่าความสำคัญของอดีต ด้วยการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ วินิจฉัย บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล จากหลักฐานข้อเท็จจริงที่หลากหลาย ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นนักคิด มีเหตุผล ประวัติศาสตร์เปรียบเสมือนกระจกที่ส่องให้เห็นสังคมมนุษย์ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง ในพื้นที่ที่หนึ่ง ที่มีพัฒนาการสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน สอนให้เรารู้จักตนเอง รวมถึงความเป็นมาของชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ ปลูกจิตสำนึกในความเป็นชาติ รักและภาคภูมิใจในบรรพบุรุษที่ก่อตั้งชาติบ้านเมือง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์และเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะ สมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อาจจัดได้ทั้งรูปแบบกิจกรรมในห้องเรียนและกิจกรรมนอกห้องเรียน ซึ่งการเรียนรู้เนื้อหาสาระ หลักการ และทฤษฎีในห้องเรียนจะเป็นรูปธรรม เข้าใจได้ง่ายและชัดเจนขึ้นเมื่อผู้เรียนได้สัมผัส รับรู้ เกิดประสบการณ์ตรงจากสิ่งที่เรียนรู้หรือกำลังศึกษาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น การทำโครงงานประวัติศาสตร์ การทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ถือเป็นการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา สร้างประสบการณ์ ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เกิดเป็นการสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายให้แก่ผู้เรียน เมื่อผู้เรียนเกิดความตระหนักว่า วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่สำคัญต่อการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ และผลของการเรียนวิชาประวัติศาสตร์จะช่วยพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบแล้ว ผู้สอนควรเน้นย้ำในรายละเอียดของทักษะทางประวัติศาสตร์ และขั้นตอนในการจัดกิจกรรมทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเลือกบริโภคข้อมูลข่าวสาร การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล การตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล การแสดงความคิดเห็นอย่างมีตรรกะ สมเหตุสมผล เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะทำให้นักเรียนไม่โน้มเอียง หรือเชื่อโดยไม่มีหลักฐาน และสามารถแสดงเหตุผลในการเลือกเชื่อหรือปฏิบัติสิ่งนั้น ๆ ได้

ทักษะทางประวัติศาสตร์ เป็นความสามารถ ความชำนาญ ในการรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ การประเมินค่าหลักฐาน การฝึกคิดวิเคราะห์ตามบริบททางประวัติศาสตร์ คือ การต้องรู้จักบุคคล เวลา สถานที่ และรู้จักเชื่อมโยงข้อมูลจากหลักฐานที่ได้รับกับองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน เป็นทักษะการคิดวิเคราะห์ในมิติประวัติศาสตร์ เน้นการตั้งคำถามตลอดเวลา ไม่ใช่เพียงการนำข้อมูล หลักฐานที่รวบรวมได้มาเรียงต่อกัน ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C จึงเป็นทักษะที่ผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถอย่างเชี่ยวชาญในการใช้ความคิดที่เป็นกระบวนการ เป็นเหตุเป็นผล มีวิจารญาณ เปิดกว้างทางความคิดเห็น เพื่อสืบสอบเรื่องราวบนพื้นฐานข้อมูลหลักฐานข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ประกอบด้วยทักษะที่เป็นลำดับขั้นตอน

ได้แก่ (1) ขั้นการรู้จักเอกสารที่หลากหลาย (Sourcing) หลักฐานเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสืบค้นประวัติศาสตร์ กระบวนการรวบรวมข้อมูลหลักฐานจากแหล่งต่าง ๆ จึงเป็นกระบวนการเริ่มต้นที่สำคัญของการสืบค้นเรื่องราวที่เกิดขึ้นไปแล้ว ผู้สอนจึงควรจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการสืบค้นข้อมูล วางแผนรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งหลักฐานชั้นต้น คือ หลักฐานที่เกิดร่วมสมัยกับเหตุการณ์นั้น ๆ หรือมีการบันทึกร่วมสมัย และหลักฐานชั้นรอง คือ งานเขียนที่ใช้หลักฐานชั้นต้นมาศึกษาวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น เกิดขึ้นภายหลังเหตุการณ์ ตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ผู้เรียนอาจพบได้ใกล้ตัว เช่น เอกสารทางราชการ บทความในหนังสือพิมพ์ การสัมภาษณ์ ภาพถ่าย ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นอินเทอร์เน็ต โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น (2) ขั้นการประเมินค่าของหลักฐาน (Corroboration) คือ กระบวนการตรวจสอบประเมินค่าเนื้อหาและข้อมูลที่ปรากฏจากข้อมูลภายในหลักฐานเอง เช่น การตรวจสอบ วัน เดือน ปีที่ผลิตหรือสร้างเอกสาร การตรวจสอบชื่อบุคคล สถานที่ที่ปรากฏ การเทียบศักราชในเอกสาร การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ อคติของผู้เขียน ข้อเท็จจริง การบิดเบือนข้อมูล ความหมายที่แท้จริง เป็นต้น การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการประเมินค่าเนื้อหาและข้อมูลที่ปรากฏในหลักฐานนั้น ๆ โดยเฉพาะมิติความน่าเชื่อถือ อคติของผู้เขียน ข้อเท็จจริง การบิดเบือนข้อมูล ความหมายที่แท้จริง ถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดพิจารณาความน่าเชื่อถือ ตามตรรกะและความสมเหตุสมผล (3) ขั้นการเปรียบเทียบข้อมูลจากหลักฐานที่หลากหลาย (Contextualizing) คือ กระบวนการสอบทาน เปรียบเทียบเนื้อหาและข้อมูลที่ได้จากหลักฐานนั้น ๆ กับเอกสาร หลักฐาน ข้อมูลแวดล้อมอื่น ๆ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงหรือความจริงทางประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของเหตุการณ์ สาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ ความเป็นไปของเหตุการณ์ ผลของเหตุการณ์ โดยอาจจัดกระบวนการให้ผู้เรียนเปรียบเทียบเอกสารกับหลักฐานอื่น ๆ เช่น ระหว่างหลักฐานภาพถ่าย แผนที่โบราณ ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นอินเทอร์เน็ต ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การเปรียบเทียบชุดข้อมูล และการสังเคราะห์ข้อมูลสรุปเรื่องราวที่ได้ศึกษาตามตรรกะความน่าเชื่อถือจากหลักฐานที่ปรากฏ (สถาบันสังคมศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2563 : 3 - 5)

สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ โรงเรียนวัดเทพนิมิตวนาราม มีผลการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 – 2562 ค่าเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามแผนพัฒนาการศึกษา โรงเรียนจึงควรเร่งพัฒนา (โรงเรียนวัดเทพนิมิตวนาราม, 2562 : 15) เนื่องจากสภาพการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งนี้มีสาเหตุจากความเข้าใจและความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน ในปัจจุบันที่ยังขาดทักษะการคิด เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารญาณ การคิดแก้ปัญหา การตีความ การวิพากษ์ และการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงพยายามแก้ไขปัญหาโดยการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ในสาระประวัติศาสตร์ เรื่อง ความเป็นมาของท้องถิ่น

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดและประเมินผลผู้เรียน บทบาทผู้สอนและผู้เรียน และเพื่อศึกษาคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์แบบนักประวัติศาสตร์ อันจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ในการศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Pre-Experimental Research) โดยใช้แผนการทดลอง แบบ One Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 249) เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารญาณ การคิดแก้ปัญหา การตีความ การวิพากษ์ และการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเทพนิมิตวนาราม จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C จำนวน 2 แผน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาเนื้อหาตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด 2) ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้และวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C 3) เขียนกรอบแนวคิดในการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละขั้นตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C 4) ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 2 แผนการเรียนรู้ โดยใช้เวลาแผนละ 6 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง 5) นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเทพนิมิตวนารามที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องกันระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจพิจารณาความถูกต้องและให้คำแนะนำส่วนที่บกพร่องเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข 6) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาการวิจัยก่อนนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 7) ศึกษาแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญสำหรับใช้ประเมิน โดยใช้เกณฑ์การประเมินของลิเคอร์ท (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่านตรวจสอบและนำคะแนนจากผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ท่าน ไปหาค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น 9) ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษา และปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อที่ปรึกษาการวิจัยอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะแก้ไข

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการวัดความสามารถในการคิดตามทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีคุณภาพ 2) ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแนวคิดของบลูม พร้อมทั้งศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ 3) เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการของความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 4) สร้างแบบทดสอบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ต้องการจริง 20 ข้อ 5) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่อที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความชัดเจน ความครอบคลุม และความเหมาะสมแล้ว

นำมาปรับปรุงแก้ไข 6) นำแบบทดสอบที่แก้ไขข้อบกพร่องแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่านตรวจสอบเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบแต่ละข้อกับพฤติกรรมตัวชี้วัดการใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีของโรวิเนลลี่ (Rovinelli) และแฮมเบิลตัน (R.K. Hambleton) แล้วเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความดัชนีสอดคล้องที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถึง 1.00 ไว้ 7) นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้วมาทำการวิเคราะห์ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 8) นำผลการทดสอบมาหาคุณภาพของข้อสอบโดยการหาค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อแบบอิงกลุ่มไปคำนวณหาค่าความยากและอำนาจจำแนก โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยาก .20 ถึง .80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ปรากฏว่ามีข้อสอบจำนวน 23 ข้อ จึงคัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 20 ข้อ 9) นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 20 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตร Kuder-Richardson (KR20) 10) จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C เป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C 2) ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายปิด สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจโดยใช้ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 20 ข้อ ต้องการใช้จริงจำนวน 15 ข้อ 4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้น เสนอต่อที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความชัดเจน ความครอบคลุม และความเหมาะสมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข 5) นำแบบสอบถามที่แก้ไขข้อบกพร่องแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่านตรวจสอบ เพื่อพิจารณาความสอดคล้อง ความเชื่อมั่นของคำถามแต่ละข้อ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s alpha coefficient) แล้วเลือกคำถามที่มีค่าความดัชนีสอดคล้องที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 ถึง 1.00 ไว้ 6) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้วมาทำการวิเคราะห์ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 7) นำผลการทดสอบความพึงพอใจมาหาคุณภาพของข้อคำถามโดยการหาค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อแบบอิงกลุ่มไปคำนวณหาค่าความยากและอำนาจจำแนก โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความยาก .20 ถึง .80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ปรากฏว่ามีข้อสอบจำนวน 17 ข้อ จึงคัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 15 ข้อ 8) นำข้อคำถามความพึงพอใจที่คัดเลือกไว้จำนวน 15 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s alpha coefficient) 9) จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C เป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ผู้วิจัยแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบและขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเทพนิมิตวนาราม เพื่อทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ผู้วิจัยดำเนินการให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยทำการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 12 ชั่วโมง 4) เมื่อดำเนินการสอนเสร็จแล้วให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) ตรวจผลการทำแบบทดสอบแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้

วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน 5) เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการทดสอบแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ตรวจผลการทำแบบสอบถามความพึงพอใจแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ในการศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ในการศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 81.64/86.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C เมื่อเรียนเสร็จสิ้นแล้ว คิดเป็นร้อยละ 86.41 แสดงว่าการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ความเป็นมาของท้องถิ่น โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดต่าง ๆ ตามทักษะทางประวัติศาสตร์ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารญาณ การคิดแก้ปัญหา การตีความ การวิพากษ์ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นด้วยกระบวนการและวิธีที่เหมาะสม โดยศึกษาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ วิเคราะห์ตัวชี้วัด สาระแกนกลาง วิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตร เทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และก่อนการนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้ผ่านการประเมินตรวจสอบความเหมาะสมทางด้านสาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระแกนกลาง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความถูกต้องเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ระดับความพึงพอใจของนักเรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย 4.89 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std.Deviation) เท่ากับ .30 แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ที่มีกระบวนการจัดกิจกรรม โดยการจัดกิจกรรมการตั้งประเด็นคำถามเพื่อกำหนดชื่อเรื่องที่จะศึกษา ใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H กระตุ้นการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถตั้งประเด็นคำถามที่สนใจได้อย่างต่อเนื่อง การรวบรวมข้อมูลหลักฐาน (Sourcing) จากหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลหลักฐานจากแหล่งต่าง ๆ จึงเป็นกระบวนการเริ่มต้นที่สำคัญของการสืบค้นเรื่องราวที่เกิดขึ้นไปแล้ว จัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการสืบค้นข้อมูล วางแผนรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งหลักฐานชั้นต้น คือ หลักฐานที่เกิดร่วมสมัยกับเหตุการณ์นั้น ๆ หรือมีการบันทึกร่วมสมัย และหลักฐานชั้นรอง คือ งานเขียนที่ใช้หลักฐานชั้นต้นมาศึกษาวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น เกิดขึ้นภายหลังเหตุการณ์ ตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ผู้เรียนอาจพบได้ใกล้ตัว เช่น เอกสารทางราชการ บทความในหนังสือพิมพ์ การสัมภาษณ์ ภาพถ่าย ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นอินเทอร์เน็ต โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น การประเมินค่าของหลักฐาน (Corroboration) เป็นกระบวนการตรวจสอบประเมินค่าเนื้อหาและข้อมูลที่ปรากฏจากข้อมูลภายในหลักฐานเอง เช่น การตรวจสอบ วัน เดือน ปี ที่ผลิตหรือสร้างเอกสาร การตรวจสอบชื่อบุคคล สถานที่ที่ปรากฏ การเทียบศักราชในเอกสาร การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ

อคติของผู้เขียน ข้อเท็จจริง การบิดเบือนข้อมูล ความหมายที่แท้จริง เป็นต้น การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการประเมินค่าเนื้อหาและข้อมูลที่ปรากฏในหลักฐานนั้น ๆ โดยเฉพาะมิติความน่าเชื่อถือ อคติของผู้เขียน ข้อเท็จจริง การบิดเบือนข้อมูล ความหมายที่แท้จริง จึงเป็นขั้นตอนสำคัญที่นักเรียนจะได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดพิจารณาความน่าเชื่อถือ ตามตรรกะและความสมเหตุสมผล การเปรียบเทียบข้อมูลจากหลักฐานที่หลากหลาย (Contextualizing) เป็นกระบวนการสอบทาน เปรียบเทียบเนื้อหาและข้อมูลที่ได้จากหลักฐานนั้น ๆ กับเอกสาร หลักฐาน ข้อมูลแวดล้อมอื่น ๆ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงหรือความจริงทางประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของเหตุการณ์ สาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ ความเป็นไปของเหตุการณ์ ผลของเหตุการณ์ โดยอาจจัดกระบวนการให้นักเรียนเปรียบเทียบเอกสารกับหลักฐานอื่น ๆ เช่น ระหว่างหลักฐานภาพถ่าย แผนที่โบราณ ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นอินเทอร์เน็ต ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การเปรียบเทียบชุดข้อมูล และการสังเคราะห์ข้อมูล สรุปเรื่องราวที่ได้ศึกษาตามตรรกะความน่าเชื่อถือจากหลักฐานที่ปรากฏ

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ยืนยันได้ว่าการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีขั้นตอน กระบวนการอย่างชัดเจน มีการตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูจะต้องรู้ว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการกระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากเรียนและเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง เชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาวิชาต่าง ๆ มีการใช้สื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ท้องถิ่น มีการอภิปรายซักถามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม ระหว่างกลุ่ม มีการนำเสนอชิ้นงาน ส่งเสริมกระบวนการคิด มีการสืบค้นรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ ตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้นักเรียนเกิดทักษะต่าง ๆ อย่างเป็นระบบก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และสามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ควรมีการกำหนดระยะเวลาการทำกิจกรรมของนักเรียนในแต่ละกระบวนการเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถดำเนินไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นได้

2) ควรมีการแบ่งกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมที่มีขนาดพอเหมาะ เพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มทุกคน และสามารถดูแลได้ทั่วถึง ควรมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกภายในกลุ่มและหมุนเวียน เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี

3) ครูควรมีการตรวจสอบผลการปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอนของทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า จุดที่ควรพัฒนา และให้ข้อเสนอแนะนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากรู้อยากเรียนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่มีคุณภาพเกิดประสิทธิผล ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ มีผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถทางความคิดของนักเรียน ดังนั้น ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ในชั้นเรียนอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2) ควรมีการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C กับการจัดการเรียนการสอนแบบอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์ เป็นต้น

3) ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ศึกษาประยุกต์ใช้กับเทคนิคการสอนอื่น ๆ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้ามีข้อมูลทางเลือกที่หลากหลาย และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีความสอดคล้องกับสาระ ตัวชี้วัด จุดประสงค์ และความต้องการของนักเรียนได้

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

จรัสศรี พัวจินดาเนตร. (2549). **กลยุทธ์การสอนของครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โรงเรียนวัดเทพนิมิตวนาราม. (2562). **รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา SAR**. ชุมพร.

วิจารณ์ พานิช. (2557). **การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี สฤษดิ์วงศ์.

สถาบันสังคมศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2563). **การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงาน, คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.) **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระประวัติศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.

บทความวิชาการ

การเรียนการสอนแบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการ : เพื่อเด็กคานหามคิดแบบแยกแยะเป็น ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

นายอรรถฉัตร์ รื่นอารมย์ ตำแหน่งครูโรงเรียนวัดคานหาม

.....

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดที่ถูกวิธี คิดเป็นหรือคิดอย่างมีระเบียบ รู้วิธีหาเหตุผล สืบสาว แยกแยะปัญหาได้ โดยไม่เอาอุปทานของตนเอาไว้จับ “โยนิโส“ แปลว่า เหตุ ต้นเหตุ ต้นเค้า แหล่งเกิดปัญญา อุบาย วิธีการ “มนสิการ“ แปลว่า การทำในใจ การคิด การคำนึง ใส่ใจ พิจารณาเมื่อรวมเป็น “โยนิโสมนสิการ“ แปลว่า การทำใจโดยหยาบคาย การจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ ผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญ ที่จะต้องจัดสภาพแวด สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดศรัทธาที่จะเรียนรู้ และได้ฝึกฝนวิธีการคิดโดยแยบคายเน้นให้ผู้สอนและผู้เรียน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกัน ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออก นำไปสู่การปฏิบัติอย่างถูกวิธี จนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ได้นำหลักการการเรียนการสอนแบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการ มาประยุกต์ใช้กับนักเรียนโรงเรียนวัดคานหาม ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทำให้นักเรียนสามารถคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบได้ สามารถคิดวิเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนการสอนในห้องเรียน

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ

การจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สุมน อมรวิวัฒน์

บทนำ

ผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันได้นำความเปลี่ยนแปลงมาสู่ระบบเศรษฐกิจการเมือง และสังคมด้วยระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ความเจริญจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม คุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กเยาวชน และประชาชนอย่างรุนแรง ทำให้สังคมเกิดการเรียนรู้ที่ผิดพลาด เกิดกระแสดงเน้นไปให้ความสำคัญทางด้านวัตถุมากกว่าทางด้านจิตใจ (กรมการศาสนา, 2550: 142) ข้อมูลข่าวสาร วัฒนธรรม ตลอดจนแนวความคิดต่าง ๆ จึงถ่ายทอดสู่คนไทยได้อย่างรวดเร็วเช่นกัน สังคมไทยที่เคยมีความเอื้ออาทร เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวเกษตรกรรมเริ่มเปลี่ยนไป หากไม่มีการสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด คิดไม่เป็น อาจทำให้เยาวชนหรือผู้ใหญ่ในอนาคตขาดทักษะการคิด ตกเป็นเหยื่อของสังคม เหยื่อของเศรษฐกิจ เหยื่อของการเปลี่ยนแปลงหากตามการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วไม่ทัน ก็จะอยู่รอดในสังคมยุคเทคโนโลยีดิจิตอลได้ยาก (สมบัติ การจนารักพงศ์, 2549: 1) ทั้งนี้มีผู้ให้คำนิยามเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คือ เพ็ชพิชชา มั่นคง (2555) กล่าวว่า วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นอีกวิชาหนึ่งที่พยายามพัฒนาประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน โดยให้ผู้ศึกษาคิดค้นด้วยตัวเอง จากเนื้อหาวิชาต่างๆ เช่น พระพุทธศาสนา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง เป็นต้น รวมไปถึงวิชาเศรษฐศาสตร์ที่มีการเน้นในระดับประถมศึกษา มีการบรรจุอยู่ในหลักสูตรแกนกลางวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2551 ที่ว่าด้วยมาตรฐานที่ ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพมาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

การสอนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ของนักเรียนจะเน้นเนื้อหาในการอธิบายเป็นสำคัญทำให้นักเรียนอาจจะจำข้อมูลที่สอนต่าง ๆ ได้อย่างไม่ครบถ้วน ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตกต่ำลง วิธีการสอนแบบโยนิโสมนสิการเป็นวิธีการสอนที่เน้นการอธิบายโดยการแยกแยะส่วนประกอบของเนื้อหาที่สำคัญอธิบายอย่างละเอียดครบถ้วน จะทำให้นักเรียนจดจำรายละเอียดของเนื้อหาได้มากขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ตัวอย่างเช่น ฉันทนา กล่อมจิต (2552) ได้ทำการวิจัยโดยใช้โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าเด็กนักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มมากกว่าการสอนแบบปกติ ด้วยสาเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการสอนแบบโยนิโสมนสิการที่เรียกว่า “การสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการ” มาใช้สอนเพื่อให้จะให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมดีขึ้น โดยสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของโรงเรียนวัดคานหาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดคานหาม ที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการ

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดคานหาม

หลักการ

การจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ ผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องจัดสภาพแวดสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดศรัทธาที่จะเรียนรู้ และได้ฝึกฝนวิธีการคิดโดยแยบคายเน้นให้ผู้สอนและผู้เรียน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกัน ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออก นำไปสู่การปฏิบัติอย่างถูกวิธี จนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

๑. ขั้นนำ (เสริมสร้างปัญญา)

๑.๑ จัดบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งต้องมีลักษณะ มีความสงบใกล้ชิดธรรมชาติ ให้ผู้เรียนได้สัมผัสสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ให้ผู้เรียนได้สัมผัสสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติใช้แหล่งวิทยากรในชุมชน ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงสภาพชั้นเรียน แปลกใหม่ไม่จำเจ บริเวณห้องเรียน โรงเรียนสะอาดมีระเบียบเรียนร้อย สร้างบรรยากาศที่ชวนให้สบายใจไม่มีการข่มขู่บังคับ

๑.๒ สร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้สอนต้องปฏิบัติตัวเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน คือต้องมีสำรวมกาย น่าเชื่อถือศรัทธา สง่า สะอาด แจ่มใส มีความรู้มีคุณธรรม สั่งสอนผู้เรียนด้วยความรักและเป็นที่พึ่งของผู้เรียนอย่างแท้จริง

๑.๓ ผู้สอนนำเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ เช่นใช้วิธีตรวจสอบความคิดและความสามารถของผู้เรียนก่อนสอน เป็นการเสริมแรงเร้าให้เกิดความมานะ พากเพียร ใส่สื่อกิจกรรมที่น่าสนใจ

๒. ขั้นสอน

๑. ผู้สอนเสนอปัญหาที่เป็นสาระสำคัญของบทเรียนโดยใช้วิธีนำเสนอที่หลากหลายและท้าทายความคิด

๒. ผู้สอนแนะนำแหล่งเรียนรู้อย่างกว้างขวาง

๓. ให้ผู้เรียนฝึกการรวบรวมข้อมูล โดยการทำงานอย่างเป็นระบบระเบียบ

๔. ผู้สอนจัดกิจกรรมเร้าให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิธีต่าง ๆ เช่นใช้คำถามอย่างเหมาะสมเพื่อเร้าให้เกิดความคิด

๕. ให้ผู้เรียนฝึกการสรุปประเด็นของข้อมูล เพื่อหาทางเลือกวิธีแก้ปัญหาโดยการฝึกกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

๖. ให้ผู้เรียนเลือกและตัดสินใจการลงมติร่วมกันภายในกลุ่ม

๗. ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อพิสูจน์การเลือกให้ตรงกับแผนและบันทึกข้อมูลให้เป็นระเบียบ

๓. ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสังเกตวิธี ปฏิบัติ ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข

๒. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย และสอบถามข้อสงสัย

๓. ครูละนักเรียนร่วมกันสรุปการเรียนรู้ เช่น ใช้การอภิปรายกลุ่ม และสรุปสาระสำคัญ

๔. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้

๔. ข้อดีและข้อจำกัดในการจัดการเรียนรู้โดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ

ข้อดี

๑. เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะด้านการคิดหาเหตุผลอย่างเป็นระบบ

๒. ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดปัญญาด้วยตนเอง

๓. เสริมสร้างบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตรต่อกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

๔. ฝึกความเป็นประชาธิปไตยบนพื้นฐานของความเป็นเหตุผล และเสริมสร้างปัญญาให้กับผู้เรียน โดยการจัดลำดับการฝึกคิด โดยใช้หลักการชั้นสูง

ข้อจำกัด

๑. ผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจในวิธีการจัดการเรียนรูอย่างลึกซึ้ง

๒. ผู้สอนต้องมีศรัทธา และมีความเป็นกัลยาณมิตรสูงการสอนในลักษณะนี้จะเป็นการฝึกผู้เรียนให้รู้จักคิดเกิดความคิดสร้างสรรค์สามรถนำไปแก้บัญหาประจำวันได้ส่วนครูผู้สอนก็จะเป็นผู้มีความเป็นกันเอง ใจดีมี เมตตา โอบอ้อมอารี เกิดความ ผูกพัน และสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน สมควรและเหมาะอย่างมากในแนวการจัดการเรียนรู้ของไทยที่เน้นให้เด็กเป็นคนดีเก่งและมีความสุข

การสอนโดยสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการ

การศึกษาโดยการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ เป็นวิธีการเรียนรู้แนวหนึ่งจากหลายๆ แนวที่พระพุทธเจ้าได้ทรงวาง เป็นวิธีการที่สามารถอธิบายด้วยภาษาทางการศึกษาสมัยใหม่ว่า มีลักษณะบูรณาการของหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ หลักการแนะแนว และหลักการสอน อย่างผสมกลมกลืน ได้สัดส่วนสมดุลกัน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบันได้ นอกจากนั้นในแต่ละองค์ประกอบและขั้นตอนในการสอนที่สร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ ยังมีหลักการย่อยๆขยายความ ซึ่งครูสมัยปัจจุบันน่าจะยึดถือและนำมาประพฤติปฏิบัติให้สมกับเราได้ดวงแก้วอันล้ำค่าทาง ”การศึกษา” นี้อยู่ในมือ

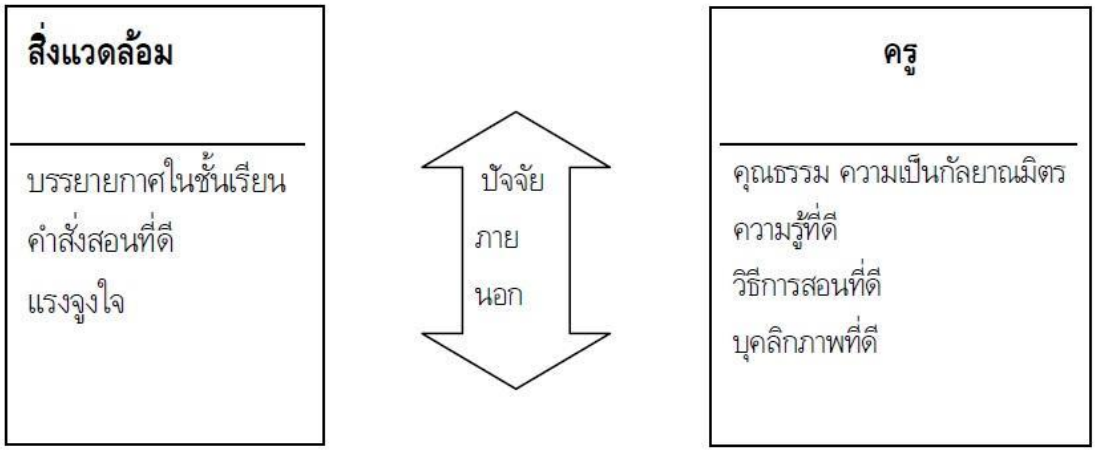

การเรียนการสอนที่เริ่มต้นด้วยการสร้างศรัทธา คือการที่สถานศึกษาต้องคำนึงถึงการจัดปัจจัยภายนอกที่เหนี่ยวโน้ม ส่งเสริม ชักจูงและปลุกเร้าให้เกิดความเชื่อถือและเชื่อมั่นในตัวครูผู้สอน สาระที่เรียนและวิธีการเรียนว่าจะบังเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวผู้ที่ศึกษาเล่าเรียน การสร้างศรัทธาจึงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีฉันทะ มีแรงจูงใจใฝ่รู้ ซึ่งสามารถแบ่งปัจจัยภายนอกนี้ได้เป็น ๒ องค์ประกอบใหญ่ คือ

๑. บรรยากาศในชั้นเรียน สภาพของสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในชั้นเรียนที่ดีมีคุณลักษณะ ๔ ประการ คือ ๑. ความสงบ ๒. ความใกล้ชิดกับธรรมชาติ ๓. ความแปลกใหม่และเปลี่ยนแปลงไม่จำเจ และ ๔. ความสะอาด มีระเบียบเรียบง่าย

๒. การสอนให้เกิดโยนิโสมนสิการ ศรัทธานั้นเป็นปัจจัยภายนอก ซึ่งจะต้องกำกับด้วยวิธีการแห่งปัญญาจึงจะเกิดสัมมาทิฐิ สัมมาญาณ และสัมมาวิมุตติได้ศรัทธาจึงเป็นเพียงเครื่องส่งเสริมและนำทาง แต่ปัจจัยภายในคือวิธีการแห่งปัญญานั้นเป็นวิธีการศึกษาฝึกอบรมที่แท้และสำคัญที่สุด ดังจะเห็นได้จากการที่พระพุทธเจ้าได้ทรงเน้นหลักของการคิดโดยแยบคาย (โยนิโสมนสิการ) และได้ทรงใช้วิธีสอนให้คิดถึงถึง ๑๐ วิธี คือ คิดแบบสืบสาวหาสาเหตุปัจจัย คิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ คิดแบบรู้เท่าทันธรรมดา คิดแบบแก้ปัญหา คิดแบบสัมพันธ์หลักการกับความมุ่งหมาย คิดมองคุณโทษและทางออก คิดแบบคุณค่าแท้และคุณค่าเทียม คิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม คิดตามสภาพความเป็นอยู่ปัจจุบัน และคิดจำแนกแยกแยะให้ครบทุกแง่ทุกมุม ในการเสนอแนวทางการประยุกต์พุทธวิธีการสอนมาใช้ในการสอนในปัจจุบัน ตามหลักการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการนั้น มี ๓ แนวทาง ดังนี้ คือ

การประยุกต์การสอนตามวิธีการของพระพุทธเจ้า

การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ มีวิธีการดังต่อไปนี้ คือ

หลักการ

ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สามารถจัดสภาพแวดล้อม แรงจูงใจ และวิธีการสอนให้ศิษย์เกิดศรัทธาที่จะเรียนรู้ และได้ฝึกฝนวิธีการคิดโดยแยบคาย นาไปสู่การปฏิบัติจนประจักษ์จริง การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการนี้ ใช้สอนได้ทุกระดับการศึกษา มุ่งเน้นให้ครูเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ ครูและศิษย์มี

ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และศิษย์ได้มีโอกาสคิดแสดงออก ปฏิบัติอย่างถูกวิธี จนสามารถใช้ปัญญาแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนการสอน

๑. ขั้นนำ การสร้างเจตคติที่ดีต่อครู วิธีการเรียน และบทเรียน

๑.๑ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม

๑.๑.๑ เหมาะกับระดับของชั้นเรียน เช่น การจัดชันเรียนในระดับปฐมวัยศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ย่อมมีความแตกต่างกันในแง่ของอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ การตบแต่งและอุปกรณ์อานวยความสะดวกในการเรียนการสอน

๑.๑.๒ เหมาะกับวัยและภูมิหลังของผู้เรียน บรรยากาศของชั้นเรียน สาหรับเด็กเล็กๆ อาจมีความร่าเริง สนุกสนานมีเสียงเพลงดนตรีประกอบเป็นต้น สวนชั้นเรียนสาหรับนิสิตนักศึกษา พระภิกษุสามเณร เกษตรกรฯลฯก็ย่อมมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่แตกต่างกันไปด้วย

๑.๑.๓ เหมาะสมกับวิธีการสอน บรรยากาศและสภาพชั้นเรียนที่สอนโดยวิธีการบรรยาย การสาธิต การทดลอง การแสดงบทบาทสมมุติ เป็นต้น

การประยุกต์การสอนโดยให้สอดคล้องกับวิธีการสมัยใหม่

ปัจจุบันนี้ได้มีการนาทฤษฎีการสอนของนักการศึกษาต่างประเทศมาประยุกต์ใช้หลายวิธีการด้วยกัน เช่น วิธีการทางวิทยาศาสตร์ วิธีการสร้างความคิดรวบยอดเป็นต้น ในที่นี้ใคร่ขอเสนอตัวอย่างการประยุกต์เพียงวิธีการเดียว คือวิธีการสอนเพื่อความคิดรวบยอด ความคิดรวบยอด เป็นความคิดและความเข้าใจที่เกิดขึ้นจากการรับรู้และประสบการณ์ ซึ่งทาให้บุคคลสามารถใช้เหคุผลและวิธีการต่างๆมาจำแนก สัมพันธ์ รวบรวมและสรุปเป็นรูปลักษณ์ของสาระและแนวทางของการปฏิบัติ รวมถึงการรับรู้อันจักเกิดจากการปฏิบัตินั้น ความคิดรวบยอดจึงเป็นพื้นฐานของเจตคติและนาไปสูพฤติกรรมของบุคคล กระบวนการสอนเพื่อสร้างความคิดรวบยอดประยุกต์จากแนวการสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ เป็นกระบวนการที่ครูและนักเรียนได้ร่วมกันทำกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

กิจกรรมขั้นนำ

๑. การเตรียมบรรยากาศในชั้นเรียนและการสร้างศรัทธา

๑.๑ จัดสภาพห้องเรียนให้สงบสะอาดและมีบรรยากาศทางวิชาการ

๑.๒ สร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

๑.๓ เร้าความสนใจของนักเรียน

๑.๔ เสนอเหตุการณ์ สถานการณ์ ปัญหาและตัวอย่าง

๑.๕ การเสนอแหล่งข้อมูลทั้งที่มีอยู่ภายในชั้นเรียน โรงเรียน และแหล่งวิทยาการในชุมชน

กิจกรรมขั้นสอนเพื่อสร้างความคิดรวบยอด การแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ

๑.๑ ฝึกวิธีการรวบรวมความรู้โดยสามารถใช้ทักษะต่าง ๆ เช่นทักษะภาษา ฯลฯ

๑.๒ ประมวลข้อมูล จัดประเด็นหมวดหมู่ของข้อมูลการวิเคราะห์และตัดสินในการนักเรียนจะวิเคราะห์ เลือกและตัดสินใจได้นั้น ครูและนักเรียนต้องร่วมกันทากิจกรรมต่างที่จะนาไปสู่การเลือกและการ

ตัดสินใจ เช่นการจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมุติ การศึกษากรณีตัวอย่างสถานการณ์จาลอง การวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปราย การฟังวิทยากร การทดลองปฏิบัติ แล้วนาหลักการมาวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นโดยการจำแนก เปรียบเทียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคุณสมบัติ ประโยชน์และโทษ ตามเหตุและผล

หลังจากการที่ได้ทาการวิเคราะห์ เลือก และตัดสินลักษณะเฉพาะ ความสัมพันธ์ และเหตุผลแล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเป็นความคิดรวบยอด

๑.๑ รูปลักษณ์

๑.๒ คุณสมบัติ

๑.๓ ความหมายและสาระสำคัญ

๑.๔ เหตุผลอันเป็นคุณและโทษ

๑.๕ การย้ำทวนความคิดรวบยอด

ครูจัดกิจกรรมย้ำทวนความคิดรวบยอด เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจ เกิดความม่นใจพิสูจน์สรุปได้ดียิ่งขึ้น โดยจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนสามารถ

๑.๑ เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดเดิมที่เกี่ยวข้องกัน

๑.๒ คิดหาเหตุผล และยกตัวอย่างตามประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ได้

๑.๓ แสดงออกซึ่งเจตคติและเสนอแนวปฏิบัติตนตามความคิดรวบยอดที่สรุปได้

กิจกรรมขั้นปฏิบัติและประเมินผล

นักเรียนนาความคิดรวบยอดไปปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

๑.๑ ปรับความคิดรวบยอดที่สรุปได้ให้สอดคล้องกับตนเอง กาลเทศะ บุคคล ชุมชน สภาพการณ์ในชีวิตจริง

๑.๒ แสวงหาปฏิบัติที่เหมาะสมหลายๆวิธี

๑.๓ ปฏิบัติตามความคิดรวบยอดและแนวทางนั้นๆอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ถูกต้องกับหลักธรรม ประเพณีค่านิยม กฎหมาย และระเบียบแบบแผน

ประเมินผลการปฏิบัติโดย

๑.๑ วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น

๑.๒ วิเคราะห์ผลและประเมินตนเอง

๑.๓ รับฟังการประเมินโดยผู้อื่น

๑.๔ ปรับปรุงตนเอง

ผลการประเมินผล

1) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างจากแบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติการทดสอบที่ (t-test) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้วิธีการสอนแบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการ

การทดสอบ	ค่าสถิติ					
	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	Sig (2-tail)
ก่อนการเรียนรู้	30	10	5.20	1.186	24.012	.000
หลังเรียนการเรียนรู้	30	10	7.83	1.367	31.394	.000

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่า t เท่ากับ 24.012 กับ 31.394 และ ค่า sig ผลการทดสอบมีนัยสำคัญมีค่า .000 ระดับความมีนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 (กำหนดค่าความเชื่อมั่น 95%) แสดงว่าคะแนนจากแบบทดสอบของนักเรียนหลังจากได้รับกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการสูงกว่าก่อนได้รับกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้วิธีการสอนแบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการ

การทดสอบ	ค่าสถิติ					
	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	Sig (2-tail)
ก่อนการเรียนรู้	30	10	4.93	1.015	26.626	.000
หลังเรียนการเรียนรู้	30	10	7.83	1.315	32.621	.000

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่า t เท่ากับ 26.626 และ 32.621 ค่า sig ผลการทดสอบมีนัยสำคัญมีค่า .000 ระดับความมีนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ .05 (กำหนดค่าความเชื่อมั่น 95%) แสดงว่าคะแนนจากแบบทดสอบของนักเรียนหลังจากได้รับกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการสูงกว่าก่อนได้รับกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและเสนอแนะ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้วิธีการสอนแบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการ โรงเรียนวัดคานหาม ทำการทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน โดยมีขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น กว่าก่อนที่ได้รับการเรียนรู้แบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการ แสดงถึงคะแนนจากแบบทดสอบของนักเรียนหลังจากได้รับกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการ สูงกว่าก่อนได้รับกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการสอนแบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น เมื่อใช้วิธีการสอนแบบการสร้างศรัทธาโยนิโสมนสิการ แล้วพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่ดีกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เอกสารอ้างอิง

ทิศนา แขมมณี. (๒๕๕๒). **ศาสตร์การสอน.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิรุทธ์ วัฒโนภาส. (๒๕๕๒). **ผลของการให้คำปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการที่มีต่อการเพิ่มพูนจิตสำนึกสาธารณของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุมน อมรวิวัฒน์. (๒๕๓๐). **การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สุมน อมรวิวัฒน์. (๒๕๓๓). **สมบัติทิพย์ของการศึกษาไทย.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิลัยพร พิณพงษ์ และคณะ. (๒๕๕๘). **รูปแบบการสอน โดยนักคิดไทย รูปแบบการเรียนการสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ.** การจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร**.**

ชื่อเรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
DEVELOPMENT OF LEARNING MATERIALS TO ENHANCE THE ACADEMIC ACHIEVEMENT OF THE FIFTH GRADE STUDENTS ON LIVING THINGS AND ENVIRONMENT

ชื่อผู้วิจัย ปาริษา มากมี
PARISA MARKMEE
โรงเรียนวัดคานหาม
WATKHANHAM SCHOOL

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนจากการใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการวิจัย พบว่า 1) สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 2.84 อยู่ในระดับมาก 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียน ด้วยสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนจากการใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 3.94 อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : สื่อการเรียนรู้, วิทยาศาสตร์

ABSTRACT

This research is an experimental research aiming to 1) develop science learning media on living things and environment. For Grade 5 students 2) Study the learning achievement with science learning materials on living things and environment. For students in grade 5 3) To study the satisfaction of students from using science learning materials on living things and the environment.

For students in grade 5 by the sample group used in this research. There were 30 students in grade 5 of academic year 2021, using a simple random sampling method. The research instruments consisted of: Quality assessment form for learning materials achievement test and satisfaction questionnaire. The results showed that 1) science learning media on living things and environment. For grade 5 students, the mean was 2.84 at a high level. 2) The students' academic achievement after studying. with science learning materials on living things and the environment higher than before at the .05 level and 3) the students' satisfaction from the use of science learning materials on living things and the environment. For grade 5 students, the average was 3.94 at a high level.

Keywords : Learning materials, Science

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคน และพัฒนาทักษะเพื่อการดำรงชีวิต ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและความร่วมมือ ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ประกอบด้วยทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะด้านสื่อ ทักษะด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อีกทั้งจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ทำให้ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนเป็นไปในระบบออนไลน์ สิ่งสำคัญที่สุด คือ ครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก (Siripattrachai P, 2013) รวมทั้งปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของคนเราเป็นอย่างมาก ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

แนวทางที่น่าสนใจและนำมาใช้ คือ การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถรวบรวมลักษณะและคุณภาพของสื่อหลายชนิดไว้ในตัวเอง อาทิเช่น เสียง สไลด์ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพกราฟิก ลายเส้น เป็นต้น ทำให้การสอนเนื้อหาความรู้แก่ผู้เรียนสามารถทำได้หลายรูปแบบ ทำให้การจัดการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ซึ่งจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจ

ในการเรียนให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนยังมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน และสนับสนุนการเรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้ผู้เรียนเรียนไปตามความสามารถ ความสนใจของตนเอง เรียนรู้ได้อย่างอิสระไม่ต้องวิตกกังวลต่อความรู้สึกของคนอื่น ๆ จึงมีความสบายใจในการเรียน สามารถเลือกเวลาเรียนได้ตามความต้องการไม่ต้องกำหนดเวลาตายตัว และผู้เรียนได้รับข้อมูลสะท้อนกลับทันที เพื่อย้ำความเข้าใจและการเรียนรู้ และช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนของการจำในระยะยาว

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ที่เป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ด้วยโปรแกรม PowerPoint สำหรับใช้ในการจัดเรียนรู้ในหัวข้อเรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียน มีความสนใจในเนื้อหา ช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดคานหาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน
2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ เนื้อหาในรายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2654 ใช้สอนระยะเวลา 3 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองด้วยตนเอง
4. ตัวแปรที่ศึกษา
    4.1 ตัวแปรต้น คือ การสอนโดยใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
    4.2 ตัวแปรตาม คือ 1) คุณภาพของสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ประโยชน์ของการวิจัย

1. สื่อการเรียนรู้มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้
2. สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. สื่อการเรียนรู้สร้างความกระตือรือร้น ความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อพัฒนาและออกแบบสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนรู้ มีรูปแบบการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลัง (The One-Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จำนวน 30 คน

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ได้แก่ 1) แบบประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

1. สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

1.1 วิเคราะห์เป้าหมายของสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และ
กำหนดจุดประสงค์ และวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อการเรียนรู้

1.2 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของสื่อการเรียนรู้ที่วิเคราะห์ไว้

1.3 กำหนดรูปแบบของสื่อการเรียนรู้ ออกแบบสื่อในลักษณะของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยใช้ผ่านโปรแกรม PowerPoint

1.4 ร่างแบบของสื่อการเรียนรู้

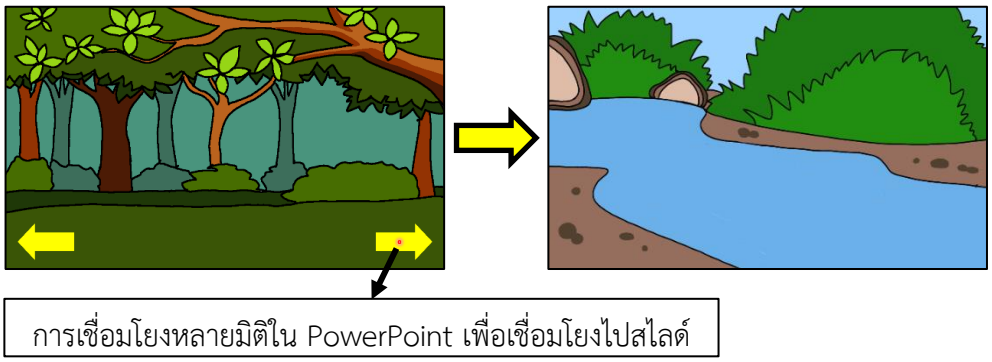

ภาพ 1 การออกแบบสื่อโดยใช้โปรแกรม PowerPoint

1.5 สร้างสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม โดยมีชื่อสื่อว่า “ท่องโลกกว้างกับต้นข้าว ต้นน้ำ” โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

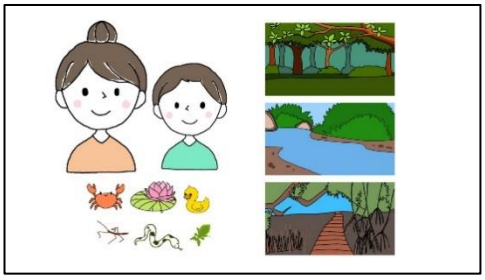

(ก) ออกแบบตัวละคร ฉาก

(ข) เขียนบทสนทนา

(ค) ความรู้เพิ่มเติม

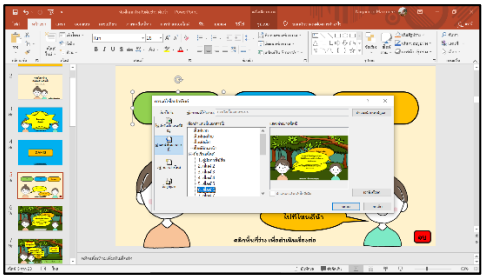

(ง) เชื่อมโยงหลายมิติในโปรแกรม

ภาพ 2 ขั้นตอนการสร้างสื่อการเรียนรู้

1.6 เขียนคู่มือการใช้งาน

1.7 เตรียมนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

2. แบบประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เชี่ยวชาญ
   2.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดรูปแบบประเมินของสื่อการเรียนรู้เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
   2.2 กำหนดรูปแบบและสร้างแบบประเมิน ซึ่งแบบประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม เป็นแบบประเมิน 3 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert อ้างใน Silanoi, 2018) จำนวน 13 ข้อ แบ่งเป็นการประเมินคุณภาพใน 3 ด้าน คือ 1) คำชี้แจงการใช้สื่อ จำนวน 3 ข้อ 2) เนื้อหาความรู้ภายในสื่อ จำนวน 5 ข้อ 3) องค์ประกอบสื่อและกระบวนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ โดยความหมายของการประเมินคุณภาพที่สอดคล้องกับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ 1.00 – 1.49 (ปรับปรุง) 1.50 - 2.49 (พอใช้) 2.50 – 3.00 (ดี)
   2.3 นำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงตามคำแนะนำ
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ สำหรับทดสอบก่อนและหลังสิ้นสุดกระบวนการทดลอง ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้
   3.1 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบและกระบวนการในการวัดผล หลักการเขียนแบบทดสอบ
   3.2 วิเคราะห์เนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และสร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาการเรียนรู้ในหัวข้อเรื่องสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
   3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีความสอดคล้องกับผลการเรียน
   3.4 นำแบบทดสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำผลของผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าที่ได้ต้องมีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00

ขั้นตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่องสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

1. ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนในหัวข้อเรื่องสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม เป็นข้อสอบปรนัยแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ที่จัดทำไว้

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในหัวข้อเรื่องสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ด้วยสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
3. เมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดิม
4. นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ เปรียบเทียบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t-test for Dependent Sample)

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

1. ศึกษาเอกสาร และการวิจัยที่เกี่ยวข้องและรูปแบบการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ
2. กำหนดรูปแบบแบบสอบถาม หัวข้อหลักและรายละเอียดของแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ เป็นแบบสอบถาม 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) เนื้อหา จำนวน 3 ข้อ 2) การนำเสนอสื่อ จำนวน 4 ข้อ 3) กิจกรรม จำนวน 3 ข้อ โดยความหมายของแบบสอบถามที่สอดคล้องกับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ 1.00 – 1.49 (น้อยที่สุด) 1.50 - 2.49 (น้อย) 2.50 – 3.49 (ปานกลาง) 3.50 - 4.49 (มาก) 4.50 – 5.00 (มากที่สุด)
4. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์ นำผลของผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าที่ได้ต้องมีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยมีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่าย เป็นผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดคานหาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน
2. ทำการทดสอบก่อนเรียน กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

4. เมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้ ทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ฉบับเดิม
5. นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t-test for Dependent Sample)
6. หาค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์หาคุณภาพสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 1 ผลประเมินคุณภาพทั้ง 3 ด้าน ของสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เชี่ยวชาญ 1 ท่าน

ด้านที่ประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	สรุปผล
1. คำชี้แจงการใช้สื่อ	2.67	0.58	ดี
2. เนื้อหาความรู้ภายในสื่อ	3.00	0.00	ดี
3. องค์ประกอบสื่อและกระบวนการจัดการเรียนรู้	2.80	0.45	ดี
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	**2.85**	**0.38**	**ดี**

จากตาราง 1 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ คำชี้แจงการใช้สื่อ เนื้อหาความรู้ในสื่อ และองค์ประกอบสื่อและกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 2.84) จากคะแนนเต็ม 3.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สื่อการเรียนรู้เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช่สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

การทดสอบ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	30	4.70	47.00	0.95	9.81	.000
หลังเรียน	30	8.50	85.00	0.97		

* ระดับนัยสำคัญ .05 df = 29

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธ์ทางการเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน เท่ากับ 4.70 คะแนน และค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธ์ทางการเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน เท่ากับ 8.50 คะแนน ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ผลความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 3 ผลความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 โดยใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

รายการ	**ค่าเฉลี่ย**	**S.D.**	**สรุปผล**
1. ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหามีความชัดเจนครบถ้วน	4.10	0.83	มาก
2. เนื้อหาทำให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น	3.70	0.78	มาก
3. คำอธิบายเนื้อหาชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.70	0.64	มาก
คะแนนเฉลี่ย	3.83	0.75	มาก
2. ด้านการนำเสนอสื่อ			
4. งานที่นำเสนอในสื่อมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.10	0.70	มาก
5. คุณภาพของเสียงประกอบมีความชัดเจนเข้าใขง่าย	4.20	0.87	มาก
6. รูปแบบตัวอักษร ขนาด และสี มีความชัดเจนอ่านง่าย	3.90	0.83	มาก
7. สื่อมีความน่าสนใจ	4.20	0.75	มาก
คะแนนเฉลี่ย	4.10	0.79	มาก
3. ด้านกิจกรรม			
8. สื่อใช้งานง่ายไม่สับสน	3.70	0.78	มาก
9. สื่อสามารถเรียนรู้ในทุกเวลา	4.00	0.89	มาก
10. ความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อสื่อ	4.00	0.77	มาก
คะแนนเฉลี่ย	3.90	0.82	มาก
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	**3.94**	**0.78**	**มาก**

จากตาราง 3 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.94 ด้านที่มีความ

พึงพอใจสูงคือ ด้านการนำเสนอสื่อ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.10 รองลงมาคือ ด้านกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.90 และด้านเนื้อหามีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.83

สรุปผลการวิจัย

1. การสร้างและหาคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม จากผลการวิจัย พบว่าผลการประเมินคุณภาพสื่อทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ คำชี้แจงการใช้สื่อ เนื้อหาความรู้ภายในสื่อ และองค์ประกอบสื่อและกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านมีค่า 2.85 จากคะแนนเต็ม 3.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 ซึ่งพิจารณาเทียบเกณฑ์จะอยู่ในระดับดี ซึ่งสื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในหัวข้อเรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ได้อย่างมีคุณภาพ เนื่องจากสื่อการเรียนรู้นี้ เป็นสื่อประเภทคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปเรียน และเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่องและหลังการใช้สื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม จากผลการวิจัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 4.70 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน และหลังจากการเรียนด้วยสื่อการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนที่ค่าเท่ากับ 8.50 คะแนนจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ที่เรียนด้วสื่อการเรียนรู้ร์ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระกับ .05 เป็นไปตามสมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Khunsungwan (2011) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้ จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนหลังเรียนด้วยสื่อการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.94 ด้านที่มีความพึงพอใจสูงคือ ด้านการนำเสนอสื่อ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.10 รองลงมาคือ ด้านกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.90 และด้านเนื้อหามีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.83 เนื่องจากสื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ อยากเรียนรู้ มีความสนุกสนาน สามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาได้ง่าย อีกทั้งยังช่วยจดจำความรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Khunsungwan (2011) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีความคงทนในการจำหลังเรียนผ่านไป 2 สัปดาห์

ข้อเสนอแนะ

1. สื่อการเรียนรู้ ควรมีภาพประกอบที่ชัดเจน ถูกต้องสอดคล้องกับขั้นตอนการใช้
2. การจัดกาเรียนรู้ในชั้นเรียน ผู้สอนควรเตรียมพร้อมในทุก ๆ ด้านทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจรูปแบบการสอน การใช้สื่อการสอน เนื้อหาบทเรียนที่จะใช้สอนเตรียมรับกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดการดำเนินการจัดการเรียนรู้
3. ผู้สอนควรเอาใจใส่และใส่ใจ ให้คำปรึกษาแนะนำ และคอยสังเกตผู้เรียนขณะทำการทดลอง เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีพื้นฐานองค์ความรู้ที่แตกต่างกัน

REFERENCES

Khunsungwan, Y. (2011). ***The development of computer assisted instruction lesson on basic c language for mathayom suksa 4 students, sa-nguan ying school***. Nakhon Pathom: Silpakorn university. [in Thai]

Malithong, K. (2001). ***Educational Technology and Innovation***. Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]

Munruang, S. and Umkrai, J. (2016). ***A Development of Science Subject. To Conqure Achievement of Grade 5 Students. By Using STEM Education. Case Study of Suphannapoom School***. Nakhon Pathom: Nakhon Pathom Rajabhat University.

Silanoi, L. (2018). ***The Use of Rating Scale in Quantitative Research on Social Sciences, Humanities, Hotel and Tourism Study***. Mahasarakham: Mahasarakham University. [in Thai]

Siripattrachai, P. (2013). ***STEM Education and Skills Development in the Century 21***. Executive Journal,33(2),49

Wattanasupinyo, N. (2017). ***The development of a current and magnetic field Experimental apparatus for physics teaching to enhance undergraduate student achievement***. Bangkok: Bansomdejchaopraya Rajabhat University. [in Thai]

ชื่อผลงาน การพัฒนาการหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อผู้วิจัย นางสาวสุรีย์พร ถึงสุข
ตำแหน่ง ครู โรงเรียนวัดเขาวง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) ศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย คือ 2.1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 ก่อนและหลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้าน และ 2.2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น การวิจัยดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ 1) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นเรื่องจันเสนบ้านฉัน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนจำนวน21 คน ครู จำนวน 10 และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และ 2) ศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6โรงเรียนบ้านโคกกร่าง จำนวน 21 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน ที่มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.93, S.D.= 0.18) 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าความยากระหว่าง 0.40 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.58 3) แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าสถิติ dependent t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สาระการ

เรียนรู้ กำหนดการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยหน่วยการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

บทนำ

ปัจจุบันเป็นสังคมแห่งยุคข้อมูลข่าวสาร อีกทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลให้สังคมได้รับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีการรับส่งและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันระหว่างบุคคลที่ต้องพบปะกันในสังคมโดยสามารถเชื่อมโยงถึงกันในลักษณะไร้พรมแดน เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัย ด้านการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและการประกอบอาชีพ รวมถึงการสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมและวิสัยทัศน์ของชุมชนโลก ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความเข้าใจ ได้ง่ายและมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตที่กว้างขึ้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2552: 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ให้ความสำคัญต่อแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการศึกษาดังที่ระบุไว้ในมาตรา 7 มาตรา 24 มาตรา 25 สรุปได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547)

การจัดการเรียนรู้นั้นมีหลายรูปแบบ ซึ่งนเรนทร์ แก้วใหญ่ (2559: 121) ได้กล่าวไว้ว่าแหล่งเรียนรู้จะช่วยเชื่อมโยงเรื่องราวในท้องถิ่นหรือความรู้ท้องถิ่นสู่ความรู้สากล พัฒนาคุณลักษณะและความคิดความเข้าใจในคุณค่าของชุมชนสอดคล้องกับ รุจิรา กิตติวงศ์ตระกูล (2556: 80) ที่กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทำให้ผู้เรียนได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองที่อาศัยอยู่ และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปลูกฝังค่านิยมในเรื่องการอนุรักษ์ท้องถิ่น ปลูกฝังค่านิยมในเรื่องความรัก ความหวงแหนในท้องถิ่นของตน

ตามที่กระทรวงศึกษาได้ปรับปรุงหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนและขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาคือการออกแบบหน่วยการเรียนรู้(กระทรวงศึกษาธิการ, 2553:14)การพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษาเป็นภารกิจหนึ่งของสถานศึกษาที่จะดำเนินการตามกรอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งกระบวนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ขั้นตอนการออกแบบ และตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ขั้นตอนการนำหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นไปใช้ ขั้นตอนการประเมินผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น (Saylor & Alexander, 1974:68อ้างถึงใน สุธาทิพย์งามนิล,2560) และสงัด อุทรานันท์(2538 : 6) มุ่งพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นรวมทั้งแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรักความหวงแหนและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

จากแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในระดับชั้นเรียน ผู้วิจัยจึงพัฒนาหน่วยการเรียนให้สัมพันธ์กับแหล่งเรียนรู้ จากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ของโรงเรียนบ้านโคกกร่าง มาตรฐาน 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง นั้นสามารถนำแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ได้ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ในบริเวณชุมชนบ้านจันเสน มีเรื่องราวประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ หากผู้เรียนได้รู้ประวัติของท้องถิ่นตนเอง ก็จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้ถึงคุณงามความดีของบรรพบุรุษ และเป็นบทเรียนที่มีค่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)เหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยเห็นความสำคัญของหน่วยการเรียนรู้ที่มีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการท้องถิ่น มุ่งเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเป็นการพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกกร่าง ให้สูงขึ้น และเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนส่งเสริมประสิทธิภาพผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. เพื่อศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน

แนวคิดทฤษฎีในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าหน่วยการเรียนรู้ถือเป็นหลักสูตรระดับชั้นเรียนที่เป็นส่วนประกอบสำคัญบ่งบอกถึงเนื้อหา กิจกรรม การวัดและประเมินผล การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้เป็นการปรับปรุงเพื่อให้มีความเหมาะสมกับโรงเรียน จุดมุ่งหมายการสอน (Good, 1973: 157) และยังเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่นของตน เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ (กาญจนา คุณารักษ์, 2540: 18) ในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้จึงอาศัยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น ตามแนวคิดของ(Saylor & Alexander, 1974:68 อ้างถึงใน สุธาทิพย์ งามนิล,2560) มี 4 ขั้นตอน คือ 1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ 2. ออกแบบและตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ 3. นำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ 4. การประเมินผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ โดยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นประกอบด้วย ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กำหนดการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553: 62) และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นความสำคัญในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเนื้อหาสอดคล้องกับท้องถิ่นของตนเองตามความต้องการของผู้เรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น (เอื้อวริน สูจิวัฒนารัตน์. 2552) ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดทฤษฎีมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

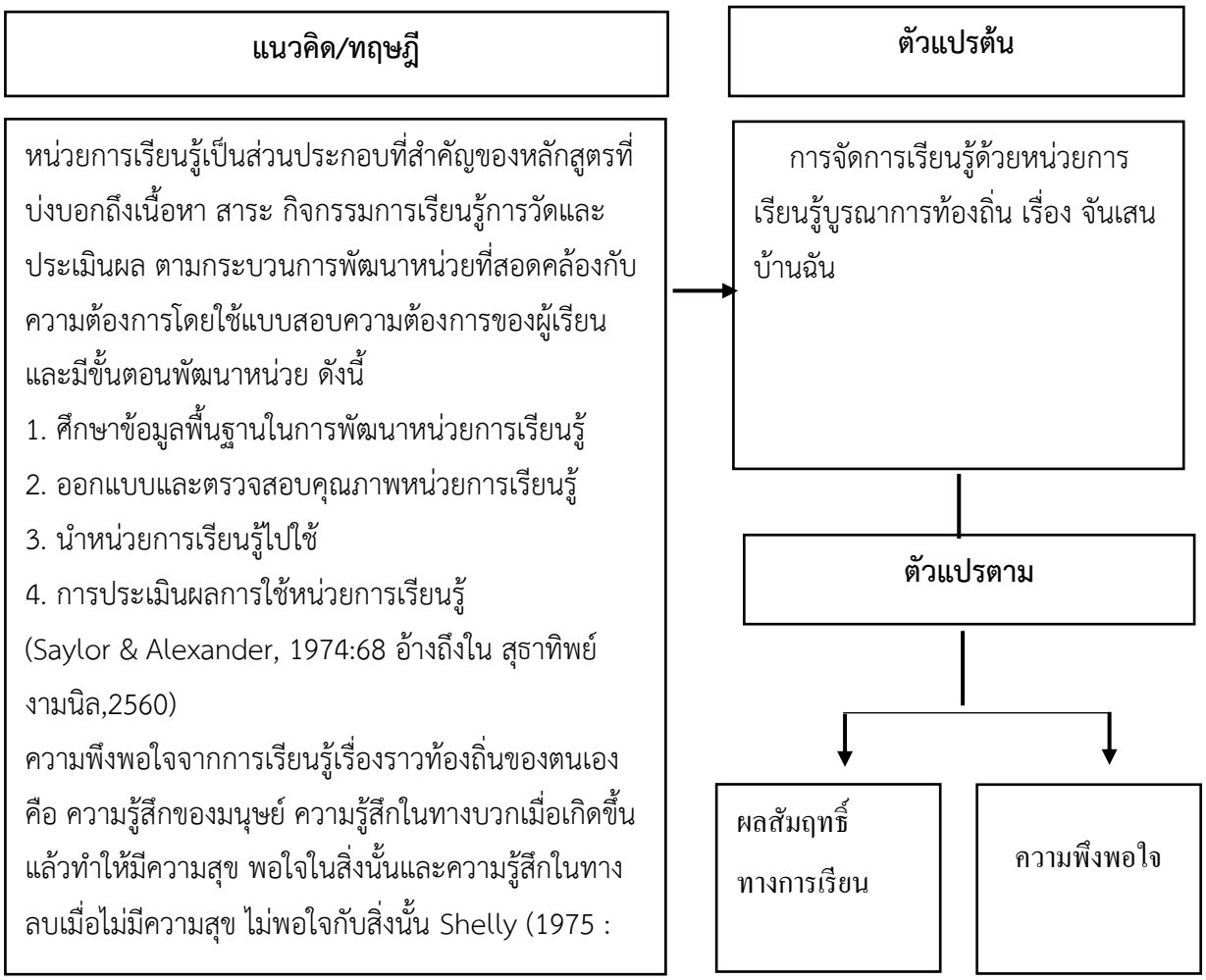

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใช้กระบวนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย4 ขั้นตอนดังนี้ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและตรวจสอบคุณภาพหน่วย

การเรียนรู้ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความพึงพอใจ โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ประชากร / กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนศูนย์คุณภาพการศึกษาตาคลี 3 (พรหมจริยคุณ) อำเภอเมืองตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 23 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 176 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกกร่าง อำเภอเมืองตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 21 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ครูและผู้ปกครอง จำนวน 3 ฉบับ โดยมีโครงสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานความต้องการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ผลการหาคุณภาพมีความสอดคล้อง 1.00 ใช้ได้ทุกข้อ

2. หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นเรื่อง จันเสนบ้านฉัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6จำนวน 1 หน่วย รวม 12 ชั่วโมง โดยมีองค์ประกอบของหน่วย ดังนี้ 1) ชื่อหน่วย 2) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด 3) สาระการเรียนรู้4) กำหนดการสอน 5)กิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และ 7) การวัดและประเมินผล ปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.18 มีความเหมาะสมมากที่สุด

3. แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นเรื่อง จันเสนบ้านฉัน จำนวน 3 แผน รวม 12 ชั่วโมงโดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้1) ชื่อเรื่อง 2) เวลาในการจัดกิจกรรม 3)มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด4) สาระสำคัญ5)จุดประสงค์การเรียนรู้6) สาระการเรียนรู้ 7)กิจกรรมการเรียนรู้ 8) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผลโดยผลการประเมิน

ของผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ0.18พบว่าผลการหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีลักษณะเป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย ชนิดเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยมีค่าความสอดคล้อง 1.00 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.40-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับ สูตร KR-20 (Kuder Richardson) เท่ากับ 0.58

5. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6ที่มีต่อการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นเรื่อง จันเสนบ้านฉันจำนวน 1 ฉบับ โดยมีด้านการประเมิน ดังนี้ 1) ด้านเนื้อหาที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผล 5) ด้านประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ ซึ่งแบบประเมินที่สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความสอดคล้อง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (α-Coefficient) เท่ากับ 0.79

การรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้จากครู นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วย

2. ผู้วิจัยสร้างหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญประเมินหน่วยการเรียนรู้ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6โรงเรียนกลุ่มศูนย์การศึกษาตาคลี 3 (พรหมจริยคุณ) ได้แก่โรงเรียนวัดเขาฝา โรงเรียนบ้านดงมัน และโรงเรียนวัดเขาวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 รวมทั้งสิ้น 30 คน

3. ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน และดำเนินการทดลองการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ รวมระยะเวลา 12 ชั่วโมง

4. หลังจากดำเนินการทดลองใช้หน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนหลังเรียน และประเมินความพึงพอใจกับกลุ่มตัวอย่างหลังจากเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นเรื่อง จันเสนบ้านฉัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน($\overline{X}$ = 4.93, S.D.= 0.18) ประเมินคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสรุปผลการประเมินความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้

รายการประเมิน	$\overline{X}$	SD	**ระดับความเหมาะสม**
1. ชื่อหน่วยชัดเจน กะทัดรัด ครอบคลุมเนื้อหา และน่าสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. องค์ประกอบของหน่วยครบถ้วน	5.00	0.00	มากที่สุด
3. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดมีความเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
4. สาระการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	5.00	0.00	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้	5.00	0.0	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมในการพัฒนานักเรียนให้เกิดความรู้และได้ฝึกทักษะต่าง ๆ	4.67	0.58	มากที่สุด
7. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
8. สื่อ/แหล่งเรียนรู้มีสอดคล้องกับท้องถิ่น	5.00	0.00	มากที่สุด
9. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	5.00	0.00	มากที่สุด
10. หน่วยการเรียนรู้สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	**4.93**	**0.18**	**มากที่สุด**

ตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ โดยการทดสอบค่าเฉลี่ยกรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน dependent t-test ปรากฏผลดังตารางที่ 2

2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6ที่มีต่อการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นเรื่อง จันเสนบ้านฉัน แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 5 คะแนนเฉลี่ย ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นเรื่อง จันเสนบ้านฉัน

การทดสอบ	n	$\overline{X}$	S.D.	Sum of Negative Ranks	Sig. (2-tailed)
ก่อนเรียน	21	14.76	1.67	.00	.000
หลังเรียน	21	21.00	2.30		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 , $P_{(.05,.21)}$ = 58

จากตารางที่ 2 พบว่า การทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.30 เมื่อนำไปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.67 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณษการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน

ข้อ	ด้านพิจารณา	$\overline{X}$	ระดับความพึงพอใจ
1.	ด้านเนื้อหาที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น	4.82	มากที่สุด
2.	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.75	มากที่สุด
3.	ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.74	มากที่สุด
4.	ด้านการวัดและประเมินผล	4.69	มากที่สุด
5.	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.79	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นเรื่อง จันเสนบ้านฉันในระดับมากที่สุด ในด้านเนื้อหาที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น ($\overline{X}$ = 4.82) และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.69)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้เหมาะสม คือ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กำหนดการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การประเมินผลการสร้างหน่วยอยู่ในระดับมากที่สุด

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เรื่อง จันเสนบ้านฉัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นเรื่อง จันเสนบ้านฉันผลการหาคุณภาพนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับท้องถิ่นบ้านจันเสน อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ดังนั้นผู้ที่สนใจนำหน่วยกาเรียนรู้ไปใช้ควรนำไปปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่นของแต่ละโรงเรียน

2.การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ท้องถิ่นไปใช้นั้น ผู้สอนควรแนะนำผู้เรียนถึงนิยาม ความหมาย วิธีการศึกษา และความเกี่ยวข้องกันของเนื้อหา ข้อมูล เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูควรจัดเวลาให้เหมาะสมในแต่ละระดับชั้นตามช่วงวัยของผู้เรียน เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นในรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ตามมาตรฐานตัวชี้วัดอื่น ๆ เนื่องจากเป็นทักษะที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ตามความต้องการและร่วมอนุรักษ์ท้องถิ่นตนเองต่อไป

2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นที่เจตคติต่อการเรียนและเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553).*หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

กาญจนา คุณารักษ์. (2540). *หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จักรพันธ์ ขันอุละ.(2558,พฤษภาคม-สิงหาคม).*การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องท้องถิ่นอำเภอแม่สาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*โรงเรียนบ้านเวียงพาน. วารสารการวิจัย, 3 (5).

จริยา โสพิกุล. (2552). *การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นแบบบูรณาการ เรื่อง ขนมไทยในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.

ชัยวัฒน์ ทองเพ็ช (2563, มิถุนายน-กรกฎาคม).*พัฒนาหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ,10(1).

ฐิติพร จินดาพงษ์. (2550, กรกฎาคม -ธันวาคม).*การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องกล้วยไข่สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. สักทอง: วารสารการวิจัย, 13 (2).

ธำรง บัวศรี. (2531). *ทฤษฎีหลักสูตร:การออกแบบและการพัฒนา.*(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

นเรนทร์ แก้วใหญ่. (2556). ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน: การพัฒนาที่ยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา ในวิชาการเซาธ์อีสบางกอก.(น 108-123). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเซาธ์อีสบางกอก.

นาตยา ปิลันธนานนท์. (2545). *จากมาตรฐานสู่ ชั้นเรียน.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ภัทรวดี แผ้วพลสง. (2559).*การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง น้ำผลไม้เพื่อสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองพลวง*. วารสารศรีวนาลัยวิจัย, 3 (5).

สุธาทิพย์ งามนิล.(2560) การพัฒนาหลักสูตร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545).*พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. (2557). *แนวปฏิบัติการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง ประเทศไทย

Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rded. New York : McGraw-Hill.

Sayol. J. Galen. Alexander. (1981). William M., Arthur J. *Curriculum Planing for Better Teaching and learning*. (4th ed.) New York: Holt, Rinehart & Winston.

Shelly, M. W. (1975). Responding to Social Change. Pennsylvania: Dowden Huntchisam Press. Inc

Wither. Sarash E. (2000) . *Local Curriculum Development and Place- based Education.Ph.D*, University of Denver.

ชื่อเรื่อง รายงานการพัฒนาแบบฝึกทักษะ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัย นางอัญชลี ออออิปก
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดท่าควาย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดท่าควาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกทักษะ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.08/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศษส่วน ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ โดยมีคะแนนความก้าวหน้าคิดเป็นร้อยละ 42.23 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยภาพรวมและเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ การพัฒนาแบบฝึกทักษะ

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางด้านต่างๆมากมาย ทั้งทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และและสังคม ซึ่งความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย ผู้ที่อยู่ในสังคมจึงต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ เหล่านั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นผู้ที่จะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล คิดอย่างมีระบบแบบแผน และมีลำดับขั้นตอน นั่นหมายถึงว่า ผู้ที่อยู่ในสังคมเหล่านั้นจะต้องได้รับการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมนั่นเอง กระทรวงศึกษาธิการ (2552:2) จึงมีนโยบายในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้าน

เทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่าสันติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 กล่าวว่ารัฐจะต้องจัดการศึกษาและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์การทางศาสนาและเอกชน มีส่วนร่วมจัดและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนศึกษาวิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ ส่งเสริมการเรียนรู้และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, 2550 : 22 – 23) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 23 ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญ ต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา โดยเฉพาะความรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบระเบียบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, 2542 : 9)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 4) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ต่างก็เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในการศึกษาขั้นสูงต่อไป หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้คณิตศาสตร์เป็นสาระวิชาหลักสาระหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี แล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาสาระคณิตศาสตร์ มีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ ตระหนักในคุณค่าของคณิตศาสตร์และสามารถนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตตลอดจนสามารถนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากคณิตศาสตร์มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลเป็นระบบ ระเบียบ สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นพื้นฐานความรู้ในการพัฒนาความก้าวหน้า ทางด้านวิทยาการสาขาต่างๆในทุกๆด้าน ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ดังที่

กระทรวงศึกษาธิการ(2545:1) ได้ระบุว่า “คณิตศาสตร์มีประโยชน์ ต่อการดำรงชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังได้ช่วยพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์”

ในสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ดังจะเห็นได้จากการศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดท่าควาย ในปีการศึกษา 2561 และ 2562 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 62.53 และ 65.93 ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ค่อนข้างต่ำและหน่วยการเรียนรู้ที่นักเรียนทำคะแนนได้น้อยก็คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เศษส่วน เนื่องจากนักเรียนไม่มีพื้นฐานในการคิดคำนวณในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 จึงส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะเนื้อหาเชื่อมโยงกันตลอดทั้งช่วงชั้น นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นสาระการเรียนรู้ที่ต้องใช้ทักษะ เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนามธรรมยากแก่การอธิบายและยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจน ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ จึงจำเป็นต้องอาศัยรูปธรรมอธิบายแนวคิดนามธรรม เน้นความเข้าใจอย่างมีเหตุผล มีระเบียบขั้นตอน สอดคล้องกับ ยุพิน พิพิธกุล (2524 : 3) สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องมาจากด้านหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์เป็นนามธรรม เข้าใจยาก ด้านตัวครู ปัญหาที่พบในตัวครู เช่น ด้านบุคลิกภาพของครู ถ้าครูเฉื่อยชาแสดงท่าทางเบื่อหน่าย ไม่มีความกระตือรือร้น ผลนั้นย่อมกระทบต่อนักเรียน ปัญหาด้านการสอนคือ ครูไม่มีอุปกรณ์การสอน ไม่มีวิธีสอนที่ดี ไม่รู้จักยืดหยุ่นในการเรียนการสอนให้นักเรียนทำงานไปเรื่อยๆ ไม่ปล่อยให้นักเรียนเป็นอิสระมีความคิดสร้างสรรค์ ครูเป็นศูนย์กลาง โดยไม่คำนึงถึงนักเรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล

การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เน้นการพัฒนาทักษะการคิดคำนวณเบื้องต้นทางคณิตศาสตร์ ได้แก่ทักษะการบวก ลบ คูณ หาร และการแก้ปัญหา ทักษะการคิดคำนวณและการคิดเลขเร็ว จากการศึกษาของ สิริพร ทิพย์คง (2532 : 103 – 112) พบว่า เนื้อหาเรื่องการบวก ลบ คูณ หาร ล้วนได้รับความสนใจจากนักการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเนื้อหาการบวกและการลบ ถือว่าเป็นเนื้อหาสำคัญของสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น (กรมวิชาการ.2544 : 13) ครูจะต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและเนื้อหา ซึ่งจะต้องมีการใช้สื่อการเรียนรู้และวิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง และสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ(ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช.2545 : 9) ได้เรียนรู้โจทย์ปัญหาที่ใกล้ตัว สร้างโจทย์จากสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน เรียนรู้จากสื่อที่เป็นรูปธรรม และให้เด็กได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนจะต้องเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้ ให้พร้อม โดยเฉพาะแบบฝึกทักษะเพื่อฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะ เข้าใจ และมีความแม่นยำในเรื่องที่เรียน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีความสุขในการเรียน ดังที่ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) ได้กล่าวไว้ว่า แบบฝึกทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ครูได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีที่สุดตามความสามารถของตนเอง ฝึกให้นักเรียนมีความ

เชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนเองได้ ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานของตนเอง ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะของตนเองโดยไม่คำนึงถึงเวลาหรือความกดดันอื่นๆ แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะภาษาคงทน การฝึกที่ช่วยให้เกิดผลดังกล่าว ฝึกทันทีหลังจากเรียนเนื้อหา ฝึกซ้ำๆในเรื่องที่เรียน วรินทรา วัชรสิงห์ (2537 : 9) ได้เสนอแนะว่าการฝึกเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับนักเรียน การให้นักเรียนฝึกซ้ำๆกันหลายๆครั้ง นักเรียนก็อาจจะเบื่อหน่าย ครูจะต้องคอยดูให้เหมาะสมกับการฝึกที่มีผลโดยการฝึกจะให้ผลดีต้องฝึกเป็นรายบุคคล เพราะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลฝึกไปทีละเรื่อง เมื่อจบบทเรียนหนึ่งและเมื่อเรียนได้หลายบทก็ควรจะฝึกรวบยอดอีกครั้งหนึ่ง ควรจะมีการตรวจสอบแบบฝึกหัดแต่ละครั้งที่ให้นักเรียนทำเพื่อเป็นการประเมินผลนักเรียน ตลอดจนประเมินผลการสอนของครูด้วย เมื่อนักเรียนทำโจทย์ปัญหาไม่ได้ ครูควรได้ถามตนเองอยู่เสมอว่าเพราะอะไรอาจเป็นเพราะครูใช้วิธีการสอนไม่ดีก็ได้ อย่าไปโทษนักเรียนฝ่ายเดียวจะต้องพิจารณาให้รอบคอบ เลือกแบบฝึกหัดให้สอดคล้องกับบทเรียน และให้แบบฝึกหัดพอเหมาะไม่มากเกินไปต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และควรจะฝึกหลายๆด้าน คำนึงถึงความยากง่าย เรื่องใดควรเน้นก็อาจจะทำให้ทำหลายๆข้อ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและจำได้ พึงตระหนักอยู่เสมอว่าก่อนจะให้นักเรียนทำโจทย์นั้น นักเรียนเข้าใจในวิธีการทำโจทย์นั้นโดยถ่องแท้ อย่าปล่อยให้นักเรียนทำโจทย์ตามตัวอย่างที่ครูสอน โดยไม่เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แต่ประการใด ดังนั้นการพัฒนาแบบฝึกทักษะ ครูจะต้องพัฒนาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและผู้ศึกษาเห็นว่าแบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี จันทร์แก้ว (2553 : บทคัดย่อ) พบว่าการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ และยังทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยมีคะแนนความก้าวหน้าคิดเป็นร้อยละ 63.09 และ สมศรี อภัย (2553 : บทคัดย่อ) พบว่าการใช้แบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 75/75 ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับ หลังเรียนไปแล้ว 2 สัปดาห์ไม่แตกต่างกันซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้หลังเรียนได้ทั้งหมด

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของโรงเรียนวัดท่าควาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 มีความเห็นสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ที่จะสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการบวก การลบ การบวก ลบ คูณ หารระคน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นสื่อในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนทักษะคิดคำนวณ ทักษะแก้โจทย์ปัญหา เพื่อที่จะส่งผลสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ให้สูงขึ้นและเป็นแนวทางในการพัฒนาจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดท่าควาย อำเภอเขาชัยสน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 17 แผนการจัดการเรียนรู้

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 การเปรียบเทียบและเรียงลำดับ จำนวน 2 แบบฝึก

เล่มที่ 2 การบวกและการลบเศษส่วน จำนวน 2 แบบฝึก

เล่มที่ 3 การบวก ลบ คูณ หารระคน จำนวน 2 แบบฝึก

เล่มที่ 4 โจทย์ปัญหาเศษส่วน จำนวน 5 แบบฝึก

4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงทดลองโดยใช้รูปแบบที่เป็นการทดสอบก่อนกับหลังการทดลองจัดการเรียนรู้ในกลุ่มเดียวกัน (สมบัติ การจนารักพงศ์. 2548 : 50) ดังนี้

ทดสอบก่อนการทดลอง การทดลอง ทดสอบหลังการทดลอง

O_1 X O_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

O_1 แทน ทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test)

X แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

O_2 แทน ทดสอบหลังการทดลอง (Post-test)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แล้วตรวจให้คะแนนเป็นคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (Pre-test)

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยผู้ศึกษาเป็นผู้จัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเริ่มทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 17 ชั่วโมง

3. เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้ครบ 17 ชั่วโมง ผู้ศึกษาได้ให้นักเรียนกลุ่มประชากรทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีกครั้ง ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกับการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วตรวจให้คะแนนเป็นคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (Post-test)

4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาเปรียบเทียบความแตกต่าง

5. เมื่อการจัดการเรียนรู้สิ้นสุดลง จัดให้มีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้สูตร (พิสณุ ฟองศรี. 2549 : 139) ดังนี้

สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้สูตร (พิสณุ ฟองศรี. 2549 : 139) ดังนี้

สูตร $IC = \frac{\sum R}{N}$

เมื่อ IC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.3 การหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้สูตร (สมบูรณ์ สุริยวงศ์และคณะ. 2544 : 143 - 161) ดังนี้

สูตร $P = \frac{R_U + R_L}{N}$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่าย

R_U แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มสูง

R_L แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

N แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

สูตร $r = \frac{R_U - R_L}{\frac{N}{2}}$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนก

R_U แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มสูง

R_L แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

N แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

1.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 198)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1}\left(1 - \frac{\sum pq}{s_t^2}\right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อของข้อสอบ

p แทน สัดส่วนของผู้เข้าสอบที่ตอบข้อสอบข้อนั้นถูก

q แทน สัดส่วนของผู้เข้าสอบที่ตอบข้อสอบข้อนั้นผิด

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

1.5 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้สูตร (พิสณุ ฟองศรี. 2549 : 175)

สูตร $$\alpha = \frac{k}{k-1}\left\{1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของข้อคำถามแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

1.6 การหาค่าความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน และแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 59)

สูตร $$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 101) ดังนี้

สูตร $$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)โดยใช้สูตร

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 59) ดังนี้

สูตร $\mu = \frac{\sum X}{N}$

เมื่อ μ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนนักเรียน

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

(ประภาพรรณ เส็งวงศ์. 2550 : 91) ดังนี้

สูตร $\sigma = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum x)^2}{N^2}}$

เมื่อ σ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง

$(\sum x)^2$ แทน กำลังสองของผลรวมของคะแนนนักเรียนแต่ละคน

N แทน จำนวนนักเรียน

2.4 หาค่าร้อยละความก้าวหน้าของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียน ก่อน – หลังเรียนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้สูตร (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2547 : 78) ดังนี้

ร้อยละความก้าวหน้า $= \frac{\bar{X}_2 - \bar{X}_1}{\text{คะแนนเต็ม}} \times 100$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน

2.5 การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพ 80/80 โดยใช้สูตร (กรมวิชาการ. 2545 : 63 - 64) ดังนี้

สูตร $E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนนักเรียนที่ได้จากการวัดระหว่างเรียน

A แทน คะแนนเต็มของการวัด

N แทน จำนวนนักเรียน

สูตร $$E_2 = \frac{\frac{\sum Y}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum Y$ แทน คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 84.24/82.22 มากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีคะแนนความก้าวหน้าคิดเป็นร้อยละ 60.67

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมและเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำแบบฝึกทักษะไปใช้

1.1 ในการนำแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ไปใช้ในการเรียนการสอนปกติ ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอนจึงจะได้ผลดี

1.2 แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ผู้สอนสามารถนำไปใช้ให้นักเรียนฝึกทักษะด้วยตนเองนอกเวลาเรียนปกติได้หลังจากผู้สอนได้สอนเรื่องดังกล่าวไว้เรียบร้อยแล้ว และให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องจากเฉลยด้วยตนเอง

1.3 ครูผู้สอนคณิตศาสตร์สามารถนำแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ และแผนการจัดการเรียนรู้ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ โดยสามารถปรับใช้เวลาให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาความคงทนในการเรียนรู้จากการใช้แบบฝึกทักษะ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. 2544. **คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มทักษะการเรียนรู้คณิตศาสตร์.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2545. **เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2545. **การจัดสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2542. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.** กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. 2551. **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศกราช 2551.** กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช.2545. **คู่มือการเขียนแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับประถมศึกษา (ปรับปรุงใหม่).** กรุงเทพฯ : ฟิกสิกส์เซนเตอร์.

บุญชม ศรีสะอาด. 2541. **การวิจัยเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.

ประภาพรรณ เส็งวงศ์. 2550. **การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยการวิจัยในชั้นเรียน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2547. **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิสณุ ฟองศรี. 2549. **วิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : เทียมฝ่าการพิมพ์

_____. 2550. **เทคนิควิธีการประเมินโครงการ.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์.

มยุรี จันทร์แก้ว. 2553. **รายงานการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนาประดู่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี.** ปัตตานี : โรงเรียนวัดนาประดู่ .

ยุพิน พิพิธกุล.2524. **การเรียนการสอนคณิตศาสตร์.** กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.

ราชกิจจานุเบกษา, 2550. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.** กรุงเทพฯ : กรมอาลักษณ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : ส่งเสริมวิชาการ.

วรินทรา วัชรสิงห์. 2537. **หลักการและเทคนิคการสร้างแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2545. **เอกสารประกอบการสอนวิชา 0503703 : พัฒนาการเรียนการสอน.** มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมบัติ การจนารักพงค์. 2548. **เคล็ดลับวิธีคิดและวิธีสร้างนวัตกรรมสำหรับครูมืออาชีพ.** กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี.

สมบูรณ์ สุริยวงศ์และคณะ. 2544. **ระเบียบวิจัยทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

สมศรี อภัย. 2553. **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกและการลบจำนวน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ.** รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สิริพร ทิพย์คง. 2532. **เล่นและเรียนคณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชื่อเรื่อง **การพัฒนากิจกรรมลูกเสือด้วยการสร้างวินัยได้ด้วยตนเอง สู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ**

ชื่อผู้วิจัย **นายศิริชัย คชวงษ์ ตำแหน่ง ครู โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 20 (บ้านหนองมะค่าโมง)**

บทนำ

ตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้เร่งดำเนินการเพื่อผลักดันการปฏิรูปการศึกษา ให้เป็นระบบโดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติไว้ 3 ประการ คือ การสร้างโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาการจัดการคุณภาพการเรียนรู้ และการเพิ่มมาตรฐานการศึกษาและความสามารถในการแข่งขันของประเทศตามลำดับ การดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายที่จะฟื้นฟูกิจการลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาด ให้เป็นกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาบุคลิกภาพ สุขภาพ ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนและเยาวชนไทย ให้เป็นบุคลากรที่มีคุณค่าทั้งต่อตนเองครอบครัว สังคม และประเทศชาติโดยส่งเสริมให้สถานศึกษาทั่วประเทศจัดกิจกรรม ทางลูกเสือเนตรนารีและยุวกาชาด ควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน ในด้านวิชาการ นำกระบวนการลูกเสือมาแก้ปัญหาสังคม โดยสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชนให้เป็นคนดีมีความรู้คู่คุณธรรม มีระเบียบวินัย มีความเป็นผู้นำ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกประเภท อีกทั้งการฟื้นฟูบุคลากรในวัยผู้ใหญ่ให้เป็นแนวร่วมในการพัฒนางานลูกเสือ (คงศักดิ์ เจริญรักษ์ และคณะ. 2548)

กิจกรรมลูกเสือ เป็นกิจกรรมสำคัญของการพัฒนาคน เพราะกระบวนการของลูกเสือเป็นการส่งเสริมความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความพอเพียง ความกตัญญู ความรู้จักกาลเทศะ มีจิตอาสา ความรักในเกียรติยศศักดิ์ศรีแห่งตน ความรักหมู่คณะ และความรักชาติบ้านเมือง เพื่อให้เป็นทรัพยากรมนุษย์อันเป็นรากฐานสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศในทุกสาขา ซึ่งวินัยเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ที่จะประสบความสำเร็จ การส่งเสริมวินัยต้องเริ่มจากวัยเด็ก เพื่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่เคยชิน ครูเป็นผู้มีบทบาทในการปลูกฝังวินัยให้กับนักเรียน โดยใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ ซึ่งเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 และพัฒนามาเป็นลำดับ กระบวนการลูกเสือสามารถสร้างเสริมวินัยให้กับผู้เรียนได้ด้วยกฎและหลักปฏิบัติของลูกเสือ ซึ่งในแนวปฏิบัติเดียวกันทั่วโลกตามแนวทางของสำนักงานลูกเสือโลกและสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (อนันต์ เฮงสุวรรณ. 2553 : 1)

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 20 (บ้านหนองมะค่าโมง) ได้พบปัญหา พฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของนักเรียน เนื่องจากการขาดวินัยของนักเรียน เช่น การไม่ตั้งใจเรียน ไม่ชอบเรียนวิชาลูกเสือ มีนิสัยชอบรังแกเพื่อนในห้องเรียน ไม่มีระเบียบวินัย ไม่เคารพครูในเวลาที่ครูสอน ไม่ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การแสดงท่าทางที่ไม่เหมาะสมในที่ต่าง ๆ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนวิชาลูกเสือเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงมีความต้องการจะศึกษาแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยกิจกรรมลูกเสือ เพราะกิจกรรมลูกเสือช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความพอเพียง มีความกตัญญู มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ

และมีอุดมการณ์คุณธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง รักหมู่คณะ รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551 มาตรา 8 กำหนดว่า คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบ สุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง
2. ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณีวัฒนธรรมและความมั่นคงของประเทศชาติ

จากปัญหาดังกล่าว จึงได้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือ และทำให้เชื่อมั่นได้ว่ากิจกรรมลูกเสือเป็นแนวทางที่จะสามารถพัฒนาวินัยของนักเรียนให้ดีขึ้นได้กว่าเดิม เพื่อสร้างคนดี มีคุณธรรม สู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์

การบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษา

การสอนลูกเสือกลุ่มลูกเสือโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 20 (บ้านหนองมะค่าโมง) ได้ดำเนินการบริหารงานลูกเสือของโรงเรียนมาโดยตลอด ซึ่งเป็นกิจกรรมบังคับอยู่ในหลักสูตรตามกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือ เป็นกิจกรรมบังคับระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้อน โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญ คือ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติ

การจัดกิจกรรมลูกเสือ ให้บรรลุจุดประสงค์ดังกล่าว จะอาศัยแต่การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ไม่เพียงพอ ต้องอาศัยระบบการบริหารงานเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ถือว่าจัดกิจกรรมได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามหลักการ และวิธีการของลูกเสือ

ลักษณะของกองและหมู่

กองลูกเสือของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 20 (บ้านหนองมะค่าโมง) มีกองลูกเสือทั้งหมด 4 กอง ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 กองที่ 1 ลูกเสือสำรอง เหล่า เสนา
- กลุ่มที่ 1 กองที่ 1 ลูกเสือสามัญ เหล่า เสนา
- กลุ่มที่ 1 กองที่ 1 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เหล่า เสนา
- กลุ่มที่ 1 กองที่ 2 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เหล่า เสนา

แผนผังโครงสร้างการบริหารกองลูกเสือโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 20 (บ้านหนองมะค่าโมง)

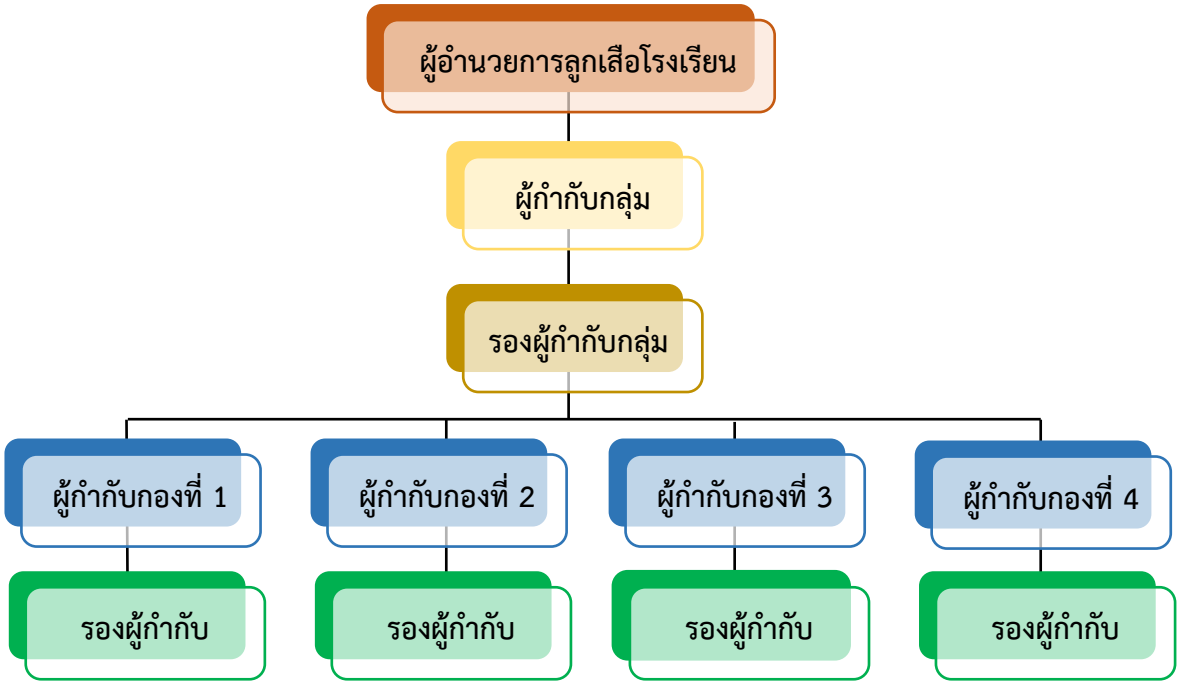

ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการตามแผนการบริหารงานกองลูกเสือของโรงเรียน สนับสนุนการจัดกิจกรรมตามแผนงานโครงการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างหลากหลายส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อและเทคโนโลยีสาหรับจัดกิจกรรมลูกเสือ และสนับสนุนให้มีคู่มือและเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจการลูกเสือตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ

ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มลูกเสือโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 20 (บ้านหนองมะค่าโมง)

ปีการศึกษา	2561	2562	2563
จำนวนลูกเสือทั้งหมด	313 คน	288 คน	273 คน
- ลูกเสือสำรอง	78 คน	66 คน	66 คน
- ลูกเสือสามัญ	113 คน	110 คน	93 คน
- ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	122 คน	112 คน	114 คน
- ลูกเสือวิสามัญ	-	-	-
จำนวนกอง - ลูกเสือสำรอง	1 กอง	1 กอง	1 กอง
- ลูกเสือสามัญ	1 กอง	1 กอง	1 กอง
- ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	2 กอง	2 กอง	2 กอง
- ลูกเสือวิสามัญ	-	-	-
จำนวนกลุ่ม	1 กลุ่ม	1 กลุ่ม	1 กลุ่ม

แนวการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี มีแนวทางการจัดกิจกรรมตามวิธีการลูกเสือ (Scout Method) ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1. ลูกเสือปฏิบัติตามกฎและคำปฏิญาณ ซึ่งถือเป็นหลักเกณฑ์ที่ลูกเสือทุกคนให้คำมั่นสัญญา ว่าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ กฎของลูกเสือมีไว้ให้ลูกเสือเป็นหลักในการปฏิบัติ ไม่ได้ “ห้าม” ทำ หรือ“บังคับ” ให้ทำ แต่ถ้า “ทำ” ก็จะทำให้เกิดผลดีแก่ตัวเอง เป็นคนดี ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีเกียรติเชื่อถือได้

2. ลูกเสือเชี่ยวชาญจากการกระทำสู่การเรียนรู้ เป็นการพัฒนาลูกเสือรายบุคคล ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือ ให้มีทักษะกระบวนการของลูกเสือติดตัว ทำให้ลูกเสือมีความรู้ที่ชัดเจน และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเองได้ และท้าทายความสามารถของตนเอง

3. ลูกเสือเป็นผู้นำระบบหมู่ ส่งเสริมลูกเสือเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี เป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ โดยใช้ประชาธิปไตยเบื้องต้น

4. ลูกเสือใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว กลมเกลียวรักใคร่สามัคคี ด้วยการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ได้แก่ เครื่องแบบลูกเสือ การทำความเคารพ รหัสคำปฏิญาณ กฎ คติพจน์ ธงประจำหมู่ เป็นต้น วิธีการนี้จะช่วยให้ลูกเสือตระหนักและภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกขององค์การลูกเสือโลก

5. ลูกเสือศึกษาธรรมชาติ เป็นหัวใจสำคัญในการจัดกิจกรรมลูกเสือ แหล่งเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ ธรรมชาติบริบทของสถานศึกษา ซึ่งเป็นความต้องการของลูกเสือในทำกิจกรรมบุกเบิกต่าง ๆ กับธรรมชาติ เช่น การปลูกป่า การเดินทางไกล การเดินตามแผนที่ การเดินป่าในเวลากลางวัน การเข้าค่ายพักแรม เป็นต้น ซึ่งเป็นที่เสน่หาแก่ลูกเสือทุกคน ถ้าขาดสิ่งนี้แล้ว ก็ไม่เรียกว่าใช้ชีวิตแบบลูกเสือ

6. ลูกเสือก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่ทำให้ลูกเสือมีความก้าวหน้าและดึงดูดความสนใจ สร้างให้เกิดความกระตือรือร้นอยากที่จะทำ โดยการนำเข้าสู่กิจกรรมด้วยเกมและเพลงนันทนาการ ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจและเป็นการจูงใจที่ประสบความสำเร็จทุกครั้ง ตลอดจนเกิดความรักสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง มีความเคารพซึ่งกันและกัน นำมาสู่การพัฒนาตนเอง

7. ลูกเสือได้รับการสนับสนุนจากผู้กำกับลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้ที่ชี้แนะหนทางที่ถูกต้องให้กับลูกเสือ เพื่อให้ลูกเสือเกิดความมั่นใจในการตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไป เกิดความกล้าแสดงออก มีภาวการณ์เป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ และมีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม กล่าวได้ว่า “ลูกเสือต้องมีผู้กำกับเสือคอยช่วยชี้นำ ผู้กำกับลูกเสือต้องมีลูกเสือเพื่อนำพาให้ประสบความสำเร็จ” จึงจะได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและดีที่สุด เป็นการร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย

ขั้นตอนการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัย

ด้านครูผู้กำกับลูกเสือ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรลูกเสืออย่างถูกต้อง จัดทำแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือแต่ละประเภทได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการจัดการเรียนการสอนบูรณาการในรายวิชาต่าง ๆ และพฤติกรรมนักเรียน เช่น การเข้าเรียนตรงเวลา การนั่งเรียนอย่างเป็นระเบียบ ตั้งใจเรียน การเดินอย่างเป็นระเบียบ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ โดยครูผู้กำกับลูกเสือส่งเสริมให้ลูกเสือใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์จากการเรียนไปพัฒนาตนเอง เพื่อสร้างความตระหนักให้ลูกเสือเห็นคุณค่า และประโยชน์ของการจัดกิจกรรมลูกเสือต่อตนเองและสถานศึกษา และสร้างระเบียบวินัยของลูกเสือผ่านกิจวัตรประจำวันในการมาโรงเรียน เช่น กิจกรรมเข้าแถวหน้าเสาธง (ตรงต่อเวลา) กิจกรรมออมเงิน (ประหยัด) การเดินเข้าห้องเรียน (ระเบียบแถว) ในการเรียนวิชาลูกเสือได้สร้างเสริมวินัยในการฝึกระเบียบแถว การเดินทางไกล การประกอบอาหาร เข้าค่ายพักแรมลูกเสือ จัดกิจกรรมอาสา บริการสังคม จิตอาสาต่อชุมชน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและช่วยสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (สมเกียรติ แถวไธสง. 2560 : 72)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในวิชาลูกเสือของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 20 (บ้านหนองมะค่าโมง) ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมอย่างเข้มข้น โดยสอดคล้องกับนโยบายของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 นายรัตน์มณี รัตนปกรณ์ นโยบายจุดเน้น 10 เพิ่ม ข้อ 1 คือ เพิ่มนักเรียนดี มีคุณธรรม มีจิตอาสา มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง

ด้านลูกเสือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านกระบวนการทางลูกเสือได้อย่างเหมาะสม โดยไม่ได้เน้นวิชาการเป็นหลัก แต่เน้นกิจกรรมนันทนาการ เกม เพลง ที่จะทำให้ลูกเสือไม่เครียด และมีความสุขในการเรียนการสอน โดยให้ลูกเสือมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม ฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามของหมู่ กิจกร รมลูกเสือช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับลูกเสือ สร้างแรงกระตุ้น ความกระตือรือร้น ฝึกความอดทน มีระเบียบวินัยต่อตนเอง และสังคมมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกล้าแสดงออก และทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยเสริมสร้างความสามัคคี ปลูกฝังให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ กระตุ้นให้มีจิตอาสา รู้จักรับผิดชอบต่อส่วนรวม กิจกรรมที่โรงเรียนได้ดำเนินการทางลูกเสือสู่วินัย ได้แก่ กิจกรรมวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ กิจกรรมวันสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กิจกรรมเดินสวนสนาม ทบทวนกฎและคำปฏิญาณกิจกรรมฝึกอบรมทักษะเอาชีวิตรอดจากการจมน้ำ กิจกรรมฝึกอบรมลูกเสือต้านภัยยาเสพติด กิจกรรมฝึกอบรมศีลธรรมเด็กเยาวชนในสถานศึกษา กิจกรรมฝึกอบรมยุวชลกรเรียนรู้งานการชลประทาน กิจกรรมเดินทางไกล กิจกรรมเข้าค่ายพักแรม กิจกรรมทำอาหาร กิจกรรมบริการชุมชน กิจกรรมจิตอาสาและบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมฝึกอบรมทักษะลูกเสือ เช่น การผูกเงื่อน การบุกเบิก การผจญภัย การสะกดรอย หัวหน้าคนครัว การใช้แผนที่และเข็มทิศ เป็นต้น

การสร้างวินัยได้ด้วยตนเอง สู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ที่กำหนดขึ้นโดยพิจารณาจากสภาพของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันซึ่งทำให้มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคนเพื่อช่วยให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและ ความมั่นคง สงบสุขในสังคม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ โดยนำกระบวนการทางลูกเสือมาสร้างเสริมวินัยให้กับลูกเสือของโรงเรียน ดังนี้

1. ลูกเสือ : รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เช่น การเปิด-ปิดกองลูกเสือ ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมลูกเสือที่สร้างความสามัคคี ปรองดองที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางลูกเสือ

2. ลูกเสือ : ซื่อสัตย์สุจริต มีความประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทายกาย วาจา ใจ และปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด และปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาไม่ถือเอาสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง

3. ลูกเสือ : มีวินัย ปฏิบัติตามกฎและคำปฏิญาณของลูกเสือ ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและรับผิดชอบในการทำงาน

4. ลูกเสือ : ใฝ่เรียนรู้ ลูกเสือมีความตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนวิชาลูกเสือ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ บันทึกความรู้ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5. ลูกเสือ : อยู่อย่างพอเพียง ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิด มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

6. ลูกเสือ : มุ่งมั่นในการทำงาน ลูกเสือตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง โดยลูกเสือทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย มีความทุ่มเท อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ และชื่นชมผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ

7. ลูกเสือ : รักความเป็นไทย ลูกเสือมีความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทยและมีความกตัญญูกตเวที มีมารยาท มีสัมมาคารวะ กตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย

8. ลูกเสือ : มีจิตสาธารณะ ลูกเสือช่วยเหลือมีส่วนร่วมในสถานศึกษาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนด้วยความสมัครใจ และเต็มใจ และพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม เช่น ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ

จิตอาสาเป็นการตระหนักรู้ การแสดงออก ทำประโยชน์ เพื่อชุมชน ตลอดจนช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม สาธารณะสมบัติ ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือ โดยใช้คุณธรรมเป็นหลัก

ผลประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 20 (บ้านหนองมะค่าโมง) ประจำปี 2563

ข้อรายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\overline{X}$	S. D.	ความหมาย
1. กิจกรรมลูกเสือสอดคล้องกับเนื้อหา	4.56	.502	มากที่สุด
2. กิจกรรมลูกเสือเนื้อหามีความยากง่ายพอเหมาะและมีความเหมาะสมกับเวลา	4.31	1.004	มากที่สุด
3. กิจกรรมลูกเสือเนื้อหาน่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	4.54	.682	มากที่สุด
4. การเรียนลูกเสือสามารถสร้างวินัยต่อเอง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.64	.486	มากที่สุด
5. ลูกเสือมีพัฒนาทักษะทางลูกเสือดีขึ้น	4.41	.993	มากที่สุด
6. ลูกเสือมีความเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.56	.502	มากที่สุด
7. การเรียนลูกเสือช่วยให้นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน	4.62	.673	มากที่สุด
8. การเรียนวิชาลูกเสือเป็นไปตามขั้นตอน และเร้าความสนใจของนักเรียน เช่น เปิด-ปิดกอง ทักษะทางลูกเสือ เป็นต้น	4.56	.502	มากที่สุด
9. ลูกเสือนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่น ๆ	4.41	.751	มากที่สุด
10. หลังจากจบการเรียนวิชาลูกเสือทุกครั้ง ลูกเสือมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนเพิ่มมากขึ้น	4.49	.644	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.51**	**.673**	**มากที่สุด**

จากการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 20 (บ้านหนองมะค่าโมง) เพื่อพัฒนาความมีวินัยตนเอง ปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับดีมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ในเรื่อง การเรียนลูกเสือสามารถสร้างวินัยต่อเอง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 รองลงมา ในเรื่อง การเรียนลูกเสือช่วยให้นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62

จากการพัฒนากิจกรรมลูกเสือด้วยการสร้างวินัยได้ด้วยตนเอง สู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ผ่านกระบวนการทางลูกเสือนั้น ทำให้ลูกเสือทุกคนมีคุณลักษณะอังพึงประสงค์ดีขึ้น มีวินัยในตนเอง มีความกระตือรือร้นในการเรียน กิจกรรมลูกเสือจะน่าเรียน น่าสนใจได้ ต้องใช้เทคนิคการนันทนาการ ร้องเพลง เกมเข้ามามีส่วนรวม ซึ่งไม่ได้เน้นเรื่องของวิชาการ ผลที่ได้ คือ ทำให้ลูกเสือไม่เครียด มีความสุขในการเรียนการสอน โดยให้ลูกเสือมีส่วนร่วม ฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามของหมู่ กิจกรรมลูกเสือช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับลูกเสือ สร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอดทน มีระเบียบวินัยต่อตนเองและสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต สอนให้มีความ

กล้าแสดงออก และทำในสิ่งที่ถูกต้อง ช่วยเสริมสร้างความสามัคคี ปลูกฝังให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ กระตุ้นให้มีจิตอาสารู้จักรับผิดชอบต่อส่วนรวม

ผลการประเมินโรงเรียนต้นแบบลูกเสือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี 2564

จากการพัฒนากิจการลูกเสือของโรงเรียน ด้วยการตระหนัก และสร้างวินัยให้กับนักเรียนทุกคน ผ่านกระบวนการทางลูกเสือจนประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ เพราะเชื่อว่า กิจกรรมลูกเสือช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความพอเพียง มีความกตัญญู มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ และมีอุดมการณ์คุณธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง รักหมู่คณะ รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีจิตอาสา บริการชุมชน และในปีการศึกษา 2564 โรงเรียนได้เข้าร่วมประกวดโรงเรียนต้นแบบลูกเสือ เพื่อแสดงกระบวนการทางลูกเสือของโรงเรียนที่ดำเนินงานในทุกปีการศึกษา และความก้าวหน้าของกิจการลูกเสือของโรงเรียน ทำให้ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบลูกเสือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี 2564 และเป็นศูนย์การเรียนรู้ ศึกษาดูงานโรงเรียนอื่น ๆ ในด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และการเรียนการสอนลูกเสือในโรงเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 พ.ศ.2545.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คงศักดิ์ เจริญรักษ์ และคณะ. (2548). **การลูกเสือไทยพัฒนาการยุค 2546 – 2548.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

จงรักษ์ สอนแก้ว. (2547). **การสร้างความวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยน้ำราก อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ ค.ม.(บริหารการศึกษา) เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

สมเกียรติ แถวไธสง. 2560. **แนวทางการใช้กระบวนการลูกเสือสร้างระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ.** วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60.

อนันต์ เฮงสุวรรณ. (2553). **การส่งเสริมวินัยนักเรียนด้วยกิจกรรมลูกเสือ.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2542). **สร้างวินัยให้ลูกเสือ.** กรุงเทพฯ : ซันต้าการพิมพ์.

ชื่อเรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม)

ผู้วิจัย สุปรียา เอี่ยมศรีทอง ครู กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 (80/80) 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 6/7 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) จำนวน 44 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมติฐาน โดยใช้ t – test (Dependent Sample) ผลการวิจัยพบว่า

1. สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.41/82.50 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโดยใช้สื่อการเรียนรู้แบบ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.57)

คำสำคัญ : บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย, สื่อการเรียนรู้, เทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้, CAI, Computer Assisted Instruction, Augmented Reality

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ มีเป้าหมายเพื่อจะตอบสนองความต้องการทั้งด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเข้าถึงสารสนเทศเพื่อการศึกษาตามแผนแม่บท กรอบนโยบายด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2554 – 2563 ได้กำหนดการพัฒนาด้านเทคโนโลยี ให้มีความทันสมัยและกระจายอย่างทั่วถึง (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร : 2553) โดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยส่งเสริมการสร้างและใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการศึกษา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาททางด้านการจัดการศึกษามากขึ้นโดยครูผู้สอนได้นำข้อดีของวิวัฒนาการความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ร่วมกับความทันสมัยของระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ตมาใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีบทบาทต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (มนต์ชัย เทียนทอง : 2554) นวัตกรรมทางการเรียนการสอน คือสิ่งใหม่ ๆ ที่สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ทำให้เกิดการขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

โลกแห่งเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันเป็นพื้นฐานสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร และสาระความรู้ได้อย่างไร้ขอบเขต มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเทคโนโลยีให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นด้านการเข้าถึง การรับส่งข้อมูล ภาพ และเสียง ให้สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็วทุกที่ทุกเวลา ดังที่ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2558) ได้กล่าวว่า คลื่นลูกใหม่ที่มาแรงของสื่อเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารทางสังคมในยุคปัจจุบันก็คือสื่อเครือข่ายแบบไร้สาย (Wireless) หรือการสื่อสารผ่านอุปกรณ์แบบพกพาขนาดเล็กสะดวกต่อการนำไปใช้และติดตัวผู้ใช้ เพื่อให้เกิดความสะดวกและความคล่องตัว เช่น โทรศัพท์มือถือ และคอมพิวเตอร์แบบพกพา ที่มีสมรรถนะของการสื่อสารแบบไร้ขีดจำกัด และนำมาใช้ในการจัดการศึกษาเรียนรู้ จึงเรียกว่า การเรียนรู้บนมือถือ (Mobile Learning) มีการประยุกต์เนื้อหารายวิชาให้เข้ากับการเรียนการสอนระหว่างความรู้กับอุปกรณ์มือถือ ซึ่งถือเป็นแนวโน้มที่จะเป็นช่อง ทางใหม่ที่จะกระจายความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นทางเลือกใหม่ที่ส่งเสริมให้การเรียนรู้ตลอดชีวิต อีกทั้งยังเป็นการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกสนุกและสนใจในการที่จะเรียนรู้เนื้อหาในบทเรียนนั้นมากยิ่งขึ้นด้วย เทคโนโลยีเหล่านี้ได้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล ซึ่งมีการแปลผลออกมาในรูปสามมิติ เพื่อสร้างความสมจริงและช่วยดึงดูดความสนใจ ที่เรียกกันว่า เทคโนโลยีเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ (Augmented Reality) เป็นเทคโนโลยีใหม่ที่ผสมผสานโลกแห่งความจริงกับโลกเสมือน สร้างขึ้นโดยใช้เทคนิคการแทนที่โลกแห่งความเป็นจริงด้วย รูปภาพ วัตถุ 3 มิติ หรือวิดีโอ แสดงผลผ่านหน้าจอบนอุปกรณ์มือถือ เป็นเทคโนโลยีที่แพร่หลายและเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของมนุษย์อย่างรวดเร็ว (ศุภชัย วงค์มูล, 2557) เป็นเทคโนโลยี ที่เป็นที่น่าจับตามองเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน การวัดผลการเรียนการสอนโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงของผู้เรียน ย่อมจะเกิดผลดีต่อผู้เรียนมากกว่าการนั่งฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว (วิลาวัณย์ พรพัชรพงศ์, 2547)

การเรียนการสอนรายวิชา ว33101 เทคโนโลยีและนวัตกรรม ผู้สอนทำการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติ โดยการสาธิตให้ดูผ่านโปรเจ็คเตอร์แล้วให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตาม โดยมีสื่อนำทางในการเรียนรู้หลักเป็นเอกสารประกอบการสอน และการศึกษาขั้นตอนเพิ่มเติมด้วยภาพเคลื่อนไหวจากอินเตอร์ แต่ยังพบปัญหาระหว่างสอน เนื่องจากเป็นเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติ นักเรียนจำเป็นต้องทำความเข้าใจในแต่ละขั้นตอนเป็นอย่างดี รายละเอียดในเอกสารประกอบการสอนแม้จะมีภาพประกอบก็ยังไม่สามารถอธิบายขั้นตอนได้ชัดเจน การค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตทำได้ยาก เนื่องจากบริบทของโปรแกรมทางด้านคอมพิวเตอร์ มีความแตกต่างกันที่เวอร์ชั่นการทำงาน จึงทำให้การค้นคว้าอาจไม่ได้ภาพเคลื่อนไหวที่ตรงกับหัวข้อที่จะศึกษา การฝึกปฏิบัติจริงต้องมีการสลับหน้าจอการทำงานระหว่างหน้าต่างโปรแกรมและภาพเคลื่อนไหวจากอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้การฝึกปฏิบัติเป็นไปได้ค่อนข้างยากและช้า การค้นคว้าหาแหล่ง

ทบทวนเพิ่มเติมทำได้ยาก หากนักเรียนยังไม่สามารถปฏิบัติได้ในชั่วโมงเรียนจะไม่สามารถเริ่มเนื้อหาใหม่ในคาบเรียนต่อไปได้ และมีข้อจำกัดในการนำไปศึกษาต่อด้วยตนเองเพื่อทบทวนบทเรียน การเลือกนำเอาเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้มาใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ หากมีการออกแบบและมีการพัฒนาระบบที่ดีจะทำให้การเรียนการสอนมีความสมจริงมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อนหน่ายในการเรียน และเกิดความอยากรู้อยากเห็น สนใจและเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย โดยเฉพาะสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ เทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ ด้วยเทคนิคทางด้านคอมพิวเตอร์กราฟิก กลายมาเป็นแอปพลิเคชั่นที่สามารถดาวน์โหลดมาใช้งาน และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ผู้วิจัยตระหนักถึงความจำเป็นและประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียน ตามปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนที่เน้นการจัดการศึกษาที่สนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ โดยยึดหลักการ “ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้” สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

ดังนั้นหากมีการพัฒนาสื่อบทเรียนด้วยเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ผู้เรียนก็จะสามารถนำมาพัฒนาสื่อได้หลากหลายรูปแบบ วสันต์ เกียรติแสงทอง และคณะ (2552) ได้นำเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเกมส์เมมการ์ดซึ่งช่วยส่งเสริมทักษะการจดจำ นริศรา กาฬมาตย์ และชนาธรณ์ ธูปพุดชา (2554) พัฒนาหนังสือการ์ตูนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง พระมหาชนกโดยใช้เทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านได้อรรถรสในการอ่านหนังสือ เกิดจินตนาการร่วม และเห็นภาพสามมิติขณะอ่านหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ และวิวัฒน์ มีสุวรรณ์ (2554) เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ซึ่งถือเป็นมิติใหม่ทางด้านสื่อการศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจอยากรู้อยากเห็นสิ่งใหม่

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้วยสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม)

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษก วิทยาลัยนครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 (80/80)
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม)

สมมติฐานการวิจัย

1. สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 (80/80)

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 6/7 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 44 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ รหัสวิชา ว33101 เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่สอนโดยการใช้สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) จำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง

2. สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) จำนวน 5 หน่วย คือ

หน่วยที่ 1 เรื่อง เริ่มต้นการใช้งานกับ Captivate
หน่วยที่ 2 เรื่อง การแทรกและจัดการกับวัตถุ
หน่วยที่ 3 เรื่อง การสร้างปุ่มกด และตัวแปร
หน่วยที่ 4 เรื่อง การแทรกเสียง และวิดีโอ
หน่วยที่ 5 เรื่อง การสร้างแบบทดสอบ

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ว33101 เทคโนโลยีและนวัตกรรม เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

การดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม)กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 44 คน

2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน รายวิชา ว33101 เทคโนโลยีและนวัตกรรม เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 ข้อ

3. จัดการเรียนการสอนด้วยด้วยสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) กับกลุ่มตัวอย่าง

4. เมื่อนักเรียนเรียนครบทุกหน่วยแล้วทดสอบหลังเรียน (Post - test) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน รายวิชา ว33101 เทคโนโลยีและนวัตกรรม เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 ข้อ และตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) จำนวน 15 ข้อ

5. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และคะแนนจากแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.41/82.50 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโดยใช้สื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.57)

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ มีดังนี้

1. การนำสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียด และขั้นตอนการสอนต่าง ๆ ให้เข้าใจ เพื่อการจัดการเรียนรู้ จะได้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. การนำสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น ควรปรับเวลาการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน

3. การนำสื่อการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ เรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม) ไปใช้ ครูผู้สอนควรทำหน้าที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

1. ควรสร้างสื่อการเรียนการสอนในเนื้อหาเรื่องอื่นๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ควรมีการวิจัยการใช้สื่อการเรียนรู้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมกับกลุ่มสาระอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545.

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. **กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554 – 2563.** สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2559, จาก http://www.thailibrary.in.th/2014/02/22/ict-2020/, 2553

กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553

กองวิจัยทางการศึกษา. **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2545.

นริศรา กาฬมาตย์ และชนาธรณ์ ธูปพุดชา. **การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีออกเมนเต็ดเรียลลิตี้ สำหรับหนังสือการ์ตูน 3 มิติ เรื่อง พระมหาชนก.** สารนิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาควิชาคณิตศาสตร์ สถิติ และคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 2554.

มนต์ชัย เทียนทอง. **การอกแบบและพัฒนาคอร์สแวร์สำหรับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2554.

วสันต์ เกียรติแสงทอง, พรรษพล พรหมมาศ และ อนุวัตร เฉลิมสกุลกิจ. **การศึกษาเทคโนโลยีออคเมนต์เตดเรียลลิตี้ : กรณีศึกษาพัฒนาเกมส์ “เมม การ์ด”.** โครงงานสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2552.

วิลาวัณย์ พรพัชรพงศ์. **เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม : ความเป็นมาและการใช้ประโยชน์.** วารสารบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข, 2547.

วิวัฒน์ มีสุวรรณ์. **การเรียนรู้ด้วยการสร้างโลกเสมือนผสานโลกจริง.** วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2554.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. **การพัฒนาวิชาชีพครูสู่ยุคปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2.** เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ การพัฒนาครูทั้งระบบตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1-2, 2558.

เรื่อง การศึกษาเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1

ชื่อผู้วิจัย นางสาวปะราลี มูระวงษ์ โรงเรียนวัดคานหาม สพป.อย เขต1

ความสำคัญและที่มา

ความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คนในสังคมต้องปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางการศึกษาต้องปรับปรุงเพื่อให้คนมีความรู้ความสามารถให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้นักการศึกษาจึงได้พยายามปรับปรุงหลักสูตรในระดับต่าง ๆ ให้ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นหลักในการนำไปใช้แก้ปัญหาและดำเนินชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

คณิตศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับมนุษย์มากโดยเฉพาะในส่วนที่จนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพราะคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่สร้างสรรค์จิตใจของมนุษย์ซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิดกระบวนการและเหตุผล คณิตศาสตร์ฝึกให้คนคิดอย่างมีระบบ ระเบียบและเป็นรากฐานของวิทยาการสาขาต่าง ๆ แต่คณิตศาสตร์มีลักษณะเป็นนามธรรม เนื้อหาบางตอนก็ยากที่ครูจะอธิบายให้นักเรียนเข้าใจและไม่เบื่อหน่าย ตลอดจนช่วยให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม

อย่างไรก็ตามองค์ประกอบหนึ่งที่นับว่าสำคัญคือ เจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เจตคติต่อวิชามีบทบาทสำคัญในอันที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ กล่าวคือนักเรียนจะสามารถเรียนรู้วิชาใด ๆ ได้ดีขึ้นหากนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชานั้น ๆ ดังนั้นนักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาใด ย่อมทำให้การเรียนวิชานั้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ก็จะทำให้การเรียนคณิตศาสตร์ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะจะทำให้นักเรียนไม่สนใจไม่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์ ไม่เห็นคุณค่าของวิชาคณิตศาสตร์และเห็นว่าวิชาคณิตศาสตร์น่าเบื่อหน่าย ลักษณะของนักเรียนที่เรียนอ่อนคณิตศาสตร์ มักจะมีเจตคติทางลบต่อวิชาคณิตศาสตร์ คิดว่าตนเป็นผู้ล้มเหลวเสมอ ไม่ชอบเข้าชั้นเรียน ไม่ชอบทำงาน ชอบรบกวนนักเรียนคนอื่น เบื่อหน่ายการเรียน อยากหนีโรงเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสิ้น ดังนั้น การที่นักเรียนจะเรียนคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น นักเรียนจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่พึงพอใจต่อวิชาคณิตศาสตร์หลังจากมีประสบการณ์ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์และเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่สนองตอบต่อคณิตศาสตร์ไปในทางใดทางหนึ่งหรือลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์อย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ประชากรเป็นนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญระยองชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 48 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์
3. ดำเนินการจัดทำเครื่องมือแบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย

ตารางการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการ	ระยะเวลาในการทำวิจัย
1. ศึกษาสภาพปัญหา	พฤศจิกายน 2546
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์	ธันวาคม 2546
3. ดำเนินสร้างเครื่องมือ	มกราคม 2547
4. เก็บรวบรวมข้อมูล	กุมภาพันธ์ 2547
5. สรุปผลการวิจัย	มีนาคม 2547

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่าแบบลิเคิร์ท 5 ระดับ (Likert Scale) จำนวน 30 ข้อซึ่งมีข้อที่ 17,18,19,22,23,24 และ 30 ที่เป็นข้อความทางลบ

เกณฑ์ในการวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน

นักเรียนที่ได้คะแนน 30 – 90 คะแนน หมายความว่า นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

นักเรียนที่ได้คะแนน 91 – 150 คะแนน หมายความว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- ตาราง,แผนภูมิ การนำเสนอข้อมูล

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนที่ได้จากการวัดเจตคติของนักเรียน

คนที่	คะแนน	คนที่	คะแนน	คนที่	คะแนน	คนที่	คะแนน
1	**80**	**13**	**83**	**25**	**92**	**37**	**87**
2	**112**	**14**	**71**	**26**	**111**	**38**	**89**
3	**76**	**15**	**71**	**27**	**101**	**39**	**123**
4	**94**	**16**	**92**	**28**	**82**	**40**	**110**
5	**86**	**17**	**88**	**29**	**86**	**41**	**123**
6	**105**	**18**	**79**	**30**	**88**	**42**	**79**
7	**88**	**19**	**111**	**31**	**108**	**43**	**93**
8	**103**	**20**	**97**	**32**	**91**	**44**	**109**
9	**94**	**21**	**105**	**33**	**92**	**45**	**113**
10	**98**	**22**	**88**	**34**	**109**	**46**	**114**
11	**106**	**23**	**104**	**35**	**107**	**47**	**122**
12	**94**	**24**	**94**	**36**	**116**	**48**	**135**

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงคะแนนเจตคติของนักเรียนโดยที่คนที่ 1 – 12 เป็นนักเรียนหญิง และมีคะแนนเจตคติ 30 – 90 คะแนน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ส่วนนักเรียนหญิงที่ได้คะแนน 90 – 100 คะแนน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

คนที่ 13 – 48 เป็นนักเรียนชาย โดยที่นักเรียนชายที่ได้คะแนนเจตคติ 30 – 90 คะแนน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ส่วนนักเรียนชายที่ได้คะแนน 91 – 100 คะแนน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนที่ได้จากแบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์

	จำนวน(ร้อยละ)	**ค่าเฉลี่ย**	**ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน**
นักเรียนชาย	36(75)	98.97	15.56
นักเรียนหญิง	12(25)	94.67	10.87

ทั้งหมด	48(100)	97.90	14.54

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 48 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 36 คน คิดเป็นร้อยละ 75 นักเรียนหญิง 12 คน คิดเป็นร้อยละ 25

คะแนนที่ได้จากแบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 97.90 คะแนน โดยนักเรียนชายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติเท่ากับ 98.97 คะแนน และนักเรียนหญิงมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติเท่ากับ 94.67 คะแนน ซึ่งนักเรียนชายมีคะแนนเจตคติสูงกว่านักเรียนหญิง

เมื่อเทียบกับเกณฑ์คะแนนเจตคติ 30 – 90 คะแนน เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ และ 91 – 150 คะแนนเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ทำให้สรุปได้ว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ เมื่อแบ่งตามเพศ ทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชายต่างก็มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์เหมือนกัน

ส่วนการกระจายของคะแนนเจตคติของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 14.54 คะแนน โดยนักเรียนชายมีการกระจายเท่ากับ 15.56 คะแนน ส่วนนักเรียนหญิงมีการกระจายเท่ากับ 10.87 คะแนน ซึ่งนักเรียนชายมีการกระจายของคะแนนเจตคติมากกว่านักเรียนหญิง

สรุปผล

ผลจากการศึกษาเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น ม.4/1 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ เมื่อแบ่งตามเพศหญิงและชาย นักเรียนหญิงและนักเรียนชายต่างก็มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์เหมือนกันโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยที่ได้

ข้อคิดที่ได้จากการวิจัย

นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายและเห็นคุณค่าของวิชาคณิตศาสตร์ซึ่งเมื่อนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์แล้วนักเรียนจะเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้ดี

ชื่อเรื่อง การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps

ชื่อผู้วิจัย นางผ่องภักดิ์ จันทรภาพ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านหน้าวัดโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

บทคัดย่อ

รายงานการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อมเรื่อง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านหน้าวัดโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำนวน 19 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 7 เล่ม แผนการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 แผน เวลา 23 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อมเรื่อง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อมเรื่อง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และการทดสอบที (t-test)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 85.15/81.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12

คำสำคัญ : หนังสืออ่านเพิ่มเติม, กระบวนการเรียนรู้ 5 Steps

บทนำ

"...งานด้านการศึกษาเป็นงานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อใหญ่ จึงต้องจัดการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น...."

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม, 2554, หน้า 7) การจัดการศึกษาเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นความหมายของการศึกษา และการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สูง เพื่อจะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551, หน้า 10-19) ซึ่งสอดคล้องกับ นโยบายและกรอบดำเนินงานของแผนการศึกษาแห่งชาติ (2553. หน้า 10) ที่ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกระดับและประเภทการศึกษา ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะทั้งการอ่านและการเขียนภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ การคิดคำนวณ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551, หน้า 92) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ไว้ว่า วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน เหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจารณ์ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับก ารพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม ดังนั้น การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ และการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลายเหมาะกับระดับชั้น โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาทางด้านการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านหน้าวัดโพธิ์ ที่ผ่านมาพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ในสาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม มาตรฐาน ว 2.1 เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และมาตรฐาน ว 2.2 เข้าใความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก นำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นเรื่องที่นักเรียนไม่ค่อยเข้าใจเนื้อหา แม้จะเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ๆตัว แต่เนื้อหาค่อนข้างมาก ทำให้เกิดปัญหาต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่ผ่านมาส่วนมากแล้วครูผู้สอนมักจะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย อธิบายความรู้ต่างๆให้นักเรียนฟังทั้งเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวและไกลตัวออกไป เพราะเนื่องจากไม่มีสื่อการสอนที่สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจได้ชัดเจน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจเรียน มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้เนื้อหาที่เป็นนามธรรมได้ คือ สื่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้นักเรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของนักเรียน การจัดหาสื่อการเรียนรู้นักเรียนและครูผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวโดยครูผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการทั้งด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่ด้วยบริบทของโรงเรียนและตัวผู้เรียนเอง สื่อการสอนที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและใช้ง่ายที่สุด คือ หนังสือ แต่หนังสือมีอยู่ทั่วไปแล้วมากมาย จะทำอย่างไรให้ผู้เรียนอยากอ่าน อยากเรียนรู้ในหนังสือที่ผู้สอนสร้างขึ้นมาและสามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดได้ จึงได้แนวคิด โดยการนำสถานที่ใกล้ตัวต่างๆในท้องถิ่นที่ผู้เรียนได้ไปสัมผัสมาแล้วมาเขียนเป็นบทสนทนาในหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยยึดสาระ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ดังนั้นการเรียนการสอนที่มีหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาสาระอ้างอิงหลักสูตรสำหรับให้ผู้เรียนอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัย และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล (จินตนา ใบกาซูยี, 2542, หน้า 6) และเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ประเภทหนึ่งที่มุ่งเน้นให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านไปในตัว โดยมีเนื้อหาสาระที่ไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงามของสังคม (ถวัลย์ มาศจรัส, 2538, หน้า 11) จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งจากการค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประเภทหนังสืออ่านเพิ่มเติมพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรประภา จังพานิช (2557, หน้า 134) ผลการเรียนรู้หลังจากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ชุมชนคนไร่ขิง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรหทัย จันทร์แจ่ม (2557, บทคัดย่อ) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ความจริงของผลไม้ สูงกว่านักเรียนที่ใช้แบบเรียนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหา จึงสนใจพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหน้าวัดโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยมีการศึกษาค้นคว้า เนื้อหาสาระและรูปแบบการสร้างหนังสืออ่านเพิ่ม จากเอกสารทางวิชาการ หนังสือตำราต่าง ๆ ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและมีการทดสอบประสิทธิภาพและเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม นี้ให้ดียิ่งขึ้นผู้สอนได้นำมาใช้ร่วมกับรูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps เพื่อทำให้นักเรียนมีการพัฒนาด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเกิดความเข้าใจใน เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย ของเพ็ญพักตร์ ช่วยพันธ์ (2558, หน้า 163) ผลของการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามีระดับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่มีความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญานิศ ดวงระหว้า (2560, หน้า 78-79) การพัฒนาการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 STEPs เรื่องปรัชญาของเศรษกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 STEPs กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 84.00/84.44 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมและกระบวนการเรียนรู้ 5 STEPs ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านหน้าวัดโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำนวน 19 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 7 เล่ม ประกอบด้วย

เรื่องที่ 1 รอบ ๆ ตัวฉัน
เรื่องที่ 2 อยู่กันอย่างไร
เรื่องที่ 3 ใครสัมพันธ์กับใคร
เรื่องที่ 4 อะไรเกิดขึ้นเอง
เรื่องที่ 5 เร่งกันอนุรักษ์
เรื่องที่ 6 ชักชวนกันสร้างใหม่
เรื่องที่ 7 ใส่ใจดูแล

2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 แผน เวลา 23 ชั่วโมง

3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนบ้านหน้าวัดโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 2 แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ เพื่อนำมาเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการก่อนเรียนและหลังเรียน

2) ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยให้กลุ่มตัวอย่างใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 7 เล่ม

3) เมื่อสิ้นสุดการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps ทั้ง 7 เล่มแล้ว ครูผู้สอนให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการก่อนเรียนและหลังเรียน

4) ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps จำนวน 15 ข้อ แล้วนำผลมาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

4. ประสิทธิภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 85.15/81.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

5. นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

6. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ชีวิตและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาวิจัยหนังสืออ่านเพิ่มเติมในเรื่องอื่นๆของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และระดับชั้นอื่นๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ควรมีการศึกษาสื่อ นวัตกรรมใหม่ ที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม, มูลนิธิ. (2554). **คู่มือครูสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554**. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2551). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พุทธศักราช 2545**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : พี เอ็น เค แอนด์สกายพริ้นติ้งส์.

จินตนา ใบกาซูยี. (2542). **เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก.** กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว.

ชญานิศ ดวงระหว้า. (2560). **การพัฒนาการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 STEPs เรื่องปรัชญาของเศรษกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2538). **เทคนิคและตัวอย่างการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม.** กรุงเทพมหานคร : มิติใหม่

เพ็ญพักตร์ ช่วยพันธ์. (2558). **ผลของการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

เลขาธิการสภาการศึกษา,สำนักงาน. (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552 – 2559)**. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค

ศิรประภา จังพานิช. (2457). **การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ชุมชนคนไร่ขิง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

ศึกษาธิการ, กระทรวง, (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

อรหทัย จันทร์แจ่ม. (2557). **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ความจริงของผลไม้**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา วิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ชื่อเรื่อง โมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
THE ADMINISTRATIVE MODULE OF STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM OF SCHOOL UNDER THE ROYAL PATRONAGE OF HIS ROYAL HIGHNESS SIAM CROWN PRINCE

ชื่อผู้วิจัย นางสาวณัฐริน เจริญเกียรติบวร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร 2) เพื่อสร้างโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร 3) เพื่อยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารจากเอกสาร วรรณกรรม ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์องค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ จำนวน 14 โรงเรียน โรงเรียนละ 20 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 280 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ขั้นตอนที่ 4 สร้างโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรม โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ขั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้งานโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยนำไปใช้กับโรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียน เพื่อยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารมี 4 องค์ประกอบดังนี้ 1) ระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน 2) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) การสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

2. สร้างโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ภาษาที่ใช้ในการเขียนโปรแกรม PHP ลักษณะเป็น embedded script ซึ่งประกอบไปด้วยรายละเอียดของส่วนต่าง ๆ ดังนี้ คำชี้แจง องค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร รายงานผลการประเมินและข้อเสนอแนะ

3. ผลการยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารพบว่า โมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ

4. โรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุม

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารระบบดูแลนักเรียนที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ

2. การศึกษาเกี่ยวกับการนำโมดูลการบริหารระบบดูแลนักเรียนและองค์ประกอบการบริหารระบบดูแลนักเรียนที่ได้ในครั้งนี้ไปทดลองใช้กับสถานศึกษาต่างบริบทและขนาด เพื่อเปรียบเทียบผลประสิทธิภาพของโมดูล

3. ควรศึกษาวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารระบบดูแลนักเรียนกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาด้านอื่นๆ เพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ที่เป็นประโยชน์ในการบริหารพัฒนาสถานศึกษาต่อไปในอนาคต

4. ควรศึกษาสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมในการจัดระบบดูแลนักเรียนให้เหมาะสมกับบริบทในประเทศไทย

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศให้ปีการศึกษา 2551 เป็นต้นไป ให้เป็นปีแห่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมุ่งให้โรงเรียนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง “ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยใจเพื่อเยาวชนไทยเข้มแข็ง” กำหนดสัปดาห์เยี่ยมบ้านนักเรียนให้คณะครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทราบถึงสภาพครอบครัวของนักเรียน เพื่อทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนมีปัญหาหรือไม่ เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือแก้ไขได้ทันท่วงทีจะเห็นได้ว่า ทุกภาคส่วนต่างให้ความสำคัญเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 34) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนกลุ่มปกติได้มีการพัฒนาขึ้นต่อไป รวมทั้งยังแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนกลุ่มมีปัญหา และกลุ่มเสี่ยงเป็นการลดช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียน และยังเอื้อให้มีการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยมีสิ่งที่มีคุณค่าที่ต้องร่วมกันปั้นแต่ง คือ คุณภาพผู้เรียนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอาจมองได้ในสองมิติ กล่าวคือ ถ้าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาความสามารถทางวิชาการ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์การพัฒนาความสามารถพิเศษ กิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม การสืบสานและสร้างสรรค์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทย กิจกรรมพัฒนาความมีระเบียบวินัย การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย รวมทั้งกิจกรรมที่ส่งเสริมสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาและการนันทนาการ ก็นับว่าโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมจากการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และในอีกมิติหนึ่ง หากโรงเรียนกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เป็นผู้เสนอและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองอย่างอิสระโดยทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา ให้กำลังใจและชื่นชมเมื่อผู้เรียนสามารถดำเนินกิจกรรมได้สำเร็จ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนทั้งในขณะอยู่โรงเรียนและเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

2. เพื่อสร้างโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

3. เพื่อยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

เป็นขั้นตอนการจัดเตรียมโครงการวิจัยอย่างเป็นระบบตามระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย โดยการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยจัดทำโครงร่างการวิจัย นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อตอบข้อคำถามการวิจัย ดังนี้ 1. องค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีลักษณะอย่างไร 2. โมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีลักษณะอย่างไร 3.ยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุมหรือไม่ ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนและวิธีการวิจัย 2 ขั้นดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 2.1 ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลที่ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร แนวคิดทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อขอคำแนะนำและปรึกษาอาจารย์ในการสร้างเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

ขั้นที่ 2.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ขั้นตอนนี้เป็นการนำผลที่ได้จากขั้นที่ 2.1 มาสร้างแบบสอบถามและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำแบบสอบถาม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่จบการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิที่จบการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิที่จบการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิที่จบการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย จำนวน 1 ท่านพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงและความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไปและปรับปรุงแบบสอบถามหลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับที่ใช้ในการวิจัยและมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง นำผลที่ได้มาคำนวณหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) = 0.993 (Cronbach, 1984 : 126) เพื่อนำมาปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งเพื่อใช้ในการเก็บรวมรวมข้อมูลในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนนี้เป็นการนำแบบสอบถามจากขั้นที่ 2.2 ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำข้อมูลที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) แปรผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปองค์ประกอบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ขั้นตอนที่ 4 สร้างโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พัฒนาโมดูลด้วยโปรแกรมที่สามารถเรียกใช้งานผ่านเว็บบราวเซอร์ (Web Browser) ภาษาที่ใช้ในการเขียนโปรแกรมพีเอชพี (PHP)

ขั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้งานโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยนำไปใช้กับโรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนพญาไท โรงเรียนกาญจนานุเคราะห์ โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนละ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูคอมพิวเตอร์ จำวน 9 ท่าน เพื่อยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาลัยศิลปากรถึงผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามหรือส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

2. ทำการแจกแบบสอบถามแก่บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยตรงหรือส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จำนวน 1,350 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน , รองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน หรือผู้ปฏิบัติงานแทน , หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 5 คน , และครูปฏิบัติการ 10 คน โรงเรียนละ 20 คน รวม 280 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามผู้บริหารและครู แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดให้ (force choice) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Factor Analysis) และการวิเคราะห์ส่วนมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ของลิคเคอร์ท (Likert scale) ซึ่งเป็นการประมาณค่าของการปฏิบัติการประเมินผลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 132 ข้อ

2. แบบยืนยันเชิงคุณภาพโดยทดลองใช้งานโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับโรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียน หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ พิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พิจารณาด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุม

การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นประเด็นคำถามในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. นำผลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาพัฒนาเป็นแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ**การ**บริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการนำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย จากนั้นส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวัดค่าการพิจารณาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (Index of Items Objective Congruence : IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน นำแบบสอบถามที่ได้ไปพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์โดยใช้เทคนิค IOC เลือกข้อคำถามซึ่งพิจารณาค่าดัชนีคามสอดคล้องมากกว่า 0.50 ขึ้นไป คัดเลือกไว้ใช้ได้ ต่ำกว่า 0.50 ปรับปรุง แก้ไข สำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และนิยามตัวแปร ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไขปรับปรุง แล้วนำผลที่ได้เสนออาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย เพื่อนำไปตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยทดลองใช้ (try out) กับผู้ให้ข้อมูลของโรงเรียนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 โรง รวม 40 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.993 (Cronbach, 1984 : 126)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ใช้ค่าความถี่ (frequencies) และค่าร้อยละ (percentage)

3. การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อทราบลักษณะการแจกแจงของข้อมูล และใช้สถิติการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) ด้วยวิธีสกัดปัจจัย (Principal Component Analysis : PCA)

4. การยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยทดลองใช้งานโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปฏิบัติงานที่มีผลต่อโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารพิจารณาด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุมจำนวน 9 ท่าน ใช้ค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) และ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีลักษณะเป็นพหุองค์ประกอบ

2. โมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีลักษณะง่ายต่อการใช้งาน ประมวลผลได้ถูกต้อง และรวดเร็ว

3. ผลการยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุม

องค์ประกอบการบริหารระบบดูแลนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 “ระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน” และองค์ประกอบที่ 1 มีองค์ประกอบย่อย 3 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1.1 “การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล” จำนวน 18 ตัวแปร 1.2 “การวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียน” จำนวน 11 ตัวแปร 1.3 “การประเมินพฤติกรรมนักเรียน” จำนวน 11 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 “การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” จำนวน 17 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 “การสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือ” จำนวน 6 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 4 “การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน” จำนวน 5 ตัวแปร สรุปได้เป็นแผนภูมิ ดังนี้

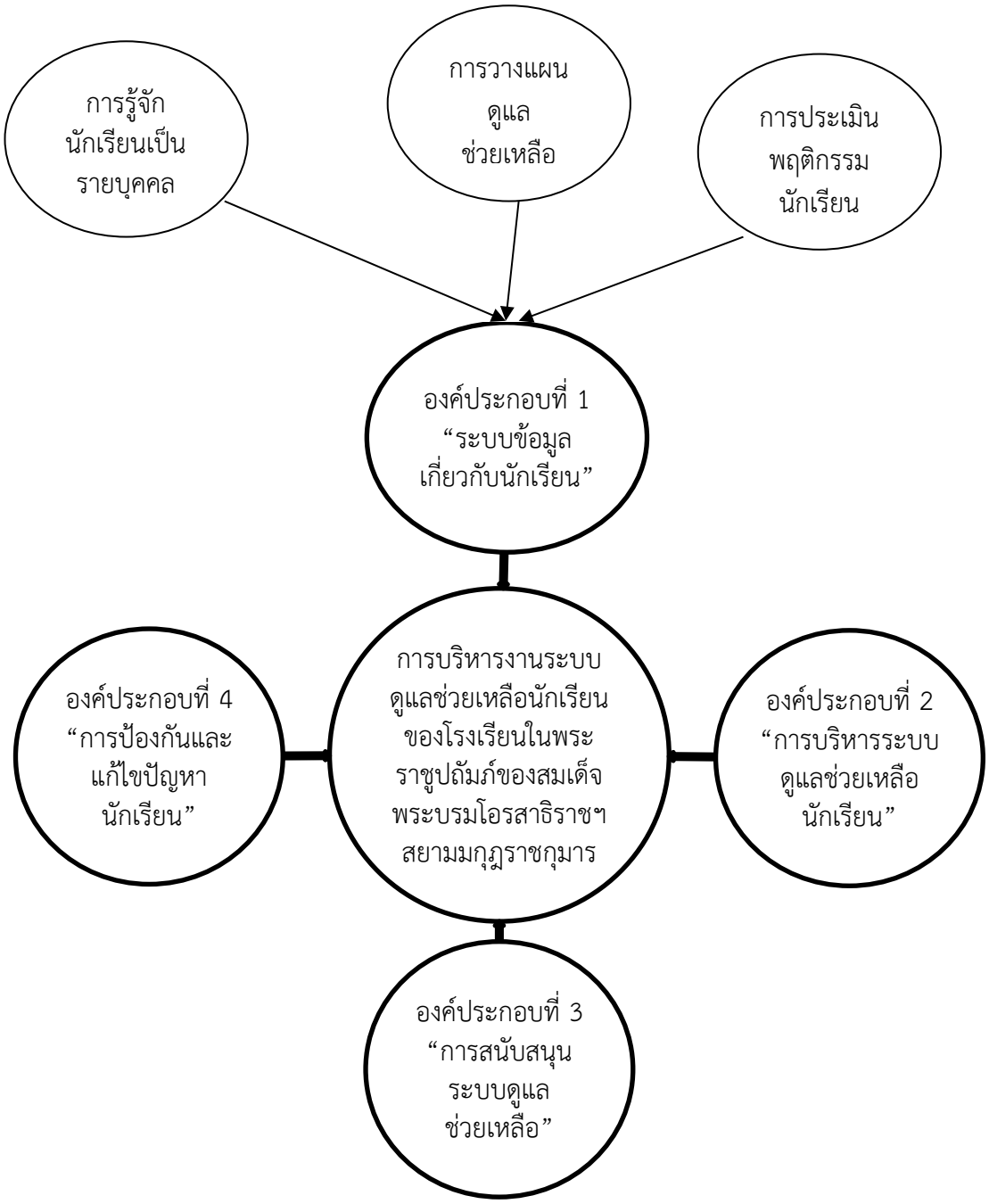

2. การสร้างโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร นำองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ ทำการเขียนโปรแกรมการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ภาษาที่ใช้ในการเขียนโปรแกรมพีเอชพี (PHP) ลักษณะเป็น embedded script โปรแกรมนี้สามารถเรียกใช้งานผ่านเว็บบราวเซอร์ (Web Browser) ในลักษณะของโปรแกรมออนไลน์ (Online) ซึ่งประกอบไปด้วยรายละเอียดของส่วนต่างๆ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน (ข้อ 1 – ข้อ 40) องค์ประกอบที่ 1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (ข้อ 1 – ข้อ 18) องค์ประกอบที่ 1.2 การวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ข้อ 19 – ข้อ 29) องค์ประกอบที่ 1.3 การประเมินพฤติกรรมนักเรียน (ข้อ 30 – ข้อ 40) องค์ประกอบที่ 2 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ข้อ 41 – ข้อ 57) องค์ประกอบที่

3 การสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ข้อ 58 – ข้อ 63) องค์ประกอบที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน (ข้อ 64 – ข้อ 68) ผลสรุปและข้อเสนอแนะส่งผ่านทางอีเมล์ (E-mail) และ สามารถพิมพ์ (print) ได้ทันที รายงานผลการประเมิน การรายงานผลการประเมินมีการรายงานผลรวม และแยกการรายงานเป็นรายองค์ประกอบ พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะในแต่ละองค์ประกอบเพื่อให้สามารถนำไปบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้

3. การวิเคราะห์การยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยทดลองใช้งานโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความคิดเห็นต่อโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุม คิดเป็นร้อยละ 100

การสร้างโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 คือ “เพื่อสร้างโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร” ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบมาทำการเขียนโปรแกรมการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เป็นโปรแกรมที่สามารถเรียกใช้งานผ่านเว็บบราวเซอร์ (Web Browser) ในลักษณะของโปรแกรมออนไลน์ (Online) ภาษาที่ใช้ในการเขียนโปรแกรม PHP ลักษณะเป็น embedded script ซึ่งประกอบไปด้วยรายละเอียดของส่วนต่าง ๆ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล องค์ประกอบที่ 2 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน องค์ประกอบที่ 5 การส่งเสริมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน วิธีการใช้งาน และ รายงานผลการประเมิน คำชี้แจง โมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นโปรแกรมที่ช่วยให้ท่านสามารถบริหารจัดการตรวจสอบและประเมินผล ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนท่านว่ามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างเพียงพอ ซึ่งแบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 “การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล” องค์ประกอบที่ 2 “การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” องค์ประกอบที่ 3 “การสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” องค์ประกอบที่ 4 “การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน” องค์ประกอบที่ 5 “การส่งเสริมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน”

วิธีการใช้งานโปรแกรม 1) กรุณากรอกชื่อโรงเรียนและ e-mail เมื่อกรอกเสร็จให้คลิกปุ่ม START 2) คลิกตอบคำถามทุกข้อจนครบ 5 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 “การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล” (ข้อ 1 – ข้อ 62) องค์ประกอบที่ 2 “การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” (ข้อ 63 – ข้อ 91) องค์ประกอบที่ 3 “การสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” (ข้อ 92 – ข้อ 109) องค์ประกอบที่ 4 “การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน”(ข้อ 110 – ข้อ 120) องค์ประกอบที่ 5 “การส่งเสริมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” (ข้อ 121 – ข้อ 123) หากท่านไม่ได้ตอบคำถามข้อใด โปรแกรมจะมีหน้าต่างปรากฏข้อคำถามที่ท่านไม่ได้ตอบเพื่อให้ท่านตอบข้อคำถามจนครบ 3) เมื่อทำครบทุกข้อคำถามท่านสามารถคลิกสรุปผลโปรแกรมจะทำการประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพร้อมข้อเสนอแนะในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดียิ่งขึ้นในการดำเนินงานครั้งต่อไปในรูปแบบของกราฟแสดงผล 4) ผลสรุปและข้อเสนอแนะส่งผ่านทาง e-mail และสามารถพิมพ์ได้ทันที รายงานผลการประเมิน การรายงานผลการประเมิน

มีการรายงานผลรวม และแยกการรายงานเป็นรายองค์ประกอบ พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อให้สามารถนำไปบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

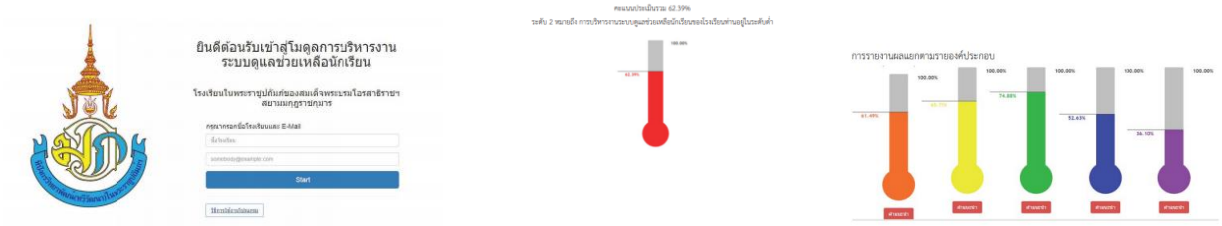

การวิเคราะห์ยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

การวิเคราะห์ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในขั้นตอนที่ 3 มาตรวจสอบและเพิ่มความเชื่อถือในทดลองใช้ ให้ผู้ปฏิบัติงานด้านดูแลช่วยเหลือได้พิจารณา ด้านความเหมาะสม (propriety standards) ด้านความเป็นไปได้ (feasibility standards) ด้านความเป็นประโยชน์ (utility standards) และด้านความถูกต้องครอบคลุม (accuracy standards) พร้อมทั้งข้อเสนอแนะและการวิพากษ์ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)และผู้ปฏิบัติงานด้านดูแลช่วยเหลือ จำนวน 3 โรงเรียน มีความคิดเห็นต่อโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร รูปแบบมีด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความถูกต้องครอบคลุม จำนวน 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100

การอภิปรายผล

ข้อค้นพบจากการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลโดยแยกออกเป็นสามประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารระบบดูแลนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 “ระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน” องค์ประกอบที่ 2 “การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” องค์ประกอบที่ 3 “การสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือ” และองค์ประกอบที่ 4 “การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน” องค์ประกอบดังกล่าวสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยองค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีลักษณะเป็นพหุองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

1) องค์ประกอบด้านระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับ 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตยา บุญวิไล ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลนักเรียนเป็นระดับชั้น แสดงว่าครูที่ปรึกษามีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่สามารถวิเคราะห์และสรุปผลนักเรียนเป็นระดับชั้น ดังนั้นครูที่ปรึกษาควรใช้เครื่องมือหลากหลายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อมีข้อมูลที่จาเป็นในการวิเคราะห์และสรุปผลนักเรียนเป็นระดับชั้น ในด้านความสามารถทางการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจและด้านอื่นๆ เช่น เครื่องมือประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q) และเครื่องมือประเมินพฤติกรรม (S.D.Q) ประกอบการสอบถาม, สัมภาษณ์, สังเกต, เยี่ยมบ้านและร่วมกับนักเรียนจัดทำสถิติส่วนสูง น้ำหนัก ระเบียนสะสม เป็นต้น ข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ใน

ระดับน้อยที่สุดคือ การนำผลวิเคราะห์การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลไปพัฒนาและปรับปรุงในการช่วยเหลือนักเรียน แสดงว่าครูที่ปรึกษาขาดการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น ครูที่ปรึกษาควรนำผลวิเคราะห์การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลไปต่อยอดในการพัฒนาและปรับปรุงในการช่วยเหลือนักเรียน เช่น ทางโรงเรียนมีทุนการศึกษาจากมูลนิธิและองค์กรต่างๆ มอบให้แก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ, นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ได้รับการจัดการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล

2) องค์ประกอบด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับ 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี ทองงาม กล่าวว่า แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบกิจกรรมและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรายงานผลการบริหารจัดการที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนมีส่วนร่วม และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ให้แก่นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัตน์ ศรีดำเดช พบว่าการบริหารงานที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียนต้องกำหนดมาตรฐานของงานให้มีการเปรียบเทียบผลงานที่ทำได้กับมาตรฐานที่กำหนดไว้ จัดแผนควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มีการควบคุมให้กิจกรรมทุกอย่างดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ ตลอดทั้งจัดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานทุกระยะ โรงเรียนควรมีการติดตามดูแลนักเรียนต่อเนื่อง ทั่วถึงและเท่าเทียมกันควรนำ ปัญหาที่พบจากการเก็บข้อมูลปรับปรุงแก้ไขร่วมกันอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรภร บุญรุ่ง กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรีย นประกอบด้วย การบริหารเชิงระบบ ตามวงจรคุณภาพ (PDCA) การทำงานเป็นทีม ในรูปคณะกรรมการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศติดตามและการประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี สารีบุตร ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 8 ประเด็น ดังนี้ 1) มีการกำหนดเป้าหมายนโยบายและวางแผน 2) มีการพัฒนาทีมงาน 3) มีการติดตามกำกับ 4) มีการประเมินผลและสะท้อนผลการทำงาน 5) มีการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ 6) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ 7) มีสื่อเครื่องมือในการทำงาน และ 8) มีการสร้างเครือข่ายในการดูแลช่วยเหลือ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวถึงการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการทำงานเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ สอดคล้องกับ ภูธร บ้านเนิน มีรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน 3 รูปแบบ ที่มีการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน โดยใช้หลักของ PCDA ซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ดังนี้ รูปแบบ “ร่วมมือทุกฝ่าย” เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ชุมชน เข้ามาร่วมกันวางแผนกำหนดกิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรูปแบบ “หลากหลายกิจกรรม” เน้นกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน และกิจกรรมป้องกัน แก้ไขปัญหา ที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบ “ทำงานเป็น

ระบบ” เน้นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนความพร้อมและความมั่นคงในการดำเนินงานทุกด้าน

3) องค์ประกอบด้านการสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับ 3 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชยาภรณ์ ศฤงคารทวีกุล กล่าวว่า การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้จัดให้มีการประชุมคณะครูร่วมกับผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อร่วมกันวางแผนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ครูประจำชั้นมีการติดตามกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับงานวิจัยของสวัสดิ์ สุวรรณอักษร ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน สนับสนุนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง ร่วมมือกับครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณา แสงสุริฉาย กล่าวว่า ปัจจัยที่สนับสนุนในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้ 1. ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติหน้าที่สายงานบริหารเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน 2. เครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และข้อมูลสารสนเทศ 3. ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และมีความตระหนัก 4. มีแผนปฏิบัติการในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 5. มีเครือข่ายภายในสถานศึกษาในการขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยทุกภาคส่วน เช่น ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนเพื่อที่ปรึกษา เครือข่ายภายนอกสถานศึกษา เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง สหวิชาชีพ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

4) องค์ประกอบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับ 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวถึง ความคาดหวังว่านักเรียนทุกคนจะได้รับการคุ้มครองดูแลอย่างทั่วถึง ได้รับการส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและการปรับตัว นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ดังนั้น การบริหารงานควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ส่วนแนวทางในการพัฒนาทีมงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ได้แก่ จัดอบรม สัมมนา ประชุม ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบก็จะเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบปฏิบัติการให้สมบูรณ์มากขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อวยชัย ศรีตระกูล กล่าวว่า การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล (Controlling) มีขั้นตอน ได้แก่ จัดทำแผนการควบคุม ติดตามและประเมินผล จัดทำเครื่องมือบันทึกผลการดำเนินงาน และรายงานผลการปฏิบัติ ในการติดตาม ตรวจสอบ ใช้เทคนิค การสังเกต สัมภาษณ์ เยี่ยมบ้าน โฮมรูม ประชุมผู้ปกครอง ให้คำปรึกษานักเรียนและผู้ปกครอง มีการติดตามเด็กที่ขาดเรียนบ่อยรวมทั้งการส่งต่อไปยังฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ ซึ่งผลการศึกษามีความสอดคล้องกับการควบคุม (Controlling) และการประสานงาน (Co-ordination) เป็นหัวใจของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูต้องใช้ทักษะการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างรอบด้านเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายประสบความสำเร็จ โดยใช้เทคนิคการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทีมงานประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ที่จะต้องเข้ามาดูแลช่วยเหลือหรือทำการส่งต่อนักเรียน การประสานงานภายในและการสื่อสารที่ดี สามารถลดปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น สร้างสัมพันธภาพที่ดีร่วมกันระหว่างบุคลากร และหน่วยงานภายในได้เป็นอย่างดีอีกด้วย สอดคล้องกับทองทิพภา วิริยะพันธ์ ได้เสนอหลักการทำงานเป็นทีม ได้แก่ การปฏิบัติตามพระบรมราโชวาทพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯที่ว่า “การที่จะให้งานประสานกันนั้น มีหลักสำคัญอยู่ว่า ทุกฝ่ายต้องไม่แบ่งแยกกัน ไม่แย่งประโยชน์ไม่แย่งความชอบกัน แต่ละฝ่ายแต่ละคนต้องทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ มุ่งหวังผลสำเร็จในการงานเป็นใหญ่ยิ่งกว่าสิ่งอื่น” ความบริสุทธิ์ และความมุ่งหมายอันเที่ยงตรงเป็นอย่างเดียวกันนั้น จะทำให้เข้าใจกันผู้ใดมีหน้าที่ มีความสามารถอย่างไร ก็จะทำตามหน้าที่

และความสามารถอย่างนั้นให้ประสานสอดคล้องกันได้โดยอัตโนมัติ ความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จก็จะบังเกิดตามมา

2. เขียนโปรแกรมการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ภาษาที่ใช้ในการเขียนโปรแกรม PHP ลักษณะเป็น embedded script โปรแกรมนี้สามารถเรียกใช้งานผ่านเว็บบราวเซอร์ (Web Browser) ในลักษณะของโปรแกรมออนไลน์ (Online) ซึ่งประกอบไปด้วยรายละเอียดของส่วนต่าง ๆ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 “ระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน” องค์ประกอบที่ 2 “การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” องค์ประกอบที่ 3 “การสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” องค์ประกอบที่ 4 “การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน” ผลสรุปและข้อเสนอแนะส่งผ่านทาง e-mail และสามารถพิมพ์ได้ทันที รายงานผลการประเมิน การรายงานผลการประเมินมีการรายงานผลรวม และแยกการรายงานเป็นรายองค์ประกอบ พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะในแต่ละองค์ประกอบเพื่อให้สามารถนำไปบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า โมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีลักษณะง่ายต่อการใช้งาน ประมวลผลได้ถูกต้องและรวดเร็ว

3. การวิเคราะห์การยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยทดลองใช้งานโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 9 ท่านมีความคิดเห็นต่อโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุม คิดเป็นร้อยละ 100

ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อนำโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อสามารถบริหารจัดการ ตรวจสอบ และประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครอบคลุม ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลลัพธ์ที่ได้จากโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไปจัดทำรายงานประจำปี จัดทำสารสนเทศที่สร้างความโดดเด่นเป็นสากลให้เป็นที่ประจักษ์และสะท้อนถึงประสิทธิภาพที่เข้มแข็งทั้งในระดับชาติและก้าวสู่ความสากลด้วยความภาคภูมิมากขึ้น

2. ผู้บริหารโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ควรนำโปรแกรมระบบดูแลนักเรียนไปดำเนินการใช้เพื่อช่วยแก้ปัญหาโปรแกรมระบบดูแลนักเรียนเดิมให้ความสมบูรณ์มากขึ้น สอดคล้องกับสภาพการณ์ในขณะนั้นและสามารถเตรียมความพร้อมเพื่อให้การบริหารจัดการระบบดูแลนักเรียนบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้

3. การนำโมดูลการบริหารระบบดูแลนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารไปใช้สามารถปรับกิจกรรมตามความเหมาะสมของบริบทโรงเรียน

4. เมื่อนำโมดูลการบริหารระบบดูแลนักเรียนไปใช้ในระดับการปฏิบัติงานและบริบทโรงเรียนที่ต่างไปของสถานศึกษา หากสถานศึกษานำไปทดลองใช้สามารถพัฒนาองค์ประกอบดังกล่าวส่งผลให้การบริหารระบบดูแลนักเรียนประสบความสำเร็จได้เป็นดี ซึ่งหมายถึงภาพรวมการบริหารระบบดูแลนักเรียนคุณภาพประสิทธิภาพ

5. องค์ประกอบด้านระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ต้องมีการพิจารณาการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้มีการพัฒนาความฉลาดทางด้านอารมณ์ (EQ) ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาความเก่ง (IQ) คุณธรรม จริยธรรม (MQ) ความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค (AQ)

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ **การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก้วิกฤตสังคม** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546.

กฤตยา บุญวิไล, **การศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเบญจมราชาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

ชยาภรณ์ ศฤงคารทวีกุล, **การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 2557.

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ **การบริหารทีมงานและการแก้ปัญหา.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เต๋า (2000), 2553.

ภูธร บ้านเนิน, **การสังเคราะห์งานวิจัยด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน** ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

มยุรี สารีบุตร, **การพัฒนารูปแบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 2555.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2549.

สุมาลี ทองงาม, การศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโคนอน สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555.

สุรัตน์ ศรีดำเดช, **การนำเสนอรูปแบบการบริหารงานที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก, 2549.

สุวรรณา แสงสุริฉาย, **การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2556.

อรภร บุญรุ่ง, **การศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมตามโครงการสานสายใยครูและศิษย์ ปีการศึกษา2546** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการและแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.

อวยชัย ศรีตระกูล, **การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา** ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2549.

Cronbach, Lee J. **Essentials of Psychological Test**. 4thed, New York : Harper & Row, 1984.

ชื่อเรื่อง รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty First Century Skills) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ผู้ศึกษา นางสาววรรณวิษา อารีวโรดม

บทคัดย่อ

การพัฒนาผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องอาศัยกระบวนการการพัฒนาฝึกอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิด (Mindset) และวิธีการในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในโลกปัจจุบัน ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้เรียนเป็นนักเรียนรู้ที่สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การนิเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้เชิงระบบ ทั้งยังเป็นการพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นสำคัญ ผู้ศึกษาจึงขอนำเสนอรายงานการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty-First Century Skills) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty-First Century Skills) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 และเพื่อศึกษาผลจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ของครูวิชาการที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา ประชากรที่ศึกษาคือ ครูวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 63 คน เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods) ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative) และเชิงคุณภาพ (Qualitative) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสอบถามปลายเปิด

ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านสภาพแวดล้อม (Context) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า (Input) โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า ขั้นวางแผนติดต่อประสานงาน (Plan : P) ขั้นตอนการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Do : D) และขั้นตอนการตรวจสอบกิจกรรม (Act : A) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ขั้นตอนการนิเทศติดตาม (Check : C) พบว่า ด้านการวางแผน (Plan : P) ด้านการให้ความรู้ (Informing : I) ด้านการดำเนินงาน (Do : D) ด้านการสร้างเสริมขวัญกำลังใจ (Reinforcing : R) และด้านการประเมินผล (Evaluate : E) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ด้านผลผลิต (Product) พบว่า บทบาทผู้เรียน : เมื่อครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning และบทบาทผู้สอน : เมื่อเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปได้ว่า โครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty-First Century Skills) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้สอนได้ตระหนักในบทบาทที่ต้องเปลี่ยนไป อีกทั้งผู้เรียนก็เปลี่ยนบทบาทเป็นนักเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ การจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty-First Century Skills) บทบาทผู้สอน บทบามผู้เรียน

บทนำ

ในการจัดการเรียนรู้ Active Learning (การเรียนรู้เชิงรุก) ทั้งกิจกรรม วิธีการ หรือรูปแบบการสอนทำให้ผู้เรียนสนใจ บทเรียนและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม การใช้รูปแบบการสอนที่สำเร็จรูปที่นิยมใช้กันอยู่ทั่ว ๆ ไป ในปัจจุบันอาจไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ เพราะบริบทในห้องเรียนแต่ละห้องมีความแตกต่างกัน ผู้สอนควรใช้หลักการของ Active Learning ในการพัฒนากิจกรรมสำหรับผู้เรียน ทั้งวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การออกแบบรูปแบบ การสอนต่าง ๆ ให้เหมาะกับเนื้อหาผู้เรียน และชั้นเรียนจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น และเป็นนักคิดที่ไม่หยุดนิ่ง ทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในบริบทต่าง ๆ ในบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ Active Learning นนทลี พรธาดาวิทย์ (2559) การเรียนรู้ Active Learning มีแนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ คือ 1) นัยสำคัญของการเรียนรู้ คือ เนื้อหา ที่ผู้เรียนจะยอมรับต้องมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของผู้เรียน 2) การเรียนรู้ต้องเรียนผ่านการกระทำ 3) การเรียนรู้คือการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมและตอบสนองต่อกระบวนการเรียนรู้ 4) การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตนเองและเกี่ยวข้องกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ทั้งด้านความรู้สึกและสติปัญญาเรียนรู้ได้ดีที่สุด คือ การได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น การเรียนรู้ Active Learning คือ ผู้สอนเป็นผู้อำนวยการการเรียนรู้ (Coach) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน กลยุทธ์การเรียนรู้โดยการปฏิบัติที่เป็นจุดแข็งและสร้างสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ ให้กับผู้เรียน พรรณี ปานเทวัญ (2559) ได้กล่าวว่า การนำ Active Learning

มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การสอนยังคงประสบปัญหาทั้งในส่วนของการจัดหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนรวมทั้งในส่วนของผู้เรียน การนำมาใช้จึงต้องมีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านผู้สอน ผู้เรียนและสภาพแวดล้อมรวมถึงทรัพยากรที่สนับสนุนการเรียนรู้ในด้านผู้สอนต้องเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อม และอุปกรณ์ให้เอื้อต่อการทำกิจกรรมของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการหาคำตอบ ช่วยให้ผู้เรียนคิดและแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาปัจจัยสำคัญในด้านบรรยากาศในการเรียนรู้รวมถึงอุปกรณ์ในการเรียนรู้ควรมีอุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอผู้สอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผนในการจัดการเรียนรู้การทำกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมด้านการรู้คิด (Cognitive Activity) และกิจกรรมด้านพฤติกรรม (Behavioral Activity) โดยต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ทั้งสองอย่างในตัวผู้เรียน แต่บางครั้งผู้สอนเข้าใจว่าเมื่อผู้เรียนเกิดความตื่นตัวด้านพฤติกรรมแล้วจะทำให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการรู้คิดด้วย จึงเน้นกิจกรรมด้านพฤติกรรมเพียงอย่างเดียวแล้วปล่อยให้ผู้เรียนเรียนรู้เอง อย่างอิสระทำให้การลำดับความคิดและการจัดองค์ความรู้อาจ ไม่ถูกต้องซึ่งทำให้ประสิทธิผลของการเรียนรู้ลดลง ดังนั้น ผู้สอนควรช่วยถ่ายทอดข้อเท็จจริง หลักการ และทฤษฎี

สรุป ความคิดรวบยอดเพื่อทำให้ผู้เรียนสังเคราะห์องค์ความรู้จากข้อมูลได้ครบถ้วนจากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้จัดทำโครงการสนใจถึงความสามารถในการจัดการเรียนรู้เรียนรู้ Active Learning ของผู้สอน ที่มีส่งผลพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ต่อตนเองและผู้อื่น เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข แต่ในความเป็นจริงยังพบสภาพปัญหาว่าผู้สอนขาดความตระหนัก ความเข้าใจ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning รวมไปถึงการวัด และประเมินผลผู้เรียนแบบบูรณาการ ปัญหาชั่วโมงในการจัดกิจกรรม และมีความกังวลในเรื่องของผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวน Active Learning ได้อย่างต่อเนื่อง และเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนักถึงผลที่ผู้เรียนจะได้รับในการจัดการเรียนรู้ Active Learning ผู้จัดทำโครงการจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty-First Century Skills) เพื่อให้นำแนวทางกิจกรรมไปใช้ในชั้นเรียนได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty First Century Skills) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาผลจาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ของครูวิชาการที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้แนวทางการประเมินโครงการด้วยวิธีแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ซึ่งการการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty First Century Skills) โดยใช้ CIPP MODE ของ Stufflebeam (1971)

กลุ่มที่ศึกษา

ประชากร ได้แก่ ครูวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 จำนวน 63 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ได้แก่ แบบประเมินครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty First Century Skills) โดยใช้ CIPP Model ซึ่งลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบ Likert มีรายละเอียดดังนี้ แบ่งเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสำรวจรายการ (Checklist) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty First Century Skills) โดยใช้ CIPP Model เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) จำนวน 58 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบประเมินโครงการด้านผลผลิต เป็นแบบปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty First Century Skills) โดยใช้ CIPP Model เป็นแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพและมีความเที่ยงตรง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินโครงการ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

ขั้นที่ 2 นำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty First Century Skills) โดยใช้ CIPP Model แล้วนำแบบประเมินโครงการฉบับดังกล่าวให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และหาคุณภาพรายข้อด้วยแบบประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เวลา 3 สัปดาห์ ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงกลุ่มประชากร ได้แก่ ครูวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 จำนวน 63 คน

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยนำแบบประเมินโครงการมอบให้ประชากรดำเนินการกรอกประเมินโครงการพร้อมนัดหมายวันเวลาในการรับคืนแบบประเมินโครงการโดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ดำเนินการเก็บข้อมูล คือ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากครูวิชาการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ เพื่อรับทราบวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ และให้กรอกข้อมูลลงในแบบประเมิน แล้วเก็บแบบประเมินคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. เก็บรวบรวมแบบประเมินโครงการจากกลุ่มประชากรทุกฉบับ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินโครงการที่ได้รับคืนมารวบรวมคะแนนจากแบบประเมินโครงการทุกฉบับ

2. ลงรหัสข้อมูล จัดกระทำข้อมูลคำนวณค่าสถิติ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+

3. วิเคราะห์ผลการประเมินโครงการ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสำรวจรายการ (Checklist) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน จำนวน 5 ข้อ สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมินด้านเพศ ครูวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 85.7 และเพศชาย

คิดเป็นร้อยละ 14.3 โดยมีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาคือ อายุในช่วง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.9 อายุในช่วง51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.7 และในช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.5 ด้านการศึกษาจบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมา คือ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 47.6 และจบการศึกษาระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 1.6 มีประสบการณ์การทำงานในช่วง 6-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.0 รองลงมาคือ มีประสบการณ์การทำงานในช่วง 26 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.1 ประสบการณ์การทำงานในช่วงน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.5 และประสบการณ์การทำงานในช่วง 16-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.5 จากการศึกษาด้านการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เกม (Games-Based Learning) คิดเป็นร้อยละ 79.4 รองลงมาคือ การเรียนรู้โดยการตั้งคำถาม (Questioning-Based Learning) คิดเป็นร้อยละ 76.2 การเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing) การเรียนรู้จากการสืบค้น (Inquiry Based Learning) คิดเป็นร้อยละ 63.5 การเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนความคิด (Think – Pair – Share) คิดเป็นร้อยละ 60.3 การเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) คิดเป็นร้อยละ 58.7 การเรียนรู้ภาษาไทยผ่านวรรณกรรม คิดเป็นร้อยละ 55.6 การเรียนรู้โดยการระดมสมอง (Brainstorming) การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) คิดเป็นร้อยละ 49.2 การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) คิดเป็นร้อยละ 42.9 การเรียนรู้โดยการสะท้อนความคิด (Student's Reflection) คิดเป็นร้อยละ 36.5 การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) คิดเป็น ร้อยละ 31.7 การเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยการใช้โปรแกรม GSP การเรียนรู้ด้วยการค้นพบ (Discovery Learning) คิดเป็นร้อยละ 14.3 และการเรียนรู้การบริการ (Service Learning) คิดเป็นร้อยละ 7.9

ตอนที่ 2 แบบประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty First Century Skills) โดยใช้ CIPP Model เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) จำนวน 58 ข้อ

1. ด้านสภาพแวดล้อม (Context) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ครูวิชาการมีความพึงพอใจในเรื่องวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมในโครงการสามารถพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน และส่งผลถึงผู้เรียนได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของโครงการแล้วสามารถนำไปใช้ได้จริง อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ครูวิชาการมีความพึงพอใจในเรื่องวิทยากรมีคุณวุฒิในเนื้อหาตามโครงการ และ

ครูมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ สถานที่จัดโครงการมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และจำนวนครูและบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

3. ด้านกระบวนการ (Process) ผู้ประเมินโครงการได้นำรูปแบบการนิเทศแบบ PDCA มาใช้ในการประเมินโครงการในส่วนของขั้นตอนการเตรียมงานการอบรม พบว่า

3.1 ขั้นวางแผนติดต่อประสานงาน (Plan : P) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ครูวิชาการมีความพึงพอใจในเรื่องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ และเครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดการอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานตามโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด และมีการศึกษานโยบายของต้นสังกัดทุกภาคส่วนและกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ขั้นตอนการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Do : D) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ครูวิชาการมีความพึงพอใจในเรื่องวิทยากรสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้เข้ารับการอบรมได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจนสามารถเกิดองค์ความรู้ และสามารถนำไปถ่ายทอดให้ครูในโรงเรียนได้ และสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และเนื้อหาในการจัดอบรมมีความน่าสนใจ เหมาะสม และสามารถปฏิบัติได้จริง อยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 ขั้นตอนการนิเทศติดตาม (Check : C) ผู้ประเมินโครงการได้นำขั้นตอนการนิเทศ PIDRE สงัด อุทรานันท์ (2530) มาใช้ในการประเมินโครงการในส่วนของการนิเทศ ติดตามผู้เข้ารับการอบรมหลังการอบรม พบว่า

3.3.1 ด้านการวางแผน (Plan : P) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ครูวิชาการมีความพึงพอใจในเรื่องผู้นิเทศแจ้งนโยบาย และจุดประสงค์การนิเทศ ติดตาม ให้ครูผู้เข้ารับการอบรมได้ทราบ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้นิเทศวางแผนปฏิบัติการนิเทศ โดยอาศัย Application Line และ Facebook ในการรายงานผลการดำเนินการในชั้นเรียน ผู้นิเทศวางแผนการออกนิเทศตามปกติ ตามปฏิทิน เพื่อติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และจัดทำเครื่องการนิเทศ ติดตาม การการจัด การเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3.2 ด้านการให้ความรู้ (Informing : I) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ครูวิชาการมีความพึงพอใจในเรื่องจัดทำสื่อนำเสนอ Power Point แนวทางการดำเนินกิจกรรมที่สร้างความตระหนัก และความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการActive Learning อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ จัดหา และแนะนำคลิปวิดีโอ

ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning อยู่ในระดับมากที่สุด และจัดทำคู่มือการนิเทศภายในการจัดการการเรียนรู้ด้วยกระบวนการActive Learning อยู่ในระดับมากที่สุด

3.3.3 ด้านการดำเนินงาน (Do : D) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ครูวิชาการมีความพึงพอใจในเรื่องติดตามการดำเนินการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ผ่าน Application Line และ Facebook อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ออกนิเทศ ติดตาม ตามปฏิทินการนิเทศปกติ โดยใช้เครื่องมือที่ออกแบบไว้ อยู่ในระดับมากที่สุด และสรุปรูปแบบการจัดกิจกรรม และการดำเนินของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning อยู่ในระดับ มากที่สุด

3.3.4 ด้านการสร้างเสริมขวัญกำลังใจ (Reinforcing : R) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ครูวิชาการมีความพึงพอใจในเรื่องผู้นิเทศสร้างบรรยากาศการนิเทศแบบกัลยาณมิตร อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมาคือ ให้คำชื่นชมกับครูที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning และนำผลงานของคุณครูที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning รายงานต่อ สพฐ.ทราบ อยู่ในระดับมากที่สุด และสรุปรูปแบบการจัดกิจกรรม และจัดหาเวทีการประกวด นำเสนอผลงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับครูผู้สอน ตามบริบทของโรงเรียน เช่น การแข่งขันหุ่นยนต์ ฯลฯ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.3.5 ด้านการประเมินผล (Evaluate : E) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ครูวิชาการมีความพึงพอใจในเรื่องประเมินจากภาพถ่ายโครงการ กิจกรรมของโรงเรียนที่ในแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning และประเมินผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน และนักเรียนในวันที่เข้านิเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ประเมินผลจากเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ตามปกติ ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

3.4 ขั้นตอนการตรวจสอบกิจกรรม (Act : A) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ครูวิชาการมีความพึงพอใจในเรื่องนำข้อดี และโอกาสไปขยายผลต่อยอดให้กับโรงเรียนอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ นำสิ่งที่ค้นพบในการออกนิเทศมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อดี ข้อด้อย โอกาส และอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning อยู่ในระดับ มากที่สุด และนำข้อด้อย และอุปสรรคที่ค้นพบมาดำเนินการหาแนวทางการส่งเสริม แก้ไข โดยจัดเป็นโครงการเพื่อสนับสนุนในครั้งต่อไป อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ด้านผลผลิต (Product) ผู้ประเมินโครงการได้แยกออกเป็นในส่วนของบทบาทผู้เรียน และบทบาทผู้สอน : เมื่อเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning พบว่า

4.1 บทบาทผู้เรียน : เมื่อครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ครูวิชาการมีความพึง

พอใจในเรื่องผู้เรียนภาคภูมิใจในผลงาน (ชิ้นงาน) ของตนเอง และผู้เรียนเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning อย่างมีความสุข อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้เรียนรู้จักแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Show and Share) อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้เรียนสามารถออกแบบในการสร้างภาระงานที่ได้รับมอบหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 บทบาทผู้สอน : เมื่อเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ครูวิชาการมีความพึงพอใจในเรื่องครูทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ให้ผู้เรียนไปศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อสร้างชิ้นงาน และครูอำนวยความสะดวก และแนะนำแนวทาง วิธีการสร้างชิ้นงานให้กับผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ขณะที่ผู้เรียนกำลังสร้างชิ้นงานครูทำหน้าที่ให้คำแนะนำให้คำปรึกษา และอำนวยความสะดวกตามที่ผู้เรียนร้องขอ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินชิ้นงาน และผู้เรียนร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning อยู่ในระดับมากที่สุด และนำข้อด้อย และครูกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และสิ่งต่าง ๆ รอบข้าง ครูแนะนำวิธีการประเมิน และเกณฑ์การประเมินชิ้นงานให้ผู้เรียนทราบเสมอ ครูสร้างบรรยากาศเป็นกันเองกับผู้เรียนในขณะที่ผู้เรียนกำลังเรียนรู้ด้วย Active Learning อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ด้านสภาพแวดล้อม (Context) เป็นการพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการครูวิชาการมีความเห็นสะท้อนให้เห็นว่าวัตถุประสงค์ของการจัดโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมไปถึงกิจกรรมที่จัดสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รำไพ แสงนิกุล (2559) พบว่า ผลการประเมินดานบริบทมีความเหมาะสม โดยผลการประเมินของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ประสานงานโครงการมีความเห็นว่า โครงการมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจนเหมาะสม สอดคล้องกับ สุดา นันไชยวงค์ (2561) พบว่า โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นนโยบายที่สำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า ครูวิชาการมีความคิดเห็นด้านปัจจัยการนำเข้า (Input) ในด้านการดำเนินการของวิทยากรมีคุณวุฒิในเนื้อหาตามโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินกิจกรรม และได้ลงมือปฏิบัติทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น รวมถึงความพร้อมของสถานที่ และจำนวนผู้เข้าอบรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับ

มีนา กริชไกรวรรณ และอชิตพล มีมุ้ย (2561) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูคณิตศาสตร์ มีความคิดเห็นว่าวิทยากรมีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ และมีประสบการณ์ได้อย่างเหมาะสม วิทยากรมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่อบรม รวมไปถึงวัน เวลา จำนวนวันที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และสอดคล้องกับ กัลยา ศรีวิเชียร และไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม (2558) พบว่า วิทยากรในโครงการเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยครงการนำหลักสูตรมาใช้ในการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมเทียบเคียงกับหลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูงของสำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและครอบคลุมในด้านการศึกษา รวมถึงวิทยากรบรรยายมีความเหมาะสมเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงระดับชาติ มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับมีประสบการณ์การทำงาน ด้านบริหารและเป็นผู้นำขององค์กร โดยสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ตามกรอบหลักสูตรของโครงการ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จากความสอดคล้องของงานวิจัย วิทยากรมีส่วนสำคัญในการจัดการอบรมต่าง ๆ ปัจจัยในการจัดหาวิทยากรนั้นควรเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่จัดอบรม มีความเป็นนักบูรณาการ สันทนาการ จัดการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่น่าสนใจ เป็นนักออกแบบกิจกรรมที่ดี นอกจากวิทยากรแล้วจะพบว่า ในส่วนของสถานที่ วัน เวลา รวมไปถึงจำนวนผู้เข้ารับการอบรมก็มีความสำคัญเช่นกันที่จะทำให้การอบรมเชิงปฏิบัติการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

3. ด้านกระบวนการ (Process) ผู้ประเมินโครงการได้นำรูปแบบการนิเทศแบบ PDCA มาใช้ในการประเมินโครงการในส่วนของขั้นตอนการเตรียมงานการอบรม พบว่า

3.1 ขั้นวางแผนติดต่อประสานงาน (Plan : P) ครูวิชาการมีความคิด เห็นว่าการวางแผนออกแบบกิจกรรม และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ และเครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดการอบรมที่มีความพร้อม เพียงพอกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีการศึกษานโยบายของต้นสังกัดทุกภาคส่วนและกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการ สอดคล้องกับแนวคิดวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA เครือวัลย์ เก่งเขตรวิทย์ (2564) ในด้านการเตรียมแผนงาน (Plan) ซึ่งถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุด เพราะการวางแผนจะทำให้ส่วนอื่นทำงานนำได้อย่างมีประสิทธิผล ประกอบด้วย การวิเคราะห์สถานการณ์และการจำแนกปัญหา การตั้งเป้าหมายความเข้าใจถึงข้อจำกัดและขอบเขต รวมถึงการนำมาพิจารณาวิธีการปรับปรุงที่น่าจะเป็นไปได้ และการตัดสินใจถึงแผนปฏิบัติการที่กำหนดวิธีสำหรับตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ สอดคล้องกับเริงรณ ล้อมลาย (2560) ที่ให้แนวคิดด้านการวางแผน ไว้ว่า องค์ประกอบทั้งสี่ส่วนของวงจรคุณภาพนั้นควรพิจารณาเรื่องการวางแผนเป็นส่วนที่ควรให้ความสำคัญที่สุด เนื่องจากการวางแผนเป็นส่วนที่ทำให้การดำเนินงานสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิผล ถ้าการวางแผนไม่เหมาะสมจะมีส่วนทำให้ด้านอื่นไร้ประสิทธิผลตามไปด้วย แต่ถ้ามีการเริ่มต้นวางแผนที่ดีจะทำให้มีการผิดพลาดน้อยลง และกิจกรรมจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น การวางแผนในการปรับปรุงเป็นการลดช่องว่าง ระหว่างสิ่งที่ต้องการกับสิ่งที่เป็นอยู่จริงและกิจกรรมการปรับปรุงที่มีประสิทธิผล

จำเป็นต้องมมีมุมมองที่แม่นยำ การวางแผนประกอบด้วยการวิเคราะห์สถานการณ์ละการจำแนกปัญหา การตั้งเป้าหมายเข้าใจถึงข้อจำกัดและขอบเขต รวมถึงการนำมาพิจารณากำหนดวิธีสำหรับตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ที่ได้

3.2 ขั้นตอนการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Do : D) คือ ครูวิชาการมีความคิดเห็นว่าวิทยากรมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจนสามารถเกิดองค์ความรู้ ผู้เข้าอบรมสามารถนำไปถ่ายทอดให้ครูในโรงเรียนได้ และสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ รวมไปถึงเนื้อหาในการจัดอบรมมีความน่าสนใจ เหมาะสม และสามารถปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA เครือวัลย์ เก่งเขตรวิทย์ (2564) ในด้านการลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ (Do) คือ การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ วันที่อย่างถูกต้อง โดยผู้รับผิดชอบต้องติดต่อสื่อสาร ไปยังผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม และจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับเริงรณ ล้อมลาย (2560) ได้กล่าวว่าการลงมือปฏิบัติ คือ การปฏิบัติเพื่อให้มั่นใจว่ามีการนำแผนการมาปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และเป็นการสร้างความมั่นใจว่าผู้จัดโครงการมีการนำแผนการไปปฏิบัติ และรับทราบถึงความสำคัญในแผนการนั้น ๆ รวมไปถึงมีการติดต่อสื่อสารไปยังผู้ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การจัดให้มีการศึกษาและการอบรมที่ต้องการ เพื่อนำแผนการนั้น ๆ มาปฏิบัติและการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นต่อไป

3.3 ขั้นตอนการนิเทศติดตาม (Check : C) คือ การตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการลงมือปฏิบัติ ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นไปตามแผนหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผนเกิดจากสาเหตุใด เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการนี้ผู้ประเมินโครงการได้นำรูปแบบการนิเทศแบบ PIDRE มาใช้ในการประเมินโครงการในส่วนของการนิเทศ ติดตาม ผู้เข้ารับการอบรมหลังการอบรม พบว่าสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการนิเทศ PIDRE สงัด อุทรานันท์ (2530)

3.3.1 ด้านการวางแผน (Plan : P) ครูวิชาการมีความคิดเห็นว่า ผู้นิเทศได้แจ้งนโยบายและจุดประสงค์การนิเทศ ติดตาม ให้ครูผู้เข้ารับการอบรมได้ทราบอย่างต่อเนื่อง โดยผู้นิเทศได้วางแผนปฏิบัติการนิเทศ โดยอาศัย Application Line และ Facebook ในการรายงานผลการดำเนินการในชั้นเรียน ผู้นิเทศวางแผนการออกนิเทศตามปกติตามปฏิทินการนิเทศ เพื่อติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ของโรงเรียน มีการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม การการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ของโรงเรียน เพื่อนำไปใช้ในการนิเทศสถานศึกษา สอดคล้องกับ สงัด อุทรานันท์ (2530) แนวคิดทฤษฎีการนิเทศ การวางแผนการนิเทศ (Planning – P) ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ประชุม ปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาตามความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศรวมทั้งแผนงานขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น สอดคล้องกับ กับ วชิรา เครือคำอ้าย และคณะ (2562) พบว่า ความต้องการจำเป็นใน

การพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 โดยผู้นิเทศทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจกับผู้รับการนิเทศ สร้างแรงจูงใจที่เกิดจากภายในมากกว่าภายนอก ในส่วนของขั้นวางแผนและออกแบบการนิเทศ (Planning : P) ผู้นิเทศต้องเตรียมความพร้อมเพื่อให้ได้รับความร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ใช้การชี้แจงให้เข้าใจตรงกันตามลำดับขั้นของการวางแผนและออกแบบการนิเทศ และต้องนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาจากขั้นเตรียมความรู้ก่อนการนิเทศ (Preparing : P) มาใช้เป็นฐานคิดในการวางแผนและออกแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

3.3.2 ด้านการให้ความรู้ (Informing : I) ครูวิชาการได้รับความรู้จากผู้นิเทศด้วยการนำสื่อนำเสนอ Power Point แนวทางการดำเนินกิจกรรมที่สร้างความตระหนัก และความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการActive Learning แนะนำคลิปวิดีโอ ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning และจัดทำคู่มือการนิเทศภายในการจัดการการเรียนรู้ด้วยกระบวนการActive Learning คู่มือการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการนิเทศเชิงรุก สอดคล้องกับสงัด อุทรานันท์ (2530) การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing – I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้เพื่อ ให้เข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่าต้องอาศัยความรู้ ความสามารถเรื่องใด อย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินอย่างไร จะทำอย่างไรให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพซึ่งขั้นตอนที่มีความจำเป็นทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ทุกเรื่องมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้น พอใจจำเป็นต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้ง สอดคล้องกับ วชิรา เครือคำอ้าย และคณะ (2562) พบว่า สิ่งที่สำคัญและจำเป็นต้องเติมเต็มและพัฒนาให้กับกลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการนิเทศฯ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่หนึ่งการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านที่สองการให้ความรู้การนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะด้วยระบบพี่เลี้ยง และด้านที่สามการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลด้วยระบบการนิเทศภายในโดยมีรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา

3.3.3 ด้านการดำเนินงาน (Do : D) ครูวิชาการได้รับการติดตามการดำเนินการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ผ่าน Application Line และ Facebook ผู้นิเทศออกนิเทศติดตาม ตามปฏิทินการนิเทศปกติ โดยใช้เครื่องมือที่ออกแบบไว้ และสรุปรูปแบบการจัดกิจกรรม และการดำเนินของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning สอดคล้องกับสงัด อุทรานันท์ (2530) การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ (Doing) ประกอบด้วยการปฏิบัติงาน 3 ลักษณะคือ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศการปฏิบัติงานของผู้นิเทศ และการปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ สอดคล้องกับ นนทพร พนาตรีสวัสดิ์ (2559) พบว่า การพัฒนาระบบการประเมินและรายงานผลการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ต้องอาศัยการส่งเสริมศักยภาพระบบการกำกับ ติดตามงานนิเทศภายใน และส่งเสริมการประเมินผลการนิเทศภายในให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3.3.4 ด้านการสร้างเสริมขวัญกำลังใจ (Reinforcing : R) ครูวิชาการมีได้รับบริการการนิเทสจากผู้นิเทศด้วยการสร้างบรรยากาศการนิเทศแบบกัลยาณมิตร มีการให้คำชื่นชมกับครูที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning และนำผลงานของคุณครูที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning รายงานต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ ร่วมกันสรุปรูปแบบการจัดกิจกรรม และจัดหาเวทีการประกวด นำเสนอผลงานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับครูผู้สอน ตามบริบทของโรงเรียน เช่น การแข่งขันหุ่นยนต์ ฯลฯ สอดคล้องกับ สงัด อุทรานันท์ (2530) การสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ (Reinforcing) เป็นขั้นตอนการเสริมแรงของผู้บริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ขั้นนี้อาจดำเนินไปพร้อม ๆ กับผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นแล้ว สอดคล้องกับ วิรัตน์ แก้วสุด และคณะ (2561) พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องให้ความร่วมมือประสานพลังให้เกิดการอบรมเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ตั้งแต่การสร้างเจตคติทางบวกให้ผู้สอนได้เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ Active Learning ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพของตน โดยการอบรมการจัดการเรียนรู้ Active Learning และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไม่ใช่การอบรมที่จะให้ความรู้กับผู้สอนเพียงอย่างเดียวแต่ต้องสามารถให้ผู้สอนนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริง และต้องเข้าถึงปัญหาในการจัดการเรียนรู้Active Learningของครูให้ได้

3.3.5 ด้านการประเมินผล (Evaluate : E) ผู้นิเทศ ทำการประเมินจากภาพถ่าย โครงการ กิจกรรมของโรงเรียนที่มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning และประเมินผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน และนักเรียน เก็บข้อมูลและประเมินผลจากเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน สอดคล้องกับ สงัด อุทรานันท์ (2530) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating – E) เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคต้องปรับปรุงแก้ไขโดยการให้ความรู้เพิ่มเติมแต่ถ้าประสบความสำเร็จตามที่ตั้งไว้ และต้องการจะดำเนินการนิเทศต่อไปก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องที่ปฏิบัติอีก สอดคล้องกับ นนทพร พนาตรีสวัสดิ์ (2559) พบว่า การพัฒนาระบบการประเมินและรายงานผลการนิเทศภายในให้มีคุณภาพ ด้วยการส่งเสริมการประเมินผลการนิเทศภายในให้มีคุณภาพ

3.4 ขั้นตอนการตรวจสอบกิจกรรม (Act : A) คือ ผู้นิเทศนำข้อดี และโอกาสไปขยายผลต่อยอดให้กับโรงเรียนอื่น ๆ และนำสิ่งที่ค้นพบในการออกนิเทศมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อดี ข้อด้อย โอกาส และอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning รวมไปถึงการนำข้อด้อย และอุปสรรคที่ค้นพบมาดำเนินการหาแนวทางการส่งเสริม แก้ไข โดยจัดเป็นโครงการเพื่อสนับสนุนในการจัดการอบรมครั้งต่อไป ปฏิบัติการที่นำไปสู่การปรับปรุงที่เหมาะสม (Act) กับผลการตรวจสอบในขั้นตอนที่ 3 คือ การทบทวนแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปสู่การวางแผนที่

เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างมีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับความหมายของแนวทฤษฎีของ W.Edwards Deming ว่าเป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วน เฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิมเมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วย

4. ด้านผลผลิต (Product) ผู้ประเมินโครงการได้แยกออกเป็นในส่วนของบทบาทผู้เรียน และบทบาทผู้สอน : เมื่อเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning พบว่า

4.1 บทบาทผู้เรียน : เมื่อครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ครูวิชาการ พบว่า ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน (ชิ้นงาน) ของตนเอง เรียนรู้ อย่างมีความสุข ทำงานเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Show and Share) การเรียนรู้ และสิ่งที่ค้นพบ และผู้เรียนสามารถออกแบบในการสร้างภาระงานที่ได้รับมอบหมายได้ สอดคล้องกับกมล โพธิเย็น (2564) ได้สรุปถึงธรรมชาติของการเรียนรู้แบบ Active Learning ว่าจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้ เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งลดการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียนให้น้อยลง และพัฒนาทักษะ ที่จำเป็นให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนโดยลงมือกระทำมากกว่าที่นั่งฟังเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น อ่าน อภิปราย และเขียน ในการสำรวจพื้นฐานและคุณค่าที่มีอยู่ในผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดระดับสูงในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลการนำไปใช้ ทั้งผู้เรียนและผู้สอนรับข้อมูลป้อนกลับจากการแสดงความคิดได้อย่างรวดเร็ว

4.2 บทบาทผู้สอน : เมื่อเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ครูวิชาการ พบว่า ครูในโรงเรียนทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อสร้างชิ้นงาน และครูอำนวยความสะดวก และแนะนำแนวทาง วิธีการสร้างชิ้นงานให้กับผู้เรียน และในขณะที่ผู้เรียนกำลังสร้างชิ้นงานครูทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกตามที่ผู้เรียนร้องขอ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินชิ้นงาน ผู้เรียนมีส่วนร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และสิ่งต่าง ๆ รอบข้าง ก่อนการทำชิ้นงานครูให้คำแนะแนะนำวิธีการประเมินและเกณฑ์การประเมินชิ้นงานให้ผู้เรียนทราบเสมอ ครูสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองกับผู้เรียนในขณะที่ผู้เรียนกำลังเรียนรู้ สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2556) ได้กล่าวว่าการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 “ครู” ต้องเปลี่ยนบทบาทเป็น “โค้ช ”เนื่องจากในปัจจุบัน ความรู้มีมาก และหาได้ง่ายครูจะจัดการอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้หมด ดังผลวิจัยของ นวพร ชลารักษ์ (2558) ได้แนะนำว่าให้สอนเฉพาะที่สำคัญ ๆ ผู้เรียนสามารถนำความรู้นั้นไปบูรณาการ และต่อยอดได้ ส่วนความรู้ที่ไม่ได้สอนผู้เรียนจะเรียนรู้ได้เอง สิ่งสำคัญในการเรียนการสอนในทศวรรษที่ 21 คือ ต้องเปลี่ยนวิธีการของ

การศึกษา คือ เปลี่ยนเป้าหมายจาก“ให้ความรู้” ไปสู่ “ให้ทักษะ” เปลี่ยนจาก “ครูเป็นหลัก” เป็น “ผู้เรียนเป็นหลัก”

5. ด้านผลกระทบ (Impact)

ผู้ประเมินโครงการใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้ครูวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty First Century Skills) ซึ่งปรากฏผล ในด้านผลกระทบ (Impact) ของครูวิชาการที่ได้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 และได้นำความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการจัดกิจกรรมที่ได้รับในการอบรมไปขยายผลสู่ครูในโรงเรียน และครูได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ในชั้นเรียน และจากการดำเนินการดังกล่าว ครูวิชาการทั้ง 63 โรงเรียนได้สะท้อนผลกระทบ (Impact) ดังนี้คือ ผลที่เกิดจากการนำความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning ไปดำเนินการขยายผล และนำไปใช้ในชั้นเรียน พบว่า ผู้สอนลงความเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ดี ทำให้ครูเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้และสามารถออกแบบได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้ควรมีการประเมินการใช้คู่มือการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อนำมาพัฒนาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

เอกสารอ้างอิง

กมล โพธิเย็น (2564), Active Learning : การจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21, วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ปีที่ 19 ฉบับที่ 1

เครือวัลย์ เก่งเขตรวิทย์ (2564), กิจกรรมสร้างสื่อชุดกิจกรรมฝึกสมาธิกับการส่งเสริมศักยภาพผู้สอนรายวิชาการงานอาชีพด้วยกระบวนการ PDCA, วารสารพัฒนาทักษะทางวิชาการอย่างยั่งยืน, ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2564

วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ (2562), การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่, **วารสารสมาคมนักวิจัย**

วิจารณ์ พานิช (2556), การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21, กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์

ชื่อเรื่อง รายงานผลประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ด้วยเทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ชื่อผู้รายงาน นายบุญเจริญ บุญเชิด ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ปีที่รายงาน ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

รายงานผลประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ด้วยเทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3วัตถุประสงค์ของการประเมิน1) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง ใน 4 ด้านประกอบด้วย 1.1) เพื่อประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ของโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง 1.2) เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ของโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง 1.3) เพื่อประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง 1.4) เพื่อประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ของโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง 2) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะความสามารถด้านการอ่าน การเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ที่มีต่อการเรียนด้วย แบบฝึกทักษะ เรื่องการอ่านการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 5) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง 6) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ได้แก่ 1)ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 3) นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 233 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 268 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 5,315 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน1) แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สำหรับประเมินใน 4 ด้าน2) ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองสำหรับครูผู้สอนภาษาไทย การสอนอ่าน เขียนแบบลูกสะกดคำระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 เล่ม 3) คู่มือการดำเนินงานโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 1 เล่ม 4)แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ที่มีต่อการเรียนด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ข้อ 6) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ข้อ7) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 10 ข้อ ผลการประเมินพบว่าสรุปผลการประเมินโครงการ 1) ผลประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง ใน 4 ด้านประกอบด้วย 1.1) ผลประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 ส่วนเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ 0.84) 1.2) ประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 ส่วนเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ 0.70) 1.3) ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 ส่วนเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ 0.88) 1.4) ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test : RT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 พบว่า มีผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test : RT)ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 68.82 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับสังกัดและระดับประเทศผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test : RT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 พบว่า ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test : RT)ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 72.11 ซึ่งต่ำ

กว่าค่าเฉลี่ยระดับสังกัดและระดับประเทศ 2) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ด้านความสามารถในการอ่าน เขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.54/88.26 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 3) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านความสามารถในการอ่าน เขียนสะกดคำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 4) นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านความสามารถในการอ่าน เขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96) 5) ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ที่มีต่อการดำเนินงานของการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาความสามารถในการอ่าน เขียนสะกดคำ อยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ยเท่า 4.34) 6) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่มีต่อการดำเนินงานของการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาความสามารถในการอ่าน เขียนสะกดคำ อยู่ในระดับมากที่สุด(ค่าเฉลี่ยเท่า 4.53)

คำสำคัญ : ประเมินโครงการ การพัฒนาด้านการอ่าน เขียนสะกดคำ ด้วยเทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง

ความเป็นมาและความสำคัญ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 ได้ระบุว่าการศึกษาเป็น สิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงาม ทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบ สัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทัดเทียมนานาประเทศในเวที โลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิต อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ การเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ 2 ด้าน คือ เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs x8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้(Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560, หน้า ก – ฉ) ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องด้วยบริบทพื้นที่สภาพทางภูมิศาสตร์ สังคมประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาเฉพาะท้องถิ่นของโรงเรียนตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีโรงเรียนที่อยู่ตามแนวตะเข็บชายแดน รวมทั้งในท้องถิ่นชุมชน มีความหลากหลายในการใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วยภาษาเขมรถิ่นไทย ภาษากูย(ส่วย)ภาษาไทยอีสาน ซึ่งนับว่าเป็นท้องถิ่นที่มีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมด้านภาษา

และเศรษฐกิจ สังคม ที่มีความหลากหลายรวมทั้งความยากจนการดำรงชีวิตประจำวัน และข้อจำกัดที่มีความท้าทายสำหรับการบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยที่มีความสอดคล้องตามบริบท ให้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. 2564) นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ยังเป็นหน่วยงานทางการศึกษาหลักมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุน และนำนโยบายจากส่วนกลาง สู่การปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา พัฒนาองค์กร สร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารการศึกษา โดยมีเป้าหมายที่คุณภาพของผู้เรียน ให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข สอดคล้องกับวัฒนธรรม ชุมชนท้องถิ่น ที่ยั่งยืน พัฒนาต่อยอด จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษาจุดเน้นการดำเนินงาน นโยบายการนิเทศเต็มพื้นที่ห้องเรียนคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องตามนโยบายข้างต้น สำหรับในการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งจะเกิดประโยชน์และคุณภาพ สูงสุดต่อกลุ่มเป้าหมายคือผู้เรียนทุกระดับชั้น รวมทั้งสะท้อนผลการดำเนินงานตามนโยบายหลักตอบสนองต่อเป้าหมายที่สอดคล้องและนำผลไปสู่การปฏิบัติลงสู่สถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามจุดเน้น ซึ่งในปีการศึกษา2563 ได้ดำเนินงานตามโครงการในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ตามกรอบ(3R x 8C) ซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์แนวทางจุดเน้นให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมบริบทท้องถิ่น ที่แตกต่างกัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ของผู้เรียนและความเหมาะสมที่ต้องพัฒนา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3: 2564)

นอกจากนี้จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินจากนักการศึกษา หลายท่าน ในการประเมินครั้งนี้ผู้ประเมินใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) ซึ่งเป็น การศึกษาตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (PDK. 1977 : 261-265) ที่กล่าวว่า รูปแบบของการประเมินโดยใช้หลักของเหตุผลทั่ว ๆ ไป อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินและแสดง ให้เห็นถึงว่า กระบวนการประเมินใด ๆ ประกอบด้วยขั้นตอน ได้แก่ ขั้นของการวิเคราะห์กิจกรรมและ ข้อมูลที่จะประเมินเพื่อสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ ขั้นของการรวบรวมสารนิเทศ (Information) ที่ต้องการขั้นของการเสนอสารนิเทศให้แก่ผู้ตัดสินใจ ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้เชื่อว่า การตัดสินใจนั้นจะเป็นไปด้วยความสมเหตุสมผลในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ นอกจากนี้ แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เท่านั้น แต่ยืนยันการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วยโดยเฉพาะการประเมินผลโครงการซึ่งมีลักษณะเป็นแบบแผนได้ทันทีเหมาะสมและมีการประเมินรวมสรุปหลังโครงการสิ้นสุดแล้ว เพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการประชุมแบบจำลองที่เหมาะสม ที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) จึงเป็นที่นิยมใช้ ทั้งนี้ เพราะนักประเมินจะได้ข้อดีข้อบกพร่องและประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ยังเป็นแบบจำลอง ที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2535 : 205-207) จากการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน การเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดย

ใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง ได้ประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ ดังกล่าวเพื่อนำข้อมูลจากการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจที่จะพัฒนาปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงาน การบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียน ทั้งในระดับสถานศึกษาระดับชั้นเรียน นักเรียนรวมทั้งชุมชน ผู้ปกครองให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดยิ่งขึ้นให้สอดคล้องตามแนวทางที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้

ผู้ประเมินโครงการในฐานะที่เป็นผู้บริหาร ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จังหวัดสุรินทร์ จึงได้ดำเนินการประเมินผลโครงการพัฒนา ความสามารถด้านการอ่าน การเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้แก่1) เพื่อประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) 2) เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) 3) เพื่อประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และ 4) เพื่อประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ ภายหลังจากการพัฒนาครูผู้สอนในการสอนภาษาไทยการสอนอ่านแจกลูกสะกดคำ จากแนวทางการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน การเขียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ไปแล้ว และเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21ตามกรอบ(3Rx 8C) ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง ใน 4 ด้านประกอบด้วย

1.1 เพื่อประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ของโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1.2 เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ของโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1.3 เพื่อประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1.4 เพื่อประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ของโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

2. เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะความสามารถด้านการอ่าน การเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

6. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

1. แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สำหรับประเมินใน 4 ด้าน คือ
มีลักษณะเป็นคำถามมีลักษณะแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ รวมทั้งหมด 20 ข้อ

2. ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองสำหรับครูผู้สอนภาษาไทย การสอนอ่าน เขียนแบบลูกสะกดคำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 เล่ม

3. คู่มือการดำเนินงานโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 1 เล่ม

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ที่มีต่อการเรียนด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ข้อ

6. แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ข้อ

7. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 10 ข้อ

แผนภูมิรูปภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการอ่านออกเขียนได้ เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง(บุญเจริญ บุญเชิด.2562)

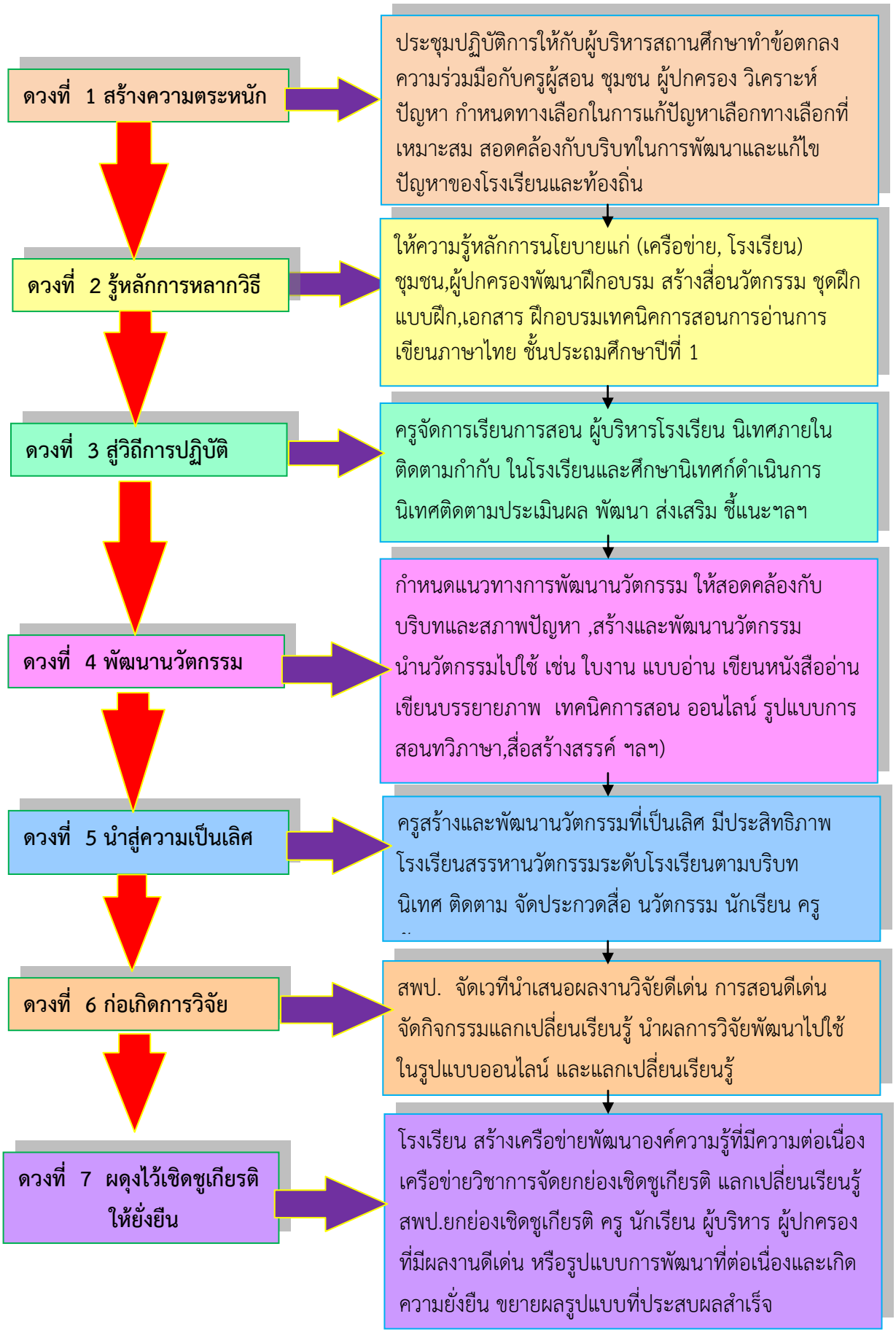

แผนภูมิรูปภาพ ที่ 2 เทคนิคการนิเทศการศึกษา การพัฒนาและแก้ไขปัญหา การอ่านออก เขียนได้ด้วยเทคนิคการนิเทศแบบ “ดาวเจ็ดดวง

จากกรอบแนวคิดและเอกสารงานวิจัย เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวงเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน การเขียนสะกดคำ การพัฒนาครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการนิเทศการศึกษา นั้นมีกิจกรรมที่ชัดเจน 7 ขั้นตอน คือ 1) ดวงที่ 1 สร้างความตระหนัก2) ดวงที่ 2 รู้หลักการหลากวิธี 3) ดวงที่ 3 สู่วิถีการปฏิบัติ 4) ดวงที่ 4 พัฒนานวัตกรรม 5) ดวงที่ 5 นำสู่ความเป็นเลิศ 6) ดวงที่ 6 ก่อนเกิดการวิจัย 7) ดวงที่ 7 พัฒนาไว้ยกย่องเชิดชูเกียรติให้ยั่งยืน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะมีกิจกรรมในการดำเนินงานที่มีความชัดเจน ทั้งนี้จะปรับใช้ตามบริบทหรือจุดประสงค์ในการนิเทศการศึกษา และการพัฒนากระบวนการสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

โดยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา และนำมาปรับใช้ในบริบทที่สอดคล้องกับกรอบงานของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ภาพประกอบ 3 รูปแบบความสัมพันธ์ของตัดสินใจ (วอร์เทิร์นและแซนเดอร์)

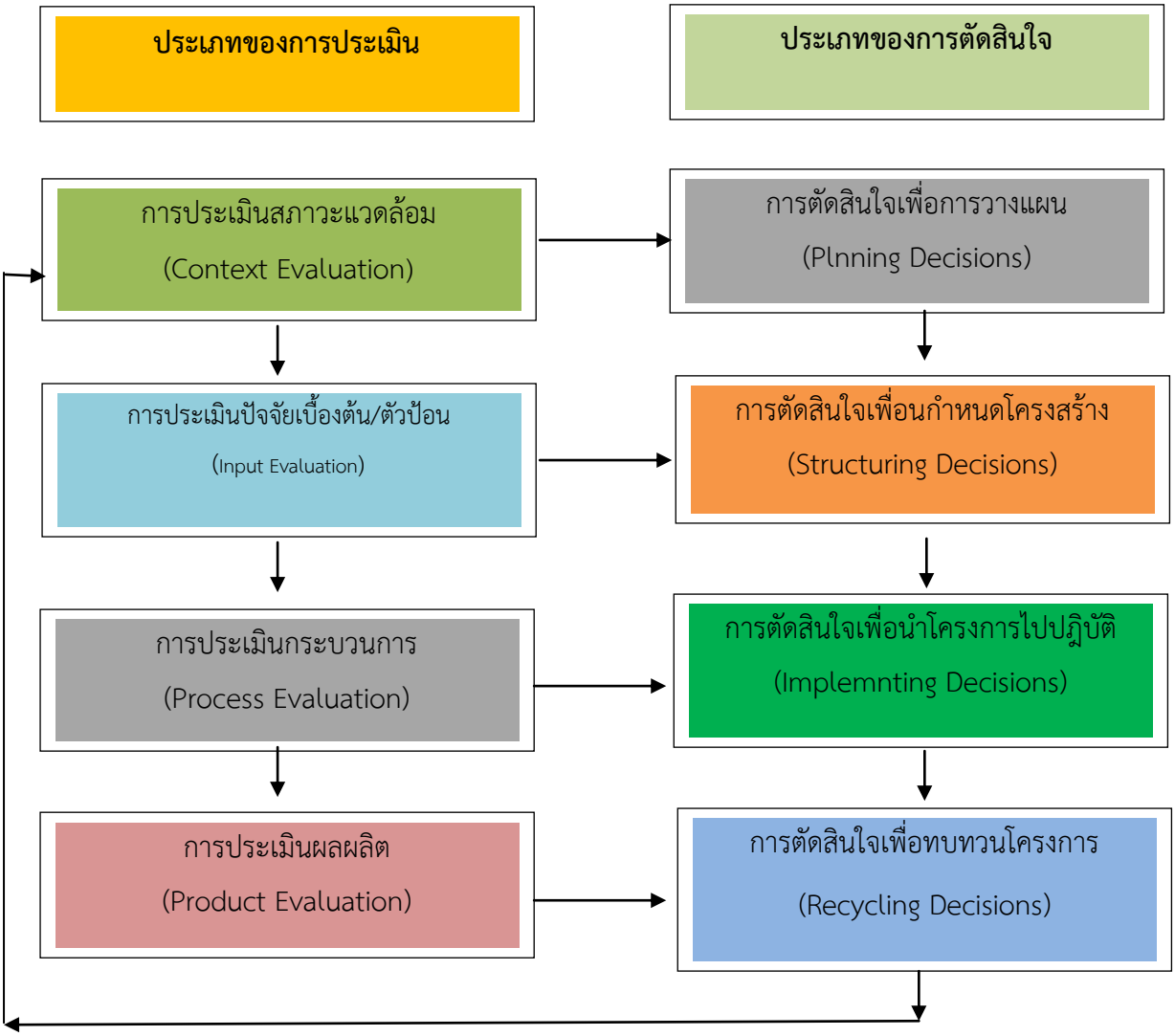

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจแต่ละประเภทของการประเมินตามโมเดลของ สตัฟเฟิลบีม

รูปแบบของการประเมินโครงการ

รูปแบบการประเมินหรือแบบจำลองของการประเมิน หมายถึง กรอบความคิดหรือแบบแผนที่เป็นระบบซึ่งแสดงให้เห็นขั้นตอนหรือกระบวนการของการประเมินซึ่งมีประโยชน์อย่างมากในการใช้เป็นแนวทางหรือข้อชี้แนะต่อการวางแผนและการปฏิบัติงานการประเมิน รูปแบบการประเมินจึงเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวของสถาปนิกนั่นเอง สำหรับรูปแบบการประเมินโครงการนั้น นิศา ชูโต และคณะ (2542 : 159 - 160) ได้แบ่งการประเมินโครงการโดยอาศัยลักษณะและพฤติกรรม

สรุปได้ว่า รูปแบบการประเมินโครงการมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีผู้นิยมนำไปใช้เป็น แบบอย่างเพื่อประเมินผลโครงการแตกต่างกันออกไป แล้วแต่สถานการณ์ของปัญหาแต่ละโครงการในครั้งนี้ผู้ประเมินใช้รูปแบบการประเมินของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daneil L.Stufflebeam) ทั้งนี้เพราะการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) เป็นแบบประเมินที่สามารถนำไปใช้ประเมิน โครงการทางการศึกษาทั่วไปได้อย่างดี

เพราะประกอบด้วยการประเมินผล 4 ประเภท อันเป็นโครงสร้างของโครงการทางการศึกษา (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2549 : 96) และสามารถประเมินได้ อย่างเป็นระบบ และเป็นกระบวนการต่อเนื่องทำให้ได้รายละเอียด เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับ โครงการ ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารได้เป็นอย่างดี ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกใน การปฏิบัติ และเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2545 : 184)

รูปแบบประเมินโครงการตามแบบจำลองซิปป์ (CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม และคนอื่น ๆ (PDK. 1977 :261-265) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน เรียกว่า ซิปป์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งย่อมาจากคำว่า Context, Input, Process และ Product ซึ่ง เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ดังนั้นความหมายของการประเมินในทัศนะของสตัฟเฟิลบีม หมายถึง เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจใน ทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ (Evaluation is the process of delineating, obtaining and using information for judging alternative decision) แบบจ าลองซิปป์จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสภาพแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมิน โดยทั่ว ๆ ไปเป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเพื่อช่วยใน การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ ยังช่วยวินิจฉัย ปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การประเมินสภาวะแวดล้อมนี้มี ลักษณะเด่น ๆ ที่สำคัญมากมาย จัดเป็นการวิเคราะห์ขนาดใหญ่ (Macro Analysis) เป็นตัวกำหนด ขอบเขตของการประเมินเป็นขั้นตอนของการบรรยายและการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสิน ความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของ โครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่าง ๆ คือ ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัด โครงการ ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นนี้จะช่วยให้ข้อมูลที่จะตัดสินใจได้ว่าควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร ใช้อัตรากำลังเท่าใด วางแผนงานและดำเนินการอย่างไร ซึ่งจะแตกต่างจากการประเมินสภาวะ แวดล้อมในแง่ที่ว่า การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการทำเฉพาะกรณีนั้น ๆ และวิเคราะห์ภายใน โครงการเท่านั้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับอนุมัติและ ลงมือทำการประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ (Feed back) แก่ผู้รับผิดชอบและดำเนินการทุกลำดับขั้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้นแต่ยังมีความจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วยระเบียบวิธีทั่ว ๆ ไปของการประเมินผลผลิต จะรวมสิ่งต่อไปนี้เข้าไว้ ด้วยกันคือการดูว่าการ

กำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ได้หรือไม่ เกณฑ์ในการวัดที่สัมพันธ์กับ วัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้กับมาตรฐานสัมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือมาตรฐานสัมพันธ์(Relative Criteria) ที่กำหนดไว้ก่อนและทำการแปลความหมายถึง เหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยรายงานจากการประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัยและกระบวนการร่วมด้วย

การดำเนินการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินโครงการ ได้ดำเนินการให้ครูที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือครูที่สอนรายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ทดลองสอนด้วยตนเอง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 48 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยดำเนินการตามลำดับ กับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่ 1 เป็นครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 268 คน ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ภายหลังที่ครูครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 268 คน ได้รับการอบรมและเรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจากการเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการสอนภาษาไทยแบบแจกลูกสะกดคำด้วยเทคนิคการสอนภาษาไทยแบบบันได 5 ขั้น รวมทั้งการนิเทศติดตามประเมินผลการศึกษาไปแล้ว จากนั้นนำแนวทางการในการพัฒนาการเรียนการสอน อ่านเขียนแบบแจกลูกสะกดคำไปสู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียนทุกชั้นเรียน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 นิเทศ ติดตามการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านความสามารถในการอ่านสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนทุกโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมนิเทศภายในชั้นเรียนตามปฏิทินระยะเวลาที่กำหนด

1.3 ครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้ดำเนินการทดสอบนักเรียนด้านการอ่าน การเขียน ประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน จากเอกสารเครื่องมือที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้พัฒนาขึ้น และที่กำหนดให้ตามปฏิทิน

1.4 ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการอ่าน การเขียนแบบแจกลูกสะกดคำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ตามเครื่องมือที่กำหนดให้

1.5 และดำเนินสอบถามความพึงพอใจเข้าร่วมกิจกรรมการประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่กำหนดให้

2. กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 5315 คน ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยชี้แจงกำหนดจัดส่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่งให้โรงเรียนในสังกัดจำนวน 233

โรงเรียน จากนั้นครูประจำชั้นดำเนินการให้นักเรียนทราบเรื่องและสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน โดยมีคณะกรรมการ ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรรมการ

2.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เรื่อง การอ่านแจกลูกสะกดคำ จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

2.3 ดำเนินการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านแจกลูกสะกดคำตามขั้นตอน โดยทำการสอนในแต่ละกิจกรรมจนครบทุกกิจกรรม

2.4 ทดสอบหลังเรียน(Post-test) เมื่อทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเอง ใบงาน กิจกรรมที่ครูนำไปใช้กับนักเรียน แล้วทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 ดำเนินการประเมินในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ครั้งที่ 2 ดำเนินการประเมินในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

2.6 ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการพัฒนาสามารถด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มที่ 3 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 233 คน ดำเนินการ ดังนี้

1) ชี้แจงการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านความสามารถในการอ่านสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2) แจ้งให้ ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการประชุมครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อกำหนดการนิเทศภายในโรงเรียน พร้อมกับการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

3) ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศภายในตามปฏิทินที่กำหนดไว้ในระยะเวลาที่เปิดการนิเทศการศึกษา

4) รับการนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

5) ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานประเมินผลโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประเมินความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินโครงการ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการอ่านการเขียนแบบแจกลูกสะกดคำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ผู้ประเมินดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูล ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบร้อยเปอร์เซ็นต์ ฉบับ โดยการเก็บรวบรวม ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 เตรียมการจัดทำโครงการพัฒนาความสามารถในการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1โดยดำเนินการประเมิน ด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เพื่อพิจารณาด้านความเหมาะสมสอดคล้องของ วัตถุประสงค์และเป้าหมายความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อเลือกหรือปรับ วัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับความจำเป็นที่ต้องการพัฒนา และการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เพื่อพิจารณาด้านความเหมาะสมเพียงพอของบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ เก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 5,816 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบสอบถามการประเมินโครงการโดยจัดให้มีการประเมินก่อนนำโครงการไปปฏิบัติ ดำเนินการประเมินก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ระยะที่ 2 ขณะนำโครงการไปปฏิบัติและเมื่อสิ้นสุดโครงการโดยการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และด้านผลผลิต (Product Evaluation) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 5,816 คน ประกอบด้วยครู ผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และนักเรียนทุกโรงเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ดำเนินการประเมิน ด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เพื่อพิจารณาด้านปัจจัยนำเข้าความเหมาะสมสอดคล้องของ วัตถุประสงค์และเป้าหมายความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อเลือกหรือปรับ วัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับความจำเป็นที่ต้องการพัฒนา ประกอบด้วยข้อมูล เบื้องต้น ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

2. การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ขณะนำแผนตามโครงการไปปฏิบัติเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมที่ดำเนินการ อันจะได้ข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนากระบวนการหรือวิธีดำเนินงานให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ในการดำเนินโครงการ ดำเนินการประเมิน เมื่อสิ้นสุดโครงการ ตอนสิ้นปีการศึกษา 2563

3. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เพื่อพิจารณาผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียนแบบแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านผลผลิต (Product Evaluation) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบ แบบสอบถามและผลผลิตการประเมินความสามารถด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เปรียบเทียน ระหว่างปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 (การสอบ Reading Test: RT) ดำเนินการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการในปีการศึกษา 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการอ่านแลกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 การหาค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.2 การแปลความหมายของคะแนนแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ผู้ประเมิน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

1.2.1 แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาความสามารถในการอ่านแจกลูกสะกดคำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผู้ประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนน ตามเกณฑ์ของ ประคอง กรรณสูต (2535 : 72) ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์เพื่อประเมินแนวทางการบริหารโครงการและคู่การดำเนินงานโครงการจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แล้วหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) นำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

3. การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

3.1 การหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยหาค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด โดยใช้สูตร IOC และพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00

3.2 การหาความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (B) โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่เหมาะสมไว้ โดยถือเกณฑ์ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด.2545 : 23) ในการวิจัยครั้งนี้พิจารณาเลือกข้อสอบตามเกณฑ์ดังกล่าวไว้จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.82 และค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.26 ถึง 0.85

3.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับ โดยวิธีของโลเวท (Lovett Method) ใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี.2553 : 223) โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

4. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแนวทางการดำเนินโครงการและกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ดำเนินการดังนี้

4.1 การหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อย ใบกิจกรรม และใบงาน จากกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การอ่านแบบแจกลูกสะกดคำและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

4.2 หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านแจกลูกสะกดคำ และการเขียนตามเกณฑ์ 80/80

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) (บุญชม ศรีสะอาด.2545 : 109)

6. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ที่มีต่อการเรียนด้วยการอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1โดยนำแบบสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ตามเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ย

สรุปผลการประเมินโครงการ

1. ผลประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 ผลประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 ส่วนเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ 0.84)

1.2 ประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 ส่วนเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ 0.70)

1.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 ส่วนเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ 0.88)

1.4 ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test : RT)ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 พบว่า มีผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test : RT)ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 68.82 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับสังกัดและระดับประเทศผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test : RT)ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 พบว่า ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test : RT)ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 72.11 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับสังกัดและระดับประเทศ

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ด้านความสามารถในการอ่าน เขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.54/88.26 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านความสามารถในการอ่าน เขียนสะกดคำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน เขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96)

5. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ที่มีต่อการดำเนินงานของการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาความสามารถในการอ่าน เขียนสะกดคำ อยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ยเท่า 4.34)

6. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่มีต่อการดำเนินงานของการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาความสามารถในการอ่าน เขียนสะกดคำ อยู่ในระดับมากที่สุด(ค่าเฉลี่ยเท่า 4.53)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินโครงการไปใช้

1. บทบาทของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำอย่างเป็นระบบร่วมกับศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง

2. ควรจัดการประชุมทางวิชาการ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ (Symposium) เพื่อนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพากรศึกษาด้านการอ่าน เขียน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนอย่าง สม่ำเสมอ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC) เป็นประจำและต่อเนื่องเพื่อนำเสนอและแก้ไขปัญหาที่ต้องการแก้ไขร่วมกัน

4. นักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวันที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการอ่านที่ต่างกันกล่าวคือนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นอีสานจะออกเสียงคำควบกล้ำไม่ชัด ส่วนนักเรียนที่ใช้ภาษาเขมรพื้นถิ่นจะออกเสียงที่คำที่มีพยัญชนะเสียงสูงและคำที่มีสระเสียงสั้นไม่ได้ควรมีการวินิจฉัยและแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน

ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงประเมินโครงการเพื่อนำผลของการพัฒนาไปขยายผลต่อยอดในรูปแบบ ต่าง ๆที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน

2. ควรมีการวิจัยการประเมินผลโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำโดยคลี่ตัวชี้วัดที่นักเรียนได้คะแนนต่ำ

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงพัฒนาปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรที่เจาะลึกในแต่ละตัวชี้วัด

4. ควรมีการทบทวนตัวชี้วัดความสามารถในการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อรองรับการประเมินตามนโยบายทุกๆปีเพื่อให้เป็นปัจจุบันและทันต่อกระแสพัฒนาด้านการศึกษาของต้นสังกัด ให้สอดคล้องกับเชื่อมโยงกับการประเมิน(NT)และลดความเครียดจากการประเมิน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.**หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2552.

_____**หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยพุทธศักราช 2551**. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ,2560.

เกวลี ผังดี และพิมพ์รดา ครองยุติ.**ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ในหลักสูตรของภาควิชาสถิติคณะวิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสถิติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.2556.

เชาว์ อินใย. **การประเมินโครงการ.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2552.

ชวลิต ชูกำแพง.**การพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพฯ : ทีคิวพี,2551.

ดารา เหลืองประเสริฐ .**การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นการศึกษากาญจนบุรีเขต 2**. วิทยานิพนธ์การศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.2553.

ธีรพงศ์ ทับอินทร์.**การใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.2557.

นงลักษณ์ เรือนทอง.“**รูปแบบการบริหาร โรงเรียนที่มีประสิทธิผล**” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.2550.

นิศา ชูโต และคณะ. **การประเมินโครงการ.** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : พีเอ็นการพิมพ์.2542.

บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.

_____. **การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 6**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2546.

_____. **การพัฒนาการสอน.**กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก,2541.

บุญเจริญ บุญเชิด.**รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการอ่าน.**สุรินทร์, เอกสารอัดสำเนา,2561.

_____.**เทคนิคการนิเทศแบบดาวเจ็ดดวง.**สุรินทร์,เอกสารอัดสำเนา,2559.

_____.**รายงานผลการพัฒนาการอ่านการเขียน.** สุรินทร์,เอกสารอัดสำเนา.2559.

_____.**รายงานผลการพัฒนาการอ่านการเขียน.** สุรินทร์,เอกสารอัดสำเนา.2562.

บันลือ พฤกษะวัน. **มิติใหม่ในการอ่านการเขียนภาษาไทย.** กรุงเทพฯ :ไทยวัฒนาพานิช **.** 2546.

สาย ภาณุรัตน์. **การนิเทศการศึกษา.** กรุงเทพฯ :ไทยวัฒนาพานิช,2517.

เสาวนีย์ ธนะสาร. **การพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนรินทรวิโรฒ,2553.

สุชิน สวนศรี.**หลักการนิเทศการศึกษา.**กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การคุรุสภาลาดพร้าว,2543.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. **รวมบทความทางการประเมินโครงการ.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2535.

_____. **รูปแบบการประเมินผลโครงการ.**กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2549.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.**แนวทางการพัฒนาการอ่าน สะกดคำระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้าคุรุสภาลาดพร้าว,2557.

สถาบันภาษาศาสตร์ .**สภาพปัญหาการใช้ภาษาในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล,2556.

สถาบันภาษาไทย. **มาตรการการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ,2555.

_____.**ทัศนคติและการเรียนรู้ภาษาไทยภาษาถิ่นของนักเรียนตามแนวชายแดนไทย ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2561.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3**. รายงานผลการพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหาการอ่าน การเขียน .** สุรินทร์ : เอกสารอัดสำเนา,2563.

_____ . **รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.** สุรินทร์.โรงพิมพ์วิทยานิพนธ์การพิมพ์, 2564.

_____ .**คู่มือการดำเนินงานพัฒนา คุณภาพการศึกษาปีการศึกษา 2563.**สุรินทร์, (เอกสารอัดสำเนา) 2563

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง.** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิก จำกัด.2555.

_____.**แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579.** กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.2560.

อำพร พินะสา.**นโยบายสู่การพัฒนาและปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21**.กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2564.

Butterwarth, Thomas W. “The Relationship of Two Different Methods of Reporting PupilProgress to The Reading Achievement, School; Attitude and Self Responsibility Of a Sample of Six Grade Ppils,” **Dissertation Abstracts International**. 1974 : 204-210, 1974.

Maslow, A. H. **Motivation and Personality**. 2rded. New York : Harper & Row. 1970.

Stufflebeam, D.L. & Shinkfield, A.L.**Systematic Evaluation**. Boston/ Lancaster : Kluwer- Nijhoff Publishing. 1990.

PDK National Study Committee on Evaluation. (1977). Educational Evaluation and Decision Making. Indiana : Phi Delta Kappa, I Incorporated. 1977.

Wainright, Goordon R. **Rapid Reading Mede Simple**. Great Britain : W.H.Allen, Co.Ltd, 1972.

ชื่อเรื่อง ถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ชื่อผู้วิจัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

บทคัดย่อ

ถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 การวิจัยครั้งมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ การเรียนการสอน 2) เพื่อเป็นการกำหนดอนาคตการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 (ผลกระทบด้านบวก) จำนวน 3 ด้าน ด้านโรงเรียน ด้านครู ด้านนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ผลกระทบด้านลบ) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. เพื่อกำหนดภาพอนาคตการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ด้านโรงเรียน (ผลกระทบด้านบวก) มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการใน 3 อันดับแรก ดังต่อไปนี้ (1) การพัฒนาด้านสื่อ นวัตกรรมใหม่เกิดการเรียนรู้ การจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ (2) ได้ปรับรูปแบบการบริหารจัดการการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์ COVID-19 (3) ได้ปรับรูปแบบการบริหารการเรียนรู้ในมิติใหม่ โดยใช้สื่อและเทคโนโลยีผ่านช่องทางต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย

ด้านครู (ผลกระทบด้านบวก) มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการใน 3 อันดับแรก ดังต่อไปนี้ (1) การพัฒนาสื่อและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ COVID-19 (2) การแก้ปัญหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ COVID-19 ด้วยรูปแบบต่างๆ (3) ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับสภาพวะของสังคมในรูปแบบที่หลากหลาย

ด้านนักเรียน (ผลกระทบด้านบวก) มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม (2) นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบใหม่ ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้นักเรียนรายบุคคลหรือรายโรงเรียน (3) นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและช่องทางต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ การสื่อสาร การสืบค้นข้อมูลข่าวสาร

ด้านโรงเรียน (ผลกระทบด้านลบ) มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) ค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณในการจัดทำสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (2) สถานศึกษายุ่งยากในการจัดการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการในการดำเนินการการใช้สื่อและการประสานงานกับนักเรียนผู้ปกครองเพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ (3) โรงเรียนมีข้อจำกัดในการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19

ด้านครู (ผลกระทบด้านลบ) มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (2) ครูมีภาระหน้าที่เพิ่มมาก

ขึ้นจากปกติ โดยเฉพาะการจัดทำสื่อจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (3) ครูมีข้อจำกัดในการจัดการเรียนรู้ การฝึกงาน การเขียนให้แก่นักเรียนในระดับชั้น ป.1 – ป.2 อ่านออก เขียนได้ ทำได้ยากมีข้อจำกัดมาก และอาจก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ผิดวิธีในช่วงเริ่มต้น และนำไปสู่ปัญหาในเรื่องการอ่านและการเขียนในลำดับต่อไป

ด้านนักเรียน (ผลกระทบด้านลบ) มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) นักเรียนขาดการฝึกทักษะ เรียนรู้โดยวิธีการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (2) ภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 นักเรียนขาดการเน้นย้ำ อบรมบ่มเพาะเรื่องคุณธรรม จริยธรรม (3) นักเรียนไม่ได้ร่วมกิจกรรมที่ควรได้รับการพัฒนาเสริมในทุกๆ ด้าน เช่น การแข่งขันกีฬา การศึกษาแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ด้านโรงเรียน มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) โรงเรียนขนาดใหญ่ควรที่จะสลับการมาเรียนภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 อย่างเข้มงวด (2) โรงเรียนได้เรียนรู้และปรับกระบวนการในการบริหารจัดการภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) โรงเรียนได้แนวทางในการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

ด้านครู มีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) ควรมีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 (2) ครูควรปรับวิธีการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ ได้ค้นคว้าช่วยเหลือซึ่งกันและกันผ่านช่องทางต่างๆ และผ่านสื่อต่างๆ มากยิ่งขึ้น (3) ครูควรจัดเก็บร่องรอยผลการปฏิบัติงานของนักเรียนอย่างเป็นระบบ และมีการสะท้อนผลการปฏิบัติงานของนักเรียน

ด้านนักเรียน มีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานใน3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) ควรมีการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักเรียน (2) ควรคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของนักเรียนในแต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างกัน (3) ทำให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยภายใต้สถานการณ์ COVID-19

คำสำคัญ : ถอดบทเรียน, การพัฒนาคุณภาพการศึกษา, การบริหารจัดการ, การจัดการเรียนการสอน, สถานการณ์ COVID-19, โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3, เหตุปัจจัยสำคัญ, ภาพอนาคต, แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน, เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา, แบบสัมภาษณ์, การสนทนากลุ่ม, จัดการเรียนการสอนแบบ On-Site, จัดการเรียนการสอนแบบ On-Air, จัดการเรียนการสอนแบบ On-Line, จัดการเรียนการสอนแบบ On-Demand, จัดการเรียนการสอนแบบ On-Hand

บทนำ

เนื่องจากเมื่อวันที่ 31 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ประชากรทั่วโลกได้รับรู้ว่ามีโรคติดต่อปริศนาโดยได้รับการยืนยันจากทางการจีนเมื่อวันที่ 31 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ว่าเกิดการระบาดของเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน ต่อมาองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศให้การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่เป็น “การระบาดใหญ่” หรือ “Pandemic” และ ได้ประกาศชื่อที่เป็นทางการสำหรับ ใช้เรียกโรคทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ว่า "โควิด-ไนน์ทีน (Covid-19)" (BBC NEWS ไทย, 2020) หลังจากเชื้อมีการลุกลามไปอย่างรวดเร็ว ในทุกภูมิภาคของโลกโดยการติดเชื้อไวรัส

โคโรนาสายพันธุ์ใหม่ คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยอนุกรมวิธานวิทยาของไวรัส (International Committee on Taxonomy of Viruses) ได้กำหนดให้ใช้ชื่อไวรัส ที่ทำให้เกิดโรค COVID-19 ว่า SARS-Cov-2 หรือไวรัสโคโรนาโรคทางเดินหายใจ เฉียบพลันรุนแรงชนิดที่สอง (Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus) เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องทางพันธุกรรมอย่างใกล้ชิดกับเชื้อไวรัสโรคซาร์ส ส่วนสถานการณ์ในไทย กระทรวงสาธารณสุขไทย ได้ประกาศ โรคดังกล่าวโดยใช้ชื่อว่า “โรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019” หรือ “โรคโควิด-19” เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 โดยให้มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 1 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นอย่างมาก จึงทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้น โดย “UNESCO” ได้คาดการณ์ว่าขณะนี้ มีนักเรียนนักศึกษากว่า 363 ล้านคนทั่วโลก ซึ่งได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และประมาณการว่ามีสถาบันการศึกษาใน 15 ประเทศ ทั้งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกกลาง ยุโรป และอเมริกาเหนือ ได้ปิดการเรียนการสอนที่โรงเรียน ขณะที่สถาบันการศึกษาในหลายประเทศนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้เพื่อเปิดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ โดยที่ “ประเทศจีน” เป็นประเทศแรกที่ประกาศหยุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียนและมหาวิทยาลัยส่งผลให้ทั้ง “ครู นักเรียนและนักศึกษา” หันไปใช้หลักสูตรการเรียนการสอน “ออนไลน์” ส่วน“สหรัฐอเมริกา” เริ่มปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกในสหรัฐอเมริกา

มหาวิทยาลัยในประเทศไทยหลายแห่งเริ่มออกประกาศการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ นับตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือ“Coronavirus” (ไวรัสโคโรนา) ได้สร้างผลกระทบในทุกภาคส่วนอย่างรวดเร็วและรุนแรง หนึ่งในนั้นคือ “ภาคการศึกษา” อย่างไรก็ตามถึงแม้ไวรัสโคโรนา (COVID-19) จะส่งผลกระทบกับภาคการศึกษา แต่ถ้ามองในอีกมุมหนึ่งได้สร้างอัตราเร่ง ในการปฏิรูป “วงการศึกษา” ทั่วโลกครั้งใหญ่เช่นกัน โดยเฉพาะมิติของการนำ “เทคโนโลยี” มาใช้กับระบบการเรียนการสอนมากขึ้น เพื่อทำให้ภาคการศึกษาทั่วโลกยังคงดำเนินต่อไปได้อย่างไม่สะดุด ไม่ว่าผู้สอนและผู้เรียนจะอยู่ในที่แห่งใดก็สามารถเข้าถึงการศึกษาได้

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาทำให้มีผู้เรียนได้รับผลกระทบกว่า 1.5 พันล้านคน (มากกว่าร้อยละ 90 ของผู้เรียนทั้งหมด) ทั่วโลก ส่วนประเทศไทยสถานการณ์การแพร่ระบาดเกิดขึ้นในช่วงสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปิดภาคเรียน แต่ระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยหลายแห่งยังมีการเรียน การสอนอยู่ จึงส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ซึ่งมูลนิธิคีนันแห่งเอเชีย ได้ทำการวิเคราะห์และสรุปเป็นประเด็น 3 ประการ (มูลนิธิคีนันแห่งเอเชีย, 2563) ดังนี้ 1. ความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมทางการศึกษาที่อาจเพิ่มมากขึ้น ช่องว่างระหว่างโอกาสเข้าถึงการศึกษา และความพร้อมทางด้านอุปกรณ์รองรับการเรียน ซึ่งผู้เรียนบางคนอาจไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อเรียนหนังสือผ่านช่องทางออนไลน์ 2. ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนที่ยังไม่เพียงพอ ซึ่งประสิทธิภาพของระบบการเรียนการสอนออนไลน์หรือ อีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ยังไม่เพียงพอ ผู้สอนไม่กี่ท่านที่มีความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน รวมถึงอาจขาดเทคนิคในการสอนออนไลน์ ทำให้ผู้เรียนอาจเกิดการเบื่อหน่ายและนักเรียนจะขาดโอกาสในการฝึกฝนปฏิบัติ 3. ระบบส่งเสริมและสนับสนุนการสอนออนไลน์ของครูผู้สอนยังไม่เพียงพอ ซึ่งผู้สอนไม่แน่ใจว่าจะเริ่มต้นวิธีสอนผ่านออนไลน์อย่างไร รวมถึงการติดตามความก้าวหน้าการเรียนรู้และประเมินผลสัมฤทธิ์การศึกษาจะเป็นอย่างไร

เมื่อวันที่ 2 เดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ที่ผ่านมา **นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ** ลงนามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ โดยมีเนื้อหาระบุว่า เนื่องจากการแพร่ระบาดรุนแรงของโรคติดเชื้อ

ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในหลายพื้นที่ในประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียน นักศึกษา ที่จะได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดดังกล่าว อีกทั้งเพื่อลดปัจจัยเสี่ยง และลดโอกาสการแพร่ระบาดใหม่ของโรค COVID-19 จึงทำให้สถานศึกษาทุกแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน ทั้งในระบบและนอกระบบ ซึ่งอยู่ในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ควบคุมสูงสุด ตามที่ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด 19 (ศบค.) กำหนดใน 28 จังหวัด ได้แก่ 1. กรุงเทพมหานคร 2. ตาก 3. นนทบุรี 4. ปทุมธานี 5. พระนครศรีอยุธยา 6. สระบุรี 7. ลพบุรี 8. สิงห์บุรี 9. อ่างทอง 10. นครนายก 11. กาญจนบุรี 12. นครปฐม 13. ราชบุรี 14. สุพรรณบุรี 15. ประจวบคีรีขันธ์ 16. เพชรบุรี 17. สมุทรสงคราม 18. สมุทรสาคร 19. ฉะเชิงเทรา 20. ปราจีนบุรี 21. สระแก้ว 22. สมุทรปราการ 23. จันทบุรี 24. ชลบุรี 25. ตราด 26. ระยอง 27. ชุมพร 28. ระนอง ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 4 เดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ถึงวันอาทิตย์ที่ 31 เดือนมกราคม พ.ศ. 2564 หรือจนกว่าจะมีการประกาศเปลี่ยนแปลง กรณีศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด 19 (ศบค.) ประกาศพื้นที่ควบคุมสูงสุดเพิ่มเติมให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจสั่งการให้สถานศึกษาในสังกัดและกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษเพิ่มเติม ทั้งนี้ในระหว่างที่สถานศึกษาต้องปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษดังกล่าว ให้ส่วนราชการต้นสังกัด กำหนดแนวทางจัดการเรียนการสอนตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ เช่น การสื่อสารแบบทางไกลหรือด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ หากไม่สามารถจัดการเรียนการสอน โดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ สถานศึกษาอาจจัดการเรียนการสอนโดยสั่งใบงานหรือมอบงานตามความเหมาะสม โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน เพื่อลดการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ซึ่งมี อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอปากพนัง อำเภอหัวไทร อำเภอจุฬาภรณ์ อำเภอร่อนพิบูลย์ และอำเภอชะอวด ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัด รวม 225 แห่ง ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามที่มาตรฐานที่ 9 ให้ผู้สอนมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นนักเรียนเป็นสำคัญตามแนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (Children Center) กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สะท้อนให้เห็นว่าครูผู้สอนส่วนหนึ่งยังขาดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวทางที่กำหนด อย่างไรก็ตามได้มีความพยายามปฏิรูป การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษายุคใหม่หลาย ๆ รูปแบบ แต่พบว่ายังมีอุปสรรค เช่น โรงเรียนไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ครูขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 และนักเรียนขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จึงได้จัดประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามบริบทและความพร้อมของโรงเรียนโดยวิธีการ 5 รูปแบบดังต่อไปนี้

1. จัดการเรียนการสอนแบบ On-Site คือการเรียนที่โรงเรียน ในเฉพาะพื้นที่สีเขียวและสีเหลือง
2. จัดการเรียนการสอนแบบ On-Air คือ การเรียนผ่าน DLTV
3. จัดการเรียนการสอนแบบ Online คือ การเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต

4. จัดการเรียนการสอนแบบ On Demand คือการเรียนผ่านแอปพลิเคชั่น

5. จัดการเรียนการสอนแบบ On Hand คือ การเรียนที่บ้านสำหรับนักเรียนที่ไม่มีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยการเรียนแบบใช้หนังสือและใช้แบบฝึก อาศัยครูและผู้ปกครองแนะนำในการเรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ตามที่กล่าวมาข้างต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จึงสนใจที่จะถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ให้ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

2. เพื่อกำหนดภาพอนาคตการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในลักษณะของการวิจัย แบบผสานวิธี (Mix Method) ถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ได้ศึกษาการถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 พร้อมทั้งหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลเชิงประจักษ์ในเรื่องถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ในการถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน และหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการโรงเรียนละ 1 คน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 450 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างใช้ทั้งหมดของประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี การถอดบทเรียน การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ซึ่งสามารถสรุปได้ 2 ด้าน คือ ผลกระทบด้านบวกและผลกระทบด้านลบ สามารถแบ่งได้ 3 ด้าน คือ ด้านโรงเรียน ด้านครู และด้านนักเรียน กำหนดเป็นคำนิยามศัพท์ นำนิยามศัพท์ในแต่ละด้านไปสร้างเป็นแบบสอบถาม ด้านละ 20 ข้อ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ปลายเปิดใช้แนวคิดของ Likert เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยลักษณะของแบบสอบถาม จำแนกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert ซึ่งแสดงความคิดเห็น 5 ระดับ ได้แก่

ระดับ 5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก
ระดับ 3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

และวิเคราะห์ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการแปลความหมายผู้วิจัยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (วัน เดชพิชัย, 2535) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

2. การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของการใช้ภาษาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2.2 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ซึ่งมีคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ มีเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการถอดบทเรียน การพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนตามจำนวนที่ค้นพบงานวิจัยการถอดบทเรียน การพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในประเทศ

2) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้พิจารณาข้อความ ที่ปรับตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในครั้งแรกเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามวิธีการของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540) พบว่าทุกข้อมีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.60 – 1.00

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha coefficient) (Cronbach, อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, 125-126) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.86

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ขอหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย

3.2 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยซึ่งเป็นแบบสอบถาม (Google Form) ไปให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ขอความร่วมมือส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร จำนวน 225 โรงเรียน รวมจำนวน 450 คน โดยผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับการตอบแบบสอบถาม จำนวน 384 คน คิดเป็นร้อยละ 85.33 และนำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยทางสถิติต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดภาพอนาคตในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการถอดบทเรียน การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ร่วมกันกับข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดภาพอนาคต การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

2. ใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัยเรื่อง ถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

3. จัดกิจกรรมการสัมภาษณ์ ประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 17 คน เพื่อรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ปรับปรุง เพื่อกำหนดภาพอนาคตในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ให้มีความสมบูรณ์ โดยคุณสมบัติของผู้รับการสัมภาษณ์ มีเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการถอดบทเรียน การพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งเป็นประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญ ในด้านการถอดบทเรียน การพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 จำนวน 17 คน

2) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

4. นำข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงเพื่อกำหนดภาพอนาคตในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ให้มีความสมบูรณ์

5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญและถอดออกมาเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 เสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการถอดบทเรียน การพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ร่วมกันกับข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 2 เพื่อนำมาเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

2. ใช้แบบคำถามปลายเปิดเพื่อสนทนากลุ่ม การวิจัยเรื่อง ถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

3. จัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีคณะวิจัยเป็นผู้จุดประเด็นคำถามให้กับประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา จำนวน 17 คน เพื่อขอรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ให้สมบูรณ์ โดยคุณสมบัติผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มีเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการถอดบทเรียน การพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งเป็นประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญ ในด้านการถอด

บทเรียน การพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 จำนวน 17 คน

2) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

4. นำข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม จากประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษามาปรับปรุงเพื่อเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม นำมาวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญและถอดออกมาเป็นความเรียง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 17 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างใช้ทั้งหมดของประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบคำถามปลายเปิดที่แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการถอดบทเรียน การพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาทั้ง 17 คน เข้าร่วมกิจกรรมสนทนากลุ่ม

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ การสนทนากลุ่มให้ประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาทั้ง 17 คน เข้าร่วมกิจกรรมสนทนากลุ่ม เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รับข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญและถอดออกมาเป็นความเรียง ก่อนนำเสนอรายงานการวิจัยในลำดับต่อไป

สรุปการวิจัย

การวิจัยเรื่องถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ผลจากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ การเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งแบบสอบถามได้สร้างขึ้นโดยอาศัยทฤษฎีแนวคิดหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำแบบสอบถามให้ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและรักษาการ ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายวิชาการเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดย พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 (ผลกระทบด้านบวก) จำนวน 3 ด้าน ด้านโรงเรียน ด้านครู และด้านนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเรียงตามลำดับ คือ (1) ด้านนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (2) ด้านครูและ (3) ด้านโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (ผลกระทบด้านบวก) ด้านโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อ โดยโรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการจัดการศึกษาและข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยและขั้นพื้นฐาน ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และโรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น ภายใต้สถานการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (ผลกระทบด้านบวก) ด้านครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยครูมีการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับนักเรียนในช่วงสถานการณ์ COVID-19 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และครูมีการจัดทำเอกสารและออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ด้านครูมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนในช่วงสถานการณ์ COVID-19 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (ผลกระทบด้านบวก) ด้านนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยนักเรียนสามารถเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Learning) ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และนักเรียนสามารถสะท้อนผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ได้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (ผลกระทบด้านลบ) จำนวน 3 ด้าน ด้านโรงเรียน ด้านครู และด้านนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเรียงตามลำดับ คือ ด้านนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านครู และด้านโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (ผลกระทบด้านลบ) ด้านโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยการวางแผนในการปฏิบัติงานในช่วงของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ COVID-19 และการนิเทศ กำกับและติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ COVID-19 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านงบประมาณในการบริหารจัดการการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ COVID-19 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (ผลกระทบด้านลบ) ด้านครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยความรู้และความสามารถในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ COVID-19 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการติดต่อประสานงานระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครองในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วงสถานการณ์ COVID-19 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (ผลกระทบด้านลบ) ด้านนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยความรับผิดชอบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในช่วงสถานการณ์ COVID-19 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในช่วงของสถานการณ์ COVID-19 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. เพื่อกำหนดภาพอนาคตการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ด้านโรงเรียน (ผลกระทบด้านบวก) จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา/ตัวแทนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1)การพัฒนาด้านสื่อ นวัตกรรมใหม่ เกิดการเรียนรู้การจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ (2) ได้ปรับรูปแบบการบริหารจัดการการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์ COVID-19 (3) ได้ปรับรูปแบบการบริหารการเรียนรู้ในมิติใหม่ โดยใช้สื่อและเทคโนโลยีผ่านช่องทางต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย

ด้านครู (ผลกระทบด้านบวก) จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา/กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) การพัฒนาสื่อและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ COVID-19 (2) การแก้ปัญหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ COVID-19 ด้วยรูปแบบต่างๆ (3) ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมในรูปแบบที่หลากหลาย

ด้านนักเรียน (ผลกระทบด้านบวก) จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีข้อเสนอแนะ ในการดำเนินการใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม (2) นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ แบบใหม่ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน

รายบุคคลหรือรายโรงเรียน (3) นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและช่องทางต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ การสื่อสาร การสืบค้นข้อมูลข่าวสาร

ด้านโรงเรียน (ผลกระทบด้านลบ)จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา/กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีข้อเสนอแนะ ในการดำเนินการใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) ค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณในการจัดทำสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (2) สถานศึกษายุ่งยากในการจัดการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการในการดำเนินการการใช้สื่อ และการประสานงานกับนักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ (3) โรงเรียนมีข้อจำกัดในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19

ด้านครู (ผลกระทบด้านลบ) จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา/กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (2) ครูมีภาระหน้าที่เพิ่มมากขึ้นจากปกติ โดยเฉพาะการจัดทำสื่อจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (3) ครูมีข้อจำกัดในการจัดการเรียนรู้ ให้แก่นักเรียนในระดับชั้น ป.1 – ป.2 อ่านออก เขียนได้ ทำได้ยาก มีข้อจำกัดมากและอาจก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ผิดวิธีในช่วงเริ่มต้น และนำไปสู่ปัญหาในเรื่องการอ่านและการเขียนในลำดับต่อไป

ด้านนักเรียน (ผลกระทบด้านลบ) จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา/กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) นักเรียนขาดการฝึกทักษะ เรียนรู้โดยวิธีการปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (2) ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 นักเรียนขาดการเน้นย้ำอบรมบ่มเพาะเรื่องคุณธรรม จริยธรรม (3) นักเรียนไม่ได้ร่วมกิจกรรมที่ควรได้รับการพัฒนาเสริมในทุกๆ ด้าน เช่น การแข่งขันกีฬา การศึกษาแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ด้านโรงเรียน จากการสนทนากลุ่มประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) โรงเรียนขนาดใหญ่ควรที่จะสลับการมาเรียนภายใต้สถานการณ์ COVID–19 อย่างเข้มงวด(2) โรงเรียนได้เรียนรู้และปรับกระบวนการในการบริหารจัดการภายใต้สถานการณ์ COVID–19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) โรงเรียนได้แนวทางในการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

ด้านครู จากการสนทนากลุ่มประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา/กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีรายละเอียดที่ได้จากการสนทนากลุ่มใน 3

อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) ควรมีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 (2) ครูควรปรับวิธีการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ ได้ค้นคว้า ช่วยเหลือซึ่งกันและกันผ่านช่องทางต่างๆ และผ่านสื่อต่างๆ มากยิ่งขึ้น (3) ครูควรจัดเก็บร่องรอยผลการปฏิบัติงานของนักเรียนอย่างเป็นระบบ และมีการสะท้อนผลการปฏิบัติงานของนักเรียน

ด้านนักเรียน จากการสนทนากลุ่มประธานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา/กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีรายละเอียดที่ได้จากการสนทนากลุ่มใน 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้ (1) ควรมีการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักเรียน (2) ควรคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของนักเรียนในแต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างกัน (3) ทำให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยภายใต้สถานการณ์ COVID-19

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 สิ่งที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนทั้งผลกระทบด้านบวกและผลกระทบด้านลบจึงจะต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2. สามารถนำไปเป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 โดยการนำแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านโรงเรียน ด้านครู และด้านนักเรียนไปปรับใช้ตามความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

3. ภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 ทำให้ได้แนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านโรงเรียน ด้านครู และด้านนักเรียน ทั้งผลกระทบด้านบวกและผลกระทบด้านลบ เพื่อสามารถมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ปีการศึกษา 2563**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ระลอกใหม่.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

Cronbach, L. J. (1990). **Essential of psychological testing.** New York: Harper Collins.

คณะผู้จัดทำ

วารสารวิชาการ สพฐ. ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 ประจำปี 2564

(เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2564)

.....

1. นายอัมพร พินะสา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นายวัลลพ สงวนนาม	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ว่าที่ร้อยตรี ธนุ วงษ์จินดา	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. นางเกศทิพย์ ศุภวานิช	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. นายเทอดชาติ ชัยพงษ์	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. นายอนันต์ พันนึก	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
7. นางสุวารี เคียงประพันธ์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล
8. นายสังคม จันทร์วิเศษ	ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
9. ส.อ.พิษณุ เก่งกสิวิทย์	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
10. นางสาวอัฉราพรรณ อิ่นทา	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
11. นางสาวพิมณัฏฐา สายทิพย์วดี	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
12. นางสาวอารยา ดาราศรีศักดิ์	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
13. นางสาวเดือนเพ็ญ ทองพิลา	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
14. นางอริสรา เริงสำราญ	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ

.....